

ROCK SUB SECERĂ ȘI CIOCAN

NELU STRATONE

**Prima parte din cronică
muzicii rock în România**

COLECTIV

*„The day we give in
is the day we die”*

Această carte este dedicată victimelor și răniților
tragicului incident din clubul Colectiv,
din 30 octombrie 2015.

Această carte este dedicată celor care au înțeles
că rădăcinile rockului stau în primul rând în
libertate.

ROCK SUB SECERĂ ȘI CIOCAN

NELU STRATONE

**Prima parte din cronica
muzicii rock în România**

**Volum coordonat de
Andrei Ruse și Radu Toderaș**

HYPERLITERATURA 2016

Copyright © Hyperliteratura 2016, pentru prezenta ediție
Hyperliteratura este reprezentată prin Asociația Culturală și Editura Ariergarda

www.Hyperliteratura.ro
www.Facebook.com/Hyperliteratura
e-mail: hyperliteratura@yahoo.com

DISCLAIMER:

Pentru o viață sănătoasă, citiți minimum două cărți pe lună.

www.Ariergarda.ro
e-mail: ariergarda@gmail.com

Detalii online despre carte:

www.Facebook.com/CronicaRockului
www.Hyperliteratura.ro/produs/ROCK-sub-Secera-si-Ciocan

Redactare și corectură: **Andrei Ruse și Ioana Vighi**
Tehnoredactare: **Dan Iancu**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
STRATONE, ION

Rock sub seceră și ciocan / Nelu Stratone. - Timișoara : Ariergarda, 2016
ISBN 978-606-93821-9-6

78.036 Rock

NELU STRATONE	8
Cuvântul autorului	13

1960

Capitolul I

ROCK'N'ROLL, TOVARĂȘI!

DINCOACE DE „CORTINA DE FIER”	19
THE YOUNG ONES	33
UN NOU „ÎNCEPUT”	45
ROCK ÎN MARILE ORAȘE	62
CLUB A și ultimele evenimente ale anilor '60	110

ROCKUL ROMÂNESC ÎN DATE (1961 - 1970)	118
POVEȘTI ROCKEREȘTI	149

1971

Capitolul II

CULTUL PERSONALITĂȚII ȘI MUZICA ROCK

ÎNAPOI LA CENZURĂ	157
OFENSIVA JAZZULUI	171
ROMÂNIA ȘI MIȘCAREA FLOWER POWER	174
PHOENIX VS. SFINX	178
AVANGARDA ROCK	188
CRONICA ROCK DUPĂ REGIUNI	194
MUZICA FOLK ȘI CENACLUL FLACĂRA	240

ROCKUL ROMÂNESC ÎN DATE (1971 - 1975)	246
POVEȘTI ROCKEREȘTI	328

1978

Capitolul III

MIȘCAREA UNDERGROUND

LEGALIZAREA MUZICII ROCK	337
POP ROCK	350
HARD & HEAVY	369
NEW WAVE ȘI AVANGARDA ROCK	392
FOLK ROCK	399
ROCK PROGRESIV	409
PUNK ROCK	415

1985

Capitolul IV

SITUAȚIA CA O PARAFAZĂ

CULTURA COMUNISTĂ DE MASĂ	423
ROCKĂRII PE VAL LA SFÂRȘITUL UNEI EPOCI	429
FESTIVALURILE ROCK ȘI EDIȚIILE PREDECEMBRISTE	442
CATALOGUL FORMAȚIILOR PREDECEMBRISTE	451

1989

(EPILOG) AZI ÎN TIMIȘOARA, MĂINE-N TOATĂ ȚARA!	471
--	-----

MULȚUMIRI	473
-----------------	-----

NELU STRATONE

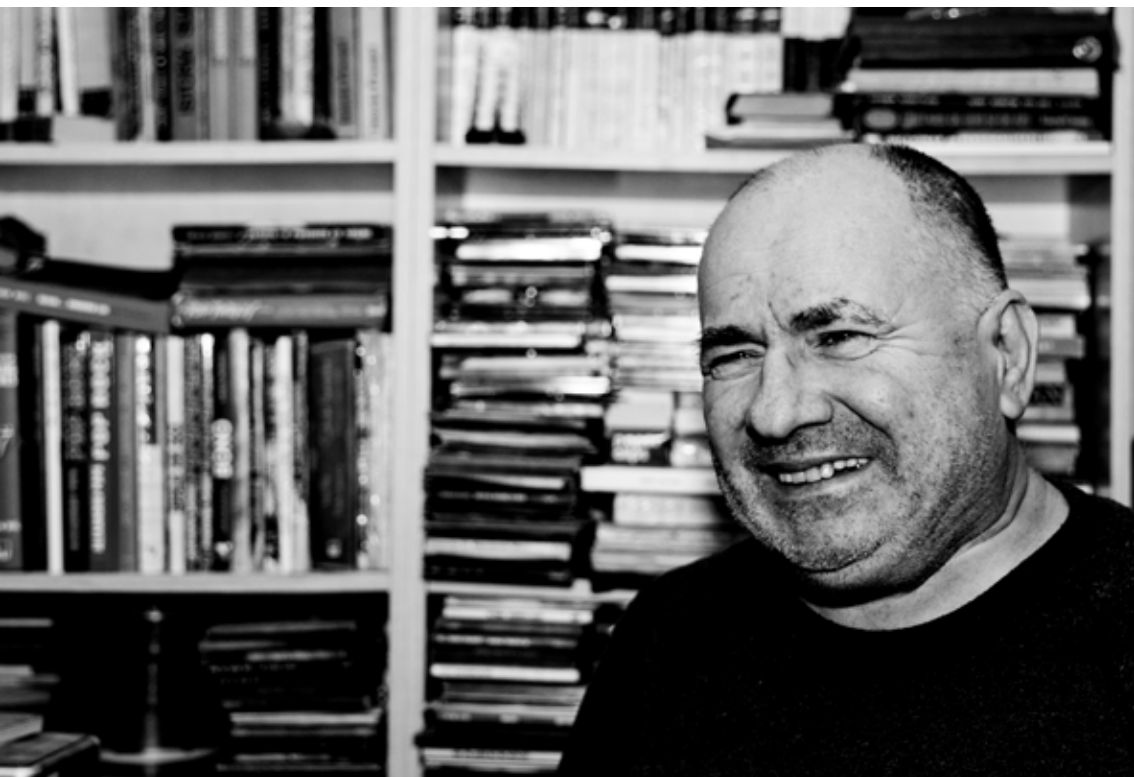
(„Stratonelu”), pe numele său adevărat Ion Stratone, s-a născut pe 6 august 1949 în București. S-a îndrăgostit de muzica rock de tânăr, încă din perioada liceului,

activând ca solist vocal și ca basist în diverse formații de liceu sau studențești „obscure”, după cum spune el deseori, însă chiar dacă faima rockului nu a vrut să vină din cauza multor conjuncturi nefavorabile, a rămas tot timpul unul dintre împătimiții acestui fenomen, dedicându-se continuu documentării și promovării acestuia.

Nelu Stratone a absolvit Facultatea de Calcul Economic și Cibernetică din cadrul ASE București în 1973 și a lucrat apoi în același domeniu aproape douăzeci de ani, fiind unul dintre pionierii informaticii românești. Printre lucrările importante de analiză – programare, merită menționate sistemul informatic de calcul al salariilor în cooperăția de consum, implementat în toate județele țării și funcțional până în 1989, și sistemul informatic distribuit al ministerelor constructoare de mașini utilizând rețeaua RENAC/RENOD, lucrare de cercetare ce anticipa Internetul. S-a aflat de altfel printre primii profesori atestați IBM PC, în perioada 1986 – 2004 susținând peste o sută de cursuri de pregătire a utilizatorilor IBM PC. Între 2007 și 2014 a fost expert superior al Oficiului Român pentru Drepturile de Autor (ORDA).

Începând din 1992, în paralel cu activitatea profesională, s-a dedicat activității de redactor muzical, remarcându-se prin realizarea de emisiuni muzicale specializate, având la activ peste 3.000 de ore „on air”: Radio Nova 22 (cu emisiunea „Guitar Heroes” și programe muzicale de weekend); Radio Tinerama (emisiunile „A lu’ Nelu”, „Top Național”, „Out Of Frontiers”, „Hit History”), matinale de weekend și talk show-uri axate pe dezbaterile de probleme muzicale, culturale și politice, interviuri cu muzicieni renumiți pe plan mondial, precum Alvin Lee, Jack Bruce, Larry Coryell, Paul Rodgers, John Mayall ș.a., promovarea și difuzarea, de cele mai multe ori în premieră, a sute de formații și soliști din sfera muzicii rock, pop și hip hop românești, printre care PHOENIX, IRIS, HOLOGRAF, CELELALTE CUVINTE, COMPACT, CARGO, SEMNAL M, VAMA VECHE, PROCONSUL, TIMPURI NOI, PASĂREA COLIBRI, PARLAMENT, SARMALELE RECI, VANK, NIGHTLOSERS, ROATA, BLACK CAT, SIR BLUES, CRI GRI, QUO VADIS, DOMNIȘOARA

POGANY, OMUL CU ȘOBOLANI, ELECTRIC RED ROOSTERS, IMPLANT PENTRU REFUZ, TAINE și mulți alții); Radio România Tineret (Radio 3Net, unde s-a ocupat de documentarea și coordonarea programelor speciale Jimi Hendrix, Janis Joplin, John Lennon, Elvis

fotografie de Gilda Comârzan

Presley sau Bob Dylan, documentarea emisiunii „Pittiș Show” și a serialului „Nicio zi fără The Beatles”, cu peste 1.800 de episoade, ambele proiecte prezentate de regretatul actor Florian Pittiș); Radio București (realizator al emisiunilor „98.3 hituri românești”, „București Top”, „Povestea cântecului”, „Blues în tzara lui Urmuș”, „Bucureștii în noapte” și „A lu’ Nelu”, o continuare a emisiunii de promovare a muzicii românești, lista numelor sonore întregindu-se cu Nicu Covaci, Mircea Baniciu, Mircea Vintilă, Alexandru Andrieș, Mircea Florian, FIRMA, BLAZZAJ, BABA NOVAC, ZDOB ȘI ZDUB, LUNA AMARĂ, URMA, BYRON, GODMODE, KUMM ș.a.); regizor muzical al Galelor Premiilor Radio București în 2003 și 2004 ș.a.

A publicat zeci de articole cu tematică muzicală în reviste de specialitate sau cotidiene precum „Puls Rock”, „Acum”, „Tinerama”, „București”, „Ziua”, „Prin Rock”, „Vox Pop Rock”, „Almanahul Heavy Metal”, „Art & Roll”, „Sunete” sau „Arta sunetelor”. Este autorul multor materiale despre istoria muzicii rock, incluse în cărți precum „The Rolling Stones” sau „Era punk”, de Ioan Big, „Pe urmele lui Hendrix”, „Antologia Arta sunetelor 2014” și „Antologia Culorile sunetelor 2015”, ale lui Radu Lupașcu, colaborând pentru numeroase alte proiecte editoriale muzicale.

Este co-autor al volumului „STRATONELU – un rocker atipic, în dialog cu Florin Silviu Ursulescu”, co-autor al volumului „De ce Club? Uite d-aia! Relu Gherghel în dialog cu Nelu Stratone” și autor al volumului „Top T – Buzău”, în curs de apariție, toate la Editura Casa de Pariuri Literare.

Volumul de față reprezintă o primă parte dintr-un proiect amplu pe care Nelu Stratone l-a început încă din anii '90, o cronică detaliată a muzicii rock în România, de la începuturi și până în prezent, prin care analizează atent toate etapele și mișcările importante ale acestui fenomen.

Iar activitatea lui „Stratonelu” de promovare a rockului nu s-a oprit numai în spatele microfonului de radio sau al monitorului și al tastaturii, ci a adunat nenumărate evenimente de club: autor al proiectelor „Rock sub seceră și ciocan” și „Alternativa Rock 2003”, la Club A, de asemenea membru al juriului „Club A – Trofeul Rock” în două ediții; moderator al întâlnirilor cu veterani ai rockului românesc, materiale filmate și prezentate de TVR2 și TVR Cultural, în ciclul de emisiuni realizate de Doru Ionescu, „Timpul chitarelor electrice”; organizatorul programului „A lu’ Nelu” din Club Watt și multe alte locații, o serie de talk show-uri live cu personalități din mass media românească (Nae Caranfil, Eugen Cristea, Anca Romeci, Bogdan Naumovici, Jerry Schwartz, Viorel Grecu, Ioana Mărculescu, Ion Dobrinescu, Andrei Partoș, Sorin Chifiriuc, Dan Iliescu, Mugurel Vrabete, Ștefan Mardale, Doru „Rocker” Ionescu, Lenți Chiriac, Iulian Vrabete, Florin Silviu Ursulescu, Aurel Gherghel ș.a.); „Guitaromania” la Clubul Țăranului Român; programul „Rock School” la Voltage; „Rock Legends” la Sinner’s, „History of Rock” la Biker’s Bar; a organizat de asemenea nenumărate programe omagiale, precum „Bob Dylan” sau „Frank Zappa”, la Big Mamou, E Varză, Zappa, Roter Keller și multe altele.

A fost membru în staff-ul de organizare „Coca Cola Super Blues Festival” din 1995, unde au cântat, printre alții, John Mayall’s & The Bluesbreakers, Sydney Ellis, Jane Harrington sau Weinberger Blues Machine; este autorul scenariului și al ilustrației muzicale al singurului spectacol de teatru rock bazat pe texte extrase din muzica românească, „Revoluția rece”, care a fost prezentat la Teatrul Odeon și la Sala Palatului în 1996 – 1997. A fost prezentator și membru în juriul festivalurilor Metal Fan București, Rock in Seini, Sfântu Gheorghe Rock Festival, Top T Buzău, Posada Rock Câmpulung Muscel, Rock on Pietricica – Piatra Neamț ș.a.

Iar lista proiectelor rock de care este legat numele lui Nelu Stratone poate continua pagini întregi. Este considerat „personalitate rock” în „Dicționarul Rock, Pop, Folk”, publicat de Editura Humanitas în 2000, este inclus în enciclopedia personalităților din România de Hubner Who’s Who, edițiile 2006 – 2016, și, una peste alta, este probabil cel mai în măsură autor la ora actuală care să prezinte istoricul unei perioade de muzică rock, în special de la noi din țară.

Mă așteptam ca o cronică „oficială” a rockului românesc să fi fost deja scrisă de persoane mult mai implicate în fenomen, și mă refer aici la oameni pe care îi respect extrem de mult, deoarece în perioada dictaturii comuniste reușeau să ne informeze asupra mișcării rock prin rubricile lor, mai mari sau mai mici, din „Săptămâna”, „Flacăra”, „Viața studentască”, „Scânteia tineretului”, „Informația Bucureștilor”, „Contemporanul”, „Munca”, „România liberă”, „Tribuna”, „Orizont”, „Cronica” ș.a.m.d. Datorită lor am reușit să fiu la curent cu informațiile strict necesare formării unei culturi muzicale de specialitate și a procurării albumelor de referință, precum și cu principalele evenimente care se petreceau pe scena rock autohtonă și mondială. Am toată stima pentru Aurel Gherghel, Florin Silviu Ursulescu, Andrei Partoș, Octavian Ursulescu, Corneliu Ionescu, George Stanca, Petre Magdin, Daniela Caraman Fotea, Florian Lungu și pentru regretații „Motzu” Pittiș și Petea Umanschi, cei care au ținut steagul sus într-o perioadă în care muzica rock deranja evident politica partidului unic referitoare la „educația tânărului de tip nou”.

Cum mult așteptatele volume nu au apărut, am început propria documentare, de mai bine de un deceniu, și vreau să le mulțumesc tuturor celor care de-a lungul anilor m-au ajutat în sistematizarea materialelor. Mulțumiri speciale domnului Adrian Popan, clujean de origine, actualmente rezident în Texas, care a stat câteva luni bune prin bibliotecile clujene, răsfoind presa anilor '60 – '70, și oferindu-mi informații corect datate, direct de la sursă, și totodată domnului Radu Toderaș, cel care s-a ținut de capul meu pentru a finaliza acest volum.

Până nu demult, subiectul istoriei rockului românesc a fost neglijat, singurele informații generaliste găsindu-se în cele două dicționare scrise de doamna Daniela Caraman

14 Fotea, „Disco Ghid-Rock”, în colaborare cu Florian Lungu, și „Dicționar Rock, Pop, Folk”, în colaborare cu Cristian Nicolau, dar, recent, o informare corectă asupra muzicii rock românești din ultimii 50 de ani, a făcut-o Doru „Rocker” Ionescu, atât prin cercetările efectuate în arhivele televiziunii, cât și prin volumele editate, „Timpul chitarelor electrice – Muzica tinereții... à la Cluj”, „Povești cu cântec din diaspora” și „Club A – 42 de ani – Muzica tinereții noastre”. De curând au apărut și „Muzică prin gaura cheii”, de Costin Grigoraș, „Peste rock și după roll”, de Mimo Obradov, „Rock 'n Zărnești”, de Gabi Gomboș, și „Medieșenii rock and roll”, de Mircea Hodâr-nău, care oferă fie informații despre trupe locale, fie o viziune critică asupra rockului românesc scos din contextul cenzurii comuniste. Există de asemenea câteva cărți autobiografice, semnate de Nicu Covaci, Cornel Fugaru, Mircea Drăgan, Béla Kamocsa sau Nae Tarnoczi, care se limitează la prezentarea activității trupelor din care au făcut parte distinșii muzicieni.

Ceea ce lipsește volumelor respective este o anume prezentare sistematică a istoriei integrale a rockului din România în condițiile contextului social, iar acest lucru încerc eu să-l ofer în lucrarea de față.

Nedorind să lovesc în orgoliul multor muzicieni, am să mă feresc să fac aprecieri de valoare, iar această cronică sentimentală am bazat-o exclusiv pe experiențele trăite de mine, pe informațiile preluate din presa vremii sau de la surse de încredere. Și am insistat mai mult pe istoria primelor două decenii ale rockului românesc, destul de puțin cunoscute publicului larg, deoarece oricine este interesat să afle câte ceva despre trupele actuale sau cele din trecutul recent, poate da ușor o căutare pe Google, Wikipedia sau chiar pe site-urile trupelor, pentru a găsi informațiile dorite. Bineînțeles că vor fi nemulțumiți, că vor exista muzicieni sau trupe care nu se vor regăsi în paginile acestui volume. Dar la componentele trupelor am ținut cont de participarea la înregistrarea de materiale discografice, turnee naționale, concerte pe scenele importante ale țării, menționarea în presa vremii, și mai puțin de apariția conjuncturală în trupă, în sezonul estival sau cu

oazia vreunui concert. Aceleași criterii le-am folosit și atunci când am selectat formațiile prezentate în volum. Iar dacă am omis, neintenționat, nume sau întâmplări importante, am să-mi cer scuze anticipat, cu promisiunea ca la viitoarele ediții ale acestei lucrări am să remediez astfel de „lacune”, dacă acestea îmi vor fi sesizate.

Povestea rockului românesc este, pe de o parte, și povestea mea. Și vă invit așadar într-o călătorie în timp, în căutarea rădăcinilor spiritului rock din România, în care libertatea a fost de nenumărate ori supusă sau cenzurată în fața unui regim autoritar nemilos, dar care a triumfat prin forță și creativitate, punând bazele uneia sau mai multor generații de oameni care și-au pus amprenta pe cultura și memoria noastră colectivă.

Capitolul I

ROCK'N'ROLL, TOVARĂȘI!

1960 – 1970

La începutul anilor '60, dincoace de „Cortina de fier”, în România aflată sub ocupația sovietică, floarea intelectualității interbelice era decimată în închisori, la canal sau în alte gulaguri comuniste. Noile infrastructuri, care se aflau în plină formare, impuneau „intelectualul de tip nou”, acesta fiind un muncitor sau un agricultor ceva mai deștept, fruntaș în producție, care era trimis de colectiv la facultatea muncitorească. Aceasta avea cursuri cu frecvență facultativă de 2 – 3 ani și interesant era atunci când proaspătul „intelectual” trebuia să-și dea examenul de absolvire și se constata că nu și-a terminat încă liceul. „Fugi repede la liceu, rezolvă-ți problema maturității¹ și pe urmă vino să-ți iei diploma de la facultate”, i se spunea celui în cauză. Lucrurile păreau definitiv tranșate, Est Vs. Vest, astfel că de cele mai multe ori te supuneai, deoarece n-avea sens să-ți riști cariera, libertatea sau chiar viața. Era exact atmosfera descrisă de Orwell în „1984” sau imaginată, ceva mai târziu, de Terry Gilliam în filmul său, „Brazil”. Aveam de-a face cu o lume a falselor idealuri, unde totul era impus, o lume în care trebuia să-ți autocenzurezi până și gândurile și să te supui orbește unor ordine primite de la niște oameni cu o pregătire inferioară ție sau cu un trecut dubios, celebrii politrucii, instructori sau activiști de partid, care făceau educație comunistă tineretului.

În această atmosferă sumbră, apare o breșă reprezentată de muzica occidentală, rock'n'rollul, jazzul și beatul, care a atras tinerii dornici să se distreze. Chiar dacă erau considerate subversive, noile curente muzicale nu puteau fi interzise, întrucât atât posturile de radio occidentale, cât și coloanele sonore ale unor filme le promovau din plin. În plus, formațiile de estradă din localuri sau din cluburi contribuiau și ele la răspândirea noilor orientări muzicale.

¹ La absolvirea liceului, se dădea un „examen de maturitate”, care a fost înlocuit, ceva mai târziu, de bacalaureat.

Responsabil pentru apariția acestor curente „decadente” era, bineînțeles, dușmanul de moarte al țărilor socialiste, Statele Unite ale Americii. Într-o Americă eliberată de „vânătoarea de vrăjitoare” mccarthy-istă² și aflată în plină campanie electorală pentru alegerea unui tânăr președinte democrat, John F. Kennedy, problemele

The Rolling Stones în concert la Sala Congreselor din Varșovia (1967)

tineretului deveneau, pentru prima dată după război, prioritare în politica „unchiului Sam”. Segregația rasială, sexualitatea, alcoolismul și drogurile încetaseră să mai fie considerate subiecte tabu, astfel că tinerii americani demonstau, într-un mod mai mult sau mai puțin pașnic, pentru legalizarea drepturilor lor. Mișcările studențești din Statele Unite erau de multe ori de sorginte comunistă, alimentate subversiv de maoiști, guevariști sau chiar de Uniunea Sovietică. Și cum muzica, filmul și arta, în sens larg, sunt o reflectare a socialu-

² McCarthy-ismul este un termen care descrie o perioadă de suspiciune intensă anticomunistă în SUA, de la sfârșitul deceniului al patrulea până pe la mijlocul celui de-al șaselea. Termenul derivă din numele senatorului american Joseph McCarthy. (Wikipedia)

lui, temele predilecte ale începuturilor anilor '60 au fost strâns legate de subiectele enumerate mai sus, apropiindu-se tot mai mult de postmodernismul afișat de poeții beatnici, eliberându-se astfel de superficialitatea specifică anilor '50. După New Orleans, Detroit și Chicago, recunoscute pentru jazz, soul și blues, Nashville, pentru country, sau Memphis, pentru rock'n'rollul, alte metropole americane se remarcă pe plan muzical: San Francisco și Los Angeles pentru „west coast rock” și „psychedelic rock”, New York și Boston pentru „east coast rock”, Austin și Houston pentru „mex – tex rock”.

Până spre mijlocul deceniului șapte, schimburile culturale dintre Est și Vest au fost inexistente, iar apoi, când lucrurile s-au mai destins, prezența unor formații occidentale în țările comuniste a provocat numeroase incidente. Un exemplu în acest sens ar fi concertul susținut de formația The Rolling Stones în Varșovia, unde Mick Jagger, sesizând că în Sala Congreselor se află doar odraslele liderilor comuniști, în timp ce în afara sălii se aflau adevărații fani ai trupei, a întrerupt concertul și a solicitat evacuarea sălii și permiterea accesului celor de afară.

„Modelul american” avea să fie preluat și de britanici, care au avut ambiția să-l perfecționeze până la cote nebănuite, astfel încât polul magnetic al muzicii mondiale avea să devină, pentru o bună bucată de vreme, o afacere strict britanică, iar orașele Liverpool, Manchester, Birmingham sau Londra au devenit centre la fel de importante pentru rockul mondial precum cele americane. Muzica „beat”, „progressive rockul” și „hard & heavy” au fost noile curente muzicale care s-au impus pe plan mondial, iar „the British invasion” a reprezentat momentul în care britanicii i-au ambiționat pe americani să preia întâietatea pe plan muzical.

”

În anii '60, tinerii erau însetați de cultură „provocatoare și cosmopolită”. O gustau cu mai mare plăcere și pentru că regimul luase prosteașca decizie să-i izoleze de congenerii lor din Europa. În asta, cred, a constat principalul mesaj de protest al muzicii rock în lagărul socialist. Constituia expresia unor tineri care se simțeau cetățeni ai lumii (sau măcar ai Europei) și care voiau să fie conectați la această lume.

Béla Kamocsa, primul basist al formației Phoenix

„Blues de Timișoara – o autobiografie”, Editura Brumar, 2012.

Prin intermediul posturilor de radio occidentale oficiale sau al programelor celebrelor posturi pirat, care se auzeau destul de bine în Vestul țării, tineretul român reușea să se informeze și să se conecteze la mișcarea muzicală mondială, dar avea să intre în conflict cu autoritățile care aveau o cu totul altă viziune referitoare la educarea lor.

DJ-i la BBC Radio 1 (de la stânga spre dreapta): Sir Jimmy Savile, Ed Stewart, Dave Lee Travis, Emperor Rosko, Alan Freeman, Annie Nightingale, John Peel, Johnnie Walker, Terry Wogan (în spate), David Hamilton, Noel Edmonds, Tony Blackburn (în față).

Cei care au trăit în anii '60 probabil că-și reamintesc de următoarele fraze: „Aici București! Este ora 6 și 10 minute. Stimăți ascultători, după buletinul de știri, vă prezentăm...”, urmate de un generic și o voce feminină „sportivă”: „Bună dimineața, tovarăși! La această oră, începe lecția de gimnastică. Acum, cu toții, pe muzică, începem... Unu, doi, trei, patru... Unu, doi, trei, patru...”. Sunt formulele cu care începea programul de radio al unei zile lucrătoare, în perioada în care lumea era împărțită în două „lagăre”, cel capitalist și cel socialist, aflate în plin „război rece”, despărțite de „Cortina de fier”, situată la granița dintre Republica Federală Germană și Republica Democrată Germană sau la cea dintre Austria

și Cehoslovacia. După lecția de gimnastică, urma crainica ce anunța pe un ton patetic: „Urmează emisiunea: Să învățăm limba rusă cântând”, unde învățam versurile cântecului „Leningradskie vecera” sau „Vesiole rebiata”, melodii obligatorii pentru orele de limba rusă. În sfârșit, după lecția de limbă rusă, începeau și programele muzicale. Zilnic, ciuleai urechile așteptând ceva ce puteai asculta doar la Radio Beirut, Radio Novisad, Radio Monte Carlo, BBC Radio 1, Radio Veronika sau Radio Luxembourg. Dar nici vorbă!

Sub lozinca „promovarea culturii în rândul maselor”, pentru a exclude posibilitatea ascultării programelor de radio occidentale, autoritățile inventaseră „banda Est”, astfel că aparatele de radio produse în România erau concepute special cu „unde lungi” și „unde medii”, pe care emiteau posturile de radio autohtone și pe cele din țările prietene din lagărul socialist, iar doar cele dotate și cu „unde scurte” transmiteau și programele posturilor de radio occidentale, dar acestea erau bruiate din belșug de sisteme specializate pentru astfel de operațiuni. Cei care se bucurau totuși de emisiunile unor posturi de radio occidentale, nebruiate, care se auzeau în condiții cât de cât civilizate, erau cei din Vestul țării.

Majoritatea emisiunilor înfiereau „putreziciunea capitalistă”. Astfel, aflam „cum se îmbată occidentalii cu Coca – Cola”³ sau „de ce este cibernetica drogul omenirii?”. Obsedanta și omniprezenta muzică patriotică, prelucrările folclorice festive, fără nicio legătură cu folclorul autentic, precum și șlagărele mobilizatoare dominau conținutul programelor muzicale. Ascultai, pentru a mia oară, coruri precum „Privesc din Doftana”, „Hei rup!” sau „Republică, măreață vatră”. Urmau apoi șlagărele „mobilizatoare” de genul „Macarale”, „Șoferul de la ONT”, „Marinică, Marinică” sau „Tropa – Trop”. Dorina Drăghici, Aida Moga, Mara Ianoli, Ilona Moțica, Gigi Marga, Surorile Cosak, Nicolae Nițescu, Trio Armonia, Trio Grigoriu, Rodion Hodovan-schi, Luigi Ionescu și Frații Mentzel erau principalele vedete ale programelor de radio receptate pe rețeaua de radiodifuziune,

³ În anii '50, majoritatea românilor erau convinși că este vorba despre o băutură alcoolică. Vă dați seama ce surpriză neplăcută am avut când am băut prima sticlă de Coca – Cola și am constatat că era vorba de o băutură răcoritoare... (n.a.)

24 iar difuzoarele încasetate într-o cutie de lemn sau bachelită, dotate cu un întrerupător și un cursor simplu pentru volum, ne protejau de „pericolul” prezentat de muzica occidentală, care era, în viziunea politrucilor de atunci, un element important de propagandă anticomunistă.

”

Jazzul fiind considerat de autorități drept propagandă imperialistă, eram nevoiți să recurgem la tot felul de subterfugii. Cu piesele instrumentale nu aveam probleme. Le botezăm cu un titlu românesc. Ce știau tovarășii din partid și comisiile de vizionare care cenzurau totul: ziare, spectacole publice, programe de radio și televiziune etc. De unde să le treacă lor prin minte că „Floricele pe câmpiile socialismului” era de fapt o piesă americană veche de jazz. Șefi de orchestră precum Edmond Deda sau Teodor Cosma, care au avut un rol major în promovarea jazzului, își prezentau concertele sub denumirea deghețată de... muzică ușoară, trecând astfel prin sita cenzurii”.

Cristian „Mac” Colan, pianist care activa în perioada respectivă

Mircea Udrescu
„Metronom – o emisiune de Cornel Chiriac”,
Editura Universitară, 2010

Până spre mijlocul anilor '60, singura emisiune de radio în care puteai asculta muzică de pe alte meleaguri era „Din muzica popoarelor”, acolo unde redactorii muzicali mai îndrăzneți difuzau uneori, pe lângă piese din folclorul chinez, rus sau malgaș și câte o melodie country sau un negro spiritual. Mai erau și „programele instrumentale”, în care numeroase formații de estradă sau combouri de jazz românești își demonstrau profesionalismul, muzica respectivă nederanjând pe nimeni, întrucât nu putea transmite mesaje subliminale. Bineînțeles că, asemeni rockului, și sintagma „jazz” speria autoritățile prosovietice.

Întrucât și „omul de tip nou” trebuia să se distreze, acesta mergea la teatru,

filme și seri dansante, astfel că sălile teatrelor, cinematografele și cele ale cluburilor muncitorești sau studențești erau arhipline. Printre filmele rusești de război, unde o mână de partizani sovietici reușea să zdrobească o companie întreagă de militari hitleriști înarmați până-n dinți, se strecura, în scopuri strict educative, după modelul

„Vedeți ce se întâmplă acolo? Noi nu trebuie să ajungem ca ei!”, și câte-un film de proveniență occidentală, cu modelele negative din viața tineretului. Bineînțeles că aceste filme erau vândute de toți liceenii și studenții, pentru că, acolo, în sala de spectacole, timp două ore aveau mirajul că trăiau alături de cei cu adevărat liberi.

La sfârșitul anilor '50 și începutul anilor '60 nu dădea prea bine să folosești modele occidentale, astfel că mulți muzicieni care cântau rock'n'rollul și apoi muzică beat se ascundeau în spatele unor așa-numite combouri de jazz, exemplele notorii fiind formații profesioniste precum: Sergiu Malagamba, Gaston Ursu, Eugen Ciceu, Richard Oschanitzky, Gelu Solomonescu, Constantin Bârsan, Cornel Popescu, Adalbert Winkler, Paul Ghentzer, Gică Rădulescu, Enrico Fanciotti, Liviu Cavassi, Jean Ionescu, Edmond Deda, Gery Podgoreanu, Mircea Popovici, Sandu Avramovici sau Horia Ropcea. Atenție, numele re-

”

Regimul comunist din România a interzis jazzul ca gen artistic, termenul „jazz” a fost cenzurat în presă, la radio, la televiziune, pe etichetele discurilor, jazzul aducând celor care se încumetau să-l asculte la posturi de radio străine ori să-și procure discuri din țările occidentale, necazuri destul de mari. Compozitorul Mihail Andricu, studenții la Conservator – Eugen Ciceu, Vladimir Cosma și Richard Oschanitzky – au fost victime ale pasiunii pentru acest tip de muzică. Totuși, în marile restaurante din București se cânta jazz, la radio se difuza multă muzică de jazz (cum se înțelege datorită numelor instrumentiștilor din Programul tipărit începând cu 1952), la Electrecord, foarte multe piese de muzică ușoară, românești și străine, erau cântate cu swing, conțineau scurte solouri improvizate, s-a cântat jazz și la televiziune (la fel, s-au păstrat documente!). E adevărat, nu era permis jazzul cu text, mai ales în limba engleză. Totuși, paradoxul a funcționat în favoarea tuturor stilurilor care au structurat istoria jazzului, chiar a celor de ultimă oră în 1960, cu excepția free-ului.

Alex Vasiliu, realizator de emisiuni de jazz la TVR Iași.

„Creație și Destin – JANCZY KŐRÖSSY”,
revista „Muzica”, nr. 1/2013, pag. 131.

26 spective nu ascundeau orchestre, ci grupuri restrânse, de 4 – 6 membri, în care unul dintre instrumente era chitara electrică, iar repertoriul prezentat se alinia hiturilor internaționale ale vremii.

Repetiție cu Dan Mândrilă, Tudy Zaharescu, Sile Dinicu, Sandu Avramovici

Pe lângă activitatea din numeroasele baruri ale perioadei respective, notorii fiind, în București, de exemplu, Mon Jardin (lângă fostul restaurant Poarta Albă, actualul Johnson Center), Melody (în subsolul cinematografului Patria), Continental (vis-à-vis de Biserica Rusă), în subsolul blocului în care a murit la cutremurul din 1977 Toma Caragiu, Lido și Atlantic (vis-à-vis de sediul Comitetului Central PCR), majoritatea acestor trupe au avut apariții la televizor, lucru consemnat, de altfel, și de „Programul Radio”, apărut săptămânal încă din 1952. În plus, Electrecordul, Radioteleviziunea și Cinematografia aveau propriile bigbanduri conduse de Alexandru „Sanyi” Imre, Sile Dinicu, Peter Wertheimer, Teodor Cosma sau Jancsi Kőrössi, muzicieni de înaltă ținută care erau, evident, influențați de noile sonorități din muzica occidentală.

Pianistul și compozitorul clujean János aka Jancsi Kőrössi, student al profesorului Teodor Cosma, a fost primul jazzman român care a făcut un „fusion jazz” – folclor, ceea ce se numește astăzi „world music” sau „ethno jazz”: „70–75% m-am bazat pe folclorul românesc pentru muzica de jazz”.⁴ Debutul discografic s-a produs în 1960, când a apărut pe un disc single Electrecord, „Potpuriu de foxtroturi / Potpuriu de bighine”, iar după cinci ani deschide seria de jazz a aceluiași label, cu un album pentru care colaborează cu bateristul Bob Iosifescu, contrabasistul Johnny Răducanu și tânărul saxofonist Dan Mândrilă. Aici își etalează și talentul componistic, cu „Junior” și „Blues for Garay”. Devine deja unul dintre preferații casei de discuri cehoslovace Supraphon, care, în perioada 1961 – 1966, îi lansează cinci discuri single sau EP și un album, „Jazz recital”.

În timp, discografia lui Jancsi Kőrössi va ajunge la 16 albume, un număr impresionant pentru un jazzman din România. Tot el este cel care introduce „free jazz”-ul în România. Realizează un aranjament jazzistic la opusul compozitorului George Enescu, „Rapsoadia română nr. 1” și numeroase alte

Jancsi Kőrössi (1926 – 2013)

prelucrări. JANCISI KŐRÖSSY TRIO (Jancsi Kőrössi – pian, Johnny Răducanu – contrabas, Bob Iosifescu – tobe) este primul combo de jazz românesc care a avut un parcurs internațional, încă din

⁴ Modorcea, Grid. – „Recitalul lui Jancsy Kőrössi”, site-ul ziarului „Tricolorul”, nr. 848 (8 ianuarie 2007).

28 perioada în care jazzul era considerat subversiv. Probabil că acesta a fost și unul dintre principalele motive care l-au determinat pe Jancsi Kőrösy să aleagă calea emigrării, astfel că în 1969 se stabilește în Statele Unite ale Americii, la Atlanta. Drept consecință, în România comunistă, numele muzicianului a fost dat uitării și nu figurează în „Dicționarul de jazz”, scris în 1976 de Mihai Berindei.

Normal că activitatea muzicală a lui Jancsi Kőrösy a continuat dincolo de „Cortina de fier”, astfel că a evoluat și a efectuat înregistrări alături de nume mari de jazz din Statele Unite ale Americii, precum Woody Herman și Phil Woods (saxofon și clarinet), Zoot Sims și Lee Konitz (saxofon), Milt Jackson (vibrafon), Percy Heath și Ray Brown (contrabas). A mai colaborat cu James Singleton (contrabas), Connie Kay (tobe) și mulți alții. Celebrul critic de jazz Willis Conover îl considera pe Kőrösy „cel mai autentic pianist de jazz european”. O altă recunoaștere americană a valorii lui Jancsi Kőrösy o reprezintă distincția primită în 1975 din mână președintelui american Jimmy Carter, „Lieutenant Governor’s Award of Excellence”, pentru merite culturale deosebite în muzica de jazz.

Jancsi Kőrösy revine în România post-comunistă, în decembrie 2006, la împlinirea vârstei de 80 de ani, unde susține un recital de patru ore la Ateneul Român din București. Programul, după spusele maestrului, a fost alcătuit în așa fel încât să-și mulțumească vechii prieteni, astfel că a dedicat piese pianistului Dan Mizrahy, actriței Stela Popescu, politicianului Mădălin Voicu (urmașul marelui violonist Ion Voicu) ș.a. Trupa care l-a acompaniat la acel concert cuprindea baletul condus de Miriam Răducanu, violoncelistul Florin Mitrea, flautistul Ion Bogdan Ștefănescu, dar și un combo de jazz alcătuit din Alin Constanțiu (clarinet), Ion Baci jr. (pian), Ramona Horváth (clape), Pedro Negrescu (contrabas) și Vlad Popescu (tobe).

Pianistul, aranșorul și compozitorul clujean Eugen Ciceu este un alt nume important al jazzului românesc, care a ales calea exilului. În 1959 este admis la Conservatorul din București, unde îi are drept colegi pe Vladimir „Bimbo” Cosma și Richard Oschanitzky. Începe să se intereseze de jazz, motiv pentru care este exmatricu-

lat un an mai târziu împreună cu Ricci și alți colegi. În 1962, profită de un turneu în R.D. Germană și ajunge ilegal în Berlinul de Vest. Stabilit în Elveția, devine, sub numele de scenă Eugen Cicero, unul dintre cei mai importanți pianiști europeni de jazz.

Apărute în 1965, primele trei albume, „Rokoko Jazz”, „In Town” și „Cicero’s Chopin”, în trio cu Peter Witte (contrabas) și Charly Antolini (tobe), sunt editate de studioul SABA / MPS din Villingen-Schwenningen, Germania, unul dintre cele mai cunoscute studiouri de jazz din Europa, unde scoteau discuri Erroll Garner și Oscar Peterson, doi dintre mentorii spirituali ai lui Cicero. Urmează angajamente cu RIAS Big Band, în Berlin, iar mai târziu cu SFB Bigband, condus de Paul Kuhn, apoi zeci de turnee în Europa și Japonia. Discografia lui Cicero cuprinde 44 de albume, dintre care „Swinging Classics” (1973, dublu LP, pe unul Liszt, pe celălalt Ceaikovski), „Cicero Plays Schubert” (1975, care a primit „Premiul Deutscher Schallplattenpreis”), „SoloPiano” (1978) și, ultima înregistrare, „Swinging Piano Classics”, 13 decembrie 1996, concert live în Überlingen am Bodensee, cu Decebal Bădilă la E-Bass.

Cunoscut mai mult în Franța decât în țara natală, Vladimir Cosma este absolvent al Conservatorului din București, unde a obținut și primele premii pentru vioară și compoziție. Ajuns la Paris în 1963, își continuă studiile la Conservatorul Național Superior de Muzică din Paris, unde va lucra și cu Nadia Boulanger. Aici a apărut pasiunea sa, atât pentru muzica simfonică, muzica de film, cât și pentru jazz. Primele sale lucrări au fost „Trois mouvements d’été”, pentru orchestră simfonică, „Oblique”, pentru violoncel și orchestră de coarde, muzică pentru piesa de teatru „Volpone”, jucată la Comedia Franceză și opera „Fantomas”. În 1968, la solicitarea regizorului Yves Robert, scrie muzica filmului „Alexandru cel fericit”, succes urmat de muzica a peste trei sute de filme de ficțiune, filme și seriale TV, opere, lucrări simfonice și de cameră, muzică corală, piese de jazz pentru muzicieni celebri precum Toots Thielemans, Chet Baker, Don Byas, Stéphane Grappelli, Jean-Luc Ponty, Philip Catherine, Tony Coe, Pepper Adams sau chiar muzică ușoară, melodiile sale fiind interpretate de Nana Mouskouri, Marie Laforêt, Richard Sanderson, Diane Dufresne,

30 Herbert Léonard, Mireille Mathieu, Nicole Croisille, Lara Fabian sau Guy Marchand. Să nu uităm colaborările de inspirație folclorică cu Gheorghe Zamfir, Simion Stanciu sau Liam O'Flynn. Vladimir Cosma este cel mai titrat dintre compozitorii români, el fiind Cavaler al „Ordinului Național al Legiunii de Onoare din Franța” și Mare Ofițer al „Meritului Cultural Român”, primind, de asemenea, Premiul César pentru cea mai bună muzică de film (1981, „Diva” și 1984, „Le bal”), mai multe discuri de aur și de platină, și, nu în ultimul rând, Premiul „Henri Langlois” al Cinematecii franceze (2010).

Richard Oschanitzky (1939 – 1979)

Un nume important pentru istoria jazzului românesc este compozitorul și pianistul timișorean Richard Oschanitzky. Absolvent al Conservatorului din București, unde a fost studentul lui Mihail Jora, s-a afirmat în jazz, scriind sute de aranjamente și orchestrații pentru Electrecord și Radioteleviziune, a compus jazz cameral

și simfonic, muzică pentru spectacole de teatru și filme, și a susținut sute de recitaluri și concerte de jazz în România, R.F. Germania și în fostele țări socialiste. Debutul discografic datează din 1963, când apare pe un single alături de Orchestra Electrecord, dirijată de Alexandru Imre, cu „Potpuriu de Cha Cha – Bighine” și „Potpuriu de Medium-Fox-uri”.

Pe 25 martie 1966, o acompaniază, împreună cu trupa sa, pe solista germană de jazz Brigitte Petry, concert înregistrat și apărut pe cel de-al doilea album din seria de jazz a Electrecordului. În același an, cel de-al treilea album din serie, „Bossanova”, este înregistrat tot de Orchestra Richard Oschanitzky, în care ac-

tivau, printre alții, Alexandru Imre (saxofon alto), Dan Mândri-lă (saxofon tenor) și Titus Muntean (flaut). Pe lângă o serie de „bosse” preluate din repertoriul internațional, pe album apăreau și câteva compoziții proprii: „Lângă tine”, „Noi doi” și „Un vis”. Apoi, în 1970, în aceeași companie înregistrează un album cu muzică tradițională românească. „Dublul concert pentru pian, saxofon tenor, orchestră simfonică și big band”, compus în 1971, este capodopera sa. Pe 3 septembrie 1971, Electrecord lansează un EP cu piese de muzică clasică, aranjate de Ricci pentru solistele de jazz Ileana Popovici și Puica Igiroșanu.

Din păcate, marele muzician avea să dispară neașteptat la doar 40 de ani, pe 5 aprilie 1979. O mare parte din înregistrările făcute în studiourile Radio au fost redade publicului larg abia după 1990, când au apărut „Jazz Restitutio 2” (1993), „Memorial Richard Oschanitzky I” (dublu CD, 2006) și „Memorial Richard Oschanitzky II” (2014).

Deci, prin 1962 – 1963, jazzul și rock’n’rollul aveau deja mulți „pui” în România, muzicieni profesioniști, unii extrem de valoroși, care la vremea respectivă câștigau destul de bine și nu au fost interesați de evoluția mișcării rock românești, ci au activat în diferite formații de estradă sau de jazz, iar cea mai mare parte a lor s-a stabilit, la primul prilej oferit, în Occident.

După modelul marelui „prieten”, poporul rus, fiecare școală, facultate sau uzină avea un club care era obligat să organizeze și seri dansante, renumitele „joi ale tineretului”. Interesant este că în ceea ce privește relațiile dintre sexe, nu-l prea copiam pe „tătucul” sovietic. În timp ce în Uniunea Sovietică, după război, atât în universități, cât și în mediul muncitoresc sau în sovhozuri, existau cămine mixte, tocmai pentru a încuraja natalitatea, în România lucrurile erau destul de stricte. Nu existau școli și li-

”

Nu trebuie să facem nicio diferență între muzica clasică, muzica ușoară, muzica populară sau jazz. Orice muzică poate fi bună sau proastă – și atât.

Richard Oschanitzky

Alex Ciucă

„Pe urmele lui Richard Waldemar Oschanitzky”,

blog „Hoinaru”, 17.07.2014.

32 cee mixte, în mediul universitar erau create anumite secții care atrăgeau numai băieți sau numai fete, iar căminele universitare și muncitorești adăposteau numai băieți sau numai fete. Singurul loc în care băieții se întâlneau și puteau să cocheteze cu fetele erau cluburile. Așa a apărut „joia tineretului”, sintagmă împrumutată de la „marele vecin”.

Aici, băieții și fetele veneau în grupuri organizate. Primele două – trei melodii erau ratate deoarece nimeni nu era interesat de muzică sau dans, poate doar cuplurile căsătorite. Băieții stăteau în grupuri compacte, în mijlocul sălii de dans, și își pasau câte o sticlă de băutură, în timp ce fetele aruncau ocheade de pe margine. Abia după ce băieții își făceau curaj, începeau invitațiile la dans. Și cum un magnetofon costa destul de mult, era mult mai ieftin pentru activiștii care organizau aceste acțiuni să găsească în școli sau întreprinderi câțiva tineri dispuși să cânte. Aceștia nu puteau avea pretenția să fie plătiți, fiind vorba de muncă patriotică. Dar, în schimb, se putea raporta la raion sau la regiune (conform organizării teritoriale din anii '60): „Să trăiți, tovarășe, știți, avem și noi o orchestră muzicală...”, de aici rezultând primele sau avansările activiștilor respectivi.

Întrucât aceste activități au fost pe placul „tovarășilor”, care mai beneficiau și ei de o „prospătură” și controlau mult mai ușor evenimentul decât pe cele desfășurate în spații private, au început să se organizeze și în alte zile din săptămână, astfel că serile de dans de sâmbătă sau duminică se numeau tot „joia tineretului”.

În perioada 18 – 25 iunie 1962 are loc un eveniment politic care se va dovedi extrem de important pentru viitorul României. Marele „tătuc” sovietic, Nichita Sergheevici Hrușciov, face o vizită oficială în București, moment în care este convins de Gheorghe Gheorghiu Dej să retragă trupele armatei sovietice din România. Urmările acestui acord se vor vedea relativ rapid. Obligatorietatea „învățării” limbii ruse dispare atât din programele radio, cât și din programa școlară, punându-se accent pe limbile franceză, engleză, spaniolă și germană, iar filmele rusești care acaparaseră ecranele românești, mici și mari, sunt programate din ce în ce mai rar.

Iar dovada cea mai palpabilă este prezentarea unui film cu un imens impact în rândul tinerilor elevi și studenți, filmul britanic „The Young Ones” (Tinerii), altfel un film banal și modest realizat artistic, dar care, datorită prezenței în distribuție a cântărețului bri-

Cliff Richard & The Shadows în filmul „The Young Ones” (1962)

34 tanic Cliff Richard și a formației The Shadows, a permis o primă legătură directă cu muzica occidentală. Și dacă o să stați de vorbă cu orice individ care s-a apucat de cântat în anii '60, o să constatați că mai păstrează încă în memorie, chiar și după 50 de ani, scene întregi din acea peliculă, văzută probabil de zeci de ori, în ciuda cozilor interminabile de la casele de bilete. Premiera românească a filmului a avut loc pe 17 decembrie 1962, la cinematograful București. Datorită mării afluențe de spectatori, îndeosebi adolescenți, elevi și studenți, filmul va fi programat în săptămânile următoare și la cinematografele Vasile Alecsandri, Gheorghe Doja, 1 Mai, 23 August și George Coșbuc, rulând cu săli arhipline până pe 4 august 1963, ultimele programări fiind la grădinile Alexandru Sahia și Tudor Vladimirescu⁵. Ceva mai târziu, după aproape cinci ani, pe 21 ianuarie 1968, filmul „Tinerii” va fi difuzat și la televizor⁶.

„Tinerii” a fost urmat de proiectarea în cinematografele din România a altor filme muzicale. Probabil că astfel se explică și o anumită nostalgie a românilor trecuți de 50 de ani, după soliști precum Elvis Presley, Raj Kapoor, Vico Toriani, Adriano Celentano, Sarita Montiel, Giani Morandi sau, ceva mai târziu, Raphael – cei care au fost protagoniștii altor pelicule muzicale prezentate pe ecranele noastre în anii '50 – '60.

Vizionarea filmului „Tinerii” avea să determine mulți adolescenți români să-și înființeze formații vocal – instrumentale, astfel că în următorii doi – trei ani apar precum ciupercile după ploaie zeci de trupe, unele cu o activitate meritorie, care s-a întins pe parcursul mai multor ani, iar altele – simple apariții meteorice care au rezistat cel mult un an sau doi.

Printre primele formații vocal – instrumentale apărute în România s-au aflat: SFINȚII (devenită apoi PHOENIX), URANUS, FUSCHER, SIGMA, TERRA SIX și CLASICII, în Timișoara; PIONIERII (devenită apoi OLYMPIC '64), COMETELE, SFINX, ENTUZIAȘTII, ROȘU ȘI NEGRU, SINCRON, ANDANTINO, STELELE 23 (trupă ce a mai purtat și numele PORTATIV, până să devină SAVOY), în Bu-

⁵ Colecția cotidianului „Informația Bucureștiului”, 17 decembrie 1962 – 4 august 1963.

⁶ „Programul Radio”, nr.3/1968.

curești; STELELE și CASCADA în Lugoj; ORFEU, FRAȚII TURDEANU (ODEON) și TINERII, în Arad; LOTUS în Râmnicu Vâlcea; ELECTRON, TAIFUN și SATURN, în Cluj-Napoca; METEOR și GAUDEAMUS, în Iași; LITORAL în Ploiești; EUXIN în Constanța.

35

OLYMPIC '64 (1966)

fotografie din colecția lui Costin Petrescu

Dintre trupele care „n-au dansat decât o vară”⁷, numim formația Liceului Dr. Petru Groza, grup înființat de Corneliu Ionescu (chitară, muzicuță), care-l avea ca solist vocal pe „prințisorul” Valentin Ceaușescu, DELTA, NORDIC, RITMUL, toate trupe bucureștene, formația Liceului Mihai Eminescu din Satu Mare, ZBURĂTORUL, înființată de Mircea Florian, sau 13 CARATE, formație craioveană înființată la Casa de Cultură a Sindicatelor, în care ac-

⁷ Aluzie la titlul romanului suedez „N-au dansat decât o vară”, de Per Olof Ekström. (n.a.)

36 tivau Gil Dobrică și Nicky Dorobanțu, ultimul un chitarist de mare valoare, care va ajunge student în Iași și va activa în „formula de aur” a formației ROȘU ȘI NEGRU.

Este greu de apreciat acum, după atâția ani, valoarea formațiilor respective, mai ales în lipsa unor înregistrări de televiziune, discografice sau radiofonice, dar trebuie remarcat entuziasmul băieților din trupe, astfel că, la orice cântare, cluburile studențești sau muncitorești, precum și terasele și restaurantele din localități mai mari sau mai mici, cele de pe litoral sau de la munte, erau arhipline. Dotarea tehnică era în cele mai multe cazuri dezastruoasă. Amplificarea se făcea de cele mai multe ori printr-un magnetofon Tesla – Sonet Duo, chitarele erau de construcție proprie sau comandate la diverși „meșteri”, după modelul celor din film, tobele erau luate de la organizațiile de pionieri sau de la fanfară, iar în cazul în care clubul era bine dotat, mai puteai găsi câte-un pian dezacordat, un saxofon, un clarinet sau niște viori. Excepție făceau trupele din Vestul țării, cele din orașele apropiate de granița cu Iugoslavia sau Ungaria, acolo unde mulți muzicieni primeau instrumente și stații de amplificare de la prietenii și rudele care aleseseră deja calea exilului.

Avantajul celor care cântau în aceste trupe era acela că se fofolau de la acțiunile ceva mai dificile, specifice perioadei: curățenia la locul de muncă, măturatul străzilor, strânsul recoltei, acțiunile de pe șantierul patriei, prespălarea cartofilor murdari ș.a.m.d., cu fraze de genul: „Ne pare rău, dar noi nu putem merge cu dumneavoastră pentru că avem repetiție pentru concertul din această săptămână...”, iar în plus, primeau „felicitări” și strângeri de mână de la secretarul organizației UTC, pentru că de avantaje materiale nu se punea problema. Mai erau și diferitele concursuri muzicale cu caracter raional, regional sau național, un bun prilej pentru a chiuli motivat de la cursuri sau de la serviciu. Și nu putem uita mirajul statutului de vedetă, așa cum văzuseră în „Tinerii”: „Toate fetele frumoase vor fi la picioarele noastre”.

Din păcate, nu toată lumea i-a primit cu brațele deschise pe practicanții noilor orientări muzicale, astfel că mulți au început să fie deranjați vădit atât de numărul decibelilor, cât și de ținuta tinerilor muzicieni și a fanilor lor. Astfel, Alecu Popovici scria

Într-un articol al vremii: „Muzica pe scândură. Sau chitară. Dar 37
tot un fel de scândură. Plată. Asemănătoare cu acelea pe care
gospodinele calcă pantalonii
soților lor. Pe aceste scân-
duri, cu strune, foarte des
se calcă muzica. În picioare.
Deși coardele sunt zdrăngăni-
te cu mâna...”⁸

Milițienii, simplii oa-
meni de pe stradă, uneori și
părinții, erau pur și simplu
șocați de apariția pletoșilor
cu ținutele lor extravagante,
a blugilor și pantalonilor tra-
pez sau a minijupistelor ca-
re-i însoțeau pe muzicieni, iar
profesorii din licee sau cei din
mediul universitar muzical
propuneau ca unii elevi sau
studenți să fie exmatriculați
doar pentru că făceau parte
dintr-o formație beat. Și să
nu uităm de șicanele zilnice
pe care le sufereau cei care
lucrau în diverse întreprin-
deri și instituții, unde erau
deseori chemați de secretarii
de partid sau de conducerea
unității pentru a da explicații
în legătură cu ținuta extrava-
gantă, „malagambistă”.

Termenul de malagam-
bist era asociat cu numele lui Sergiu Malagamba, un toboșar in-
terbelic, care a activat până în anii '70, și se referea la un tânăr

”

*Malagamba avea, pe lângă fai-
ma unui strălucit muzicant, și o înfăți-
șare deosebită, cu trupul său subțirel,
nervos, cu chipul smolit și mustăcioa-
ra à la d'Artagnan... Magazinele bu-
cureștene se și apucaseră să-i lanseze
moda: guler à la Malagamba, croială à
la Malagamba, pantofi à la Malagam-
ba (înguști și cu tocuri înalte), sacouri
à la Malagamba, cu revere mici... Șco-
lile de dans începuseră și ele să-și facă
reclamă cu anunțul: „Predăm dansul
Malagamba!”. Iată-ne pe noi, cei de
la malul Dâmboviței, câștigându-ne
o celebritate pe care alții n-au avut-o.
Fiindcă n-a existat niciodată un „dans
Ginger Rogers”, nici măcar un „dans
Fred Astaire”. Însă „dansul Malagam-
ba” a fost și s-a dansat cu frenezie.*

Compozitorul **Temistocle Popa**, în volu-
mul „*Trecea fanfara militară*”

Adi Moraru

„*Portret: Povestea fascinantă a legendarului
Sergiu Malagamba*”,

site-ul revistei „*Radar*”, 6 februarie 2016

⁸ Alecu Popovici – „*Scândura + electricitate*”, revista „*Tribuna*”, 20 octom-
brie 1965.

Tineri malagambiști, reconstituire din 2014

fotografie de pe site-ul „*TheEssenceOfStyle.com*”

”

Malagamba avea mare trecere la tineret. Muzica i-a fost uitată, dar nu și stilul vestimentar. Asta însemna pantaloni strâmți, ziși „burlane”, bască trasă până la sprâncene, iar în spate, o chică umflată și întărită cu apă cu zahăr, dar nu lungă, ci tăiată drept, la nivelul gulerului cămășii... Apoi, a apărut freza cocoș, gen Elvis, crescută cu ulei de păr și multă răbdare. Malagambismul și moda Elvis se întrepătrundeau. Haina trebuia să fie cât mai lată la umeri, deschisă la piept, închisă numai la un nasture și cât mai strâmtă jos. Pantofii aveau musai talpă groasă și se cerea să-ți înfoi pieptul ca și Kirk Douglas.

Béla Kamocsa

*„Blues de Timișoara – o autobiografie”,
Editura Brumar, 2012.*

îmbrăcat în blugi, pantaloni evazați sau tip „burlan”, și avea un comportament care nu se încadra în rigorile „omului de tip nou”. Malagamba fusese arestat în 1942 și deținut în lagărul de la Târgu Jiu, unde fusese coleg de celulă cu Gheorghe Gheorghiu Dej, astfel că, după război, ținuta sa extravagantă era trecută cu vederea de comuniști. În perioada 1955 – 1974 a fost dirijorul Teatrului de Revistă Constantin Tănase, perioadă în care a pregătit o serie de bateriști, printre aceștia aflându-se și Ștefan Mihăescu, de la SIDERAL.

În general, cluburile din campusurile universitare erau ferite de vizitele inopinate ale miliției, instructorii cluburilor răspunzând în fața autorităților de eventualele incidente petrecute. Neavând acces în campusul universitar, milițienii așteptau cuminti sfârșitul concertului pentru a te-ntreba „politicos”: „De ce porți, bă, malagambistule, chică și pantaloni strâmți? Ia hai cu noi la circă să vedem dacă-ți mai arde de bățâială!”. Dar adevărata vânătoare de pletosi în blugi și minijupiste a început ceva mai târziu, în perioada 1969 – 1973, despre care voi aminti la momentul potrivit.

Trebuie menționat că multe trupe, mai ales cele cu statut profesionist, alcătuite din muzicieni de mare valoare, care au luat atestatele O.S.T.A. (Oficiul de Stat pentru Turnee Artistice) încă de la primele sesiuni de examinare, au cântat exclusiv coveruri, erau interesate să obțină contracte la restaurante din străinătate,

”

Cenzura era de trei tipuri: de spectacol, de radio-TV și cenzura Electrecord. Cea de spectacol era cea mai ușoară. Cel mult, trupa era suspendată dacă se întâmpla ceva. Și noi am fost avertizați, cartonașe galbene am luat multe. A doua fază era în cazul înregistrărilor de la radio și TV. Dacă i se părea ceva suspect cuiva, dădea un telefon și de a doua zi piesa nu mai apărea. Se ștergea banda audio sau video. Cea mai năpraznică era cenzura de la Electrecord. Dacă scăpa ceva considerat subversiv, împotriva regimului, și se editau 10.000 de discuri, alea se vindeau. Nu mai puteau fi recuperate. Era un pericol major. Acolo era cenzura cea mai severă.

Ilie Stepan, liderul formației timișorene PRO MUSICA

interviu acordat lui Ștefan Both, ziarul „Adevărul de Timișoara”, 20 decembrie 2014.

40 pe navele de croazieră sau cu barurile sau restaurantele de lux din țară. De cele mai multe ori, trupele respective îi acompaniau pe soliștii de muzică ușoară în spectacolele și turneele teatrelor de revistă. Aceste contracte le aduceau pentru perioada respectivă destul de mulți bani, astfel că puține formații din această categorie au fost interesate de compoziție, de un repertoriu original sau de activitatea în grupurile cu statut de amatori. În plus, componentele erau sezoniere, învârtindu-se de cele mai multe ori în jurul unui sau a mai multor muzicieni care prezentau credibilitate în fața „tovarășilor cu ochi albaștri”, deoarece șefii de orchestră respectivi te puteau scoate din țară luându-te într-un turneu în Occident. De altfel, mulți muzicieni din primele valuri cu atestate O.S.T.A. s-au stabilit vremelnice în Europa de Vest sau în Statele Unite, alegând calea exilului, astfel că activitatea muzicală a multora dintre ei a rămas total necunoscută celor din țară.

De partea cealaltă, cea a rezistenței la diferitele șicane ale miliției sau ale organelor de partid sau U.T.C., se aflau acele trupe cu statut de amatori sau profesioniști, care au încercat, și unele chiar au reușit, să-și creeze un drum propriu cu un repertoriu original, sfidând chiar și prin simpla lor existență nu numai activiștii culturali și politrucii vremii sau organisme special înființate pentru a le supraveghea activitatea, ci și Electrecordul și Radioteleviziunea Română, care erau mult prea puțin interesate de promovarea unor astfel de formații.

Componenta formațiilor proaspăt apărute era extrem de eterogenă și creată pe criterii strict subiective. Pasiunea pentru muzică era cea care lega ca un magnet grupurile de tineri. Invitațiile colegilor de liceu, de facultate, de uzină sau a prietenilor din cartier erau suficiente motive pentru a te apuca de cântat într-o formație, astfel că numeroși tineri elevi, studenți sau muncitori, mulți dintre ei fără nicio pregătire muzicală prealabilă, începeau repetițiile sperând că vor reuși să cânte în trupă, sub îndrumarea vreunui instructor cultural, a unui bătrân jazzman sau a unui instrumentist din fanfară.

Repertoriul era selectat în funcție de cultura muzicală a fiecăruia sau, de cele mai multe ori, de preferințele instructorului care răspundea de trupă. El cuprindea multe improvizații sponta-

ne sau reproduceri „după ureche” ale unor piese ascultate accidental la un post de radio sau la jukebox-urile care împânziseră la un moment dat cluburile și restaurantele din România. Există o oarecare preferință pentru piesele instrumentale, dar nu era evitat nici repertoriul, aproape obligatoriu, franco – italian – ruso – românesc, axat pe hiturile momentului, rock’n’roll, soul, twist, beat și în mod obligatoriu, pentru domnișoarele și doamnele din asistență, piesele sentimentale. Important era faptul că toată lumea se simțea bine.

Există o oarecare preferință pentru melodiile din repertoriul cântăreților italieni sau francezi, asta pentru că textele erau mai ușor de învățat și muzica respectivă „dădea bine la gagici”.

În momentul în care cea mai mare parte din trupe a început să cânte în limba engleză, au apărut noi probleme, mai ales pentru solistul vocal. Cum în acea perioadă în toate liceele și școlile generale se învăța în mod obligatoriu limba rusă, iar franceza, engleza, germana sau spaniola erau limbile secundare, specifice fiecărei școli în parte, vocalistul era forțat să cânte într-o limbă necunoscută lui. Iar dacă avea și ghinionul să cunoască vreo tipă care studiase engleza, care îi spunea că n-a înțeles nimic din ceea ce cântase, se cam lăsa „de

”

Alegerea era serioasă și a fost făcută din motive artistice. Îmi căutam propria identitate. La acel moment, credeam că în muzica rock există un anume adevăr și o anume viață, pe care nu le mai găseam – sau credeam că nu le mai găsesc – în muzica simfonică. Între timp, gândesc cu totul altfel, dar pe atunci așa credeam.

Dan Andrei Aldea

interviu acordat lui Nelu Stratone,
revista „Art & Roll”, 10 august 2000.

42 meserie". Pentru că, oricât ar părea de ciudat acum, când majoritatea tinerilor vorbesc limba engleză fluent, atunci, o mare parte dintre soliștii formațiilor vocal – instrumentale, unii chiar foarte cunoscuți, neștiind limba engleză, își scriau textele „după ureche”, asta după ce ascultau de zeci de ori înregistrarea melodiilor de pe discuri sau de pe benzile de magnetofon. Astfel, discrepanțele valorice dintre membrii formațiilor, cultura și preferințele muzicale diferite, absența unor resurse materiale care să permită cumpărarea unor instrumente, au dus la modificarea destul de frecventă a componentelor trupelor și chiar a genului muzical abordat.

Oficiul de Stat pentru Turnee Artistice, aflat la un moment dat în criză de muzicieni atestați, absolut necesari programelor muzicale din baruri și restaurante, a început să organizeze cursuri de pregătire și concursuri de atestare a muzicienilor liber profesioniști și, în acord cu prevederile legislației în vigoare la data respectivă, Decretul 321/1956, privind drepturile de autor (decret abrogat abia în 1996!), s-au stabilit indemnizațiile pe care urmau să le primească artiștii liber profesioniști pe diferite grade profesionale. Acestea variau între 50 și 200 de lei, sumă care, pentru muzicienii care aveau categoria maximă și aveau contract permanent cu un restaurant, depășea lejer salariul unui director. În plus, se profita și de atestatele regizorilor de spectacol, care erau remunerați cu 3.000 de lei pe spectacol, iar atestatele acestora „circulau” de la trupă la trupă, posesorii atestatelor primind o „taxă de utilizare”, fără să facă niciun efort.

Începând cu anul 1964, o nouă tentativă a apărut pentru cei care făceau parte dintr-o formație: posibilitatea de a petrece o vară întreagă pe litoral, cântând la unul dintre numeroasele restaurante construite la Mamaia sau la Eforie. Era o perioadă în care litoralul românesc era asaltat de turiști din țările nordice, nemți, olandezi și italieni, așa că cineva din Ministerul Turismului s-a gândit că ar da bine dacă, pe lângă porția obligatorie de muzică populară românească, le-am oferi turiștilor străini și puțină muzică rock'n'roll, twist sau beat, așa că toți șefii de restaurante au plecat în căutarea formațiilor respective. Acest fenomen, care astăzi pare degradant pentru un muzician din sfera rockului adevărat, a făcut mult bine în

acel moment. Băieții aveau pentru prima dată posibilitatea să repete și să cânte împreună o vară întreagă, de aici rezultând acumulări cantitative și calitative importante. În plus, faptul că o mare parte dintre turiști veneau din Occident, le oferea muzicienilor posibilitatea schimbării din mers a repertoriului, în funcție de reacția acestora, sau aceea de a obține discuri originale, reviste cu partituri și texte de melodii sau chiar aparatură muzicală profesionistă. Și mai erau și fetele acelea blonde, cu picioarele lor lungi, venite tocmai din Peninsula Scandinavă, Germania sau Olanda, dornice de aventuri și experiențe noi, care făceau ca vara să treacă mult mai plăcut.

Iar cum, uneori, acestea erau „dispușe” să se mărite, chiar formal, te puteau scoate din țară, lucru care reprezenta, la vremea respectivă, visul multor adolescenți din România.

După câteva luni petrecute la mare, cu cântări seară de seară, formațiile vocal – instrumentale care, în mod cert, acumulaseră ceva experiență profesională, se întorceau acasă cu un repertoriu nou, iar unele dintre ele și cu scule profesionale, cumpărate de la colegii ceva mai avuți sau de la formațiile străine care veneau pe litoralul românesc. Ei bine, odată revenit acasă, trebuia să te trezești din visare. Ajuns aici, aflai că nu mai ai voie să

cânti într-o altă limbă decât în română, asta dacă doreai să mai apari în vreun concert. Te apucau să faci texte în limba română, dar acestea sunau aiurea, așa că lui Dorin Liviu Zaharia, apoi și altora, le-a venit ideea unor texte fonetice, în care nu prea contau

”

La data angajării noastre de către Întreprinderea de Alimentație Publică (de care aparținea grădina de vară Chios), „muzicologului” întreprinderii trebuia să-i prezentăm lista repertoriului și a autorilor pentru aprobare. Bineînțeles că nu puteam cere aprobarea muzicii Beatles, așa că fiecărei piese străine îi dădeam un nume, un titlu românesc, de obicei ceva revoluționar, ceva pe placul regimului, iar ca autor scriam muzică populară – autor necunoscut.

Lajos „Sisi” Szilasi,

basist clujean, fost component al formațiilor TAIFUN și INDEX 66

interviu acordat lui Ri-Co,
site-ul revistei „Click Zoom Bytes”,
8 decembrie 2011.

- 44 cuvintele, important fiind ca frazarea să semene cât mai mult cu cea din textul original. În acest fel puteai să cânti liniștit în limba engleză, oricum la calitatea sculelor din epocă nu se înțelegea prea bine ceea ce spuneai, iar dacă te-ntreba cineva „de sănătate”, îi arătai cu seninătate textul românesc. În aceste condiții, „Yellow Submarine” devenise „Nea Mărin din Severin”: „Nea Mărin, din Severin / și-a luat un submarin / submarin și-a cumpărat și pe mare a plecat / Ura, ura pentru nea Mărin, că are submarin, care submarin?”.

”

Ne-au chemat și ne-au spus să limităm engleza și să amestecăm beatul cu alte genuri precum tangoul, valsul sau muzica ușoară românească. Am dat din cap, dar nu ne-am conformat. Ni s-a sugerat, apoi, o soluție de compromis, să cântăm beat, dar cu texte traduse și adaptate. Am refuzat din nou. Intransigența noastră a făcut o impresie bună asupra fanilor, dar nu și asupra conducerii ASCR. Ca atare, după o jumătate de an (sau poate mai mult) la Mihai Viteazu, am fost dați afară.

Béla Kamocsa

*„Blues de Timișoara – o autobiografie”,
Editura Brumar, 2012.*

Pe 19 martie 1965 moare Gheorghe Gheorghiu Dej, iar după o săptămână, pe 22 martie, Plenara CC al PMR îl alege în funcția de secretar general al partidului pe Nicolae Ceaușescu. Urmează o perioadă de șase ani de așa-numită „deschidere”, în care cea mai mare parte a deținuților politici este eliberată din închisori, iar România începe să se distanțeze treptat de influența Uniunii Sovietice.

Jazzul, care în anii ocupației sovietice se aflase în ilegalitate, începe să fie promovat pe diferite canale mediatice. Astfel, George Sbârcea scrie un serial de patru articole din istoria jazzului, „Jazzul, o poveste cu negri”, în revista „Tribuna”. Două luni mai târziu, marele trompetist Louis Armstrong, însoțit de un combo alcătuit din șase muzicieni, susține un număr de patru concerte, în zilele de 27 – 28 martie 1965, la Sala Palatului din București.

Fiecare concert în parte a durat în jur de trei ore, iar „Satchmo”, într-o formă senzațională și extrem de bine dispus, era dornic să comunice cu publicul din sală. De altfel, și publicul, aflat într-o foame evidentă de concerte de ținută, a răsplătit eforturile muzicienilor americani cu ropote de aplauze, motiv pentru care fiecare concert s-a terminat cu mai multe bisuri. Din cronica muzicală semnată atunci de Alfred Hoffman aflăm și componența comboului „All Stars”, care l-a acompaniat pe „Satchmo”, toți muzicieni de mare valoare, cu multă experiență: Jewel Brown (voce), Eddie Shu (clarinet), Tyree Glenn (trombon), Arvel Shaw (contrabas) și Danny Barcelona (tobe).⁹ În 2015, ziarista Iris Păun a precizat într-un articol de presă că turneul susținut în Estul Europei de „Satchmo” și trupa sa, cu concerte în Germania Democrată, Cehoslovacia, Ungaria, Iugoslavia, Bulgaria și România, ar fi fost finanțat de CIA, prin intermediul grupării „Congresul pentru Libertatea Culturii”, alcătuită din intelectuali care doreau să promoveze libertatea de expresie și să submineze propaganda sovietică.¹⁰

⁹ Alfred Hoffman – „Cronica muzicală”, revista „Tribuna”, 15 aprilie 1965

¹⁰ Iris Păun – „(...) Cum l-a adus CIA pe Louis Armstrong la București pentru a lupta cu rușii”, site-ul ziarului „Ring”, 20 august 2015 .

Pe 4 iulie 1965, programul Radio București găzduiește în intervalul orar 22:20 – 23:00 prima emisiune de jazz semnată de Cornel Chiriac.¹¹ Acesta publicase în revista „Secolul XX”, chiar în numărul îndoliat de moartea lui Gheorghiu Dej, un amplu articol referitor la istoria jazzului.¹² În sfârșit, și Electrecordul se alătură acestui val de simpatie pentru jazz, astfel că, în perioada 13 – 18 decembrie 1965, la „Săptămâna discului”, lansează seria de albume de jazz, cu vinilul „Jazz No. 1 – Jancsi Kőrösy”.¹³

În primii ani ai epocii Ceaușescu, asistăm la o relativă relaxare atât politică, dar și socială și economică. Cea mai mare parte dintre deținuții politici, care supraviețuiseră închisorilor și gulagurilor comuniste, fuseseră eliberați, iar România era din ce în ce mai independentă față de Moscova, lucru salutat de țările capitaliste, mai ales după evenimentele din 1968, când s-a refuzat participarea armatei române la acțiunea de intervenție armată în Cehoslovacia. Se renunță la cartelele alimentare și se reiau importurile, astfel că magazinele atât de goale în prima parte a anilor '60 încep să fie aprovizionate din plin cu mâncare, băutură, țigări și produse de strictă necesitate.

Printre beneficiarii acestei relaxări s-au aflat și fanii muzicii rock, care au avut câțiva ani plini, în care, la fiecare petrecere organizată de cluburile din școli, întreprinderi sau facultăți, programul muzical era susținut de una sau de mai multe formații vocal – instrumentale, renunțându-se la magnetofone sau pick-up-uri. La Casa de Cultură a Studenților Grigore Preoteasa din București erau seri în care cântau mai multe trupe, uneori chiar 4 – 5 formații pe seară: una în sala mare de jos, care era „sala de dans”, una, două sau trei formații în sala de spectacole, una sau două trupe în Student Club, aflat vis-à-vis de sala de spectacole, și una în Pod.

Chiar și în aceste condiții de relativă relaxare, existau totuși unele probleme care frământau autoritățile comuniste. În momentul în care anumite formații au dorit să-și înregistreze

¹¹ „Programul Radio”, nr. 26/1965.

¹² Cornel Chiriac – „Jazzul, izvoare și semnificații”, revista „Secolul XX”, nr. 3/1965, pag. 178 – 200 .

¹³ Cotidianul „Informația Bucureștiului”, 16 decembrie 1965.

compoziții proprii, cu anumite versuri care nu prea respectau indicațiile primite, acestea erau chemate de cenzură și întreabate: „De ce nu cântați voi pe versurile poezilor clasici? Ce vă trebuiesc vouă versuri proprii?” Unii au cedat și sunt de înțeles, pentru că fascinația de a deveni vedetă era mult prea mare, dar, spre cinstea lor, mulți au refuzat acest compromis, ei riscând suspendările de rigoare. În plus, nu toată lumea îi privea cu ochi buni pe „greierii pletoși” care-și „dădeau duhul” pe scenă, motiv pentru care, de multe ori, aceștia erau marginalizați, vecinii și colegii de muncă sau de școală fără aptitudini muzicale fiind de fapt invidioși, mai ales pe succesul pe care tinerii muzicieni îl aveau în rândul entourageului feminin.

Neașteptat, printre cei care se înscriu în rândul comunismului stas, ridicându-se împotriva „pletoșilor insalubri”, precum și contra jazzului, se afla și dramaturgul Adrian Dohotaru, la vremea respectivă redactor la „Viața Studentească”, unde publica o serie de articole intitulate „Bye – bye, cavalier al jalnicei figuri”, „Apariții ciudate”, „Astrologia orchestrelor de jazz” și „Din nou despre copiii teribili și teribiliști”. Din ultimul material, publicat în decembrie 1966, aflăm că la Iași activează formația PROMETEU, „vreo 4 – 5 liceeni urlători”. Este interesant faptul că un deceniu mai târziu același autor a scris scenariul piesei de teatru „Anchetă asupra unui tânăr care nu a făcut nimic”, personajul principal, Patriciu, fiind unul dintre rolurile preferate ale lui Florian Pittiș, cel care îl va juca în 1980 pe scena Teatrului Lucia Sturza Bulandra, în spectacolul regizat de Petre Popescu.

Probabil că tocmai de aceea una dintre primele teme abordate în textele formațiilor românești a reprezentat-o definirea identității de artist: „Băi fraților, și eu sunt ca voi, numai că mai am și alte preocupări, mi-a fost dat să am și talentul să cânt”.

Ruptura dintre gruparea muzicanților rock și a fanilor lor, pe de o parte, cea a „nenormalilor la cap”, cum li se spunea, și cea a „lumii normale”, cum le plăcea celorlalți să se autodefinească, odată produsă, era cam greu de refăcut și avea să se agraveze în timp până în zilele noastre. Interesant este că cele două grupări erau diferențiate și de problemele de percepție ale realității cotidiene, prima reunind laolaltă tineri elevi, studenți, artiști, scrii-

48 tori, profesori, arhitecți și intelectuali, boemi, cu vederi liberale, în timp ce opozații lor, mulți crescuți în mediul rural, cu o pregătire superficială, dar plini de ambiție, erau dornici să avanseze cât mai rapid în ierarhia socială și reprezentau cu brio „tineretul comunist de tip nou”.

În luna iulie 1965, trupa beat originară din Watford (Marea Britanie), Tony Bolton & The Federals, susține un turneu de 30 de zile, început la Eforie Nord și încheiat, cu patru concerte, la Teatrul de Vară 23 August din București¹⁴. Membrii trupei erau: Tony Bolton (solist vocal), Brian Hawkins (chitară solo), Michael Bush (chitară bas), Guy Sheppard (tobe), Frank Milne (trompetă) și Tony Selvidge (clape). Peste câțiva ani, ultimul menționat va activa sub pseudonimul Tony Kaye, în formația Yes. La câteva luni după turneu, Electrecord lansează un LP, „The Federals solist Tony Bolton”, cu 12 piese din repertoriul The Federals, care cuprindea numai coveruri de la The Beatles sau Chuck Berry, precum și standarde blues și rock’n’roll. Sunt urmați în 14 – 15 noiembrie de formația The Playboys, o altă trupă beat britanică, originară din Manchester, cu doi soliști vocali, Carol Kay și Bobby Shafto. Și aceștia vor apărea pe un album Electrecord. În sfârșit, pe 28 noiembrie concertează la Sala Palatului formația maghiară Bergendy.

Dacă la început formațiile românești cântau exclusiv coveruri internaționale, cu timpul s-a pus și problema creației muzicale. Începuseră să se organizeze diferite concursuri școlare sau studentești și, pentru a avea libertatea de a repeta într-un club, era obligatoriu să-l reprezinți la concursurile respective. Așa au apărut primele compoziții beat autohtone. Se crease o adevărată modă a prelucrării unor melodii populare. Dădea destul de bine la publicul care nu era familiarizat cu ce se cânta pe dincolo și, în plus, aveam și noi posibilitatea să vorbim despre „curentul pop românesc”. Se utiliza sintagma „muzică pop”, nu „muzică beat” sau „muzică rock”, cea din urmă apărând mai târziu, prin anii '70, când avea să-i sperie grozav pe activiștii vremii.

Pentru tinerii neinițiați muzical, lucrurile se complicau ceva mai tare atunci când apăreau în sala de repetiție studenți sau

¹⁴ Revista „*Flacăra*”, 3 iulie 1965.

absolvenți de Conservator, elevi ai școlilor de muzică sau tineri care aveau o oarecare pregătire muzicală din familie. Aceștia veneau cu anumite pretenții: armonie, note muzicale, solfegii etc., ceea ce i-a determinat pe mulți ageamii să renunțe rapid la cariera muzicală sau, în cel mai fericit caz, să urmeze cursurile Școlii Populare de Artă. De altfel, diferențele valorice dintre trupele profesioniste și cele de amatori erau destul de evidente, deși oficialitățile vremii și activiștii culturali încurajau din plin „mișcarea artistică de amatori” și organizau diferite întreceri adresate formațiilor de amatori.

Bineînțeles că localurile cele mai vizibile, acelea unde veneau tovarășii importanți și numeroși străini aflați în vacanță sau în trecere prin România, cum erau în București barurile Atlantic, Melody, Lido și Continental, terasa Mon Jardin, restaurantele din hotelurile de lux din Brașov, Timișoara, Cluj-Napoca, Arad, Oradea, Iași sau cele de pe Valea Prahovei, de pe Valea Oltului sau de pe litoral, primeau doar trupe cu experiență muzicală serioasă, probată prin apariții la televiziune sau turnee cu teatrele de revistă. De obicei, programul cuprindea trei sau patru reprize muzicale, o repriză de café-concert, una cu repertoriul propriu, și una sau două în care erau acompaniați interpreții de muzică ușoară așezați de bar sau de restaurant.

Un exemplu în acest sens este QUINTETUL MAMAIA, condus de Horia Ropcea, un pianist cu mare experiență, căpătată spre sfârșitul anilor '50 și începutul anilor '60. Acesta a avut numeroase apariții la televiziune, cele mai multe alături de TRIO GRIGORIU, grup supranumit 3 + 1, dar a făcut și înregistrări de jazz cu formația Jancsi Kőrössi, înregistrând și un disc de muzică ușoară alături de orchestra Sile Dinicu. QUINTETUL MAMAIA a fost una dintre trupele de salon, fiind printre primele trupe cu contracte în Occident. Repertoriul formației era un melanj de hituri internaționale, cuprinzând atât piese în limba engleză, cât și în limbile italiană, spaniolă, germană sau franceză, fiind adaptat cerințelor conjuncturale. În 1968, a apărut un disc EP cu 4 piese rock'n'roll din repertoriul internațional: „You Like Me Too Much”, „Brillo Voice”, „Dove sei?” și „Judy In The Sky”.

La momentul respectiv, din QUINTETUL MAMAIA făceau parte: Horia Ropcea (lider, orgă), Radu Mircea (pian, voce), Florin Duțulescu (chitară solo, voce), Ovidiu Marian (chitară bas, voce) și Mariano Lambertini (tobe). Alte formații din categoria trupelor profesioniste ale perioadei respective sunt cele conduse de Paul Ghentzer, Peter Wertheimer, Bogdan Cavadia, Bebe Prisada, Gerhard Römer, Erick Manyak, Radu Goldiș, Richard Oschanitzky, Horia Moculescu, Sandu Avramovici sau TRIO ALPIN și TRIO CABAN.

QUINTETUL MAMAIA (1967)

În timp, cei mai mulți dintre muzicienii respectivi au obținut contracte cu restaurante din Occident și cea mai mare parte dintre ei a rămas acolo, cerând azil politic. Cei rămași în țară au fost cooptați de marile formații de estradă ale Electrecordului, Radioteleviziunii sau ale studiourilor cinematografice, ori în diverse formații de jazz, astfel că activitatea lor muzicală a fost aproape neobservată pentru marele public, trecând în anonimatul specific bigbandurilor, deși solourile lor instrumentale erau de mare finețe.

Dar, așa cum se întâmplă de obicei, adolescenții și tinerii aveau alte preferințe muzicale și oricum nu aveau vârsta legală sau banii care să le permită accesul în restaurante sau în barurile de lux, astfel că ei vânau programele prezentate de formațiile beat proaspăt apărute, în cluburi, săli de sport și terenuri în aer liber sau pe terasele și restaurantele „low cost”, de la munte sau de pe litoral.

După perioada de „pionierat”, începând cu anul 1967, se afirmă trupe noi care, alături de cele deja prezentate, aveau să contribuie la diversificarea concepției muzicale și a orientării stilistice: DIXIE GRUP 67, trupă de jazz înființată de Petre Magdin, care abordează sub numele MODERN GROUP și un repertoriu soul, beat și rock’n’roll, ROMANTICII, METRONOM, MONDIAL, formațiile feminine VENUS 1 și CATENA, toate din București; INDEX 66, CHROMATIC GROUP și COMPANIA DE SUNET, din Cluj-Napoca; DENTES, din Târgu Mureș; CLASIC XX, REFLEX și AMICII din Timișoara; MAGIC, trupă înființată de Peter Wolf în perioada studenției la București, dar „transferată” apoi la Mediaș; CRISTAL în Galați; METROPOL și MODAL DIATONIC, la Oradea, în ultima activând ca solist vocal viitorul actor Adrian Pinteș și chitaristul Viorel Repciuc; SONIC, în Sibiu; AZUR, la Ploiești; CARUSEL, DEPOLD și GIGANT, în Arad; ALB ȘI ROȘU, la Bacău și multe altele. Chiar și dincolo de Prut, în plină dictatură sovietică, se afirmă formația NOROC în Chișinău.

MONDIAL, București (1968)

Multe alte formații au avut o activitate efemeră, mai mult conjuncturală, legată de un contract, de cele mai multe ori pe litoral, astfel că amintim nume precum CĂRĂBUȘ, FLOARE DE LOTUS, trupă înființată de Mircea Florian, proaspăt student la Cibernetică Economică (ASE), AMIRAL, DISCIPOLII, SFERA, APOLLO, DELTA, TINEREȚEA, MEMPHIS, FAN GRUP 22, devenită apoi GRUP 22, CONTRAPUNCT, MELODIC 69, GRUP 120, cu Dan Chebac (voce, chitară) și Ovidiu Constantinescu (chitară solo), 2001, ANTHEUS, ARTIS, VOX, toate din București; TARABOSTES în Sighișoara, formație înființată de Adrian Ivanițchi; PROMETEU la Iași; DACII în Craiova, tot cu Gil Dobrică solist vocal, ZODIAC în Brașov, COPIII FLORILOR, din Râmnicu Sărat, formație înființată de Valeriu Sterian ș.a.

Deschiderea specifică perioadei respective avea să se observe și în programele de televiziune, astfel că pe micul ecran apar din ce în ce mai multe formații vocal – instrumentale. SINCRON se bucură de o atenție specială din partea televiziunii, sau poate era o comandă venită de „sus”, întrucât până în 1971 va fi trupa care va apărea cel mai des în programe, având și emisiuni dedicate, cum au fost „Cu Sincron pe malul lacului” sau scurtmetrajele TV semnate de Alexandru Bocăneț, „Opt minute de vis” și „Opt exerciții pe 625 de linii”, în care, alături de trupă, apare și Anda Călugăreanu. Alte formații care au apărut în programele televiziunii au fost: SFINX¹⁵, TINERII, formația lui Rolf Albrich, RITMUL, ANDANTINO, VENUS 1, CORAL, ROȘU ȘI NEGRU, PHOENIX, ROMANTICII ș.a. De asemenea, trupele autohtone au fost încurajate prin transmiterea în direct a emisiunii – concurs „Microrama TV”, unde formațiile se înfruntau, două câte două, în sistem eliminatoriu. Printre câștigătoare s-au aflat CHROMATIC GROUP 3, SFINX și CRISTAL. Alte concursuri ce permiteau difuzarea formațiilor beat la televiziune erau „Căprioara de aur”, desfășurat în vara anului 1968, pe litoral la Radiovacanța, încheiat cu finala din noaptea de Revelion 1968 – 1969, în studiourile televiziunii, cu participarea formațiilor

¹⁵ Formația chitaristului Octav Zemlicka, fără Dan Andrei Aldea, care va ajunge în SFINX ceva mai târziu.

PHOENIX, CORAL și ROȘU ȘI NEGRU, câștigată de ROȘU ȘI NEGRU, apoi „Chitara de aur”, cu participarea formațiilor MONDIAL, SINCRON și OLYMPIC '64, concert transmis la televiziune pe 8 ianuarie 1969, din Sala Palatului din București.

Muzica beat internațională este prezentă în România prin turneele efectuate de formația feminină iugoslavă Visătoarele, beatnicii britanici The Carols (1966), italienii I Dik Dik (octombrie 1968)¹⁶, trupă aflată la momentul respectiv pe val și care va apărea și la televiziunea română, formațiile poloneze Skaldowie, No To Co și trupa feminină Ali Babki (1969).

Seria discurilor de jazz este continuată de: „Brigitte Petry și formația Richard Oschanitzky”, „Bossa Nova”, cu un band condus de Richard Oschanitzky, soliști fiind Alexandru Imre (saxofon alto), Dan Mândrilă (saxofon tenor) și Titus Munteanu (flaut), JOHNNY RĂDUCANU TRIO și „Jam session cu Friedrich Gulda”. Un alt EP conține prelucrări de Richard Oschanitzky după melodii populare: „Pe deal pe la Cornățel”, „Perinița”, „Ciuleandra” și „Călușarii”, disc care, deși este primul din seria „Muzică pop românească”, este mai mult un disc de jazz. Un alt EP interesant, apărut în noiembrie 1970, este ELECTRECORD SOUL GROUP, unde bigbandul condus de Alexandru Imre apare alături de Octav Zemlicka (voce, chitară solo, ex-SFINX), Dan Mândrilă (saxofon) și sextetul vocal CANTABILE.

Chiar dacă jazzul fusese oficializat, era destul de periculos să deschizi un asemenea club în București, astfel că primul club de jazz este inaugurat pe 18 martie 1968 la Ploiești, de Alexandru „Puiu” Comănescu și Paul Mancaș, fiind urmat de numeroși „pui” în Oradea, Iași, Timișoara, Sibiu, Cluj-Napoca și Constanța. Un eveniment organizat de clubul de jazz din Ploiești este „Primul Festival Național al Formațiilor de Jazz”, în perioada 4 – 6 aprilie 1969, în sala Palatului Culturii și Comitetului pentru Cultură și Artă, eveniment la care participă un număr de 18 formații din nouă orașe¹⁷. Următoarele două ediții ale festivalului de jazz sunt

¹⁶ „Oaspeți italieni – I Dik Dik”, „Programul Radio”, 19 octombrie 1968.

¹⁷ Anita Nicoleta Gherghel – „Festivalul de jazz de la Ploiești”, cotidianul

54 organizate tot în Ploiești, după care vor fi mutate, din motive necunoscute nouă, la Sibiu. După cum preciza Alexandru Comănescu: „Acest lucru nu a fost o înfrângere pentru noi, ci o victorie, pentru că am deschis drumul înființării de cluburi și festivaluri de

CORNEL CHIRIAC
(1942 – 1975)

jazz în toată țara, am făcut o breșă în Cortina de Fier prin care a pătruns aerul proaspăt al lumii libere!”.¹⁸

Concertele formațiilor americane de jazz în România continuă cu bigbandul Woody Herman¹⁹, iar un an mai târziu cu celebrul grup de gospel The Golden Gate Quartet²⁰, apoi Bill Williams Band, din nou Louis Armstrong, bigbandul Duke Ellington, Sonny Rollins, Art Blakey, Dizzy Gillespie, McCoy Tyner ș.a.

Începând cu 10 iunie 1967, la Radio România, Cornel Chiriac și Geo Limbășanu realizează emisiunea „Metronom”, care-și propunea, pe lângă prezentarea noutăților muzicale ale momentului, și promovarea intensă a rockului autohton. Geo,

„Scânteia tineretului”, 3 și 10 aprilie 1969.

¹⁸ Ana Maria Maxim – „Sărbătoarea jazzului românesc – marcată cu fast, la Ploiești”, cotidianul „Prahova”, 18 mai 2009.

¹⁹ „Woody Herman la Sala Palatului”, revista „Flacăra”, 24 mai 1966

²⁰ „Oaspeți americani – The Golden Gate Quartet”, revista „Săptămâna”, 18 martie 1967.

care practica tirul, a sugerat numele emisiunii de la cadența specifică la pistol viteză, pe care o repeta acasă după bătăile unui metronom. Inițial, Cornel prezenta jazz, în timp ce Geo se ocupa de muzica românească. În timp, Cornel Chiriac a fost atras de formațiile rock, astfel că avea să aducă în studiourile din strada Nuferilor zeci de trupe din București și din țară, fiind primul promotor autentic și dezinteresat al unor nume precum PHOENIX, OLYMPIC '64, SIDERAL, CHROMATIC GROUP sau ROȘU ȘI NEGRU. Omniprezent la festivalurile de creație studentească, Cornel avea să difuzeze în primul rând muzică de calitate, care se afla în avangardă sau pe cea care ținea pasul cu rockul mondial, refuzând sistematic să difuzeze trupele comerciale, cele prea „cuminți”, sau pe cele care făcuseră compromisuri cu puterea politică. Din nefericire, „nebunia” sa avea să deranjeze autoritățile, astfel că începe să fie șicanat constant atât de conducerea radioului, cât și de Securitate.

Trebuie spus că nu a existat o implicare concretă a autorităților sau a organizațiilor de tineret în promovarea muzicii rock, așa cum s-a întâmplat în Ungaria, Cehoslovacia sau Polonia, ci a fost mai mult o acceptare cu caracter ușor subversiv de genul „eu mă prefac că nu văd, iar voi vedeți-vă de treabă, dar în cazul în care călcați pe bec, v-ați ars”.

”

Cornel și Geo Limbășanu introduseseră într-una dintre emisiunile lor melodia lui Serge Gainsbourg, „Je t’aime, moi non plus”. La vizionare, ocazie cu care se dădea „bun de difuzare”, responsabilul „cap limpede” le-a spus celor doi să scoată melodia, care era considerată la vremea aceea drept erotică și decadentă. Cum nu era deloc ușor să facă acest lucru – se lucra atunci cu benzi magnetice – dar mai ales din spirit de frondă, cei doi comparși, Cornel și Geo, n-au scos melodia și aceasta a fost difuzată pe post. Asta i-a costat pe cei doi o suspendare de două săptămâni și o critică tovarășească într-o ședință deschisă de partid.

Mircea Udrescu

„Metronom – o emisiune de Cornel Chiriac”, Editura Universitară, 2010, pag. 69.

Autoritățile intuiau bine mesajul nostru, dar înțelegeau, de asemenea, că interdicția nu reprezenta adevărata soluție. Ar fi apărut alții în locul nostru sau ar fi incitat și mai mult tineretul. Tactica lor, cel puțin de atunci – deși nu sunt convins că aveau o tactică clar definită, ci poate că doar acționau instinctual – era să te țină sub control. Te cenzurau pe ici, pe colo, câteodată mai ferm, alteori mai blajin și, foarte important, dându-ți explicații evazive. Scopul urmărit nu era numai să-ți cosmetizeze produsul, ci și să-ți inoculeze ideea că nu ești de capul tău și că ești în permanentă supravegheat. Și de ce? Ca să te autocenzurezi. De aceea, neclaritatea motivelor invocate de cenzori. Ca să-ți bați capul să înțelegi, ca să te preocupe, ca să-ți pui imaginația la lucru și să încerci să anticipezi ce ai voie și ce nu. Tactica aceasta, indiferent dacă provenea dintr-un manual secret dedicat controlului social sau dacă era învățată din mers, nu se aplica numai tinerilor preocupați cu muzica beat. A funcționat chiar mai eficient în alte domenii. Noi eram tineri și inconștienți, dar un om mai în vârstă, o fire mai reflexivă, lua jocul acesta mai în serios. Pe mine mă amuză când aud și azi, la televizor, oameni care vorbesc despre cât de tâmpiți erau cenzorii. Eu zic că, cu cât erau mai tâmpiți – în sensul de arbitrari și imprevizibili –, cu atât erau mai eficienți.

Béla Kamocsa

*„Blues de Timișoara – o autobiografie”,
Editura Brumar, 2012.*

Chiar și cinematografia devine interesată de formațiile nou apărute, astfel că Dumitru Tunsoiu, basistul și vocalistul formației SIDERAL, primește de la regizorul Savel Stiopul un rol principal în filmul „Ultima noapte a copilăriei”, film distins cu „Marele premiu” la Festivalul Internațional de Film din Cambodgia.²¹ După acest film, Mitică preia numele eroului interpretat, Liviu Tudan.

²¹ „Ultima noapte a copilăriei, premiată la Phnom Penh”, material nesemnat, revista „Tribuna”, 6 februarie 1969.

În film apare și formația SIDERAL, care interpretează mai multe piese în fundal, în scenele filmate într-un club. De asemenea, SINCRO apare în filmul muzical cu distribuție internațională „Împușcături pe portativ”, iar ENTUZIAȘTII, în comedia cu subiect sportiv „KO”. Până și PHOENIX va apărea în câteva secvențe din filmul lui Manole Marcus, „Canarul și viscolul”.

Perioada 1967 – 1969 este cea în care se poate vorbi despre primele „vedete rock” autohtone. Devin celebre cluburile bucureștene Student Club, de la Casa de Cultură a Studenților, Clubul Petrol și Gaze (Institutul de Petrol și Gaze având, pe atunci, sediul în București), într-un subsol de lângă Sala Dalles, 303, la fostele grajduri regale, Vox, la Facultatea de Medicină, pe Sărindar, Clubul Universității, lângă cofetăria Lămâița, vis-à-vis de Cișmigiu, și Clubul ASE, pe Nicolae Iorga, lângă Direcția de Pașapoarte, sau cele din Timișoara: Casa Studenților, Meca, Mehala, PM6 și Ada Marinescu, unde tinerii umpleau până la refuz sălile de spectacol pentru a urmări concertele trupelor rock.

Însă cel mai celebru club care rezistă și în prezent este Club A, clubul studenților arhitecți din București, deschis în 1968, în subsolul din str. Blănari, nr. 12. Cu participarea voluntară a studenților, la inițiativa primului director, Mac Popescu, un subsol insalubru este transformat într-un club de elită, aici organizându-se simpozioane, debateri politice, ateliere profesionale, seri de poezie, spectacole de teatru și manifestări muzicale importante, cu participări selecte din lumea artistică românească.

Sigla Club A

Florin „Moni” Bordeianu, PHOENIX

Prima înfruntare mai serioasă a trupelor românești are loc la Iași, în aprilie 1968, la Festivalul Creației Studențești, acolo unde PHOENIX reușește să obțină „Marele premiu” și „Premiul Metronom '68”, pentru compoziție, acordat de Cornel Chiriac, care reprezenta în juriu Radioteleviziunea Română, premiu care consta într-un spațiu de înregistrare pentru un disc EP și difuzarea imediată în emisiuni de radio și televiziune. PHOENIX au depășit atât gazdele, pe ROȘU ȘI NEGRU (premiul al III-lea), cât și alte trupe aflate în plină ascensiune: MONDIAL (Premiul I) și CORAL din București, CHROMATIC GROUP din Cluj-Napoca, și DENTES din Târgu Mureș.

Întrucât se știa că premiul al II-lea nu s-a acordat, a existat o oarecare confuzie referitoare la premiile acestui festival al artei studențești. Palmaresul corect a fost prezentat în săptămânalul „Viața Studențească”, din 24 aprilie 1968, care ne lămurește că au fost două secțiuni: formații beat vocal – instrumentale și orchestre de muzică ușoară. La cea de-a doua categorie, premiile au revenit

formațiilor METEOR din Iași, Orchestra de suflători din Brașov și Formația de muzică ușoară a Centrului Universitar Timișoara. Premii individuale de interpretare au obținut Moni Bordeianu (PHOENIX), Gabriel Drăgan (MONDIAL), Erik Manyak (BIG BAND CLUJ NAPOCA), Ion Cricojdoiu (ROȘU ȘI NEGRU), Gheorghe Mittelman (DENTES) și Puiu Hațeganu (BIG BAND CLUJ NAPOCA).²²

După festival, Cornel Chiriac i-a luat pe cei de la PHOENIX și i-a adus în București pentru înregistrări și a insistat ca trupa să aibă măcar un recital „hors concours”, la Festivalul Cerbul de aur de la Brașov. Pentru a fi mai elocvent, pleacă la Brașov cu înregistrările făcute de trupă la radio, dar este din nou refuzat. Se spune că acest nou refuz l-a adus într-o fază de disperare, care l-a determinat să dea foc draperiilor din camera de hotel de la Aro, după care a dispărut cu benzile formației PHOENIX sub braț. Câteva zile nu s-a știut nimic despre el, mulți au crezut că s-a sinucis, dar apropiații aflaseră că avea deja cumpărate bilete de tren pentru a merge la un festival de jazz din Polonia.

A fost reperat câteva zile mai târziu, în lagărul de refugiați Traiskirchen, de lângă Viena, și preluat de Noel Bernard, care i-a oferit posibilitatea să realizeze emisiuni la Radio Europa Liberă. Acest eveniment avea să-l transforme pe Cornel Chiriac într-un simbol al tineretului din România, un idol al iubitorilor de muzică rock. „Metronom”, o emisiune de 50 de minute care se difuza de 5 ori pe săptămână, „Metronom duminical”, o emisiune de 4 ore și „Jazz à la carte” erau ascultate de zeci de mii de tineri din România, dar și de tineri din întreaga lume, îndeosebi din țările socialiste, care, deși nu înțelegeau limba română, știau că aici vor asculta atât cele mai recente hituri mondiale, cât și albume întregi, de ultimă oră.

În această perioadă de relaxare trebuie remarcat faptul că atât în București, cât și în celelalte centre universitare din țară,

²² Referitor la palmaresul acestui festival, am avut o controversă cu dl. Ionică Ghircoiașu aka Johannes C. Just, fostul solist vocal al formației METEOR. Știam deja palmaresul festivalului, dar numai pentru secțiunea „Beat”. Când mi-a adus diploma formației METEOR, am fost nevoit să fac cercetări și am descoperit și secțiunea „Muzică ușoară”. (n.a.)

60 lucrurile se mișcau, și chiar dacă unele formații nu au reușit să depășească statutul de formație de interes local, asta și din cauza lipsei mediatizării, a înregistrărilor radio sau TV, ele se bucurau de aceiași fani entuziaști ca și formațiile consacrate.

În lipsa unor informații concrete, probate de mass-media, nu se poate spune unde și care au fost primele formații beat apărute în România, dar o logică elementară ne trimite totuși în Banat, regiune situată strategic la granița cu Iugoslavia și Ungaria, unde Timișoara și Arad erau două metropole ce se aflau în plină dezvoltare. Parafrazând două hituri mondiale din anii '70, „That's The Way – I Like It” (KC & The Sunshine Band) și „One Way Ticket” (Eruption), un mare număr de muzicieni bănățeni au emigrat, astfel că, povestea rockului din regiunea respectivă, mai ales al celui de început, este reconstituită mai mult din amintirile „pionierilor”, a căror memorie este, din păcate, cam selectivă, nebazându-se pe probe palpabile, cum ar fi înregistrări radio, discuri, articole din ziare etc.

„Tăt Banatu-i fruncea!” este o sintagmă care exprimă acea semeție a bănățenilor, prin care se consideră superiori regășenilor, pe care o sesizăm cu ușurință și în muzica rock. Întotdeauna trupele din Timișoara și Arad s-au considerat „mai cu moț”, cu mult peste cele din alte orașe, în acest caz, problema complexului de superioritate este totuși reală și ușor de demonstrat, deoarece dispuneau de o industrie puternică și erau și centre universitare de tradiție, ceea ce presupunea existența multor cluburi de dans și a unor trupe capabile să asigure programul muzical. A contribuit din plin și faptul că cea mai mare parte a muzicienilor rămași aveau prieteni și rude în Occident și era aprovizionată sistematic cu instrumente muzicale, instalații de sunet, discuri, partituri, cărți sau reviste de specialitate.

În acest fel, dotarea tehnică a trupelor din zonă era de cele mai multe ori superioară celor din centrul, sudul sau estul țării, iar muzicienii dispuneau de un plus de informație muzicală pentru că aici se puteau recepționa destul de ușor posturi de televiziune din Italia, Iugoslavia sau Ungaria, care aveau numeroase emisiuni muzicale. În plus, pentru completarea repertoriului, aici

se ascultau în condiții ideale și Radio Europa Liberă, Radio Beirut, Radio Luxembourg, Radio Belgrad, Radio Novisad sau chiar radiourile pirat englezești, acele posturi de radio care erau bruiaate peste tot în țară.

În aceste condiții este evident că muzicienii bănățeni erau mult mai bine informați decât cei bucureșteni sau cei din celelalte centre universitare. Bineînțeles că principalul centru universitar care s-a remarcat prin numeroasele trupe apărute în anii '60 a fost Timișoara, oraș care era bine informat în domeniu, întrucât în „ocska” (târgul de vechituri) găseai, aproape la zi, atât aparițiile discografice din Iugoslavia sau Ungaria, cât și viniluri din Italia, Germania sau Anglia. Muzicienii bănățeni beneficiau și de multinaționalismul specific zonei, care nu făcea nicio diferențiere între români, maghiari, germani, țigani sau sârbo – croați, astfel că majoritatea trupelor bănățene aveau componente interetnice, ceea ce oferea un plus de consistență repertoriului muzical, care era completat cu hiturile momentului din Germania, Ungaria sau Iugoslavia.

”

Ăsta a fost spiritul Timișoarei. Niciodată nu s-a spus un cuvânt rău, o jignire pe bază de etnie sau religie. Totul a curs firesc. Fiecare cu gena, temperamentul și dotările lui de la natură. Toți și-au pus amprenta pe PRO MUSICA. În Banat a funcționat acest concept de unitate prin diversitate cu mult timp înainte să fie la modă.

Ilie Stepan

interviu acordat lui Ștefan Both,
ziarul „Adevărul de Timișoara”, 20 decembrie 2014.

Concentrate la vremea respectivă îndeosebi în cartierele Iosefin, Fabric și Elisabetin, în Timișoara erau mai multe locuri de cântat, așa-numitele săli de dans, unele pe lângă cluburile muncitorești: Tehnolemn, Bumbacul, UTT (Uzinele textile), Berea, Ada Marinescu, Garofița, City (Fabrica de ciorapi), Semănătoarea, Cărmida; altele studențești: Meca, cantina Facultății de Mecanică, Mihai Viteazu și Casa Studenților; precum și cele înființate în locul unor foste cinematografe sau pe lângă instituții de cultură: Lira, un fost cinematograful din Piața Maria, Lola, Vega, Mehala, PM6 – ARLUS (Asociația de Prietenie Româno – Sovietică), Teatrul Maghiar de Stat, în aer liber, Parcul Rozelor, sau chiar sălile de festivități ale liceelor.

În orașul de pe Bega s-a afirmat, în anii '60, una dintre puținele trupe din afara capitalei care s-a impus pe plan național, PHOENIX, probabil prima formație al cărei repertoriu original românesc a fost la fel de apreciat, ba poate chiar ceva mai mult, decât cel internațional. Apărută la sfârșitul anului 1961, în sânul unei brigăzi artistice de agitație, formația SFINȚII, al cărei nume provenea de la titlul unui prim serial englezesc difuzat de televiziunea română, „Sfântul”, a fost prima trupă timișoreană care a ajuns și în București, la un bal al bobocilor organizat de studenții de la IATC,

la Casa de Cultură a Studenților Grigore Preoteasa. După perioada de început, în care SFINȚII s-au afirmat în Timișoara prin seria de concerte de la Mihai Viteazu și Meca, în formula Nicu Covaci (chitară solo, voce), Claudiu Rotaru (chitară armonie), Béla Kamocsa (chitară bas, voce) și Moni Bordeianu (voce, tobe)²³, autoritățile au considerat că numele este mistic, astfel că la indicațiile unui „culturalist” comunist, care, fiind prim secretar al PCR pe județ, amenințase trupa cu desființarea, SFINȚII au devenit PHOENIX.

După ce Claudiu a terminat facultatea și a fost repartizat tocmai la Ploiești, alături de Moni, Nicu și Béla, au apărut nume noi: Günther Reininger (orgă) și Ioan „Pilu” Ștefanovici, urmat de Dorel Vintilă Zaharia (tobe), astfel că numele PHOENIX devine cunoscut în întreaga țară, mai ales după ce câștigă „Marele premiu” la Festivalul Național al Artei Studentești, de la Iași, din 1968.

În urma succesului obținut la Iași, o parte dintre primele lor compoziții a fost înregistrată pe două discuri EP apărute în 1968 și 1969. Întrucât conducerea Electrecordului nu a avut încredere că tirajul primului EP al formației PHOENIX se va vinde doar cu piese în limba română, „Vremuri” și „Canarul” au apărut pe același disc cu două coveruri: „Lady Madonna” și „Friday On My Mind”. Cum primul tiraj s-a epuizat în câteva zile, a fost tras un tiraj suplimentar, astfel că discul s-a vândut în 120.000 de exemplare.

La înregistrări au participat și Günther Reininger, la pian și voce și Florin Dumitru, bateristul formației MONDIAL, care l-a înlocuit pe Dorel Vintilă Zaharia, indisponibil la momentul respectiv.

Pe cel de-al doilea EP PHOENIX vor apărea doar compoziții proprii: „Totuși sînt ca voi”, „Floarea stîncilor”, „Nebunul cu ochii închiși” și „Ar vrea un eschimos”, piese care, alături de cele două de pe primul EP, au devenit primele șlagăre ale muzicii beat românești. Succesul celor două discuri i-au făcut cunoscuți în întreaga țară și le-a permis PHOENIX-ilor să efectueze numeroase turnee, să apară în programele Radioteleviziunii și să susțină mai multe concerte cu casa închisă la Sala Palatului din București.

²³ În perioada de început a formației SFINȚII au colaborat, pentru perioade mai scurte sau mai lungi de timp, și o serie de muzicieni mai puțin cunoscuți, precum Adi Pavlovici (chitară, voce), Miti Cimpan (pian) sau Doru Creșneac (chitară).

PHOENIX (1968)

Cum majoritatea trupelor se „spărgeau” la absolvirea facultății, iar efectuarea stagiului militar era obligatorie, PHOENIX a fost cea dintâi care s-a folosit de un tertip utilizat apoi și de alte trupe. Iată ce povestea Béla Kamocsa: „De fapt, mai târziu, când eram în ultimii ani, toată trupa, în afară de mine, a fost internată la spitalul psihiatric Gătaia, timp de o lună, ca să poată bise pe motive medicale. Directorul spitalului era fan de jazz, dar susținea și beatul. Internaților li s-a dat chiar un spațiu să repete, de parcă se experimenta o nouă terapie – «beatoterapia». A fost probabil un interesant cantonament artistic pentru băieți, care nu știu cum au interacționat cu bolnavii adevărați. Eu făceam autostopul de două – trei ori pe săptămână, de la Timișoara, pentru repetiții. Piesa noastră «Nebunul cu ochi închiși» nu a fost inspi-

rată de această ședere la Gătaia, ci de piesa formației Beatles, «The Fool on the Hill». Nu se invoca figura unui nebun vizionar, precum în piesa englezilor, ci era o referire, eu zic, ușor de remarcat, la adresa lui Ceaușescu.²⁴

Chiar dacă le-a fost refuzată apariția la Festivalul „Cerbul de Aur”, PHOENIX a fost invitată să participe la primele două ediții ale Festivalului Club A. La prima ediție, au prezentat poemul rock „Omul 36/80”, un colaj underground, care a primit Premiul pentru „Originalitate”. Cum Moni Bordeianu își depusese actele de emigrare în Statele Unite, PHOENIX își va continua activitatea într-o formulă total modificată, adaptându-și stilul la noile orientări muzicale apărute pe plan mondial.

Dacă despre activitatea formației SFINȚII aka PHOENIX se știe destul de multe detalii, datorită volumelor autobiografice scrise de Nicolae Covaci²⁵ și Béla Kamocsa²⁶, despre celelalte trupe timișorene ale anilor '60 există informații destul de puține, asta și din cauza faptului că cele mai multe dintre ele au activat mai mult pe plan local sau în restaurantele de pe litoral, nefiind cunoscute publicului din celelalte zone ale țării, iar multe formații au ales Occidentul.

Astfel, în URANUS, activau Florin „Moni” Bordeianu, Harry Coradini, Sergiu Țapuchievici, precum și cel care, în timp, va deveni cel mai cunoscut promotor și cronicar al rockului timișorean, regretatul Petre „Petea” Umanschi, care deschisese în anii '60, în sediul Casei Prieteniei Româno – Sovietice (ARLUS), clubul PM6. Din nefericire, „Petea” nu a reușit să publice volumul referitor la istoria rockului timișorean, pe care-l anunțase la un moment dat.

O altă trupă timișoreană din primul val, FUSCHER, activa pe lângă clubul fabricii Mobila Banatului, și se remarca printr-un program axat mai mult pe șlagăre germane. În trupă cânta un chitarist de valoare, Dorel Ioanovici.

Ceva mai târziu, prin 1965, au apărut CLASICII, grup condus de Mișu Ciuchitu, un chitarist mult prea puțin cunoscut, din păca-

²⁴ Béla Kamocsa – „*Blues de Timișoara – o autobiografie*”, Editura Brumar, 2012.

²⁵ Nicolae Covaci – „*PHOENIX, însă eu*”, Editura Nemira, 1994.

²⁶ idem 24.

66 te și el dispărut prematur, din care mai făceau parte Robi Strumberger (voce), Ocsi Kriszan (chitară), Zoltan Kovacs (chitară bas) și Paul Hromadka (tobe). Principala concurentă locală a formației PHOENIX, CLASICII, a reprezentat un catalizator de muzicieni, pe aici trecând, pentru perioade mai lungi sau mai scurte de timp, majoritatea numelor importante ale rockului timișorean: Harry Coradini (voce), Dietmar Hepp (pian, saxofon, voce, compozitor), Jozsef Moll (orgă), chitariștii Laci Herdina, Dinu Popescu și Arpad Kajtar, basiștii Josef Kappl și Nae Tarnoczi, toboșarii Miși Farcaș și Cornel „Tzula” Liuba. Cei mai mulți dintre ei și-au făcut, în timp, trupe proprii, existând la un moment dat chiar mai multe trupe CLASICII, disipate în final în CLASIC XX și PROGRESIV TM, formații care au reușit să se afirme pe plan național.

Înființat în anul 1967, brandul formației CLASIC XX, una dintre facțiunile CLASICII, a fost disputat atât de saxofonistul Dietmar Hepp, cât și de basistul Zoltan Kovacs sau chiar și de Mișu Ciuchitu, un alt veteran al rockului timișorean, liderul formației CLASICII. Oricum, trupa a avut numeroase modificări de componență, cea mai constantă formulă fiind cea din perioada 1969-1971: Harald Kolbel aka Harry Coradini (voce), Dietmar Hepp (saxofon, pian, voce, lider), Josef Kappl (chitară bas), Josef Moll (orgă), Ar-

CLASIC XX, Timișoara

pad Kajtar (chitară solo) și Mihai Farcas (tobe). Dacă la început repertoriul trupei cuprindea doar piese beat, celebre fiind prelucrările folclorice „Doi ochi negri” și „De nu vrei, de nu vrei”, după 1970 trec la rhythm & blues. Plecarea în armată a unor muzicieni, dar și disputele de ordin muzical, au produs numeroase disensiuni între membrii trupei, astfel că un an mai târziu, existau două formații CLASIC XX, una alcătuită din Mihai Muncioiu sau Josef Egry (chitară solo, voce), Josef Moll (clape), Mihai „Mișu” Ciuchitu (chitară bas, trombon, lider), Cornel Liuba (tobe) și Tzache Botzoc (flaut), iar cealaltă condusă de Dietmar Hepp (clape, saxofon), cu Harry Coradini (voce), Ladislau Herdina (chitară, voce), Zoltan Kovacs (chitară bas) și Mihai Farcaș (tobe). Cum la un moment dat existau chiar trei formații CLASIC XX, trupa lui Ladislau Herdina va activa sub numele de PROGRESIV TM.

TERRA SIX, o trupă cu mare impact în Timișoara anilor 1965 – 1967, activa la clubul PM6, unde a prezentat și un medalion The Rolling Stones, în componența Marcel Mihăescu (voce), Valentin Mihăescu (chitară solo), Nae Tarnoczi (chitară bas) și Sanyi Toth (tobe). A fost una dintre primele trupe de chitare electrice care a înregistrat o piesă la Radio Timișoara, „Pe lângă plopii fără soț”.

În aceeași perioadă de timp, o trupă care încălzea atmosfera la clubul Ada Marinescu al Fabricii de Panglici, era REFLEX, formația chitaristului Karl „Tziry” Zirenner, alături de care cântau Ion „Tzache” Botzoc (voce, chitară ritmică), Sanyi Munteanu (chitară bas) și Udo (tobe). După plecarea lui „Tziry”, au venit în trupă Dinu Popescu (voce, chitară), Ladislau Herdina (chitară solo) și

”

Repertoriul era alcătuit exclusiv din coverurile vremii. Era o cursă nebună... ascultam topul șlagărelor la Radio Luxembourg, care se înnoia săptămânal cu două – trei piese, iar noi le învățam... asta ca să fim cu repertoriul la zi. Erau multe piese Beatles, Rolling Stones și Animals. Who, la vremea respectivă, nu erau bine primiți, deoarece trebuia să cântăm muzică dansantă.

Arpad Kajtar, chitarist

interviu acordat lui Nelu Stratone,
publicat pe site-ul personal

68 Nae Tarnoczi (chitară bas), singurul rămas din prima formulă fiind Ion „Tzache” Botzoc (tobe). O trupă cu nume identic, REFLEX, va activa ceva mai târziu în Clubul Cărămida, în componența Harry Coradini (voce), Arpad Kajtar (chitară solo), Ocsi Kriszan (chitară), Zoltan Kovacs (chitară bas), Cornel „Tzulă” Liuba (tobe).

O altă trupă timișoreană de interes local, RIVOLI GRUP 4, a fost una dintre primele formații în care a activat Ilie Stepan. Repertoriul era axat pe coveruri The Beatles, The Animals, The Kinks, dar cuprindea și compoziții proprii. Coleg de trupă cu Ilie era Doru Eugen Iosif, iar cei doi au fost membrii fondatori ai formației PRO MUSICA (ianuarie, 1973).

SIGMA, formația Politehnicii, cu Tibi Ladner, Jean Triponescu și solistul vocal, studentul grec Paxino, apoi un garage band, PHOEBUS, CASCADA, trupă alcătuită din doi studenți timișoreni și doi arădeni, care va participa și la prima ediție a Festivalului Club A, la București, ADEPTII, APOLLO erau alte trupe care evoluau în cluburile timișorene în anii '60.

Tiberiu Repliuc (voce), Jozsef Egry (chitară solo), Ion Puiu Crăciunescu (clape, lider), Roland Crăciunescu (tobe) sunt protagoniștii formației STELELE, înființată în 1965 în Lugoj, afirmată apoi în cluburile timișorene, care au obținut atestatele de muzicieni profesioniști încă din primul val, ceea ce le permitea să cânte în restaurante și barurile de lux.

ARAD

Potrivit unui pionier al rockului arădean, actualmente rezident suedez, Mario Ovidiu Madius, pe numele său real Ovidiu „Țam-Țău” Marian, în Arad activa încă de la începutul anilor '60 formația ORFEU, deci înainte de nebunia stârnită de filmul „Tinerii”, cu un program axat pe coveruri rock’n’roll și doo-wop. Acesta pomenește și de formația ODEON, cunoscută sub numele de FRAȚII TURDEANU, care, prin 1963, susțineau concerte la Palatul Cultural în formula Relu Turdeanu (chitară solo), Jean Turdeanu (chitară armonie), Gheorghe „Birlic” Crucianu (chitară bas) și Ovidiu „Țam – Țău” Marian (voce, tobe).

ODEON (Frații Turdeanu), Arad

Alte două trupe arădene conduse de pianistul Vicky Frank sunt KAUPERT, care activa la Clubul Central Mecanic și DAVOLI, în cea de-a doua activând și virtuozul chitarist Ady Șerban. Acesta din urmă a fost un adevărat profesor pentru majoritatea chitariștilor arădeni care au învățat de la el tehnica chitarei electrice.

După ODEON și DAVOLI, Ovidiu „Țam-Țău” Marian pleacă în Brașov și apoi în București, activând ca basist – vocalist în TRIO ALPIN, formație cooptată în spectacolele Teatrului de Revistă Constantin Tănase și QUINTETUL MAMAIA, după care, cu prilejul primului turneu efectuat în Finlanda de bandul saxofonistului Gigi Stoian, se va „autoexila” în Suedia.

Rockul arădean era destul de bine dotat, atât tehnic, cât și în privința repertoriului, astfel că, prin 1966 – 1967, în momentul în care s-au dat primele atestate O.S.T.A. pentru „muzicieni liber profesioniști”, orașul de pe Mureș s-a remarcat prin faptul că a venit cu un întreg „pachet” de trupe, pe lângă DAVOLI fiind atestate și ODEON, TINERII, GIGANT, ATLANTIC, PACIFIC sau DEPOLD.

Dacă trupele menționate mai sus au activat mai mult prin barurile și restaurantele de la munte, mare sau din străinătate,

70 având un repertoriu axat pe hiturile internaționale ale momentului, alături de repriza obligatorie de café-concert, „greul” rockului arădean a fost dus de formația CARUSEL, trupă înființată în 1966 de Liviu „Bubu” Șimândan (chitară, voce), student la Conservato-

”

De la Parc până la Hanul Piraților, în 1972, numai în Mamaia erau paisprezece trupe din Arad, din care patru–cinci cântau excelent, iar celelalte se țineau și ele bine, dar se limitau la café-concert.

Virgil Iuga „Concorde” (clape), unul dintre eroii rockului arădean

Arpad Kajtar,
interviu acordat lui Nelu Stratone,
publicat pe site-ul personal.

rul din Timișoara. Purtând inițial numele THE BEAT BOYS, CARUSEL va evolua mai întâi la Palatul Cultural și Școala Hidrotehnică, iar apoi pe lângă Clubul uzinei de strunguri Iosif Rangheț, preluând brandul mândriei industriei grele românești, strungul Carusel 2057. Alături de „Bubu” au activat, încă de la înființarea trupei, Duțu Philips (chitară bas) și studentul la Medicină Stelian Crișan (tobe), iar după câteva modificări de componență, în octombrie 1967, a

venit prin repartiție republicană chitaristul arhitect Călin Ungureanu, cu experiență acumulată în București la formațiile CORAL și SIDERAL, iar apoi, în aceleași condiții, absolventul Facultății de Stomatologie din Târgu Mureș, Gyuri Mittelman (clape, ex-DENTES). Ludovic Miltaller „Laly” (chitară, muzicuță, ex-ATLANTIC) și ploieșteanul Dorin Popa (tobe) sunt cei care vor completa formula de sextet. Rodajul trupei CARUSEL, în noua componență, se face în sezonul de vară 1969 la hotelul Măgura din Eforie Sud, unde, pe lângă programul propriu, îl acompaniau și pe Aurelian Andreescu, iar în septembrie vor prelua contractul formației PHOENIX, la barul Litoral din Eforie Nord.

Din 1970, CARUSEL vor activa pe lângă Casa de Cultură a Tineretului din Arad. Beatul primilor ani de activitate este înlocuit de un repertoriu hard rock, rhythm & blues de bună calitate, etalat în numeroasele concerte susținute în localități din județele apropiate, precum și în turneele organizate de teatrele din Arad, Iași, Galați și Tulcea. Consacrarea pe plan național o vor ob-

ține prin participarea la cea de-a doua ediție a Festivalului Club A (1971), apoi, prin prezența în topurile revistei „Săptămâna” și înregistrarea la radio a mai multor compoziții proprii: „Baladă”, „Să alungăm răul” și „Stai fetițo!” (Ludovic Miltaller), „Întunericul a fost învins” și „Dragoste fără argint” (Liviu Șimândan), „Nostalgia” și „Amintește-ți de mine” (Gheorghe Mittelman). Au o participare agreabilă, dar fără prea mari veleități, în condițiile unei concurențe extrem de serioase la cel de-al II-lea Festival Club A, unde se remarcă bossa-nova „Amintește-ți de mine”.

CARUSEL, Arad (1970)

După un an, vine în trupă Virgil Iuga „Concorde” (clape), iar formația CARUSEL se află printre formațiile remarcate la festivalul pop – rock organizat de TVR (1973). Printre piesele nou compuse se aflau „Cine ești tu, cine sunt eu” și „Așa sunt eu”. După plecarea definitivă din țară a lui Liviu Șimândan, Gyuri Mittelman și a lui Călin Ungureanu, destinele trupei sunt preluate de Virgil Iuga „Concorde” și de Ludovic Miltaler „Laly”. În special primul intenționează să orienteze trupa pe filonul jazz rock, exemplu fiind piesa „Furtuna”, unde, alături de cei doi se aflau Cornel Moldovan (chitară), Nicolae Dejica (chitară bas) și Edy Kiss (tobe), componentă care rezistă în perioada 1977 – 1981. În momentul în care „Concorde”, după numeroase „tălpi” primite de la auto-

72 rități, sesizează și scăderea consistentă a interesului publicului pentru rockul complicat și orientarea sa către alte curente muzicale, se va retrage, iar trupa CARUSEL își schimbă componența aproape în fiecare sezon, în funcție de contractele conjuncturale.

DEPOLD este o altă trupă arădeană care, deși intrase pe filonul cu bani, cântând hiturile internaționale ale momentului prin baruri și restaurante de lux, a avut ambiția, în mai multe rânduri, să încerce să-și impună și propriile compoziții. Un exemplu este prezența pe albumul „Formații de muzică pop nr. 2”, unde apare și compoziția lor „Gândul curat”, precum și numeroasele înregistrări radio. Înființată în anul 1967 de Johann „Jenci” Depold (clape, șef de orchestră) și toboșarul Ladislau Acs, în DEPOLD, în „formu-

DEPOLD, Arad, alături de Marina Voica

la de aur”, cea din perioada 1970 – 1980, evoluau alături de cei doi amintiți mai sus Ladislau „Laci” Borkics (voce, flaut, chitară, percuție), Robert Holorits (chitară bas, voce), Eugen Bauer (voce, chitară, compoziție), iar după plecarea primului toboșar în Finlanda, au venit din Cluj-Napoca mai întâi Liviu Hrișcu și, apoi, Francisc Salamon „Schatzi”, care colaborase cu Iuliu Merca în INDEX 66. Încă din primii ani de activitate, membrii formației DEPOLD s-au

autodotat cu scule performante: chitară Fender Stratocaster, amplificator Marshall și Sound City, difuzoare GB Lansing, orgă Hammond, set de tobe Tama etc. După ce au cântat timp de mai multe sezoane la mare, la restaurantul Dorna din Mamaia și la munte, la Poiana Brașov, formația DEPOLD este descoperită de TVR, care îi cheamă, timp de trei ani consecutivi, între 1970 și 1972, să întrețină atmosfera cu ocazia programelor de Revelion.

Succesul obținut cu acest prilej le-a adus invitația de a participa ca trupă de studio la înregistrarea albumelor lui Mihai Constantinescu, Marius Țicu, Olimpia Panciu și Alla Bayanova, iar alături de ultima vor face și un turneu de o lună în URSS, cântând inclusiv la Moscova, Kiev și Cernăuți. Tot în turneele organizate de Teatrul de Revistă Constantin Tănase sau de alte teatre din țară, DEPOLD va cânta alături de Zoe Câmpeanu Marinescu, Sergiu Zăgărdian, Olimpia Panciu, Mihai Constantinescu, Marius Țicu, Marina Voica, Cornel Constantiniu, Corina Chiriac sau Gioni Dimitriu, membrii trupei contribuind decisiv în orchestrarea pieselor acestora. DEPOLD s-a dizolvat în momentul în care Jenci Depold a emigrat în Germania.

PACIFIC este o formație înființată în 1968 de Dorel Boar. Numele trupei vine indirect de la oceanul omonim, pentru că era și numele unei locomotive cu abur, de tracțiune, care se afla în dotarea CFR-ului. Printre membrii formației s-a aflat și legenda-chitarist arădean Adi Șerban. PACIFIC activează la Clubul CFR, Clubul Tineretului din Arad și pe litoral, la Hotel Majestic, din Mamaia. Din nefericire, pe 15 iulie 1972, Dorel Boar s-a înecat în urma unui tragic accident.

GIGANT este o altă creație a lui Vicky Frank (orgă, șef de formație), unul dintre cei mai apreciați muzicieni arădeni, în care au activat muzicieni cu experiență, în diverse formule, utilizate în programele de bar – restaurant sau în turnee de estradă. O perioadă mai mare de timp, alături de șef, au făcut parte din trupă Ionel Slev „Nelu” (chitară solo), Geza Baranyi „Ocsi” (chitară bas), Gheorghe Draga „Matzu” (saxofon, flaut) și Francisc Salamon „Saci” (tobe).

Tot în vestul țării, în Oradea, activau pe la sfârșitul anilor '60 METROPOL și MAGNETON, două trupe adepte ale hard rockului, care vor înregistra discuri, vor efectua numeroase turnee și vor deveni cunoscute în întreaga țară. Sălile de dans în care evoluau primele formații orădene, care cântau în special hiturile momentului din Occident sau din Ungaria erau cluburile fabricii Solidaritatea, Cooperației de Consum Poligrafia, Clubul Tineretului, dar și cel al Casei de Cultură a Sindicatelor.

METROPOL s-a înființat în 1968, membrii fondatori fiind Tibor Vajda (voce), Csaba Elekes (chitară, voce), Attila Virányi (chitară bas, voce), Tomori Pál (tobe) și Sergiu Cornea (clape). Trupa a susținut primul concert pe 28 noiembrie 1968, în clubul IMEB din Oradea, și și-a dorit încă de la început să fie în ton cu formațiile maghiare ale momentului: Illes, Metro, Hungaria sau Omega, cântând „rockul orășenesc al anilor '60”, de unde vine și numele trupei. După primele concerte sunt susținuți de Casa de Cultură a Sindicatelor, textierul Iuliu Mátza, inginerul de sunet Manó – Ștefan Dinók, împreună cu noii-veniți Orsós Zoltán (voce) și Nagy Gábor (tobe), contribuind din plin la primul succes al trupei, înregistrat în anul 1971, la Festivalul Siculus de la Odorheiul Secuiesc, care se adresa formațiilor de expresie maghiară.

În același an, 1968, s-a înființat și MAGNETON, tot o trupă hard rock, condusă de basistul Dorel Borz. În 1970, alături de Borz, evoluau Alexe Fodor (tobe), Antal István (chitară, voce), Bárány Sándor (chitară, voce) și Adrian Tăutu (orgă). Această formulă avea să rămână neschimbată până în 1986, când vor avea un ultim concert la Târgu Mureș. Cele două albume înregistrate de MAGNETON au fost „Rock Express” (1983) și „Jo fiu leszek” (1986).²⁷

²⁷ Doru Ionescu – „Club A 42 de ani – Muzica tinereții tale”, Casa de pariuri literare, 2011, pag. 97.

Un centru universitar extrem de important, Cluj-Napoca nu avea cum să rămână departe de mișcarea beat. Și aici erau ascultate posturi de radio străine care se prindeau fără bruiaj: Radio Budapesta, Radio Luxembourg și Radio Viena. Având o serioasă tradiție intelectuală, în Cluj-Napoca au fost promovate deopotrivă valorile românești, cât și cele maghiare, iar de cele mai multe ori muzica a reușit să depășească barierele etnice, astfel că vom găsi și aici nenumărate exemple de colaborare multiethnică. Cum s-a întâmplat și în alte centre universitare, la baza pregătirii muzicienilor au stat atât studenții de la Conservator, cât și absolvenții Școlii Populare de Artă.

Astfel au apărut câteva formații de muzică ușoară sau de jazz, cum era Formația de estradă a Casei de Cultură a Studenților, dirijată inițial de un student la Conservator, Liviu Borlan. Cărând, sub conducerea lui Gabriel „Bițu” Mărgărint, trupa avea să se afirme pe plan național, mai ales în mediul studentesc, permițând consacrarea unor soliști precum Sanda și Mimi Sîntu, Ileana Chira, Lidia Andreescu, Delia Lungu, Monica Bozac sau Octavian Cavadia, dar și a unor instrumentiști de valoare, care aveau să constituie crema trupelor beat, rock sau jazz clujene: chitariștii Ady Petran, Lajos „Sisi” Szilasi, Gyuszi Lorincz și Vali Farcaș, pianiștii Ghiță Ciolac, Zsolt Kerestely și Dizzy Zoltan, flautistul Tomi Bereczki, saxofoniștii Titi Iridon și Nicu Văcaru sau toboșarul Puiu Hațieganu.

În ciuda restricțiilor impuse de regimul comunist, existau și în Cluj-Napoca numeroase locații în care se organizau seri de dans, de la cluburile muncitorești extrem de populare, Pielarul (Borosok, Fabrica Clujeana), Gomenol (Fabrica de Medicamente Terapia), Victoria (ICS Alimentara), Metalul (Vasas, Clubul CFR), Lemnul (Fasok, Fabrica de Mobilă Libertatea) sau Șaișpe' (Uzina 16 Februarie), până la sălile de spectacole ale liceelor și facultăților, precum și în restaurantele centrale: Continental, Melody, Transilvania, Colina, sau pe terasele Chios și Boema. În aceste condiții era inevitabil ca pe lângă formațiile de muzică de estradă sau combourile de jazz să se afirme și formațiile beat, astfel că

76 în anul 1964 notăm deja existența trupelor TAIFUN, ELECTRON și SATURN.

”

Amplificatoarele de 16 și 24 de wați erau făcute la comandă de domnul Sarkozy de la Întreprinderea Cinematografică, difuzoarele de 12 wați erau procurate din străinătate, iar chitarele erau confecționate pe plan local de prieteni și cunoscuți. Chitara mea de bas era făcută de tatăl unui prieten de-al meu, vopsită de un vopsitor de la atelierul mecanic auto, iar dozele erau confecționate din doze de telefon, încapsulate într-o cutie de plastic în care s-au vândut butoniere. Coardele erau la început cele de violoncel, iar în ultima etapă de activitate am reușit să cumpăr o garnitură de coarde de chitară bas, adusă de cineva din Germania.

Lajos „Sisi” Szilasi

interviu acordat lui *Ri-Co*,
site-ul revistei „Click Zoom Bytes”

TAIFUN, formație înființată pe lângă clubul Herbak, al Fabricii de Încălțăminte, s-a remarcat în formula: Dan „Capră” Cosma (voce, chitară solo), Lajos „Sisi” Szilasi (chitară bas), Tibi Turgyan (tobe) și Paul „Pali” Gyarmati (pian). Dacă inițial repertoriul trupei era eminamente instrumental, el s-a îmbogățit pe parcurs, odată cu cooptarea lui Dan Cosma, cu piese din repertoriul Rolling Stones, Beatles, Animals și ale altor formații britanice la modă²⁸. Dintr-un interviu acordat de Lajos „Sisi” Szilasi, aflăm că TAIFUN a fost și una dintre primele trupe românești interzise, după un concert susținut pe scena Casei de Cultură a Studenților, acolo unde directorul Laurențiu Hodorog, cel care a condus casa de cultură clujeană timp de 27 de ani (1960 – 1987), a fost extrem de speriat de reac-

ția entuziastă a publicului și a ordonat, în mijlocul spectacolului, să fie lăsată cortina, întrerupând programul formației²⁹.

ELECTRON, formație de chitare electrice, avea un repertoriu bazat pe coveruri The Shadows și Spoutniks și era condusă de Laci Győri. Acesta avea să pună ceva mai târziu bazele formației ATLANTIC.

SATURN era o formație care-i reunea pe Iuliu Merca (chitară solo, voce), Nelu Năsăudean (chitară armonie), Laci Steinber-

²⁸ Prezentarea formației TAIFUN, *Ri-Co*, site-ul revistei „Click Zoom Bytes”.

²⁹ Lajos „Sisi” Szilasi, interviu acordat lui *Ri-Co*, site-ul revistei „Click Zoom Bytes”.

ger (chitară bas) și Francisc „Saci” Salamon (tobe). Activa la serile dansante organizate la sfârșit de săptămână în licee, majoritatea membrilor trupei fiind încă elevi, la cluburile muncitorești (Lemnul, Elena Sârbu) sau în Sala Foaier, aflată în campusul universitar. Repertoriul era axat în principal pe rock’n’roll și coveruri după trupele momentului, cu o preferință specială pentru The Beatles ³⁰.

INDEX 66 a fost un prim supergrup clujean care, pe lângă evoluțiile pe plan local la Casa de Cultură a Studenților sau stațiunea permanentă de pe terasa de vară a restaurantului Chios (1966–1969), a efectuat și turnee prin țară, la Brașov, Câmpia Turzii, Târnăveni și în alte orașe din Ardeal. INDEX 66 a apărut prin fuziunea trupelor TAIFUN și SATURN, la inițiativa pianistului Paul

INDEX 66, Cluj-Napoca

Primul din dreapta: Iuliu Merca

„Pali” Gyarmati, student la Conservator, care își dorea o formație ceva mai profesionistă. Acesta a apelat la doi membri ai formației SATURN, Iuliu „Gyulă” Merca și Francisc „Saci” Salamon, care s-au alăturat unor foști componenți ai trupei TAIFUN, Dan „Capră” Cosma și Lajos „Sisi” Szilasi. Inițial, chitaristul solo al trupei

³⁰ Prezentarea formației SATURN, *Ri-Co*, site-ul revistei „Click Zoom Bytes”.

78 era Ady Petrean, dar acesta a fost cooptat în trupa profesionistă a lui Titi Weiss, care cânta la restaurantul Continental ³¹. La fel ca în cazul altor trupe ale momentului, și dotarea formației INDEX 66 lăsa de dorit. Astfel, chitara lui „Gyulă” era amplificată de un aparat de radio Popular.

Celor de la INDEX 66 le-a urmat CHROMATIC GROUP 3, formație creată pe modelele Jimi Hendrix Experience și Cream, o trupă de rock psihedelic ce s-a impus apoi și cu un repertoriu hard rock. Aici performau Sorin Tudoran, student la Conservatorul Gheorghe Dima, un chitarist de mare clasă și virtuozitate, Iuliu Merca (ex–INDEX 66), care, deși nu avea studii universitare, era cel mai bun basist și solist vocal din Cluj-Napoca, și toboșarul Dan Igrețiu, student la Stomatologie, care la finalizarea studiilor se va prezenta la post, undeva departe de Cluj, și va fi înlocuit de Puiu Hațiegan. După ce se rodează în vacanța de vară la Mamaia, apar în concerte la Iași, Arad și Timișoara, participând și la prima ediție a Festivalului Club A, din București (decembrie

CHROMATIC GROUP 3, Cluj-Napoca

³¹ Prezentarea formației INDEX 66, *Ri-Co*, site-ul revistei „Click Zoom Bytes”

1969), unde primesc Premiul de „Colegialitate”, întrucât au pus propria instalație de sonorizare (în termeni tehnici, P.A. adică „Puteri amplificate”) la dispoziția tuturor trupelor participante la festival. Câștigă o ediție a „Microramei TV”, concurs organizat de Televiziunea Română și Festivalul de Primăvară al Formațiilor Studențești (10 – 15 martie 1970, Cluj-Napoca), unde Sorin Tudoran obține Premiul pentru „Cel mai bun muzician”. Din păcate, ca și în multe alte cazuri, în lipsa unei mediatizări adecvate și a unor înregistrări radio sau TV, compozițiile lor s-au pierdut în negura timpului. La Festivalul Studențesc de la Timișoara din 1970, deși era cea mai bună trupă din concurs, au fost descalificați de juriu din cauza faptului că soundul lor era prea tare și agresiv. Dar adevărata consacrare aveau să o obțină la cea de-a doua ediție a Festivalului Club A, în 1971, când vor primi „Trofeul Club A”, „Premiul de compoziție” și premii individuale.

Un alt grup clujean afirmat la sfârșitul anilor '60 este COMPANIA DE SUNET, trupă ce nu are nicio legătură cu formația de acompaniament a lui Valeriu Sterian, înființată spre sfârșitul deceniului opt. COMPANIA DE SUNET a activat în perioada 1969 – 1973 pe lângă Universitatea Babeș Bolyai, fiind înființată și condusă de chitaristul bas Bobby Călugăreanu. Un prim concert susținut la Casa Universitarilor se remarcă atât prin repertoriul ce se baza pe coveruri Creedence Clearwater Revival, dar și prin orga de lumini, o raritate la vremea respectivă. Ceilalți membri ai trupei erau Tudor Boroș (voce), Tavi Popovici (chitară solo), Hein Schuller (chitară ritmică) și Adrian Pop (tobe), ultimul fiind înlocuit de Puiu Bagutz. După puțină vreme apare în trupă și Vasile „Rocky” Beluska (clape). Cu o activitate desfășurată atât pe plan local, în foaierul de la Casa Universitarilor, la seratele studențești, dar și pe litoral, în stațiunea Jupiter, la restaurantul Tismana sau barul Orizont, COMPANIA DE SUNET rămâne în memoria spectatorilor printr-un repertoriu comercial și dansabil.

Deși era un oraș relativ mic, cu o populație în jur de 50.000 de locuitori, în Mediaș a existat încă din anii '60 o activitate muzicală destul de intensă, grupată atât în jurul Clubului Ion Luca Caragiale, a Casei de Cultură 1 Mai sau a Casei de Cultură a Sindicatelor, cât și în liceele St. L. Roth și Axente Sever. Printre trupele existente în Mediaș în anii '60 se aflau CLUB 67, MATADOR, LYCEUM, SELENA sau ORFEUS, dar singura care s-a afirmat pe plan național a fost MAGIC, ce a activat în perioada 1968 – 1976.³²

Înființată în București de Constantin Mișulescu și Cornel Jeleş, MAGIC se afirmă în cluburile studențești cu un repertoriu jazz rock fusion, în formula Paul Wolff (chitară solo, voce), Constantin Mișulescu (chitară armonie), Dan Dumitrescu (chitară bas, voce) și Paul Tomuță (tobe). La terminarea facultății, Paul Wolff primeș-

MAGIC, Mediaș

³² Amănunte despre formațiile rock din Mediaș puteți afla din cele două volume ale lui Mircea Hodârânău: „*Medieșenii rock and roll*”, Asociația Culturală Mediașul nostru, 2015.

te repartiție în Mediaș și înființează formația MEMPHIS, devenită curând TIN CLUB, unde colaborează cu Paul Moldovan (chitară bas, voce), Ion Ciocârlan (clape), Ovidiu Șurtea „Didu” (chitară armonie, voce, compozitor) și Lutz Connert (tobe). Cum ultimul avea depuse actele de emigrare în Germania și primise pașaportul, în septembrie 1972 „Didu” Șurtea se reprofilează pe tobe, iar TIN CLUB devine MAGIC, activând pe lângă Casa Tineretului și Clubul Ion Luca Caragiale. Noul repertoriu al trupei era orientat către pop rock melodios și hard rock. În câteva turnee și pe unele înregistrări apare și Manfred Ungar (voce, double six).

Multe dintre piesele trupei vor intra în topurile de specialitate ale revistelor „Săptămâna”, „Flacăra”, „Cronica” sau „Tribuna”, fiind difuzate în programele radio. MAGIC va efectua numeroase turnee în țară, apărând și în programele TVR Cluj și TVR Iași, iar vara vor obține contracte estivale la restaurantele de pe litoral.

După plecarea lui Ovidiu Șurtea, care s-a căsătorit cu o olandeză, noii membri MAGIC sunt Dan Dumitrescu (chitară armonie, voce) și Paul Binder (tobe). Deși aveau suficiente compoziții pentru editarea unui album, din motive lesne de înțeles, piese precum „Speranța iubirii”, „Lida”, „Amurg”, „Inspirație”, „Nor de ploaie” sau „Orizonturi” nu au fost înregistrate de Electrecord, care a selectat din repertoriul MAGIC doar trei piese ce au apărut pe albumele compilație „Formații de muzică pop nr. 1” („Pași pierduți”) și nr. 2 („Povestea codrului” și „Odă”).

TÂRGU MUREȘ

Pe lângă Institutul de Medicină și Farmacie din Târgu Mureș, activa formația DENTES, alcătuită din studenți de la Stomatologie. Înființată în toamna anului 1967, inițial trupa a fost influențată, din punct de vedere muzical, de hiturile formației MONDIAL, optând, ca și aceștia, pentru versurile poezilor clasici Minulescu, Eminescu, Topârceanu, Coșbuc sau Șt. O. Iosif. Marian Costache (orgă, voce) și Ionel Sabău (chitară solo, voce, lider), erau compozitorii trupei mureșene, ceilalți membri fiind Gheorghe Mittel-

82 man (voce, chitară), Szekely Petru (chitară bas), Marian Costache (clape) și Gheorghe Gheorghe (tobe).

În 1968, la prima ediție a Festivalului Artei Studentești de la Iași, obțin Locul al III-lea și diploma pentru „Cel mai bun solist vocal beat”, care i-a revenit lui Gheorghe Mittelman. Curând, acesta din urmă termină facultatea, fiind repartizat la Arad, unde va cânta în formația CARUSEL. Participând la cele două ediții ale Festivalului Club A, din 1969 și 1971, DENTES obțin un premiu de compoziție pentru „Iarna pe uliță”. Vor avea o ascensiune spectaculoasă, punctată de alte două succese notabile, locurile I la faza finală a Festivalului Național al Artei Studentești Timișoara, 1970 și Iași, 1972. Aceste succese le vor permite să efectueze numeroase turnee în țară, fiind invitați și în studiourile de radio și televiziune. Apariția unor membrii noi, Kovacs Adrian (solist vocal), Sergiu Cipariu (chitară bas) și Iulian Ion (clape), duce la schimbarea stilului trupei care trece de la beat la rock psihedelic. Singurul disc înregistrat la Electrecord a fost un EP: „Iarna pe uliță”, „Rapsodie de toamnă”, „Cântec de leagăn” și „Ce te legeni, codrule”, care s-au bucurat la vremea respectivă de reacții pozitive. Alte piese de rezistență ale formației DENTES au fost „N-am să pot cânta”, „Cu fața spre cer” și „Singur în noapte”. DENTES își va continua activitatea, susținând numeroase turnee în întreaga țară până în 1976, când se va autodizolva, iar majoritatea membrilor trupei se dedică activității profesionale.

IAȘI

Iași este un alt centru universitar extrem de important unde există, încă din 1864, un Conservator de tradiție, care poartă, începând cu anul 1931, numele marelui compozitor „George Enescu”.

În noiembrie 1965 se înființează, la inițiativa a doi studenți sași veniți din Sibiu, Bernd Racz (chitară armonie, student la Geografie) și Hans Grau (chitară bas, student la Conservator), formația de chitare electrice METEOR. Cezar Daniil (chitară solo, student la Medicină) și un toboșar numit Costel au completat prima formulă a trupei, axată inițial pe un repertoriu The Shadows. Formație de

coveruri, a activat timp de cinci ani, atât la serile de dans din mediul studentesc, cât și pe litoral sau în diverse turnee organizate de teatrele de revistă, refuzând sistematic să se conformeze regulilor care prevedeau, obligatoriu, și compoziții proprii. După Cezar și Costel, au venit în trupă Ionică Ghircoiașu aka Johannes C. Just (solist vocal, bucureștean, student la Chimie Industrială), Hannes Tobie (chitară solo, tot sibian, student la Electro-mecanică) și Pussi Chișinevschi, urmat de Isaac Spiel (tobe).³³

METEOR, Iași (1966)

GAUDEAMUS este o altă trupă ieșeană care activa, încă din 1966, și pe litoral. Din formația care în vara aceluia an avea deja un contract la Eforie Sud, făceau parte: bulgăroaica Krasi Borisova (voce), Emil Trocan (chitară solo), Florin Marcovici (chitară armonie), Moby (chitară bas), Ernest (orgă), șeful trupei fiind toboșarul Bondy Stenzler.

Cum Nancy Brandes devenise student la Conservatorul din Iași și dorea să-și facă o trupă, îi atrage în proiectul său inițiat în București, ROȘU ȘI NEGRU, pe câțiva dintre membrii formației GAUDEAMUS: Emil Trocan, Florin Macovei, Daniel Ciornea și Bondy Stenzler. Formula de bază a trupei se stabilizează în toamna anului 1968 în componența: Nicky Dorobanțu (chitară, voce), Florin Mar-

³³ METEOR, informații de pe pagina web a lui Hans Grau.

84 covici (chitară armonie), Liviu Tudan (chitară bas, solist vocal), Dumitru Grigoraș (flaut), Nancy Brandes (orgă) și toboșarul de doar 13 ani, Ovidiu Lipan „Tândărică”. Printre primele compoziții se aflau „Somnoroase păsărele”, „Miorița” și „Cât de mult a trecut”³⁴.

ROȘU ȘI NEGRU, Iași (1967)

Se pare că la Iași profesorii de la Conservator erau mult mai permisivi cu studenții care cântau muzică rock, decât cei din București. Așa se explică faptul că, deși fusese exmatriculat de la Conservatorul bucureștean pentru că activa în formația SIDERAL, Liviu Tudan este primit cu brațele deschise la noua sa facultate. Mai mult, compozitorul de renume mondial Sabin Păutza, care a fost primul în lume ce-și argumenta cursurile de armonie cu exemple din The Beatles, Hendrix sau Blood, Sweat & Tears, îi ambiționează pe tinerii săi studenți să caute forme noi de exprimare, astfel că, având în vedere apropierea primului Festival Club A, 16 – 22 decembrie 1969,

³⁴ Doru Ionescu – „Club A – 42 de ani. Muzica tinereții tale”, Casa de Pariuri Literare, 2011.

este pregătită o lucrare amplă, de aproape 90 de minute, „Fools Prayers” (Nebunii care cred). Un colaj de dramă lirică free, rhythm & blues, soul, cu „citatie” din melodii lansate de James Brown, Little Richard, Ray Charles, și de rock progresiv, punctat de numeroase solo-uri instrumentale. Cu ajutorul aceluiași profesor, Sabin Păutza, și al lui Florin Bogardo, care a fost maestru de sunet, dar și al dirijorului Ion Baciuc, este finalizat un alt proiect ambițios, un spectacol al trupei ROȘU ȘI NEGRU, alături de Orchestra Filarmonicii din Iași, pe modelul celebrului concert susținut de formația Deep Purple alături de Royal Philharmonic Orchestra.

Pentru cel de-al doilea Festival Club A, 10 – 17 mai 1971, ROȘU ȘI NEGRU, în absența lui Liviu Tudan, care era noul membru al formației bucureștene METRONOM, pregătește suita rock „Soare și vânt”, o lucrare amplă cu flaut, violoncel, pachet de suflători, pachet de coarde și set de percuție, inspirată de Blood Sweat & Tears. În ciuda valorii evidente și a succesele obținute, nici ROȘU ȘI NEGRU nu a beneficiat până în 1972 de vreo atenție specială din partea Electrecordului, doar televiziunea făcându-și cât de cât datoria.

”

Concertul de la Filarmonică a constituit o apariție unică la acel timp, însă fără ajutorul lui Sabin Păutza nu se putea realiza acest act. Printre altele, am cântat „Preludiul I” de Johann Sebastian Bach. Regret și acum că nu am luat parte la toate orele de armonie pe care le-a predat; cântând noaptea în bar, eram prea obosit ca să mă trezesc dimineața la prima oră...

Nicky Dorobanțu

Adrian Copacinschi, „Curier”,
revista „Cronica”, 29 martie 1969

BACĂU

În Bacău erau cunoscute formațiile ADONIS și ROȘU ȘI ALB. Prima activa pe lângă Clubul CFR și îi reunea pe Lulu Kurko (chitară solo), Marin Lungu (chitară armonie), Mihai Baciuc (chitară bas) și Alexandru „Sony” Weiss (tobe). A doua trupă de succes pe plan local a fost ROȘU ȘI ALB, trupa cooperației meșteșugărești, care se dorea o replică dată ieșenilor de la ROȘU ȘI NEGRU. Formația

86 devine în scurtă vreme cunoscută atât pe plan local, cât și național, în formula Genu Comboș (chitară, voce), Costel Mierlă (chitară, voce), Nelu Diaconu (chitară bas) și Gigi Pruteanu (tobe), iar din 1973 vor avea o colaborare cu Teatrul George Bacovia.

GALAȚI

Una dintre trupele valoroase ale anilor '70 a fost formația gălățeană CRISTAL, care exista încă din anul 1967, fiind înființată la Casa de Cultură a Studenților de pianistul – compozitor Puiu Crețu, care a fost și primul solist vocal al trupei, alături de Nicolae „Bebe” Hoștiuc (chitară), Alexandru „Sandu” Pascu (chitară bas), Anghel „Angheluș” Dragoș (tobe). Plecarea lui Niki din trupă îl aduce pe Marcel Stancu (chitară) și forțele proaspete: Lili Spătaru (flaut, saxofon) și Vasile Șeicar (solist vocal), folkistul de mai târziu. Obțin Locul al II-lea și mai multe premii individuale la Festivalul Studențesc din 1970 de la Timișoara. Pe postul de basist, părăsit de Sandu, au activat și Gigi Arcuș, iar Monica Lazăr, Gabriela Gheorghiu și studentul african Norman Lamwu vor asigura partea vocală a trupei. Ambițios și extrem de exigent, Puiu Crețu participă cu trupa și la festivalurile de jazz de la Ploiești cu solista Florentina Mântuță, dar și la cea de-a doua ediție a Festivalului Club A.

CRISTAL, Galați

La Constanța, pe lângă Institutul de Marină activa formația EUXIN, membrii fondatori fiind, în 1964, Dan Mușat (chitară solo, voce), Ion Zahiu (chitară ritm, voce) și Jean Baci (tobe). Din 1968 li se alătură Adrian Covaci (solist vocal), Mircea Iani (orgă, vioară, voce) și Mircea Vâlcu (chitară bas, vioară, voce), EUXIN reprezentând Institutul la festivalurile studențești. Atunci sunt concepute suitele rock „Nu moartea, ci altă poveste” și „Noi, care”, ce vor obține Premiul I pentru „Compoziție” la Timișoara, în 1970, și respectiv premiile revistelor „Amfiteatru” și „Viața Studențească” la București, în 1974. EUXIN a fost una dintre trupele care, an de an, a cântat în sezonul estival la unul dintre restaurantele din Mamaia sau Eforie, iar în extrasezon aveau contract cu Teatrul Fantasio, activând până spre sfârșitul deceniului opt.

RÂMNICU VÂLCEA

Deși nu era centru universitar, dar beneficia de un lanț de restaurante înșirate în stațiunile de pe Valea Oltului, Râmnicu Vâlcea a beneficiat încă din 1963 de una dintre primele formații de chitare electrice din țară, LOTUS, înființată de Nell Ciorăscu (chitară, voce), fiul compozitorului de muzică ușoară Eugen Ciorăscu. Acesta și-l alătură pe tânărul chitarist Sorin Tudoran, care, terminând liceul, își va continua studiile muzicale la Cluj-Napoca și va părăsi trupa, LOTUS mergând mai departe cu Paul Balanca (solist vocal), John Feraru (chitară), Victor Chicu (clape), Valentin Lipoaie (chitară bas) și Nelu Troncea (tobe) iar, după revenirea în Râmnicu Vâlcea a lui Sorin Tudoran, colaborează episodic cu acesta. Sunt laureați la mai multe ediții ale Festivalului Național Cântarea României, fac turnee cu Cenaclul Flacăra, sunt înregistrați de Radioteleviziunea Română și efectuează un turneu în Cehoslovacia.

La fel cum se întâmpla și în celelalte orașe universitare, în București concertele trupelor beat și rock făceau sălile cluburilor studențești, ale teatrelor de revistă sau teraselor de vară arhipline, cu o atmosfera incandescentă.

LOTUS, Râmnicu Vâlcea

fotografie din colecția lui Nell Ciorăscu

Prima trupă de amatori despre care istoria muzicală bucureșteană amintește se numea THE PIONEERS, o formație de elevi care a activat încă din anul 1961, înființată la Școala Greacă de Anteos Kontoghiorghi (chitară bas), Lukis (chitară armonie) și Theo (pian), împreună cu Dimitrie „Picky” Inglessis (chitară solo) și Costin Petrescu (tobe). Aceasta devine în 1964 OLYMPIC '64 și avea să capete personalitate, un sound total aparte, și un look ceva mai răzvrătit, odată cu apariția pe post de solist vocal a lui Cornel Guriță. În 1965, pentru o scurtă perioadă de timp, toboșarul trupei a devenit Dorel Vintilă „Baba” Zaharia. Întrucât Cornel și „Baba” își fac o formație nouă, COMETELE, OLYMPIC '64 se afirmă într-o nouă componență: Dorin Liviu „Chubby” Zaharia (voce), student la Filozofie, preocupat de arhetipurile folclorului românesc, Dimitrie „Picky” Inglessis, Alexandru Preda (chitară

ritm), Mircea Marian (orgă) și Dan Dimitriu (chitară bas), studenți la Conservator, și Costin Petrescu, student la Arhitectură, cu excelente cunoștințe de muzică cultă contemporană. Figura emblematică a grupului rămâne „Chubby”, care a fost unul dintre primii compozitori de muzică folk ai generației sale, numind-o „nostalgia țăranului orășenizat”. Piese compuse de el (de exemplu „Vino vații fără vină”, „Bradul-i brad fără topoare”), alături de versiunea în limba română a piesei italiene „E' la pioggia che va” (compusă de Bob Lind cu titlul „Remember The Rain” și făcută cunoscută în Italia de formația The Rokes, tradusă de Zaharia drept „Ploaia care va veni”) au fost preluate de cunoscuți interpreți sau grupuri folk, precum Adrian Ivanițchi, Mircea Vintilă sau, peste ani, PASĂREA COLIBRI.

În condițiile în care cenzura devenise din ce în ce mai evidentă, „Chubby” a scris texte fonetice pentru o serie de hituri internaționale, precum: „Vezi bine, gard des n-ai” („It's Been a Hard Day's Night”, The Beatles), „Ogarul” („Oh, Carol”, The Rolling Stones), „Elin oribil” („Eleanor Rigby”, The Beatles), „Nenea Virgil” („Bungalow Bill”, The Beatles) sau „Popa Nan” („Penny Lane”, The Beatles), astfel păcălind cenzura.

Zaharia s-a documentat și în probleme de studii mitologice și religioase indiene, fiind prieten apropiat cu Ioan Petru Culianu. Florian Pittiș comenta personajul lui Zaharia ca fiind o trimitere la chitaristul Syd Barrett, membru al formației Pink Floyd. Tot el observa că Zaharia a anticipat cu câțiva ani înainte interesul generației „flower power” pentru cultura indiană și alte modele de gândire ale Orientului; tocmai de aceea, studiile proprii și ajutorul lui Culianu i-au permis introducerea unor astfel de elemente în muzica OLYMPIC '64, pe căi mai coerente și ferite de kitsch, decât au făcut-o formații importante ale curentului psihedelic. Aceste studii sunt utilizate din plin în spectacolele pregătite pentru primele două ediții ale Festivalului Club A (1969, 1971), unde lucrările „Decameronul focului alb”, care, în diversele reprezentații de-a lungul timpului, și-a schimbat formula din „decameron” („zece zile”, în limba greacă) în „endecameron” („unsprezece zile”), respectiv „dodecameron” („douăsprezece zile”) precum și „Karma – Kalyoga”, au fost premiate.

Din păcate, niciun spectacol nu a fost filmat sau înregistrat, OLYMPIC '64 fiind una dintre formațiile nedreptățite de soartă care, într-o altă conjunctură politică, ar fi avut multe de spus. Ei au reușit, poate pentru prima oară la noi, o fuziune între muzica clasică, rock și folclorul autentic, delimitându-se strict de prelucrările folclorice gen SINCRO sau SAVOY, cum este și cazul celor două piese apărute pe un single Electrecord, de altfel singurul disc din activitatea formației: „Amintire cu haiduci” și „Ziua bradului de noapte”. Activitatea formației OLYMPIC '64 va continua până la sfârșitul anului 1971, când Pichi Inglessis se căsătorește și pleacă în Austria, lăsând un gol care nu a mai putut fi astupat de colegii săi, aceștia împrăștiindu-se prin alte trupe. Dorin Liviu Zaharia se retrage de pe scenele rock, scrie poezii, compune muzică de film, muzică pentru piese de teatru și televiziune și face călătorii solitare în Munții Apuseni.

OLYMPIC '64, București, la ediția I a Festivalului CLUB A (1969)

În mod cert, COMETELE a fost una dintre primele trupe bucureștene care și-a creat un puternic grup de fani, alcătuit în special din tinere studente. Prin 1964, vara, între 1 Mai și 23 August, în Parcul Herăstrău, au fost amplasate niște pontoane militare pe care în fiecare weekend evoluau soliști și formații de amatori atât de muzică populară, cât și de muzică ușoară, fanfară sau coruri. Una dintre primele trupe românești care a evoluat pe aceste pontoane

a fost COMETELE, în deschidere la o trupă beat libaneză, The Samson's Boys. La momentul respectiv, în care formația activa pe lângă Teatrul de Revistă Constantin Tănase, din COMETELE făceau parte Cornel Guriță (voce, chitară), Valeriu „Șoni” Popescu (chitară solo), Augustin „Cico” Pop (chitară ritm), Daniel „Zobi” Radu sau Dan Dimitriu (chitară bas) și Dorel Vintilă Zaharia (tobe). Ocazional, alături de COMETELE au cântat și Cornel Ionescu (muzicuță) și Mugur Winkler (chitară solo). Show-ul băieților era electrizant, astfel că majoritatea celor care i-au văzut cu acel prilej i-au urmat și la alte concerte și au epuizat rapid tirajul discului EP, lansat de Electrecord pe 23 iulie 1966, cu piese cântate exclusiv în limba engleză: „Cavalcade”, „Gallop”, „My Babe” și „Stop in Love”. Din păcate pentru publicul larg, succesul înregistrat de Cornel Guriță și de colegii săi nu trece neobservat, astfel că sunt atrași în cluburi selecte, la terasa Mon Jardin, după care obțin un contract în Suedia și se autoexilează.

Asemănător este și cazul formației ENTUZIAȘTII. Inițial era formația liceului Zoia Kosmodemianskaia, actuala Școala Centrală, liceu în care structura elevilor era preponderent feminină, astfel că participarea la numeroasele seri dansante și concursuri școlare le oferă posibilitatea să frângă inimile multor tinere colege.

În plus, faptul că tatăl unuia dintre „entuziaști” lucra la Electrecord le-a permis să înregistreze chiar două discuri EP. Primul a fost înregistrat în perioada noiembrie – decembrie 1964, fiind lansat în august 1965, și reprezenta primul disc cu o trupă beat românească. „Dynamite”, „A Girl Like You”, „Got a Funny Feeling” și „She Is So Sweet” sunt cele 4 piese alese pentru acest disc, care s-a vândut într-un număr de 58.000 de exemplare, un record de vânzări pentru România anilor '60.

În acel moment în care informația muzicală lipsea cu desăvârșire, rolul de „tonomate muzicale” este extrem de important, iar prestația membrilor formației ENTUZIAȘTII era meritorie. Bine sfătuiți de cei din jur, Radu Tănase (voce), Dimitrie Cădere (chitară solo), Șerban Ciurea (chitară ritm), Dan Slăvescu (chitară bas) și Alexandru „Ucu” Cazaban (tobe) țineau la lookul trupei, apăreau întotdeauna în costume bleumarin, cu cămăși albe, cravată, iar chitarele, manufacturate de Sandu Avramovici, semănau cu cele ale formației The Shadows, având lemnul vopsit în roșu și fața de culoare albă, confecționată,

92 după cum povestea cineva din trupă, din... capace de wc. În plus, aveau și un amplificator profesional arătos, marca Fenton Weil.

Cu un repertoriu bine pus la punct, ei au reușit în perioada 1963 – 1968 să se impună în fața unui public dornic să asculte melodiile beat ale formațiilor britanice și americane. Solistul vocal Radu Tănase prezenta o emisiune muzicală în limba engleză pe

Coperta primului EP ENTUZIAȘTII

programul internațional al Radio România, în care promovează primele formații beat românești. Apărut în 1968, cel de-al doilea EP al ENTUZIAȘTILOR cuprindea alte patru piese interpretate în limba engleză: „I’m A Believer”, „Ten Guitars”, „Glad All Over” și „Can’t You See She’s Mine!”. Numele noi din trupă erau Costin Dobrin (tobe) și Mihai Ivanovici (orgă), care-i înlocuiau pe „Ucu” și Șerban. Alte piese din repertoriul ENTUZIAȘTII erau „Azi te invit la dans”, „Tare mult aș vrea să știi”, „N-ai uitat” și două prelucrări folclorice, „Pe cărare sub un deal” și „De-ar fi mândra-n deal la cruce”.³⁵

Ca și în cazul formației COMETELE, la prima ocazie apărută, după ce au trecut la SIDERAL MODAL QUARTET, Șerban Ciurea și bateristul Costin Dobrin au rămas în Occident. Vocalul Radu Tănase și basistul Dan Slăvescu mai activează timp de 3 ani prin

³⁵ Sebastian Sârcă – „Entuziaștii”, revista „Viața Studentească”, 4 decembrie 1968

diverse baruri din țară și, în 1972, îi urmează, plecând cu o trupă la un contract în R.F. Germania.

O formație înființată de elevul Nancy Brandes în 1963 la liceul Mihai Viteazul din București, dar care și-a găsit gloria la sfârșitul deceniului, în Iași, este ROȘU ȘI NEGRU. Formula inițială îi reunea pe Nancy Brandes (clape), Florin Laghis (chitară solo), Dinu Rădescu (chitară bas), Radu Constantin (tobe), Dan Mutașcu (voce) și Bela Scorțaru aka Mirabela Dauer (voce). Aveau sala de repetiții la Casa Scânteii și reprezentau Studioul Cinematografic Alexandru Sahia. În 1967, Nancy Brandes devine student al Conservatorului din Iași, unde va reforma trupa cu studenți ieșeni.

SINCRON s-a dorit a fi la început un fel de copie românească a formațiilor The Shadows sau The Ventures. Trupa a fost înființată în octombrie 1964 pe lângă Casa de Cultură a Sectorului 6. Solourilor de chitară ale lui Alexandru „Sandu” Arion, secondat de alți doi chitariști, Dan Voinescu și Constantin Cobârzan, erau antrenante și pline de acuratețe, iar secția ritmică era asigurată de Antonio Cobârzan (chitară bas) și Ilie Mihalache, iar apoi „Ucu” Bratu Voicescu (tobe).

”

ENTUZIAȘTII au fost inițial niște imitatori ludici, care au devenit progresiv autori – compozitori – interpreți, ajungând în topul neoficial pe primele locuri între anii 1965 – '68. În aceeași perioadă a început campania de „românizare” a muzicii ușoare, care a avut pentru noi următoarele consecințe: traducerea melodiilor internaționale de răsunet... „Yesterday” era mai frumos ca în engleză... Adaptarea muzicii populare și ușoare autohtone la genul nostru de orchestră. Compozitorul René Tavernier a scris special pentru noi... Aveam compoziții proprii, în general pe versurile poezilor clasici: „Lacul” de Eminescu, pe muzica lui Șerban (Ciurea) și cântat de el este unul dintre cele mai frumoase cântece pe care le cunosc.

Dimitrie Cădere,

interviu acordat lui Mihai Plămădeală,
site-ul revistei „Muzici și faze”, 12 decembrie 2005

În plus, SINCROB beneficia și de aportul unui solist vocal de excepție, înzestrat cu o voce guturală în manieră James Brown, Bebe Corneliu (numele de scenă al lui Cornel Fugaru, care, fiind student la Conservator, se temea de reacția cadrelor didactice), astfel că avea să devină cea mai bună reprezentantă a filonului etno–pop rock. Bineînțeles că repertoriul formației cuprindea și o serie de hituri internaționale alese cu multă grijă: „Apache”, „Twist and Shout”, „Lily”, „Green Fields”.

SINCROB era una dintre puținele trupe care reușeau să mulțumească atât publicul avizat, amatorii de rock’n’roll, twist și beat, cât și publicul neavizat, cel care recunoștea doar prelucrările populare, astfel că mai toate concertele SINCROB erau sold-out.

Alături de SINCROB s-au afirmat și solistele Anda Călugăreanu, Gabriela Teodorescu și Margareta Pâslaru, pe care Cornel Fugaru și colegii săi le-au acompaniat în mai multe turnee. Discografia SINCROB este deschisă de un prim EP cu patru succese internaționale: „Wooly Bully”, „Melodie”, „Hippy Shake” și „The

Gadfly”, două din repertoriul The Shadows, apărut în septembrie 1966. După succesul înregistrat de acest prim disc, SINCROB a fost trupa aleasă de Electrecord pentru înregistrarea primului album al unei formații vocal – instrumentale românești. Acesta a apărut în 1967 și cuprindea o selecție de 10 piese din repertoriul internațional, textele fiind interpretate în limba engleză. În același an, pe 16 iunie avea să apară și primul disc cu melodii

”

Prima trupă românească pe care am auzit-o a fost SINCROB. Nu știu în ce măsură era interesantă muzica lor, dar felul cum cânta Sandu Arion la ghitară era cu siguranță foarte interesant. Chiar și azi îl consider interesant.

Dan Andrei Aldea

interviu acordat lui Nelu Stratone,
„Art & Roll”, 10 august 2000

populare prelucrate pentru chitare electrice, care cuprindea șase piese aranjate de Cornel Fugaru: „Ducea rufele la râu”, „Pe lângă plopul fără soț”, „Alunelul”, „Jocul fetelor”, „Sârba muntenească” și „Hăulita de la Gorj”. Discul avea să-i aducă formației SINCROB statutul de formație privilegiată.

După un lung șir de apariții la televiziune și în spectacole de revistă, SINCROON a fost trupa care a deschis „moda” turneelor în țară. Astfel, în perioada 26 septembrie – 22 octombrie 1967, SINCROON va efectua un turneu de 27 de concerte în Brăila, Galați, Iași, Bacău, Brașov, Cluj, Mediaș, Sibiu, Hunedoara, Deva, Arad, Timișoara, Reșița, Turnu Severin, Târgu Jiu, Petroșani, Craiova, Pitești, Constanța și Tulcea ³⁶. De asemenea, va reprezenta România la al IX-lea

SINCROON, București

Festival al Tineretului și Studenților de la Sofia, unde va obține Locul al III-lea, și, spre disperarea lui Cornel Chiriac, care susținea formația PHOENIX, sunt preferați pentru un recital la Cerbul de Aur 1969. Pregătindu-se pentru un turneu în Israel în octombrie 1970, SINCROON susține două concerte la Sala Palatului, într-o nouă componență: Gerhard Gern (chitară solo), Silviu Hera (chitară ritm), Mircea Tudoran (chitară bas), Ștefan Berindei și Ion Berindei (saxofon), Ion Cristian (tobe) și Cornel Fugaru (orgă, solist vocal).

Mult mai intelectualizați și ceva mai bine pregătiți din punct de vedere al viziunii muzicale, SIDERAL erau adepții modelului „The British invasion”, având influențe diverse: The Who, The Troggs, The

³⁶ „Sincron în turneu”, articol nesemnat, revista „Săptămâna”, 22 septembrie 1968

96 Animals, The Rolling Stones sau The Kinks, publicul vizat fiind în special cel intelectual. Asta și după ce au avut șansa ca basistul și solistul vocal Dumitru Tunsoiu aka Liviu Tudan să fie ales să joace rolul principal în filmul lui Savel Stiopul, „Ultima noapte a copilăriei”, producție în care întreaga trupă apărea în mai multe momente muzicale. A fost o formație ghinionistă prin prisma faptului că nu a înregistrat niciun disc, compozițiile SIDERAL rămânând mai mult în memoria fanilor sau pe înregistrări neprofesioniste. „Archeopteryx”, „Nori de ploaie” sau „Hei tu, copac bătrân” aveau multe momente de virtuozitate realizate de Mugur Winkler (chitară solo), Liviu Tudan (chitară bas, voce) și Mircea Drăgan (orgă), completați de Vlad Gabrielescu (chitară armonie) și Ștefan Mihăescu (tobe), care dădeau un sound total original grupului SIDERAL. De asemenea, ne reamintim cu plăcere de varianta românească a piesei „Walking The Dog” (De-aseară latră), „Veniți cu noi să dăm în câine cu-n pietroi”, care devenise un fel de cântec manifest al trupei.

Din „Viața Studențească”³⁷ aflăm mai multe informații despre activitatea formației SIDERAL: au debutat la televiziune în iulie 1966 cu piesa „Mândruliță din Banat”, și au participat la spectacolul „Scandal la Boema”. Repertoriul cuprindea preluări din muzica internațională, prelucrări folclorice, piese preclasice și compoziții în stil propriu. Piese de rezistență au fost: „Somnoroase pășărele”, „Motanul”, „Lacul”, și prelucrările „Răchita roșioară” și „N-am noroc”. Din toamna anului 1968, SIDERAL și-a schimbat componența, repertoriul și numele, devenind SIDERAL MODAL QUARTET (SMQ), activând în formula Mugur Winkler (chitară solo), Andrei Ignat (orgă) și doi foști „entuziaști”, Șerban Ciurea (chitară bas) și Constantin Dobrin (tobe). Noile compoziții, „Blues pentru primele trei rânduri”, „Vei pleca din norul meu”, „Lacul” sau „Și-am iubit de când mă știu”, au făcut parte din programul prezentat la prima ediție a Festivalului Club A, acolo unde SMQ obțin Premiul pentru „Virtuozitate instrumentală” și diploma individuală pentru „Cel mai bun chitarist” din festival. La puțin timp, SMQ pleacă la un contract în Germania și, după un interviu acordat lui Cornel Chiriac la microfonul Radio Europa Liberă, hotărăsc să nu se mai întoarcă.

³⁷ Sebastian Sârcă – „Sideral”, revista „Viața Studențească”, 24 iulie 1968.

SIDERAL MODAL QUARTET, în exil (1972)

În perioada care a precedat venirea lui Dan Andrei Aldea, SFINX, care activa pe lângă Casa de Cultură 1 Mai, în formula Octav Zemlicka (chitară solo, voce), Mihai Popa (chitară ritm), Idu Barbu (orgă), Bibi Ionescu (chitară bas) și Cristian Valica (tobe), se remarcase prin numeroasele concerte susținute în cluburile bucureștene, apariții la televiziune și instrumentele cu un sound profesional, fabricate de Bibi Ionescu, care devenise furnizorul de amplificatoare și instrumente pentru multe trupe bucureștene. Repertoriul era eterogen, bazat în special pe coveruri The Beatles, The Rolling Stones, The Animals sau The Who, cu textele originale sau traduse în limba română. În acea perioadă au mai evoluat în SFINX Silviu Hera și Adrian Ivanițchi (chitară ritm), Petre Iordache (chitară, corn) și Sergiu Zagardan (tobe). Nimic nu prevestea transformarea spectaculoasă a trupei, petrecută după cooptarea bateristului Marian Toroimac și a chitaristului Dan Andrei Aldea.

Student la Conservator, Aldea activase conjunctural în formațiile CĂRĂBUȘ, alături de Gil Dobrică (voce), Corneliu Ionescu (chitară bas, muzicuță) și Mișu Cernea (tobe) și în MEMPHIS, alături de Cornel Ionescu (muzicuță, chitară bas) și Marian Toroimac (tobe). Spre sfârșitul anului 1970, trupa SFINX re apare, de data aceasta în formulă de trio: Dan Andrei Aldea (chitară, vioară, pian, voce), Corneliu Bibi Ionescu (chitară bas) și Marian Toroimac (tobe, pian) și susține mai multe concerte la Student Club, unde prezintă și noile compoziții din repertoriu: „Lumină lină”, „Șir de cocori”, „Blues absurd”, „Languir me fais”, „Purgatoriu”, „Verde crud” și „Doină”, repertoriul pregătit pentru cea de-a doua ediție a Festivalului Club A.

VENUS 1 este numele primei formații feminine de muzică beat din România. Încă de la apariție, în 1967, fetele studente la Conservatorul din București s-au bucurat de o mare popularitate.

VENUS 1 la Student Club, București

Nicoleta Păun (chitară, voce), Mihaela Surulescu (chitară, voce), Elvira Iancu (chitară bas) și Eugenia Tonescu (tobe) au fost incluse de Teatrul de Revistă Constantin Tănase drept un punct de atracție în spectacolul „Alo, aici e Stroe!”. Din 1969, apar în trupă două nume noi, Liane Birnberg (orgă) și Mariana Șoitu (saxofon). În același an publicul meloman din Varșovia, Gdańsk și alte orașe poloneze face cunoștință cu VENUS 1 din București. Urmează mai multe turnee în țară, apariții la televiziune și câteva imprimări radio: „La tine mă gândesc”, „Te aștept iar să vii”, „Copilărie” ș.a.

MONDIAL, București, la prima ediție a Festivalului Club A (1969)

fotografie de Emilian Urse

Cea mai „cuminte” dintre trupele bucureștene era, fără îndoială, MONDIAL. Piesele lor erau ușor receptate și fredonate de public, indiferent de pregătirea acestuia. În trupa înființată în 1966 de basistul Filip Merca „Grecul”, originar din Tulcea, student la Politehnica din București, au activat inițial câțiva colegi de facultate, Mihai Constantinescu (voce), Dan Panaitescu (chitară

100 solo) și Horia Bădău (claviaturi), care au avut o prezență efemeră, însoțiți de cei care au rezistat ceva mai mult timp: Dragoș Vasiliu (chitară ritmică) și Florin Dumitru (tobe), precum și solistul vocal Gabriel Drăgan, cel care avea o voce caldă pe registru înalt și aborda un repertoriu mai mult liric, pe piese inspirate de versurile poeților clasici, care nu aveau nicio problemă de receptivitate din partea activiștilor de partid.

”

Oficiul de Stat pentru Turnee Artistice le-a propus membrilor MONDIAL în 1970 un turneu în URSS. Primul popas, la Chișinău, unde erau programate două spectacole. Au urcat pe scenă în uralele publicului. După prima piesă, prezentatoarea, care vorbea rusește, a încercat să se adreseze publicului, fără succes. „Lăsați-i pe frații noștri să vorbească”, se auzea din sală. După fiecare piesă, pe scenă erau aduse numeroase buchete de flori, alături de care erau strecurate bilețele pe care se regăseau mesaje ale românilor de peste Prut. A doua zi, la cel de-al doilea spectacol, în Teatrul Verde nu mai puteai să arunci nici măcar un ac. Erau prezenți peste 10.000 de spectatori. Peste 2.000 de suflete în plus față de capacitatea maximă a locației. S-a scandat: „Unire!”. Situația i-a determinat pe organizatori să le ceară membrilor formației să-și strângă instrumentele. Cu chiu, cu vai, poliția călare i-a escortat până la autobuz.

Luminița Ciobanu

*„De peste 40 de ani. MONDIAL, o romanță cu ecou”,
suplimentul ziarului „Jurnalul Național”, 26.09.2008*

Reprizele de soul și rock’n’roll erau susținute de un alt solist vocal, Radu Stoica, student la Arhitectură. Cei trei amintiți mai sus, care au avut o prezență temporară, vor fi înlocuiți de Gabriel Litvin (chitară solo), Romeo Vanica (pian) și, din 1968, Mircea Drăgan (clape, ex-SIDERAL), doi absolvenți ai Conservatorului din București, care aveau să devină principalii compozitori MONDIAL.

Principalul loc de repetiție și de concert era Clubul 303. Repertoriul a rămas în memoria colectivă datorită unei difuzări excesive la radio și televiziune, și a celor două viniluri înregistrate la Electrecord, un EP ce conținea: „Romanță fără ecou”, „Primăvara”, „Atât de fragedă” și „De va veni la tine vântul” (1969), care sunt fredonate și astăzi de fanii mai vechi sau mai noi ai trupei. După înregistrarea discului, locul lui Florin Dumitru, plecat din trupă, este preluat de Mișu Cernea (tobe, ex-ANDANTINO). În această nouă componență este înregistrat un LP omonim (1971), care, pe lângă cele patru piese numite mai sus, cuprindea alte două hituri, „Pe harta Europei” și „De parte sunt de tine”, alături de ciclul „Vântul, Nopti de veghe, Vară”.

De remarcat și colaborarea din 1970 cu Gică Petrescu, pentru înregistrarea unui disc EP cu piese în limba engleză, de export. Este prima trupă românească care s-a bucurat de un succes deosebit și dincolo de Prut, într-un turneu în URSS, încheiat cu un mic scandal diplomatic în R.S.S. Moldovenească.

Formația CORAL, care era reprezentanta Institutului de Arhitectură, a fost înființată în 1965 de studenții la Școala Tehnică de Arhitectură și Construcții în Orașe: Călin Ungureanu (chitară solo, voce) și Adrian Ivanitzki (chitară ritm, voce), împreună cu Radu Stoica (voce), Cornel Stănciulescu (clape), M. Rădulescu (chitară bas) și Ion Mărgărint (tobe). Repertoriul CORAL era axat atât pe compoziții proprii, cât și pe coveruri (The Beach Boys, Bee Gees și The Beatles) și se remarcă atât prin armoniile vocale, cu o „cascadă” de voci inspirată de frații Wilson (The Beach Boys), dar și prin ținută, fiind una dintre primele trupe care se îmbrăca în cămăși populare românești, în condițiile în care puțini activiști de partid aflaseră că aceasta este ținuta specifică hippioților.

Ca mai toate trupele vremii, erau extrem de preocupați de look și tocmai ținuta lor scenică, costumele populare care veneau în contradicție cu ținuta altor trupe, a făcut ca ei să fie ceva mai des difuzați la radio și TV și să existe falsa impresie că ar fi o „trupă oficială”. De altfel, la mai toate formațiile vremii conta extrem de mult ținuta scenică, fiecare trupă văzând în costumație nu un simplu element complementar al showului, ci o modalitate de autodefinire care ajuta, alături de muzică, la diferențierea personalității unei trupe de celelalte.

CORAL părea extrem de intelectualizată și introvertită, cu puține solouri individuale, iar din februarie 1968 va activa în formula Dan Lecca (chitară solo, muzicuță, voce), student la Arte Plastice³⁸, Barbu Stratulat (chitară ritm, vioară, voce), Horațiu Paraschivescu (chitară armonie, violoncel, voce), Doru Donciu (chitară bas, flaut, voce) și Ion Mărgărint (voce, tobe). În perioada 1968 – 1969, componența CORAL a fost modificată în mai multe rânduri, în trupă activând pentru perioade mai lungi sau scurte de timp și: Ovidiu Ivănescu (chitară armonie), Octav Zemlicka (chitară ritm, voce), Dan Panaitescu (chitară bas, voce), Ovidiu Blumental (pian) și Dorel Vintilă Zaharia (tobe).

Repertoriul lor cuprindea o prelucrare după un menuet de Boccherini, una după alegretto din „Flautul fermecat” de Mozart, coveruri pe versuri de Mihai Eminescu, „Vezi rândunelele” și „Somnoroase păsărele” (The Beach Boys), „Peste vârfuri” (Sony & Cher) și compoziții proprii pe textele lui Ion Mărgărint: „Unde umbli”, „Mici poeme”, „Zbor”, „Visul lui Țândărică”, „Tăcere”, „Cutiuța muzicală” și „Anotimpuri”³⁹. CORAL a avut o singură apariție discografică, un EP apărut în 1970, care cuprindea coveruri de notorietate mondială, pe texte scrise de Ion Mărgărint: „A trecut vara” (The Beach Boys), „Fata mea din vis” (Bee Gees), „Trece vremea” (The Beatles) și „Hoinăresc” (The Beach Boys), care, ascultat și astăzi, rezistă în timp și demonstrează că poate nu s-au bucurat de atenția cuvenită.

Una dintre trupele cu o activitate remarcabilă în anii '70 – '80 a fost ROMANTICII, înființată în 1966 la inițiativa studenților la Electronică, Marcel Năvală (chitară bas, voce) și Radu Datcu (voce). După mai multe modificări, aflăm din „Scânteia tineretului” componența de la sfârșitul anului 1969, când, alături de cei doi membri fondatori, îi găsim pe Viorel Chiriachide (chitară solo, student la Stomatologie), Pompiliu Puticiu (chitară armonie, muzicuță, student la ASE), Andrei Valenty (orgă, student Electrotehnică) și Liviu Hrișcu (tobe, elev)⁴⁰.

³⁸ A. Bunea – „Formația Coral”, revista „Săptămâna”, 2 august 1968.

³⁹ Sebastian Sârcă – „Formația Coral”, revista „Viața Studențească”, 25 decembrie 1968.

⁴⁰ „Romanticii”, articol nesemnat, cotidianul „Scânteia tineretului”, 6 decembrie 1969.

Dacă activitatea formației ROMANTICII din anii '60 s-a rezumat la concerte prin cluburile studențești bucureștene, trupa desființându-se la începutul anului 1970, după participarea la prima ediție a Festivalului Club A, în 1972 trupa se reîntregește, devenind un supergrup prin reunirea unor foști membri ai formațiilor ROMANTICII, MODERN GROUP și MONDIAL.

ROMANTICII, București

Tot la Casa Studenților Grigore Preoteasa își avea „sediul” MODERN GROUP, formație pop – rock înființată de trompetistul Petre Magdin, pe „scheletul” unei formații de jazz, DIXIE 65. Din prima formulă făceau parte, alături de Magdin, Vasile Zamfir (trombon), Adrian Ursulescu (saxofon tenor, clarinet), Dan Eftimie (chitară), Ion Bebe Covercă (chitară bas) și Fery Grunberg (tobe). Repertoriul trupei era alcătuit de compoziții proprii, pre-

104 cum „Vremuri” sau „Te aștept să vii”, dar în special de piese din repertoriul pop-rock internațional. Cum nu existau partiturile pieselor, Petre Magdin, student la Conservatorul bucureștean, începe o adevărată muncă sisifică, descifrând partitura originală prin audiții repetate, după care o va reorchestra pentru pachet de suflători și grup rock. Așa a procedat cu o serie întreagă dintre hiturile vremii, de la „Cecilia” (Simon & Garfunkel), până la piese din repertoriul lui Otis Redding, James Brown sau Ray Charles.

MODERN GROUP, București

Găsește în Dini Trandu omul cu vocea cea mai potrivită pentru a răspunde cerințelor și ambițiilor sale, și va apărea la Festivalul Club A din 1971 alături de Doru Tufiș (chitară, voce), Vlad Gabrielescu (chitară, ex - SIDERAL), Vasile Zamfir (trombon), Marcel Dumbravă (saxofon tenor, clarinet), Marius Țeicu (pian, voce), Marcel Năvală (chitară bas) și Florin Dumitru (tobe).

În perioada beat, METRONOM era apreciată îndeosebi în mediul studentesc. Din trupa fraților Ureche, Alexandru (chitară solo, voce, lider) și Sorin (chitară bas), au făcut parte, în perioada

1966 – 1968, Petre Iordache (saxofon, corn, chitară, voce), Willy Palaghioiu (orgă) și Puiu Pavel (tobe), iar în perioada 1969 – 1970, Paul „Cioby” Ciomac (chitară) și Alexandru Mangeac (tobe). Până în 1970 trupa a activat la serile de dans din cluburile bucureștene, în turnee prin țară sau pe litoral, cu un repertoriu care era bazat pe coveruri internaționale, în special din zona soul. În toamna anului 1970, odată cu venirea lui Liviu Tudan (chitară bas, voce, ex – SIDERAL, ROȘU ȘI NEGRU), Nicolae Enache (clape), „Ucu” Bratu Voicescu (tobe, ex – SINCRON) și a unui pachet de suflători, repertoriul trupei se va schimba spectaculos, METRONOM fiind una dintre surprizele plăcute ale celui de-al doilea Festival Club A, unde au prezentat un spectacol conceptual, suita rock „Sinestezie”.

Povestea formației STELELE 23 începe în anul 1965, când, proaspăt întors din armată, Marian Nistor (chitară, nai, muzicuță, voce, compoziție), absolvent al Liceului de Muzică nr. 1, reîntâlnește un fost coleg de arme, George Mitrea (chitară bas, voce) și își botează trupa după numele Fabricii 23 August, în care acesta din urmă lucra. Ceilalți membri ai formației au fost Aurelian Niculici (orgă) și Nicky Rotărescu (tobe, voce). Pentru o scurtă perioadă de timp au activat sub egida UCECOM, sub numele PORTATIV, când au câștigat un festival al formațiilor de amatori și au primit atestatele de profesioniști. Apoi, prin plecarea lui Niculici și venirea lui Nicolae Calangiu și apoi a lui Ionel Oraban (clape) și a lui Ionel Samoilă (chitară bas, voce), formula trupei se stabilizează, George Mitrea trecând pe chitară armonie, iar cei cinci au șansa de a activa sub egida Teatrului de Revistă Constantin Tănase, fiind botezați după numele sălii de repetiție a trupei, SAVOY.

În turneele efectuate alături de teatru, acompaniau în principal vedetele de muzică ușoară: Margareta Pâslaru, Angela Similea sau Mirabela Dauer. Programul propriu cuprindea inițial, asemenea formației SINCRON, multe prelucrări de muzică populară sau creații proprii pop – rock, astfel că, deși erau muzicieni cu reale calități, SAVOY se adresa unui public eterogen, nefiind agreată în mediile studentești sau în cele ale tinerilor rockeri rebeli. Apoi beneficiază de sprijinul UTC, fiind considerată trupa „representativă” pentru muzica pop românească, poziție care le-a adus numeroase avantaje: scule de top, turnee în țară și în străinătate,

106 numeroase apariții la radio și televiziune, și un număr record de apariții discografice. Debutul discografic se petrece în 1970, când apare discul EP: „Ciobănașul”, „Melodie din Oaș”, „Mândrulița mea”, „Dorul”.

Anul cel mai efervescent de apariție a formațiilor vocal – instrumentale a fost 1965, când basistul Paul Enigărescu înființează la Liceul Gheorghe Lazăr formația ANDANTINO, care va activa pe lângă Casa de Cultură V.I. Lenin. Alături de Paul, evoluau Bebe Coca (voce), Cornel Frankelfeld (chitară), Viorel Cernușcă (chitară), Ovidiu Cucu (pian), și elevul Mișu Cernea (tobe, voce), ce avea să devină cunoscut datorită activității sale ulterioare în formațiile MONDIAL și SFINX. Pe modelul SINCRON, sunt orchestrate beat mai multe melodii populare ce le asigură un succes imediat. Vor susține numeroase concerte în cluburile studențești și muncitorești din București, la serile dansante sau la „joia tineretului”. Vor cânta, timp de un sezon, la cea mai cunoscută „grădină de noapte” din București, Mon Jardin, și pe litoral. Vor apărea apoi la televiziune și o vor acompania un timp pe Margareta Pâslaru. În 1967, Paul Enigărescu părăsește trupa, fiind înlocuit de Silviu Olaru, iar ANDANTINO mai activează doar câteva luni după care se desființează.

SAVOY, București

Un caz mai special este cel al formației NOROC din Chișinău, trupă care a declanșat un fel de revoluție muzicală în mai multe republici componente ale URSS, urmând să fie interzisă în septembrie 1970. Formația fusese înființată în martie 1966 de Mihai Dolgan, pe lângă Filarmonica RSS Moldovenească, alături de Vlad Iskrov, Vladimir Presniakov „Bătrânul”, Ion Suruceanu, Ștefan Petrache și Iurii Spițin. După un prim an de activitate, în care a efectuat numeroase turnee în mai multe republici sovietice (Ucraina, Rusia, Lituania, Letonia, Estonia, Belarus), NOROC devine cunoscută în întreaga Uniune Sovietică, astfel că, un prim single, „Дети Солнца / Дор-Дорule” („Copiii soarelui / Dor, dorule”), depășește cifra de 500.000 de exemplare vândute, în timp ce EP-ul apărut în 1969, „О Чем Плачут Гитары” („De ce plâng chitarele”) s-a vândut în peste 2,5 milioane de exemplare, deși o singură piesă era în limba rusă, „Дети Солнца” („Copiii soarelui”), celelalte trei fiind în limba română: „Dor, dorule”, „Cântă un artist”, piesă intrată și în topurile britanice, iar „De ce plâng chitarele”, devenind un hit internațional, cu mai bine de un sfert de secol înainte de remake-ul formației O-ZONE, ajungând pe locul 6 într-un top Vest german.

Datorită succesului înregistrat în URSS, formația NOROC este invitată la Festivalul Internațional Bratislavskaya Lira, unde, deși publicul o primise cu multă reticență, deoarece reprezenta casa de discuri moscovită „Melodiya”, a obținut Premiul de „Popularitate”, tocmai pentru că a cântat numai în limba română. Cum nici în URSS muzica rock nu era acceptată de organele de partid, iar NOROC avea în repertoriu atât piese în limba română, considerate secesioniste și lipsite de viziune ideologică, dar și numeroase hituri internaționale, pe 16 septembrie 1970, la ordinul primului secretar al RSS Moldovenească, Ivan Ivanovici Bodiul, Ministrul Culturii, Leonid Culiuc semnează un ordin prin care activitatea formației NOROC este interzisă „pentru încălcarea gravă a politicii privind repertoriul și a normelor de comportament ale artiștilor în scenă, incompatibile cu obiectivele educației comu-

108 niste a tineretului”⁴¹. În ciuda interdicției, NOROC va continua să activeze sub același nume, mai întâi pe lângă Filarmonica din Tambov (Rusia) și apoi în Cerkasî (Ucraina), dar autoritățile moldovenești reacționează, astfel că vor fi interziși și în republicile respective. Abia după patru ani Mihai Dolgan va înființa, în 1974, o nouă trupă, CONTEMPORANUL, iar în 1986, profitându-se de „perestroika”, se revine la numele NOROC.

Timbru omagial pentru formația NOROC, Chișinău

Prin '66 – '67, la Casa de Cultură 303 a studenților de la Politehnică, se deschide Clubul ING, care se implică activ în promovarea muzicii pop străine și autohtone. Din cauza spațiului restrâns aici nu prea erau invitate formații, astfel că și-au găsit loc pentru apariții live fetele și băieții cu chitara. Florin Silviu Ursulescu încearcă să organizeze la „3 gaură 3” un club de muzică folk, astfel că devenise o adevărată modă pentru cei care învățaseră două – trei sau mai multe acorduri pe chitară să se exprime în public. Printre primii folkiști care au cântat în acest club s-au numărat Mihai Munteanu, Horațiu „Bebe” Paraschivescu, Adrian Ivanițchi, Duetul KIWI (Mircea Popa și Dan Oprina), Benedict Popescu, Gabi Căciulă și Vică Frunză, iar ceva mai târziu au venit și

⁴¹ Igor Cașu – „Arhivele comunismului. Cum a fost interzisă formația Noroc de către autoritățile sovietice în 1970, pentru «subversiune ideologică»”, cotidianul „Adevărul” – Republica Moldova, 4 aprilie 2013.

Este greu de afirmat dacă acești precursori ai muzicii folk din România se inspirau din „mișcarea folk” din America. Puțini dintre ei erau bine informați și ascultaseră deja albumele lui Woody Guthrie, Bob Dylan sau Joan Baez. De aceea, probabil că la începuturile sale, folkul românesc era tributary fie cantautorilor italieni, fie celor francezi, mult mai cunoscuți la noi prin intermediul filmelor muzicale, a aparițiilor la Cerbul de Aur sau a unor turnee, chiar și a baladistilor de origine slavă. Repertoriul primilor folkiști de pe la noi cuprindea de cele mai multe ori piese compuse pe versurile poeților clasici, melodii de dragoste, cântece de excursie sau lăutărești.

În cea de-a doua parte a anilor '60, asistăm și la adevărata profesionalizare a rockului românesc. Observând avantajele pe care le oferea cântatul într-o formație rock, unde puteai să câștigi bani și să devii cunoscut mult mai ușor decât pe scenele simfonice, tot mai mulți studenți de la Conservator sau elevi ai liceelor de muzică devin membri ai unor trupe, asta în ciuda faptului că erau amenințați cu exmatricularea. Sunt însoțiți adesea de studenți de la celelalte facultăți cu profil artistic: Teatru, Arte plastice, Arhitectură, ceea ce duce la o evidentă „intelectualizare” a muzicii rock din acea perioadă, care devenea tot mai puțin accesibilă clasei muncitoare și tot mai independentă de mainstream-ul mondial, căpătând anumite valențe de certă originalitate.

În fața acestei concurențe serioase, tinerii entuziaști de altă dată, care aveau cunoștințe muzicale precare, au renunțat la activitate sau au preferat anonimatul restaurantelor sau al reuniunilor dansante. Puțini dintre ei, probabil doar cei care aveau o oarecare pregătire muzicală din copilărie, au avut ambiția să reziste.

Majoritatea trupelor avea un dublu repertoriu: unul „de seri dansante”, bazat pe coveruri și succese comerciale, prezentat în cluburi sau în restaurantele de pe litoral, destinat atragerii unui grup cât mai numeros de fani, și altul, total original, „de concert”, care era prezentat ceva mai rar și se adresa în special celor inițiați.

110 **CLUB A** **și ultimele evenimente ale anilor '60**

Un bun prilej de evaluare a nivelului atins de formațiile românești l-a constituit primul festival național de muzică pop, care a fost organizat de clubul studenților arhitecți, Clubul A. Organizarea primului Festival Club A a coincis cu primul an de vârf al muzicii rock românești, majoritatea trupelor având orgolii creative majore, după cum urma să se observe pe scena festivalului. După o preselecție destul de atentă în faza finală a concursului, care s-a ținut în sala de spectacole a Casei de Cultură a Studenților Grigore Preoteasa, în perioada 16 – 22 decembrie 1969, au fost prezente 10 formații.

Prima seară de festival a fost deschisă de CHROMATIC GROUP 3, un „power trio” care-i reunea pe Sorin Tudoran (chitară solo), Iuliu Merca (chitară bas, voce) și Dan Igrețiu (tobe). Clujenii au sur-

**CHROMATIC GROUP 3 la
Festivalul Club A (1969)**

fotografie de Emilian Urse

prins prin repertoriul axat pe Jimi Hendrix și Alvin Lee, chitariști greu de plagiat, și totuși Tudoran a făcut-o cu brio. De asemenea, au uimit și cu setul de scule spate (P.A.uri), pe care, din fair play, pentru ca toate trupele să aibă aceleași condiții de concurs, l-au lăsat pe scenă până la ultima apariție din festival. Cea de-a doua trupă prezentă în concurs, ORION, din București, nu s-a remarcat prin ceva special. De altfel,

această trupă a reprezentat o apariție meteorică pe scena muzicii rock din România, nerămânând prin nimic în memoria colectivă.

În cea de-a doua zi de festival au concurat două formații bucureștene: ROMANTICII și MONDIAL. Deși apăreau într-o formulă relativ nouă, ROMANTICII s-au remarcat prin lungi solouri psihedelize, preluate de la Iron Butterfly, „In-A-Gadda-Da-Vida”, executate de chitaristul Viorel Chiriachide și clăparul Idu Barbu. Din trupă mai făceau parte la momentul respectiv Radu Datcu (solist vocal), Marcel Năvală (chitară bas) și Ștefan Mihăescu (tobe, ex - SIDERAL). MONDIAL au prezentat pachetul de melodii pe versurile poezilor clasici, ceea ce le-a adus simpatia sălii și aplauze furtunoase.

Pe 18 decembrie, au intrat în festival alte două trupe bucureștene: OLYMPIC '64 și SIDERAL MODAL QUARTET. Prima a prezentat o suită rock, impregnată de elemente arhaice atât românești, cât și de inspirație orientală, „Endecameronul focului alb”, un spectacol curajos și total inedit pentru România acelor timpuri. SIDERAL MODAL QUARTET și-a început programul cu „Blues pentru primele trei rânduri”, o piesă lungă, dedicată colegilor muzicieni care aveau de obicei rezervate primele rânduri de scaune din sală. A urmat „Vei pleca din norul meu”, o piesă protest, ce combina pasaje psihedelize cu folclor românesc. Un recital impresionant cu Mugur Winkler (chitară solo) și Andrei Ignat (clape) în mare formă, care nu avea cum să rămână departe de premii. Au urmat, tot pe 18 decembrie, CASCADA, din Timișoara (care a luat locul formației CORAL) și ROȘU ȘI NEGRU (Iași). Deși s-a dovedit tributară deja îmbătrânitului beat, CASCADA a fost bine primită de public și a intrat în calcul pentru premii. ROȘU ȘI NEGRU au prezentat suita rock „Fools Prayers” (Nebunii care cred), un colaj de compoziții proprii și coveruri, punctat de solouri spectaculoase de clape (Nancy Brandes), chitară bas (Liviu Tudan), chitară solo (Nicky Dorobanțu), dar mai ales de tobe (Ovidiu Lipan „Țândărică”), copilul de 14 ani aflat la primul său concert în București, uimind asistența. Evident că ieșenii s-au aflat și ei pe lista premianților festivalului.

Ultima zi a concursului a aparținut formațiilor timișorene CLASIC XX și PHOENIX. Primii se înființaseră cu destul de puțin timp în urmă, fiind o disidență a formației CLASICII, astfel că nu reuși-

112 seră să pregătească un program unitar. În schimb, PHOENIX, care au venit cu un colaj underground, pe care-l prezentaseră și la Sala Olimpia din Timișoara, „Omul 36/80”, au avut serioase pretenții la premii. De altfel, publicul bucureștean, deja avizat asupra muzicii bănățenilor datorită celor două discuri EP lansate de aceștia ce se vânduseră într-un tiraj record, cât și concertelor susținute de aceștia la Sala Palatului, au făcut o caldă primire formației timișorene.

Un recital hors – concours au susținut THE MONEYS BLUES BAND ⁴², o trupă misterioasă, despre care nimeni nu știa mai nimic, ce reprezenta, de fapt, „cântecul de lebedă” al lui Moni Bordeianu, care-și depusese actele de emigrare și-și anunțase retragerea iminentă din formația PHOENIX.

Sala de la Preoteasa fiind arhiplină în fiecare seară, mulți fani ai genului aveau să asculte concertele din stradă sau cocoțați pe schelele din jurul casei de cultură, care se afla în renovare exterioară. A fost o adevărată explozie de virtuozitate, fiecare trupă prezentă în concurs încercând să demonstreze că dispune de muzicieni de mare valoare. Pentru festivitatea de premiere și concertul laureaților, desfășurată pe 22 decembrie, s-a preferat o sală mare, Sala Palatului. Din revista „Săptămâna” aflăm palmaresul festivalului, „Marele Premiu” fiind câștigat de ieșenii ROȘU SI NEGRU, care au obținut și cele mai multe premii individua-

ROȘU ȘI NEGRU la Festivalul Club A (1969)

fotografie de Emilian Urse

⁴² THE MONEYS BLUES BAND: Moni Bordeianu (voce, chitară), Günther Reininger (clape), Eugen Gondi (tobe), Paul Șuvagău (chitară bas) și doi suflători.

le: Premiul pentru „Concepție muzicală” – Liviu Tudan, „Cel mai bun toboșar” – Ovidiu Lipan „Țândărică”, „Cel mai bun organist” – Nancy Brandes.

OLYMPIC '64 a obținut Premiul pentru „Stil românesc și Concepție de spectacol” și pentru „Cel mai bun basist” – Dan Dimitriu. PHOENIX a luat Premiul de „Originalitate” și pentru „Cel mai bun solist vocal” – Moni Bordeianu. SIDERAL MODAL QUARTET, Premiul pentru „Virtuozitate instrumentală” și „Cel mai bun chitarist” – Mugur Winkler. În sfârșit, MONDIAL a obținut Premiul de „Popularitate”, iar clujenii de la CHROMATIC GROUP 3 au primit o Mențiune pentru „Colegialitate”, deoarece au permis tuturor trupelor să evolueze pe instalația lor de sunet⁴³.

În 1970 schimburile culturale cu țările capitaliste și, mai ales, cele cu Statele Unite ale Americii, se aflau în plină expansiune, astfel că la Sala Palatului din București, vor concerta formațiile de jazz Benny Goodman, Bill Evans Trio, marele pianist fiind însoțit de Eddie Gómez (chitară bas) și Marty Morell (tobe), Dave Brubeck Quartet, cu un alt pianist celebru, însoțit de alte celebrități, Gerry Mulligan (saxofon), Jack Six (contrabass) și Alan Dawson (tobe), cântăreața de blues Barbara Florence White. La rândul său, aflată în turneu alături de bigbandul Duke Ellington și marea solistă de jazz Ella Fitzgerald, Aura Urziceanu apare pe scena celui mai mare teatru din Montreal, apoi cântă în Statele Unite, unde are și o apariție de circa 30 de minute într-o emisiune de televiziune din New York, turneul continuând în Europa.

În perioada 10 – 12 aprilie, la Timișoara se desfășoară faza finală a Festivalului Național de Artă Studentească, printre formațiile participante aflându-se DENTES, care au primit premiul special al revistei „Viața studentească” pentru „Discernământ artistic în interpretarea muzicii beat”, CASCADA, premiul al II-lea, CRISTAL, premiul al III-lea și premii de interpretare pentru Alexandru Pascu (chitară bas) și Vasile Spătaru (flaut), EUXIN, Premiul pentru „Compoziție” pentru muzica spectacolului „Unde ești, zburătorule?”, și DIAMANTELE NEGRE, din Petroșani, cu o

⁴³ Radu Rupea – „Premianții pe strune (o floare pentru chitare)”, revista „Săptămâna”, 26 decembrie 1969.

114 mențiune de interpretare pentru Mihai Jurcă (chitară armonie)⁴⁴.

Din păcate pentru clujenii de la CHROMATIC GROUP 4, festivalul se încheie cu un mic scandal. Deși a fost, evident, cea mai bună trupă din festival, iar Sorin Tudoran cel mai bun chitarist, CHROMATIC GROUP nu s-a ales decât cu un Premiu de „Interpretare”, acordat lui Paul Masgras (orgă). Membrii juriului, condus de George Grigoriu, au apreciat că trupa a cântat la un volum exagerat de tare.

Într-o serie de interviuri publicate de cotidianul „Scânteia tineretului”⁴⁵, era evident că toată lumea avea un cui împotriiva clujenilor, singurul care le-a luat apărarea – Sile Dinicu, unul dintre membrii juriului – susținând că a fost doar o problemă de sonorizare. După câteva zile, Gabriela Colceriu încerca să apere poziția trupei: „O stare de spirit aparte a creat concertul formației CHROMATIC GROUP 4 din Cluj. Cele patru compoziții originale, vocal – instrumentale, bluesurile și cele două succese internaționale, au produs o adevărată revoluție în sala de spectacole a festivalului. Datorită faptului că CHROMATIC-ul nu a avut posibilitatea acomodării cu sala de spectacole a festivalului, într-o repetiție prealabilă (sala este mică și pune probleme de acustică deosebite față de cele din sălile de spectacole din Cluj), s-a cântat tare, prea tare, mai ales pentru cei neavizați, pentru urechea mai puțin obișnuită cu muzica beat”⁴⁶.

Scandalul continuă, pentru că „îndrăzneala” tinerei jurnaliste nu trece neobservată, astfel că pe 13 mai 1970 primește un răspuns usturător din partea săptămânalului „Viața studentască”, într-un material nesemnat: „Motivele pentru care CHROMATIC-ul s-a autodescalificat sunt cunoscute... și-a anulat calitățile muzicale prin violentarea într-un mod acultural a artei, bunului gust și bunului simț, iar ...aprecierile Gabrielei Colceriu în loc să fie stringente sunt în consonanță cu acordurile CHROMATIC-ilor, adică stridente”. Chiar și textierul formației PHOENIX, Victor Cârceu, avea ceva cu formația clujeană: „există formații care se mulțumesc să copieze formațiile fără să-și construiască un stil

⁴⁴ Săptămânalul „Viața Studentască”, 15 aprilie 1970.

⁴⁵ Masă rotundă – „Realizări și tendințe în muzica ușoară”, cotidianul „Scânteia tineretului”, 13 aprilie 1970.

⁴⁶ Săptămânalul „Făclia”, 17 aprilie 1970.

”

Nu pot să nu-i remarc pe CHROMATIC GROUP 3, singurii care reușesc ca în dificila formulă de trei persoane să ofere muzică de calitate și forța necesară, sau pe ROMANTICII, care au conturat deja un stil al formației (subliniat în piesa „In-A-Gadda-Da-Vida”). Componentii CASCADEI au fost reconfortanți prin beatul clar, nesofisticat, iar SIDERAL MODAL QUARTET au pus la punct, după numai două luni de la constituire, aranjamente muzicale de mare valoare. Cei de la PHOENIX s-au dovedit originali și cu o cuceritoare prezență scenică, excelând în folosirea unor instrumente netradiționale, iar ROȘU ȘI NEGRU a abordat cu strălucire cele mai diverse genuri, de la soul la blues. În fine, OLYMPIC '64 a oferit un spectacol adevărat, o feerie sunet – lumină – poezie: o suită cu linie axială intitulată „Endecameronul”.

Octavian Ursulescu

„Festivalul național al formațiilor de muzică pop. Primatul talentului și al originalității”, revista „Flacăra”, 10 ianuarie 1970

propriu, și mă refer la formația CHROMATIC. De ce nu iau băieții exemplu de la SINCRON, care cu o pregătire muzicală mai slabă a reușit să-și creeze un stil propriu, ușor de recunoscut de la primele acorduri, prin prelucrările populare”⁴⁷.

Acest scandal nu avea să-i descurajeze pe membrii trupei, care aveau în repertoriu, pe lângă compozițiile proprii, multe piese din repertoriul Cream, Jimi Hendrix Experience, Ten Years After, Cactus sau Fleetwood Mac, adevărate exerciții de virtuozitate pentru Sorin Tudoran. În iarna anului 1970 Puiu Hațieganu, absolvent al Conservatorului Gheorghe Dima, secția pian, ia locul lui Dan Igrețiu la tobe, iar Tomi Bereczky, absolvent al Școlii de Muzică, cu un bogat trecut jazzistic, alături de bigbandul lui Bebe Prisada, se alătură și el lui Sorin Tudoran (chitară) și lui Iuliu

⁴⁷ Victor Cârnu – Poșta redacției, săptămânalul „Viața Studentească”, 23 decembrie 1970.

116 Merca (voce, chitară bas). Clujenii pregăteau în această formulă revanșa, care avea să vină în 1971.

În primăvara anului 1970 au avut loc inundații catastrofale, în special în bazinele râurilor Mureș, Olt și Someș. Printre primii care au sărit în sprijinul sinistraților din România, susținând mai multe concerte, ale căror încasări au fost donate Fondului de Solidaritate, au fost membrii formației americane Blood Sweat & Tears, care realiza un fusion între muzica country, blues, rock, avangardă și jazz, și era una dintre cele mai cunoscute trupe ale momentului. Aceștia efectuează un turneu de șase concerte în București, Ploiești și Constanța, în perioada 26–29 iunie 1970.

BLOOD, SWEAT & TEARS (1970)

Cele patru concerte bucureștene s-au desfășurat pe Patinoarul 23 August, în zilele de 26–27 iunie. Speriați probabil de posibilul impact pe care l-ar fi avut David Clayton-Thomas și colegii săi asupra spectatorilor bucureșteni, organizatorii nu fac niciun fel de mediatizare evenimentului, astfel că n-au existat afișe sau, chiar dacă au existat, nu au fost lipite în locuri vizibile, astfel că informația referitoare la concertele bucureștene s-a transmis doar pe cale orală, motiv pentru care asistența nu a fost prea nu-

meroasă. Erau totuși prezenți, în calitate de spectatori, cei direct interesați și anume muzicienii celor mai importante trupe românești. Deși veneau direct din Japonia, aflându-se într-un turneu mondial, Blood Sweat & Tears și-au demonstrat valoarea incontestabilă, probată de materialul primelor două albume, apărute în 1968, „Child Is Father to The Man,, și „Blood, Sweat & Tears”. A existat, în plus, și un mic conflict diplomatic atunci când David Clayton-Thomas a mulțumit României pentru neimplicarea în intervenția din Cehoslovacia, lucru care i-a înfuriat pe cei de la Ambasada Uniunii Sovietice. 117

La concertele de a doua zi, miliția călare a făcut ordine în jurul Patinoarului, bătând fără motiv chiar și pe cei care aveau bilete și nelăsând o mare parte dintre spectatori să ajungă în sală. Oricum, a fost o adevărată lecție de muzică pentru mulți trupeți români, după acest concert înmulțindu-se numărul trupelor care au apelat la un pachet mai mic sau mai mare de suflători: ROȘU ȘI NEGRU, MODERN GROUP, METRONOM, ROMANTICII, chiar și SINCRO.

118 **ROCKUL ROMÂNESC ÎN DATE (1961 – 1970)**

* informații culese de Dr. Adrian Popan, Texas Tech University, SUA

1961

Pe litoralul românesc sunt date în exploatare primele hoteluri din complexe turistice Mamaia și Eforie Sud. Aici, pentru distracția turiștilor, sunt angajate primele formații vocal – instrumentale. De obicei, acestea nu aveau nume proprii, activând sub numele liderului, gen: Paul Ghentzer Band, Eugen Ciceu Grup, formația Gaston Ursu, formația Gelu Solomonescu, formația Adalbert Winkler sau împrumutau numele localului în care cântau.

1962

„Formațiile de chitare electrice” se transformă în „formații vocal – instrumentale”, după modelul oferit de The Beatles sau The Beach Boys. Erau la modă coverurile acestor trupe, dar și melodiile din filmele italiene.

Radioul bucureștean începe să difuzeze tot mai des piese din topurile internaționale, un bun prilej pentru îmbogățirea repertoriului trupelor proaspăt apărute. The Shadows și The Ventures se aflau în fruntea preferințelor redactorilor radio deoarece piesele lor, fiind instrumentale, nu propagau „idei occidentale”.

15 octombrie (Informația Bucureștiului): Electrecord lansează un EP, Horia Moculescu, acompaniat de Orchestra Electrecord, dirijată de Alexandru Imre. Discul cuprindea patru piese interpretate în limba italiană: „Norma mia”, „Cosi pallida”, „Madame” și „Ciao”.

17 decembrie (Informația Bucureștiului): La cinematograful București are loc premiera filmului britanic „The Young ones” (Tinerii), un film muzical în care apăreau Cliff Richard și formația The Shadows.

Filmul „Tinerii”, care a fost difuzat atât în București, cât și în țară, îi determină pe mulți tineri, mai ales din centrele universitare, să înființeze formații vocal – instrumentale. Din primul val fac parte: SFINȚII, URANUS, FUSCHER, TERRA SIX, CLASICII, CASCADE, în Timișoara, ORFEU, FRAȚII TURDEANU (ODEON), VICKY FRANK, în Arad, SATURN, ELECTRON, TAIFUN, în Cluj-Napoca, METEOR și GAUDEAMUS la Iași, LOTUS în Râmnicu Vâlcea, ROȘU ȘI NEGRU, ENTUZIAȘTII, THE PIONEERS la București ș.a.

După mai multe modificări de componență, formația timișoreană SFINȚII apare într-o formulă rămasă stabilă pentru mai mult timp: Nicolae Covaci (chitară solo, voce), Claudiu Rotaru (chitară armonie), Béla Kamocsa (chitară bas) și Moni Bordeianu (tobe, voce), ultimul renunțând la tobe odată cu cooptarea lui Ioan Pîlu Ștefanovici .

În București se înființează formația COMETELE: Cornel Guriță (voce, chitară), Augustin „Cico” Pop (chitară ritm), Șony (clape), Dan Dumitriu (chitară bas), Dorel Vintilă Zaharia (tobe).

Perioadă de acumulări, de renunțări sau de căutare a unui stil propriu pentru majoritatea formațiilor înființate. Pe lângă cântările curente la clubul „mamă” se ivește și posibilitatea unei vacanțe de vară gratuite la Mamaia sau Eforie, prin susținerea unui program la unul dintre numeroasele restaurante deschise în sezonul estival.

1964

Primele concerte din România ale unor grupuri britanice The Playboys, The Guys și Tony Bolton & The Federals, The Carols și al formației libaneze Samson's Boys, permit muzicienilor autohtoni norocoși să obțină instrumente și partituri muzicale direct de la sursă și să vadă pe viu cum se concepe un spectacol rock în Occident.

120 Este al doilea sezon estival în care OSTA efectuează selecții pentru trupele trimise să activeze în restaurantele de pe litoralul românesc.

Se înființează SFINX, CORAL, NORDIC, OLYMPIC '64, METRONOM, SIDERAL și SINCRO, în București și EUXIN, în Constanța.

La presiunea autorităților, care nu agreau numele SFINȚII, din cauza caracterului său mistic, timișorenii vor deveni PHOENIX. Susțin concerte, aproape seară de seară, la Clubul Facultății de Mecanică din Timișoara.

Wilhelm Cucu, care folosea numele de scenă Willy Donea, acompaniat de Orchestra Electrecord, condusă de Alexandru Imre, lansează un prim EP: „Shake”, „Every Night”, „Esso Besso” și „Oh, Marie”.

1965

21 ianuarie (Tribuna): George Sbârcea publică un serial de patru articole din istoria jazzului, „Jazzul, o poveste cu negri”.

27 – 28 martie (Tribuna, 15 aprilie): La Sala Palatului au avut loc patru concerte susținute de celebrul trompetist american Louis „Satchmo” Armstrong.

3 aprilie (Viața studentescă): Reportaj de la o „seară caleidoscop” la Brașov unde, după o conferință, câteva brigăzi artistice de agitație, un quartet de muzică de cameră și un concert de muzică populară, seara se încheie cu dans în compania „formației de chitare electrice ELECTRON”.

17 aprilie (Flacăra): Revista publică următorul anunț: „Mâine seară începând cu ora 22:15, pe programul I, amatorii de muzică ușoară pot asculta la radio pe cei patru tineri furtunoși care alcătuiesc formația The Beatles”.

24 aprilie (Viața studentescă): La Festivalul Asociațiilor Studentești, se organizează și un concurs al „formațiilor de muzică ușoară”. Se evita formularea „formație de chitare electrice” sau aceea de

„grup vocal – instrumental”. De asemenea, formațiile participante nu aveau nume, ci reprezentau un institut sau o facultate anume. 121

3 iulie (Flacăra): Pe 1 iulie a început, la Eforie Nord, turneul susținut în România de Tony Bolton & The Federals, care va continua pe Litoral și în alte câteva orașe importante, până la sfârșitul lunii.

4 iulie: Pe programul I al Radio România, la ora 22:20, este programată o primă emisiune realizată de Cornel Chiriac.

27 – 30 iulie: Turneul susținut în România de Tony Bolton & The Federals se încheie prin susținerea a patru concerte la Teatrul de Vară 23 August.

8 septembrie: Are loc concertul formației Brigade Jazz Band din Ghana.

2 – 7 noiembrie: Formația Los Paraguayos susține un turneu de șase concerte în România.

5 noiembrie (Săptămâna): Apare primul disc realizat de o „formație de muzică ușoară” din România, EP-ul Electrecord al formației ENTUZIAȘTII ce conținea patru succese internaționale: „Dynamite”, „A Girl Like You”, „Got A Funny Feeling” și „She Is So Sweet”.

14 – 15 noiembrie: Formația beat britanică The Playboys concertează la Sala Palatului din București.

28 noiembrie: Concert la Sala Palatului din București cu grupul maghiar Bergendy.

13 – 18 decembrie: Are loc „Săptămâna discului”, prilej de lansare a producțiilor „Tony Bolton & The Federals” și un EP cu patru piese în limba franceză interpretate de Anda Călugăreanu, care reprezentau debutul său discografic.

13 decembrie: La „Săptămâna discului”, Electrecord lansează și primul disc din seria jazz, „Jancsi Kőrösy”.

PHOENIX: Nicolae Covaci (chitară solo, voce), Moni Bordeianu (solist vocal), Günther Reininger (pian, orgă), Kamocsa Béla (chitară

bas) și Ioan „Pilu” Ștefanovici (tobe) susțin un prim concert la București, fiind invitații petrecerii „bobocilor” Institutului de Artă Teatrală și Cinematografică. Datorită succesului obținut, sunt invitați de Cornel Chiriac la radio unde înregistrează „Știu că mă iubești și tu” (Covaci – Bordeianu), iar ceva mai târziu „Bun e vinul ghiurghiuliu” și „Dunăre, Dunăre” (melodii populare).

La Casa de Cultură a raionului „V.I. Lenin” din București debutează ANDANTINO: Bebe Coca (voce), Cornel Frankelfeld (chitară), Viorel Cernușcă (chitară), Paul Enigărescu (chitară bas), Ovidiu Cucu (pian), Mișu Cernea (tobe). În repertoriu, coveruri The Beatles, The Rolling Stones și prelucrări folclorice. Obțin un contract cu barul Mon Jardin. Au apariții TV, alături de Margareta Pâslaru. În 1967, Silviu Olaru îl înlocuiește pe Paul Enigărescu, dar după puțin timp trupa se desființează.

OLYMPIC '64 sunt suspendați din spectacolul de revistă „Al 8-lea magnific”, fiind acuzați de cosmopolitism, locul lor fiind luat, în urma unui concurs, de Anda Călugăreanu și SINCRO.

În formația SFINX locul lui Mihai Popa este luat de Vișor Florescu (chitară, muzicuță). În această nouă formulă trupa încheie un contract cu un restaurant de pe litoral.

La Conservatorul bucureștean, Petre Magdin (trompetă), student la compoziție, pune bazele unui grup de suflători, DIXIE GRUP, alături de care participă la festivalurile de jazz. La sugestia prietenilor din formația COMETELE, trupa abordează, sub numele MODERN GROUP, și un repertoriu soul, rock'n'roll și beat, astfel că va apărea la serile de dans de la Casa de Cultură a Studenților.

În București ia ființă formația STELELE 23, care în timp va deveni SAVOY.

La Satu Mare, Mircea Florian înființează ZBURĂTORUL, formație a liceului Mihai Eminescu. Cântau coveruri The Beatles și Bob Dylan.

Grupul SFINX efectuează primele înregistrări radio: „Îmi place muzica” și „Sfinx”, și debutează la TVR.

30 ianuarie (Flacăra): Formația SINCROON apare într-o emisiune de divertisment TV.

11 februarie (Săptămâna): Electrecord editează albumul „The Playboys”.

20 februarie (Program TV): Debutează la televiziune formația TINERII, condusă de Rolf Albrich.

22 februarie (Program TV): Un alt debut la televiziune este cel al formației instrumentale RITMUL.

25 martie (Săptămâna): Apare cel de-al doilea album din seria jazz editată de Electrecord, „Brigitte Petry și formația Richard Oschanitzky”.

15 aprilie (Secolul XX): În numărul apărut imediat după moartea lui Gheorghiu Dej, este publicat și un amplu articol despre istoria jazzului, semnat de Cornel Chiriac.

13 mai (Săptămâna): La Teatrul Evreiesc de Stat se organizează o seară de jazz în care în deschidere Miriam Răducanu și Cecilia Hoppe dansează pe muzică de Swingle Singers, Modal Jazz Quartet și Miles Davis, iar apoi are loc recitalul susținut de Jancsi Kőrössi (pian), Johnny Crețu Răducanu (contrabas), Micky Mănăilă (tobe) și Aura Urziceanu (voce).

24 mai (Flacăra): La Sala Palatului concertează bigbandul lui Woody Herman.

31 mai (Flacăra): Formația The Phoenix Singers, trupă de colegiu american, concertează la Sala Palatului.

23 iulie (Flacăra): Electrecord lansează un prim EP al formației COME-TELE, cu piese interpretate în limba engleză.

24 august (Flacăra): Televiziunea programează emisiunea „Cu SINCROON pe malul lacului”.

16 septembrie (Săptămâna): Apare un prim disc EP al formației SINCROON, cu patru piese în limba engleză: „Wooly – Bully”, „Hippy

16 septembrie (Săptămâna): Apare cel de-al treilea album din seria jazz „Bossa Nova”, cu orchestra Richard Oschanitzky, soliști fiind Alexandru Imre (saxofon alto), Dan Mândrilă (saxofon tenor) și Titus Munteanu (flaut).

18 – 21 septembrie (Săptămâna): La Sala Palatului sunt programate concertele formației britanice The Carrols.

8 octombrie (Viața studentască): Adrian Dohotaru apără în articolul „Bye – bye, cavalier al jalnicei figuri” comunistul stas, de pericolul pletoșilor insalubri.

8 octombrie (Flacăra): Și revista Flacăra ia atitudine împotriva „pletoșilor” în articolul „Apariții ciudate”.

19 noiembrie (Flacăra): Electrecord editează un album cu „Selețiuni de la Festivalul de la Mamaia”, unde una dintre piese este interpretată de Anda Călugăreanu.

10 decembrie (Viața studentască): Adrian Dohotaru continuă seria articolelor denigratoare la adresa noilor orientări muzicale românești, „Astrologia orchestrelor de jazz”.

10 decembrie (Viața studentască): Din articolul „Din nou despre copii teribili și teribiliști” aflăm că la Iași activează formațiile PROMETEU, „vreo 4 – 5 liceeni urlători”, și METEOR.

Televiziunea organizează primul concurs al „formațiilor de muzică ușoară”, sub genericul „Microrama TV”. Formațiile se întrec două câte două în sistem eliminativ. Printre câștigători se află și SFINX, care reușește să elimine formațiile CRISTAL și COMETELE.

La București iau ființă formațiile DELTA și ROMANTICII, iar la Cluj-Napoca INDEX 66, trupa în care va debuta Iuliu Merca.

În București activau formațiile TINERII și RITMUL, care erau considerate principalele rivale ale formației SINCRON.

Sușțin turnee în România formațiile britanice The Carrols și The Guys, 125
grupul suedez Stubinerna și formația maghiară Echo, condusă
de Varannai Istvan.

1967

15 ianuarie (Flacăra): Formația SINCRO este din nou programată la televiziune.

SINCRO, București (1968)

10 – 15 ianuarie (Informația Bucureștilor): Les Surfs din Madagascar și Jennifer din Franța, acompaniate de Orchestra Richard Oschnitzky, au o serie de 6 concerte la Sala Palatului.

11 februarie (Flacăra): Formația SINCRO apare în music-hallul „Colibri” la Teatrul de Revistă Constantin Tănase.

20 – 23 martie (Informația Bucureștilor): Celebra formație americană de gospel The Golden Gate Quartet susține un număr de patru concerte la Sala Palatului.

25 – 26 martie (Informația Bucureștilor): Formația OLYMPIC '64 susține concerte la Casa de Cultură a Tineretului din raionul 30 Decembrie.

- 126 15 – 18 mai** (Săptămâna): The Guys, formația de acompaniament a trupei The Carrols, cu o componență puțin schimbată, susține patru concerte la Teatrul de Vară 23 August.
- 20 mai** (Flacăra): Programul de televiziune ne oferă un show TV cu Anda Călugăreanu și SINCRO.
- 10 iunie** (Programul radio TV): La Radio România, Cornel Chiriac și Geo Limbășanu realizează „Metronom”, prima emisiune radio care-și propunea, pe lângă prezentarea noutăților muzicale ale momentului, și promovarea intensă a rockului autohton.
- 16 iunie** (Săptămâna): Electrecord editează primul disc de muzică beat cu piese în limba română, SINCRO: „Hăulita de la Gorj”, „Sârba muntenească”, „Jocul fetelor”, „Alunelul”, „Pe lângă plopii fără soț”, „Ducea rufele la râu”.
- 1 iulie** (Viața Studențească): Televiziunea programează un spectacol muzical – coregrafic cu Ansamblul Artistic al Casei de Cultură a Studenților, dirijat de Petre Magdin.
- 12 – 13 august** (Săptămâna): Serile de muzică ușoară de la Teatrul de Revistă Constantin Tănase programează și formația COMETELE.
- 17 septembrie** (Flacăra): Sextetul ANDANTINO apare într-un program al televiziunii române.
- 26 septembrie – 22 octombrie** (Săptămâna): Formația bucureșteană SINCRO susține un lung turneu în țară cu concerte la Brăila, Galați, Iași, Bacău, Brașov, Cluj-Napoca, Mediaș, Sibiu, Hunedoara, Deva, Arad, Timișoara, Reșița, Turnu Severin, Târgu Jiu, Petroșani, Craiova, Pitești, Constanța și Tulcea.
- 27 septembrie** (Flacăra): Televiziunea Română programează emisiunea „Improvizații în Do Major”, cu Jancsi Kőrössi și Luiza Costache.
- 23 octombrie** (Viața studențească): La Casa de Cultură a Studenților Gligore Preoteasa cântă formația feminină VENUS1 și FAN GRUP 22.

3 noiembrie (Săptămâna): Apare cel de-al 4-lea disc din seria jazz, intitulat „Jazz trio” (EDD-1164) cu Johnny Răducanu în postură de interpret principal.

16 – 17 noiembrie (Săptămâna): DIXIE 65, formație condusă de Petre Magdin, susține o serie de concerte la Casa de Cultură a Studenților Grigore Preoteasa. Deoarece cântau și la serile de dans, repertoriul trupei se diversifică orientându-se către soul și rhythm & blues.

9 – 10 decembrie (Viața Studențească): COMETELE cântă la serile de dans organizate la Casa de Cultură a Studenților Grigore Preoteasa.

19 – 20 decembrie (Cronica, 16 dec): La Casa de Cultură a Studenților din Iași sunt programate două concerte cu formația de chitare electrice METEOR.

30 decembrie (Săptămâna): Concert al formației CORAL la Casa de Cultură a Tineretului din raionul 30 Decembrie.

Florian Lungu deschide o rubrică de jazz și muzică ușoară în revista „Contemporanul”.

Un conservatorist, Sorin Tudoran (chitară solo) și un medicinist, Puui Igrețiu (tobe), împreună cu elevul Iuliu Merca (chitară bas, voce, ex – INDEX 66), înființează formația CHROMATIC GROUP 3. După un contract estival la Mamaia, vor cânta la Timișoara și Arad.

CHROMATIC GROUP 4 (1969)

128 O nouă trupă se afirmă în București, METRONOM. Aceasta îi reunea pe Alexandru Ureche (chitară solo), Petre Iordache (saxofon, corn, chitară, voce), Petre Ureche (chitară bas), Willy Palaghioiu (orgă), Puiu Pavel (tobe).

Formațiile OLYMPIC '64 și CORAL (condusă de Constantin Stanciu) activează pe lângă Casa de Cultură a Tineretului din raionul 30 Decembrie.

Elev la clasa de vioară a Liceului de Muzică George Enescu, Dan Andrei Aldea debutează cu formația DACICUS. Toamna, se înființează formația MEMPHIS (Dan Andrei Aldea – chitară, voce, Mircea Tudoran – chitară bas, Marian Toroimac – tobe).

La Craiova se înființează trupa DACII, cu Gil Dobrică (voce). Repertoriul este orientat spre soul și rock'n'roll.

Sub tutela Institutului de Construcții din București se înființează formația ROMANTICII.

Paul Enigărescu părăsește formația ANDANTINO, fiind înlocuit cu Silviu Olaru (chitară bas). După câteva luni, mai mulți membri ai trupei termină facultatea și grupul se autodizolvă.

DIXIE 65, formație de jazz tradițional, activează pe lângă Casa de Cultură a Tineretului din raionul Grivița Roșie.

La Casa de Cultură a Studenților din Galați se înființează formația CRISTAL.

ENTUZIAȘTII activează pe lângă Casa de Cultură a Tineretului din raionul Tudor Vladimirescu.

SIDERAL, condusă de Emanoil Ionescu, activează la Casa de Cultură a Tineretului din raionul 23 August.

Marius Popp susține un concert la Ateneul Tineretului.

Debutează formația MECET, din care făceau parte printre alții Dan Andrei Aldea (chitară), Cornel Ionescu (muzicuță, chitară) și Marian Toroimac (tobe).

La Modern Club, capul de afiș era reprezentat de formația DISCIPOLII.

La Clubul Elevilor cântau APOLLO.

1968

15 ianuarie (Viața Studențească): Se anunță deschiderea Student Clubului în sediul Casei de Cultură a Studenților din București. Primele acțiuni organizate sunt serile de jazz cu Jancsi Kőrösy.

21 ianuarie (Programul Radio): La TVR este programat filmul „Tinerii”.

9 februarie (Săptămâna): Electrecord lansează discul EP „Muzică din filmul Împușcături pe portativ”. Protagonisti erau SINCRON și Margareta Pâslaru.

22 februarie (Tribuna): Are loc premiera filmului „Ultima noapte a copilăriei”, regizat de Savel Stiopul. Rolul principal este deținut de Dumitru Tunsoiu, basist și vocalist în formația SIDERAL, care în film apare sub numele Liviu Tudan. În coloana sonoră a filmului apare și formația SIDERAL, care interpretează piesele „Lacul” și „Archeopteryx”.

23 februarie (Săptămâna): Este anunțată lansarea albumului Electrecord al trompetistului italian Nini Rosso, „Il silenzio”.

12 martie (Săptămâna): La magazinul Muzica are loc lansarea celui de-al cincilea disc din seria jazz Electrecord, intitulat „Jam session cu Friederich Gulda”.

22 martie (Flacăra): SINCRON pregătește sezonul estival, alături de solistele Anda Călugăreanu și Gabriela Teodorescu. Este anunțată o nouă compoziție, „Pastel de toamnă”.

25 martie (Viața studențească): Este anunțată premiera filmului muzical „Împușcături pe portativ”, cu SINCRON, Margareta Pâslaru,

Nancy Holloway și Ștefan Bănică. Toate ziarele care fac cronica filmului îl desființează.

4 – 6 aprilie (Flacăra): La Sala Palatului au loc trei concerte cu Bill Williams, trioul vocal The Reflections și formația de acompaniament The Switch.

6 – 28 aprilie (Viața studentescă): Prima ediție a Festivalului Național de Artă Studentescă s-a desfășurat pe secțiuni: la Timișoara cinecluburile, la București ansamblurile folclorice, la Iași formațiile de estradă și la Cluj-Napoca festivalul teatral, coral și de muzică clasică.

10 aprilie (Viața studentescă): La Festivalul Ritmuri Studentești de la Cluj-Napoca a participat și melodia „Nu mai cred în amintirea ta”, de Puiu Hațeganu.

15 mai (Programul Radio): Emisiunea de televiziune „Tinerețe, tinerețe”, subintitulată „Festivalul primăverii”, este dedicată tineretului universitar, de fapt un pretext pentru a prezenta câteva formații de muzică ușoară.

22 mai (Viața Studentescă): În opt săli de la Facultatea de Arhitectură are loc Carnavalul Arhitecturii, la care participă, printre alții, SFE-RA, METRONOM și SFINX.

25 mai (Flacăra): Este anunțată apariția discului single Anda Călugăreanu: „Bang Bang / N-am noroc”.

1 – 3 iunie (Flacăra): Concert la Sala Palatului cu formația japoneză The Royal Knights.

5 iunie (Flacăra): Revista publică un portret MODERN GROUP.

8 iunie (Săptămâna): Este anunțată apariția pe piață a două noi discuri: cel de-al doilea EP ENTUZIAȘTII și primul album SINCRON.

14 iunie (Flacăra): La Casa de Cultură a Studenților Grigore Preoteasa are loc concertul de debut al primei formații exclusiv feminine,

VENUS 1, alcătuită din Mihaela Surulescu (chitară, voce), Nicoleta Păun (chitară, voce), Elvira Iancu (chitară bas) și Eugenia Tomescu (tobe). În repertoriu – 10 piese beat, între care și o prelucrare a unui cântec bănățean. În același concert vor cânta și CORAL, însoțiți de Anda Călugăreanu, trupă care activează mult timp la Casa Studenților.

27 – 30 iunie (Flacăra): Are loc turneul în România al formației beat feminine Visătoarele, din Belgrad, cu concerte la Timișoara (27 – 28 iunie) și București (Sala Floreasca, 29 – 30 iunie).

13 iulie (Flacăra): În programul spectacolului Teatrului de Revistă Constantin Tănase, „Comici vestiți ai revistei: N. Stroe”, prezentat la teatrul de vară din Herăstrău și apoi la grădina Boema, apare și formația feminină VENUS 1.

20 iulie (Flacăra): Revista publică primul poster al unei formații românești, SINCRON.

Coperta discului SINCRON

24 iulie (Viața studentescă): Anda Călugăreanu și formațiile SINCRON, condusă de Cornel Fugaru, și TINERII, condusă de Rolf Albrich, se pregătesc pentru cel de-al IX-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților de la Sofia.

26 iulie (Săptămâna): Este anunțată apariția celui de-al șaselea disc din seria jazz Electrecord EDD 1196, „Guido Manusardi”.

132 27 iulie (Programul Radio): Debutul TV al formației VENUS 1.

02 august (Săptămâna / A. Bunea): Portretul formației CORAL.

Formația CORAL a luat ființă în tabăra studențească de la Predeal, pe 12 februarie 1968, din inițiativa lui Dan Lecca (chitară solo, muzicuță) și Gabriel Mărgărint (baterie). Ceilalți componenți erau: Doru Donciu (chitară bas și flaut), Barbu Stratulat (chitară armonie, vioară, voce), Horațiu Paraschivescu (chitară armonie, violoncel, voce) și Ion Mărgărint (textier). Debutul TV se produce în iunie 1968 cu prelucrarea piesei „N-am noroc”. Între piesele lor se aflau o prelucrare după un Menuet de Boccherini și una după un Alegretto din „Flautul fermecat”, de Mozart; adaptări ale unor piese din repertoriul internațional pe versuri de Eminescu, „Vezi rândunelele” și „Somnoroase păsărele” (Beach Boys), „Peste vârfuri” (Sonny & Cher); piese proprii: „Unde umbli” (Donciu), „Mici poeme” (Stratulat), „Zbor” (Paraschivescu), toate pe textele lui Ion Mărgărint, și „Secolul XXI”, muzică și text Dan Lecca. Acesta din urmă, student la Arte Plastice, a vernisat o expoziție de grafică la Casa de Cultură a Studenților.

27 septembrie (Săptămâna): Urmează să ne viziteze Orchestra de Jazz a Universității Illinois.

6 octombrie (Programul Radio): Formația SINCRO apare într-o emisiune TVR.

11 octombrie (Săptămâna): Anda Calugăreanu a luat „Premiul juriului” și „Premiul publicului” la Festivalul Prieteniei Șlagărul Socialist de la Berlin.

16 octombrie (Viața studențească / Sebastian Sârcă): Portretul formației SIDERAL.

Constituită în februarie 1966, formația SIDERAL este compusă din Liviu Tudan (chitară bas, vioară, voce), Vlad Gabrielescu (chitară armonie, voce), Mugur Winkler (chitară solo, vioară), Mircea Drăgan (orgă), Ștefan Mihăescu (baterie), Cezar Tătaru (solist vocal) (n.a.: după informațiile noastre, SIDERAL s-ar fi înființat în vara anului 1965). În iulie 1966 au debutat la Televiziune, cu piesa „Mândruliță din Banat”, iar Cezar Tătaru a debutat pe

litoral în 1968 cu melodia lui Temistocle Popa, „Mereu cânta”. Au **133**
 participat și în spectacolul „Scandal la Boema”. Repertoriul cu-
 prinde preluări din muzica internațională, prelucrări folclorice,
 piese preclasice și compoziții în stil propriu. Piese de rezistență:
 „Somnoroase păsărele” (Tudan), „Motanul” (Winkler), „Lacul”
 (piesă lansată în filmul „Ultima noapte a copilăriei”), „Archeop-
 terix”, „De-aseară latră” (Tudan), și prelucrările „Răchită roșioa-
 ră” și „N-am noroc”.
 „Înțelegerea profundă a partiturilor, ca și fantezia improvizațiilor
 dovedită de membrii formației, disciplina de ansamblu (deși nu
 există un conducător) au ca efect îmbinarea în chip fericit a gru-
 pului de chitare cu ritmica, în cadrul unei sonorități orchestrale
 pe deplin omogene.” (Sebastian Sârcă)

19 octombrie (Programul Radio): Formația italiană I Dik Dik (trupă afla-
 tă încă în activitate în anul 2008), care s-a aflat în turneu în Ro-
 mânia, este prezentată la televiziunea română.

19 octombrie (Flacăra): Apare discul Electrecord PHOENIX („Vremuri” /
 „Canarul” / „Lady Madonna” / „Friday On My Mind”).

Coperta discului PHOENIX

8 noiembrie: La Student Club, într-una din seri va fi înțta un Pop club cu
 număr limitat de membri care pot să aducă fiecare câte un invitat,

1 decembrie (Programul Radio): Recital al formației SINCRO la TVR.

4 decembrie (Viața studentescă / Sebastian Sârcă): Portretul formației ENTUZIAȘTII.

ENTUZIAȘTII au debutat în 1964, pe când erau elevi ai liceului Zoia Kosmodemianskaia din București. Componenta: Radu Tănase (voce, muzicuță), Mircea Marian (orgă), Șerban Ciurea (chitară solo), Frank Marian (chitară armonie), Dan Slăvescu (chitară bas), Costin Dobrin (baterie). Primul disc EP care le-a apărut la Electrecord în octombrie 1965 a înregistrat un record de vânzare: 58.000 de exemplare. Un al doilea EP le-a apărut la începutul anului 1968. De notat participarea muzicală la realizarea filmului românesc „K.O.”, o producție cinematografică mediocră. Printre emisiunile muzicale difuzate de Radio România se numără și cea dedicată posturilor de radio din Anglia și SUA, prezentată în limba engleză de vocalistul trupei, Radu Tănase, emisiune în care s-au ascultat atât piese din repertoriul original al formației ENTUZIAȘTII, cât și piese în limba engleză de pe cele două discuri EP. Piese originale în repertoriu: „Azi te invit la dans”, „Tare mult aș vrea să știi”, „N-ai uitat” și prelucrările „Pe cărare sub un deal”, „De-ar fi mândra-n deal la cruce”.

17 decembrie (Viața studentescă): La Casa de Cultură a Studenților Grigore Preoteasa se pregătea spectacolul „Farfurii zburătoare la Student Club”.

25 decembrie (Viața Studentescă): Într-un subsol insalubru din strada Blănari se deschide Club A, clubul studenților arhitecți. În scurt timp, datorită voluntariatului unor tineri pricepuți și inimoși, acesta va deveni un club de elită, aici organizându-se manifestări culturale importante cu participări selecte din lumea artistică bucureșteană. Primul director al clubului este Mac Popescu.

25 decembrie (Viața studentescă / Sebastian Sârcă): Din portretul formației CORAL aflăm, în plus față de cel publicat de „Săptămâna” (pe 2 august), că Barbu Stratulat și Horațiu Paraschivescu au fost înlocuiți cu Ovidiu Blumental (pian) și Ovidiu Ivănescu (chitară

armonie). Repertoriul trupei s-a îmbogățit cu o serie de compoziții originale: „Visul lui Țândărică”, „Tăcere”, „Cutiuța muzicală”, „Anotimpuri”.

135

Coperta discului CORAL

28 decembrie (Flacăra): La București începe primul Festival al Tinerilor Soliști de Muzică Ușoară, la care participă și Dida Drăgan. Premiul I avea să fie obținut de Angela Similea.

Alte câteva trupe înființate în anul 1968: CATENA (cu Anca Vijan și Lidia Creangă) și MAGIC (cu Peter Wolf) la București, AMICII (cu Dan Ionescu), OZN și OBSESIILE GLOBULUI AURIU la Timișoara, METROPOL la Oradea, CARUSEL și VILMANY la Arad, COLOR (cu Josef Kappl) la Petroșani, COPIII FLORILOR (cu Valeriu Sterian) la Râmnicu Sărat, TARABOSTES (cu Adrian Ivanitzki) la Sighișoara.

Albumul „Melodii din toată lumea” nr. 6, Electrecord, cuprinde și melodii cu Tony Bolton, Bobby Shafto și SINCRON („Hippy Shake” și „Wooley Booley”).

În vară, Radiovacanța a organizat Concursul Căprioara de Aur, la care au participat formațiile aflate sub contract pe litoral. Finala concursului s-a desfășurat în noaptea de Revelion 1968 / 1969 la

După o perioadă ceva mai săracă în evenimente, DIXIE GROUP revine în forță cu o trupă ușor primenită ce se va numi MODERN GROUP: Petre Magdin (trompetă), Vasile Zamfir (trombon), Marcel Dragomir (saxofon tenor, clarinet), Marius Țeicu (pian), Petre Krecsmar (chitară, voce), Ion Bebe Covercă (chitară bas), Laurențiu Băcanu (tobe). Trupa repeta și participa la serile dansante organizate de Casa de Cultură a Tineretului din Sectorul 8 (conform noii împărțiri administrative a capitalei, petrecută în 1968, în care raioanele s-au transformat în sectoare).

Devenit student la Facultatea de Cibernetică, Mircea Florian activează în formația FLOARE DE LOTUS pe lângă clubul din Nicolae Iorga al Academiei de Studii Economice din București.

ENTUZIAȘTII activau pe lângă Casa de Cultură a Tineretului din Sectorul 1 și apoi la Ateneul Tineretului, acolo unde repeta și formația de jazz condusă de Marius Popp.

Schimbări de componență în formația CRISTAL: Vasile Șeicar (voce), Tiberiu Cazan (chitară bas) și Marcel Stancu (chitară) sunt noii componenți ai trupei condusă de Puiu Crețu, în care activau și două voci feminine, Monica Lazăr și Gabriela Gheorghiu.

1969

8 ianuarie (Viața studentescă): La Sala Palatului are loc Festivalul Chitara de Aur, cu participarea formațiilor MONDIAL, SINCRON și OLYMPIC '64.

11 ianuarie (Flacăra): Este anunțată apariția discului LP Tony Bolton, acompaniat de orchestra Electrecord condusă de Richard Oschanitzky.

24 ianuarie (Viața studentescă): La Student Club are loc conferința „Premise pentru afirmarea unei școli naționale de jazz”, prezentată de Cornel Chiriac, la care își dau concursul Johnny Răducanu și Aura Urziceanu.

6 februarie (Tribuna): Filmul „Ultima noapte a copilăriei” primește marele premiu al Festivalului Internațional de Film din Cambodgia.

8 februarie (Flacăra): Apare discul LP Electrecord cu formația italiană I Dik Dik.

18 februarie (Scânteia tineretului): Octavian Ursulescu critică în termeni duri, în articolul „Între SINCRO și PHOENIX”, decizia organizatorilor Cerbului de Aur de a invita pentru un recital formația SINCRO, și nu pe cei de la PHOENIX: „SINCRO este o formație depășită, prezența PHOENIX-ilor în recital la Cerbul de Aur este necesară”.

24 – 25 martie: La Sala Palatului are loc concertul extraordinar susținut de Yehudi Menuhin și Menuhin Festival Orchestra.

29 martie (Cronica): La Iași există un Student Club Bar unde marțea cântă ROȘU ȘI NEGRU, iar joia se ascultă jazz.

29 martie (Cronica): La rubrica „Curier” ne este prezentată formația ROȘU ȘI NEGRU, într-un articol semnat de Adrian Copacinschi. Trupa ia ființă în urmă cu aproape trei ani (n.a.: probabil autorul se referea la perioada ieșeană a grupului ROȘU ȘI NEGRU, deoarece acesta fusese înființat la București încă din anul 1963). (...) Prima apariție la TV a avut loc în 1968. Palmares '68: Locul al II-lea la Festivalul Tinereții, Trofeul Litoral '68, „iar într-o valoroasă companie – FENIX, CAROL” (n.a.: bineînțeles că era vorba de PHOENIX și CORAL), dobândește râvnitul premiu Căprioara de Aur.

4 aprilie (Scânteia tineretului): La Ateneul Tineretului din capitală se organizează seri de jazz prezentate de Cosmin Breazna. Invitații săptămânii trecute au fost Marius Popp (pian), Johnny Răducanu (contrabas) și Vasile Ganea (tobe).

4 – 6 aprilie: Are loc prima ediție a Festivalului de Jazz de la Ploiești. Participă 16 formații din București, Constanța, Iași, Oradea, Ploiești, Roman și Timișoara.

138 10 aprilie (Scânteia tineretului): Se publică un articol referitor la Festivalul de Jazz de la Ploiești, semnat de Anita Nicoleta Gherghel.

20 – 21 aprilie (Săptămâna): La Circul de Stat are loc un concert susținut de Tony Bolton și Christine Evans, acompaniați de formația The Baloons.

23 aprilie (Viața studentească): La Student Club, Bebe Paraschivescu cântă muzică folk.

30 aprilie (Viața studentească): Este publicat un reportaj de la Festivalul Primăvara Studentească din Cluj-Napoca. În cadrul spectacolului de estradă „A fost odată un student”, cântă și formația INDEX. De asemenea, în concurs participă și CHROMATIC, laureata din 1968 a festivalului clujean, care obține Locul al II-lea (dar nu știm cine ia primul loc). Dintr-un scurt interviu cu Sorin Tudoran aflăm că formația CHROMATIC s-ar fi înființat în 1966 și că la festival a lansat o piesă nouă, intitulată „Stop”. La festival au participat cu un recital și CORAL.

3 mai (Viața studentească): La Student Club, are loc programul „Cântec popular – Doru Stănculescu”.

6 mai (Săptămâna): În sala mare a Casei de Cultură a Studenților din Timișoara are loc un concert al grupului timișorean AMICII.

16 mai (Săptămâna): Apare un disc Electrecord cu duete comice interpretate de Anda Călugăreanu și Mihai Dumbravă: „Te-am văzut”, „Cheamă-mă”, „N-am timp”, „Nu vrea mama”.

20 iunie (Săptămâna): Apare cel de-al șaptelea disc LP din seria jazz Electrecord, cu bigbandul Universității din Illinois.

9 iulie (Scânteia tineretului): Sub semnătura lui Eugen Comarnescu este publicat un portret al formației poloneze No To Co, ce urmează să efectueze un turneu în România.

12 – 20 iulie (Săptămâna): Au loc Zilele Culturii Polone, care programează un turneu al formației Skaldowie, având în deschidere trupa vo-

cală de beat feminină Ali Babki și ansamblul de dansuri Hornam. Concertele au loc pe 12 și 20 iulie la București, la grădina Boema, 13 iulie la Brașov, 16 iulie la Mangalia și 17 iulie la Mamaia.

26 iulie (Scânteia tineretului): Este publicată ancheta „Despre tineri și tinere”, în care unul dintre cei intervievați este Louis Armstrong.

28 – 29 iulie: La Circul de stat, au loc concertele formației poloneze No To Co.

8 august (Săptămâna): La rubrica „Ce fac chitarele?”, aflăm că peste vară PHOENIX cântă la barul Litoral din Eforie Nord. Majoritatea trupelor importante cântau la Mamaia. Astfel, SIDERAL erau la restaurantul Delta, CORAL susțin programul muzical de la barul Cazino, iar OLYMPIC '64 la barul Perla. Rămase în București, METRONOM cântă pe malul lacului Tei la baza de agrement a studenților, iar MONDIAL, cu Radu Stoica solist vocal, la Casa de Cultură a Studenților.

8 august (Săptămâna): Între 21 și 24 august Anda Călugăreanu participă la secțiunea „Ziua discului” a Festivalului de la Sopot din Polonia.

29 august (Săptămâna): La rubrica „Profiluri de formații”, Radu Rupea prezintă formația SIDERAL.

12 septembrie (Săptămâna): La rubrica „Faceți cunoștință”, semnată de Dan Panaitescu, aflăm că formația feminină VENUS 1 „a triumfat la Varșovia și în alte localități poloneze”.

28 septembrie (Săptămâna): SINCRON se pregătește pentru un turneu în Israel.

17 octombrie (Săptămâna): Aura Urziceanu se află în turneu în Canada, unde urmează să susțină câteva concerte alături de Ella Fitzgerald.

2 noiembrie (Flacăra): Apare discul EP Anda Călugăreanu („Nu mai imita”, „Acuarela”, „Mă-ntreb de ce”, „M-ai învățat”).

140 8 noiembrie (Scânteia tineretului): SIDERAL s-a desființat prin plecarea lui Liviu Tudan la ROȘU ȘI NEGRU, a lui Vlad Gabrielescu la CORAL și a lui Mircea Drăgan la MONDIAL. Mugur Winkler și Andrei Ignat, împreună cu doi foști componenți ai formației ENTUZIAȘTII, Șerban Ciurea și Costin Dobrin, activează sub numele de MODAL QUARTET. Ceva mai târziu, numele trupei se va schimba în SIDERAL MODAL QUARTET.

22 noiembrie (Scânteia tineretului): Emisiunea „Cavalcada ritmurilor”, prezentată pe 23 noiembrie, pe programul I la Radio România, programează și două noi înregistrări cu formația PHOENIX: „Vânt hain nr. 1” și „Vânt hain nr. 2”, compuse de Moni Bordeianu și Paul Șuvagău.

Coperta celui de-al doilea EP PHOENIX

29 noiembrie (Scânteia tineretului): Este semnalată apariția celui de-al doilea EP al formației PHOENIX („Totuși sînt ca voi”, „Floarea stîncilor”, „Nebunul cu ochii închiși”, „Ar vrea un eschimos”).

3 decembrie (Viața studentească): Cristian Mihăilescu prezintă formația MONDIAL.

6 decembrie (Scânteia tineretului): Este anunțat programul primei ediții a

**SIDERAL MODAL QUARTET la prima ediție
a Festivalului Club A, București (1969)**

foto Emilian Urse

10 decembrie (Viața studentească): A apărut formația SIDERAL MODAL QUARTET, formată recent prin fuziunea parțială a fostelor trupe SIDERAL și ENTUZIAȘTII. Din același articol aflăm numele unor formații studentești mai puțin cunoscute: 2001 cântau la Clubul Facultății de Drept, VOX la Medicină, iar LITORAL la Casa de Cultură a Studenților.

25 decembrie (Scânteia tineretului): Față de programul anunțat anterior, în Festivalul Club A a apărut și formația timișoreană CASCA-DA, care i-a înlocuit în program pe cei de la CORAL. Grupul MONDIAL a avut doi vocaliști, pe Gabriel Drăgan și pe Radu Stoica. La ROMANTICII a apărut și Ștefan Mihăescu.

26 decembrie (Săptămâna): În rubrica „Premianții pe strune (o floare pentru chitare)” de Radu Rupea, este publicat palmaresul festivalului Club A.

La Casa de Cultură a Studenților, pe lângă formațiile mai vechi CORAL, VENUS 1, OLYMPIC '64, mai apar ROMANTICII, GRUP 22 (în ianuarie), CONTRAPUNCT (în martie), METRONOM (în mai) și ODEON.

142 În perioada mai – iunie, SIDERAL cântă la Modern Club, în aceeași perioadă, TINEREȚEA susțineau serile de dans de la Tehnic Club.

Alte contracte pe perioade ceva mai îndelungate: NORDIC (iunie – decembrie) la Tehnic Club, MELODIC '69 (iulie) la Universal Club, iar ORION (august) la Ateneul Tineretului.

Noi modificări de componență în formația SFINX. Pentru scurt timp, la sugestia lui Marian Toroimac, este cooptat Dan Andrei Aldea, ca al doilea chitarist lângă Octav Zemlicka, dar cum acesta va pleca la CĂRĂBUȘ, formula de concert va fi: Octav Zemlicka (chitară, voce), Silviu Hera (chitară), Tony Niculescu (clape), Corneliu Bibi Ionescu (chitară bas), Marian Toroimac (tobe).

La Clubul Facultății de Construcții activa GRUP 120, cu Dan Chebac (solist vocal, chitară) și Ovidiu Constantinescu (chitară solo).

RADU GOLDIȘ GROUP, alcătuit din Radu Goldiș (chitară), Gelu Tudora-che (pian), Mihai Udilă (chitară bas), Dorel Vintilă Zaharia (tobe), Marin Petrache Pechea (saxofon), Nicky Păun (flaut, saxofon), Tiberiu Korossy (trompetă), încheie un contract pentru un sezon de concerte în mai multe baruri din R.F.Germană.

Formația CĂRĂBUȘ, alcătuită din Gil Dobrică (voce), Dan Andrei Aldea (chitară, voce), Corneliu Ionescu (chitară bas, muzicuță) și Mișu Cernea (tobe), are un contract estival pe litoral.

După o serie de spectacole la Teatrul de Revistă Constantin Tănase, formația STELELE 23 obține un contract permanent și-și schimbă numele în SAVOY, după numele uneia dintre sălile teatrului.

La Cerbul de Aur 1969, în concurs a participat și Julio Iglesias, fără să obțină vreun premiu, iar dintre recitaluri am reținut cele susținute de Cliff Richard și SINCRON.

La Festivalul Național al Teatrelor din decembrie 1969, Tudor Gheorghi obține premiul I pentru recital, cu spectacolul „Menestrel la curțile dorului”.

La Casa de Cultură a Sectorului 1 activează formația ANTHEUS (tot anul) și TINERII (mai), iar la Casa de Cultură a Sectorului 3, formația MODERN GROUP (primăvara) și ARTIS (septembrie). **143**

În țară, iau ființă formațiile SONIC, la Sibiu, ZODIAC în Brașov și AZUR la Ploiești.

1970

24 – 26 ianuarie (Săptămâna): Întorși dintr-un turneu în Israel, membrii trupei SINCROON susțin câteva concerte la Sala Palatului, împreună cu mulți cântăreți de muzică ușoară.

31 ianuarie (Flacăra): Sanda Faur, în interviul intitulat „Tudor Gheorghe. Cu chitara la porțile dorului”, propune termenul de muzică folk, prin care încearcă să-l apropie de Bob Dylan, Donovan sau Hugues Aufray, apropiere neacceptată de Tudor Gheorghe. De altfel, el refuză cu îndârjire orice încadrare.

11 februarie (Viața studentescă): Este anunțată lansarea discului EP MONDIAL („Primăvara”, „Atât de fragedă”, „De va veni la tine vântul”, „Romanță fără ecou”).

16 februarie (Flacăra): Concert susținut la Sala Palatului de celebrul clarinetist de jazz Benny Goodman și de cântăreața de blues Barbara Florence Whittle.

9 martie (Săptămâna): Este sărbătorită împlinirea unui an de la înființarea Clubului Arhitecturii.

10 – 15 martie (Viața studentescă): În diferite centre universitare din țară se desfășoară Festivalul de Primăvară al Artei Studentești. La București participă și formațiile MONDIAL și 2001. La Cluj-Napoca, în concursul formațiilor de muzică ușoară participă CHROMATIC GROUP 3 (reprezentând IMF-ul, Locul I) și COMPANIA DE SUNET (formația Universității). Mai cântă formația de estradă condusă de Gabriel Mărgărint.

12 martie (Tribuna): Ion Cornea publică un interviu cu Tudor Gheorghe:

Există câteva formații, SINCRO, MONDIAL, PHOENIX, CO-RAL, care aduc un aer de prospețime, pornind mai ales de la motive folclorice. Cum găsești aceste prezențe?

Tudor Gheorghe: *Nu mă satisfac. SINCRO au adus inovații mai mult tehnice decât melodice. Personal, prefer s-o ascult pe Maria Tănase decât prelucrarea lor. Ceilalți reiau în alte ritmuri niște melodii vechi sau caută să creeze cântece noi în spirit popular, pe versuri de Eminescu, bunăoară. Eu cred că pentru a compune muzică pe versuri de Eminescu este foarte greu. Trebuie să înțelegi mai întâi și să simți poezia aceasta în profunzimea ei. Altfel, totul este un compromis...*

14 martie (Flacăra): Tudor Gheorghe susține la Teatrul Bulandra primul spectacol din seria „Poezie + Muzică 1970”.

20 martie (Săptămâna): Aura Urziceanu își continuă turneul în America. După un concert pe scena celui mai mare teatru din Montreal, urmează să susțină o emisiune de 30 de minute la Televiziunea din New York.

17 aprilie (Săptămâna): În perioada 10 – 12 aprilie, la Timișoara s-a desfășurat faza finală a Festivalului Național al Artei Studentești dedicat formațiilor de muzică ușoară. Palmaresul festivalului este următorul: „Marele premiu” a revenit Ansamblului de estradă al Centrului Universitar Târgu Mureș și formației CHORALIS, din Galați. În mod surprinzător, clujenii de la CHROMATIC GROUP au fost descalificați, fiind devansați de DENTES (Premiul I), CASCADA (Premiul al II-lea), CRISTAL (Premiul al III-lea) și EUXIN (Premiul pentru „Compoziție”).

13 aprilie (Cronica): În articolul intitulat „Menestrelul”, dedicat lui Tudor Gheorghe, N. Barbu se întreabă: „E teatru? E muzică ușoară? E folclor sau recital de poezie cultă?”

24 aprilie (Săptămâna): Este anunțat turneul în România al formației americane Blood, Sweat & Tears.

6 mai (Viața studentească): Premiile Colocviului Național Studentesc de Literatură: Premiul Special al Juriului pentru „Poezie”, Dorin Liviu Zaharia, într-un concurs foarte valoros (Premiul I pentru „Poezie”, Adrian Popescu, iar Premiul I pentru „Teatru”, Ioan Petru Culianu).

8 – 9 mai (Săptămâna): La Casa de Cultură a Studenților Grigore Preoteasa are loc Festivalul Șarpele de Aur, organizat de Institutul de Medicină și Farmacie. În prima zi este invitată să susțină un recital formația feminină VENUS 1.

14 – 16 iunie: Cliff Richard susține trei concerte la Sala Palatului în folosul sinistraților inundațiilor din primăvara anului.

26 – 27 iunie: Formația americană Blood, Sweat & Tears susține patru concerte la Patinoarul 23 August din Capitală.

26 iunie (Săptămâna): Aura Urziceanu începe un turneu în Europa alături de Duke Ellington.

27 iunie (Flacăra): Apare cel de-al optulea album din seria jazz a Electrecord-ului, intitulat „Dixieland”.

17 iulie (Săptămâna): MONDIAL susține un concert la Sala Palatului înainte de a pleca într-un turneu de peste 40 de zile în URSS.

7 octombrie (Flacăra): Este lansat primul disc din seria „Muzică pop românească”, LP-ul Electrecord, cu prelucrări de Richard Oschanitzky după melodii populare: „Pe deal pe la Cornățel”, „Perinița”, „Ciuleandra”, „Călușarii” ș.a.

25 – 26 octombrie (Săptămâna): Formația SINCROON susține două concerte extraordinare la Sala Palatului într-o nouă componentă: Gerhard Gern (chitară solo), Silviu Hera (chitară ritm), Mircea Tudoran (chitară bas), Ștefan Berindei (saxofon), Ion Berindei (saxofon), Ion Cristian (tobe) și Cornel Fugaru (orgă, solist vocal).

4 noiembrie (Viața studentească): Se inaugurează rubrica „Poșta muzicii ușoare”. George Grigoriu încă explică (după 7 luni!) de ce

nu a luat CHROMATIC premiul pentru cea mai bună formație la Festivalul Studentesc de la Timișoara.

4 noiembrie (Săptămâna): La Sala Palatului continuă seria marilor concerte de jazz prin prezența marelui pianist american Bill Evans, însoțit de basistul Eddie Gómez și bateristul Marty Morell.

5 noiembrie (Tribuna): Justin Ceuca face cronica filmului lui Manole Marcus, „Canarul și viscolul”, și conchide: „n-am înțeles rostul și valoarea cântecului formației de muzică ușoară Foenix”. Filmul a fost prezentat în premieră la Festivalul Filmului Balcanic de la Mamaia, în a doua jumătate a lunii iunie.

6 noiembrie (Săptămâna): La doar două zile după concertul extraordinar susținut de Bill Evans Trio, un alt combo celebru de jazz concertează la Sala Palatului: Dave Brubeck Quartet. Alături de celebrul pianist Dave Brubeck au venit la București saxofonistul Gerry Mulligan, contrabasistul Jack Six și bateristul Alan Dawson.

18 noiembrie (Viața studentască): George Grigoriu răspunde la „Poșta muzicii ușoare”, referindu-se la formația SINCRO și alte trupe de chitare electrice: „după o aprigă și principială masă rotundă, oportun organizată de Scânteia tineretului, s-au pus bazele unei noi activități, orientată înspre frumusețile ce ni le oferă folclorul nostru.”

21 noiembrie (Flacăra): Apare discul EP Electrecord intitulat SOUL GROUP. Alături de bigbandul condus de Alexandru Imre, apăreau și Octav Zemlicka (voce, chitară solo), saxofonistul Dan Mândrilă și sextetul vocal CANTABILE.

2 decembrie (Viața studentască): Apare articolul „Mondial printre noi”. Componenta actuală a trupei îi cuprinde pe: Vlad Gabriescu, Filip Merca, Gabi Litvin, Mihai Cernea și Gabriel Drăgan. În toamna anului 1970 au efectuat un lung turneu prin țară, cu concerte la Iași, Roman, Bacău, Satu Mare, Baia Mare, Arad, București, Cluj-Napoca, Mediaș și Timișoara.

11 decembrie (Săptămâna): Revista „Săptămâna” apare într-un format nou, rubrica de rock internațional fiind ținută de Florin Silviu Ursulescu. 147

30 decembrie (Viața studentească): În tabăra studentească de la Predeal, la Casa de Cultură din localitate cântă grupul timișorean AMICII.

La Student Club cântă OLYMPIC '64, Bebe Paraschivescu, MODERN GROUP și CĂRĂBUȘ. Piese de rezistență ale OLYMPICilor, care își îmbogățesc stilul cu elemente de folclor, sunt: „Cântic di haiduc”, „Baladă neagră la suflet”, „Kamadeva”.

Rubrica de muzică ușoară din revista „Contemporanul” este ținută de Octavian Ursulescu.

Grupul SFINX activează ca trio în formula: Dan Andrei Aldea (chitară, vioară, pian, voce), Corneliu Bibi Ionescu (chitară bas) și Marian Toroimac (tobe, pian) la Student Club. Noile piese din repertoriu sunt: „Lumină lină”, „Șir de cocori”, „Blues absurd”, „Languir me fais”, „Purgatoriu”, „Verde crud” și „Doină”.

Puiu Hațieganu (tobe) îl înlocuiește la începutul anului în formația clujeană CHROMATIC GROUP pe Dan Igrețiu, trupa fiind completată cu Tommy Beretzky (flaut, saxofon). Noile compoziții ale trupei sunt: „Racul, broasca și o știucă”, „Primăvara gândurilor mele” și „Peisaj cromatic”.

Electrecord lansează EP-ul de debut al formației SAVOY: „Ciobănașul”, „Mândrulița mea”, „Melodie din Oaș”, „Dorul”.

O nouă ediție a concursului „Microrama TV” este câștigată de CHROMATIC, din Cluj-Napoca.

MODERN GROUP activează într-o nouă componență: Dini Tandru (solist vocal), Doru Tufiș (chitară, voce), Vlad Gabrielescu (chitară, ex – SIDERAL), Ion Bebe Covercă (chitară bas), Florin Dumitru (tobe), Petre Magdin (trompetă, lider), Vasile Zamfir (trombon), Marcel Dragomir (saxofon tenor, clarinet), Marius Țicu (pian, voce).

La Sibiu, ia ființă formația RIFF, care va rămâne în activitate până în prezent.

SAVOY devine formația oficială a Ansamblului UTC susținând, alături de acesta, câteva sute de concerte în toate orașele importante ale țării.

Liviu Tudan (SIDERAL, ROȘU ȘI NEGRU):

Eu am fost exmatriculat de la Conservatorul din București din cauza rockului. Deși nu eram liderul grupului, eu eram catalizatorul acestuia, fiind iubit de toți ceilalți. Regretatul meu profesor de teorie, domnul Iușceanu, pe care-l stimam și continui să-l stimez extrem de mult pentru calitatea sa de pedagog, fiind mai conservator, nu prea suporta ideea că pot cânta o muzică care face mult zgomot. Sărisem examenul din vară și întâlnindu-mă la mare mi-a zis: „Vezi ce faci că ai restanță la teorie”. I-am răspuns: „Domnule profesor, am doar note de opt, nouă și zece și aș vrea să iau și la dumneavoastră nouă sau zece și din acest motiv nu m-am prezentat în vară. Vă garantez că voi fi bine pus la punct”. A ținut minte discuția noastră, așa că-n toamnă m-a lăsat și-am fost exmatriculat. Așa am ajuns student la Conservatorul din Iași și component al grupului Roșu și Negru.⁴⁸

Dan Andrei Aldea (SFINX):

Despre „Blues absurd” am o amintire foarte frumoasă. Piesa era în așa fel construită, că în mijlocul ei Marian Toroimac se scula de la tobe și făcea un lung solo de pian. Acum între noi, că Marian nu aude: Marian avea un fel de-a cânta la pian... Cum să-l calific?... Foarte personal, distructiv și spectaculos. Bănuiesc că nici el însuși nu prea înțelegea ce cânta, dar asta nu dăuna lucrurilor. După un solo de pian cântat de Marian, nu prea se încumeta vreun pianist să se așeze la pian. Ei bine: vine festivalul, noi participăm, cântăm printre altele și „Blues absurd”, Marian face soloul său, luăm premiile de rigoare – și după festival primesc un telefon de la Oschanitzky, mare onoare, care mă invită să luam masa împreună la restau-

⁴⁸ Liviu Tudan, interviu acordat lui Nelu Stratone, „Vox Pop Rock”, 1994.

150 *rantul Berlin. Oschanitzky fusese membru în juriul festivalului și pe vremea aceea era considerat „eminența cenușie”, „ultima instanță” etc. Muzicianul prin excelență. Tremurând de emoție, mă prezint la întâlnire, petrec cu gentlemanul o seară minunată, vorbim despre muzică, gentlemanul ne laudă piesele (ceea ce pentru mine însemna mai mult ca toate premiile luate), iar la despărțire, mă trage spre el și-mi șoptește la ureche, să n-audă nimenea: „psst, și te rog fă-mi o mare, mare favoare: data viitoare, nu-l mai lasa pe omul acela să se așeze la pian, că e o jignire pentru muzică!” Da, așa cânta Marian la pian...Până și Oschanitzky, guru-ul pianului, s-a speriat de el.⁴⁹*

Mircea Drăgan (MONDIAL):

Am fost pe litoral în fiecare vară : '66, '67, '68. Marea majoritate a formațiilor din acei ani mergeau pe litoral deoarece acesta le oferea posibilitatea petrecerii unei vacanțe gratuite de trei – patru luni și cum toți eram elevi sau studenți, îți dai seama ce bucurie era pentru noi. Pe lângă aceasta mai apărea avantajul cântărilor. Aveam trei concerte pe săptămână, ceea ce ducea la rodarea repertoriului și creșterea valorii trupei. Cântam la „Miorița”, în Mamaia, și programul începea la ora zece seara, când terasa era arhiplină. Show-ul nostru ținea toată noaptea și avea elemente surpriză. Eu mă băgam sub orgă și cântam de acolo, Mugur îl lua în spate pe Liviu, care făcea un solo de bas, Fane bătea în frapiere și, la momentul culminant, Liviu lovea cu piciorul un scaun care se rupea în bucăți. Îți dai seama ce ieșea. Delir total. Pe atunci, litoralul nu devenise încă al sindicaliştilor, așa că veneau mulți străini care se simțeau foarte bine alături de noi. După câteva zile ne cheamă șeful de unitate, care ne spune că el nu are decât 150 de scaune în inventar și dacă noi rupem câte-un scaun în fiecare zi, ni-l va imputa. Abia atunci i-am explicat că rupeam de fapt de fiecare dată același scaun, pe care apoi îl reconstituim. Banii câștigați, 50 de lei pe seară, îi adunam pentru a putea să ne cumpărăm instrumente, care costau o gramadă de

⁴⁹ Dan Andrei Aldea, interviu acordat lui Nelu Stratone, „Art & Roll”, 10 august 2000.

bani. Ca să nu se-nțeleagă greșit, trebuie spus că nu aveam program special „de cârciumă”, ci cântam exact ca-ntr-un concert, inclusiv piesele noastre, care erau întotdeauna bine primite.⁵⁰

151

Cornel Fugaru (SINCRON):

Este greu de imaginat acumă că lumea se elibera total de stresul existent, astfel că la concertele noastre se exteriorizau, plângeau și își smulgeau părul din cap mai ceva ca la concertele actuale din Occident. De multe ori intervenea miliția călare ca să-mprăști spectatorii. Lumea participa cu trup și suflet, era un entuziasm nebun, o ieșire din matcă. Noi simțeam asta și de aceea cântam până la epuizare. De multe ori bisurile au depășit durata concertului. Era mare lucru să te simți iubit de oameni.⁵¹

Ionică Ghircoiașu aka Johannes Cornelius Just (METEOR, Iași):

Întâmplarea pe care o povestesc a avut loc la Piatra Neamț, în luna iulie 1971. Eram student la Chimie Industrială la Iași, în anul III, și eram în practică la Combinatul de Fibre și Fire Sintetice de la Piatra Neamț. Tocmai terminaserăm examenele din sesiunea de vară și avusesem și două spectacole la Bacău, cu trupa noastră, METEOR, cu o săptămână înainte. Locuiam cu colegii de an de la Chimie Industrială din Iași, Timișoara și București în două cămine de elevi ale unei școli profesionale de chimie ce aparținea de combinat, elevii ce locuiau în mod normal acolo fiind în vacanța de vară. Căminele și cantina erau amplasate în formă de U, căminele fiind vizavi unul de celălalt, iar cantina era poziționată perpendicular pe ele și închidea o parte a formei de U, iar partea cealaltă era deschisă spre poarta de ieșire, care era amplasată lateral, pe o parte a căminului care era paralel cu strada.

⁵⁰ Mircea Drăgan, interviu acordat lui Nelu Stratone, „Vox Pop Rock”, 1994.

⁵¹ Cornel Fugaru, interviu acordat lui Nelu Stratone, „Vox Pop Rock”, 1994.

Dimineața la 7:30 veneau două autobuze ale combinatului și ne duceau la practică. La ora 16:30 ne aduceau înapoi la cămine. În ziua cu pricina, pe la ora 6:30 am auzit lătrat de câini în curtea dintre cămine și, uitându-mă pe geam, am văzut cam 20 de milițieni cu câțiva câini lupi, fără botniță, și niște civili, care închiseseră, stând în linie, partea deschisă a curții, între cele două cămine unde locuiam. Ne-au strigat să coborâm în curte și doi – trei milițieni cu un câine lup au trecut prin cămin, la fiecare etaj, și ne-au scos în curte. Erau destul de duri, ne înjurau și repetau mereu: „v-a venit și vouă rândul” și „las’ că vedeți voi, mama voastră de golani pletoși”. I-au scos numai pe băieți în curte, din căminul de baieti. În căminul de fete nu au intrat (căminele erau separate pe vremea aia). Nu aveai cum și unde să fugi, așa că a trebuit să stăm acolo neștiind încă ce vor de la noi. După ce am ieșit toți, am văzut că între civili erau și patru frizeri, cu mașini de tuns manuale.

Ne-au pus pe patru rânduri – având câinii cu ei, ca argument, nici n-a fost prea greu. Apoi ne-au făcut la toți cei cu plete și chiar și la cei cu păr normal câteva „brazde” pe cap, în diferite direcții, cu nr.5 la mașină, adică păr de 5 mm lungime. Bineînțeles că pe urmă a trebuit să ne ducem fiecare la frizeriile din oraș, să ne tundă complet. Pe atunci (1971) nu purtau păr foarte, foarte scurt decât pușcărișii și poate soldații în primele luni de instrucție.

În ziua aia n-am mai mers la practică, ci la frizer și atunci am constatat și unele schimbări ciudate. La cinematograful din apropierea căminului unde locuiam, unde rula atunci, normal, toată săptămâna, „Butch Cassidy și Sundance Kid” (film la care voiam să mă și duc în după-amiaza aceea) se schimbase filmul și rula „Valurile Dunării”, un film românesc. La barul de la parter, la hotelul Ceahlăul (unde mergeam în fiecare după-amiază, printre altele și pentru că avea muzică mișto, Beatles, Rolling Stones, Tom Jones etc.) nu mai era decât muzică populară și nu mai aveau decât produse românești de vânzare, nimic străin, cum avuseseră cu o zi înainte. L-am întrebat pe barmanul de acolo ce s-a întâmplat și ne-a povestit că, în noaptea dinainte, au scos toate băuturile și țigările străine și le-au înlocuit cu produse românești și că, de acum încolo, nu mai au voie să pună decât muzică românească, cu predilecție muzică populară. Așa a început

Ceaușescu „noua eră” după ce s-a întors din vizitele lui din China, Coreea și Vietnam în iulie 1971, iar noi am simțit-o direct, acolo, în practică la Piatra Neamț.

Cristian „Mac” Colan:

Jazzul, fiind considerat de către autorități drept „propagandă imperialistă”, eram nevoiți să recurgem la fel de fel de subterfugii. Cu piesele instrumentale nu aveam probleme. Le „botezam” cu un titlu românesc. Ce știau tovarășii din partid și comisiile de vizionare, care foarte grijulii (vezi Doamne) cenzurau totul: ziare, spectacole publice, programe de radio și televiziune etc.? De unde să le treacă lor prin minte că „Floricele pe câmpii(le) socialismului” atotbiruitor era de fapt o piesă americană veche de jazz... Șefi de orchestră, ca de exemplu Edmond Deda sau Teodor Cosma, care au avut un rol major în promovarea jazzului, își prezentau concertele sub denumirea deghizată de „muzică ușoară”, trecând astfel prin sita cenzurii.

Îmi amintesc de un concert la Sala Dalles unde, la un moment dat, Teodor Cosma a anunțat la microfon: „Și acum vă prezentăm un potpuriu din cântecele de luptă ale poporului negru african asupra”. Imediat, ca din senin, cineva din fundul sălii a strigat: „Trăiască poporul negru asupra și clasa muncitoare în frunte cu conducătorul nostru iubit Gheorghe Gheorghiu Dej! Jos imperialismul!”. Primele două rânduri de scaune (rezervate în mod obișnuit ștabilor și activiștilor de partid) s-au sculat bineînțeles cu toții, aplaudând frenetic, sprijiniți cam în silă de restul publicului spectator. După care au intrat în scenă trio-ul fraților Grigoriu, interpretând cu aplomb „Kuri kuri pasaregno”, „Istanbul Constantinopolis”, „Tico tico”, „Skokiaan” și alte bucăți din repertoriul în vogă, desigur, cu texte românești semionomatopeice. Toată lumea entuziasmată, mari aplauze, publicul cunoscând piesele respective de la posturile de radio occidentale, care, fie vorba între noi, abia se auzeau, fiind majoritatea bruiate.⁵²

⁵² Mircea Udrescu, „Metronom – o emisiune de Cornel Chiriac”, Editura Universitară, București, 2010.

Capitolul II

CULTUL PERSONALITĂȚII ȘI MUZICA ROCK

1971 – 1977

După revenirea „tovarășului” dintr-o vizită oficială efectuată în R.P.D. Coreeană și R.P. Chineză, unde a fost încântat de ceea ce văzuse la „pretinii” asiatici, Kim Ir-Sen și Mao Zedong, și s-a molipsit de „cultul personalității”, o boală gravă a liderilor comuniști asiatici, Dumitru Popescu „Dumnezeu”⁵³ elaborează celebrele teze din iulie 1971, „propuneri de măsuri pentru îmbunătățirea activității politico – ideologice, de educare marxist – leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii”, care se refereau și la educarea comunistă a tineretului, teze în care erau criticate influențele occidentale în cultură, învățământ și ținută, cele care contraveneau formării „omului de tip nou”, socialist. Astfel, Art. 7 specifica: „O atenție deosebită va trebui acordată activităților cultural – educative și distractive în rândurile tineretului și în special ale elevilor și studenților, combătând manifestările de cosmopolitism, diferitele mode artistice împrumutate din lumea capitalistă. Se va interzice servirea băuturilor alcoolice în toate localurile distractive pentru tineret”.

Aceste teze îngăduiau cenzura, deși aceasta era oficial interzisă, și permiteau mușamalizarea tuturor abuzurilor săvârșite de securitate, partid sau miliție, sub pretextul educării comuniste a tineretului. Tezele din iulie se refereau în principal la producțiile culturale, sugerând scriitorilor, ziariștilor, regizorilor sau muzicienilor să se inspire exclusiv din realitatea României socialiste și să respingă orice influențe venite din Occident. Se înființează Consiliul Culturii și Educației Socialiste, care avea ca sarcină principală supravegherea, la sânge, a producției literare, cinematografice sau muzicale. Cenzura devine din ce în ce mai aspră astfel că totul

⁵³ Dumitru Popescu, un scriitor de real talent, primise porecla „Dumnezeu” chiar de la Ceaușescu, atunci când a scris cuvântarea „tovarășului” la deschiderea Congresului al XI-lea PCR. El a predat materialul spunând că „*de acum doar Dumnezeu mai poate schimba ceva în această cuvântare*”. Peste noapte și-a dat seama că a uitat să scrie ceva despre realizările industriei petrochimice, așa că a modificat manuscrisul inițial, spre hazul dictatorului. (n.a.)

158 trebuia verificat și aprobat de diverși tovarăși cu funcții în organismele de supraveghere. Se cenzura absolut totul: scenariile de filme și de piese de teatru, filmele gata terminate, emisiunile de radio și televiziune, articolele ce urmau să apară în ziare, proza, poezia, textele de melodii, fotografiile sau chiar și afișele de spectacol.

Filme precum „Faleze de nisip”, „Reconstituirea” și „De ce trag clopotele Mitică”, primul realizat de Dan Pița, după un roman al lui Bujor Nedelcovici, iar ultimele două ale lui Lucian Pintilie, au fost interzise, astfel că au putut fi vizionate de publicul larg abia după 1990. Chiar și un film cu substrat patriotic, care se referea la insurecția armată de la 23 august 1944, „Porțile albastre ale orașului”, a fost mutilat în mai multe rânduri din cauza faptului că mai mulți actori, printre care și interpretul rolului principal, Dan Nuțu, rămăseseră în Occident. Inițial, numele lor au fost tăiate de pe generic, dar, în timp, filmul fiind prezentat de mai multe ori de televiziune cu prilejul zilei naționale a „eliberării de sub jugul fascist”, au fost tăiate scene întregi din peliculă, astfel că nimeni nu mai înțelegea nimic.

”

Cenzorii se țineau scai de o listă de locuri comune din păienjenişul cărora niciun regizor român nu avea voie să iasă. Superficiale și ignorând diferențele, altfel bătătoare la ochi, dintre realitate și ficțiune, dintre etic și estetic, aceste interdicții sunau cam în felul următor: să nu spui ceva rău despre țară; să nu cumva să arăți spectatorului o realitate urâtă, mohorâtă, sordidă; modul de a vorbi al personajelor, indiferent de condiția lor socială, să nu conțină înjurături sau alte pete de culoare; să nu-i lași pe eroii-muncitori să locuiască decât în case spațioase, mobilate cu stil și cu telefoane albe; să nu apară bărbați descheiați la cămăși; să nu poarte bijuterii femeile; să nu fie vreun personaj cu numele de Nicu, Elena, Leana etc. Și n-am înșiruit decât o mică parte din multele porunci anti - cinematografice.

Iaromira Popovici, critic de film

„Poveștile noastre de adormit... cenzura”,
revista „Noul cinema”, nr. 2/1995

De fapt, așa cum procedase și NKDV-ul⁵⁴ în anii '30, Securitatea Română încerca să-i determine pe autorii operelor literare, cinematografice sau muzicale să se autocenzureze. Se spune că Elena Ceașescu, care era obsedată de ideea cenzurii preventive, ar fi spus la un moment dat: „*De ce să plătim noi filmele acestea care nu ne sunt favorabile, ar trebui mai întâi să le vedem și pe urmă să le facem și să le plătim*”.⁵⁵

Consiliul Culturii și Educației Socialiste care se subordona Comisiei ideologice a C.C. – P.C.R. era abilitat să suspende publicații, să retragă tirajul unei cărți de pe piață, să interzică difuzarea filmelor, a discurilor sau a emisiunilor radio sau de televiziune care nu respectau indicațiile, scopul principal fiind acela de a izola cultura română de cea occidentală. Alături de cei doi dictatori, Elena și Nicolae Ceașescu, Dumitru Popescu „Dumnezeu”, Suzana Gâdea, Ion Traian Ștefănescu, Ion Iliescu și Mihai Dulea sunt cei care au introdus o adevărată teroare ideologică, determinându-i pe cei mai mulți artiști să se conformeze regulilor impuse, iar pe alții, extrem de puțini, să creeze „opere de rezistență”. Au fost promovate multe nonvalori, care aveau concerte și turnee pe bandă rulantă, în timp ce artiștii autentici, cei care aveau ceva de spus, au fost marginalizați, reușind să se exprime doar în cluburi studențești sau în spații neconvenționale.

În acest context total nefavorabil, în perioada 10 – 17 mai 1971 se desfășoară cel de-al doilea Festival Club A. Cum termenul de „rock” deranja autoritățile, acesta a fost scos de pe afiș, astfel că evenimentul s-a numit Festivalul Național de Muzică Pop, Folk și Jazz. În Sala Palatului au evoluat 11 formații, selectate cu grijă de organizatori: OLYMPIC '64, SFINX, METRONOM, MODERN GROUP și MONDIAL, toate din București, PHOENIX și CLASIC XX, din Timișoara, CHROMATIC GROUP 4 din Cluj-Napoca, ROȘU ȘI NEGRU din Iași, CARUSEL din Arad și DENTES din Târgu Mureș. În plus, o serie de folkiști: Mircea Florian, Adrian Giuroiu, duetul

⁵⁴ NKVD, în limba rusă „*Narodnii komissariat vnutrennih del*” (Comisariatul Poporului pentru Afaceri Interne), a fost un minister care se ocupa de rezolvarea unui număr mare de afaceri de stat ale Uniunii Sovietice. (Wikipedia).

⁵⁵ Bujor Nedelcovici – „*Scriitorul, Cenzura și Securitatea. Bujor Nedelcovici și invitații săi*”, Editura Alfa, 2012, pag. 20.

160 KIWI, format din Mircea Popa și Dan Oprina, și Marcela Saftiu.

Noul director al clubului, Călin Irimescu, ajutat de Mac Popescu, care între timp terminase facultatea, au reușit o mediatizare pe măsură, astfel că Sala Palatului a fost plină ochi, iar alte câteva sute de tineri se aflau în afara sălii, așteptând ca printr-o minune să intre. De altfel, într-una din seri aceștia au încercat să intre cu forța, spărgând geamurile, astfel că din momentul respectiv miliția i-a îndepărtat pe „chibiți” tocmai pe trotuarul de la magazinul Adam.

Așa cum se-ntâmplase și la primul festival, aveam să asistăm la o nouă confruntare a orgoliilor componistice. În formulă de trio, Dan Andrei Aldea (chitară, voce), Bibi Ionescu (chitară bas) și Marian Toroimac (percuție, pian), primii intrați pe scena festivalului au fost SFINX, care activau în această componentă de la sfârșitul anului precedent. Programul prezentat de ei impresionează cu o prelucrare după George Enescu, „Languir me fais”, apoi cu „Verde crud”, „Purgatoriu”, „Blues absurd”, „Rondo”, „Convergențe și divergențe” și mai ales cu „Șir de cocori”.

SFINX au oferit un show de excepție, deschizând un festival care avea să impresioneze spectatorii prin multe programe de calitate și numeroase surprize.

A urmat duetul folk KIWI (Dan Oprina și Valeriu Mircea Popa), care se afirmase în serile de folk organizate în Club A. MODERN GROUP, trupa trompetistului – compozitor Petre Magdin, proaspăt absolvent de Conservator, a beneficiat de un pachet compact de suflători, și a prezentat două suite. Prima era o compoziție proprie, în manieră dixieland, „Vremuri”, iar cea de-a doua, „That’s Life”, un medley de coveruri James Brown și Otis Redding, care aveau să scoale sala în picioare. Pe lângă pachetul de suflători, din trupă făceau parte Dini Tandru (solist vocal), Doru Tufiș (chitară solo), Marius Țeicu (pian), Marcel Năvală (chitară bas) și Florin Dumitru (tobe). Prima seară a fost încheiată „en fanfare” de invitații speciali, BUCUREȘTI JAZZ QUINTET, alcătuit din Johnny Răducanu (contrabas), Dan Mândrilă (saxofon tenor), Ștefan Berindei (saxofon alto și sopran), Mihai Chirilev (pian) și Eugen Gondi (tobe).

CLASIC XX, eternii rivali timișoreni ai formației PHOENIX, au deschis seara a doua cu un program rhythm & blues. Într-o formulă

care-i reunea pe Harald Kolbel aka „Harry” Coradini (voce), Arpad Kajtar (chitară solo), Dietmar Hepp (clape, saxofon, voce), Zoltan Kovacs (chitară bas) și Mihai Farcaș (tobe), CLASIC XX au prezentat printre alte piese și o lucrare mai amplă, intitulată „Blues în 5 părți”.

CLASIC XX (1972)

Folkistul Andrei Giuroiu, reprezentantul studenților arhitecți, a cântat mai multe piese de Bob Dylan, cu texte în traducere proprie.

A urmat unul dintre momentele cele mai interesante ale festivalului, oferit de formația METRONOM. Într-o formulă largită, în care, pe lângă Alexandru Ureche (chitară solo, voce), membru fondator al trupei, veniseră Nicolae Enache (orgă, oboi), Liviu Tudan (chitară bas, voce, ex – SIDERAL, ROȘU ȘI NEGRU) și „Ucu” Bratu Voicescu (tobe, ex – SINCRON), precum și un pachet de suflători, alcătuit din Gheorghe Mihai (clarinet), Theodor Simion (trombon), Marcel Petanca (trompetă), Ion Olteanu (corn) și o soprană, Georgeta Săndulescu. METRONOM prezintă câteva piese compuse de Liviu Tudan („Dă-mi o clipă de iubire”, „Parodie ex-Olimpică”, „Ea se mișcă alene”) și Sandu Ureche („Cred în

162 minciuni și povești”), dar aveau să uimească cu una dintre cele mai ambițioase lucrări din întreaga istorie a rockului românesc: „Sinestezie”, o compoziție semnată de Liviu Tudan, o lucrare psihedelică cu caracter sincretic, ce reprezenta un spectacol total de sunet și lumini, reunind muzica, dansul și poezia. Acest concept de rock avangardist a entuziasmat publicul care nu-și putea imagina că asistase de fapt la unica reprezentare a suitei. După încheierea festivalului, Ambasada Poloniei a invitat formația METRONOM, cu „Sinestezie”, la Festivalul Internațional de la Sopot, dar, în urma a două vizionări ulterioare „cu circuit închis”, cenzura refuză solicitarea polonezilor, motiv suficient pentru Liviu Tudan să-și rupă partiturile.

A treia seară a fost ceva mai liniștită, programând trei formații tributare muzicii beat. A fost deschisă de studenții stomatologi din Târgu Mureș, DENTES, care au prezentat un set de opt compoziții proprii: „Iarna pe uliță”, „Și dacă”, „Unde te duci”, „Nu te opri”, „Singur în noapte”, „Lacrimi și fericire”, „Vraja nopții” și „De ce?”. Din trupă făceau parte Ion Iulian (solist vocal), Ioan Sabău (chitară solo), Marian Costache (orgă), Petru Szekely (chitară bas) și Gheorghe Gheorghe (tobe). Deși câștigaseră mai multe premii la festivalurile studențești, DENTES, în comparație cu alte trupe, au părut ușor „învechiți”.

CARUSEL la a doua ediție a Festivalului Club A (1971)

Formația arădeană CARUSEL a prezentat o serie de compoziții, mai vechi sau mai noi, majoritatea în manieră beat: „Baladă”, „Să alungăm răul”, „Stai fetițo!”, „Întunericul a fost învins”, „Suită”, „Dragoste fără argint”, „Nostalgia”, precum și bossa-nova „Amintește-ți de mine”. Călin Ungureanu (chitară solo, solist vocal), Ludovic Milttaler (chitară solo, voce), Marcel Orleanu (flaut), Gheorghe Mittellmann (orgă, pian, solist vocal), Liviu Șimandan (chitară bas, voce) și Tiberiu Minga (tobe), erau, la momentul respectiv, membrii formației CARUSEL.

Momentul folk al serii a fost susținut de Marcela Saftiuc, o voce sensibilă, în maniera Joan Baez, care a prezentat mai multe piese, dintre care s-au remarcat „Fiii lacrimilor tale”, „Zorior de ziuă”, „Vânt de seară” și „Colind”. Seara a treia a fost încheiată de MONDIAL, cu „Triptic”, „Ești singură”, „Mareea Neagră”, cover Deep Purple, și melodiile lirice care puneau în valoare vocea solistului vocal, Gabriel Drăgan: „Atât de fragedă”, „Primăvara” și „Iubire bibelou de porțelan”. Ceilalți membri ai trupei erau Gabriel Litvin (chitară solo, voce), Vlad Gabrielescu (chitară armonie, voce), Mircea Drăgan (orgă, voce), Filip Merca (chitară bas, voce) și Mihai Cernea (tobe, voce).

În seara a patra, CHROMATIC GROUP 4 entuziasmează asistența, prezentându-se într-o manieră de trupă mare. Hard rock și blues „ca la mama lui”, cu un Sorin Tudoran aflat într-o formă maximă, dornic să demonstreze că era cel mai bun chitarist al momentului, și un Iuliu Merca (chitară bas, voce), ambițios așa cum a fost întotdeauna. Erau secondai de flautistul Tommy Bereczky și toboșarul Puiu Hațiegan. Au cântat hard rock („Primăvara gândurilor mele”, „Racul, broasca și o știucă”), piese instrumentale psihedelice („Peisaj cromatic”, „Zodia Capricornului”) și white blues-uri („Înapoi între oameni”, „Blues pentru Jimi Hendrix”).

Ovațiile spectatorilor aveau să întârzie cu minute bune evoluția celor de la ROȘU ȘI NEGRU. Ieșenii, cu o trupă din care făceau parte Nicky Dorobanțu (chitară solo, voce), Nancy Brandes (orgă, lider), Florin Marcovici (chitară bas, voce) și Ovidiu Lipan Țândărică (tobe), plus un pachet de suflători, alcătuit din Dumitru Grigoraș (flaut), Constantin Mardare (trompetă), Dumitru „Walter” Bosnea (trombon) și Dumitru Buhnici (trompetă),

Ovidiu Lipan Țândărică
la a doua ediție a Festivalului Club A
(1971)

prezintă suita rock „Soare și vânt”, apoi „Cadrane”, „Leopardul din Kilimanjaro” și „Pastorala”, piese ce conțineau lungi „dialoguri” explozive orgă – baterie – suflători, influențate evident de Blood, Sweat & Tears.

În sfârșit, ultima seară de concurs avea să fie deschisă de PHOENIX, care, după plecarea lui Moni Bordeianu, se afla într-o perioadă de tranziție și căutări. Dar asta nu înseamnă că Nicu Covaci (chitară solo, voce), Spitz Reininger (orgă), Zoli Kovacs (chitară bas), Cornel Liuba (tobe) și Liviu Butoi (flaut, oboi) au făcut doar un simplu act de prezență, ci au

cântat noile lor compoziții, prezentând în premieră și piesa care avea să sugereze noul stil PHOENIX, „Ochi de țigan”, precum și: „Dorința”, „Amintește-ți”, „Niciodată”, „Te întreb pe tine, soare”, „Mamă, mamă”, „Vânt hain” (1 & 2) și „Știu că mă iubești”.

Mircea Florian surprinde, așa cum o făcea el întotdeauna, prezentând printre altele „Podul de piatră”, „La Făgădăul de piatră”, „Copaci pălării omului ud” și „Veverița subacvatică”.

Un alt moment de neuitat al festivalului a fost opera rock „Karma Kaliyuga” prezentată de OLYMPIC '64: Dorin Liviu Zaharia (voce), Dimitrie Inglessis (chitară), Dan Dimitriu (chitară bas, violoncel), Mircea Marian (orgă) și Costin Petrescu (tobe), grup percutiv (infra-olympic), grup de suflători (ex-olympic) și grup de evocatori (quasi-olympic), dansatori, ce mai, o nebulie totală pe texte din Serghei Esenin, Rabindranath Tagore, Mihai Eminescu și Dante Alighieri.

Greu de decis și de acordat premii, astfel că juriul, conform obiceiului vremii, „ca să nu se supere pe nimeni”, acordă premii

la 7 dintre cele 11 trupe prezente în concurs, cât și celor doi folkiști remarcați în mod deosebit, Marcela Saftiuc și Mircea Florian. 165

Mircea Florian (1971)

Astfel, PHOENIX obține „Premiul Special al Juriului” și premiul pentru „Cel mai bun pianist”, Günther Reininger la egalitate cu Nancy Brandes (ROȘU ȘI NEGRU). SFINX iau premiul pentru „Compoziție Originală”, pentru piesa „Șir de cocori”, la egalitate cu CHROMATIC GROUP 4, „Zodia Capricornului”, și premiul pentru „Cel mai bun chitarist”, acordat lui Dan Andrei Aldea, la egalitate cu Sorin Tudoran (CHROMATIC GROUP 4). ROȘU ȘI NEGRU mai ia și premiul pentru „Virtuozitate instrumentală” și „Cel mai bun toboșar”, Ovidiu Lipan Țândărică. METRONOM obține

166 premiul pentru „Concepție de spectacol”, MODERN GROUP Premiul de „Popularitate”, iar OLYMPIC '64 premiul pentru „Stil românesc” , „Cel mai bun solist vocal”, Dorin Liviu Zaharia, și „Cel mai bun basist”, Dan Dimitriu, acesta din urmă la egalitate cu Zoltan Kovacs (CLASIC XX). Cei care aveau să primească de la actrița Elena Caragiu, prezentatoarea festivalului, Trofeul Club A, au fost clujenii CHROMATIC GROUP 4, o revanșă plăcută după înfrângerile suferite la concursurile anterioare.

Festivalul a fost urmat de un mare scandal, deoarece organizatorii, spre cinstea lor, nu au ținut cont de „indicațiile” care cereau ca trupele ce n-au avut o ținută și comportare civilizată în timpul concursului să nu fie premiate și prezente la Gală. Din acest motiv, timp de opt ani, încercările conducerii Club A de a organiza un nou festival au primit un refuz categoric.

Cenzura era prezentă și la radio. Emisiunile nu se transmiteau în direct, ci erau înregistrate, ascultate de un „cap limpede”, un șef de redacție numit de organele de partid, aprobate și abia apoi difuzate.

Securitatea supraveghea cât se poate de eficient activitatea culturală, atât prin organele specializate, în care erau infiltrați numeroși colaboratori, cât și prin numeroasele delațiuni. Realitatea demonstrează că exista un plan secret în care, pentru liniștea celor de sus, intelectualii incomozi erau șicanați sistematic până se decideau să emigreze. Pentru cei de naționalitate germană sau pentru evrei era ceva mai simplu, deoarece aveau posibilitatea emigrării în țara „mamă”, bineînțeles cu plata unei despăgubiri substanțiale. În acest timp, românilor nu le rămânea decât șansa unei căsătorii de conveniență cu o turistă străină, primirea unei invitații în străinătate și obținerea unui pașaport și a vizei de ieșire sau, pur și simplu, trecerea frauduloasă a graniței cu Iugoslavia sau Ungaria, în încercarea disperată de a ajunge în Austria sau Italia. Bineînțeles că exista riscul de a fi prins, arestat, bătut cu sălbăticie și condamnat la câțiva ani de închisoare, sau de a fi împușcat de grăniceri, aceștia primind recompense în permisii sau bani.

Cum muzica rock era la rândul ei incomodă pentru regim, și cum interzicerea ei ar fi produs probleme mult mai grave, au fost câteva zeci sau poate chiar sute de muzicieni care au fost lăsați

sau încurajați să plece în turneu în Occident, din care se întorceau, cum se spunea atunci, doar „proștii și securiștii”. Probabil că pare destul de greu de acceptat această ipoteză, dar sunt numeroase cazurile în care au plecat cu contracte în străinătate adevărate formații de estradă din care se întorceau în țară doar doi – trei muzicieni, inclusiv șeful de orchestră. Și totuși, cei câțiva „șefi de orchestră”, care erau cunoscuți în lumea artistică, după ce dădeau un „extemporal” explicativ referitor la cei rămași dincolo, plecau cu un nou contract în anul următor, scoțând alți muzicieni din țară.

Au fost și cazuri în care, spre surpriza generală, chiar și a securității, unii muzicieni, care nu erau așteptați să se întoarcă, reveneau de bunăvoie. Ei, tocmai aceste cazuri izolate dădeau bătaie de cap „băieților cu ochi albaștri”, care trebuiau să-i supravegheze pe cei întorși de bunăvoie și să dea note informative referitoare la contactele și activitatea acestora, deoarece exista posibilitatea să fie trimișii „agenturilor străine”.

Utilizând unul dintre procedeele prezentate mai sus, ajung în Occident Moni Bordeianu, o mare parte (uneori chiar întreaga trupă) dintre membrii formațiilor SIDERAL MODAL QUARTET, ENTUZIAȘTII, COMETELE, SINCRON, SFINX, PHOENIX, SUPERGROUP ELECTRECORD, CATENA, METROPOL, CROMATIC (formația lui Petru Pechea), Pichi Inglessis, Nancy Brandes, Radu Goldiș, frații Berindei, Sorin Tudoran, Cornel Ionescu, Nicu Covaci, Cornel Ungureanu, Didu Șurtea și marea majoritate a muzicienilor de origine sașă sau evreiască.

Sub presiunea autorităților, multe formații nu au rezistat și canelilor din ce în ce mai evidente și s-au desființat ori s-au retras în activitatea de club, acolo unde situația era ceva mai relaxată. Muzica rock era atent supravegheată de fel de fel de activiști de la proaspăt înființatul Consiliu al Culturii și Educației Socialiste sau de organele de securitate. Mai mult, membrii unor formații au fost constrânși, prin diverse metode, să colaboreze cu securitatea și să întocmească note informative referitoare la colegii de trupă. Încep să se ceară textele tuturor pieselor cântate și se sugerează modificarea unora dintre ele. Este momentul în care tot mai multe trupe apelează la textele unor poeți clasici sau compun piese predominant instrumentale.

MONDIAL la a doua ediție a Festivalului Club A (1971)

Imediat după cel de-al doilea Festival Club A, era din ce în ce mai evident că perioada de deschidere pe care o avusese România după moartea lui Gheorghiu Dej luase sfârșit. Iar acest lucru se observă ușor dacă răsfoim colecția din acea perioadă a revistei „Săptămâna”. Florin Silviu Ursulescu, care se ocupa de topurile revistei respective, obținuse un spațiu de emisie de o oră la Radio București, în care prezenta piesele din top. Dorind să promoveze trupele de la Festivalul Club A, introdusese în topul românesc o mare parte dintre formațiile prezente la Sala Palatului.

În prima jumătate a anului, vom întâlni în topul revistei „Săptămâna”: PHOENIX – „Canarul”, „Nebunul cu ochii închiși”, „Știu că mă iubești”, „Vânt hain” (1 & 2), CHROMATIC GROUP 3 – „Înapoi între oameni” și „Racul, broasca și o știucă”, SFINX – „Șir de cocori”, SIDERAL – „Archeopteryx”, ROȘU ȘI NEGRU – „Cadran” și „Ploaia, vântul”, OLYMPIC '64 – „Cântic di haiduc” și „Ziua bradului de noapte”, MODERN GROUP – „Copac bătrân”, CLASIC XX – „Doi ochi negri”, DENTES – „Iarna pe uliță”, Mircea Florian – „Veverița subacvatică”, „Podul de piatră”, „Situația ca o parafrază” și Marcela Saftiuc – „Mă luai, luai” și balada MONDIAL – „lu-

bire bibelou de porțelan”, „Orbul”, „Pe harta Europei” și „Povestea codrului”. Un top despre care putem afirma că, pentru momentul respectiv, era destul de subversiv, o îmbinare inteligentă între aparițiile Electrecord și piesele înregistrate la Sala Palatului.

Lucrurile se schimbă radical începând cu 16 iulie 1971, când topul lui Florin Silviu Ursulescu este preluat de Jana Gheorghiu, care schimbă total regulile jocului. Topul internațional va dispărea pentru multă vreme, iar atunci când revine, sunt ignorate trupele rock Black Sabbath, Led Zeppelin, Uriah Heep sau Jimi Hendrix, care dominaseră până atunci topul, apărând în schimb Mireille Mathieu, Bobby Solo, Julio Iglesias și mulți soliști din țările socialiste, iar titlurile pieselor erau traduse în limba română. În momentul în care vor intra în top Creedence Clearwater Revival, cu „Hey Tonight”, în revistă apare scris, C.C.R. – „Pe diseară”. Ce să mai înțeleagă cititorul?

Lucrurile s-au apropiat de „absurdistan” în scurta perioadă în care la radio se traduceau și numele formațiilor străine. Astfel că, „la ceas târziu”,⁵⁶ atunci când mai primeau spațiu de emisie acei redactori care difuzau muzică rock, ascultai formații precum Emerson, lacul și palmierul (Emerson Lake & Palmer), Pietrele rostogolitoare (The Rolling Stones) sau Scarabeii (The Beatles), între piese intercalându-se celebrul spot publicitar: „Ca rasul să fie lin, folosiți crema Călin”. Oricum, redactorii emisiunilor respective erau plini de imaginație și dădeau dovadă de mult curaj, întrucât doreau cu orice preț să-și informeze ascultătorii.

Când reappare topul străin, alcătuit exclusiv din cântăreți de muzică ușoară, Jana Gheorghiu răspunde unei scrisori primite de la un ascultător din Dej, care semna Jimmy Page & Tom Phogarty: „Nu vă opriți cu cultura muzicală la muzica pop! A fost un curent, a fost o modă, ea nu ne-a aparținut și nu ne aparține, a trecut – ca toate curente din muzica ușoară (și din vestimentație, dacă vreți) – și nu trebuie să vă lamentați atât de jalnic și nici să pierdeți timpul trimițându-ne topurile acestor melodii de muzică pop, pentru că nu intră în atenția noastră și deci, dacă vreți să vă aliniați celorlalți tineri iubitori de muzică ușoară, conformați-vă!”⁵⁷. Supărată pe cititorul respectiv, care se pare că a îndrăznit să trimită o nouă scrisoare la redacție, doamna Gheorghiu, care, după 1990, va ocu-

⁵⁶ Referire la piesa „La ceas târziu” a formației CELELALTE CUVINTE (n.a.)

⁵⁷ Revista „Săptămâna”, 6 august 1971.

170 pa funcția de director atât în Televiziune, cât și la Radio România Tineret, ripostează: „Calificativul de agramatism îl atribuim referirilor dumneavoastră la îndatoririle presei și nu necunoașterii ortografiei (cum ați crezut), deci trebuie să înțelegeți că era o invitație și – mai exact – la pătrunderea sensului real al celor publicate în presă”⁵⁸. Bineînțeles că această situație absurdă nu putea dura la infinit, astfel că la finele anului muzica rock este repusă în drepturi, iar Florin Silviu Ursulescu și Aurel Gherghel revin la pupitru.

”

Prin anii '60 – '70, în multe instituții de stat s-au făcut achiziții din import de valoare (probabil erau și oameni care cunoșteau branduri de valoare în domeniu), aducându-se lucruri de calitate. De exemplu, la ONT Brașov erau în localurile mai ales din Poiana Brașov, unde veneau turiști din Occident, boxe și amplificatoare Dynacord, microfoane Shure sau Newmann (care erau de fapt microfoane de studio de mare calitate, modelele acelea se achiziționează azi la sume foarte mari, nu ne dădeam seama atunci ce aveam în mână!), chiar stații Fender au fost aduse la UTC. Dacă aveam inteligența necesară la acea vreme, acea chitară Gibson ar fi avut azi o valoare inestimabilă! Dar, dă Doamne românului mintea cea de pe urmă: acea chitară probabil a fost casată, adică distrusă, spartă în bucăți pentru că după standardele de atunci, i-a trecut timpul de folosință! Ce s-ar fi întâmplat dacă viorile Stradivarius ar fi fost casate după un timp de cântat cu ele, la vremea lor! Mințile luminate care ne conduceau viețile în acele vremuri nu puteau înțelege că acele chitări deveneau mai valoroase odată cu trecerea timpului, la fel ca și vinurile vechi!

Sandu Albiter, veteranul rockului brașovean, chitarist și lider al formației GRUP '74, care, în necunoștință de cauză, refuzase oferta de a primi o chitară acustică Gibson.

Site „Grup74.ro”

⁵⁸ Revista „Săptămâna”, 13 august 1971.

A treia ediție a Festivalului de Jazz de la Ploiești a avut loc între 28 și 30 mai 1971. Au participat Quintetul Casei de Cultură Roman, format din Mircea Ionescu (pian), Corneliu Ailincăi (chitară), Maftai Loghin (saxofon tenor), Dan Uscatu (contrabas), Burși Rintzler (tobe); Quartetul de jazz al Centrului Universitar Galați, alcătuit din Puiu Crețu (orgă), Alex Pascu (chitară bas), Lili Spătaru (flaut), Anghel Drăguș (tobe), Florentina Mântuță (voce); Quartetul de jazz al CCS Iași, din Titel Popovici (pian), Virgil Popovici (saxofon tenor), Isac Spiel (tobe), Hans Grau (chitară bas); Filarmonica de Stat din Ploiești, avându-l ca dirijor pe Corneliu Dumbrăveanu; formația DIXIELAND, formată din Mihai Berindei (trompetă), Ștefan Berindei (saxofon tenor), Johnny Răducanu (pian), Bogdan Cavadia (chitară bas), Eugen Gondi (tobe); Puica Igiroșanu și Elena Constantinescu, acompaniate de Ștefan Berindei (saxofon alto); BUCUREȘTI JAZZ Q, alcătuit din Dan Mândrilă (saxofon tenor), Johnny Răducanu (chitară bas), Marius Popp (pian) și Eugen Gondi (tobe); DAN CRIȘAN QUARTET din Vaslui; GABRIEL MĂRGĂRINT TRIO din Cluj-Napoca; ERIK MANYAK BIG BAND din Sibiu; ION BUTNARU QUARTET din Craiova; clarinetistul Naty și pianistul Alex Herșcovici în fruntea a două formații din Brașov; Boros Zoltan și Ion Tripa din Oradea; vocalistele Silvia Lucaciu și Stela Enache din Cluj-Napoca; formația de dixie a MODERN GROUP; Günther Reininger. QUARTETUL DAN MÂNDRILĂ (saxofon tenor), cu Bogdan Cavadia (contrabas), Eugen Gondi și Marius Popp, a cântat programul pregătit pentru Festivalul Internațional de la Ljubljana din 3 – 6 iunie. La aceeași ediție a debutat și Mircea Tiberian, un pianist sibian de 19 ani, descoperit de Johnny Răducanu cu o zi înaintea începerii festivalului.

Festivalul de Jazz din Sibiu 1975 s-a desfășurat în perioada 28-30 martie.⁵⁹ În prima seară au concertat RADU GHIZĂȘAN QUINTET din Sibiu („cuminte, în uniformă, uneori cam prea café

⁵⁹ Informații preluate din revista „Săptămâna”, 4 aprilie 1975.

Ponderea acordată creației originale a constituit după opinia noastră una dintre principalele realizări ale festivalului. Am apreciat astfel intenția de a integra în limbajul jazzului folclorul românesc, atât ca inflexiuni melodice, cât și ca specific metric, în transcripția realizată de tânărul pianist Adrian Neagu, după cunoscuta melodie populară „Cine iubește și lasă”, improvizația redimensionând citatul folcloric în mereu alte ipostaze armonice, subordonate caracterului modal al temei. Aceeași intenție, bine realizată, și la formația VOCAL JAZZ QUARTET din Sibiu, în prelucrarea intitulată „Dimineața după nuntă”. O piesă de factură aparte – „Cântec de leagăn”; o inspirată „miniatură de jazz pentru contrabas solo”, creată de Johnny Răducanu. [...] Cu compoziția proprie „Estrada”, pianistul Marius Popp a dovedit stăpânirea excelentă a mijloacelor de exprimare; ne referim deopotrivă la structurile temei de jazz, la factorii de contrast expresiv pe care trebuie să-i conțină, la pregnanța ei melodico-ritmică. Suita „Sibiana”, creată anume pentru acest festival de saxofonistul Dan Mândrilă, prezentată fragmentar numai la jam session (decalarea programului nu a mai permis includerea ei în ultimul concert), a oferit totuși auditoriului puncte de reper concludente pentru calitățile deosebite ale lucrării. Relativ la cele cinci creații inedite semnate de pianistul timișorean Paul Weiner am remarcat rafinamentul lor armonic și coloristic, echilibrul arhitecturii formei, cursivitatea frazelor muzicale, dar mai ales insolitul sonor al acestor compoziții intitulate „Perla”, „Plutire”, „Spirale”, „Hornuri”, „Felix” și „Blackie”.

Daniela Caraman Fotea și Florian Lungu

*„Valori în jazzul românesc”,
revista „Contemporanul”, 19 aprilie 1974*

– concert; s-a remarcat Andrei Colompar – pian”); HARRY TAVITIAN QUINTET din Brașov („tineri, revelația numărul unu, nu atât prin virtuozitate, cât prin căutări și feeling”; de remarcat flautistul Mircea Vancă și piesele „Transcendență” și „Motive populare”); TIMIȘOARA QUINTET („neprogramați inițial, Jivănescu

și Ebel reușesc să integreze un chitarist pop, Ladislau Herdina, trecut temporar la jazz”); TITEL POPOVICI QUINTET („plăcut, dar fără surpriză”; a fost remarcat Virgil Popovici – saxofon tenor); ȘTEFAN BERINDEI QUINTET („bun gust, mult lirism, jazz elevat”; au fost readuși la jazz Bebe Prisada și Radu Goldiș, ultimul aplaudat îndelung pentru soloul de chitară de la „Cântec de toamnă”).

În seara a doua au fost programați MIRCEA IONESCU QUARTET din Roman („perseverent, dar încă sub medie”); ERIK MANYAK OCTET din Sibiu („costumație de epocă – meloane și mânecute – umor, show, deci mai mult decât dixieland”); Ricky Dandel („încercări vocalistice, dar nu prea e jazz”); Dan Mândrilă & his group („de la jazz «contemporan» la Solaris”, o lucrare amplă compusă de Adrian Enescu); Grupul vocal feminin 5T („reconfortantă prezență vocală și scenică”); Marius Popp la pian electric Wurlitzer („forme diverse, forță și complexitate”).

În ultima seară de 30 martie s-au prezentat RADU ODEȘTEANU SEPTET din Cluj-Napoca („dixieland curat, precis, antrenant”); Adrian Neagu din București („neprogramat, inedit solo pianistic”); VOCAL QUARTET din Sibiu („în progres, explicabil succesul pe care l-au avut la Jazz nad Odra, în Varșovia”); PAUL WEINER TRIO din Timișoara („moment de înălțime, logică a improvizației, rafinement; buni echipieri Pupa Hromadka – baterie, Béla Kamocsa – chitară bas”; remarcate compozițiile „Perla 33” și „Colinda H”); BIGBAND SILE DINICU („ținută și profesionalism, repertoriu mai bine ales acum... a fost cea mai aplaudată formație”). Eugen Gondi, cu gripă, nu a putut cânta cu quintetul Berindei, ci doar cu formația lui Dan Mândrilă.

Johnny Răducanu este de puțin timp membru al Uniunii Compozitorilor. Paul Weiner așteaptă un pian electric Fender și „amenință”, în curând, cu un grup pop care se va numi GRAMOPHON. Toate formațiile au prezentat o piesă impusă de organizatori intitulată „Festi-vals”, compusă de Dan Mândrilă și armonizată de Florian Lungu, pe care au interpretat-o în stil propriu. Ștefan Berindei, care era absolvent de Politehnică, a terminat și Conservatorul și lucrează ca inginer de sunet la Buftea. În afara galelor au avut loc și alte manifestări: proiecții de filme, comunicări și jam session-uri. Aici s-a remarcat formația clujeană de muzică progresivă MODAL QUINTET.

Spre sfârșitul anilor '60 și începutul anilor '70, în mediile studentești din România se răspândiseră tot mai mult ideile și mai ales moda curentului „flower power”. Nonconformismul mișcării și ruperea totală de prejudecățile impuse de societate normal că nu au convenit nici autorităților comuniste, așa cum supărase de fapt și autoritățile din SUA. Mijloacele mass-media încep atunci o campanie sistematică de dezinformare, scoțând în evidență doar părțile negative ale mișcării hippie: consumul de droguri, promiscuitatea sexuală și, culmea (!), violența. Deși mișcarea hippie a fost eminentamente nonviolentă, s-a profitat din plin de sângerosul

Doru Stănculescu și Florian Pittiș în Club A

eveniment al asasinării actriței Sharon Tate, de către banda de mentului Mason. În plus, găștile de motocicliști „Hell’s Angels” erau asimilate și ele fenomenului hippie, deși aveau o cu totul altă filozofie de existență. Normal că în presa românească nu se sufla nicio vorbă despre ideologia și filozofia care declanșaseră mișcarea hippie, astfel că toți tinerii care aveau prin modă, idei sau muzică la mișcarea respectivă, erau catalogați din start drept „nespălați și drogați”.

Ceea ce îngrijora extrem de mult autoritățile era ținuta. Tot mai mulți tineri, inspirați de moda hippie, își lăseau barbă, aveau părul lung, purtau blugi și pantaloni evazați, tricouri de bumbac cu imprimeuri florale și numeroase accesorii, se încălțau în cio-cate, iar iarna îmbrăcau cojoace. La rândul lor, fetele purtau ii și bluze strâmte, rochii lungi și lejere cu imprimeuri florale, multe accesorii, coroane de flori pe cap sau floricele în păr, iar cele mai îndrăznețe sau provocatoare, fuste foarte scurte. Florile, care erau laitmotivul mișcării, reprezentau simbolul non-violenței. Bineînțeles că majoritatea tinerilor nu dispuneau de informația primară referitoare la moda și ideile hippie și totul se limita la mimetism.

Pentru ca o formație să apară la televiziune sau într-un concert mai important era obligatoriu ca „băieții” să fie tunși, să nu se „bâțâie”, și să fie îmbrăcați decent, în „uniforma trupei”, în cămăși populare sau în costum și cămașă cu cravată. Nu erau permise tricourile și blugii, expresii ale cosmopolitismului bur-ghez. Machieuzele televiziunii făceau eforturi serioase să prindă în cleme pletele rebele și să le ascundă la spate, iar unul dintre directorii televiziunii cumpărase un set de cămăși și pantaloni decenti, cu care-i îmbrăca, pentru perioada filmării, pe cei care aveau o ținută necorespunzătoare.

Tot în aceeași perioadă începe o adevărată vânătoare de pleteși, bărboși și minijupiste. Echipaje de milițieni, însoțite de echipe ale gărzilor patriotice muncitorești, patrulau pe străzi, în preajma liceelor sau a facultăților, a sălilor de concert sau a resta-urantelor și rețineau toți tinerii care nu erau tunși corespunzător, pe cei care aveau blugi sau pe fetele care purtau rochii sau fuste mini sau maxi. În funcție de împrejurări, unora li se băga pe loc

176 foarfeca în păr și trebuiau apoi să se ducă să se tundă, alții erau duși cu duba la frizer, unde se făcuseră deja cozi serioase, iar de cele mai multe ori erau duși la secția de miliție unde erau amen-dați sau chiar bătuți pentru motive stupide sau inventate. Blugii, fustele scurte ori cele excesiv de lungi, cădeau de asemenea pradă furiei proletare, fiind rupte sau tăiate sistematic cu foarfeca. Asta în cazul fericit în care oamenii legii n-o puneau și de un mic viol muncitoresc pentru a pedepsi „paparuda” care purta mini: „Îți dăm noi ciocane, dacă asta cauți!”. Culmea este că reporta-jele despre pletoși și minijupiste aveau să isterizeze masele în așa măsură încât, de cele mai multe ori, oamenii de pe stradă nu mai așteptau intervenția organelor, ci încercau să facă ei singuri dreptate.

”

După o îndoctrinare ca cea care s-a petrecut aici în anii '70, '80, sub im-perativul „artă pentru mase” și „să ter-minăm cu anglicismele” și după formi-dabilele escapade ale miliției prin oraș în care îi fugăreau pe tineri să le taie părul, sau jeanșii, evident că oamenii obișnuiți, ca să zic așa, mai puțin lumi-nați, deveneau la fel de lătrăi și de clăn-țâi, ca toți milițienii și politrucii.

Mircea Florian

*„Muzică, film, teatru și sincretism audiovizual”,
interviu acordat lui Nelu Stratone și lui Radu
Lupașcu, „Culorile sunetului – Muzica și artele vi-zuale”, Vol. 2, Editura Din condei, București, 2015.*

Această vânătoare ab-surdă avea să se prelungeas-că până prin 1972 – 1973, când cade pradă „mâniei muncitorești” odrasla unui tovarăș cu o funcție impor-tantă în partid, și toate raziile încetează ca prin minune.

În perioada de rela-xare culturală, componenții formațiilor care activau pe litoral puteau să relaționeze destul de ușor cu numero-șii străini veniți în vacanță. După programul prezentat în restaurant, muzicienii erau înconjurați de un alai pestriț, care-i însoțeau în camerele de hotel, unde petrecerea ținea până dimineața. Tine-

rele nemțoaice, suedeze sau olandeze erau adeseori dornice de relații pasagere, astfel că deveneau partenererele de vacanță ale muzicienilor români. Din momentul în care s-a strâns cureaua, supravegherea a devenit din ce în ce mai atentă. Pe lângă anu-

miți tovarăși care erau abilitați să-i urmărească pe muzicieni, recepționerii de la hoteluri și cameristele dădeau adeseori cu subsemnatul asupra activităților extra-muzicale ale acestora. Morala comunistă nu accepta relațiile extraconjugale sau „neprincipiale”, astfel că libertatea sexuală de altă dată a devenit tabu.

Printre metodele securiste, atât de supraveghere a populației, cât și de învrăjbire a unor familii care locuiau în același imobil, s-a aflat și „telefonul cuplat”, metodă împrumutată de la NKDV-ul stalinist. Nu exista decât telefonie fixă, cea mobilă apărând mult după 1990, astfel că erau cuplate două familii pe aceeași linie telefonică. De multe ori, atunci când vorbeai la telefon, vecinul ridica receptorul și, dacă voia, asculta în voie convorbirea ta. Erau numeroase însă momentele când simțeai existența și unei a treia persoane care asculta convorbirea, cineva din afara liniei. Ori-cum, „telefonul cuplat” a dus la numeroase certuri gratuite între familii și îți oferea senzația că ești veșnic supravegheat, de aici venind și autocenzura sau încifrarea convorbirilor.

Chiar și petrecerile vremii, numite „ceaiuri”, deranjau autoritățile. Adunarea mai multor zeci de tineri în același spațiu era considerată subversivă și erau cele mai bune prilejuri de răspândire a bancurilor politice. Cum „ceaiurile” erau stropite din plin de numeroase băuturi alcoolice, care-i determinau pe participanți să devină euforici, majoritatea petrecerilor se terminau odată cu venirea unui echipaj de miliție, care, sub pretextul că au fost chemați de vecinii deranjați de gălăgie, legitima pe toată lumea și solicita „stingerea”. Apropiatii gazdei plecau de formă și reveneau la 10 – 15 minute de la plecarea echipajului, iar petrecerea continua cu lumina stinsă și volumul muzicii cât mai redus. Era momentul de care băieții profitau din plin și se „mozoleau” cu partenerile, știindu-se că, după vizita miliției, nu se întorceau decât cele mai libertine, cele care acceptau fără mofturi avansurile sexuale.

Din momentul autoizolării României, asistăm la un regres evident al muzicii rock, mai ales că se redusese serios și numărul turiștilor străini de pe litoral. Trupele fanion ale rockului românesc, PHOENIX, SFINX, MONDIAL, CRISTAL, CLASIC XX, METROPOL sau ROȘU ȘI NEGRU, erau secondate de o serie de formații noi, cele mai multe dintre ele afirmate la sfârșitul anilor '60 sau în prima jumătate a anilor '70: EXPERIMENTAL Q, ACUSTIC T '74, MODAL Q și SEMNAL M din Cluj-Napoca, PROGRESIV TM, PRO MUSICA, GRAMOFON și UNIVERS la Timișoara, GRUP '74 și SONIC în Brașov, MIRAJ și STATUAR la Oradea, STEREO și NIMBUS în Sibiu, TRANSFER și ETHOS din Iași, REDIVIVUS în Craiova, EOLIC GROUP la Bacău, CONTEMPORANUL în Chișinău, AZUR din Ploiești, ROMANTICII, F.F.N., CATENA, ACADEMICA, CAPITOL, CROMATIC, CONTINENTAL, IRIS, CURTEA VECHE NR. 43, CEATA MELOPOICĂ și COLUMNNA în București.

Asistăm la o evidentă diversificare a stilurilor muzicale, cu o preferință specială pentru rockul progresiv și hard rock. După succesul înregistrat la sfârșitul anilor '60 de cele două EP-uri apărute și după plecarea din trupă a lui Moni Bordeianu și a lui Béla Kamocsa, PHOENIX se reface într-o nouă formulă, stabilizată spre sfârșitul anului 1971. Alături de Nicu Covaci (chitară solo, voce, student la Arte Plastice) și Mircea Baniciu (voce, student la Arhitectură), vin Josef Kappl (chitară bas, vioară, fluier, voce, ex-COLOR, CLASIC XX, student la Conservator) și Costin Petrescu (tobe, ex-OLYMPIC '64, student la Arhitectură). Cu acest prilej se produce o modificare stilistică evidentă în soundul PHOENIX, apelându-se tot mai mult la folclorul arhaic, ritualurile păgâne și obiceiurile precreștine, ceea ce dădea un plus de originalitate trupei. Este momentul în care se începe o colaborare cu Institutul de Etnografie și Folclor și Catedra de Folclor a Universității din Timișoara pentru a se pregăti un proiect ambițios, poemul rock „Cei ce ne-au dat nume”, prezentat în premieră la Opera din Ti-

mișoara, pe 13 ianuarie 1972. În spectacol era prezent și Valeriu 179
Sepi (percuție, student la Arte Plastice), care avea să vină cu o
serie de idei originale referitoare la scenografie și costumație,
utilizând în spectacol goarne, tălăngi și capre de lemn, el fiind
asimilat, pentru o perioadă de timp, în trupă.

Acest spectacol avea
să fie prezentat pe parcursul
anului 1972, într-un lung tur-
neu deschis în martie, la Bu-
curești, la Preoteasa. Și cum
tovarășii pricepeau ceva mai
greu sau poate unii dintre ei se
prefăceau că nu pricep, a tre-
buit să treacă aproape un an
până când s-a obținut aproba-
rea prezentării poemului „Cei
ce ne-au dat nume” pe scena
Sălii Palatului.

Cam tot atunci avea să
apară și LP-ul Electrecordului,
unde „Ciclul anotimpurilor” a
fost binișor cenzurat, adică redus la jumătate, piesele „Vișina”, „Co-
coșii negri”, „Cei ce ne-au dat nume” și un recitativ interpretat de
actorul Diogene „Lelu” Bihoi fiind excluse, astfel că fața B a albumu-
lui s-a completat cu „Negru Vodă”, o versiune de un sfert de oră a
marelui hit al anului 1972 și, total neinspirat, cu „Pseudo-Morgana”,
laitmotivul filmului „Agentul straniu”. Chiar și în aceste condiții, „Pă-
păruga”, „Vara”, „Toamna” și „Nunta” devin la rândul lor hituri.

Despre una dintre piesele care nu a apărut pe vreun album
oficial, „Cocoșii negri”, Alex Rădulescu afirmă că „este un act cultural
în răspăr cu vremurile, o ancorare în calea vânturilor, un răspuns la
mizeria din jur, o scăpare din mlaștina umană și politico-economică
în același timp. E și o retragere în sine, ca într-o vitrină magică a unui
muzeu istoric. Și asta pentru că nu venim pe lume dintr-un experi-
ment biologic scăpat din laborator și nici nu călătorim degeaba”.⁶⁰

”

*(Poemul) își propune să valori-
fice o serie de obiceiuri tradiționale,
datini și aspirații ale străbunilor ce ne-
au dat nume. Avem de-a face nu cu o
simplă mutație de armonii în registru
modern, ci cu o structurare contempo-
rană a datinilor legate de ciclul ano-
timpurilor.*

Octavian Ursulescu

*„Phoenix – Cei ce ne-au dat nume”,
revista „Flacăra”, nr. 13/1972.*

⁶⁰ Alex Rădulescu – „De dincolo de vremuri: Cocoșii negri”, pe blogul personal

Coperta originală a discului avea format dublu și a fost creată de Valeriu Sepi și prietena acestuia, Lili, ajutați de Nicu Covaci, care a făcut o sculptură uriașă, în lut, pe malul Begăi, care-i reprezenta pe membrii trupei în postură de regi daci. Din păcate, această copertă nu a fost aprobată, și a apărut doar cu prima ediție a discului, astfel că celelalte ediții au apărut cu coperte simple, pe care scria doar „Formația PHOENIX”, cu albastru, fără text de prezentare pe spate. Oricum, bucurie mare deoarece era primul album scos de o formație românească, cu versuri în limba română. Și pentru că „ imaginea României în lume” era extrem de importantă, PHOENIX au fost trimiși să reprezinte țara la Festivalul Lira de Aur, în mai 1973, la Bratislava, în Cehoslovacia și la Festivalul Discului, în octombrie 1973, la Sopot, în Polonia. Dar cum Ioji a avut „proasta inspirație” să se îmbolnăvească chiar în timpul festivalului de la Sopot, fiind înlocuit în concert de Tamas Bartha (OMEGA), drept pedeapsă, nu aveau să mai fie trimiși nicăieri.

PHOENIX (1972)

Tot în 1973, este pregătit „Meșterul Manole”, o lucrare de mari dimensiuni, care „fusese gândită să fie o operă – rock adevărată, cu un întreg scenariu, cu o concepție și o dramaturgie mult mai vaste decât orice produseseam anterior. Urmau să

participe coruri, actori, dansatori, nemaifiind vorba de o simplă desfășurare de melodii ca la «Cei ce ne-au dat nume»⁶¹, libret conceput atât pe versuri folclorice, cât și pe texte scrise de Victor Cârțu. Dosarul proiectului s-a „pierdut” pentru o lungă perioadă de timp la Comitetul de Cultură din Timișoara, astfel că pe discul EP, apărut în același an, uvertura omonimă este însoțită de o piesă ceva mai veche, „Mamă, mamă”, care fusese înregistrată și cu vocea lui Moni Bordeianu, și de „Te întreb pe tine soare”, care deranjase și ea cenzura, astfel că a fost tăiată o strofă: „Sigur sunt că ai să revii / Împreună când vom fi / Să te cert când întârzi / Când te mint, tu să mă știi / Și să rechemăm vechi bucurii.”

Luni, 19 noiembrie 1973⁶², circa 6.000 de tineri bucureșteni și-ar fi dorit să obțină un bilet la Sala Palatului pentru a vedea live concertul SFINX + PHOENIX. Și cum în sală nu au încăput decât ceva mai mult de jumătate dintre ei, ceilalți au încercat să forțeze ușile, impunând intervenția omniprezenței miliției. Chiar dacă „vânătoarea de pleteși” se terminase, zeloșii „tablagii” au profitat din plin de moment, astfel că mulți tineri au încheiat seara la spitalul de urgență sau la miliție, unde au fost amendați pentru huli-ganism. Cu acel prilej, PHOENIX au prezentat în premieră pentru bucureșteni câteva dintre piesele ce aveau să reprezinte materialul unui nou spectacol, conceput de Covaci și Kappl, „Introducere la un concert despre muzica veche la români”, unde veneau și cu o serie de instrumente tradiționale: blockflote, fluier, caval, ocarină, vioară și țambal. Noile piese, care rămâneau incluse în melanjul arhetipului folcloric românesc, dar se desprindeau substanțial de temele originale, erau rezultatul colaborării cu noii textieri, poeții timișoreni Andrei Ujică și Șerban Foarță. Printre acestea, se aflau „Mica țiganiadă”, „Andrii Popa”, „Pavel Chinezu”, „Strunga” și piesa care avea să dea numele discului, „Mugur de fluier”.

De data aceasta, Electrecordul a fost pe fază, astfel că profitând de prezența trupei la un concert în București, îi invită pe băieți în studio și reușește să înregistreze într-un timp record, de

⁶¹ Nicolae Covaci – „Phoenix, însă eu...”, Editura Nemira, 1994.

⁶² George Stanca – „Sfinx + Phoenix”, revista „Flacăra”, nr. 49/1973.

182 numai 24 de ore, albumul „Mugur de fluier”. Günther Reininger (clape, percuție) era noul colaborator al trupei.

În 1975, Adrian Păunescu „miroase” că PHOENIX i-ar putea aduce un plus de imagine și de credibilitate în rândul tinerilor, astfel că timișorenii vor începe o colaborare de durată cu Cenaclul Flacăra. Prezența trupei PHOENIX în cenaclu avea să determine mutarea acestuia din sălile de sport pe stadioane, și chiar și acestea erau adeseori neîncăpătoare.

PHOENIX se aflau la apogeu. Tocmai primiseră amplificatoarele și boxele Marshall care, îngrijite atent de George Calbo-reanu, zis „Șvarț”, mare iubitor de jazz, considerat membru cu drepturi depline al trupei, asigurau un sound nemaîntâlnit până atunci la trupele românești.

În fiecare iarnă, membrii PHOENIX și prietenii lor apropiați se retrăgeau la o cabană din Munții Semenicului, unde concepeau noile melodii și pregăteau viitoarele spectacole. Iarna anului 1974 – 1975 avea să aducă pe Semenic un nou venit, pe Ovidiu Lipan „Țândărică” (tobe, ex – ROȘU ȘI NEGRU), adulatul publicului rock din țară, care, după o idilă fierbinte și la propriu, și la figurat cu o temperamentală vedetă a muzicii ușoare românești, mult mai matură decât el, acceptă să se stabilească la Timișoara.

În acea iarnă avea să fie conceput spectacolul „Zoosophia”, titlu ce avea să se schimbe în „Cantafabule”. Textele erau semnate de aceiași Andrei Ujică și Șerban Foarță, și se refereau la semnificația universală a animalelor mitologice: inorog, vasilisc, cerb, aspidă, pasărea roc, scarabeu, pasărea calandrinon, delfin etc. Spectacolul începea cu o uvertură, o „invocație” ce reunea toate animalele, urmată de evocarea fiecărui animal fantastic, într-o înălțuire metempsihotică. După arderea tuturor simbolurilor în cenușa ancestrală („Zoomahia”), renaște simbolul formației pasărea Phoenix. Coperta albumului era concepută de soții Elisabeta și Valeriu Sepi, iar „Norocul inorogului”, „Scara scarabeului”, „Pasărea Calandrinon”, „Filip și cerbul” și „Pasărea Roc ...k and Roll” devin noile hituri PHOENIX.

Poemul rock „Cantafabule” avea să fie prezentat în februarie 1975, în premieră, la Sala Olimpia din Timișoara, iar după scurt timp, la București, la Clubul Z (Casa de Cultură Mihai Eminescu)

și la Preoteasa. Discul, care reprezenta o premieră, fiind primul dublu LP al rockului românesc, va apărea după îndelungi șicane, cu titlul greșit „Cantofabule”, în definitiv, ce și-au spus „dumnealor”, ce mai contează un „o” în locul unui „a”. Urmează aproape doi ani și jumătate de turnee neîntrerupte, fie pe cont propriu, fie cu Cenaclul Flacăra.

Coperta albumului PHOENIX, ortografiată greșit „Cantofabule” (1975)

Între două concerte, uneori erau chiar două pe zi, găsesc timp pentru a scrie muzica filmului lui Sergiu Nicolaescu, „Nemuritorii”. În trupă avea să fie cooptat Erlend Krauser (chitară ritmică, vioară). Două dintre momentele de vârf ale trupei le reprezintă spectacolul dat la Orăștie în 1976, pe ruinele cetății Sarmizegetusa, cu dubașii din Făget, și cel de la Alba-Iulia, la Blaj, pe Câmpia Libertății, din 1977, în sprijinul sinistraților cutremurului catastrofal din 4 martie.

Nicu Covaci se căsătorește cu o olandeză și, după un voiaj de nuntă în Olanda, revine în țară pentru o serie de concerte. Turneul începe pe stadioanele arhipline din Tulcea și Constanța. Urmează un concert la Sala Polivalentă din București, dar, surpriză, de la „Europa liberă” aflăm că Nicu Covaci s-a întors în Occident și i-a scos din țară și pe ceilalți membri, ascunși în bo-

184 xele de concert ale trupei. Singurul rămas în țară a fost Mircea Baniciu. Amănunte spumoase despre istoria formației PHOENIX și despre această dispariție misterioasă găsiți în cartea „Phoenix ...însă eu”⁶³.

Principala rivală pe plan național a formației PHOENIX a fost SFINX ⁶⁴, trupă bucureșteană care se afirmase la cea de-a doua ediție a Festivalului Club A și care, în perioada 1971 – 1973, are o perioadă experimentală când, pe lângă concertele susținute la Student Club, găzduit de Casa de Cultură Preoteasa, apare și în „Spectacolele de muzică și poezie” de la Teatrul Bulandra, alături de Florian Pittiș, Ion Caramitru, Elena Caragiu, Gil Dobrică și Mira Moreno.

Cum Marian Toroimac avea alte proiecte muzicale, printre care și unul cu Mira Moreno, care-i va deveni soție, va părăsi trupa SFINX, Bibi Ionescu (chitară bas) și Dan Andrei Aldea (chitară solo, voce) apar în diverse formule alături de Doru Donciu (flaut), Cornel Ionescu (muzicuță), Gil Dobrică (voce), Petre Iordache (saxofon, chitară, voce, corn) sau Dan Bădulescu (chitară), colaborare materializată prin noi compoziții valoroase: „Om bun”, „Porcul și mistrețul”, „Drum fără țintă” sau „Balada studenților”. Tot atunci va apărea și primul disc single, „Șir de cocori / Languir me fait”, reprezentând Premiul Electrecord obținut la Festivalul Club A din 1971. Până la urmă este cooptat un nou baterist, Cristian „Călare” Ion și astfel, SFINX colaborează la alte spectacole ale Teatrului Bulandra: „A 12-a noapte”, „Elisabeta I” și „Noile suferințe ale tânărului W.”, puse în scenă de cei mai valoroși regizori ai momentului respectiv, Lucian Pintilie și Liviu Ciulei. În spectacole, formația SFINX nu era trupă de acompaniament, ci reprezenta unul dintre personaje. În 1973, „Călare” se îmbolnăvește de hepatită și este înlocuit de fostul baterist al grupurilor ANDANTINO, GRUP 22 și MONDIAL, Mihai Cernea. Pentru scurt

⁶³ Nicolae Covaci – „Phoenix. Însă eu, o pasăre...” și „Phoenix. Giudecata înțelepților”, Editura Integral, 2014.

⁶⁴ Toate biografiile Sfinx postate online, incluzând și erorile de documentare ale autorului de la vremea respectivă, semnate sub alte nume, sunt copiate ad litteram din articolul „Între Kinks și ... Gipsy Kings: 30 de ani cu formația Sfinx”, apărut în 1994, în fanzinul „Prin rock” și semnat Nelu Stratone (n.a.).

timp, revine și Petre Iordache, și în această formulă este înregistrat un disc EP, cu două compoziții ale lui Cernea, „Coborâse primăvara”, „Ziua ta”, una a lui Aldea, „Fiii soarelui”, și una a lui Iordache, „Peste vârfuri”. Coperta discului, produs de Iulia Maria Cristea, îi aparține lui Vlad Gabrielescu, fost component al formațiilor MONDIAL, MODERN GROUP și SIDERAL. Tot atunci va începe și lunga colaborare cu Sandu Grosu, devenit sunetistul trupei SFINX, care se va ocupa și de buna dispoziție a băieților. Plecarea definitivă a lui Petre Iordache la SUPERGROUP ELECTRECORD îl va aduce la SFINX pe Dan Bădulescu, care va participa la înregistrarea primului album SFINX, „Lume albă”, apărut în 1975.

SFINX, cu Dida Drăgan (1974)

Este un album în care se observă atât pasiunea lui Dan Andrei Aldea pentru rockul progresiv european și pentru „bibi-synthesizer”, un instrument construit de basistul Bibi Ionescu, utilizat în piese precum „Secolul vitezei”, „Sinteze”, „Norul” și „Muntele”, cât și colaborarea sa cu Cănaclul Flacăra, un adevărat hit fiind balada „Om bun”. Mișu Cernea colaborează la materialul discului „Lume albă”, cu piesa instrumentală omonimă, ce înche-

186 ie prima față a albumului, și cu două parodii muzicale, „Călătorul și copacul” și „Horă de băieți”, scrise pe versurile lui Anton Pann și, respectiv, Tudor Arghezi, în care existau surprinzătoare referiri mascate la „mai marele” și camarila sa. Piesa de deschidere a albumului aparține lui Dan Bădulescu. Aprobarea albumului a durat destul de mult timp, astfel că, la apariția sa, SFINX se lansase deja în alte proiecte muzicale. Începuseră colaborarea cu Dida Drăgan, care avea să le aducă participări la Festivalul Cântecului Angajat de la Berlin, Festivalul de la Mamaia, Festivalul de la Sopot și turnee în Germania de Est și URSS. Apoi, a fost coop-tat în trupă Nicolae Enache (clape), alături de care se lucrează în 1976 la un proiect ambițios, albumul „Zalmoxe”, rămas peste ani una dintre cele mai bune realizări ale rockului românesc.

Coperta albumului SFINX, „Zalmoxe” (1976)

Poetul Adrian Hoajă, care a apărut pe disc cu pseudonimul Alexandru Basarab, a semnat textele poemului rock și s-a documentat asupra mitului unui personaj pre-creștin, indo-european, Zalmoxe, ce apare în scrierile antice, grecești, romane, egiptene, babiloniene și indiene, și este considerat divinitatea supremă a ge-to-dacilor. Pe baza documentării lui Adrian Hoajă au fost compuse mai multe piese, „scenariul” albumului fiind o prezentare cronologică a vieții pământene a „zeului-urs” și transformarea acestuia în

divinitate absolută. Nouă piese au intrat pe album, șase dintre ele fiind compuse de Dan Andrei Aldea: „Ursitoarele”, „Blana de urs”, „Peștera”, „Epiphania”, „Kogaion” și „Epilog”.

Alte două piese, „Miarea” și „Călătorul prin nori” sunt compuse de Mihai Cernea și una de Nicolae Enache, „Furtuna cu trup de balaur”. Din păcate, așa cum se-ntâmplase și cu albumul precedent, aprobările de la CCES, necesare editării și difuzării albumului, au durat aproape trei ani, moment în care trupa SFINX era angrenată în alte proiecte. De fapt, Dan Andrei Aldea nici nu se mai aștepta ca albumul „Zalmoxe” să mai apară vreodată, așa că, în timpul unui concert susținut în Aula Facultății de Drept, anunța publicul, cu lacrimi în ochi, că piesele pe care tocmai le cântase nu vor apărea pe disc. Din fericire, s-a înșelat.

”

Întregul disc „Zalmoxe” este, într-un fel, răspunsul nostru imperfect, timid, din toată sărăcia noastră, la discul „Olias of Sunhollow” al lui Jon Anderson. Încă și astăzi, pentru mine Olias este cel mai bun disc scos vreodată de cineva pe această planetă.

Dan Andrei Aldea

interviu acordat lui Nelu Stratone,
revista „Art & Roll”, nr. 4/2000.

Fără îndoială că, în perioada la care ne referim, 1971 – 1977, în București cele mai interesante proiecte muzicale s-au legat de numele lui Mircea Florian și Sorin Chifiriuc. CEATA MELOPOICĂ, trupa din spatele lui Mircea, în care a activat și „Schifi”,

”

Asta datorită în primul rând lui Chubby Zaharia, de care eram deja extrem de apropiat. Cumva a crescut treaba asta și am fost pe deoparte marcat dar, în același timp, și încântat să am un tovarăș de drum, să nu fiu singur. Pentru că și asta e o problemă veșnică, atunci când vrei să bați o cale care nu a mai fost bătută. Nu e bine să o bați singur, e bine să ai pe cineva pe aproape, dacă se poate un frate... Plecarea lui a lăsat un gol imens în cultură, eu chiar mă întreb cum ar arăta cultura de astăzi dacă el ar fi rămas în viață și ar fi continuat să cânte și să creeze. Cred că mai bine, cert cu câteva puncte în mod sigur mai bine. Nu a fost să fie așa. Dar el a fost pentru mine și pentru mulți alții un etalon, asta poate e mai important de spus, și nu doar prin producția muzicală, ci mai ales prin felul cum gândea, prin felul în care scria poezie, prin felul în care se manifesta pur și simplu. Avea un fel absolut natural de a face frondă, de a fi antisistem, fără să facă ceva anume. Asta era natura lui. Și pe mine chiar m-a marcat și mi-a plăcut foarte tare. Nu uita – sau nu știu cât ai prins – că a fost o vreme când el cânta doar cu mine, eu eram înlocuitor de OLYMPIC '64.

Mircea Florian

*„Muzică, film, teatru și sincretism audiovizual”,
interviu acordat lui Nelu Stratone și Radu Lupașcu,
„Culorile sunetului – Muzica și artele vizuale”, Vol. 2,
Editura Din condei, București, 2015.*

și CURTEA VECHE NR. 43, formația lui Sorin, alimentată atât muzical, cât și spiritual de Florian, au găsit o „breșă” în sistem, reușind să evite compromisurile muzicale și cele solicitate de politic, adresându-se cu precădere unui public intelectual, chiar dacă asta presupunea o retragere asumată în underground.

189

Originar din Satu Mare, unde a evoluat în formația ZBURĂTORUL, Mircea Florian vine în București pentru a studia Cibernetica Economică la ASE. Având deja un background muzical solid, datorat în mare măsură educației muzicale din familie și a poziției orașului natal, unde puteau fi ascultate fără bruijă posturile de radio occidentale, Mircea se integrează rapid în viața culturală bucureșteană. Aici evoluează în diferite formații, afirmându-se cu ocazia celui de-al doilea Festival Club A, unde obține Locul I la secțiunea „Muzică Folk”, la egalitate cu Marcela Saftiuc. Acest succes avea să le asigure celor doi prezența pe un split EP, editat de Electrecord în 1973. Cele două piese compuse și interpretate de Mircea Florian pe acest vinil sunt „Podul de piatră” și „Împreună”. Din păcate, cenzura comunistă începuse să-și arate colții, astfel că prima piesă avea versurile modificate față de cele prezentate la Festivalul Club A.

Coperta EP-ului lui Mircea Florian, „Pădure de bună voie”

Mircea Florian devine unul dintre cei mai apreciați muzicieni de avangardă, iar muzica sa, care se înscrie în zona experi-

190 mental – psychedelic folk – rock, îmbină în mod reușit folclorul românesc cu world music, reunind în formația sa de acompaniament, CEATA MELOPOICĂ, instrumente populare românești (cobză, drâmbă, ocarină ș.a.) cu instrumente exotice (sitar, glockenspiel, diverse fluiere și percuții arabe și africane ș.a.). De altfel, CEATA MELOPOICĂ a avut o componență multinațională, de-a lungul activității sale artiști români, Sorin Chifiriuc, Günther Reininger, Chubby Zaharia, Andrei și Valery Oișteanu, Sandu Mitaru, Alexe Conta, Sorin Baroți, Eugen Gondi sau Gabi Căciulă, pe sârbul Ljubisa Ristici, care vizitase India, pakistanezul Arif Djafri, tunisianul Sasi Brahim și mai mulți muzicieni africani.

Este înregistrat un nou EP apărut pe vinil la Electrecord în 1975. Cele trei piese, „Pădure liniștitoare”, „La Făgădău’ de piatră” și „Cu pleoapa de argint” defineau o nouă etapă în activitatea muzicală a lui Mircea Florian, etape pe care acesta, asemenea lui Picasso, le asimila unor culori. Grafica acestui disc aparține lui Anton Petrașincu, unul dintre apropiații lui Florian, care-l va susține în diverse spectacole de sunet și lumină.

În 1977, apare la Electrecord pe vinil un nou EP, un disc concept intitulat „Fîntâna”. Încă o mostră de psychedelic rock – folk, în care Mircea Florian făcea referire la basmul lui Ion Creangă, „Harap alb”. Cele trei piese de pe EP sunt „Harap alb a treia oară răătăcit în pădure (Tatăl înțelept către fiul său)”, „Harap alb de spîn răătăcit în fîntînă (Din patru proverbe)” și „Păsările din palmă”.

Din păcate, activitatea muzicală a lui Mircea Florian alături de CEATA MELOPOICĂ nu a fost pe placul autorităților vremii, astfel că discografia sa este incompletă, neacoperind nici pe departe creația sa, care s-a materializat în numeroase spectacole conceptuale, muzică de film sau muzică de teatru.

În timpul liceului, Sorin Chifiriuc (chitară, voce) activase în formația LICURICI, iar apoi colaborase cu Petre Magdin și trupa acestuia, MODERN GROUP. Ajuns student la Conservator, înființează la sfârșitul anului 1974 formația CURTEA VECHE NR. 43, în trio cu Nicușor Curta (chitară bas) și Traian Sasu (baterie), o trupă nonconformistă care avea un repertoriu neobișnuit, de la rock avangardist, la rock progresiv și rhythm & blues. Numele

trupei era dat de adresa primei săli de repetiție. După câteva luni li se alătură Florin Ochescu (chitară, voce), formația afirmându-se rapid în mediul studentesc bucureștean datorită unui nou concept de spectacol rock. Conform „modei timpurilor”, Nicușor Curta se însoară cu o suedeză, fiind înlocuit de Florin Iordănescu.

Evoluează mai ales la Casa Tineretului din Aleea Alexandru, acolo unde aveau să se stabilească la un moment dat și IRIS, dar sunt invitați și la Club Z, Club A și în alte cluburi bucureștene, făcând mai multe turnee prin țară. Sunt solicitați de Radio București pentru mai multe înregistrări, printre care piesele de rezistență „Dansul Kronkobaurului Turbulent (D.K.T.)”, „Lăstari”, „Scena” (pe versurile lui Nichita Stănescu), „Câlți” și „Imn – Proiect”.

În același timp, CURTEA VECHE NR. 43 avea o activitate permanentă de club, evoluând în „serile de dans” cu un repertoriu special bazat pe rhythm & blues. Încercarea unei colaborări cu Cenaclul Flacăra eșuează deoarece „marele bard” nu putea să admită în cenaclu nesupunerea și, cu atât mai puțin, o trupă atât de nonconformistă. În schimb, încep o colaborare cu Mircea Florian, care-i ajută cu idei de spectacol și texte de valoare, „Mierla”, „Și poți vedea...”, el apărând uneori și în concerte ca solist vocal. Una dintre ideile experimentate de CURTEA VECHE NR. 43 a fost cea a concertelor itinerante, într-o remorcă de camion, alături de formația CATENA. Trupa putea astfel evolua în preajma liceelor

CURTEA VECHE NR. 43 (1975)

192 sau a căminelor studențești din diferitele cartiere ale capitalei, fără a mai cere acordul autorităților. Acest experiment muzical avea să fie interzis în scurt timp.

În 1977, Florin Ochescu începe colaborarea cu ROȘU ȘI NEGRU, iar cum va pleca și Traian Sasu, Sorin Chifiriuc încearcă să refacă CURTEA VECHE NR. 43 cu Mircea Florian (chitară, voce), Bogdan Stănescu (chitară), Gabriel Căciulă (chitară bas) și Radu Mihai Răducanu (tobe), dar avea să renunțe curând, preferând să înceapă colaborarea cu IRIS. Astfel avea să dispară unul dintre grupurile cu personalitate din muzica rock românească. Electrecordul și Televiziunea au respectat „indicațiile”, ignorând cu bună știință CURTEA VECHE NR. 43 și, cum înregistrările radio se pare că s-au pierdut (oare întâmplător?), este destul de greu să-i convingi pe cei care nu au avut șansa să-i asculte asupra valorii reale a acestei trupe, care a rămas doar în amintirea foștilor fani astăzi deja încărunțiți. Singura dovadă a trupei rămâne piesa „Imn – proiect”, care apare pe LP-ul compilație „Formații de muzică pop II”, apărut în 1976 la Electrecord.

Muzician de mare talent, veșnic tentat de noi experiențe muzicale sau de viață, uneori bizar și greu de înțeles, iar alteori extrem de normal și prietenos, Sorin Chifiriuc s-a dovedit la fel de nestatornic și în activitatea muzicală, înființând și desființând în timp mai multe trupe, exemplele cele mai edificatoare fiind DOMINO și ROATA, sau activând doar pentru câteva luni în trupe deja cunoscute, cum au fost SFINX, ACADEMICA sau IRIS, căror le-a impus ideile sale muzicale, după care le-a părăsit. Cât despre viața sa personală, îl poți întâlni în cele mai neașteptate locuri și conjuncturi: director muzical de post de radio, călugăr într-o mănăstire, printre foci și urși polari în Groenlanda, portar și garderobier la Big Mamou șamd. Mult mai consecvent și mai statornic, Florin Ochescu a devenit în timp unul dintre cei mai apreciați chitariști din țară, activând numai cu trupe aflate pe val, ROȘU ȘI NEGRU, HOLOGRAF, IRIS, SFINX sau în propriile proiecte muzicale începute cu MONOLIT și continuate cu diferite formule de rhythm & blues. De asemenea, timp de mai mult de un deceniu, a fost unul dintre membrii de bază ai Bigbandului Radio.⁶⁵

⁶⁵ Activitatea muzicală ulterioară a lui Mircea Florian, Sorin Chifiriuc și Florin Ochescu va fi prezentată în capitolele următoare.

Pe modelul CURTEA VECHE NR. 43, în perioada la care ne referim, au apărut și alte trupe de tineri răzvrățiți care nu se aliniau „indicațiilor”, copiind modele muzicale occidentale, hard & heavy sau punk, riscând fel de fel de suspendări și interdicții. Chiar dacă activau în anonimatul undergroundului, repetând prin beciuri insalubre, aceste trupe aveau propriul public, bine informat, care le susținea activitatea și le încuraja să continue. În București, „vârful de lance” a fost formația IRIS, o trupă de adolescenți rebeli, înființată în 1976 în formula Ion „Nuțu” Olteanu (chitară solo, voce), Emil „Brando” Lechințeanu (chitară bas) și Nelu Dumitrescu (tobe). După o serie de concerte „de probă”, debutul adevărat s-a produs în anul următor, când sunt acceptați să cânte la Clubul de la ora 7, de la Casa de Cultură Mihai Eminescu, de unde Aurel Gherghel îi propulsează direct pe scena Sălii Polivalente, într-un concert cu nume mari precum ROȘU ȘI NEGRU și FORMAȚIA FĂRĂ NUME (F.F.N.). Aflați în fața a 6.000 de spectatori, adolescenții își înving emoțiile și prezintă trei piese reprezentative pentru repertoriul lor de la momentul respectiv, „Lumina”, „Țara adevărului” și „Ape curgătoare”. Muzica simplă, fără brizbriz-urile specifice rockului progresiv sau rockului clasic, a entuziasmat sala, astfel că cei trei au fost bis-ați minute în șir. Era doar începutul celor patru decenii de carieră muzicală. Sunt ajutați de Petre Magdin și Dorian Ciubuc să înregistreze piesele la radio și televiziune, iar piesa hit „Corabia cu pânze”, compusă de Emil Lechințeanu (deși pe disc apare Sorin Chifiriuc, alături de un solist vocal de conjunctură, clujeanul Nelu Jecan), ajunge pe compilația Electrecord „Formații de muzică pop III”. Dar tot atunci au început și primele necazuri.

Anumite „urechi vigilente” au considerat soundul trupei mult prea agresiv și neconform cu normele de educare comunistă a tineretului. Și de aici primele sancțiuni. Dar „valul” era de neoprit, astfel că drumul deschis de IRIS avea să fie urmat de zeci sau poate sute de trupe. DOMINO, FLUX, FICUS, HARAP ALB, MARFAR, QUARTZ, ANA sunt doar câteva dintre trupele bucureștene care s-au aflat în avangarda formațiilor care au adoptat noile orientări muzicale mondiale, hard & heavy, new wave, punk sau rhythm & blues.

După succesul înregistrat spre sfârșitul anilor '60, formația MONDIAL își va continua activitatea cu Vlad Gabrielescu în locul lui Dragoș Vasiliu la chitară ritm și fără unul din vocaliști, Radu Stoica. Piesele înregistrate la sfârșitul anului 1969 apar pe un LP omonim abia în 1971. Cele două compoziții semnate de Romeo Vanica, „Pe harta Europei” și „Romanța inimii”, ambele pe versuri de Ion Minulescu, sunt însoțite de „Orbul”, compoziția lui Gabriel Litvin și a lui Mișu Cernea, pe versurile lui Anton Petrașincu, „Departate sunt de tine”, compoziție Gabriel Drăgan, pe versurile lui Mihai Eminescu și „Omule!”, compoziția lui Vlad Gabrielescu, pe versuri proprii. Discul este încheiat de tripticul „Vîntul – Nopti De Veghe – Vara”, compoziția lui Filip Merca pe versurile lui Șt. O. Iosif.

La momentul înregistrării acestui disc, în formația MONDIAL evoluau Gabriel Drăgan (voce), Radu Stoica (voce), Vlad Gabrielescu (chitară solo), Filip Merca (chitară bas), Mihai Cernea (tobe) și Mircea Drăgan (orgă). Discul a reprezentat recordul de vânzări al Electrecordului pe anul 1971, motiv pentru care casa de discuri AMIGA, din Germania Socialistă, a preluat o serie din piesele MONDIAL pe albumele „Rumänische Gitarren” (Chitare românești), dublu LP (1971) și „Mondial und das Electrecord – Orchester” (Mondial și Orchestra Electrecord, 1972).

Urmează o perioadă de declin, întrucât o parte dintre membrii trupei, absolvind facultatea, s-au prezentat la locurile primite la repartiție, iar alții au plecat la alte formații. Astfel, în 1973, Mișu Cernea pleacă la SFINX, în timp ce Mircea Drăgan preferă ROMANTICII. După o scurtă colaborare cu Sorin Tudoran (chitară solo, ex – CHROMATIC GROUP), MONDIAL revine într-o formulă total schimbată: Iuliu Merca (chitară solo, voce, ex -CHROMATIC GROUP), Gabriel Drăgan (voce), Nicolae „Nicu” Enache (clape), Filip Merca (chitară bas) și Puiu Hațieganu (tobe, ex - CHROMATIC GROUP). Noii-veniți impun trupei un alt sound, mult mai rock, astfel că la festivalul concurs organizat în 1973 de

TVR, MONDIAL prezintă, pe lângă noile compoziții proprii, „Amicii mei”, „Patida-dam dam”, „Sunt eu”, compuse de Iuliu Merca, sau „De vină știu că ești doar tu”, „Am aruncat pe foc un vis”, „Regina străzilor”, și un colaj Emerson, Lake & Palmer, extras de pe albumul „Tarkus” și o selecție de bluesuri albe. 195

MONDIAL (1973)

Dacă Puiu Hațieganu și Nicolae Enache pleacă în 1974, fiind înlocuiți de Cornel Liuba și Idu Barbu, Iuliu Merca rămâne până în 1977, când se întoarce în Cluj-Napoca și înființează SEMNAL M. Ultima tresărire de orgoliu a formației MONDIAL înainte de desființare va fi în perioada 1977 – 1979, în componența: Tiberiu Repliuc (voce), înlocuit de Harry Coradini, Iosif Egri (chitară, voce), înlocuit de Doru Tufiș, Idu Barbu (orgă, sintetizator), Filip Merca (chitară bas, lider) și Cornel Liuba (tobe). În 1979, liderul trupei, Filip Merca, emigrează în SUA, astfel că MONDIAL se autodizolvă.

În 1998, după aproape două decenii, membrii fondatori MONDIAL vor reface trupa și organizează la Casa Studenților din București două ediții ale Festivalului „Iubire bibelou de porțelan”,

196 adresat trupelor tinere. Cu acest prilej a fost lansată compilația „Remember Mondial”, ocazie pentru care o parte dintre materialele vechi ale formației au fost remasterizate.

Înființată în 1967, ROMANTICII, formația Institutului Politehnic din București, are succes la prima ediție a Festivalului Club A în componența Radu Datcu (voce), Viorel Chiriachide (chitară solo), Pompiliu Puticiu (chitară armonie, muzicuță), Marcel Năvală (chitară bas, voce), Andrei Valenty (orgă) și Liviu Hrișcu (tobe), după care, la sfârșitul studiilor, repartițiile obligatorii sau armata, la fel de obligatorie, duc la desființarea trupei.

Pentru o scurtă perioadă de timp, ROMANTICII se reinventează cu Vivi Chiriachide (chitară solo), Gil Dobrică (solist vocal), Idu Barbu (clape), Silviu Olaru (chitară bas), Costin Petrescu (tobe) și Doru Donciu (flaut), după care se autodizolvă. Vivi Chiriachide termină Stomatologia și se dedică activității profesionale, iar ceilalți muzicieni se împrăstie pe la alte trupe.

În 1972, Mircea Drăgan (clape) și Dorel Vintilă Zaharia (tobe), care-și doreau un repertoriu ceva mai funk, părăsesc gruparea MONDIAL pentru a înființa SUPER JAM GROUP MONDIAL, alături de Doru Tuفیș (chitară solo, vioară, solist vocal), Nicky Păun (saxofon, flaut) și Marcel Năvală (chitară bas, voce). Debutează în februarie 1972, la Gala Săptămâna Top, toți componenții ei figurând în clasamentele individuale ale revistei „Săptămâna” din anul 1971. Grupul participă apoi la Festivalul Steaua Litoralului, susținând un recital hors-concours. După o serie de concerte prin țară, formația efectuează primul său turneu în R. P. Bulgaria. La sugestia lui Marcel Năvală, numele trupei se schimbă în ROMANTICII. Întorși în țară, colaborează cu Teatrul de Estradă Ploiești, Teatrul de Dramă Sibiu, efectuând numeroase turnee, participă la emisiuni de televiziune, înregistrează la radio melodii noi, majoritatea intrând în clasamentele de specialitate.

Din 1973, trupa are doi noi membri la instrumente de suflat: Sile Zamfir (trombon) și Ion Andrei (trompetă). Prima înregistrare discografică este un EP cu trei piese, toate pe versurile poezilor clasici, „Rondelul cupei de Murano”, „O, rămâi” și „Crăiasa din povești”, piesă desemnată drept melodia anului, iar discul formației se plasează la rândul său pe Locul al II-lea la categoria „Grupuri

Pop”, instrumentiștii figurând în referendumul anual printre primii clasați. Participarea la concursul formațiilor vocal – instrumentale organizat de Televiziunea Română se încheie cu un mic incident.

Recitalul oferit de ROMANTICII la Sala Palatului, care era transmis de TVR, este întrerupt de organizatori în momentul în care trupa interpretează piesa „The Letter”, o variantă prelungită, impregnată de momente de virtuozitate instrumentală. Cum aceste momente se refereau la o intrare triumfală a trupei cățărată pe pianul cu coadă, solouri ale lui Doru Tufiș, cu limba și dinții la chitară, în manieră Jimi Hendrix, un număr Mircea Drăgan, în care acesta cânta cu picioarele la pian și alte mici ghidușii, s-a dispus tragerea cortinei. Trupa a continuat să cânte din spatele cortinei până când li s-a tăiat sunetul. Probabil că într-o altă țară nu ar fi fost nimeni deranjat de acest recital, dar aici s-a lăsat cu sancțiuni.

Și totuși, spre sfârșitul anului, cooptarea în trupă a lui Marin Petrache Pechea (saxofon) le oferă posibilitatea unui lung turneu în Austria și Germania, alături de Stela Enache. Cel de-al doilea EP ROMANTICII apare în 1974, solistă fiind Dida Drăgan. Acesta conținea patru hituri internaționale, cu texte în limba română: „Dacă pleci acum”, „Suflete, bun la toate”, „Nu te mint” și „Clipe”.

ROMANTICII (1976)

Spre surprinderea generală, în 1975, ROMANTICII revin în țară în efectiv complet și cu noi seturi de scule, astfel că își continuă seria concertelor și turneelor. Se produc numeroase schimbări de componență între ROMANTICII și F.F.N., cu Gabriel Litvin, care vine și pleacă după câteva luni, Petrache Pechea pleacă și el, fiind urmat de Sile Zamfir și Marcel Năvală, astfel că pe baricade rămân Mircea Drăgan (clape, lider) și Dorel Vintilă Zaharia (tobe), împreună cu Petre Răduță (chitară bas, voce), Sergiu Tavifta (chitară solo, voce), Ilie Dornescu (trompetă), Marcel Maican (trombon) și Valeria Puși (pian, voce). Se schimbă repertoriul și stilul trupei, care trece de la rock la disco funk, conform noilor orientări muzicale ale vremii.

Piesa „Soare și foc II” a obținut Locul al II-lea la categoria „Melodia anului” în referendumul „Săptămâna”, pe 1976. În anii următori, trupa este destul de puțin preocupată de compoziții noi, intrând în rețeaua hotelieră Sheraton, astfel că are mai multe stagiuni de turneu în Kuweit și în Emiratele Arabe Unite. În 1977 au efectuat un turneu în Bulgaria, iar în septembrie au participat la Schlagerfestival din Dresda, unde s-a remarcat și compoziția lui Mircea Drăgan, „Mâine”.

Singurul album ROMANTICII a apărut la Electrecord în 1985 și cuprinde zece piese, șapte compuse de Mircea Drăgan („Cheia Fa sau Sol”, „Călătorie cosmică”, „Un cântec nesfârșit”, „Soare și foc”, „Pe cine iubești tu?”, „Mâine” și „Secolul XXI”), două de basistul Ilie Gheorghe („Viața începe printre jucării” și „Drum către sufletul tău”) și una aparținând chitaristului Marius Odagiu („Doar muzica”). ROMANTICII vor activa până la începutul anilor '90, când Mircea Drăgan renunță la muzică și se va dedica afacerilor.

În perioada 1977 – 1990, în trupă au activat numeroși muzicieni profesioniști atrași de faptul că Mircea Drăgan avea aproape permanent contracte în străinătate. Pe lângă cei deja amintiți mai sus, îi consemnăm și pe Florentina Radu, Mihai Balea și Marin Voicu (voce), Mircea Vlad, Marius Odagiu, Viorel Ungureanu, Ilie Vorvoreanu și Cristi Dumitrescu (chitară solo, voce), Radu Constantin, Bogdan Cristea și Ilie Gheorghe (chitară bas, voce), Leonard Constantin, Tudy Zaharescu și Florian Secula (tobe), Adalberto Bela Primo (clape), Florin Crețu, Eugen Drăgoi, Doru

Clăpescu și Paul Marian (trompetă), Paul Pîrciu și Cornel Oancea (trombon), Flavius Tiberiu Teodosiu și Victor Boz (saxofon, flaut), muzicieni care au purtat „tricourile” ROMANTICII pentru perioade mai lungi sau mai scurte de timp.

O altă trupă afirmată la începutul anilor '70 este F.F.N., în care activau muzicieni cu experiență acumulată în alte trupe cunoscute ale momentului, care se hotărăsc să alcătuiască un supergrup după modelul Cream sau Blind Faith. Cei șapte erau Cristian Madolciu (voce, ex – SFERA, DYNACORD), Radu Stoica (voce, ex – MONDIAL), Gabriel Litvin (chitară solo, ex – BRAZIL, MONDIAL), Doru Donciu (flaut, voce, ex – CORAL), Silviu Olaru (chitară bas, ex – GRUP 22, ANDANTINO), Florin Dumitru (tobe, ex – MODERN GROUP, PHOENIX, MONDIAL) și Șerban Bolintineanu (orgă, ex – GRUP 22, DYNACORD). Cum primul concert se apropia și nu căzuseră de acord asupra unui nume de trupă, vor fi trecuți pe afiș FORMAȚIA FĂRĂ NUME, nume schimbat în F.F.N. După un timp, Șerban Bolintineanu și Radu Stoica se retrag din formație astfel că trupa va activa în formula de quintet.

Primul mare succes este obținut în 1973 la „Gala Pop a TVR”, organizată la Sala Palatului, unde, pe baza însumării taloanelor de vot depuse de spectatori, și ajutați de Păunița Ionescu și Anca Vijan (backing vocals) de la CATENA, F.F.N. obțin Locul I, devansând câteva formații cu activitate îndelungată, precum MONDIAL, ROMANTICII, VENUS L, VENUS N, SAVOY, AZUR sau CLASIC XX. Datorită succesului obținut la acest festival sunt invitați de Teatrul de Estradă din Ploiești, împreună cu formația CATENA, să efectueze un lung turneu prin țară.

Tot atunci se fac și primele înregistrări radio: „Chemare”, „Îndemn” și „Poluare”, primele două piese apărând pe un disc single Electrecord în 1975, care va fi desemnat de revista „Săptămâna” drept „Discul anului”. Un an mai târziu va apărea și primul album, „Zece pași”, un album conceptual care grupează zece piese compuse de cei trei compozitori ai trupei: Gabriel Litvin, Silviu Olaru și Cristian Madolciu. Piese „Cetatea noastră”, „Povestea ploii” și „La răscruce de vânt” ajung în fruntea topurilor de specialitate realizate de revistele „Săptămâna”, „Orizont”, „Cronica” și „Flacăra”. În perioada imediat următoare, pe lângă lungile tur-

200 nee pe care le vor efectua alături de Dida Drăgan în majoritatea orașelor mari din țară, membrii formației F.F.N. sunt preocupați de procurarea unei instalații proprii de sunet și lumină, care să le permită, în condițiile tehnice precare de atunci, realizarea unui show multimedia.

În 1977 este editat la Electrecord cel de-al doilea album, „Zi cu zi”, care la fel ca și primul album, este desemnat „Discul anului” de cititorii revistei „Săptămâna”. „Zi cu zi”, „Șase cai albi” și „Copilul universului” sunt noile extrase de pe acest album ce ajung în topurile de specialitate. În 1978 apare discul single „Noi / Primăvara”, alte două succese de top.

F.F.N. (1977)

După puțin timp, Doru Donciu părăsește formația, fiind înlocuit cu Marcel Năvală (ex – ROMANTICII), care trece la bas, iar Silviu Olaru devine cel de-al doilea chitarist al trupei. Marcel Năvală nu rămâne pentru mult timp în trupă și pleacă împreună cu toboșarul Florin Dumitru, care este înlocuit de Lucian Radu, Silviu

revenind la bas. Întrucât Cristi Madolciu avea actele de emigrare 201 depuse pentru America, F.F.N. începe să aibă anumite probleme cu oficialitățile comuniste. Cel de-al treilea și ultimul lor album, „Un joc”, este înregistrat în formulă de quartet, și apare tot la Electrecord în anul 1980. „Rock’n’Roll”, „La ceasul cînd stelele încep să apună” sau „Vom rămîne veșnic tineri” aveau toate șansele să devină noi hituri, dar, după plecarea lui Cristian Madolciu, formația se desființează și, conform obiceiului vremii, se interzice difuzarea pieselor F.F.N. la radio.

Una dintre trupele care dusesese greul rockului românesc în anii '60, ROȘU ȘI NEGRU, a avut o existență extrem de zbuciumată în anii '70. După participarea la cea de-a doua ediție a Festivalului Club A, unde-au obținut Locul al II-lea cu opera rock „Soare și foc” și o apariție pretențioasă alături de Filarmonica din Iași, trupa revine în București în momentul în care Nancy Brandes termină Conservatorul. Florin Marcovici rămâne la Iași, în timp ce Ovidiu Lipan „Țăndărică” și Nicky Dorobanțu vin și ei la București.

ROȘU ȘI NEGRU (1973)

Abia acum vor intra în atenția Electrecordului, care le va edita în perioada 1973 – 1977 un disc EP și trei discuri single. Primul dintre ele, EP-ul, conținea trei piese, prima, „Leopardul”, fiind o preluare după Blood, Sweat & Tears, „Spinning Wheel”, cu text românesc, scris de George Pruteanu. Celelalte două piese, „Cântecul pădurii” și „Cadrane”, erau compozițiile lui Nancy Brandes. Deși a apărut în 1973, discul fusese înregistrat încă din perioada ieșeană, astfel că din trupă făceau încă parte Florin Marcovici (chitară bas și solist vocal pe ultimele două piese) și Dumitru Gîrghorăș (flaut). După un an, apare un single cu alte două compoziții Nancy Brandes: „Oameni de zăpadă” și „Pastorala”.

La venirea în București, noul basist al trupei era Geza Baranyi, dar acesta nu a rezistat decât câteva luni, astfel că a fost înlocuit de Bubu Visky, care va apare pe disc. Pe niciunul dintre discuri nu a existat vreun cuvânt referitor la componența trupei. Bineînțeles că ampla lucrare „Soare și foc” nu a apărut pe un album, așa cum ar fi fost cazul. Întors dintr-o croazieră prelungită alături de formația lui Radu Goldiș, Liviu Tudan revine în ROȘU ȘI NEGRU. Profitându-se de faptul că Sorin Tudoran (ex-CHROMATIC) nu se integrase în noul MONDIAL, este atras în supergrupul ROȘU ȘI NEGRU, alături de redutabilul trio Brandes, Tudan și Țândărică. Apare un nou single, cu o compoziție de Brandes, „Pădurea l-a gonit”, și una de Tudan, „Copiii păcii”, un disc care evidențiază cât se poate de bine experiența și forța muzicală a celor patru.

Din păcate, Nancy Brandes avea deja aprobată plecarea în Israel, iar Sorin Tudoran se prezintă la postul de profesor de muzică din Râmnicu Vâlcea, pe care-l primise la repartitie. Este momentul în care Liviu Tudan devine liderul trupei, și în care revine Nicky Dorobanțu. Mai sunt cooptați și Nicolae Enache (clape) și timișoreanul Mihai Muncioiu (chitară ritm). Se compun noi piese pentru o operă rock intitulată „Meșterul Manole”. Este cooptat și un pachet de suflători, alcătuit din Mihai Șercăianu (trompetă), Hermann Werner (trompetă) și Elvir Tatomir (trombon), alături de care lucrarea va fi prezentată în mai multe concerte. Din păcate, spre disperarea lui Tudan, așa cum s-a întâmplat și cu „Nebunii care cred” sau cu „Sinestezie”, neapărând pe disc, „Meșterul Manole” rămâne necunoscută publicului larg. Drept consolare,

Electrecord îi editează un disc single, „Flori de timp”, piesă compusă de Dorobanțu, și „Vrei”, compusă de Tudan. 203

Dar nici această formulă nu rezistă prea mult timp: „Tăndărică” pleacă la PHOENIX, fiind înlocuit de Puiu Brec, Nicolae Enache la CONTINENTAL, iar Florin Ochescu (ex-CURTEA VECHE NR. 43) vine în locul lui Nicky Dorobanțu. Tudan și Ochescu, împreună cu Dumitru Bădilă (tobe) aderă la supergrupul PROGRESSIV TM – ROȘU ȘI NEGRU și vor înregistra albumul „Puterea muzicii”, după care, în 1978, vor reface ROȘU ȘI NEGRU.

O formație cu o activitate efemeră și câteva hituri, „Haiducul” fiind cel mai cunoscut, a fost CAPITOL, care activa pe lângă Casa de Cultură a Studenților Grigore Preoteasa. Liderul trupei era Alexandru Arion (chitară solo, ex – SINCRON), avându-i alături pe Florin Irimia (orgă, voce, vioară electrică), Teodor Scheel (chitară bas, voce, pian) și Ion Ledeanu (tobe, voce). Trupa, înființată în toamna anului 1972, a pregătit o lucrare ambițioasă, o cantată în nouă părți, intitulată „Cântare omului”, muzica aparținându-i lui Florin Irimia, pe un text de Tudor Arghezi. Fără să diminuăm cu ceva valoarea indiscutabilă a muzicienilor (despre Sandu Arion chiar Dan Andrei Aldea avea numai cuvinte de laudă), lucrarea se încadra perfect în indicațiile partidului unic, fiind, probabil, un exemplu de operă muzicală proletcultistă. Din programul de prezentare remarcăm că „lucrarea este dedicată celui de-al XI-lea Congres al PCR, anului XXX al Eliberării și primului Președinte al României Socialiste”. Nimic de reproșat dacă ținem cont de faptul că o mare parte dintre poeții, scriitorii, compozitorii sau artiștii plastici, unii dintre ei cu nume sonore în cultura românească, au procedat la fel, obținând în schimb o serie de avantaje materiale. Și bineînțeles că, în absența partiturilor și a textelor, nu ne putem pronunța dacă a fost sau nu a fost de fapt o farsă prin care se evita cenzura.

Cum spre mijlocul anilor '70 rockul pierde teren în fața muzicii disco și a funkului, a fost normal să apară și formații axate pe aceste stiluri. Una dintre aceste trupe a fost CROMATIC,⁶⁶ înființată în 1975 de saxofonistul Marin Petrache Pechea după des-

⁶⁶ Informații oferite prin e-mail de Ilie Stepan.

204 părtșirea de ROMANTICII. Acesta avea pilele necesare obținerii vizelor pentru turnee în străinătate, astfel că reușește să atragă în trupă muzicieni valoroși, precum Petre Răduță și Valeria Puși (voce), Sergiu Tavifta (chitară), Mihai Ionescu (chitară bas), Florin Crețu (saxofon), Ludovic Stoian (clape) și Leonard Nadi (tobe). Iar cum se întâmpla de obicei, în astfel de turnee mulți plecau și puțini se întoceau, astfel că Marin Petrache Pechea a fost nevoit să-și schimbe trupa de la turneu la turneu.

În 1976, activau alături de el Petre Ștefan (voce), Mircea Vlad (chitară, ex - ROMANTICII), Mihai Ionescu (chitară bas), Titus Goga (trompetă), Gelu Tudorache (clape), Puiu Pavel (tobe), Costache Jian (conga), cărora li s-a alăturat ulterior și Nicky Dorobanțu (ex-ROȘU ȘI NEGRU). La următorul turneu, cel din 1977, Pechea, Ionescu și Tudorache au alți colegi de trupă: Adrian Cojocar (chitară), Constantin Bălan (clape), Cornel Oancea (trombon), Mihai Șercăianu (trompetă), Puiu Brec (tobe). Formația CROMATIC apare și pe cel de-al treilea disc din seria „Formații de muzică pop” cu piesa „Evoluție”, pe muzică și text de Marin Petrache Pechea.

În aceeași zonă muzicală se înscrie și formația CONTINENTAL, înființată de Nicolae Enache (clape, ex - SFINX), alături de

CONTINENTAL (1976)

Alexandru Zărnescu (chitară solo), Nucu Mazilu (chitară bas) și Romeo Beianu (tobe). Printre primele compoziții de succes s-au aflat „Maree” și „Peisaj montan”. Trupa se alătură Cenaclului Flacăra, devenind formația de acompaniament a membrilor cenaclului. Apare pe triplul album Cenaclul Flacăra, unde-i acompania pe Mircea Vintilă, Mihaela Popescu, Gil Ioniță, George Nicolescu, Vasile Șeicar, Arpad Domokoș și Nicu Alifantis. Enache și Mazilu părăsesc cenaclul, în timp ce Zărnescu și Beianu, împreună cu Jerry Schwartz, înființează formația FLAPO, care va rămâne alături de Adrian Păunescu. În 1982, CONTINENTAL împreună cu grupul vocal feminin 5T scot albumul „Ploaia de lumină”, ce conținea zece piese din repertoriul formației ABBA, pe textele în limba română scrise de Daniela Crăsnaru.

Aflați sub „umbrela” CC al UTC, SAVOY reușesc să înregistreze în anii comunismului un număr record de nouă albume, fiind de departe cea mai prolifică dintre trupele românești. În 1975, este înre-

gistrat „Iscălitură de lumină”, ce conținea nouă piese compuse de Marian Nistor, în principal, pe versuri de Ion Lotreanu și Adrian Păunescu. Muzical, albumul se încadrează stilului pop – rock, pe lângă piesa titlu remarcându-se „Coloana infinită”, compoziție semnată de Ionel Orban pe versurile lui Ion Sofia Manolescu, și „Cântec pentru tine”. Un album ceva mai funk rock, cu multe pasaje instrumentale de influență folclorică, este „Lied cu fluturi”,

care a apărut în 1977. Toate cele zece piese sunt compuse pe versurile lui Ion Lotreanu, nouă fiind compuse de Marian Nistor și una,

SAVOY (1975)

206 „La voievozi cu gândul”, de Ionel Orban, o odă caracteristică Cenaclului Flacăra. Piesa de deschidere, „Răspuns cu iubire”, amintește în egală măsură atât de SEMNAL M, cât și de hitul formației Shocking Blue, „Venus”.

„Lied de fluturi” rămâne probabil cel mai remarcabil produs din activitatea trupei. De menționat faptul că formula trupei rămăsese aceeași încă din anul 1969: Marian Nistor (chitară solo, nai, voce, compozitor), Ionel Orban (clape, blockflote, voce), Ionel Samoilă (chitară bas), Nicolae Rotărescu (tobe, voce) și George Mitrea (voce, tobe). Din păcate, soundul trupei rămâne la stadiul beat, lucru dovedit și de discul single „Povestea lui Păcală / Salcie fată de baltă”. Dar cea mare parte din albumele SAVOY, adică 22, vor apărea în următoarele decenii, și ne vom referi la ele în capitolele viitoare.

Rockul feminin românesc a fost reprezentat în anii '70 de VENUS și CATENA, două formații cu destule veleități, care datorită prezenței în spectacolele și turneele Teatrului de Revistă Constantin Tănase, aveau numeroși fani. Ca să nu mai vorbim de numeroșii roadies care însoțeau în permanență trupele și le cărau instrumentele. Dar fetele erau extrem de pretențioase, aveau orgolii mari, astfel că în 1972, VENUS se scindează în VENUS L, condus de Liane Birenberg (orgă, voce), alături de Atena Constantin (chitară, voce), Elvira Iancu (chitară bas), Eugenia Seliman (tobe, voce) și Petra Cristescu (saxofon, flaut, voce) și VENUS N, grup condus de Nicoleta Păun (chitară, voce), care le mai avea în componență pe Ana Ținbal (orgă, voce), Suzana Georgescu (chitară bas, voce), Eugenia Tonescu (tobe) și Mariana Șoitu (saxofon, flaut, voce). Cele două trupe activează în paralel, dar numai VENUS N este recunoscută de A.R.I.A. ca purtătoare „de drept” a numelui VENUS.

În formula prezentată mai sus, VENUS N a lansat în 1974 un disc EP cu patru hituri internaționale, pe versurile românești scrise de Cecilia Silvestri: „Azi a nins”, „O iubire ca a mea”, „Cum mi-am visat” și „Te iubesc”. Sunt înregistrate la radio piese noi „Dușmancele”, „Numai fată să nu fii!”, „Colind”, efectuează mai multe turnee prin țară alături de ROMANTICII și prind un contract estival de cinci luni în Bulgaria.

VENUS L nu se lasă mai prejos și străbate țara în lung și lat în turnee organizate de diverse teatre de revistă, iar vara au contracte

pe litoral. Ambele trupe se concurează, apar pe scena Sălii Palatului la Gala Televiziunii '73 și, curios, după o luptă atât de crâncenă, se dizolvă cam în același timp, în 1974. Liane Birnberg pleacă în Germania, prin căsătorie, în timp ce Suzana Georgescu va colabora cu ROȘU ȘI NEGRU, CROMATIC și ROMANTICII, până se hotărăște să se stabilească și ea în Germania. În 1978, o parte dintre componentele celor două trupe se împacă și activează timp de doi ani pe lângă Casa de Cultură a Armatei, în formula Nicoleta Păun, Mariana Șoitu, Elvira Iancu, Eugenia Seliman și Gerda Moisescu (orgă, voce).

207

Coperta singurului EP al formației feminine VENUS (1974)

O a doua formație feminină bucureșteană a fost CATENA, care a activat și sub numele de CATENA GROUP 33. Înființată în 1968, trupa le-a avut ca membre permanente pe Anca Vijan (chitară solo, voce) și Lidia Creangă (tobe), iar pe celelalte posturi au evoluat Mariana Alexandru (chitară armonie, 1968 – 1971), Adriana Iliescu (chitară bas, 1968 – 1970), Eugenia Feldeș (voce, 1971 – 1972), Carmen Cula (chitară bas, 1971 – 1972), Păunița Ionescu (voce, 1972 – 1973), Emilia Cârstoiu (chitară bas, 1972 – 1975), Ortansa Păun (flaut, saxofon, 1972 – 1977) și Elvira „Vivi” Iancu (chitară bas, 1976 – 1977). După multe repetiții în apartamentul Ancăi Vijan din blocul Eva și mai multe modificări de componență, primul concert CATENA a avut loc în anul 1969 în

208 sala Teatrului de Revistă Constantin Tănase, la o acțiune sindicală a Întreprinderii de Salubritate București.

Apoi, trupa a activat în mediul studentesc, avându-și sediul pentru mult timp la Casa de Cultură a Studenților. Beneficiind de o chitaristă de mare valoare, Anca Vijan, iar la „momentul” Păunița Ionescu, de una dintre cele mai bune voci feminine din zona rhythm & blues, CATENA s-a impus în foarte scurt timp chiar și în fața formațiilor masculine, cu un repertoriu orientat către hard rock și rhythm & blues. Și celelalte membre ale trupei se distingeau prin solouri instrumentale scilicet, dar aveau numeroase neînțelegeri terminate cu certuri și „păruieli”, pornite de la cohorta de tineri care le însoțea, alcătuită din potențiali iubii, cărători de scule și bodyguarzi. În plus, solourile toboșarei Lidia Creangă făceau ca show-urile să fie incendiare și extrem de apreciate în mediile studentești. Mai ales că fetele au avut și veleități componistice, precum „Hopatina” („Dorința”), „Sună albastru” sau poemul rock „Peștera muierii”, un motiv în plus pentru a fi invitate în studiourile Radio România pentru o serie de înregistrări, sau la Televiziunea Română pentru apariții în emisiunile „Romantic Club”, „Portativ Muzical” sau „Album Duminical”.

Urmează colaborări cu formațiile F.F.N. și ROMANTICII, însoțite de lungi turnee prin țară. De asemenea, în perioada de ascensiune a Căminului Flacăra, în 1973, sunt invitate la mai multe „ședințe” ale acestuia. În momentul în care a început seria de spectacole rock de la Sala Polivalentă, fetele se aflau printre invitatele casei. Un ultim sezon de concerte CATENA a avut loc în vara anului 1977, la Neptun, după care, în luna septembrie, Anca Vijan Graterol, care era deja căsătorită cu un student din Venezuela, s-a stabilit în Germania.

Dacă în București, cea mai mare parte dintre trupe preferau muzica dansabilă, comercială, asta și pentru că aici restricțiile erau ceva mai mari, în celelalte metropole situația era ceva mai relaxată, astfel că în restul țării întâlnim multe formații hard rock, de rock progresiv sau de jazz rock. Timișoara, Cluj-Napoca, Oradea, Iași, Brașov sau Sibiu erau principalele orașe în care activau numeroase trupe exponente ale genurilor muzicale enunțate mai sus.

În Timișoara, pe 15 ianuarie 1973, cu ocazia sărbătoririi zilei de naștere a poetului Mihai Eminescu, la Liceul Pedagogic debutează PRO MUSICA,⁶⁷ trupă înființată de chitaristul – compozitor Ilie Stepan (ex – MARȚIENII, RIVOLI GROUP). La concertul inaugural acesta era însoțit de Doru Apreotesei (pian), Liviu Butoi (oboi) și un grup consistent de muzicieni (voci și corzi), elevi ai Liceului Pedagogic: Dorel Piloș, Dorin Doroftei, Mia Turcu, Ioan Miu, ș.a. Programul muzical a conținut integral piese compuse pe versurile lui Eminescu, „Glossa” fiind piesa care a rămas apoi în repertoriul permanent și a fost cântată în decursul anilor în marea majoritate a concertelor grupului. După puțin timp, Ilie Stepan și un fost coleg din MARȚIENII, Eugen Iosif (blockflote, voce, compozitor, textier), stabilesc linia stilistică a formației PRO MUSICA, folk cameral progresiv. Trupa este întărită cu Adina Dimitriu (chitară, voce), Mircea Haivas (voce), Doru Crișan (pian) și Alexandru „Boița” Perin (chitară).

În aprilie 1973 sunt înregistrate primele piese la Radio Timișoara: „Menestrel”, „Copilul care-a coborât din cer”, „Rondelul sfintei adultere” și „Glossă”. În scurtă vreme, PRO MUSICA se întărește cu Erlend Krauser (vioară). Din colaborarea Stepan, Iosif, Krauser și Apreotesei rezultă proiectul „Creanga de cireș”, prima operă folk din România. Premiera ei a avut loc pe 11 ianuarie 1974 la Clubul Universității din Timișoara, în regia lui Diogene Lelu Bihoi, scenografia lui William Kovacs și asistența tehnică a lui Sandu Năbădan. Pentru a prezenta acest proiect ambițios, sunt cooptați Maria Bălan (vioară), Milan Georgevici (vioară), Dietrich Kauser (contrabas), Mihai Farcaș (percuție), Adrian Daminescu (violoncel, percuție), Cornel Pancareștean (oboi), Georgeta Pârvănescu (voce, blockflote), Doru Apreotesei (pian), Dorin Doroftei (chitară) și un grup backing vocal alcătuit din Dorel Piloș, George Găină, Dora Petzak, Ivonne Sugar și „Floriiiiiiiiin” Călinescu (joc

⁶⁷ Informații oferite prin e-mail de Ilie Stepan.

210 dramatic, recitativ). Libretul era semnat de Doru Eugen Iosif, pe texte de Eugen Jebeleanu, Titel Constantinescu, Doru Eugen Iosif și Ilie Stepan.

La Festivalul Primăvara Baladelor din martie 1974, desfășurat în Aula Facultății de Drept din București, PRO MUSICA primește premiul pentru „Cea mai bună formație folk” și Premiul de „Popularitate”. În același an, la Festivalul Artei și Creației Studentești, același spectacol prezentat în București de PRO MUSICA primește premiile revistelor „Amfiteatru” și „Viața Studentească”. După festival, sunt înregistrate la Radioteleviziune, de către o echipă condusă de Dumitru Moroșanu, formată din regizorul Sergiu Ionescu și operatorul Viorel Sergovici, fragmente din lucrare: „Glossa”, „Noul calendar”, „Flori de vișin” și „11 septembrie”. Ultima piesă nu a fost difuzată decât după 1990, fiind interzisă de cenzura comunistă.

PRO MUSICA este invitată să cânte la Sala Olimpia din Timișoara alături de PHOENIX, iar apoi, în mai 1974, la două concerte organizate de Aurel Gherghel la Sala Palatului din București, cu un mare succes de public, unde apar alături de SFINX și PROGRESIV TM. La fiecare apariție scenică, PRO MUSICA surprind atât prin calitatea programului muzical prezentat, cât și prin tinerețea membrilor trupei: Stepan și Iosif aveau doar 21 de ani, Erlend

Krauser și Perin, 16 ani, iar Dietrich Krauser, 15 ani. La sfârșitul anului 1974 primesc premiul revistei „Flacăra”.

O a doua operă folk, „Călătorie de nuntă”, este pregătită în iarna 1974 – 1975. Din păcate, proiectul este abandonat, doar câteva piese fiind înregistrate la Radio Timi-

PRO MUSICA (1975)

șoara: „Pescărușii”, „Un cântec veșnic nou” și „Pro Musica”. Mai multe concerte bucureștene, organizate de Aurel Gherghel, au loc în primăvara anului 1975, în proaspăt inaugurata Sală Polivalentă, alături de EXPERIMENTAL Q, VENUS și F.F.N.

În iunie 1975, din cauza dificultăților materiale și financiare, PRO MUSICA se destramă pentru o perioadă de timp, Ilie Stepan va activa alături de PROGRESIV TM, Doru Apreotesei devine membru GRAMOFON, iar Erlend Krauser colaborează cu PHOENIX.

Formația CLASICII, devenită CLASIC XX, s-a dovedit a fi atât o pepinieră de talente, cât și un cumul de ambiții personale, astfel că, la un moment dat, activau chiar patru formații CLASIC XX: M – cu Mișu Ciuchitu, L – trupa fraților Lengyel, H – care-l avea lider pe Ladislau Herdina și G – cu Gheorghe Moșoarcă. Întrucât apăruseră numeroase confuzii, atât în ceea ce privește invitațiile în turnee, cât și contractele cu restaurantele de pe litoral, ultimele două trupe și-au schimbat numele în PROGRESIV TM și UNIVERS.

PROGRESIV TM (1976)

Dizidenta CLASIC XX – H a apărut în octombrie 1972 și a devenit PROGRESIV TM în 25 aprilie 1973. Trupa s-a coagulat în jurul chitaristului Ladislau Herdina și a solistului vocal Harry Co-

212 radini aka Harald Kolbl. Aceștia erau secondări de Zoltan „Zoli” Kovacs (chitară bas, ex – PHOENIX), Helmuth „Hely” Moszbrucker (tobe, ex – CASCADA) și Ștefan Pentek (clape). După cum povestea Harry, numele trupei a fost astfel ales astfel încât să aibă aceeași rezonanță cu numele trupei maghiare Locomotiv GT.

Debutul PROGRESIV TM s-a produs la Sala Olimpia din Timișoara, într-un show la care au mai participat PHOENIX și CLASSIC XX, varianta Mișu Ciuchitu. Publicul a apreciat debutul trupei, astfel că sunt angajați de Teatrul Maghiar din Timișoara, unde vor pregăti spectacolul rock „Acest Pământ”, care va permite trupei PROGRESIV TM să se facă cunoscută în mai multe orașe din țară, inclusiv în București. Prezența în capitala țării le aduce o invitație în studiourile Radioteleviziunii, unde vor înregistra mai multe piese, inclusiv „Crede-mă”, care va fi inclusă în programul de Revelion al Televiziunii Române.

Primul material discografic a apărut în 1974 și a fost un single, „Amintiri / Anotimpuri”, ambele piese compuse de Laci Herdina, pe versuri de Aurelia Olărescu și, respectiv, Ștefan Kovacs, care va deveni textierul trupei. Alte două piese, „Acest pământ” și „Crede-mă”, au apărut pe primul album compilație din seria „Formații de muzică pop”. Un alt set de piese vor fi înregistrate de Dumitru Moroșanu și Octavian Ursulescu la radio: „Va cădea o stea”, „Balada”, „Veniți cu noi”, „Prometeu” și „Inimă de piatră”.

În februarie 1974, Ștefan Pentek pleacă în armată, fiind înlocuit de Ioszeff Moll, iar în trupă apar și doi elevi de la liceul de muzică: Mihai Farcaș (tobe) și Gheorghe Torz (flaut). O perioadă de timp, PROGRESIV TM apare cu doi toboșari, solourile acestora de minute bune fiind așteptate cu nerăbdare de spectatori. Un an mai târziu, Ilie Stepan (chitară bas, chitară acustică) îl înlocuiește pe Zoltan Kovacs, iar trupa prezenta deja, în concert, piesele care urmau să apară pe primul album, „Dreptul de a visa”.

Sunt invitați la Gala Săptămâna '75 de la Sala Palatului, unde se bucură de un succes deosebit. Albumul avea să fie înregistrat în septembrie 1975 la Electrecord, cu Teodor Freddy Negrescu, inginer de sunet și, deși existau compoziții pentru un disc dublu, materialul este cenzurat, astfel că „Prometeu”, una dintre piesele importante ale trupei, cu un solo dublu de baterie, „Veniți cu noi”

sau „Inimă de piatră” nu vor apărea pe disc. Toate textele celor 213 șapte piese aparțin lui Ștefan Kovacs, în timp ce Ladislau Herdina este compozitorul a șase piese: „Omul e valul”, „Nimeni nu e singur”, „Rușinea soarelui”, „Odată doar vei răsări”, „Va cădea o stea” și „Poetul devenirii noastre”, la „Clepsidra”, fiind creditat Ilie Stepan. Muzica trupei, care se încadrează în genul hard rock – rock progresiv, cu unele influențe Jethro Tull și King Crimson, avea și certe valențe de originalitate.

Coperta albumului PROGRESIV TM, „Dreptul de a visa” (1975)

Încep turneele de promovare ale primului album și sunt compuse piese și pentru unul nou: „Un cuvânt nu e vorbă-n vânt”, „Glasul tău”, „Ceasul lumii”, „Zâna nopților” și „Vorbă dulce din bătrâni”, dar, spre surprinderea generală, în septembrie 1976 PROGRESIV TM se destramă tocmai când se află pe val. Ilie Stepan continuă cu mai vechiul său proiect, PRO MUSICA, Miși Farcaș se orientează către jazz, alături de PAUL WEINER QUARTET și apoi în POST SCRIPTUM, iar Gheorghe Torz primește repartiție la Tulcea, unde va activa alături de ACCENT.

Coradini și Herdina se mută în București și vor continua cu un supergrup, PROGRESIV TM – ROȘU ȘI NEGRU, contribuția bucureșteană constând în trioul Liviu Tudan (chitară bas, pian, voce), Florin Ochescu (chitară solo) și Dumitru Bădilă, înlocuit ceva mai târziu de Ion Cristian Călare (tobe). Începe turneul de

214 promovare unui nou album, inspirat de poemul „Zburătorul” al lui Ion Heliade Rădulescu. Cenzura respinge ideea, astfel că Daniela Crăsnaru va rescrie toate textele, titlul albumului devenind „Puterea muzicii”. Liviu Tudan este compozitorul a patru piese: „Oameni și fapte”, „Opțiune pentru pace”, „Puterea muzicii” și „Pas candid către realitate”, în timp ce Laci Herdina semnează „Legământ”, „Sete de pădure” și „Gând curat”.

O trupă timișoreană mai puțin cunoscută este UNIVERS, deși o formație cu acest nume funcționa încă din 1968. Prima formulă îi reunea pe Nelu „Tzache” Botzoc (voce, chitară), Ladislau „Laci” Molnar (chitară solo), Gheorghe Moșoarcă (voce, chitară bas) și Ladislau „Tzila” Tines (tobe). La momentul respectiv, UNIIERS activa pe lângă Clubul Ada Marinescu. După aproximativ un an, rămasă în formulă de trio, fără Botzoc, trupa se desființează, Moșoarcă și Molnar trecând la CLASIC XX.

UNIVERS (1975)

fotografie din colecția lui Arpad Kajta

O a doua formulă UNIVERS apare în 1973, dintr-o dizidență CLASIC XX – M, de la numele basistului George Moșoarcă. Alături

de acesta evoluau Dinu Popescu (voce), Arpi Kajtar (chitară solo), Dumitru Chițeală (tobe), Jozsef Moll (clape). Devine trupa afiliată Teatrului Maghiar de Stat din Timișoara, participând la spectacolele teatrale și la turneele organizate de acesta. În 1975, Jozsef Moll emigrează în Germania, fiind înlocuit de Dani Kalman, în timp ce noul vocalist devine Robi Strumberger. După ceva incidente la un turneu din Valea Jiului, Dumitru Chițeală și Robi Strumberger au fost nevoiți să părăsească trupa, noul baterist fiind Helmuth „Hely” Moszbrucker (tobe, ex – CASCADA, PROGRESIV TM).⁶⁸

Colaborarea cu Teatrul Maghiar de Stat încetează în 1979, din cauza suprasolicitării formației UNIVERS în spectacolele teatrale. Pregătesc, în formulă „power trio”, Kajtar, Moșoarcă și Karol Czirko, un spectacol rock, „Zgomotele Orașului”, pe care-l prezintă la Casa Studenților, o adaptare a temei „Micul prinț” pe un text de Ștefan Dandu. Mai multe fragmente din acest spectacol au fost prezentate la TVR în emisiunea în limba maghiară a lui Zoltan Boros. Din păcate, UNIVERS nu a efectuat decât turnee pe plan local sau în județele limitrofe, astfel că, nefiind cunoscută pe plan național, nu a beneficiat de înregistrări la Electrecord.

De numele unuia dintre cei mai talentați soliști vocali din rockul românesc, Ionel „Nae” Tarnoczi, se leagă prezența în mai multe trupe timișorene, unele bine cunoscute, cum sunt PRO MUSICA, PROGRESIV TM sau CARGO, altele mai puțin cunoscute: FUSCHER, REFLEX sau TERRA SIX, unde era basist, KPK, GAMMA sau ALLA BREVE.

KPK, care-i reunea în perioada 1975 – 1977 pe Nick Kravovsch, Boița Perin și Dietrich Krauser, era una dintre primele formații rhythm & blues din România, în timp ce GAMMA era o trupă hard rock în care activa și toboșarul Romeo Beianu (ex – CONTINENTAL). ALLA BREVE era o trupă de jazz rock progresiv, cu Daniel Caran (chitară bas), Daniel Fischer (tobe, percuție) și Ștefan Inczedi (clape), care a câștigat în 1982 etapa finală a Festivalului Național al Artei și Creației Studențești, desfășurată la București.

⁶⁸ Incidentele sunt prezentate pe larg la subcapitolul „Întâmplări rockerești” (n.a.)

UNIVERȘ, cu Nae Tarnoczi (voce, chitară acustică), la Balul Tipografilor

La începutul anilor '70, pianistul de origine germană Paul Weiner, absolvent de Politehnică, înființează PAUL WEINER FREE JAZZ, cu care participă la festivalurile de jazz din țară. Trupa intră în atenția Electrecordului, care sugerează schimbarea numelui în CVARTETUL DE JAZZ PAUL WEINER și înregistrează albumul „Spirale”. Albumul conținea opt piese instrumentale compuse de Paul Weiner. Ceilalți componenți ai cvartetului erau Laurențiu Butoi (flaut, oboi), Béla Kamocsa (chitară bas) și George Hromadka (tobe). „Colinda P” și „Colinda H”, precum și „Blues-ul trenului” și „Spirale” sunt prezentate la Festivalul de Jazz de la Sibiu din 1976 și la Galele revistei „Săptămâna”. George Hromadka va fi înlocuit de Mihai Farcaș (ex – PRO MUSICA).

Cvartetul PAUL WEINER devine sextetul GRAMOFON, prin cooptarea muzicienilor Doru Apreotesei (clape) și Tiberiu Ladner (percuție, vocal) și se remarcă la Festivalul de la Sibiu din 1977 cu „Muzica sferelor”, un recital fusion – jazz cu inspirații Weather Report de cea mai înaltă calitate.

După despărțirea de flautistul și saxofonistul Liviu Butoi și plecarea lui Paul Weiner în Germania Federală, GRAMOFON prezintă la Sibiu, în 1978, câteva din piesele mai vechi, dar și compo-

zițiile lui Liviu Butoi, „Serial”, „Între nori” și „Gramofon”. La cea de-a treia ediție a Festivalului Club A din 1979, GRAMOFON se prezintă cu „Uvertura” (Apreotesei), „Urme de pași pe lut” (Farcaș), „Urme de pași pe omăt” (Kamocsa) și „Urme de pași pe infinit” (Apreotesei). După festival, Béla Kamocsa optează pentru EUGEN GONDI TRIO (Eugen Gondi – tobe, Toni Kuhn – chitară), iar ceilalți înființează formația POST SCRIPTUM.

În Lugoj, oraș aflat aproape de Timișoara și subordonat marelui metropole bănățene, întrucât marea majoritate a absolvenților de liceu mergeau la studii acolo, au existat o serie de trupe care au depășit statutul de formație locală. Un chitarist care a activat în cele mai cunoscute trupe lugojene este Freddy Stauber, stabilit de mai multe decenii în Germania, unde are o activitate muzicală impresionantă. El face legătura între OMICRON L, BETTA, STELELE și LOGIC, cele mai cunoscute formații din Lugoj.

Deși au avut o activitate relativ efemeră, de patru – cinci ani, BETTA a ajuns cea mai cunoscută formație lugojeană, datorită concertelor susținute la Sala Polivalentă din București și a numeroaselor turnee. Impresionau publicul atât datorită muzicii prezentate („Fata cu ochi de gheață”, „Grâul pâinii”, „Tinerete” și mai ales „Lae Chioru” devenind hituri), cât și a show-ului prezentat și a look-ului modern al trupei, ușor punkist. De altfel, ultima piesă enunțată mai sus, compusă de Alioșa Bőrcsök, a fost înregistrată pe un album colectiv Electrecord, „Formații de muzică pop III”.

Formula de bază BETTA cuprindea un solist vocal extrem de dinamic, Marius Danciu, trei chitariști de valoare, care aveau să-și demonstreze virtuozitatea și în alte trupe, Alexandru „Boița” Perin, Iosif „Ocsi” Egri și Walter Mergle, o secție ritmică „brici”, alcătuită din Adrian „Zamă” Ilie (chitară bas) și Alioșa Barcsok (tobe), soundul trupei fiind completat de Lucian Ciuchitu (orgă, flaut). În 1979, cunoscutul „band breaker” Liviu Tudan i-a propus lui Boița Perin să vină la ROȘU ȘI NEGRU, astfel că BETTA și-a încetat activitatea.

Într-o altă localitate bănățeană, Buziaș, muzica rock s-a dezvoltat pe lângă Liceul Teoretic, unde, începând cu anul 1968, au activat formații precum TIMIZII, CRIN, PRIAM, AMON RA, iar

218 singura formație care s-a impus pe plan național a fost ȘAH MAT. Catalizatorul trupelor buzieșene a fost profesorul de muzică Valentin Stoian, în afara orelor de muzică din liceu interpret sau îndrumător al tinerilor care doreau să cânte la orgă electronică. Nucleul formației TIMIZII era alcătuit din Costel Toma (solist vocal, tobe), Viorel Drăgan (chitară solo), Ionel „Bombo” Bândariu (voce, chitară), Ioan „Csaby” Bagyo (chitară armonie) și Erwin Samhamer (chitară bas). Repertoriul era compus din șlagăre străine (engleze și italiene), unele adaptate cu texte românești, dar și preluări de la trupele autohtone la modă în anii aceia: SINCRO, MONDIAL sau PHOENIX. Se cânta în tabere școlare, la spectacole organizate de liceu sau la Casa de Cultură din localitate.

Odată cu terminarea liceului și plecarea unor componenți la facultate sau în armată, TIMIZII se întăresc cu muzicieni de la celelalte trupe din Buziaș, astfel că, în 1971, primii trei din nucleul „dur” îi vor avea drept colegi de trupă pe: Diethmar Westrocz (chitară bas, ex – CRIN), Valentin Ivănescu (chitară armonie, voce, ex – PRIAM), Marcel Sârbu (pian, ex – CRIN) și două voci feminine, Doina Popa și Silvia Seracin. Momentul de glorie al formației TIMIZII avea să se petreacă în 1972, când vor cânta în Sala Olimpia din Timișoara, alături de PHOENIX și PROGRESIV TM.

AMON RA (1974)

În 1974, revenit din armată, chitaristul Viorel Drăgan reface trupa sub un alt nume, AMON RA, considerat a fi mistic de autoritățile comuniste. Viorel își asumă riscul de a activa în underground, și lucrează la câteva compoziții originale: „Balada lui Gruia”, „Iepurele”, „În părul toamnei ruginiu”, „Sentiment” și „Spune-mi când”. Odată cu schimbarea numelui vine în formație, ca solist vocal și la muzicuță, colegul de armată al lui Vio, George Chipăroaia, originar din Lovrin, care se va stabili curând definitiv în Buziaș. La mijlocul anilor '70 formația AMON RA îi alinia pe: Viorel Drăgan (chitară solo), George Chipăroaia (solist vocal, muzicuță, percuție), Marcel Sârbu (pian, claviton), Diettmar Wesztroczy (chitară bas), Darius Mihăescu (tobe), Dănuț „Spaț” Râmneanțu (flaut), Silvia Seracin (voce).

După plecarea lui Diettmar, basistul trupei devine Ion Ghi-lezan. Stilul trupei suferă transformări importante, îndreptându-se mai mult spre genul soul – funky, dar păstrează în continuare și influențele blues – rock în compoziții precum „La steaua”, „Singur între zări” sau „Nu-ncerca să trișezi”. În sfârșit, în 1979, înainte de a prelua numele de ȘAH MAT, AMON RA activa în formulă de quartet, primii trei, Drăgan, Chipăroaia și Sârbu activând alături de Remus Corad (tobe).

În Cluj, după desființarea formației CHROMATIC GROUP, s-au afirmat o serie de formații ceva mai elitiste, de rock progresiv, cea mai cunoscută fiind EXPERIMENTAL Q, care și-a continuat activitatea și după ce membrii fondatori și-au terminat facultatea, într-o altă componență, sub numele de EXPERIMENTAL Q2.

Trupa EXPERIMENTAL Q a fost înființată în noiembrie 1971 și reunea doi studenți la Conservator, Valentin Farcaș (chitară solo, voce) și Eugen Tunaru (clape), care activaseră în trupa ALFA CENTAUR, cu doi studenți la Medicină, Călin Coldea (chitară bas) și Dan Igrețiu (tobe, ex – CHROMATIC). Adepți ai unui rock progresiv de regulă instrumental, influențat de Mahavishnu Orchestra, cu rare intervenții vocale, „experimentalii” sunt invitați pentru înregistrări la studioul teritorial de Radio Cluj-Napoca, după ce obțin, în martie 1972 și martie 1973, două Locuri I la Festivalul Primăvara Studentească Clujeană, pentru piesele „Baladă” și „Dans marțian”, și premiul de „Compoziție” la Festivalul Primăvara Moldovei.

Din 1973, membrii trupei sunt exclusiv studenți la Conservator, întrucât Coldea optează pentru un alt proiect, MODAL Q, iar Igrețiu termină facultatea și se prezintă la postul primit prin repartiție. Cei doi au fost înlocuiți de Nicolae Bucaciuc (chitară bas) și Nicolae „Puiu” Deliorean (tobe, ex - ASTRAL, Petroșani). „Dans marțian”, „Zorile”, „Atlantida I” și „Legenda Sarmizegetusei” sunt piesele prezentate în premieră pentru București, la Gala Săptămâna Top în 1974, unde apare și noul membru EXPERIMENTAL Q, Gheorghe Marcovici (flaut, compoziție). Prezența trupei la această gală este apreciată atât de specialiști, cât și de publicul spectator. Primele două piese prezentate intră în topurile revistelor „Săptămâna” și „Tribuna”. Acest succes le aduce prezența pe primul disc din seria „Formații de muzică pop”, cu piesa „Flori”, în compoziția lui Valentin Farcaș, care era și vocalistul trupei – palidă consolare și reprezentativitate pentru o trupă

care avea materialul necesar și ambiția unui album propriu, conceptual. Se pare că Electrecordul preluase înregistrările radio ale EXPERIMENTAL Q, intenționând să editeze un disc, dar materialul nu a primit aprobările necesare de la CCES. Pentru Gala din anul următor, membrii trupei au pregătit o serie de piese ambițioase, avangardiste, „Amintiri despre viitor”, „Atlantida II”, „Monstrul apelor”, „Vis intergalactic” și „Imn pentru Giordano Bruno”. 221

Practic desființat, după absolvirea Conservatorului de către trioul Farcaș – Marcovici – Delioran, EXPERIMENTAL Q revine în 1977 cu un nume ușor schimbat, EXPERIMENTAL Q2, noii colegi ai lui Valentin Farcaș fiind Johnny Bota aka Ionel Radosavliev (chitară bas, vioară), Vasile Bârsan (tobe), Ioan Kovacs (percuție) și Ion „Johann” Gherman (pian, ex – MODAL Q). Noua compoziție, „Marș funebru la moartea unui astronaut”, o piesă extinsă la aproape 40 de minute, va fi prezentată la ediția a treia a Festivalului Club A, în 1979. În ultimul line-up EXPERIMENTAL

Q2 îi găsim, alături de Farcaș și Gherman, pe Marius Marchiș (chitară bas), Tonino Tudorache (tobe), Zoltan Majó (flaut) și Cornel Arion (saxofon). Compozițiile din perioada respectivă au fost „Balada nr. 105”, „Ubu rex”, „Fluturașul roz” și „Relaxare spațială”.

**Afiș pentru un concert rock
la Sala Polivalentă (1977)**

Așa cum am arătat mai sus, din păcate, exceptând melodia „Flori”, celelalte piese EXPERIMENTAL Q sau EXPERIMENTAL Q2 nu au găsit disponibilitatea Electrecord pentru a fi înregistrate și transpuse pe vinil. Acest lucru s-a petrecut abia în august 2010, când Valentin Farcaș reunește trupa, cu Dominic Csergo în locul lui Puiu Delioran, și înregistrează live, în clubul Big Mamou din București, o parte din vechile piese EXPERIMENTAL: „Cvintetul nr. 2”, „Star-ship”, „Vis intergalactic”, „Amintiri despre viitor”, „Flori”, „Monstrul apelor”, „Atlantida 1”, „Atlantida 2” și „Giordano Bruno”. Albumul a apărut pe CD la Soft Records în 2012. Doi ani mai târziu, aceeași casă de discuri lansează CD-ul EXPERIMENTAL Q2 „Reflux”, cu 7 piese din cea de-a doua perioadă de existență a trupei, preluate de la Radio România Cluj: „Feriga albastră”, „Omagiu lui Ravel”, „Explozie primară”, „Liniște”, „Prelucrare după Wohlttemperierte Klavier de Bach” și „Reflux”, ultima piesă fiind o înregistrare făcută la Festivalul de Jazz din Sibiu, 1978. Alături de membrii formulei de bază de la acel moment, la vioară apare Peter Franz Gherman.

MODAL Q este un EXPERIMENTAL poate mai puțin rafinat, dar mult mai rock, mai ales prin faptul că basistul și liderul trupei, Călin Coldea, a fost unul dintre „experimentalii”. Probabil că, fiind student la Medicină, Călin era ușor stresat de conservatoristii din trupă și nu a avut posibilitatea să-și experimenteze propriile idei muzicale. În noua trupă, alături de Ștefan Ioanovici (voce), Constantin Nica (chitară) și Dumitru Damian (tobe), reușește să impună un sound mai progresiv, orientat spre jazz rock, distanțându-se de maniera avangardistă a foștilor săi colegi. Chiar în anul înființării, în 1974, au obținut Premiul al II-lea la Primăvara Studentească Clujeană. Flautistul Adrian Gugu și violonistul Vasile Gauris completează efectivul trupei, care-și extinde astfel aria de expresie muzicală, de la Jethro Tull până la The Flock. În această componentă obțin Premiul I la ediția din 1975 a Primăverii Studentești. În același an, chitaristul Cornel Moldovan (ulterior la COMPACT) îl înlocuiește pe Constantin Nica, care terminase Conservatorul, Clasa Canto, și emigrează în Elveția, iar Ioan Gall devine noul violonist al trupei. Sunt compuse piese noi, unele imprimate la Radio Cluj, astfel că în 1976 obțin „Marele Premiu” al Festivalului Creației și Artei Studentești de la Galați.

De un mare succes se bucură piesa „Din adâncul pământului”, premiată de mai multe ori pe parcursul anului 1977. „Pasărea de gheață”, „Metamorfoze” și „Piatra lunii”, piese care au intrat și în topul revistei „Săptămâna”, sunt alte compoziții care ar fi meritat să apară pe un album MODAL Q, dar, și de această dată Electrecordul nu a fost pe fază. Sunt invitați la trei ediții consecutive ale Festivalului de Jazz de la Sibiu (1977 – 1979), unde au o evoluție meritorie, la Galele anuale ale revistei „Săptămâna” și la edițiile a III-a și a IV-a ale Festivalului Club A (1979, 1981), la ediția din 1979 câștigând „Marele Premiu”. „Muzica grupului se vrea una peisagistică și descriptivă, folosind un colaj de elemente rock și jazz, pe structuri simfonice”.⁶⁹

În perioada 1977 – 1981, componența MODAL Q suferise modificări serioase, Coldea fiind singurul rămas din echipa inițială. Astfel, în 1977, acesta, împreună cu Moldovan și Gall, activau alături de Mihai Gherman (pian, orgă), Ștefan Hegheduș și Lucian Lipan, ambii percuționiști, iar în 1981, la Festivalul Club A, Coldea cântă alături de Claudiu Frunză (pian), Mircea Kiraly (moog, melotron), Heinz Imrich (flaut), Adrian Filipescu (tobe) și Radu Crăciun (percutie).

ACUSTIC T'74 (1974)

Una dintre trupele de expresie maghiară extrem de apreciată în anii '70 a fost ACUSTIC T'74, înființată în 1974 la inițiativa

⁶⁹ Pliantul Festivalului Club A din 1981

224 lui Farkas Iozsef (orgă, chitară) la Casa Tineretului din Cluj-Napoca. Din primul line-up au mai făcut parte Simó József (chitară bas), Gábor Tamás (voce), Király Ferenc (saxofon, flaut) și Streit Lajos (tobe). Încă de la primele repetiții, orientarea grupului a fost către un jazz rock fusion, cu lungi solouri instrumentale și inserturile vocale ale lui Gábor Tamás, student la secția de Canto a Conservatorului clujean. De altfel, acesta va edita în nume propriu două discuri EP, iar pe cel de-al doilea piesa „Álom” (Vis) va fi interpretată alături de colegii săi de trupă de la ACUSTIC T’74.

Din nefericire pentru trupă, Tamás va pleca în Suedia, noii-veniți fiind Barbu Dumitrescu (voce), de asemenea student la Canto, care avea avantajul că, pe lângă limba română, vorbea fluent și limba maghiară, și Walter Kühn (trombon). Solourile instrumentelor de suflat se înmulțesc, iar în perioada 1975 – 1978, ACUSTIC T’74 apare de mai multe ori în emisiunea în limba maghiară a Televiziunii Române. Majoritatea pieselor din repertoriu erau compoziții proprii și aveau versiuni bilingve, atât în limba maghiară, cât și în română. S-au afirmat în diferite concerte, turnee, precum și la festivalurile studențești. Au apărut pe albumul compilație „Formații de muzică pop II” cu piesa „Crăiasa din povești” (1976), dar și pe compilația în limba maghiară „Zenés Karaván I” (Caravana Muzicală I), cu „Visszatérő Régi Álmom” (Visul De Altădată, 1977). Dintre piesele în limba română, înregistrate la Radio Cluj, pe lângă „Crăiasă”, se remarcă „În drum”, „E zi sau e noapte” și „Comoara”.

Rockul orădean al anilor '70 este reprezentat de alte câteva trupe ambițioase care s-au afirmat pe plan național. Dacă despre METROPOL și MAGNETON am vorbit deja, noii-veniți ai perioadei 1971 – 1977 au fost MIRAJ și STATUAR.

MIRAJ și STATUAR sunt două formații orădene legate de numele talentatului chitarist Viorel „Vivi” Repciuc. MIRAJ s-a înființat în 1972, membrii fondatori fiind Alexandru Szabo „Șonny” (voce, compozitor), Șerban Lupu (chitară), Gheorghe Ivan (chitară bas), Vasile Foica (flaut) și Cornel Ungur (tobe), ultimul înlocuit de Iosif Trendler, precuționist la Filarmonica din Oradea. Din 1974, locul lui Șerban Lupu este luat de Viorel Repciuc, iar trupa va înregistra primele piese la Radio Cluj și va apărea la TVR în emisiunea „Club T”. Lupu va reveni în formație un an mai târ-

ziu pe post de basist, înlocuindu-l pe Gheorghe Ivan, moment în care Vasile Foica pleacă la Iași pentru a activa în formația ETHOS, astfel că la MIRAJ apare un pachet de suflători: Zoltan Augustin (trompetă), Ladislau Boroș (saxofon) și Ioan Biguș (trombon).

Muzica trupei MIRAJ se simplifică începând cu anul 1975, orientându-se spre hard rock, astfel că timp de 4 ani activează în formulă de cvartet: Szabo – Repciuc – Lupu – Trendler. În 1976 apar pe albumul colectiv „Formații de muzică pop II”, cu o piesă compusă de Șerban Lupu, „Dialog”. După anul 1978, MIRAJ intră într-un con de umbră, despărțindu-se de Viorel „Vivi” Repciuc.

STATUAR este un side – project hard & heavy, al lui Viorel „Vivi” Repciuc, care a activat în paralel cu MIRAJ. Inițial, în 1975 a fost un „power trio” cu Andrei Goldenthall (chitară bas) și Viorel Barna (tobe). Primele compoziții, „Omule!”, „Lumini în noapte” și „Noapte albă”, sunt în-

STATUAR (1976)

registrate la TVR, dar ultimile două nu obțin viza de difuzare. STATUAR se întărește, devenind quintet prin cooptarea lui Dan Greavu (solist vocal), poreclit „Bivolul Carpaților” de băieții de la SFINX, și a lui Iosif Balog la chitară ritm. În februarie 1976 sunt invitați de Aurel Gherghel la Sala Polivalentă, într-un concert alături de SFINX, F.F.N., Valeriu Sterian și Mircea Vintilă, unde hard rockul lor agresiv este apreciat de public. Noile compoziții, „Când tinerii visează” și „Ascultăm pământul”, intră în topurile de specialitate, iar STATUAR este invitată la Gala revistei „Săptămâna”. În 1977, Dan Greavu pleacă în Occident, locul său fiind luat de craioveanul Alin Simniceanu. Alături de acesta sunt înregistrate alte compoziții: „Invitație la dans”, „Teama de frumos”, „Vine cirul Mare” sau „Te aștept să vii”. Din păcate, în ciuda sutelor de spectacole susținute de formația STATUAR și a numeroșilor săi fani, trupa era pusă la

226 „index”, fiind considerată o formație rebelă, astfel că nu i s-a aprobat apariția unui album pe care l-ar fi meritat. Trupa își încetează activitatea în 1977, când Viorel „Vivi” Repciuc vine în București pentru a resuscita formația MONDIAL.

METROPOL a făcut în vara anului 1971 cea mai importantă „achiziție”, toboșarul – vocalist Béla Ráduly, care avea și o voce puternică, potrivită pentru hard rock, ce a permis trupei METROPOL ca timp de aproape doi ani să evolueze în formulă de „power trio”, în manieră Cream sau Jimi Hendrix Experience, în formula Elekes – Virányi – Ráduly. Cei trei câștigă Premiul Special pentru „Înaltă interpretare artistică” la Festivalul Artei Studentești din 1972, și Premiul de „Compoziție” la Festivalul Siculus din același an. Acest ultim succes avea să le aducă și invitația de a înregistra două piese, „Három Fiu” (Trei băieți) și „Szeretem Az Életet” (Iubesc viața), pe albumul compilație „A Siculus '72 – Táncdalfesztivál – Dalai”, vinil dedicat celor mai bune formații care au participat la festival.

Mai mult, într-un moment în care Televiziunea Română respecta cu strictețe indicațiile de partid, singura „oază” rock o constituia „Emisiunea în limba maghiară”, unde Boros Zoltan invita cele mai bune formații de expresie maghiară ale momentului, astfel că METROPOL vor apărea aici de mai multe ori. Aparițiile TV vor facilita trupei mai multe turnee în țară, primele concerte bucureștene, și un turneu cu Delphin Show International din Paris.

Un nou succes la Siculus este obținut în 1973, unde METROPOL, întărită cu un nou membru, Sárosi Endre (clape), primește Premiul I la categoria „Formații beat” și Premiul de „Popularitate”. În același an, împreună cu un nou membru al trupei, Trifán László (chitară, voce), pregătesc un spectacol musical – rock, care va fi prezentat în 1974 la Teatrul din Oradea: „Noile suferințe ale tânărului W.”, de Ulrich Plenzdorf. Tot atunci va apărea și primul disc EP, cu trei piese interpretate în limba maghiară: „Dal A Lányról” (Cântec despre o fată), „Rövid Mondat” (Frază scurtă) și „Kocsidefekt” (Pană de mașină). Deși textele au fost concepute în limba maghiară, Virányi Attila și colegii săi au reușit să se facă iubiți și de numeroși fani români, atât datorită calității umane a membrilor trupei, cât și a muzicii abordate, un hard rock fără compromisiuri, și a textelor românești corespondente celor ma-

ghiare. În 1976, nou venit în trupă este Andrei Orbán (chitară, voce), alături de care încep un lung turneu prin țară, care în timp de doi ani va atinge un număr record de reprezentații. 227

METROPOL susține mai multe concerte la București la „Clubul de la ora 7”, Gala revistei „Săptămâna” și la Sala Polivalentă. Surpriza a reprezentat-o faptul că METROPOL au venit în fața publicului bucureștean cu texte în limba română, iar show-ul lor era, la ora respectivă, unul dintre cele mai complexe spectacole hard rock. Piese „Vouă”, „Ajutor”, „Cântec simplu”, „Averea palmeilor”, „Viața e un dans”, „Tot pe drum”, „Vino cu noi” sau „Atunci e bine” (Locul I în „Topul Săptămâna”) devin hituri naționale, fiind solicitate tot mai des la posturile de radio. Trifán este compozitorul piesei „Rum Blues”, care va apărea pe albumul compilație „Zenés Karaván I” (Caravana Muzicală I, 1977). În același an sunt invitați la Electrecord pentru a înregistra un prim album, „Égig Érhette Az Ének” (Sunetul în zbor).

Primul material propriu semnat METROPOL, un disc mic omonim, apare la Electrecord în 1974, la sfârșitul anului. Vara anului 1975 aduce grupului o stagiune desfășurată la Costinești, alături de PRO MUSICA, BASORELIEF și CRISTAL. METROPOL figurează și într-o ediție din 1977 a emisiunii TV „Caravana muzicală”, interpretând o piesă în limba maghiară.

METROPOL (1976)

Dintre trupele ieșene afirmate în anii '70 s-au remarcat ETHOS și TRANSFER, două formații de elită, adepte ale jazz rockului, alcătuite din studenți sau absolvenți de Conservator. Legătura dintre cele două trupe este făcută de chitaristul Felix Șipoș, un muzician care a activat pentru perioade destul de scurte de timp atât la ETHOS, cât și la TRANSFER, apoi s-a stabilit în Norvegia.

ETHOS (1976)

ETHOS s-a înființat în decembrie 1974 la inițiativa lui Cornel Cristei, student la Clasa de Pian a Conservatorului Gheorghe Dima. Acesta a reușit să găsească la celelalte clase ale conservatorului ieșean colegi dispuși să activeze într-o formație jazz rock, selectându-i „post pe post”. Astfel, vocalul Valeriu Gîdei era student la Canto, Vasile Foica la Clasa de Flaut, toboșarul Iosif Trendler la Clasa de Percuție, Doru Sascău la Contrabas, singurul „intrus” fiind chitaristul Eugen Gheorghiu, student la Politehnică. Spre deosebire de alte trupe care erau dornice să apară pe scenă, ETHOS s-a pregătit destul de mult în sala de repetiție și, fiind ascultați ocazional de un redactor la Radio Iași, au făcut o sesiune de înregistrări în ianuarie 1975. Au înregistrat cinci dintre compozițiile

lui Cristei („Visul”, „Fir de iarbă”, „Înserare”, „Pe drumul luminii”, 229 „Te așteptam”), câte două ale lui Foica („Cel iubit”, „Spune-mi tu”) și una a lui Gîdei („Ceară de flori”, „Presimțire”). Debutul scenic s-a produs în martie 1975 la Casa de Cultură a Tineretului și Studenților din Iași, iar două luni mai târziu câștigă Locul I la concursul Primăvara Studențească ieșeană. Prima lor apariție TV are loc în iulie 1975, cu piesa „Înserare”. În octombrie a aceluiași an, Nelu Cohn devine noul chitarist al trupei, dar renunță după câteva luni, astfel că până în octombrie 1976, când este cooptat Gabriel Pedo, ETHOS activează fără chitarist. La începutul anului 1976 basistul Victor Huminiuc îl înlocuiește pe Doru Sascău.

Finala pe țară a Festivalului Național al Artei și Culturii Studențești s-a desfășurat la Galați și le-a adus membrilor formației ieșene Locul I și titlul de laureat pe țară pentru „Concepție muzicală originală”, Premiul pentru „Cea mai bună compoziție” (piesa „Doar noi”, compoziția lui Cîrstei pe versurile lui Lucian Blaga) și Premiul pentru „Cel mai bun flautist”, Vasile Foica. Devin cunoscuți pe plan național după ce apar în mai multe emisiuni TVR, participă la Gala Pop, organizată în februarie 1977 la Palatul Sporturilor și Culturii din București, și câștigă Locul I pe țară la categoria „Formații pop studențești”, ediția 1977 a Festivalului Cântarea României. Apar pe albumul compilație „Formații de muzică pop II” cu piesa „Visul” și au propriul disc, un single apărut în 1979, cu piesele „Caut nume”, compusă de Cornel Cristei, pe versurile lui Lucian Blaga, și „Miezul nopții”, compusă de Vasile Foica pe versurile lui Mihai Eminescu.

Cealaltă trupă ieșeană lansată în anii '70 este TRANSFER, formație de jazz rock condusă de Constantin Ulinici. Acesta studiasse vioara de la vârsta de șapte ani, dar, câțiva ani mai târziu, dorind să cante jazz rock, începe studiul chitarei bas și a contrabasului, influențat de Stanley Clark, Jaco Pastorius și Eddie Gómez. După o primă trupă cu o activitate puțin cunoscută, POP SET, înființează în 1974 TRANSFER, în care mai activau Cristian Gîrlea (pian, orgă), Felix Sipoș (chitară), Valeriu Pavel (tobe) și un pachet de suflători, alcătuit din Valer Bosnea (trombon), Cornel Erdei (trompetă) și Horia Tariton (saxofon tenor). Trupa se afirmă rapid atât în mediul studentesc, cât și pe scenele ceva mai pretențioase, cele de jazz. Fac mai multe înregistrări atât la Radio Iași, cât și la Radiotelevi-

230 ziunea Română, sunt invitați la Galele revistei „Săptămâna” și la Festivalul de Jazz de la Sibiu. Pentru o perioadă de timp, Constantin Ulinici „îngheață” proiectul TRANSFER pentru o colaborare cu pianistul Ion Baciú Jr. și cu formația lui Titel Popovici, alături de care participă la Festivalul de Jazz de la Sibiu în 1978. În același an revine la trupa de suflét, apelând la câțiva dintre foștii colegi de la POP SET: toboșarul Valeriu Pavel, percuționistul Stelian Andronic, trombonistul Marcel Maxim, trompetistul Ion Leonte, nou venit fiind doar Romeo Tebeică (saxofon tenor), fost instrumentist de muzică populară. „Stilul grupului urmărește un echilibru între secția ritmică și pachetul de suflători, crearea unor roluri în contextul componenței instrumentale”.⁷⁰ Câteva piese din repertoriu au fost „Transfer”, „Festival”, „Drum deschis”.

Participările la Gala Jazz Rock Brașov din 1978, Festivalul de Jazz de la Sibiu din 1979, unde obțin Premiul pentru „Compoziție și aranjament muzical” și Premiul pentru „Cel mai bun instrumentist”, și Festivalul Club A, edițiile a III-a și a IV-a, aduc formației TRANSFER recunoașterea pe plan național. Mimi Bogdan (pian), Romeo Cosma (clape), Silviu Mărculescu (trombon), Romeo Zlat (saxofon) și Eugen Amarandei (saxofon alto) sunt alți muziceni care au făcut parte din trupa ieșeană. Din nefericire, nici TRANSFER nu a reprezentat interes pentru Electrecord, singura înregistrare apărând pe un disc colectiv, „Jazz Restitutio V – Sibiu Jazz Festivals – Extraits”, apărut în 1993, cu piesa „Daily, Midday”. Ultima apariție bucureșteană a formației TRANSFER a fost la cea de-a IV-a ediție a Festivalului Club A, din 1981. De această dată au apărut în formulă de trio: Ion Baciú Jr (pian), Stelian Andronic (percuție) și Constantin Ulinici (chitară bas).

Aflat cât de cât în umbra lașului, cu un centru universitar mult mai mic, singurele formații afirmate la începutul anilor '70 în Bacău au fost ROȘU ȘI ALB, EOLIC GROUP și NARCIS.

ROȘU ȘI ALB a existat în perioada 1969 – 1972, reunind o serie de absolvenți ai unor facultăți din Iași: Nelu Diaconu (chitară, voce), Florin Iepurică (chitară), Genu Cambos (chitară bas) și Gigi Pruteanu (tobe), cel care va deveni un cunoscut filolog.

⁷⁰ Caietul program al Festivalului Club A, ediția a III-a, 5 – 8 iunie 1979

EOLIC GROUP a fost înființată în 1972 pe lângă Institutul Pedagogic, de Florin Iepurică, fost chitarist și vocalist în ROȘU ȘI ALB. Ceilalți componenți ai trupei de jazz rock progresiv, erau George Mihalache „Giordano” (chitară armonie), Rică Lefter (clape), Florin Enea (chitară bas), Eugen Zaharia (percuție) și un grup de suflători de la Liceul de Muzică. Pentru o perioadă de timp în care Florin Enea a satisfăcut stagiul militar, Gelu Comboș devine basist în trupă și în această componență EOLIC GROUP câștigă Festivalul Național al Artei Studentești în 1974. După efectuarea stagiului militar, Florin Enea revine pe postul său, Gelu Comboș trecând la chitară armonie, devenind și solist vocal. Potrivit obiceiului vremii, trupa activează în

EOLIC GRUP

restaurantul Moldova din Bacău și apoi obține un contract de peste doi ani în Luxemburg. După mai mulți ani petrecuți prin restaurante, ambițiile muzicale le revin în 1981, când EOLIC GROUP se revitalizează în formula Florin Iepurică (chitară solo, voce), Gelu Comboș (voce), Dorel Sascău (clape), Florin Enea (chitară bas) și Gigi Pruteanu (tobe). În această componență, trupa înregistrează un set de opt piese în studiourile TVR Iași, apare la televiziune și efectuează numeroase turnee în țară și străinătate. Dintre piesele de succes ale formației EOLIC GROUP, care a activat până în 1985, notăm „Visul”,

232 „Ascultă-mi cântecul”, „Cânt pentru tine”, „Chemarea”, „De mâine”, „Voi oameni”, „Planeta de granit”, „Îmbătrânim încet” ș.a.

Mai puțin cunoscută, dar consemnată totuși de Daniela Caraman Fotea și Florian Lungu în „Disco Ghid Rock”, (Editura Muzicală, 1977), este formația Întreprinderii de Reparat Avioane Bacău, NARCIS, condusă de Eugen Cambos (chitară bas, voce, compozitor), împreună cu Octavian Eftimie (chitară solo, voce), Nicolae Eftimie (orgă) și un pachet de suflători.

Din același „Disco Ghid Rock” aflăm și de existența formației sucevene EXCELSIOR, unde activau Dorin Ciobâcă (chitară, voce, compoziții) și Narcis Dimitriu (pian, orgă).

Formația gălățeană CRISTAL, care avusese în perioada 1968 – 1970 o serie de succese notabile, consemnate în capitolul anterior, revine în actualitate în octombrie 1973, când Puiu Crețu va reface trupa cu Monica Lazăr și Vasile Șeicar (voce), Gheorghe Marin și Bebe Hoștiuc (chitară), Lili Spătaru (flaut, saxofon), Tiberiu Cazan (chitară bas, voce), Aurel Schwartz (tobe) și are o participare apreciată la Festivalul Artei și Creației Studentești din 1974, desfășurat în București. Noile compoziții erau „Stele”, „O clipă de aur” și „Seara pe lac”. După ce Vasile Șeicar intră în Cenaclul Flacăra, noul vocalist este Gabi Gheorghiu. Din 1974, CRISTAL colaborează cu cenaclul Amfiteatrul Artelor, parti-

CRISTAL (1976)

cipând la turneele acestuia. CRISTAL s-a aflat și printre trupele agreate de Electrecord, astfel că patru din compozițiile lui Puiu Crețu au apărut pe primele patru viniluri compilație din seria „Formații de muzică pop”: „Clipa de aur!”, „Omule”, „Limba noastră” și, respectiv, „Obârșii”.

CRISTAL sunt invitați la Gala Săptămâna Top '76, acolo unde

era prezentă toată floarea rockului românesc și, în același an, sunt la-
ureați ai Festivalului Artei și Creației Studentești, desfășurat în Galați,
unde profesorul Puiu Crețu primește Premiul Special pentru „Compo-
ziție” și pentru întreaga activitate în viața muzicală studentească. Noi-
le compoziții, „Voroneț”, „De-or trece anii”, „Nimeni nu cunoaște fata”,
„April”, „Cântecul călătorului prin toamnă”, anunțau apariția iminentă
a unui album, dar acesta va apărea abia în 1984. Urmează numeroase
turnee atât în țară, cât și la Havana (1978) sau Sofia (1979).

În Chișinău, după trei ani de inactivitate, Mihai Dolgan
primește acordul autorităților unionale moldovenești să formeze
o nouă trupă, care se va numi CONTEMPORANUL, cu un reperto-
riu axat pe pop rock, funk – soul și jazz rock, ce a activat începând
din anul 1974. Se spune că însuși Petru Lucinschi, care era la mo-
mentul respectiv singurul moldovean din staff-ul de conducere
al Partidului Comunist Moldovenesc, unde îndeplinea funcția de
secretar al Comitetului Central și contribuise din plin la interzice-
rea formației NOROC, ar fi sugerat noul nume.

Prima apariție discografică a trupei CONTEMPORANUL este
un flexi-disc apărut în 1976, „Prima iubire”, „Durerea mea”, „În
frumoasa mea Moldova” și „Casa mare”. În 1977, apare la Casa
de Discuri Мелодия albumul omonim, ce cuprindea nouă piese
din care șapte în limba română, „În grădina lui Ion”, „Moldovenii
când se strâng”, „Mărioara”, „Dorul meu”, „Iuliana”, „Primăvara”
și „Băieții veseli”, urmat de alte două albume, ceva mai pop. În
1981, apare un alt album omonim, pe care toate piesele sunt în
limba română, „Frumoasa mea patrie”, „Ninge”, „Șapte câni”, „Ce
te legeni, codrule”, „Ce rost are” și „Și dacă ramuri bat în geam”,
iar în 1983, albumul „Karnaval” cu alte nouă hituri, printre care
se aflau „Melancolie”, „Carnaval”, „Asta-i hora moldovenească”,
„loane, loane” și „Ne place nevasta”.

Pe lângă organizarea Festivalului de Jazz, Sibiuul avea și o serie de trupe rock care evoluau în sălile de dans din oraș: Sala Oglinzilor, Clubul Independența, Clubul Elite, Casa de Cultură a Tineretului sau în cantina de la MTU.

Trupa sibiană SONIC a luat ființă în 1970 la inițiativa lui Florin Grigoraș (chitară bas), care a apelat la colegii săi de la Liceul Octavian Goga, Ninel Popșa (solist vocal), Gabi Tudor (chitară) și Radu Voicu (tobe). În iarna anului 1973, o parte dintre membrii trupei sunt recrutați la Divizia de Pompieri, unde Grigoraș și Tudor vor activa într-o formație împreună cu Adi Hanea (voce), Lucian Fabro (tobe) și Titi Iacob (clape). După satisfacerea stagiului militar, trupa se reformează în 1975 în formula Hanea – Tudor – Grișoraș – Fabro, noii-veniți fiind Kurt Vass (clape) și Micky Pavel (saxofon, clape, voce), iar un an mai târziu este cooptat și trompetistul Gheorghe Constantin. Primele înregistrări SONIC, un număr de șapte piese, sunt realizate la Radio Cluj în ianuarie 1976. Sub influența Festivalului de Jazz de la Sibiu, în perioada 1977 – 1979 muzica trupei este axată spre jazz rock. Din 1980, numele trupei se schimbă din SONIC în RIFF, direcția muzicală a grupului orientându-se către hard rock.

O altă formație sibiană, STEREO, este una dintre trupele înființate de valorosul chitarist Adrian Ordean. La vârsta adolescenței a fost descoperit de Nicolae Ionescu, liderul VOCAL JAZZ QUARTET, care l-a invitat să se ocupe de acompaniamentul instrumental al trupei, în 1972, alături de Adrian Orlea (chitară bas), Nelu Oprea (tobe) și Kurt Vass (clape). Piesa „Copii ai vieții” apare pe albumul „Formații de muzică pop I”. Mutat la Brașov în 1975, Adi Ordean își mută aici și trupa. Colaborează cu Mircea Vancă (flaut, voce), Heinz Golner (chitară bas), Tiberiu Minia (tobe) și Titi Iancu (pian electric, orgă). Orientarea muzicală a trupei este spre rock progresiv – jazz rock, dovadă fiind compozițiile lui Ordean: „Valuri”, „Acesta e drumul” sau „Voci în noapte”.

Succesul nu se lasă așteptat, astfel că STEREO vor obține Premiul al II-lea la Festivalul Interjudețean Primul Ghiocel, ediția 1977, în timp ce Ordean primește Premiul Uniunii Compozitorilor pentru „Concepție originală”. Activitatea formației STEREO se încheie în 1979, când Adi Ordean este cooptat de Florin Grigoraș în RIFF. Colaborează apoi cu brașovenii de la GRUP '74 (1979-1980), cu SENS UNIC (1980-1981), fiind invitat apoi de Liviu Tudan în ROȘU ȘI NEGRU.

Așa cum sugerează și numele, trupa brașoveană GRUP '74 s-a înființat în august 1974 la inițiativa lui Sandu Albiter (chitară, voce) care, timp de trei ani, activase deja în diverse trupe conjuncturale: ALCOR (unde este „școlit” de colegul de trupă Dan Pavelescu), SACONITY (un nume de trupă aparent ciudat, dat de primele două litere din prenumele componentilor), LOTUS, PEGASUS, ACOUSTIC SHOCK, formații alături de care asigura sezonul estival la restaurantele din Poiana Brașov, atunci când trupezle cunoscute erau plecate pe litoral. Primul line-up GRUP '74 îi cuprindea, alături de Albiter, pe Nicu „Șipcă” Stănescu (chitară), Gyuri Vass (chitară bas) și Dan „Țăcă” Gheorghe (tobe). Participarea la Festivalul Primăvara Muzicală Brașoveană le aduce Locul al II-lea, deși la secțiunea „Rock” concuraseră singuri... Motivul l-a reprezentat refuzul membrilor trupei de a se tunde. Apoi, la Festivalul Interjudețean Primul Ghiocel au obținut același Loc II, de această dată Locul I fiind câștigat de cineva, și anume de formația sibiană STEREO, cu Adrian Ordean. Participă apoi la faza finală a Festivalului Național al Artei și Creației Studențești de la Galați, unde obțin Locul al III-lea, fiind întrecuți de MODAL Q și CRISTAL. Prima înregistrare radio este „Călătorul”, compusă de Nicu Stănescu pe text de Sandu Albiter, urmată de o piesă instrumentală, „Stidiu Nr. 1”.

În 1975 au loc modificări de componență, Paul Panait, apoi George Nogojan ocupă postul de basist, alți noi veniți fiind Mircea Vancă (flaut, voce), Dănuț Brucher (clape), Daniil Proca (solist vocal, pian, instrumente de suflat) și un al doilea toboșar, Romeo Rădoi. Trei dintre noii-veniți erau elevi la Liceul de Muzică din Brașov, astfel că, așa cum s-a întâmplat la cele mai multe dintre trupezle vremii, admiterea la facultate și armata au pus punct

236 unei etape din activitatea GRUP '74. Trupa se reconfigurează în formula Albiter – Proca – Panait – Gheorghe, singurul nou venit fiind Lucian Nireșteanu (pian, voce). Noile compoziții, două piese instrumentale, „Studiu Nr. 2” și „Variațiuni 5+1” (compoziție George Nogojan), „Orologiul” și „Toamna”, ambele compoziții de Romeo Rădoi pe texte de Daniil Proca, „Flori de timp”, muzică și text de Daniil Proca, și trei melodii cu muzică și text de Sandu Albiter: „Oameni buni”, „Veniți să cântăm” (piesă inclusă de Cristian Mungiu pe coloana sonoră a filmului „Amintiri din Epoca de aur”), „De ce sunt trist?” (piesă oprită de cenzură de la difuzare din cauza textului).

GRUP '74 (1976)

Dintre formațiile de expresie maghiară, notăm trupele apărute pe albumul din 1974 „Cîntece din Festivalul de Muzică Ușoară (A Siculus '72 · Táncdalfesztivál · Dalai)”, SYMPATHY, cu Sárosi Endre și Popa Rodica (voce), BÚGÓCSIGA, cu Déak Endre (solist vocal și compozitor), ELECTRA, cu Bokor Ildikó (voce), ZEPHYR, condusă de Fekete Iván, avându-l solist vocal pe Kisfalussy Bálint, LIRA, condusă de Adrojáni Ernő, care acompaniază solistele Mátyás Éva și Szabó Edit, și CONCORDIA, duet folk alcătuit din

Józsa Erika și Horváth Károly. Alte trei trupe sunt prezente pe albumul „Zenés Karaván I” (Caravana Muzicală I), apărut în 1977: MIKRON, HARMAT și NAPRAFORGÓ. Pe albumul „Zenés Karaván II” (Caravana Muzicală II), apărut în 1980, remarcăm prezența formațiilor BREVIS, cu Bani Jenő (solist vocal, compozitor), TÁLTOS, trupă folk – rock medieval, înființată de cei doi membri CONCORDIA, Józsa Erika și Horváth Károly, alături de Gáspár Almos și Nemes György, care în 1984 vor lansa un album omonim, GARABONCIÁS, trupă country rock, condusă de Boros Zoltán, VOX T, trupă de rock progresiv, condusă de Székely György (chitară solo, voce, compozitor), în care mai activau: Incze Pál (chitară bas, voce), Cserei Csaba (tobe) și Hegyi András (clape). În 1980, VOX T vor lansa un disc single, „Visszanézés” (Evocare) / „A Tetőn” (Pe Culmi). În sfârșit, de pe albumul „Tavirózsa” (Nufărul) – Selecțiuni din Festivalul de la Sfântu Gheorghe, apărut în 1980, aflăm și de existența formațiilor PROVIZOR, trupa fraților Szelei István și Szelei Sándor, și ORIGO, cu Nagy István.

În 1974, la Craiova se înființează primul supergrup local, formația REDIVIVUS, în componența Gabriel Cotabiță (solist vocal), Gelu Moraru (chitară solo), Iulian Vrabete (chitară bas), Relu Bițulescu (tobe), Liviu Bâză (clape). Primul concert important are loc în 1975 la Brașov, urmat de o apariție la TVR, prilejuită de emisiunea concurs „Antena vă aparține”, patronată de Adrian Păunescu. Din 1976, Nicos Temistocle ia locul lui Vrabete la bas, iar Iliuță Mitel pe cel al lui Liviu Bâză. În 1976, obține Premiul pentru „Cel mai bun vocalist” la Festivalul Artei și Culturii Studentești desfășurat la Galați. În 1977 REDIVIVUS înregistrează pentru TV „Omul T-24”, care va fi primul lor hit, iar pentru radio „Haina nu face pe om”, „Firul vieții” și „Cer de tuș”. Sunt invitați la Gala Săptămâna Top în 1978 și apoi la Festivalul Club A, ediția III-a, din 1979.

În Ploiești, care a devenit centru universitar odată cu mutarea Institutului de Petrol și Gaze din București, activa formația AZUR, inițial o formație studentească, înființată de Dumitru Cio-cârdel (clape) și Claudiu Rotaru (chitară solo, ex – PHOENIX), care devine în scurt timp cea mai îndrăgită formație ploieșteană. În 1973, cei doi, însoțiți de Marius Dârvăreanu (voce), Marian Radu (chitară bas) și Ștefan Streit (tobe), participă la festivalul concurs organizat de Televiziunea Română la Sala Palatului, unde își prezintă compozițiile proprii, „Hei voinice”, „Legende de codrului” și „Sfat de tineri”. Participă la mai multe concursuri, unde câștigă câteva premii de rezonanță locală.

De-a lungul timpului, au mai multe încercări de a se îndrepta către hard rock, dar trupa rămâne totuși ancorată în zona comercială. În 1974, vor câștiga două etape la Teletop, după care emisiunea se desființează. Revin în capitală un an mai târziu, concertând la Sala Polivalentă alături de câteva mari formații românești. Cu un repertoriu axat mai mult pe piese comerciale din zona rhythm & blues și hard rock, efectuează numeroase turnee în țară cu Teatrul de Estradă din Ploiești. AZUR a dispus de

muzicieni valoroși și a reușit să apară pe cel de-al doilea album 239
colectiv din seria „Formații de muzică pop” (1975), unde sunt re-
prezențați de piesa „Sfat de tineri”.

În 1977, AZUR se sparge-n două: AZUR C și AZUR R. Dumitru Ciocârdel și Ștefan Streit devin AZUR C, alături de Marilena Manolache și Mircea Sârbu (voce), Remus Ionescu (chitară solo) și Stan Răduță (chitară bas), ultimul fiind înlocuit în 1979 de Liviu Zota. Claudiu Rotaru, Marian Radu și Marius Dârvăreanu vor activa în AZUR R, devenită în 1978 FORMULA 1, grup cu o activitate concertistică extrem de susținută la începutul anilor '80, din repertoriu făcând parte și piesele „Lumină de la aștri” și „Puterea prieteniei”, care au apărut pe un disc single.

Dacă în anii '60 muzica folk nu căpătase încă identitate, lucrurile aveau să se schimbe radical în anul 1970, atunci când este inclusă ca secțiune de sine stătătoare atât la Festivalul Artei și Creației Studentești, cât și la cel de-al doilea Festival Club A. Începând cu anul 1972, se organizează un festival de specialitate, Primăvara Baladelor. Astfel, Doru Stănculescu câștigă prima ediție a acestui festival, Nicu Vladimir, ediția a II-a, în timp ce Mircea Vintilă și Dan Chebac vor câștiga ediția a III-a.

În aceste condiții, oferta folk s-a diversificat extrem de mult, apelându-se tot mai mult la creația poezilor contemporani, la textele proprii sau la folclorul arhaic. Deja se putea observa o anumită preferință a folkiștilor pentru o anumită tematică, depășindu-se și stadiul strict tehnic al celor două acorduri învățate pe chitară, structurile melodice devenind din ce în ce mai complicate.

Mircea Florian, Nicu Vladimir, Dorin Liviu Zaharia, Doru Stănculescu, Marcela Saftiuc, Adina Dimitriu, Mircea Vintilă, Dan Chebac, Valeriu Sterian sau Horia Stoicanu erau muzicieni compleți, cu o bună cultură muzicală și generală, care-și creaseră fiecare în parte un stil propriu, original, detașat total de modelele occidentale. Marele muzician Dan Andrei Aldea, liderul formației SFINX, avea propriile creații folk, unele dintre ele, cum ar fi „Om bun”, fiind incluse în programul concertelor susținute de trupă. Ilie Stepan și formația sa PRO MUSICA au debutat cu opera folk „Floarea de ci-reș”, în timp ce Anda Călugăreanu s-a despărțit brusc de efemerul succes pe care-l oferea muzica ușoară, pentru a aborda genul folk.

Cum unii folkiști deveniseră extrem de incomozi din cauza unor piese ale căror texte aveau mesaje încifrate, s-a interzis mai întâi sintagma „folk”, preferându-se „muzică și poezie”, iar unii dintre ei nu mai puteau să apară în concertele din sălile mari, ci doar în cluburile studentești. Mircea Vintilă obișnuia să glumească, spunând că el de fapt nu cântă muzică folk, ci „mupo”, prescurtare de la „muzică și poezie”.

Acesta a fost momentul în care poetul Adrian Păunescu a luat inițiativa înființării Cenaclului Flacăra, manifestare care a atras inițial pe cei mai valoroși muzicieni folk ai momentului. Adrian Păunescu dispunea de aureola de dizident – de fapt o falsă dizidență –, întrucât plecase la o bursă în Statele Unite și, deși fusese propus de Uniunea Scriitorilor pentru funcția de redactor șef la revista „Luceafărul”, Dumitru Popescu a refuzat propunerea, motiv pentru care Păunescu și-a dat demisia. Dar același Dumitru Popescu îl numește până la urmă pe 1 februarie 1973 redactor șef și aprobă organizarea Cenaclului omonim. Prima ședință a Cenaclului Flacăra s-a desfășurat la 17 septembrie 1973, în sala din Alea Slătineanu.

Cenaclul propunea, la începuturile sale, promovarea poeziei și prozei cu valențe avangardiste sau comemorarea unor poeți importanți ai neamului. Pe lângă tinerii poeți și actori, care recitau sau își citeau creațiile literare, sunt invitați și cei mai buni muzicieni folk ai momentului, Mircea Florian, Nicu Vladimir, Doru Stănculescu, Vali Sterian, Marcela Saftiuc, Dan Chebac, Virgil Ioniță, Mircea Vintilă, Adriana Ausch, Horia Stoicanu și formațiile SFINX, PRO MUSICA și PHOENIX, tocmai numele care aveau ceva de spus în acest cadru. Toată lumea a căzut în capcană, crezând în sinceritatea lui Păunescu. Din nefericire, acesta dorea în primul rând promovarea propriei sale opere, astfel că, după ce profită de numele invitaților pentru a-și crea un public fidel, se descotorosește foarte rapid de cei incozi, cenaclul căpătând dimensiuni megalomaniace. Printre cei care s-au retras din cenaclu se numără Mircea Florian, Valeriu Sterian, Dan Chebac, Doru Stănculescu, Horia Stoicanu și Nicu Vladimir, unii din proprie inițiativă, alții respinși de Păunescu, tocmai pentru verticalitatea și inflexibilitatea lor.

Cu timpul, cenaclul se mută în săli de sport și pe stadioane, căpătând caracter itinerant prin toate județele țării, devenind un eveniment în care se abuza de mesaje patriotarde, poezie păunesciană și scene megalomaniace, care se depărtau din ce în ce mai mult de esența muzicii folk.

Se cânta pe stadioane, fie vară, fie iarnă, uneori și la minus 20 de grade. Cum spectacolele durau ore bune, uneori chiar 12 ore, scenariul spectacolului era făcut ad-hoc de Păunescu în funcție de dispoziție, iar dacă se întâmpla să anunțe vreun folkist

242 sau vreo trupă, și aceștia nu se aflau în apropierea sa, numărul respectiv era scos din programul serii, iar artiștii erau amendați.

Nu trebuie însă diminuat meritul Cenuclului Flacăra în descoperirea unor talente reale precum Adriana Ausch, Zoe Alecu, Mircea Bodolan, Jozsa Erika & Horvath Karoly, Mihai Diaconescu (Anghel Mora), Nicu Alifantis, Epaminonda Tiotin, Ștefan Hrușcă, Radu Gheorghe, Ducu Bertzi, Gheorghe Gheorghiu, Vasile Șeica-ru, Victor Socaciu, Maria Nagy & Arpad Domokos, Gil Ioniță & Flacăra Folk '72, Ion Zubașcu, Poesis, Ecoul.

Din păcate, mai ales în concertele susținute în diverse orașe din țară, pentru ambientul local au fost promovate și o serie de nonvalori, al căror singur merit era acela că intraseră în grațiile conducătorului prin diverse metode, atenții, care constau în confecții, aparatură diversă, lăzi cu produse tradiționale și o gamă largă de tării sau, în cazul fetelor, favoruri sexuale. Prin paturile „marelui bard” și ale apropiaților săi au trecut astfel zeci și zeci de tinere, unele chiar minore, dornice să ajungă vedete cu orice preț. Chiar dacă unii părinți au reclamat situația, în condițiile în

**Adrian Păunescu, mentorul Cenuclului Flacăra, cu Florian Pittiș
(1974)**

care un abuz sexual împotriva unei minore, chiar cu acordul ei, se sancționa cu ani grei de pușcărie, organele locale de partid și de stat aveau grijă să mușamalizeze cazul. Autoritățile erau răsplătite cu meciuri de fotbal cu echipa Cenaclului. Păunescu făcea adevărate crize de nervi atunci când echipa sa pierdea, devenind brusc atât jucător, cât și arbitru, și acorda penalty-uri gratuite echipei sale sau elimina fără motiv pe cei mai buni jucători din echipa adversă.

Alternative la Cenaclul Flacăra au fost alte cenacluri, precum cele ale Scântei tineretului, conduse de poetul Lucian Avramescu, și varianta maghiară, Ifjűmunkás, precum și Festivalul Național Cântarea României, care, începând cu anul 1976, a încurajat cultura de masă și arta populară, având secțiuni dintre cele mai diverse, inclusiv muzică folk și rock, cu etape pe diferite niveluri, începând cu satele și terminând cu faza pe țară. Era definit ca un „festival al educației și culturii socialiste, amplă manifestare educativă, politico-ideologică, cultural artistică de creație și interpretare, menită să îmbogățească și să diversifice viața spirituală a țării, să sporească aportul geniului creator al poporului român la patrimoniul cultural național și universal”⁷¹.

După destrămarea grupului PHOENIX, Mircea Baniciu revine la prima sa dragoste, muzica folk, și, după numeroase probleme cu autoritățile din cauza apartenenței sale la formația PHOENIX, ai cărei membri plecaseră ilegal din țară, reușește să se impună, imprimând o serie de discuri extrem de bine primite de iubitorii de muzică folk. O figură singulară pentru folklul autohton o reprezintă arhitectul Alexandru Andrieș, care s-a impus cu teme standard de blues pe care a grefat textele sale extrem de caustice spre deliciul numeroșilor fani.

Succesul deosebit pe care-l avea hard rockul i-a determinat pe mulți folkiști, asemeni lui Bob Dylan sau Neil Young, să cânte alături de grupuri rock. Astfel, Valeriu Sterian va apărea alături de COMPANIA DE SUNET, iar Mircea Florian își înființează propria formație, FLORIAN DIN TRANSILVANIA.

⁷¹ Raportul „Vladimir Tismăneanu” privind analiza dictaturii comuniste din România, București, 2006, pag.603

Din cauza cenzurii și a ordinelor primite de sus, Electrecordul ține din ce în ce mai greu pasul cu rockul românesc. Niciuna dintre suitele, fanteziile sau operele rock realizate între anii 1968-'73 nu a fost înregistrată pe disc. Unor nume importante precum SIDERAL, OLYMPIC '64, Mircea Florian, EXPERIMENTAL Q, METRONOM, CURTEA VECHE NR. 43, ROMANTICII și, până la un moment, chiar trupelor PHOENIX, SFINX și ROȘU ȘI NEGRU, nu le-a fost aprobată editarea de LP-uri. Asta ca să nu vorbim de trupele ceva mai puțin cunoscute. După atâtea aprobări, materialele care apăreau erau deja învechite moral, trupa schimbându-și între timp atât componența, cât și repertoriul.

O veste tristă avea să îndolieze ziua de 4 martie 1975. Prietenul nostru de dincolo, Cornel Chiriac, fusese asasinat în noaptea precedentă la München. Deși inițial se credea că a fost vorba de un jaf urmat de o crimă, în timp, o serie de evenimente asemănătoare de la secția română a Europei Liberă au demonstrat că a fost de fapt „mâna lungă” a Securității Române. Cornel deranja în mod evident autoritățile comuniste din România atât prin discursul său acid, referitor la situația din țară, cât și prin muzica pe care o promova și influența pe care o avea asupra tineretului. Odată angajat la Europa Liberă, devenise idolul a sute de mii de tineri care, în ciuda audiției proaste și a urechilor indiscrete care i-ar fi putut turna la Securitate, îi ascultau în fiecare zi emisiunile. „Metronom” devenise un fel de far călăuzitor, și dispariția celui care se ocupa de „întreținerea farului” avea să aducă multă deznădejde în sufletul celor care mai sperau ceva.

**Cornel Chiriac, realizator de emisiuni muzicale la Europa Liberă
(8.05.1941 – 4.03.1975)**

”

(Cornel Chiriac) aparținea unei generații care, oriunde s-ar afla, pulsează în același ritm, iubește aceleași lucruri, nutrește aceleași idealuri, se entuziasmează de aceleași idei, se îmbracă la fel și ascultă aceeași muzică. Acestei Internaționale a tineretului contemporan îi aparținea Cornel Chiriac. El trăia muzica în fiecare fibră a trupului său. O trăia în inimă, în spiritul și în sufletul său și a fost – se pare – predestinat s-o trăiască și în destinul său tragic.

Noel Bernard, directorul secției române din Europa Liberă

Andrei Bădin – „EXCLUSIV EVZ: Primul asasinat din Grădina Englezească din München. Cum a fost ucis Cornel Chiriac, realizator la Europa Liberă”, ziarul „Evenimentul zilei”, 5 martie 2013.

246 **ROCKUL ROMÂNESC ÎN DATE (1971 – 1975)**

* informații culese de Dr. Adrian Popan, Texas Tech University, SUA

1971

9 ianuarie (Flacăra): Apare discul OLYMPIC '64 „Cântic di haiduc / Ziua bradului de noapte”.

13 ianuarie (Viața Studențească): La CCS din Craiova activează două formații de muzică ușoară: ANACRUZA și ELECTRONIC.

16 ianuarie (Flacăra): Apare un LP din seria jazz editată de Electrecord, „Trio Manusardi”.

22 ianuarie (Contemporanul): Articolul „Foldor”, de Octavian Ursulescu:

”

Există grupuri (ca OLYMPIC '64, PHOENIX) care preiau în mod creator motivele folclorice, fără să trădeze nici sursa de inspirație, nici specificul muzicii practicate. Ultimul disc al formației OLYMPIC '64, cuprinzând și melodia „Cântic di haiduc”, este un argument concludent. Altele, însă, precum SAVOY sau SINCRON confundă regretabil prelucrarea folclorului cu preluarea sa ad litteram. Muzica populară și cea pop acționează fiecare cu uneltele sale specifice. Băieții de la SAVOY, spre exemplu, instrumentiști sub orice critică, au un simț foarte dezvoltat de proprietate: „Ciobănașul” și „Mândrulița mea” le aparțin, afirmă ei. Credința lor cum că țopăiala pe scenă și strigăturile „hai, mări” cu inserțiuni jalnice de nai echivalează cu prelucrarea de folclor e complet greșită. Pe lângă SAVOY, SINCRON sunt „underground” sută la sută! Din păcate, tocmai aceste două formații ce impietează folclorul autentic sunt cele mai încurajate. SINCRON au avut cândva succes, SAVOY are destui partizani, dar nu aceasta e platforma judecăților de valoare. În sfârșit, în cea de-a treia categorie ar intra Tudor Gheorghe (față de care am exprimat anumite rezerve) precum și câțiva tineri cântăreți de folk autentici, dintre care l-am numi pe Mircea Florian.

22 ianuarie (Contemporanul): La clubul Ing 303 a avut loc premiera pe țară a spectacolului de muzică și poezie „În Baaad sau amintirea paradisului”, susținut de poetul Cezar Ivănescu, actrița Dora Cherteș de la Teatrul Al. Davila și formația piteșteană BAAAD (fostă HYPERION), alcătuită din Mitică Lupu (orgă și pian), Cristian Mateiaș (tobe), Mihai Cotea (chitară bas). Muzica: Cezar Ivănescu și Mitică Lupu. Versuri: Cezar Ivănescu, Gheorghe Tomozei, Baudelaire, Villon și Rutebeuf.

5 februarie (Săptămâna): Sub titlul „Jazz românesc”, Aurel Gherghel scrie despre turneul Aurei Urziceanu alături de Duke Ellington Orchestra și despre remarcabila performanță a unei formații românești de jazz la prima și unica apariție de până atunci la un festival internațional, TRIO MARIUS POPP la San Sebastian, unde ne clasăm pe locul al cincilea din vreo 20 de participanți.

13 februarie (Flacăra): Apare un EP SAVOY („Ciobănașul”, „Melodie din Oaș”, „Mândruțița mea”, „Dorul”). În cronica discului aflăm că „prelucrările de folclor ale formației SAVOY depășesc așa-zisele «hăulite» twistizate de tristă amintire.” Din „Contemporanul” aflăm despre același EP o săptămână mai târziu: „mai rar atâta diletantism al noțiunii de prelucrare folclorică ca la acest quasi – taraf”.

3 martie (Viața Studentească): Sub titlul „Vă prezentăm o formație”, se vorbește despre LAURI: „Actualmente, după MONDIAL, devenit deodată mai esoteric, LAURI e cotate drept cel mai popular grup studentesc. Soliștii par să cultive și să se simtă mai bine în formula blues – underground”. Componenta: Florin Eremia (orgă, solist vocal – Conservator), Adrian Constantinescu (chitară solo, solist vocal – IPGG), Bogdan Vîlceanov (chitară bas – Politehnică), Gheorghe Sturza (tobe – IPGG).

26 martie (Contemporanul): În iarnă, PHOENIX a avut un turneu prin țară (Oradea, Baia Mare, Sibiu, Sighișoara), unde au prezentat noi compoziții: „Hei, hei”, „Ce zăduf”, „Ia-ți dragostea și pleacă”, „Înapoi acasă”.

29 martie (Săptămâna): Două concerte Lionel Hampton la București, alături de solista Valerie Carr, Illinois Jacquet (saxofon tenor),

31 martie (Viața Studențească): A avut loc Festivalul Șarpele de Aur, ediția a III-a. În recital: Doina Spătaru, Chike Bazil (student nigerian, „excelent interpret de blues și rock”) și Liviu Tudan cu formația METRONOM.

31 martie (Viața Studențească): Interviu cu Nicu Covaci, acordat lui Teodor Bulza:

Nicu Covaci (1977)

”

Teodor Bulza: De ce PHOENIX?

Nicu Covaci: Ne-a plăcut simbolul. Acum ne place și mai mult, gândindu-ne la perioadele tulburi din viața grupului nostru. Oricum, e ca un talisman. Am tăcut o vreme pentru că nu ne mai găseam. Nu prea erau speranțe în reviriment. În decembrie voiam chiar să vindem instrumentele. Acum regret chiar și gândul acela (firesc la vremea lui).

TB: Încercați o nouă formulă?

NC: Formația noastră e refăcută. Acum arată așa: Mircea Baniciu (Arhitectură, anul I) solist vocal; Kovacs Zoltan (elev în clasa a XII-a) chitară bas; Cornel Liuba (Construcții, anul I) baterie; Günther Reininger (elev în clasa a XII-a) orgă; Laurențiu Butoi (elev în clasa a X-a) oboi și... eu (Desen, anul al III-lea) la chitară solo. Noii noștri colegi sunt puțin dezorientați. Le lipsește rutina.

TB: Speri într-un reviriment total? Mă gândesc că laitmotivul vostru ar putea fi, deocamdată, cunoscutul „où sont les neiges d'antan?”

NC: Ai dreptate! PHOENIX dorește să revină pe podiumul muzicii ușoare românești nu numai într-o haină nouă. Vreau ca stilul nostru să fie total bazat pe esența folclorului nostru, în speță pe cel vechi pe care îl și studiez în această perioadă. Mă folosesc de înregistrări pe bandă ori disc și, mai ales, de materialul cules de cercul de folclor al Universității. Genul de muzică pe care-l vom aborda va fi așadar izvorât din fascinanta muzică populară. Evident, este foarte greu a ni-l însuși la modul ideal. PHOENIX n-a spus încă tot ce poate în muzică. O vom dovedi curând, mai ales că vom avea și sprijinul Centrului Universitar Timișoara, care ne-a titularizat ca prima lui formație.

5 aprilie (Săptămâna): În cadrul Primăverii Studențești de la Cluj-Napoca au participat în concurs, la categoria „Muzică ușoară”: MONOCHORD (Premiul I), PERPETUUM MOBILE (Premiul al II-lea) și HAVAIANA, iar în recital SUPER GRUP 1 și CHROMATIC GROUP 5. Muzica folk a avut cel mai mare succes. Palmares: Marcela Safitiuc (Locul I), Tudor Boroș și Ion Cosma (Locul al II-lea), Horvath Attila și Silvestru Alexandru (Locul al III-lea și Premiul I pentru „Compoziție”).

Tot la Primăvara Studențească, dar la Iași, au participat trupele PROMETEU (Institutul Agronomic), APOLLO (CCTS) și QUO VADIS (IMF). Elevul Valeriu Penișoară, câștigător al concursului de creație de anul trecut, a cântat cu formația ROMANTIC GRUP. Aflăm că în Iași mai activează ARCHEOPTERIX și ÎNGER ȘI DEMON.

13 aprilie (Săptămâna): După Brașov, Sibiu și Baia Mare, un nou club de jazz a apărut la Roman, fiind inaugurat de recitalul FREE JAZZ QUARTET, condus de pianistul Mircea Ionescu.

250 16 aprilie (Contemporanul): OLYMPIC '64 au participat alături de Sergiu Cioiu la spectacolul „Nocturn” (al patrulea din serie), la Teatrul Țândărică.

20 aprilie (Cinema): S-au încheiat filmările la producția de debut a regizorilor Dan Pița și Mircea Veroiu, „Nunta de piatră”, ecranizare a două nuvele de Ion Agârbiceanu. Dan Andrei Aldea și Dorin Liviu Zaharia semnează muzica filmului, în care și apar în câteva secvențe alături de Mircea Diaconu.

22 – 23 aprilie (Săptămâna): La Clubul Ing 303 a avut loc primul mini – festival de muzică folk. Au participat pe 22 aprilie Ion Pană, Mihai Rădulescu, Eugen Butnaru, Trio Mircea Vintilă (cu Rudolf Klein la flaut, Laur Grosu la pian), Gabi Căciulă și Vica Frunză, Victor Brătulescu și Liviu Răuteanu, iar pe 23 aprilie Marcela Saftiuc, Andra Giuroiu, Mircea Florian, Mircea Popa (chitară) & Dan Oprina (chitară) & Călin Teodorescu (vioară). Din păcate timpul insuficient nu i-a permis lui Bebe Paraschivescu decât o apariție fugară, iar lui Sergiu Jefu nici măcar atât.

30 aprilie (Săptămâna): Formația de jazz Paul Weiner din Timișoara a participat la Festivalul de la Pøerov, din Cehoslovacia, obținând Premiul al II-lea la „Clasa Europeană” și Premiul special al juriului pentru „Compoziție”.

7 mai (Săptămâna): În perioada 10 – 17 mai se organizează a doua ediție a Festivalului Club A, cu următoarele trupe: SFINX, MODERN GROUP, CLASIC XX, METRONOM, CARUSEL, DENTES, MONDIAL, PHOENIX, ROȘU ȘI NEGRU, OLYMPIC '64, CHROMATIC (alte câteva formații au căzut la preselecție). La concursul folkiștilor vor participa Marcela Saftiuc, Mircea Florian și trioul KIWI.

21 mai (Săptămâna): Topul săptămânii arăta astfel: 1. CHROMATIC GROUP – „Înapoi între oameni”, 2. ROȘU ȘI NEGRU – „Cadran”, 3. CHROMATIC GROUP – „Racul, broasca și o știucă”, 4. PHOENIX – „Canarul”, 5. MODERN GROUP – „Copac bătrân”.

28 mai (Săptămâna): Formația italiană Living the Past (fostă The Rovers) cântă la Clubul Z.

13 iunie – 3 iulie (Săptămâna): Turneul formației Icarus (Anglia) și a soliștilor Tony Bolton (The Federals), Shirley and Johnny, Mel James programează concerte în Pitești, Hunedoara, Deva, Timișoara, Oradea, Cluj-Napoca, Satu Mare, Baia Mare, Reghin, Piatra Neamț, Bacău, Suceava, Iași, Huși, Bârlad, Galați, Brăila, Tulcea, Constanța și Mamaia. Ultimul concert, pe 3 iulie, a fost susținut în București, la Sala Palatului.

2 iulie (Săptămâna): Începând cu 16 iulie, topul internațional al revistei este înlocuit cu Top 5 „U” (Muzică ușoară) și „P” (Muzică populară). Topul internațional dispare pentru mai multă vreme, iar când revine, unde să mai găsești, ca înainte, Black Sabbath, Led Zeppelin, Creedence sau pe John Lennon, de exemplu, pentru că acesta va fi plin de Mireille Mathieu, Bobby Solo șamd, cu titlurile pieselor traduse în limba română. Totuși, până la sfârșitul anului, rockul își mai găsește, chiar dacă greu, ceva loc.

3 iulie (Flacăra): Apare discul MONDIAL, în variante mono și stereo.

Coperta discului MONDIAL (1971)

3 iulie (Flacăra): La Teatrul de Vară 23 August și apoi la Sala Palatului și în alte câteva orașe din țară au loc concerte de jazz cu orchestra Kurt Edelhagen Big Band și solistul Ben Cramer (RFG).

252 9 iulie (Săptămâna): Aura Urziceanu a cântat la Sala Palatului în 4 iulie și la Constanța în 6 iulie, acompaniată de Dan Mândrilă, Ștefan Berindei, Marius Popp, Eugen Gondi, Johnny Răducanu.

16 iulie (Săptămâna): În perioada 22 iulie – 9 august are loc turneul solistei olandeze Kiki Dee și a solistului Steve Heart.

30 iulie (Săptămâna, Parada vedetelor): Portret Dida Drăgan, proaspăta câștigătoare a festivalului de la Mamaia.

Născută în 14 septembrie 1947, la Găești, absolventă a Școlii Medii Mixte nr. 31, apoi a cursurilor de perfecționare a interpreților de muzică ușoară de pe lângă CSCA. În prezent elevă la Școala populară de artă, clasa profesoarei Florica Orăscu, căsătorită cu Mircea Drăgan. A apărut în cadrul unui „Dialog la distanță” – 1966. A participat la „Intertalent” – festival necompetitiv de la Gottwaldow, Cehoslovacia. Karel Vlach îi prevede un viitor strălucit și îi propune un disc. Urmează un turneu în URSS, RDG, Polonia și, probabil, Cehoslovacia.

7 august (Săptămâna): În perioada 7 – 17 august are loc turneul formației poloneze Trubadurii.

3 septembrie (Săptămâna): Apare un disc LP Richard Oschanitzky, cu prelucrări jazzistice după Purcell, Glück, Gounod și Vivaldi.

17 septembrie (Săptămâna): Peste vară, AMICII au cântat la Costinești, OLYMPIC '64 la Mamaia, Erick Manyak și formația COMBO la Calipso în Venus, METRONOM la Auto – bar în Venus, ROȘU ȘI NEGRU în Mangalia Sud, MONDIAL în Eforie Sud, MODERN GROUP în Eforie Nord, iar CHROMATIC în Mamaia.

17 septembrie (Săptămâna): Echipa României (Mihaela Mihai, Aura Urziceanu și Aurelian Andreescu) a câștigat Cupa Europei la cea de-a XIII-a ediție a Festivalului de la Knokke, din Belgia, decernat echipei naționale cele mai omogene sub raportul valorii artistice. Aura Urziceanu a primit Premiul Presei Internaționale și a fost selecționată pentru concursul final, disputat între cinci cântăreți europeni și cinci americani, câștigând Cupa Internațională.

17 septembrie (Săptămâna): La Teatrul Bulandra, Florian Pittiș, Gil Dobrică și formația SFINX susțin două spectacole de „muzică și poezie”.

2 octombrie (Flacăra): Apare discul „Cerbul de Aur 1971”, pe care cântă și Koncz Zsuzsa. Festivalul a avut loc în perioada 2 – 7 martie.

2 octombrie (Flacăra): Între 3 și 4 octombrie, la Sala Palatului se organizează un mare concert de jazz: Gary Burton, Giants of Jazz, Ornette Coleman Quartet, septetul Kid Thomas și Duke Ellington Orchestra.

18 octombrie (Tribuna): Tudor Gheorghe se află în turneu cu spectacolul „Șapte balade”.

22 octombrie (Săptămâna): Cu un repertoriu refăcut aproape în întregime, în mare parte compoziții originale, formația MONDIAL duce tratative pentru două discuri și așteaptă optimiști întâlnirile de la Student Club.

22 octombrie (Săptămâna): Activități de club în București: SFINX la Student Club, SINCRON la Universitas Club, DYNAMIC GRUP la Ing 303, MODERN GROUP la Club A.

22 octombrie (Săptămâna): Ebel Erwin din Timișoara va cânta în deschidere la Festivalul de Jazz de la Praga (29 – 31 octombrie), unde va participa și Dan Mândrilă, cu BUCUREȘTI JAZZ Q.

29 octombrie (Săptămâna): PHOENIX pregătește un spectacol conceput de Nicu Covaci și Josef Kappl bazat pe o antologie de folclor și își doresc cooptarea unui al doilea baterist și o eventuală colaborare cu Dorin Liviu Zaharia.

10 decembrie (Săptămâna): Tudor Gheorghe prezintă în București două spectacole: „Șapte balade” și „O soaré la muzeu”.

17 decembrie (Flacăra): Anul 1971 văzut de specialiști, formații vocal – instrumentale: 1. ROȘU ȘI NEGRU, 2. MONDIAL, 3. PHOENIX, 4. OLYMPIC '64, 5-6. CHROMATIC GRUP și SINCRON.

254 Clasamentul formațiilor în topul cititorilor revistei „Săptămâna” pe 1971: 1. ROȘU ȘI NEGRU, 2. MONDIAL, 3. PHOENIX, 4. CHROMATIC GROUP, 5. OLYMPIC '64, 6. METRONOM, 7. BUCUREȘTI JAZZ QUINTET, 8. SFINX, 9. MODERN GROUP, 10. SAVOY, 11. ELECTRECORD, 12. HORIA MOCULESCU GROUP, 13. BIGBAND RADIO TV, 14. CLASIC XX, 15. SINCRON, 16. DENTES, 17. CARUSEL, 18. CORAL ș.a. Discul anului: MONDIAL – „Mondial”. Șlagărul anului: ROȘU ȘI NEGRU – „Cadrane”.

Melodii din topurile anului 1971 (Săptămâna, Flacăra): Florin Bogardo – „Tu ești primăvară mea”, CHROMATIC GROUP – „Înapoi între oameni”, „Racul, broasca și o știucă”, „Zodia Capricornului”, „Blues pentru Jimi Hendrix”, CLASIC XX – „Doi ochi negri”, DENTES – „Iarna pe uliță”, Mircea Florian – „Veverița subacvatică”, Petre Magdin – „Reverie”, MODERN GROUP – „Copac bătrân”, „Străinul”, MONDIAL – „Pe harta Europei”, „Orbul”, „Iubire, bi-belou de porțelan”, „Povestea codrului”, OLYMPIC '64 – „Cântic di haiduc”, „Ziua bradului de noapte”, PHOENIX – „Canarul”, „Vânt hain” (1 & 2), „Nebunul cu ochii închiși”, „Știu că mă iubesc”, ROȘU ȘI NEGRU – „Cadrane”, „Ploaia, vântul”, Marcela Saftiuc – „Mă luai, luai”, SAVOY – „Băcița”, „Prima poveste de iubire”, „Balada izvorului”, SFINX – „Șir de cocori”, „Om bun”, „Balada studenților”, „Porcul și mistrețul”, „Drum fără țintă”, SIDERAL – „Archeopteryx”, Aura Urziceanu – „O fată mai găsești”.

1972

1 ianuarie (Flacăra): Revine în țară Dida Drăgan, după un turneu în URSS cu concerte la Moscova, Krasnodar, Batumi, Tbilisi și Leningrad.

7 ianuarie (Contemporanul): Pe 8 și 9 ianuarie au loc concerte ROȘU ȘI NEGRU la Sala Palatului.

14 ianuarie (Săptămâna): Dintr-un reportaj de la un concert ROȘU ȘI NEGRU, aflăm că singura piesă nouă în repertoriu este „Iarba”, pe versuri de Ovidiu Lipan „Țândărică” (titlul piesei va deveni „Cântecul pădurii”). După recitalul propriu, ROȘU ȘI NEGRU au acom-

paniat-o pe Anda Călugăreanu, care la bis a cântat „Go Down Gambling” de la Blood, Sweat & Tears, cu titlul în limba română „Leopardul din Kilimandjaro”. 255

21 ianuarie (Contemporanul): Concerte ale formației PHOENIX cu spectacolul „Cei ce ne-au dat nume” au avut loc la Timișoara, Arad și Reșița. Premiera spectacolului a fost pe 13 ianuarie în Sala Operei din Timișoara. Iată ce a conținut pe scurt colajul folcloric „Cei ce ne-au dat nume”, realizat de Nicu Covaci, Josef Kappl, Victor Cârțu, Diogene Bihoi și Valeriu Sepi: „A oilor” (semnal instrumental popular); „Semnal funebru” (prelucrare folclorică); „Bocet la mamă” (prelucrare – cor și recitativ); temă instrumentală; „Cocoșii negri” (text folcloric, prelucrare); pasaj instrumental pentru corzi; „Vișina” (text popular); „Năluca” (Macedonski); pasaj instrumental; recitativ – „Frații Ideri” (Sadoveanu); „Cei ce ne-au dat nume” (prelucrare); „Păpărușă”; „Paparuda” (prelucrări); pasaje percuție; „Vara”; „Toamna”; „Iarna” (compoziții proprii); „Siminică Duminică” (prelucrare, text popular); „Jocul caprelor” (prelucrare); „Cântec de nuntă” (prelucrare). Partea a doua a concertului a avut mai multe compoziții proprii: „Ochi de țigan”, „Vânt hain nr. 2”, „Lumina zorilor”, „Mamă, mamă”, „Negru Vodă”. „Spectacolul, neostentativ folcloric, dovedește un respect creator pentru tezaurul popular, greu de sensuri adânci, de înțelepciune străbună”.

26 ianuarie (Tribuna): Spectacol la Teatrul Bulandra cu Florian Pittiș, Ion Caramitru, Elena Caragiu, care recită din Eminescu, Păunescu, Prevert, Brecht, Coșbuc, iar SFINX cântă prelucrări de piese clasice: „Languir me fais” (Enescu), „În minunata lună mai” (Schumann) ș.a.

28 ianuarie (Săptămâna): O comisie formată dintr-o singură persoană sosită de la București vizionează „Cei ce ne-au dat nume” și apoi refuză permisul formației de a prezenta spectacolul și în capitală.

28 ianuarie (Săptămâna): La Casa de Cultură a Sectorului 2 Mihai Eminescu se organizează Gala revistei „Săptămâna”, unde participă QUINTETUL DE JAZZ BUCUREȘTI, MONDIAL, SFINX și Mircea Florian.

256 29 ianuarie (Flacăra): Anda Călugăreanu lansează EP-ul: „Cu viața nu glumi”, „Mi-a ieșit în cale un băiat”, „Eventual”, „Vreau să fiu frumoasă”.

11 februarie (Săptămâna): Marcel Năvală, Doru Tufiș și Dorel Vintilă Zaharia lucrează cu Mircea Drăgan și Nicolae Păun (sax și flaut) pentru un repertoriu cu care vor susține Galele Stelele Litoralului, apoi MODERN GROUP, aflați în schismă, se vor reuni pentru scurt timp, pe timpul înregistrării unui disc.

11 februarie (Săptămâna): Pe 17 februarie, la Sibiu, are loc un concert didactic „Bluesul, componentă majoră a muzicii de jazz”, cu sextetul Erik Manyak. Au cântat piese clasice și o compoziție de Adrian Neagu, „Pașii”.

18 februarie (Cronica): G. G. Bacovia, fiul marelui poet și director al Muzeului George Bacovia din București, trimite o scrisoare împotriva preluării versurilor tatălui său în muzica ușoară, cu referire la piesa „Ecou de romanță”, a lui Doru Stănculescu și Mihaela Mihai.

18 februarie (Săptămâna): Gala revistei „Săptămâna” se reia în două spectacole pe 24 februarie la Sala Palatului. Programul celor două spectacole: 16:00 – prezentarea laureaților categoriilor instrumentale; microrecital: Olimpia Panciu, Mihai Constantinescu (playback), Marcela Saftiuc, Mircea Florian, METRONOM, JAM GRUP, SFINX și invitații săi (Florian Pittiș și Ion Caramitru); 20:00 – prezentarea laureaților categoriilor compozitori, interprete, interpreți; microrecital: Dida Drăgan, Minodora Nemeș, Margareta Pâslaru, Marina Voica și Cornel Constantiniu, BUCUREȘTI JAZZ Q, MODERN GROUP, PHOENIX. Au prezentat Florin Silviu Ursulescu și Aurel Gherghel. La această gală Nicu Covaci a cântat cu degetul mic de la mâna stângă în ghips, iar Costin Petrescu repetase cu PHOENIX doar cu cinci zile înaintea concertului.

3 martie (Săptămâna): În perioada 3-5 martie are loc Festivalul Formațiilor Gălățene, cu CRISTAL, GRUP 17, ARCHEOPTERIX și, în recital, Mircea Florian.

6 martie: Aniversarea a trei ani de existență a Club A, unde au loc recitări de poezie din partea ansamblului folcloric studențesc DOINA, concerte de jazz (Ștefan Berindei, Popp, Gondi, Bogdan Cavadia), un moment Bach din partea violonistului Radu Vișan, încheiate cu o reprezentație SFINX.

31 martie (Contemporanul): PHOENIX a cântat la Casa de Cultură a Studenților din București.

1 aprilie (Flacăra): Aura Urziceanu lansează EP-ul: „Ionel, Ionelule”, „Cântec de dragoste”, „Parafrază pe teme folclorice românești”.

Aura Urziceanu (1972)

5 aprilie (Viața Studențească): La CCS Iași are loc spectacolul „Irod împărat”, de George Călinescu, ilustrația muzicală fiind realizată de formația ÎNGER ȘI DEMON. Piesa va lua Premiul al II-lea la categoria „Teatru dramatic” la Festivalul Național al Artei Studențești.

258 5 aprilie (Viața Studențească): La Student Club din Iași a avut loc un recital Geta Lăjea și formația TONOMAT.

14 aprilie (Săptămâna): În Club A, este lansată o nouă formație, „încă fără nume”, la propriu. Este de fapt debutul formației F.F.N.

14 aprilie (Săptămâna): PHOENIX a terminat înregistrările pentru un LP și un EP. Discurile vor apărea abia spre sfârșitul anului.

19 aprilie (Viața Studențească): Are loc Primăvara Studențească de la Cluj-Napoca. Au participat în concurs POLYTON și MONOCHORD de la IPC și EXPERIMENTAL QUARTET de la IMF. Folkul este reprezentat de Traian Cosma, Marcela Saftiuc și debutanții Nicolae Levi și Marian Onea.

21 aprilie (Săptămâna): În perioada 26 – 30 aprilie, la sala Schitu Măgureanu a Teatrului Bulandra, sunt anunțate mai multe spectacole SFINX, în formula Dan Andrei Aldea, Marian Toroimac, Corneliu „Bibi” Ionescu. În reprezentație: Mira Moreno, Gil Dobrică și prezentatorul Mircea Diaconu.

21 aprilie (Săptămâna): La restaurantul Nord, MODERN GROUP apare într-o nouă formulă prin cooptarea lui Sorin Chifiriuc (chitară solo, voce), Doru Rădulescu (chitară bas) și Mihai Cernea (tobe) pe locurile lăsate libere de Doru Tufiș, Marcel Năvală și Dorel „Baba” Zaharia.

28 aprilie (Săptămâna): Palmaresul Festivalului Național al Artei Studențești de la Iași, ediția a III-a (21 – 23 aprilie 1972): Formații de muzică ușoară: 1. DENTES (Târgu Mureș), 2. SFINX (București), 3. STELELE (Timișoara), mențiune METROPOL (Oradea). Alte formații participante au fost LIRA (Pitești), MONOCHORD (Cluj-Napoca), SPAȚIAL (Galați), TITEL POPOVICI GRUP (Iași). Folk: Marcela Saftiuc, Traian Cosma, Traian Filip (Cluj-Napoca), THALIA (Târgu Mureș), Alexandru Bălan (București), Gil Ioniță și Valeriu Penișoară (Iași). Premiul pentru „Compoziție originală”: Marian Costache (DENTES), cu „Iarna pe uliță”. Premii individuale: Voce – Gil Dobrică, Chitară solo – Takacs Zoltan (MONOCHORD) și Ladislau Herdina (STELELE), Baterie – Florin Gâbarcea (MONOCHORD) și Cornel

Liuba (STELELE), Orgă – Marian Costache (DENTES), Saxofon – Dietmar Hepp (STELELE), Flaut – Gheorghe Torz (STELELE). Se pare că CLASIC XX-D, viitorii PROGRESIV TM, s-au prezentat în concurs drept STELELE. Probabil așa se explică faptul că lugojenii STELELE se vor numi curând TEST.

4 mai (Orizont): Revista „Orizont” apare într-un nou format (săptămânal, față de lunar înainte) și are și o rubrică de muzică ușoară, „Recording”, realizată de Lucian Bureriu, cu multe informații tehnice despre înregistrări, sonorizare șamd.

11 mai (Orizont): Formația STELELE din Lugoj activează și în Timișoara. Este vorba despre un grup de studenți conduși de Puiu Crăciunescu, având printre compozițiile proprii poemul „Curcubeul”.

13 mai: Concert Porgy and Bess la Sala Radio, cu William Warfield, Debra Brown, Marjorie Vance, Albert Clipper și Lee Schaenen.

19 mai (Săptămâna): Electrecord lansează un LP la casa de discuri Amiga, din RDG, intitulat „Der Rumänische Gitarre”, cu înregistrări MONDIAL și SINCRON.

24 mai (Săptămâna): Sunt prezentate formațiile Centrului Universitar Târgu Mureș, ce urmează să susțină două spectacole la Sala Palatului din București: grupul folk THALIA, formația institutului de teatru, și DENTES, formația facultății de stomatologie.

24 mai (Viața Studențească): A avut loc Festivalul Șarpele de Aur, de data aceasta rockul lipsind cu desăvârșire, singura formație din recital fiind ODEON.

24 mai (Viața Studențească): Între 20 și 21 mai, în organizarea Clubului Z, la Casa de Cultură a Sectorului 2, au avut loc două concerte ale formației PHOENIX, alături de invitații Doru Stănculescu și Mircea Florian.

25 mai (Orizont): Înregistrări la Radio Timișoara cu DIXIE BAND (Reșița), CARUSEL, MAGNOLIILE (un grup pitoresc de fete chitariste din Lugoj), CLASICII, CLASIC XX, STELELE și PHOENIX.

260 26 mai (Săptămâna, Parada vedetelor): Portretul formației DENTES

Formația DENTES a fost înființată în 1967 de câțiva studenți ai Facultății de Stomatologie din Târgu Mureș. În 1968 participă la Festivalul Național al Artei Studentești (Locul al III-lea, iar Gheorghe Mitellman primește o mențiune pentru „Interpretare Beat”). Din 1969 formația lansează o serie de piese originale: „N-am să pot cânta”, „Cu fața spre cer”, „Singur în noapte” ș.a. În 1969, Mitellman trece la CARUSEL, iar în 1971, Szekely Petru și Ion Iulian părăsesc formația.

8 iunie (Orizont): Apare un reportaj de la spectacolul „Timișoara pe adresa dumneavoastră”, de la Sala Olimpia: folclor, balet, umor și muzică ușoară, cu PHOENIX, BEGA-CHORD și Tiberiu Repliuc de la STELELE cântând melodii proprii.

22 iunie (Săptămâna): PHOENIX apar la televiziune de trei ori într-o singură săptămână, între 18 și 24 iunie.

24 iunie (Flacăra): Interviu cu Doru Stănculescu:

Doru Stănculescu

Am apărut în public în 1968 la Student Club, apoi la Clubul Arhitecturii. În iarna lui '71 am apărut la TV, după ce în primăvara aceluiași an am participat la primul festival folk de la 303 (...) Îi sunt foarte recunoscător lui Tudor Gheorghe – pe care-l admir sincer – că a deschis drum cunoașterii muzicii acestor trubaduri (...) Acum am reușit să înjghebez o formație de muzică folk camerală, înclinată puțin spre muzica cultă, cu influență folclorică.

29 iunie (Orizont): Interviu cu Nicu Covaci, acordat lui Lucian Bureriu:

”

Recent la Electrecord am scos două discuri. La acest al treilea disc al nostru, care este un LP, s-a lucrat cu toată seriozitatea, nu numai din partea noastră, dar și din partea acestei instituții. De data aceasta trebuie să-i mulțumesc lui Freddy Negrescu, în care am găsit inginerul de sunet ideal, omul care să cunoască perfect instalația și să contribuie cu toată capacitatea ei la realizarea unei imprimări probabil superioare celor de acest fel până acum (...).

Poemul „Anotimpuri” de pe acest LP a fost realizat cu trei chitare, fără orgă, și cu multă percuție. Există, probabil, o nouă concepție PHOE-NIX. Percuția realizează o culoare deosebită, ea accentuând atmosfera folclorică a pieselor. Instrumente ca talangă, clopoțeli, dube populare și capre fac bine noilor noastre compoziții înprospătând atmosfera, undeva artificială și rece, a instrumentelor electronice (...).

Pe timpul verii vom cânta la barul Auto Night Club din stațiunea Venus, timp de trei luni. Ne vom continua activitatea muncind pentru realizarea spectacolului „Meșterul Manole”, pentru care am început să adunăm materiale și texte din Blaga, apoi balade folclorice și să compunem muzica. Spectacolul pune numeroase probleme cum ar fi orchestrarea melodiilor pentru o formație mixtă (pop cu grup mare de corzi și suflători), apoi scrierea vocilor pentru un cor amplu. Legenda fiind deosebit de frumoasă, trebuie să realizăm un spectacol de mare ținută, care va fi un examen de profesionalism pe care ni-l impunem. Pe viitor vom căuta să impunem acest gen de spectacol – idee, cu un fir conducător, care începe și se termină asemenea unei opere, dar având structura specifică muzicii pe care o facem și conținutul ei ideatic. Așteptăm sprijinul instituțiilor de artă timișorene.

262 1 iulie (Flacăra): Apare un disc single cu Zoltan Boros: „Mărturie în do major” / „În parcul cel bătrân”.

14 iulie (Săptămâna): ROȘU ȘI NEGRU interpretează împreună cu Orchestra Filarmonicii din Iași un preludiu de Bach.

21 iulie (Contemporanul): Echipa României la Cupa Europei de la Knokke, formată din Marina Voica, Anda Călugăreanu și Dida Drăgan, s-a clasat pe locul al cincilea.

8 august (Săptămâna): Formații care cântă la mare sunt: ROȘU ȘI NEGRU în Saturn (la Cleopatra), PHOENIX și METRONOM în Venus, CARUSEL în Mamaia (la Tomis). De la mare, PHOENIX se mută la restaurantul Continental din Timișoara.

18 august (Săptămâna): JAM GRUP sunt în turneu în Bulgaria, alături de Anda Călugăreanu, Cornel Constantiniu, Gabriela Teodorescu și Ion Ulmeanu.

19 august (Flacăra): Anda Călugăreanu lansează un nou EP: „Butterfly”, „Aș vrea să zbor ca un condor”, „Cip, cirip” și „O, mamă”.

5 octombrie (Orizont): Top membrilor Clubului „M” din Pitești: 1. PHOENIX – „Nunta”, 2. PHOENIX – „Mamă, mamă”, 3. Dida Drăgan – „Visata mea iubire”, 4. Dida Drăgan – „Anilor”, 5. MONDIAL – „Orbul”, 6. PHOENIX – „Floarea stâncilor”, 7. Mihaela Mihai – „Ecou de romanță”, 8. CHROMATIC GROUP – „Racul, broasca și o știucă”, 9. Mircea Florian – „Podul de piatră”, 10. Marcela Saftiuc – „Zorior de ziuă”.

6 octombrie (Săptămâna): Între 4 și 5 octombrie, la Sala Radio, americanca Melanie Safka a susținut un număr de patru concerte.

27 octombrie (Săptămâna): Aflăm despre activitatea câtorva formații „de restaurant” în București: HORIA MOCULESCU BAND, cu Tomy Bereczky și Ștefan Berindei (la Intercontinental), PERPETUUM MOBILE (la Athénée Palace), RADU GOLDIȘ TRIO, cu Marius Popp și Marian Toroimac (la Continental).

3 noiembrie (Contemporanul): O prestigioasă instituție timișoreană 263
s-a arătat dispusă să colaboreze cu formația PHOENIX. Este vorba de Opera de Stat.

11 noiembrie (Flacăra): Apare un EP Dida Drăgan: „Visata mea iubire”,
„N-am știut” și „Greu se mai fac oamenii oameni”.

Dida Drăgan și formația SFINX (1975)

17 noiembrie (Săptămâna): Clubul de Literatură și Artă (Casa Ziariștilor) a organizat duminică un spectacol cu formația PERPETUUM MOBILE.

264 17 noiembrie (Săptămâna): Aura Urziceanu semnează un nou contract, pe 5 ani, cu Duke Ellington.

24 noiembrie (Contemporanul): David Alexandre Winter, cântăreț olandez de muzică ușoară, a susținut trei concerte la Sala Palatului, în care a cântat și ceva rock'n'rolluri vechi: „Blue Suede Shoes”, „Whole Lotta Shakin Goin On” și „Johnny B. Good”.

20 decembrie (Săptămâna): ROȘU ȘI NEGRU și-au prezentat de curând concertul de adio, ei urmând să-și continue activitatea ca profesioniști pe lângă Studioul de Televiziune București (n.a.: După câteva luni au revenit pe scenă).

22 decembrie (Săptămâna): A apărut discul single SFINX: „Șir de cocori / Languir me fais”.

Clasamentul formațiilor în topul cititorilor revistei „Săptămâna” pe 1972: 1. PHOENIX, 2. ROȘU ȘI NEGRU, 3. SFINX, 4. MONDIAL, 5. JAZZ Q, 6. MODERN GROUP, 7. JAM GRUP, 8. CARUSEL, 9. HORIA MOCULESCU BAND, 10. SINCRON, 11. DENTES, 12. RADIO TV, 13. CLASIC XX, 14. SAVOY, 15. CHROMATIC, 16. VENUS, 17. PERPETUUM MOBILE, 18. OLYMPIC '64, 19. GHEORGHE ZAMFIR, 20. ELECTRECORD. Discul anului: 1. Dida Drăgan „Visata mea iubire” – „N-am știut” – „Greu se mai fac oamenii oameni”, EP, 2. PHOENIX – „Cei ce ne-au dat nume”, LP.

Clasamentul formațiilor în topul revistei „Contemporanul” pe 1972 (publicat în 19 ianuarie 1973): 1. PHOENIX, 2. ROȘU ȘI NEGRU, 3. HORIA MOCULESCU GROUP, 4. SFINX, 5. SAVOY, 6. PERPETUUM MOBILE, 7. MONDIAL, 8. ROMANTICII, 9. VENUS, 10-11. SINCRON și DENTES.

Melodii din topurile anului 1972 (Săptămâna, Flacăra, Tribuna, Cronica): Aurelian Andreescu – „Fata Morgana”, „Un fluture și-o pasăre”, Florin Bogardo – „Obstacol invizibil”, CAPITOL – „Haiducul”, CHROMATIC GROUP – „Val după val”, „CLASIC XX – „Chemare”, „Lacul”, DENTES – „Și dacă”, Dida Drăgan – „Anilor”, „N-am știut”, „Soarele zărilor”, „Visata mea iubire”, „Vouă”, Mircea Florian – „Împreună”, „Jumătatea asta”, „Podul de piatră”, Iuliu Merca – „Speranțele” ,

Mihaela Mihai – „Ecou de romanță”, MODERN GROUP – „Pădurea”, „Vremuri”, MONDIAL – „Chemare”, „Până în zori”, „Povestea codrului”, Ioana Negriloiu – „De ce?”, ODEON – „Artiști”, OLYMPIC '64 – „Ziua bradului de noapte”, PHOENIX – „Știu că mă iubești”, „Andrii Popa”, „Meșterul Manole”, „Negru Vodă”, „Nunta”, „Te întreb pe tine soare”, Ileana Popovici – „Iubire”, „Umbra”, ROȘU ȘI NEGRU – „Cântecul pădurii”, Marcela Saftiuc – „Fiii lacrimilor tale”, „Prinzi oare jocul vântului din drum”, „Departate de țarm”, SAVOY – „La Steaua”, „Valentina”, SFINX – „Șir de cocori”, „Coborâse primăvara”, SINCRO – „Miorița”, TEST (ex – STELELE) – „E toamnă”, „Curcubeul”, THALIA FOLK GROUP – „Cântec pentru Angela Davis”.

265

1973

1 ianuarie (Flacăra): Interviuri cu Dan Andrei Aldea, Anda Călugăreanu și Dida Drăgan.

5 ianuarie (Orizont): Una dintre grupările de tradiție a anilor '60, STELELE, și-a schimbat numele în TEST și a încheiat un contract cu Barul Continental din Timișoara.

5 ianuarie (Săptămâna): Modificări serioase în componența formației CLASIC XX. Ladislau Herdina, Zoltan Kovacs și Dietmar Hepp nu mai fac parte din trupă, primii doi înființând în luna iulie formația PROGRESIV TM.

8 ianuarie (Flacăra): Între 13 și 15 ianuarie, are loc turneul grupului american Golden Gate Quartet, cu reprezentații la București, Galați și Ploiești. Formația de acompaniament îi includea pe Dany Revel (Franța, pian), Sandu Avramovici (chitară), Dan Dumitriu (chitară bas) și Ion Cristinoiu (baterie).

12 ianuarie (Săptămâna): Discul „Cei ce ne-au dat nume” al formației PHOENIX a apărut la sfârșitul anului 1972, într-un tiraj de probă cu o „mapă de circumstanță”. Întârzierea apariției este cauzată de tipografia din Timișoara, care târăgănează tipărirea mapei.

266 20 ianuarie (Flacăra): George Stanca face cronica discului single al formației SFINX: „Languir me fais” / „Șir de cocori”. Electrecordul a folosit pentru acest disc înregistrări radio din 1970 (între timp plecase toboșarul Marian Toroimac, fiind înlocuit cu Cristian Ion).

21 ianuarie (Viața studențească): Concert la Casa de Cultură Grigore Preoteasa cu formațiile poloneze *Fistulatores et Tupicinatores Varsovienses* (muzică din Evul Mediu și Renaștere) și *Novi Singers* (jazz).

3 februarie (Flacăra, Magda Mihăilescu): Din cronica filmului „Nunta de piatră”, regizat de Dan Pița și Mircea Veroiu: „Dorin Liviu Zaharia și Dan Andrei Aldea, tineri compozitori crescuți la școala folkului, au născocit sunete ciudate ce vin din pământ și se întorc la el. Pondere muzicii în filmul lui Dan Pița este mult mai mare, ea devine un personaj în sine, la început timid, supus, apoi trufaș, insolent, amenințător, ce contribuie la definirea unei stări fundamentale care, în cazul de față, este cea a așteptării.”

8 februarie (Orizont): La braseria Flora din Timișoara cântă trioul Paul Weiner, Puiu Lazaru și Béla Kamocsa.

9 februarie (Săptămâna): Se înființează JMJ GROUP, cunoscută și sub numele de RADU GOLDIȘ BAND, trupă alcătuită din Radu Gol-diș (chitară solo), Marius Popp (pian), Alin Constanțiu (saxofon, clarinet), Mircea Tudoran (chitară bas) și Marian Toroimac (tobe, ex – SFINX).

17 februarie (Flacăra): Interviu cu Marcela Saftiuc:

”

În folk nu trebuie să arăți că ai voce frumoasă sau că ești un instrumentist nemaipomenit. Aici cânti pentru că tu ai ceva de spus... Cred că am frapat prin glas și asta este un impediment pentru mine, fiindcă eu vreau ca omul care mă ascultă să se izbească mai întâi de text.

17 februarie (Flacăra): ROȘU ȘI NEGRU pregătesc un concert de natură **267**

„semisimfonică și jazz pop”, împreună cu MADRIGAL. La realizarea spectacolului participă Laurențiu Profeta și dirijorul Filarmicii din Iași, Sabin Păutza.

18 februarie (Săptămâna): Are loc concertul Aurei Urziceanu la Sala Palatului, alături de Ron Rully, Slide Hampton, Art Farmer și o orchestră simfonică de circa 40 de persoane, condusă de Richard Oschanitzky.

23 februarie (Contemporanul): PHOENIX au început în 14 februarie un turneu prin țară, ce include orașele Deva, Hunedoara, Cugir, Alba Iulia, Sebeș, Sibiu, Pitești, Târgoviște, Ploiești, Câmpina, Brașov, Miercurea Ciuc, Târgu Mureș, Turda, Cluj-Napoca, Baia Mare, Zalău, Oradea și Arad.

24 februarie (Flacăra): Interviu cu Aura Urziceanu: „Duke (Ellington) vrea să lanseze cu mine un nou stil în muzica de jazz”.

25 februarie (Săptămâna): În perioada 26 februarie – 4 martie se organizează Galele Top Săptămâna. În program: luni – seara de jazz cu Erik Manyak Original Dixieland, Quintetul Titel Popovici, Bigbandul Centrului Universitar Iași, Quintetul de Jazz București, Aura Urziceanu și Elena Constantinescu, Bigbandul condus de Sile Dinicu, Johnny Răducanu și Wolfgang Gühler. Joi, de la 16:00, folk cu Marcela Saftiuc, Mircea Florian, Luminița și Cristian Ciubotaru, Jozsa Erika și Horvath Károly, Doru Stănculescu, Csama Judith, Gabi Căciulă și Vica Frunză, Vali și Carmen, Susana; seara urmând să fie încheiată de PHOENIX și SFINX (cu Gil Dobrică). De la 20:00, pop cu MONDIAL (într-o nouă componență), ROMANTICII (cu Dida Drăgan), JMJ GROUP, ROȘU ȘI NEGRU (cu Gil Dobrică și Anda Călugăreanu). Vineri, folclor. Sâmbătă, muzică ușoară, iar duminică, un dublu concert (18:00 – 23:00) cu cele mai reprezentative formații din toate genurile (JAZZ Q, ROMANTICII, SFINX, PHOENIX, ROȘU ȘI NEGRU).

Tot în cadrul Galelor Săptămâna are loc concertul de adio al formației MODERN GROUP. În timp ce Petre Magdin, Marcel Dragomir și Marius Țeicu se orientează către activitatea componistică, Doru

Tufiș, Marcel Năvală și Dorel Vintilă Zaharia activau deja în formația ROMANTICII.

2 martie (Contemporanul): Lansare Electrecord – FOLK GROUP THALIA. Discul a apărut cu texte în limba maghiară.

16 martie (Săptămâna): Festivalul Primăvara Baladelor s-a desfășurat în perioada 8 – 10 martie, în Aula Facultății de Drept. Palmares: „Marele premiu” – Doru Stănculescu, Premiul UASR pentru „Ținuta și Omogenitatea ansamblului” – Cvintetul condus de Emanuel Nedeia, Premiul Centrului Universitar București – Cristina Romak și Eugen Elin, „Premiul special al juriului” – Grup '73, Premiul pentru „Cea mai bună prelucrare a unei piese folclorice” – „Colind”, de Marcela Saftiuc și Traian Cosma, Premiul pentru „Compoziție originală”: „Nopti”, de Vali Sterian și Carmen Marin, Premiul pentru „Cea mai bună transpunere muzicală a unei poezii din lirica românească sau universală” – „Glossa”, de Aurel Popescu (București), Premiul de „Popularitate” – Marcela Saftiuc și Traian Cosma. Au mai participat: Mircea Vintilă, Nicu Vladimir, Angela Lucia Ciocârtea, cuplul Victor Brătulescu și Liviu Răuțeanu, Vasile Fogel și Adrian Bănică. Recitaluri în afara concursului: Alexandru Mica și orchestra sa (grupaj de balade vechi românești), PHOENIX, SFINX, Mircea Florian și CEATA MELOPOICĂ, Tudor Gheorghe, Dorin Liviu Zaharia cu un grup de percusioniști, quartetul CATHARSIS, condus de Mircea Popa, și trio-ul Bebe Paraschivescu – Dan Andrei Aldea – Cornel Ionescu. În „Viața studentască”, se notează: „regretăm că uneori calitatea spectacolelor a fost umbrită de costumația bizară și exagerata podoabă capilară a unor interpreți.”

23 martie (Săptămâna): SAVOY încep un turneu în țară și apoi în URSS.

23 martie (Săptămâna): PERPETUUM MOBILE vor pleca în Polonia, iar Mircea Florian va participa la un festival în Cehoslovacia.

23 martie (Săptămâna): Este consemnată apariția discului EP ROȘU ȘI NEGRU – „Cadrane”, „Cântecul pădurii”, „Leopardul”.

23 martie (Săptămâna): „Electrecordul nu poate să scoată o nouă tran-

șă a discului PHOENIX deoarece noile și frumoasele mape duble 269
nu sosesc de la tipografia din Timișoara. Cică nu-s gata. Noi sun-
tem informați că în orașul bănățean numitele coperți se vând,
fără disc, cu 10 lei bucata.”

Coperta discului EP ROȘU ȘI NEGRU (1973)

30 martie (Săptămâna): La Timișoara are loc un concert de jazz cu Ștefan Berindei, Eugen Gondi, Paul Weiner, Emil Müller și Puiu Lazaru. După o săptămână aflăm că „a ajuns și Tomy Bereczky, după o odisee ce includea pierderea avionului de Timișoara, prinderea celui de Oradea, autostop într-un camion cu guițători și taxi de la Arad”.

30 martie (Săptămâna): ROȘU ȘI NEGRU prind un contract în București la barul Atlantic.

31 martie (Flacăra): Interviu cu Doru Stănculescu, referitor la compoziția „Ai, hai”:

”

Eu n-aș zice că fac muzică folk sau că sunt un cântăreț de vagă inspirație folclorică. Eu fac muzică în spirit național, nu neapărat folcloric... În fond, sub o formă sau alta, toți artiștii fac folclor, numai că unii n-o știu, iar alții n-o recunosc.

270 6 aprilie (Săptămâna): Richard Oschanitzky va fi în aceste zile la Berlin, unde va înregistra „Variațiuni '72 pentru pian și două orchestre” și „Antifonii”, o lucrare amplă, în șapte părți, pentru pian, trio solo și orchestră construită și amplasată pe principiul antifonar.

6 aprilie (Săptămâna): În Ploiești apare formația GRIPHUS.

6 aprilie (Săptămâna): Sorin Tudoran se retrage din viața muzicală, prezentându-se la postul primit prin repartiție, la Râmnicu Vâlcea.

13 aprilie (Săptămâna, Parada vedetelor): Portretul formației ROMANTICII Prima apariție în componența actuală a fost sub numele JAM GROUP MONDIAL, la Gala Săptămâna '71. În 26 decembrie '72, cu ocazia debutului la TV, își schimbă denumirea în ROMANTICII. Până la data apariției articolului au efectuat deja 8 turnee prin țară și unul în Bulgaria. Componența formației: Mircea Drăgan (orgă Hammond, voce, 28 de ani, ex – SIDERAL '65 – '68, ex – MONDIAL '68 – '71, absolvent de Conservator); Teodor Tufiș (chitară solo, vioară, pian, voce, 22 de ani, ex – SINCRON '70 și MODERN GROUP '71, Liceul de Muzică); Dorel Vintilă Zaharia (tobe, pian, voce, 30 de ani, ex – COMETELE '65 – '67, PHOENIX '68 – '70 și MODERN GROUP '71, absolvent al Institutului Politehnic Timișoara); Marcel Năvală (chitară bas, acordeon, muzicuță, 27 de ani, ex – ROMANTICII '68, formula veche, și MODERN GROUP '71, Institutul Politehnic București); Nicolae Păun (flaut, sax tenor, percuție, 23 de ani, studii individuale cu Bebe Prisada). Tehnicienii erau Gioni Mihăilescu (electronist), Alexandru Petre (sunet) și Sandu Grosu (lumini).

13 aprilie (Săptămâna): Grupul folk CATHARSIS activează la Casa de Cultură a Studenților din capitală în formula Mihai Pintilie, Călin Teodorescu, Dan Oprina și Mircea Popa.

13 aprilie (Săptămâna): Formația americană The Fifth Dimension se află în turneu în România. Au concerte la Sala Palatului în 13 și 14 aprilie și la Ploiești în 16 aprilie.

24 aprilie (Viața Studențească): În perioada 15 – 22 aprilie, la Cluj-Napoca s-a desfășurat Festivalul Primăvara Studențească. Marcela

Saftiuc și Traian Cosma au primit Diploma de onoare a festivalului. La categoria muzică ușoară au participat două formații: JUDEX (Politehnică, Locul I) și EXPERIMENTAL Q (Conservator). 271

24 aprilie (Viața studentescă): În 18 – 19 aprilie, la IMF București s-a desfășurat festivalul Șarpele de Aur, profilat din ce în ce mai mult pe muzica ușoară.

20 aprilie (Cronica): MONDIAL au fost în turneu în țară, susținând un concert și la Iași.

20 aprilie (Cronica): Formația EXPERIMENTAL, condusă de Virgil Botnăraș, susține seri de dans în Iași. (n.a.: nu are legatură cu formația clujeană).

23 aprilie (Viața studentescă): S-a încheiat Primăvara Studentescă la Craiova, cea mai bună formație de muzică ușoară fiind desemnată ACADEMIC (Studii Economice).

27 aprilie (Săptămâna): Tudor Gheorghe a susținut recitalul „Acolo unde-s nați stejarii”, în Rotonda Muzeului Literaturii Române.

28 aprilie (Flacăra): Interviu cu Tudor Gheorghe în urma recitalului de la M.L.R.:

”

Mă gândesc acum la două noi spectacole, apoi renunț. Unul, „Noaptea poetului”, dedicat în întregime poeziei lui Macedonski. Celălalt va fi o temerară încercare de a cânta proză, de a pune pe muzică cele mai frumoase pagini din cronica veche românească. Apoi gata.

Rep.: *De ce, Tudor Gheorghe, nu mai ai nimic de cântat pe lumea asta? Ai terminat poezia? Te-ai terminat dumneata?*

T.G.: *Nu e vorba de asta, pot să-ți dau pe loc alte trei idei de recitaluri. Nu am unde cânta. Nu am cui cânta.*

Rep.: *Dar am văzut la recitalul duminică foarte mulți tineri care te urmăreau transportați cu voluptate în zonele purității și sensibilității.*

T.G.: *Nu am unde să mă întâlnesc cu ei. Caut acum altă cale spre ei. Scriu. Teatru și poezie.*

272 27 aprilie (Săptămâna): La clubul Ing 303 a avut loc Festivalul de Folk Trubadurii Politehnicii. În juriu: Tudor Gheorghe, Romulus Vulpescu și Romeo Vanica. Palmares: 1. Dan Chebac, 2. Eugen Petică, 3. Aurel Popescu. Mențiuni: Nelu Chiosa, Nicolae Hossu, duetele Dan Chiru și Horia Șerbănescu, Florian Rădulescu și Mihai Maria.

28 aprilie (Flacăra): În organizarea Teatrului Bulandra, spectacolul de muzică și poezie realizat de formația SFINX și actorii Mariana Mihuț, Florian Pittiș și Ion Caramitru, a putut fi urmărit atât în sala de la Grădina Icoanei, cât și la Casa Studenților din Iași, la Liceul nr. 24 și în Clubul Politehnicii din București. Versurile recitate în spectacol aparțin poetilor Nina Cassian, Alexandru Philippide și Nichita Stănescu.

5 mai (Flacăra): Apare un material dedicat grupului SFINX. Compoziții recente: „Om bun”, „Din nou acasă”, „Condiția umană”. Influențe: John McLaughlin, Soft Machine, King Crimson. În prezent trupa funcționează la Teatrul Bulandra și la Clubul Universitas.

9 mai (Viața studentescă): S-a încheiat Festivalul Primăvara Prieteniei la Târgu Mureș, unde au cântat și ADONIS, FOLK GROUP THALIA și DENTES, cu un spectacol intitulat „Omagiu vieții”.

10 mai (Tribuna): Interviu cu Iuliu Merca:

”

Câțiva componenți ai formației CHROMATIC, de neînlocuit dacă doream să ne păstrăm stilul, au fost repartizați în patru puncte cardinale. MONDIALii m-au cooptat în formația lor, trecând pe rând de la baterie la chitară bas și acum la chitară solo. Cânt în același timp ca solist vocal în formația PERPETUUM MOBILE, cu un repertoriu în exclusivitate de Ion Cristinoiu și Mihai Dumbravă. Prefer să rămân în lumea celor ce nu sunt vedete, dar care nu pleacă niciodată fruntea atunci când vorbesc de muzica lor.

11 mai (Săptămâna): SAVOY au plecat într-un turneu în URSS.

11 mai (Contemporanul): Pe 28, 29 și 30 aprilie au avut loc la Sala Palatului **273**

concertele susținute de Gianni Morandi. În mod curios, în deschiderea celor patru concerte (pe 30 aprilie au fost două concerte) a cântat formația PHOENIX. „În fața unei săli reci care nu venise pentru ei, cei patru timișoreni au prezentat un program comercial, nereprezentativ pentru stilul lor actual”.

16 mai (Tribuna): În mediul studențesc clujean se afirmă formația folk – rock MEDITAS, care are următoarea componență: Eugen Butucaru (voce, chitară), Cornelia Popa (flaut), Mihai Bârjoveanu (vioară).

18 mai (Săptămâna): Apare discul Mircea Florian – Marcela Saftiuc, care era de fapt premiul ediției a doua a Festivalului Club A, desfășurat cu 2 ani în urmă.

18 mai (Săptămâna): Formația LOTUS și-a reluat activitatea la clubul Ing 303.

31 mai (Tribuna): Interviu cu Marcela Saftiuc și Traian Cosma

”

Rep: Marcela, unii mă întreabă de ce ai renunțat la interpretarea solo?

M.S.: Pentru că duetul nostru, născut acum câteva luni, este capabil să dea o formă mult mai convingătoare mesajului pe care credem că muzica noastră îl are. Deocamdată nu intenționez să cânt singură pentru că mai avem de spus multe lucruri în duet; piesa lucrată împreună este un produs mai complex, superior calitativ, și lucrul acesta mă mulțumește... Nu m-am gândit niciodată că aș putea cânta altceva decât folk. În momentul când am luat o chitară în mână, am simțit că numai acest lucru pot să-l fac, am simțit că acesta este modul mai bun și mai adevărat de a spune ceea ce am de spus.

T.C.: Notele mele vin de undeva, din adâncimea înlăuntrului meu. Nu cânt ostentativ, să demonstrez că fac folk. Ultimele piese imprimate sunt „Veniți cu noi”, pe versuri de Monica Mărgineanu, și „Colind”. Colindul l-am auzit în starea lui pură în satul bunicii undeva în Câmpia Transilvaniei. Bunica este acel om minunat care mă alimentează cu idei.

Marcela Saftiuc

- 1 iunie** (Săptămâna): ROMANTICII au susținut un turneu de 17 zile în Ardeal.
- 1 iunie** (Săptămâna): Dida Drăgan a apărut la televiziunile din Polonia și Cehoslovacia și se pregătește pentru Festivalul Orfeul de Aur de la Varna.
- 1 iunie** (Săptămâna): A avut loc Carnavalul Institutului de Arhitectură, cu Doru Stănculescu, Vali și Carmen, CATENA GRUP 33, ROȘU ȘI NEGRU, Ștefan Berindei Quartet, F.F.N. și Fărâmiță Lambru.
- 2 iunie** (Flacăra): ROMANTICII și VENUS N au fost în turneu prin țară (Alba Iulia, Brașov, Făgăraș), cu spectacolul „Fetele și băieții cântă”. În partea a doua a spectacolelor cele două formații cântau împreună.

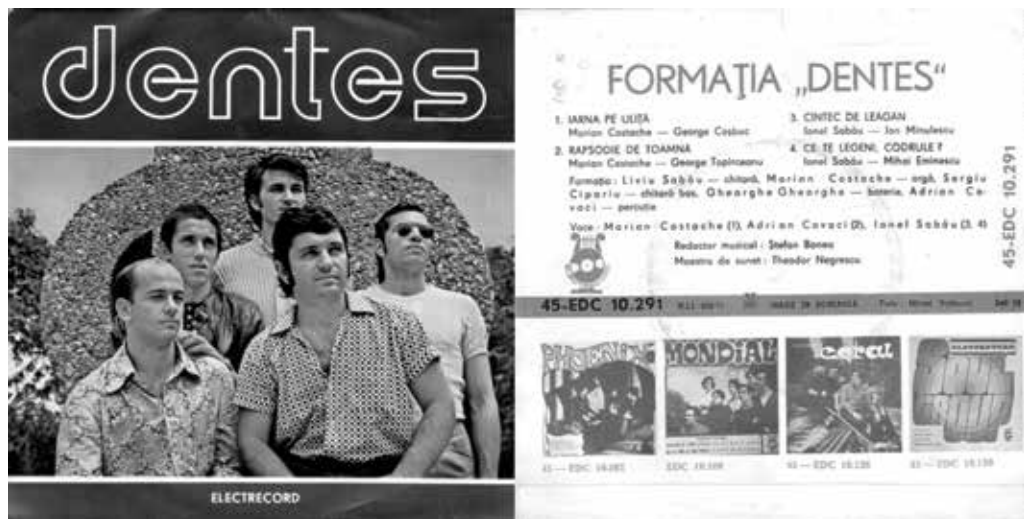
7 iunie (Tribuna): Interviu cu Nicu Covaci despre spectacolul „Meșterul Manole”, aflat în pregătire: **275**

”

Fiecare din noi are în structura lui un ritm, ceva minuscul din ce-i al nostru – dealuri, munți, păduri, râuri. Este de ajuns să zgârii puțin mai profund în suflet și dai de ele. Încet, încet, am reușit să ne detașăm de ceea ce se numește pop. Nu facem pop, muzica este modernă prin interpretare și tehnica folosită, dar mi-ar plăcea să aibă o patină de mai vechi, mai autentic. Mai avem multe de învățat de la cântecele populare românești; acele măsuri mixte tipic populare românești dau un balans nou melodiei. Peste ele vine vocea, pe care o vrem întotdeauna la registre joase și intervale mari. În felul acesta totul are greutate, e plin, copleșește.

9 iunie (Flacăra): Un fragment dintr-o scrisoare a unui cititor bucureștean, Iulian Vaismant, referitor la un concert al formației SAVOY: „o adevărată calamitate, lipsită de orice gust muzical și modernism”.

9 iunie (Flacăra): Apare discul EP DENTES („Iarna pe uliță”, „Ce te le-geai”, „Rapsodii de toamnă”, „Cântec de leagăn”).

Coperta discului EP DENTES

276 10 iunie (Săptămâna): Pe 10 iunie, la Casa de Cultură Petöfi Sándor din București are loc recitalul Jozsa Erika și Horvath Caroly, împreună cu formația METROPOL.

10 iunie (Săptămâna): ERYK MANYAK ORIGINAL DIXIELAND sunt invitați la Festivalul de Jazz Alba Regia.

15 iunie (Cronica): Aflăm că formația folk studentă GRUP '73 a luat ființă la Iași în urmă cu două luni. Componenta: Ion Moraru (20 ani, chitară, muzicuță, anul I la Filozofie, ex – APOLLO), Gil Ioniță (20 ani, chitară, muzicuță, anul II la Drept, ex – APOLLO) și Cezar Ionescu (22 ani, oboi, anul II la Conservator).

15 iunie (Săptămâna): La Festivalul Orfeul de Aur, desfășurat la Varna în perioada 3-7 iunie, Dida Drăgan a cântat piesa „Vouă”, de Petre Magdin, dar n-a câștigat nimic. Premiul I a fost cucerit de Sofia Rotaru (URSS).

21 iunie (Tribuna): Apare un interviu cu Valeriu Sterian și Carmen Marin. Au debutat cu câțiva ani în urmă la Râmnicu Sărat, cântând muzică beat în formația PUTEREA FLORILOR. Piese în repertoriu: „Nopti”, „Cântec pentru pace”, „Prinde ploaia”, „Soarele și luna”, „Baba Iarna” și „Dragostea”.

28 iunie (Tribuna): Sorin Tudoran conduce formația CLEPSIDRA din orașul său natal, Râmnicu Vâlcea. (n.a.: De fapt Sorin Tudoran era din Reghin, dar fusese repartizat la Râmnicu Vâlcea).

29 iunie (Săptămâna): Contracte estivale pe litoral: în Mamaia, la Perla – GIGANT '73, la Marea Neagră – MONDIAL, la Dorna – DYNAMIC, din Arad, iar la Calipso, în Venus – Aura Urziceanu.

29 iunie (Săptămâna): Cântecul „Florile mele”, interpretat de Dida Drăgan, a fost scos din top în urma excluderii sale de pe „lista cântecelor difuzabile la radio”. (n.a.: motivul fiind „de înțeles”, compozitorul rămăsese în Vest).

29 iunie (Săptămâna, Parada vedetelor) Portretul formației PERPETUUM MOBILE

Este o formație profesionistă, ce activează în marile restaurante din București și de pe litoral. Componenta trupei era: Ion Cristinoiu (tobe), Mihai Dumbravă (solist vocal, chitară bas), Marian Ionescu (oboi), Bebe Prisada (saxofon), Mihai Viziru (chitară solo). Colaboratori: Iuliu Merca (voce, chitară), Dan Danciu (flaut), Marius Țicu (pian, voce). Piese proprii: „Ce spui tu și ce spun eu”, „Sâmbătă seara”, „Mi-ai reamintit”. Saxofonistul formației PERPETUUM MOBILE, Bebe Prisada a susținut concerte în aproape toate țările Europei. A apărut în jamuri cu Stan Getz, Gerry Mulligan, Zoot Sims, Art Farmer sau Dusko Goykovich.

- 1 iulie** (Viața studentescă): Turneu PHOENIX în perioada 1-15 iulie, unde pun în scenă prima parte a spectacolului „Cei ce ne-au dat nume”: Turnu Severin, Craiova, Ploiești, București, Bacău, Piatra Neamț, Suceava, Iași, Bârlad, Galați, Brăila, Tulcea, Constanța, Mamaia, Eforie Nord.
- 6 iulie** (Săptămâna): ROȘU ȘI NEGRU vor cânta la Union, în Eforie Nord, sub conducerea lui Ovidiu Lipan „Țândărică”; Nancy Brandes își satisface stagiul militar la Craiova.
- 12 iulie** (Tribuna): Interviu cu Vali Fărcaș și Eugen Tunaru. „EXPERIMENTAL Q a fost înființată în 1971, ideea fiind a lui Dan Igrețiu. (...) Unii s-au grăbit să afirme, folosind un termen la modă, că reprezentăm un underground pe care doar noi l-am înțelege”.
- 13 iulie** (Săptămâna): La Mamaia cântă deja MONDIAL și CARUSEL și sunt așteptați F.F.N. Tot acolo, la barul Paradis, se așteaptă răspuns la o ofertă făcută formației PHOENIX.
- 13 iulie** (Săptămâna): La Timișoara s-a înființat o nouă formație, PROGRESIV TM, la inițiativa a trei dintre foștii componenți ai formației CLASIC XX, Ladislau Herdina, Kovacs Zoltan și Harry Coradini.
- 14 iulie** (Flacăra): Aflăm că Johnny Răducanu a studiat Compoziție la București și Cluj. A efectuat apoi turnee în URSS, Suedia, Cehoslovacia și R.F. Germană, fiind capul de afiș al discului Electrecord „Jazz nr. 4 (Jazz în trio)”.

278 19 iulie (Tribuna): Apare cronică unui concert de la Cluj-Napoca, cu bigbandul Harwood Jazz Rock Ensemble, un ansamblu de copii între 14 și 18 ani.

21 iulie (Flacăra): CARUSEL au cântat la barul Carpați din Brașov, iar acum cântă pe litoral.

26 iulie (Tribuna): PHOENIX s-a întors de curând de la Bratislava, unde au cântat la Festivalul Lira de Aur, și se pregătesc pentru Festivalul Sopot '73.

26 iulie (Tribuna): S-a înființat un nou grup ieșean de muzică folk, MEDITAS, cu Eugen Butucaru solist vocal și chitară.

26 iulie (Tribuna): Aura Urziceanu a cântat alături de Duke Ellington la festivalul de la Newport. Vom afla din „Cronica” peste câteva zile că își va relua activitatea alături de Duke Ellington la începutul lunii august.

27 iulie (Săptămâna): În perioada 26 iulie – 4 august are loc turneul solistei maghiare Zoltnay Sarolta.

27 iulie (Săptămâna): Prima ediție a EP-ului formației ROMANTICII aproape că s-a epuizat.

3 august (Contemporanul): Aflăm că la Electrecord apare primul LP al Aurei Urziceanu, acompaniată de formația lui Richard Oschanitzky. Cele 9 piese de pe album sunt „Arie Din Suita Nr. 3 In Re Major” (Bach), „Capriciul Nr. 24” (Paganini), „Balada” (Ciprian Porumbescu), „Cântec din Oaș” (tradițional), „Hai, Călușari!” (Petre Firulescu), „Iubirea” (Johnny Răducanu), „Song din filmul Parașutiștii” (Richard Oschanitzky), „Ciocănitorea” (Laurențiu Profeta) și „Arie din filmul O Fată Fermecătoare” (Richard Oschanitzky). (n.a.: De fapt este cel de-al doilea LP lansat de Aura Urziceanu, primul, care se numea tot „Aura”, fiind lansat cu un an înainte la casa de discuri olandeză Pink Elephant).

10 august (Săptămâna): Piki Inglessis, fost chitarist și compozitor în formația OLYMPIC '64, a cântat în mica orchestră de acompaniament a austriacului Udo Jürgens.

16 august (Tribuna): O singură formație românească și o singură solistă de muzică ușoară au reușit să obțină locurile I în clasamentele din străinătate: Dida Drăgan și PHOENIX. (n.a.: Nu sunt specificate și topurile respective).

18 august (Flacăra, George Stanca): Portretul formației VENUS

VENUS este o formație înființată în anul 1967 de Nicoleta Păun (chitară solo, voce), Mihaela Surulescu (chitară armonie), Elvira Iancu (chitară bas) și Eugenia Tomescu (tobe). Imediat după înființare formația este luată în antrepriză de Teatrul de Revistă Constantin Tănase, care a inclus-o ca punct de atracție în spectacolul „Alo, aici e Stroe”. În 1969 apar în trupă Liane Brinberg (orgă) și Mariana Șoitu (saxofon). În același an susțin un turneu în Polonia, concertând la Varșovia, Gdansk și în alte câteva orașe. În toamna anului 1972 Liane și Elvira se retrag din trupă și vor apărea ceva mai târziu în formația VENUS L – L provenind de la Liane. Nicoleta Păun își continuă activitatea în grupul VENUS N, pe care-l consideră urmașul de facto al formației VENUS.

30 august (Tribuna): După ce a cucerit Premiul I la Concursul de Interpretare de la Berlin, Dida Drăgan a susținut în perioada 20-26 august o serie de concerte în capitala R.D. Germane.

30 august (Tribuna): Au cântat, printre alții, pe litoral în sezonul estival: MONDIAL, CLASIC XX, EXPERIMENTAL Q, MAGIC și DINAMIC.

30 august (Tribuna): ROMANTICII și Dida Drăgan au imprimat de curând un single ce urmează să apară spre sfârșitul anului.

31 august (Săptămâna): Referindu-se la participarea formației PHOENIX la festivalul din Polonia, Florin Silviu Ursulescu consemnează: „la Sopot, în prima zi de festival, Kappl se simte rău; în a doua zi, urcând pe scenă, se clatină; PHOENIX cântă totuși și obține succes. În al doilea concert timișoreni îl au în componență pe basistul lui Locomotiv GT, Barta Tamas. Kappl rămâne încă două săptămâni în spital cu diagnosticul pneumonie.” Din „Contemporanul” aflăm câteva zile mai târziu că PHOENIX au cântat „Nunta”, „Păpărușă” și o piesă din repertoriul Skaldowie, „Jeszcze Kocham” (Încă te iubesc).

280 6 septembrie (Tribuna): Fosta formație ODEON începe să activeze sub titulatura CRONOS.

8 septembrie (Flacăra): Liane Birnberg și Elvira Iancu (VENUS L) au trimis o scrisoare deschisă revistei „Flacăra”, la care alătură copia Dosarului nr. 716 / 1973 din 31 mai, emis de Judecătoria Sectorului 3 București, prin care se respinge acțiunea introdusă de VENUS N (Nicoleta) împotriva pârâtelor VENUS L (Liane). În acest fel ele protestau față de articolele semnate de George Stanca în care acesta susținea că VENUS N ar fi devenit reprezentanta legală a numelui VENUS.

7 septembrie (Săptămâna): EXPERIMENTAL Q a cântat peste vară la barul Victoria din Mamaia.

14 septembrie (Săptămâna): În perioada 5 – 9 septembrie, la Sala Palatului s-a desfășurat Festivalul Formațiilor Vocal – Instrumentale, organizat de Comitetul Sindical al Radioteleviziunii. Clasamentul în urma voturilor primite de la spectatori: 1. F.F.N., 2. ROMANTICI, 3. MONDIAL, 4. CLASIC XX, 5. CARUSEL, 6. SFINX, 7-8. VENUS L și VENUS N, 9. METRONOM, 10. AZUR, 11. CAPITOL. Premiul revistei „Săptămâna” a constatat într-o lucrare a artistului plastic Ovidiu Bubă (sticlă opal montată în oțel) și a fost acordat formației SFINX, iar Diploma revistei „Săptămâna” formației MONDIAL pentru „Colaj între Emerson, Lake and Palmer și Rock and Roll”.

15 septembrie (Flacăra): SFINX cântă la Athénée Palace, CATENA la clubul Universitas, iar Anda Călugăreanu a plecat într-un turneu în R.F. Germană cu o formație restrânsă a RTV, condusă de Sile Dinicu.

17 septembrie (Flacăra): La Casa de Cultură a Sectorului 1 din București a avut loc ședința inaugurală a Cenaclului Flacăra. Au cântat Tudor Gheorghe și Doru Stănculescu.

21 septembrie (Săptămâna): Formația SFINX asigură partea muzicală a pieselor „A douăsprezecea noapte” și „Suferințele tânărului Werther”, la Teatrul Bulandra.

F.F.N.

„S-a purces la treabă în 1971, dar examenele lui Bolintineanu și armata lui Dumitru au stânjenit repetițiile și cristalizarea unui stil. La orgă a apărut un timp Idu Barbu, iar la baterie Mihai Cernea; s-a repetat cu mai mulți soliști vocali, dintre care Radu Stoica era chiar membru fondator”. La primul concert susținut la Club A, și-au dat seama că nimeni nu s-a gândit la niciun nume, astfel că și-au spus **FORMAȚIA FĂRĂ NUME**, devenită apoi F.F.N. Componenta actuală a trupei: Gabriel Litvin (student la Construcții, ex – MONDIAL, chitară solo, voce, compozitor, textier), Silviu Olaru (student la Arhitectură, ex – ANDANTINO, GRUP 22, ROMANTICII, chitară bas, compozitor), Florin Dumitru (inginer, ex – MONDIAL și MODERN GROUP, baterie), Șerban Bolintineanu (student la Matematică, ex – GRUP 22 și DYNACORD, orgă, chitară, voce), Narcis Albulescu (șofer, figură binecunoscută în cercurile muzicii pop bucureștene căci a colaborat cu mai toate formațiile – flaut, muzicuță, pian, orgă), Cristian Madolciu (absolvent al Facultății de Comerț Exterior, ex – SFERA, solist vocal). Repertoriul de la Gala TV a formațiilor vocal – instrumentale, unde au ocupat Locul I, a inclus „Vântul”, „Populară”, „Soare de-aș avea” și „Interludiu”, toate compuse de Silviu Olaru, și câteva piese din repertoriul internațional: „It Never Rains In Southern California”, „Roll Over Beethoven”, „Take It Easy”, „Nice To Be With You”. Backroundul vocal a fost asigurat de două dintre componentele grupului CATENA, Anca Vijan și Păunița Ionescu, ultima asumându-și în unele pasaje chiar vocea întâi.

21 septembrie (Săptămâna): Pe 13 septembrie, Anca Vijan s-a căsătorit cu un student din Venezuela, Henry Graterol, petrecerea fiind organizată la clubul Universitas. Au cântat SFINX, F.F.N., Vali și Carmen, Doru Stănculescu, SINTETIC, VENUS L și CATENA. Una din melodiile cântate de CATENA a fost, normal, „Ia-ți mireasă ziua bună”.

5 octombrie (Cronica): La Fabrica de avioane din Bacău s-a înființat formația NARCIS, alcătuită din Octavian Iftimie (chitară solo, voce), Nicolae Iftimie (chitară bas, voce), Emil Iftimie (14 ani, orgă), Marian Lungu (chitară armonie, voce), Traian Lungu (tamburi-nă), Sava Matache (tobe).

282 5 octombrie (Săptămâna): Interviu cu Daniela Caraman Fotea, șeful secției de Muzică ușoară a Radioteleviziunii: „ROȘU ȘI NEGRU dețin tristul record de a fi pierdut 21 de ore de înregistrare, fie neprezentându-se, fie venind nepregătiți”.

1 noiembrie (Tribuna): La Gala Discului de la Moscova „Cei ce ne-au dat nume” a avut peste 5.000 de comenzi.

PHOENIX, „Cei ce ne-au dat nume”

3 noiembrie (Flacăra, George Stanca): Interviu cu Dan Andrei Aldea:

”

Mă doare mult faptul că mari trupe ca Emerson, Lake and Palmer sau Johnny Winter au ocazia să prezinte lumii popului prelucrări după folclorul nostru, în timp ce noi nu putem face acest lucru, deși suntem români.

4 noiembrie (Tribuna): Are loc Gala muzicii folk la Cluj-Napoca, cu Marcela Saftiuc, Mircea Florian, Doru Stănculescu, Dorin Liviu Zaharia, Traian Cosma.

Dan Andrei Aldea

9 noiembrie (Săptămâna): Vânzările LP-urilor MONDIAL și PHOENIX, până în decembrie 1972, au fost de 29.510 bucăți și respectiv 59.000 de bucăți.

10 noiembrie (Flacăra): Apare un articol referitor la formația SAVOY, semnat de Octavian Ursulescu: „Este vorba despre o formație despre care noi n-am avut niciodată cuvinte de laudă. Nu știm dacă s-a remarcat prin altceva în afară de prost gust și o tehnică instrumentală rudimentară”. (n.a.: Și totuși se pare că alții aveau alte păreri. SAVOY a fost în acel an laureat al Festivalului Mondial al Tineretului și Studenților desfășurat la Berlin. Noile melodii din repertoriu au fost atunci „Idilă,, și „Pescărușul”).

284 16 noiembrie (Săptămâna): Pe 14 noiembrie a avut loc gala bobocilor din Arhitectură. A fost aleasă Miss Arhitectura '73, unde au cântat PHOENIX și F.F.N.

16 noiembrie (Contemporanul): Louis Armstrong și Sarah Vaughan au concertat la București.

16 noiembrie (Săptămâna): PHOENIX au terminat înregistrările la cel de-al doilea LP. Este al doilea album, după cel al lui Aurelian Andreescu, imprimat cu noua aparatură a Electrecordului. A colaborat pentru el și fostul pianist al grupului, Günther Reininger, și a fost folosit noul echipament Marshall al formației. Se speră ca albumul să apară până în aprilie 1974.

16 noiembrie (Săptămâna): În fiecare miercuri poate fi urmărit pe micile ecrane, pe Programul II, un serial al formațiilor românești. Realizatori sunt Boris Stegărescu și Cicerone Georgescu.

16 noiembrie (Săptămâna): S-a aflat că Agenția Română pentru Impresariat Artistic (A.R.I.A.) a încercat să-i aducă în România pe Santana, The Rolling Stones și Ray Charles. Costuri mari, „renunțăm la mică, după *buget, coane Fănică*”.

16 noiembrie (Săptămâna): Apar noi cluburi de jazz: Clubul de jazz al Casei de Cultură Grigore Preoteasa, condus de Mihai Berindei și Lucian Kanner, deschis pe 11 noiembrie; Clubul de jazz al Arhitecturii, deschis pe 14 noiembrie; se deschide un club de jazz și la Timișoara (joia, la Casa Tineretului). Alte cluburi mai vechi funcționează la Clubul de jazz București (joia), Clubul de jazz al Casei de Cultură Petőfi Sándor (luni), la Sibiu, Ploiești ș.a.

16 noiembrie (Săptămâna): Spectacolul muzical – umoristic „De ultimă oră” de la Casa de Cultură Grigore Preoteasa îi include pe Vali Sterian și CATENA (cu o nouă basistă, Eugenia Cristoiu în locul lui Carmen Cula și fără Păunița Ionescu, care a avut un accident de mașină).

16 noiembrie (Cronica): După ce participă la un spectacol al Cenaclului Flacăra, pe 15 octombrie, ieșenii de la GRUP '73 hotărăsc să

se numească FLACĂRA FOLK '73. Cezar Ionescu este înlocuit de Radu Țaga (oboi, voce). 285

19 noiembrie (Contemporanul): PHOENIX au susținut două concerte la București cu noul lor echipament Marshall și cu un repertoriu aproape complet nou, imprimat în această perioadă la Electre-cord pentru viitorul disc „Mugur de fluier sau introducere la un concert pentru vechea muzică la români”. Acesta este și începutul colaborării cu Șerban Foartă și Andrei Ujică. Concertele au fost prezentate de Aurel Gherghel și i-au mai avut ca invitați pe SFINX.

23 noiembrie (Săptămâna): Portretul Orchestrei de muzică ușoară a Radioteleviziunii, cu dirijorul Sile Dinicu.

Orchestra a fost înființată la 9 decembrie 1949. A avut turnee în Bulgaria (1956), URSS (1961 și 1965), Cehoslovacia și Ungaria. În 1969 înregistrările au fost distinse cu Diplomă la al IV-lea Festival Internațional de Muzică Ușoară organizat de Bayerischer Rundfunk, sub egida Uniunii Europene de Radiodifuziune.

29 noiembrie (Tribuna): FOLK CAMERAL GRUP, condus de Doru Stănculescu, a imprimat de curând la TV balada „Avram Iancu”. Traian Cosma și Marcela Saftiuc au imprimat și ei de curând la TV. Dan Dimitriu (ex – OLYMPIC '64) a debutat de curând la TV ca interpret de folk.

30 noiembrie (Cronica): Iuliu Merca are intenția să părăsească MONDIAL pentru a reorganiza la București vechiul CHROMATIC, în componența din 1971, fără Sorin Tudoran.

30 noiembrie (Săptămâna, Parada vedetelor) Portretul formației SFINX Înființată în 1963, formația SFINX are o primă formulă memorabilă în 1966, an în care debutează și la TV. Aceasta îi cuprindea pe Octav Zemlicka (chitară solo, voce), Mihai Popa (chitară armonie), Cristian Valica (tobe) și Corneliu Ionescu (chitară bas). În 1968, Mihai Popa și Cristian Valica sunt înlocuiți de Petre Iordache (saxofon, corn, trompetă, chitară armonie), Idu Barbu (orgă), Sergiu Zagardan (tobe) și Puiu Ivanițchi (chitară, voce). În 1969 pleacă Zagardan și Ivanițchi, iar „Marian Toroimac a spus

că el nu se integrează în trupa SFINX decât alături de Dan Aldea, astfel că a trebuit să-l suportăm și pe acesta din urmă, înnebunit după Kinks și Animals, și nu după Beatles, ca toți ceilalți.” (Corneliu Ionescu). În '70 – '71 trioul Aldea – Toroimac – Ionescu apelează uneori și la vocaliștii Gil Dobrică și Mira Moreno și la doi suflători, Mircea Pieptănaru și Mircea Dulcă. În 1972 Toroimac trece la RADU GOLDIȘ GROUP și este înlocuit de Cristian Ion. Din vara anului 1973, componența formației SFINX este: Dan Andrei Aldea (chitară solo, voce, blockflote, vioară), Corneliu Ionescu (bas), Mihai Cernea (tobe, voce). Din piesele lor pe anul '73 amintim „Condiția umană” (suită rock), „Coborâse primăvara”, „Fiii soarelui”, „Spune-mi”, „Meniul zilei”, „Norul”, toate compozițiile lui Aldea, și compozițiile lui Mișu Cernea: „Călătorul și copacul”, „Ziua ta”, „Hora de băieți”. Dan Andrei Aldea s-a aflat printre absolvenții secției de vioară a Conservatorului Ciprian Porumbescu din București, la clasa profesorului Dan Cumpătă. Din „Tribuna” aflăm în aceeași perioadă că SFINX a terminat înregistrările pentru primul lor album.

7 decembrie (Contemporanul): Electrecord lansează discul LP cu 14 piese al lui Tudor Gheorghe, „Viața lumii”.

7 decembrie (Contemporanul): La Brașov va fi prezentat pe 9 decembrie spectacolul multimedia „Angrenaj de muzică și poezie”, cu Mircea Florian, Dorin Liviu Zaharia, Anton Petrașnicu, Nicu Vladimир, Florin Silviu Ursulescu.

19 decembrie (Viața Studențească): Tabere studențești în vacanța de iarnă '73 – '74: la Pârâul Rece, formația AMICII, la Predeal THALIA FOLK GRUP.

15 decembrie (Flacăra): CATENA GROUP 33 au susținut concerte în diferite orașe, cel mai mare succes avându-l la Moreni.

26 decembrie (Viața studențească): La „Superlativele anului” aflăm cele mai bune formații ale anului: 1. PHOENIX, 2. ROMANTICII, 3. SFINX, 4. FLACĂRA FOLK '73, 5. F.F.N.

27 decembrie (Tribuna): Albumul PHOENIX „Cei ce ne-au dat nume”,

vândut la noi în peste 60.000 de exemplare, a întrunit numeroase comenzi la Galele Discului de la Moscova și de la Cannes. 287

27 decembrie (Tribuna): În „Topul topurilor” pe 1973 regăsim: „Pseudo Morgana” și „Meșterul Manole” de la PHOENIX, „Seara” și „Florile mele”, ale Didei Drăgan, „Olean” și „Zorior de ziuă”, ale Marcelei Saftiuc, „Nopti”, Valeriu Sterian și Carmen Marin ș.a.

28 decembrie (Cronica): „Top Stars”, cele mai bune grupuri: 1. PHOENIX, 2. SFINX, 3. ROȘU ȘI NEGRU.

Din topul cititorilor „Săptămâna” pe 1973. Personalitatea anului: Gheorghe Zamfir, Formații: 1. PHOENIX, 2. SFINX, 3. ROMANTICII, 4. ROȘU ȘI NEGRU, 5. MONDIAL, 6. F.F.N., 7. PROGRESIV TM, 8. BUCUREȘTI JAZZ QUINTET, 9. HORIA MOCULESCU BAND, 10. CLASIC XX. Discul anului: „Cei ce ne-au dat nume”, PHOENIX. Compozițiile anului: 1. „Seara” (Radu Șerban), 2. „Crăiasa din povești” (Teodor Tufiș), 3. „Meșterul Manole” (Nicu Covaci), 4. „Chemarea dragostei” (Marius Țicu), 5. „Andrii Popa” (Mircea Baniciu) ș.a.

Ancheta „Contemporanul” pe 1973, la care au răspuns peste 100 de specialiști. Personalitățile jazzului: Johnny Răducanu și Richard Oschanitzky, desemnat și cel mai bun orchestrator. Grupuri vocal – instrumentale: 1. PHOENIX, 2. SFINX, 3. ROȘU ȘI NEGRU, 4. ROMANTICII, 5. MONDIAL. Printre piesele anului: „Seara”, „Andrii Popa”, „Negru Vodă” sau „Crăiasa din povești”.

Melodii în topurile anului 1973 (Săptămâna, Flacăra, Tribuna, Cronica, Viața Studentească): Victor Brătulescu și Liviu Răuțeanu – „Cântec de leagăn”, Anda Călugăreanu – „Seara”, CAPITOL – „Singular”, „Haiducul”, Luminița și Cristian Ciubotaru – „Cât am vrut”, CRONOS – „Vacanța”, „Tu unde ești în noaptea asta”, DENTES – „Rapsodii de toamnă”, Dida Drăgan – „Ca-n poveste”, „Chemarea dragostei”, „Toamna florilor”, „Anilor”, „Florile mele”, „Străinul”, „Semn de întrebare”, EXPERIMENTAL Q – „Dans marțian”, FLACĂRA FOLK '73 – „Melcul”, „Balada voinicului fără noroc”, Mircea Florian – „Jumătatea asta”, „Uite cam așa se-ntâmplă câteodată”, „Opțiune pentru pace”, „Podul de piatră” (versiune nouă), GRUP A – „Flori de zăpadă”, „Baladă pentru cetatea mea”,

Erika Jozsa și Karoly Horvath – „Florile”, MAGIC – „Povestea codrului”, „Pași pierduți”, „Nor de ploaie”, Iuliu Merca – „Speranțele”, MONDIAL – „De vină ești doar tu”, „Fulg de nea”, „Patida dam dam”, „Ei sunt amicii mei”, NARCIS – „La mijloc de codru des”, ODEON – „Ploaia”, PERPETUUM MOBILE – „Ce spui tu și ce spun eu”, PHOENIX – „Andrii Popa”, „Meșterul Manole”, „Negru Vodă”, „Toamna”, „Pseudo Morgana”, PROGRESIV TM – „Va cădea o stea”, „Amintiri”, „Anotimpuri”, ROMANTICII – „Crăiasa din povești”, „Schimbări”, „O rămâi!”, ROȘU ȘI NEGRU – „Oameni de zăpadă”, „Pastorală”, „Copiii păcii”, Marcela Saftiuc – „Zorior de ziuă”, „Prinzi oare jocul vântului din drum”, „Baladă”, „Olean” și „Veniți cu noi” împreună cu Traian Cosma, SAVOY – „Pescărușul”, „Idilă la fântână”, „Mesagerul dragostei”, SFINX – „Din nou acasă”, „Șir de cocori”, „Coborâse Primăvara”, „Fiii soarelui”, „Peste vârfuri”, „Condiția umană”, „Meniul zilei”, „Călătorul și copacul”, Doru Stănculescu – „Ai, hai”, Vali Sterian și Carmen Marin – „Nopti”, „Soarele și luna”, STUDIO 8 – „Să fie pace pe Pământ”, THALIA FOLK GROUP – „Cântec pentru Angela Davis”, Aura Urziceanu – „Cântec din Oaș”, „Dragă-mi este dragostea”, „Jocul țambalelor”, „O stea mi-a vorbit de tine” ș.a.

Premiile Cenaclului Flacăra 1973 (Sala Floreasca, 29 decembrie). Premiul pentru „Cele mai bune compoziții, în profundă constanță cu spiritul folclorului românesc”: Doru Stănculescu (iar partenerului său, Sorin Minghiat, o mențiune) și Mircea Florian. Premiul pentru „Cea mai reușită îmbinare a elementelor muzicii clasice cu cele ale muzicii folk”: Jozsa Erika (iar partenerului ei, Horvath Károly, o mențiune). Premiul pentru „Cele mai fidele transpuneri în muzică ale poeziei românești”: Tudor Gheorghe („Viața lumii”). Premiul pentru „Consecvență în slujirea poeziei românești clasice și contemporane”: Ion Marinescu și Florian Pittiș. Premiul pentru „Formația cu cea mai valoroasă activitate în 1973”: PHOENIX. Premiul pentru „Virtuozitate Instrumentală și pentru Activitatea de Șefi de Formații”: Dan Andrei Aldea, Nancy Brandes. La Festivalul Flacăra '73 au cântat SFINX, Mircea Vintilă, Tudor Gheorghe, Cornel Ionescu, Jozsa Erika și Horvath Károly, Doru Stănculescu și Sorin Minghiat, Mircea Florian și PHOENIX.

1 ianuarie (Flacăra): La întrebarea „Ce vă doriți pentru 1974?": Mircea Drăgan – „un nou concurs al formațiilor pop din toată țara și un album înregistrat pe viu al acestui concurs”; Liane Brinberg – „să fie liniște și pace între formațiile noastre, ale căror membri să se îmbrățișeze de câte ori se întâlnesc”; Nicoleta Păun – „să cânt cu fuzz bass și wah wah”; Iuliu Merca: „să găsim în comerț instrumente muzicale bune și să lucrăm cu ingineri de sunet care să nu facă lucruri de mântuială”; Anca Vijan: „un afiș mare pe care să scrie că formația CATENA cântă la Sala Palatului, și afișul să fie adevărat”.

1 ianuarie (Flacăra): Interviu cu Doru Stănculescu:

”

Între timp mi-am schimbat optica în sensul că nu mai subordonez muzica textului, ci îi acord un loc cel puțin egal acestuia. Mă feresc însă de a cădea în frivolitatea unor șlagăre de muzică ușoară. Vezi „Ecou de romanță” sau „Fluturile” lui Mihai Constantinescu.

Rep.: Ai ajuns deci să-ți negi până și melodia care te-a consacrat?
D.S.: Da, pentru că „Ecou de romanță” nu mă reprezintă, deși pentru mulți numai asta înseamnă Doru Stănculescu. Anomalia este, de fapt, una de difuzare.

1 ianuarie (Flacăra): Interviu cu Jozsa Erika și Horvath Károly.

”

Erika: Noi facem o muzică bazată pe elementul folcloric, pe care îl prelucrăm dându-i un ritm actual și expunându-l cu instrumente clasice. Ar fi deci trei elemente – folcloric, clasic, modern – care compun stilul nostru. Folclorul este de obicei cules din Ardeal. Elementul clasic îl aduce Carol, care cântă la violoncel și pian și care are în plus, din familie și de la Conservator, o educație clasică.

Kàroly: Izul modern al muzicii noastre l-a adus Erika, despre care vreau să-ți spun că, pe vremuri, a cântat chiar într-o formație beat feminină – PHOSPHOR – înființată înainte de VENUS, dar a cărei celebritate s-a consumat în orașul Oradea. (...) Noi credem că, de fapt, există două școli ai căror mentori sunt Doru Stănculescu și Mircea Florian.

11 ianuarie (Săptămâna): S-a înființat o nouă formație feminină, EL-GAN, cu Mihaela Surulescu (ex – VENUS, orgă, voce), Gina Zamfir (chitară bas, voce), Carmen Cula (tobe, voce), Viorica Manta (flaut, voce).

17 ianuarie (Tribuna): Proiecte imediate ale lui Mircea Florian: un rol în filmul lui Iulian Mihu, „Castele de nisip”, o colaborare cu PHOENIX pentru spectacolul „Meșterul Manole” și prezentarea lucrării „Nicolim și toaca ascunsă”, piesă ritmică pentru percuție realizată cu ajutorul calculatorului ICL 1902-A și interpretată de Costin Petrescu.

Costin Petrescu și Mircea Florian (1974)

18 ianuarie (Săptămâna): De curând SFINX și Anda Călugăreanu au susținut o vizionare pentru un turneu în RDG.

18 ianuarie (Săptămâna): Dan Mândrilă duce tratative cu Liviu Tudan, 291

Sorin Tudoran și Gil Dobrică pentru un supergrup pop. Aflăm și că „Prima formație pop românească care cântă într-o țară din Europa vestică este ROMANTICII, împreună cu Stela Enache. Ei au un contract pentru o lună la un local de dans din Viena”. Iar la Sighișoara a avut loc o gală folk organizată de Puiu Ivanițchi, cu sprijinul Casei de Cultură și a conducerii Liceului Joseph Haltrich. Pe lângă amfitrion, au mai cântat Gigi Niță, Marcela Saftiuc, Traian Cosma, Mihai Diaconescu și Dorin Liviu Zaharia.

18 ianuarie (Contemporanul): Duminică, 13 ianuarie, s-a retransmis emisiunea cu cele patru formații filmate de Alexandru Bocăneț pentru programul de Revelion: ROȘU ȘI NEGRU, SFINX, PROGRESIV TM și HORIA MOCULESCU BAND.

25 ianuarie (Săptămâna): Portretul Ilenei Popovici

Născută la 13 mai 1946 în București, absolventă a Conservatorului în 1969, este în prezent ilustrator muzical la Televiziune. A cântat pentru puțină vreme în grupul vocal AURORA, este considerată interpreta noastră nr. 1 în bossa nova, colaborează cu Richard Oschanitzky și este o actriță de talent, apărând în „Zodia fecioarei” (1967), „Reconstituirea”, „Prea mic pentru un război atât de mare”, „Pentru că se iubesc”, și de curând într-un rol principal în filmul „O sută de lei”.

25 ianuarie (Săptămâna, Parada vedetelor): Portretul formației EXPERIMENTAL Q

Trupă înființată în noiembrie 1971, la inițiativa lui Dan Igrețiu, în componența Igrețiu, Fărcaș, Coldea, Tunaru. Aurel Stoica, omul de suflet al grupului, afirmă că „formația practica în anii aceia o muzică experimentală (exclusiv instrumentală), axată în general pe blues”. La Primăvara Studențească clujeană 1972 au obținut Premiul I pentru „Compoziție” – piesa „Baladă”, Igrețiu Premiul I și Tunaru Premiul al II-lea la categoria instrumentiști. La Primăvara Studențească clujeană 1973 „recidivează” tot cu Premiul I pentru „Compoziție” – „Dans marțian”. Au piese de inspirație „astrală” („Dans marțian”, „Spre Univers”, „Galaxii”), altele de muzică progresivă („Monstrul apelor”, „Marșul Păcii Universale”, „Imn lui Giordano Bruno”) și altele venind din blues („Blues în

5/4", „Fata din lac”, „Flori”) și prelucrări după Bach și Schubert. Componenta actuală: Valentin Fărcaș (chitară solo, voce, debut în 1967 cu ALFA CENTAUR), Eugen Tunaru (orgă, pian, debut în 1967 cu ALFA CENTAUR), Nicolae Bucaciuc (chitară bas, în grup din martie 1973), Nicolae Deliorean (tobe, debut în 1969, chitară solo la ASTRAL din Petroșani, în grup din mai 1972).

26 ianuarie (Flacăra): Se inaugurează rubrica „O biografie în 11 puncte”.

Primul prezentat este chitaristul clujean Sorin Tudoran. Locul și data nașterii: Reghin, 15 martie 1948. Reședința actuală: Râmnicu Vâlcea. Instrumente: principal chitară solo, secundar chitară bas, pian, baterie. Studii: Student la Conservatorul din București, fără frecvență. Debut: 1966, Cluj-Napoca. Carieră muzicală: în 1967 înființează formația CHROMATIC. Împreună cu formația sa câștigă Premiul I la concursul TV „Muzicorama” în 1969. Obține titlul de cel mai bun solist la concursul Primăvara Studențească clujeană din același an. În ultima vreme a renunțat să mai cânte cu vreo formație, experimentând solitar și studiind efecte sonore în laboratorul său de sunet. În decembrie 1973 a participat la Cenaclul Flacăra, ținut la Râmnicu Vâlcea. Influențe: Jimi Hendrix, John McLaughlin. Muzicieni favoriți: românii Richard Oschanitzky, Dan Dimitriu, Mihai Chirilov, Nicu Covaci; străini: Jimi Hendrix, John McLaughlin. Formații favorite românești: Quintetul de jazz București; străine: Yes, Focus, Chick Corea, Mahavishnu Orchestra. Pasiuni extramuzicale: electroacustica.

31 ianuarie (Tribuna): PERPETUUM MOBILE se află de mai mult timp în turneu în SUA și RFG.

1 februarie (Săptămâna): În curând vor pleca în Belgia, la Festivalul de Jazz, Richard Oschanitzky, Wolfgang Gühler și Eugen Gondi.

2 februarie (Flacăra): În Iași activează formațiile BENDIS și MAGIC.

8 februarie (Săptămâna): Pe 10 februarie, la Casa de Cultură Petöffi Sándor are loc „Angrenajul de muzică și poezie”, cu Mircea Florian, Dorin Liviu Zaharia, Anton Petrașnicu, Nicu Vladimir, Sorin Chifiriuc, Andrei Oișteanu și Gabi Căciulă. Vom afla mai târziu că au asistat aproximativ 250 de spectatori.

12 februarie (Orizont): La Festivalul Național al Artei Studentești Timișoara se va prezenta cu PROGRESIV TM, formația de jazz ASTRAL condusă de Dan Cristea și cu studioul studentesc de muzică folk PRO MUSICA, ce vor prezenta lucrarea „Creanga de cireș”.

16 februarie (Flacăra): ROMANTICII cântă la clubul vienez Chatanooga. Se mută apoi la Café Bijou din Nürnberg. SINCROON cântă la barul Atlantic din București.

22 februarie (Săptămâna): În Galați funcționează formația ARCHEOPTERIX. Tot aici, în 16 februarie a avut loc Gala de jazz Disc Club, cu participarea quartetului Guido Manusardi, Dan Mândrilă, Johnny Răducanu, Eugen Gondi.

23 februarie (Flacăra): Între 8 și 15 martie Dida Drăgan, Aurelian Andreescu și SINCROON vor participa la Festivalul Primăvara Estradei, care se va desfășura în mai multe orașe din Polonia.

23 februarie (Flacăra): PHOENIX și CLASIC XX efectuează un turneu național în perioada 18 februarie – 1 martie.

27 februarie (Viața Studentească): Între 16 și 17 februarie s-a desfășurat la Cluj-Napoca o gală folk organizată de revista „Napoca universitară”, cu Doru Stănculescu și Sorin Minghiat, Mircea Florian și Sorin Chifiriuc, Jozsa Erika și Horváth Károly, Puiu Ivanițchi, Bebe Paraschivescu, Nicu Vladimir, Marcela Saftiuc, Mihai Diaconescu, Traian Cosma, Heidemarie Roth și debutanții Nicolae Levi, Gigi Niță și Epaminonda Tiotiu. Gala a fost înregistrată de Radio Cluj.

2 martie (Flacăra): „O biografie în 11 puncte” cu Filip Merca (MONDIAL). Locul și data nașterii: Tulcea, 28 noiembrie 1945. Reședința actuală: București. Instrument principal: chitară bas, secundar. Studii: inginer mecanic. Debut: 1966 la Clubul Politehnicii București. Carieră muzicală: din 1966 cântă cu MONDIAL. Premiul I la Festivalul Studentesc Beat din 1968, Premiul de „Popularitate” la Festivalul Club A din 1969. Influențe: tot ce e de calitate în muzica pop. Muzicieni favoriți: românii Sorin Tudoran, Dan Andrei Aldea, Iuliu Merca, Ovidiu Lipan; străini: Jack Bruce, Keith Emer-

son, Demis Roussos. Formații favorite românești: CHROMATIC, SFINX; străine: Emerson, Lake and Palmer, The Yardbirds. Pasiuni extramuzicale: automobilismul.

6 martie (Viața studentească): FLACĂRA FOLK '73 susține un turneu cu concerte la Roman, Piatra Neamț și Cluj. Formația ieșeană MAGIC (n.a.: a nu se confunda cu trupa din Mediaș), va cânta în 8 martie la Botoșani.

7 martie (Săptămâna): La Sala Palatului, a avut loc Gala Săptămâna Top '73, cu două concerte diferite. În 2 martie muzică populară, muzică ușoară, jazz cu Bigbandul Radio, grupul FORUM, alcătuit din Dan Mândrilă (saxofon) și alți doi suflători, Dan Dumitriu (chitară bas), Alexandru Avramovici (chitară solo), Doru Donciu (flaut), Eugen Gondi (tobe) și Elvira Munteanu (voce), trioul Gabriel Mărgărint și folk. În 3 martie au urcat pe scenă un grup condus de Liviu Tudan, VENUS N, CATENA, F.F.N., ACUSTIC T'74, EXPERIMENTAL Q, PROGRESIV TM, CLASIC XX, PHOENIX. Programul de folk i-a cuprins pe Jozsa Erika și Horvâth Károly, Dorin Liviu Zaharia și Vasile Zaharia, Vali și Carmen, Marcela Saftiuc, Doru Stănculescu și Sorin Minghiat, Mircea Florian și Tudor Gheorghe.

9 martie (Flacăra): Portretul formației CATENA

Formație înființată în București în toamna anului 1968. În prezent funcționează la Casa de Cultură a Studenților din București și mai colaborează cu Teatrul de Estradă Ploiești. Compoziții recente: „Frământări”, „Cormoranii”, „Să vezi, să știi, să simți”. Influențe: Jethro Tull. A debutat în 1969 pe scena Teatrului de Revistă Constantin Tănase ca invitată la aniversarea unei întreprinderi bucureștene. În 1972 debutează la TV la emisiunea „Romantic Club” și apar apoi în emisiunea „Portativ TV”, realizată de Gheorghe Marian. În formula inițială apăreau și Mariana Alexandru (chitară armonie) și Adriana Iliescu (chitară bas). Au mai făcut parte din CATENA Eugenia Fedeleș (voce) și Carmen Cula (chitară bas). Componenta actuală: Anca Vijan Graterol (chitară solo, voce), Păunița Ionescu (voce), Ortansa Păun (chitară bas), Lidia Creangă (tobe), Emilia Cristoiu (saxofon, voce).

13 martie (Viața Studențească): În perioada 7 – 10 martie a avut loc **295**

Festivalul Primăvara Baladelor în Aula Facultății de Drept din București. Au fost 17 participanți după preselecție, iar în recitaluri Doru Stănculescu și Sorin Minghiat, Marcela Saftiuc, Vali Sterian și Carmen Cula, F.F.N. și SFINX. În concurs s-au remarcat Dan Chebac („Plouă” și „Balada morții”), Cristina Dobnig, George Pascu, Alexandru Abagiu („București”, „Moină”), Levi Nicolae („Ceasornicarul”, „Cântecul cobzarului”), PRO MUSICA („Glosa”, „11 septembrie”), Mircea Vintilă („Osebite anecdote”, „Un om pe niște scări”), Pavel Popovici („Sonata ploii”, „Moartea viselor”), Benedict Popescu („Anii copilăriei”). „Marele Premiu” a fost acordat lui Mircea Vintilă și Dan Chebac. Premiul pentru „Cea mai bună transpunere în muzica folk a unei poezii din lirica românească” a fost dat pentru „Moină”, al grupului Cristina Dobnig, Gheorghe Pascu, Alexandru Abagiu. Premiul pentru „Creație originală” l-a luat piesa „Cântecul cobzarului” a lui Levi Nicolae. Premiul pentru „Tehnică instrumentală” Adina Dimitriu, iar premiul pentru „Cel mai bun grup” și totodată Premiul de „Popularitate” PRO MUSICA. Premiul revistei „Flacăra” au fost acordate lui Ilie Vorvoreanu și grupului ESTUDIANTINA din Brașov.

15 martie (Săptămâna): PROGRESIV TM au cântat de curând la Casa de Cultură Grigore Preoteasa din București.

15 martie (Săptămâna): La începutul lunii martie au concertat la București The McLaine Family Band (country), concertele având loc la Biblioteca Americană și la Teatrul Giulești.

21 martie (Orizont): Pe 10 martie a avut loc la Timișoara, la Casa de Cultură a Studenților, „Angrenajul de muzică și poezie nr. 11” din ciclul „Spectacolelor irepetabile”, cu Mircea Florian, Sorin Chifiriuc, Costin Petrescu și desenele graficianului Anton Petrașnicu proiectate pe scenă. Tot la Timișoara este organizat un concert cu câteva formații locale: PAUL WEINER TRIO, JAZZ Q și DIXIE BAND LYRA. După Festivalul Mărțișorul Timișorean, cu PROGRESIV TM, PRO MUSICA, STELELE, ACADEMICA, un cronicar notează: „Va trebui să pledăm pentru necesitatea decenței ținutei unor instrumentiști, cum ar fi cei de la PROGRESIV TM”.

296 22 martie (Săptămâna): Festivalul de Jazz de la Sibiu s-a desfășurat între 16 și 17 martie, după următorul program: Erik Manyak Dixieland; Trio Mircea Ionescu; Trio Adrian Neagu; Johnny Răducanu și Eugen Gondi; Titel Popovici (pian), Virgil Popovici (saxofon tenor), Mihai Popovici (tobe), Sandu Pascu (contrabas); Johnny Răducanu (contrabas), Eugen Gondi (tobe) și Mircea Tiberian (pian); CVARTETUL DAN MÂNDRILĂ; noaptea, în foaierul Casei Sindicatelor, jam session cu Mircea Tiberian, Adrian Neagu, Mihai Berindei, Horia Moculescu și Sile Dinicu; ARTEX, formație din Sibiu care a acompaniat mai întâi un quartet vocal condus de Nae Ionescu, apoi pe Ricky Dandel; Gabriel Mărgărint cu două triouri, unul din ele cu Carmen Mureșan; PAUL WEINER TRIO, cu Béla Kamocsa și Popa Hromadka, apoi în quintet cu Marcel Jivănescu și Erwin Ebel, apoi în septet; sambe și bossa nove cu QUINTETUL RICHARD OSCHANITZKY, Ștefan Berindei, Sandu Avramovici, Johnny Răducanu și Eugen Gondi; noaptea, jam session cu Dan Mândrilă, Harry Tavitian și Tommy Bereczky. În finalul celui de-al doilea jam session, Richard Oschanitzky a cântat Bach. În afara concertelor au mai fost audiții și diapozitive prezentate de Gabriel Pascu și o expoziție foto jazz a lui Fred Nuss.

27 martie (Viața Studentească): Are loc Primăvara Studentească la Cluj, unde la muzică folk se remarcă Florin Zaharescu și duetul Silviu Boian și Gina Mureșan. Revelația serii de folk a fost Andrei Mircea, „o voce autentică, nealterând sonoritățile folkului cu imixtiunile muzicii ușoare”. Din „Tribuna” aflăm că EXPERIMENTAL Q au luat Locul I, iar CLEPSIDRA Locul al II-lea.

28 martie (Tribuna): Aflăm despre Formația SYRYNX, a Facultății de Istorie – Filozofie din Cluj-Napoca, care este condusă de flautistul Gheorghe Marcovici (n.a.: viitor component EXPERIMENTAL Q).

29 martie (Săptămâna): Nou echipament pentru formația PHOENIX: încă patru boxe x 100 de wați, stație de voci și pupitru de mixaj cu nouă canele, toate Marshall. Formația, alături de Günther Reininger, primul posesor din țară al unui sintetizator marca Krog, va interpreta muzica lui Edmond Deda în filmul „Agentul straniu”, regizat de Savel Stiopul.

30 martie (Flacăra) „O biografie în 11 puncte” cu Cornel Ionescu. Locul și data nașterii: București, 3 decembrie 1948. Instrumente: chitară, chitară bas, vioară. Studii: Conservatorul Ciprian Porumbescu. Debut: 1958 cu ansamblul Palatului Pionierilor. Carieră muzicală: pe lângă formațiile de muzicuțe cu care a colaborat, a cântat cu majoritatea formațiilor bucureștene. A dat spectacole și a făcut înregistrări cu ANDANTINO, CĂRĂBUȘ, COMETELE, CORAL, DELTA, MECET, MEMPHIS, METRONOM, OLYMPIC '64, SFINX, SIDERAL și SINCRON. În ultima vreme participă foarte des la ședințele Cenaclului Flacăra. În rest, e prezent la imprimări cu muzicuța în studiourile de Radioteleviziune, în cinematografie și la Electrecord. Influențe: Larry Adler, Tom Reilly, John Mayall. Muzicieni favoriți români: George Enescu, Richard Oschanitzky; străini: Ian Anderson, Edgar Winter, Quincy Jones. Formația favorită românească este SFINX, iar cele străine: Blood, Sweat & Tears, King Crimson, Pink Floyd, War, Canned Heat. Pasiuni extramuzicale: discuri de orice fel, literatură.

3 aprilie (Viața Studentească): Are loc ediția a VI-a a Festivalului Studenților la Medicină, Șarpele de Aur, între 27 și 28 martie. Șarpele de Bronz a fost câștigat de studentul italian la Stomatologie Evandro Rosetti. Acompaniamentul și microrecital METRONOM. A fost prezentat și un recital Doru Stănculescu și Sorin Minghiat.

6 aprilie (Flacăra): Recenzie de Magda Mihăilescu la filmul „Porțile albastre ale orașului”: „Motivele unor balade folk, puritatea frazelor muzicale picurate de chitara lui Doru Stănculescu și flautul lui Sorin Minghiat dau filmului o stabilă dimensiune poetică, accentuează fără ostentație acea idee a reșezării existenței în matca ei normală.”

6 aprilie (Flacăra): Anda Călugăreanu, plecată încă de anul trecut într-un lung turneu în Elveția și RFG, revine în țară la începutul acestei luni.

19 aprilie (Cronica): La emisiunea „Revista melodiilor” de la Radio Iași, realizată de Cornel Slătinaru, se transmit selecții din concertele susținute de PHOENIX și CLASIC XX la Iași.

298 20 aprilie (Flacăra): „O biografie în 11 puncte” cu Gil Dobrică. Locul și data nașterii: Călărași, 14 februarie 1946. Reședința actuală: București. Pe lângă voce, cântă și la tobe. Studii: Școala profesională; Liceul de cultură generală (seral). Debut: 1963 la Casa de Cultură a Sindicatelor din Craiova. Carieră muzicală: între 1963 și 1966 cântă cu formația 13 CARATE din Craiova, între 1967 și 1969 cântă cu DACII din Craiova, între 1969 și 1970 cu formația CĂRĂBUȘ din București, între 1970 și 1973 colaborează cu SFINX și ROȘU ȘI NEGRU. Influențe: Ottis Redding, Ray Charles. Muzicieni favoriți români: Dan Andrei Aldea, Nicolae Dorobanțu, Marius Popp; străini: Ottis Redding, Ray Charles, Wilson Picket. Formația preferată românească este SFINX, iar cele străine Cream și Blind Faces. Pasiuni extramuzicale: boxul și filmele de aventuri.

24 aprilie (Viața Studențească): Festivalul Național al Artei Studentești, secțiunea „Muzică ușoară”, s-a desfășurat în perioada 19- 21 aprilie. Au fost premiate formațiile CRISTAL, PROGRESIV TM, CAPITOL, EXPERIMENTAL Q și ACUSTIC T’74. Au mai participat EOLIC (Bacău), formația de jazz a Centrului Universitar București, ASTRAL (Timișoara), MEMPHIS (București), DIAMANTELE NEGRE (Petroșani), 4TH (Ploiești), ACADEMICA (Brașov), DENTES și EUXIN (Constanța). La muzică folk au fost premiați Aurelian Benedict și Eduard Țogoreanu (IMF București), FLACĂRA FOLK '73 și Adina Dimitriu. Au mai participat PRO MUSICA (opera folk „Creanga de cireș”), NARCIS LIRIC GRUP (Iași, cu spectacolul „Dreptul cântec ce nu moare”), Mircea Vintilă, Dan Chebac, Vali și Carmen. Premii speciale ale revistelor „Viața studențească” și „Amfiteatru” au fost acordate formațiilor PRO MUSICA și EUXIN pentru spectacole complexe de muzică și poezie.

27 aprilie (Flacăra): SFINX este în turneu cu Anda Călugăreanu având concerte în Galați, Iași, Bacău și Suceava.

1 mai (Viața Studențească, Parada vedetelor): Portretul cântăreței Marcela Saftiuc

Marcela Saftiuc s-a născut în 1951 la Mănăstireni, lângă Cluj, a absolvit liceul în orașul Gheorghe Gheorghiu Dej, unde a apărut prima oară pe scenă, apoi a terminat Facultatea de Litere la Cluj-Napoca în 1974. La începutul aceluiași an renunță la cola-

borarea cu Traian Cosma și revine la textele semnate de Monica Mărgineanu. Din repertoriu: „Podul”, „Cântec de cântat în taină”, „Baladă”, „Ca să mă porți în gând”, „Spre țarm”, „Prinzi oare jocul vântului din drum”, „Zorior de ziuă”, „Colind”, „Cercul”, „Cântec de iarnă”, și „Omaelum”. (n.a.: Țin minte că despărțirea de Traian Cosma a fost una cu năbădăi. Acesta i-a dezacordat intenționat chitara la primul concert solo).

1 mai (Viața Studențească): Pe 4 mai va avea loc în complexul Tei Car-
navalul Studenție Ani de Aur, cu F.F.N., CAPITOL I, CAPITOL II și
Dan Chebac. Cenaclul Amfiteatrul Artelor va ajunge pe 11 mai la
Galați, unde vor cânta CRISTAL, Adina Dimitriu, chitară clasică și
folk cu chitariștii CRISTAL-ului, Nicolae Hoștiuc și Dan Toma.

4 mai (Flacăra): Formația britanică Middle of the Road a concertat la
Sala Palatului din București, duminică 14 aprilie, pe instrumen-
tele formațiilor românești F.F.N. și CATENA, întrucât ale lor au
ajuns abia a doua zi. Luni, 15 aprilie, au cântat pe cele proprii, iar
turneul a continuat cu spectacole la Cluj și la Timișoara.

10 mai (Viața Studențească): Portretul formației CRISTAL

CRISTAL s-au înființat în București în 1965, la inițiativa lui Puiu
Crețu. La absolvirea facultății acesta reconstruiește trupa în
1968 la Galați. Componenta din 1974 îi include pe lângă lider, pe
Dan Toma (chitară solo), Nicolae Hoștiuc (chitară bas), Aurel și
Marian Schwartz (percuție), Monica Lazăr, Gabriela Gheorghiu,
Vasile Șeicaru (voce). Din repertoriu amintim „Stele”, „Seară pe
lac”, „Mărturisire”, „Clipa de aur”, „Aș dori”, „Închinare patriei”
și „Vis ciudat”.

11 mai (Flacăra): A apărut discul EP al formației SFINX: „Coborâse pri-
măvara”, „Ziua ta”, „Fiii soarelui”, „Peste vârfuri”.

11 mai (Flacăra): Dida Drăgan continuă să cânte cu succes ca vedetă
a spectacolului „Eva und Co” în Berlinul de Est. Recent, casa de
discuri Amiga a lansat pe piață un disc Dida Drăgan cu melodiile
„Sagnicht vorbei” / „Einmal im Jahr”.

300 15 mai (Săptămâna): Jose Feliciano a concertat pe 3 mai la București. Formația sa de acompaniament a fost compusă din Doug Livinstone (pian, orgă), Terry Thompson (chitară bas) și Paulinho Magalhaes (tobe).

15 mai (Viața Studentească): Doru Stănculescu a apărut în filmul „Porțile albastre ale orașului”, unde semnează coloana sonoră. Din repertoriu: „Ai hai”, „Ion Crâșmaru”, „Avram Iancu”, „Ion Vodă Cumplitul”, „Cântec între apele țării”, „La fântâna uciderii lui Tudor”, „Baladă de copilărie”, „Rică”, „Scrisoarea soldatului de orișunde”, „Fără petale”. Majoritatea pieselor sunt interpretate alături de colegul de la Arhitectură, Sorin Minghiat (flaut).

18 mai (Flacăra): „O biografie în 11 puncte” cu Puiu Hațeganu. Locul și data nașterii: Alba Iulia, 31 iulie 1946. Reședința actuală: București. Instrument principal baterie, secundar, chitară solo și vioară. Studii: Conservatorul Gheorghe Dima din Cluj-Napoca. Debut: 1965, la Cluj. Carieră muzicală: între 1965 și 1968 cântă cu formația ELECTRA din Cluj, între 1968 și 1971 cu CHROMATIC, între 1972-1973 devine metodist la Casa Municipală de Cultură din Cluj-Napoca, unde s-a ocupat de pregătirea mai multor soliști, cei mai cunoscuți fiind George Nicolescu și Carmen Mureșan. Din 1973 cântă cu MONDIAL. Influențe: Carl Palmer, Ginger Baker. Muzicieni favoriți români: Sorin Tudoran, Iuliu Merca; străini: Keith Emerson, John Mayall. 10. Formația favorită românească este SFINX; străine: EL&P, Chicago, Santana și Rare Earth. Pasiuni extramuzicale: călăria.

22 mai (Viața Studentească): Portretul Adinei Dimitriu

Adina Dumitriu a început să studieze compoziția încă de la 12 ani, ca elevă a Școlii de Muzică. Absolvă apoi Școala Populară de Artă, secția Chitară, iar din 1969 devine elevă favorită a profesorului Eduard Pamfil, cel mai apreciat interpret de chitară clasică din țară. Pentru puțină vreme face parte din PRO MUSICA. Din repertoriu, piese de chitară clasică: „Amintiri din Alhambra” de Francisco Tarrega, „Preludiu nr. 1” de Heitor Villa Lobos, „Homenage a tombeau” de Claude Debussy, „Variațiuni pe o temă de Mozart” de Andres Segovia și „Canarios” de Gaspar Sanz. Dintre piesele folk menționăm „Povestea secundeii 30” de Ilie Stepan și propriile compoziții: „Repetabila povară”, „Eu”, „Despre eternul feminin” și „Baladă”.

24 mai (Săptămâna): În cadrul Săptămânii Muzicii, la Teatrul de Vară **301**

Herăstrău a avut loc un concert cu MONDIAL și SFINX. La Club A au cântat PHOENIX, câteva piese în jam session cu Sorin Tudoran, noul chitarist solo al grupului ROȘU ȘI NEGRU. La Muzeul Stork a cântat Mircea Florian alături de grupul său, CEATA MELO-POICĂ (Sorin Chifiriuc, Gabi Căciulă, Andrei Oișteanu).

5 iunie (Viața Studențească): Vali și Carmen și-au schimbat componența.

În noiembrie 1973, după terminarea facultății, Carmen Marin a decis să întrerupă activitatea duetului și s-a prezentat la postul primit prin repartiție. Vali Sterian (chitară, percuție, voce) continuă activitatea duetului cu fosta basistă a formației CATENA, Carmen Cula (percuție, chitară bas, flaut și voce). Din repertoriu: „Nopti”, „Cântec pentru pace”, „Mica publicitate”, „Baladă pentru un soldat”, „Soarele și luna”, „Albastru din cer coboară” și „Dormi în pace”.

7 iunie (Săptămâna): La Beiuș activează formația LUCEFERII.

8 iunie (Flacăra): În 27 mai la Sala Palatului a avut loc un concert cu Aurelian Andreescu, Jozsa Erika și Horvath Károly, ajutați de Babrik Iosif (blockflote), Marcela Saftiuc, Mircea Florian și CEATA MELOPOICĂ, F.F.N., ROȘU ȘI NEGRU (cu Sorin Tudoran la chitară) și grupul vocal AURORA.

12 iunie (Viața Studențească): Aflăm despre Dan Chebac că a debutat la un festival al Politehnicii unde, într-o pauză pentru schimbarea decorului, a cântat câteva piese folk în limba engleză și a primit și un premiu. Compoziții proprii: „Rar”, „Romanța unui om”, „Balada morții”, „Plouă”, „Ion Vodă Cumplitul”, „Războinicii” și „La hanul Stăncuței”.

12 iunie (Viața Studențească): După ce a cochetat cu formația SFERA, Mircea Vintilă a debutat în folk în 1970, în cadrul Cenaclului Climat. Din repertoriu: „Lordul John”, „Osebite anecdote”, „Un om pe niște scări”, „Pasărea cu zborul rece”, „Balada lui Constantin și Veronica”.

12 iunie (Viața Studențească): PRO MUSICA s-au constituit în septembrie 1973, iar formula de bază cuprinde șapte membri, numărul

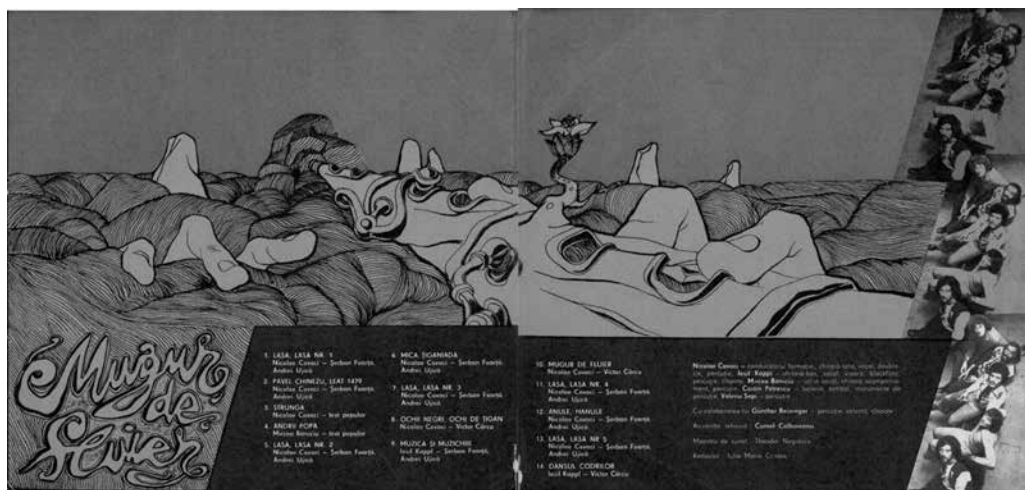
lor ajungând până la 24, în varianta în care prezintă prima operă folk românească, „Creanga de cireș”, ca spectacol sincretic. Componenta „scurtă” îi cuprinde pe Ilie Stepan (chitară, percuție, vocal, lider), Eugen Iosif (blockflote, țiteră), Erland Krauser (vioară electrică, chitară, percuție), Dietrich Krauser (contrabas, percuție), Boian Perin (chitară, percuție, vocal), Radu Avram (joc dramatic recitativ), Ludovic Thienesz (percuție, baterie). Din repertoriu: „Glossă”, „Apa și focul”, „Hanibal”, „Convertiri”, „Rondelul sfintei adultere”, „Baladă din copilărie”, „Guma”, „Epitaf” sau „Creanga de cireș”.

14 iunie (Săptămâna): ROȘU ȘI NEGRU cântă în restaurantul Acapulco din Eforie Nord, iar CLASIC XX s-a desființat prin plecarea lui Ioszeff Moll la PROGRESIV TM și a lui Cornel Liuba la MONDIAL.

14 iunie (Orizont): STELELE colaborează cu Teatrul German din Timișoara și au apărut de curând în spectacolul „Wie un die Sterne”. De asemenea, au debutat și la televiziune la emisiunea în limba germană.

21 iunie (Săptămâna): Formația gruzină ORERA va concerta pe 25 iunie la Teatrul de Revistă Constantin Tănase.

5 iulie (Săptămâna): Este semnalată apariția albumului „Mugur de flui-ier” al formației PHOENIX.

Coperta interioară a albumului PHOENIX, „Mugur de flui-ier”

6 iulie (Flacăra): De curând, la Sala Palatului au avut loc câteva concerte cu SFINX, Mircea Florian, PRO MUSICA, PROGRESIV TM, EXPERIMENTAL Q, FLACĂRA FOLK '73, Nicu Vladimir, Vali și Carmen, Mircea Vintilă, Dan Chebac. MONDIAL, ROȘU ȘI NEGRU, LITORAL, VENUS N și SINCRON susțin deja concerte în diverse restaurante din stațiunile de pe litoral.

6 iulie (Flacăra): Au apărut primele două albume din seria „Istoria jazz-ului”. Discul nr. 1 prezintă stilurile „Dixieland”, „Chicago” și „New Orleans Revival”. Pe discul nr. 2 avem stilurile „New Orleans” și „New Orleans Revival”. Ambele albume sunt înregistrate de Orchestra Electrecord, condusă de Alexandru Imre. Găsim pe ele solouri de Dan Mândrilă (saxofon tenor și clarinet), Nelu Marinescu (trompetă), Gerry Podgoreanu (pian), Johnny Răducanu (contrabas), Octav Zemlicka (banjo, chitară, voce), Freddy Kintsch (saxofon bariton), Ion Bohâlțea (tobe), Nicolae Dumitrescu (trombon), Nicolae Ionașcu (tubă). Prezentarea discurilor a fost făcută de Mihai Berindei.

11 iulie (Tribuna): Aura Urziceanu a înregistrat o parte de disc cu Duke Ellington (înainte de moartea acestuia, din mai 1974), cu piese scrise de acesta special pentru ea într-un stil nou de jazz, un melanj între jazz, rock și soul. Devine membră a Uniunii Compozitorilor din SUA și Canada. Imprimă un LP la Electrecord, apoi urmează să plece în turneu cu Bigbandul Quincy Jones.

13 iulie (Flacăra): Liviu Tudan și Petre Iordache cântă la restaurantul București din Berlinul de Est, în formația lui Paul Ghențer.

13 iulie (Flacăra): Cenaclul Amfiteatrul Artelor s-a desfășurat în 7 iulie la Costinești, unde au cântat Dan Chebac, Dan Crăciun, George Nicolescu, CAPITOL II și Benedict Popescu.

17 iulie (Viața Studențească): Formația CAPITOL s-a „spart” în CAPITOL I, unde-i găsim pe Sandu Arion (chitară solo, voce), Florin Irimia (clape, voce), Theodor Scheel (chitară bas), Ionel Ledeanu (tobe), și CAPITOL II, care îi cuprinde pe Adrian Constantinescu (chitară solo, voce), Bogdan Vîlceanov (chitară bas), Emil Bordei (tobe) și Karoly Gyarmandy (clape).

304 20 iulie (Flacăra): O nouă emisiune la TV, „Tinerii și muzica lor”, ajunsă la a III-a ediție, prezintă trupe de rock, folk și muzică ușoară.

20 iulie (Flacăra): PERPETUUM MOBILE au revenit în țară după un lung turneu, de jumătate de an, în SUA și RFG.

27 iulie (Flacăra): Cornel Ionescu scrie despre PHOENIX:

”

În bunul și dulcele stil folk, acompaniat de orchestră, spre care se îndreaptă trupa din Timișoara, cu double-sixul acordat în consecință, cu o fluiditate ce depășește „Mamă, mamă”, „Andrii Popa” reprezintă un hit de mare clasă, memorabil între altele și prin subdominantă cu sextă cu care începe celula a treia a refrenului, acord bine realizat vocal și total negratuit.

10 august (Flacăra): Electrecord a lansat albumul formației britanice Middle of the Road.

17 august (Flacăra): Radu Goldiș revine la formația lui Horia Moculescu, la restaurantul Modern din Mamaia. PHOENIX au cântat la Costinești și Eforie, dar au renunțat și s-au retras la Timișoara.

19 august (Viața Studentească): În taberele studentești, la Costinești cântă AMICII, unde e și o discotecă organizată de Andrei Partoș, la Izvorul Mureșului cântă SONG, la Suceava grupul EOLIC din Bacău.

19 august (Viața Studentească): În perioada 24 – 29 august are loc turneul formației Die Phudys (RDG), cu concerte în Eforie Nord, Constanța, Eforie Sud și Mamaia.

19 august (Viața Studentească): În 1967, Adrian Constantinescu (chitară solo, voce, lider), Bogdan Vîlceanov (chitară bas) și Emil Bordeianu (tobe) înființează formația LAURI, care, în 1972, alături de Alexandru Arion (ex – SINCRO) devine CAPITOL. În toamna lui 1973, CAPITOL se desparte în două, în CAPITOL II, alături de membrii fondatori ai formației LAURI, activând și muzicianul din Budapesta, Karoly Gyarmandy (clape, voce).

24 august (Flacăra): „În Lugoj există două formații, BETTA și ECLATANT, care cântă o muzică ce tinde spre phoenixizare” (din scrisoarea lui Marius Sârbu, din Lugoj).

31 august (Flacăra): De la 1 septembrie, pe scena Casei de Cultură din Constanța se reia spectacolul folk „Noi care...”, realizat de un grup de studenți cu participarea formației EUXIN, condusă de Dan Mușat (chitară solo). La Teatrul Bulandra, Dan Andrei Aldea a compus muzica pentru spectacolul „Elisabeta I” de Dan Foster, în regia lui Liviu Ciulei. Cel care acompaniază spectacolele la chitară, seară de seară, este Alexandru Ureche, liderul formației METRONOM. Sorin Chifiriuc scrie muzica piesei „Marea plecare” (titlu provizoriu), pusă în scenă de regizorul Dinu Cernescu la Teatrul Giulești. În grădina Muzeului Stork, cu ocazia vernisajului expoziției „Tanți și Paul Pfennings”, a avut loc un spectacol susținut de Andrei Oișteanu (poezie), Tatiana Botez (dans pe „Moby Dick” – Led Zeppelin), Mircea Vintilă, Dan Nuțu, Anda Călugăreanu, Dan Aldea, Dan Tufaru și Florian Pittiș.

5 septembrie (Tribuna): Pentru ROȘU ȘI NEGRU, anul 1974 a fost unul al schimbărilor de componență, iar activitatea propriu-zisă a fost foarte scăzută. Pe piesa „Pădurea l-a gonit” la chitară solo este Mihai Muncioiu. Basistul formației se numește Bubu Viski, fost basist în formația OMBO CLUB.

13 septembrie (Săptămâna): La Giurgiu s-a înființat formația folk ROD, condusă de Mitică Lupu, care cântă piese pe texte de Dan Mucenic.

13 septembrie (Săptămâna): Pe 23 septembrie, la redeschiderea Clubului de Jazz de la Casa de Cultură Schiller cântă BUCUREȘTI JAZZ QUARTET.

14 septembrie (Flacăra): Cornel Ionescu despre Tudor Gheorghe: „Fără să fie un profesionist al cântecului, vocal sau instrumental, interpretul este un artist autentic, făcând parte din categoria aleasă a celor care înfăptuiesc o operă de artă chiar și prin urmele lăsate în zăpadă”.

306 20 septembrie (Săptămâna): Piese interpretate de PHOENIX pe banda sonoră a filmului „Agentul straniu” sunt „Omule, cine ești tu” și „Fantastic Club”. Formația începe două noi turnee prin țară în perioada 20 septembrie – 10 octombrie.

21 septembrie (Flacăra): „O biografie în 11 puncte” cu Corneliu „Bibi” Ionescu. Locul și data nașterii: comuna Budești, Ilfov, 2 martie 1945. Reședința actuală: București. Instrument principal: chitară bas. Este inginer mașini și utilaje de construcții. Debut: 1965, în București, Casa de Cultură 1 Mai. Carieră muzicală: din 1965 cântă numai cu SFINX, pe care l-a fondat alături de Octav Zemlicka (chitară solo), Cristian Valica (tobe), Mihai Popa (chitară armonie). A proiectat și realizat dintr-un claviton românesc un sintetizator de sunete: bib-synthesizer. Este electronistul de bază al grupului; în prezent lucrează la un mellotron. Influențe: Johnny Răducanu, Hugh Hooper. 9. Muzicieni favoriți români: Dan Andrei Aldea, Richard Oschanitzky; străini: Edgar Winter. Formații favorită românească este OLYMPIC '64; străine: The Kinks, The Who, Soft Machine. Pasiuni extramuzicale: electronica, electroacustica.

5 octombrie (Flacăra): Din cronică EP-ului FLACĂRA FOLK '73, făcută de Cornel Ionescu: „Peste tot se remarcă o tentă de moldovenească blajinitate, căldura și liniștea interioară a creațiilor grupului”.

9 octombrie (Viața Studențească): Aflăm despre Jozsa Erika și Horvath Károly că sunt originari din Oradea. La 17 ani Erika (chitară, muzicuță, voce) devine membră a formației feminine PHOSPHOR, iar din 1971 este prezentatoarea emisiunii în limba maghiară pe TVR. Károly (contrabas, violoncel, pian, fluier, țiteră) își începe educația muzicală în familie, studiază pianul, violoncelul și contrabasul. Primul lor disc single a apărut în iunie 1974. La Festivalul Prietenie 1973 au primit premiul pentru „Îmbinarea muzicii clasice cu muzica folk”. Din repertoriu: „Cântec infidel”, „Unde ai fost”, „Lumina”, „Floare, floare”, „Două puncte”, „Florile”.

11 octombrie (Săptămâna): Liviu Tudan a plecat în armată. Dida Drăgan este la Festivalul de la Tokyo.

”

ROȘU ȘI NEGRU este inexistentă. Căutăm alt drum, rezolvăm, în fine, problema basistului, știi că până acum s-au perindat prin trupă cam zece basiști... Adică îl rechemăm pe Liviu Tudan și când ne apucăm de lucru acesta pleacă în armată.

15 octombrie (Napoca Universitară): Ce este folkul?

”

Mihai Diaconescu: Folkul este cea mai reușită îmbinare a poeziei cu muzica. Foarte rar poezia poate fi cântată, și acest gen de muzică, care uneori nu are pretenții de muzică cultă, ajunge la niște performanțe muzicale formidabile datorită faptului că prinde structura interioară a unor poezii de sine stătătoare.

Nicu Vladimir: Folkul este o îmbinare unitară în care textul și muzica trebuie să se slujească reciproc.

Erika Jozsa: Ceea ce caracterizează în primul rând folkul este marea sa sinceritate.

Doru Stănculescu: Folkul ocupă poate locul care a rămas gol la un moment dat, odată cu dispariția acelor lăutari de curte veche. Muzica asta este în primul rând o muzică de moment și atmosferă, nu se cântă niciodată la fel. Trebuie să existe o sudură foarte puternică între cel care cântă și public.

Sorin Minghiat: Folkul e o muzică ce se cere trăită.

Mircea Florian: Într-o carte atribuită lui Plutarch, care se chema „Tratat despre muzică”, se amintește despre legătura foarte importantă, încă din acea vreme, între textul poetic și muzică. Termenul generic al produselor de acest fel în care muzica se îmbină cu poezia într-o sinteză superioară este melopoia. Găsim că termenul folk este pentru mulți din cei care sunt cucerți de acest termen, printr-o falsă încercuire, nepotrivit. Fiindcă muzica folk însemna și mai înseamnă și astăzi muzică legată foarte mult de produsele folclorice, născută fiind dintr-o apropiere destul de directă față de folclor. La noi nu se îmbină chiar așa. Unii folosesc

linii melodice foarte apropiate de cele populare, puțin deosebite de original, însă majoritatea dintre ei înțeleg actul creației lucrărilor lor ca un act în care efectuează aproape întotdeauna o legătură superioară între text și muzică. Totul se petrece însă pe fondul și cu ajutorul unui substrat de importanță deosebită, care este folclorul național. În ceea ce mă privește nu cred că folkul trebuie să prelucreze neapărat teme folclorice: creația mea izvorăște dintr-un sentiment de respect față de valorile folclorice. Dar temele melodice pot să aparțină foarte bine contemporaneității. Pot să spun că muzica folk – cu rezerve față de acest termen – e muzica făcută de tineri pentru spiritele tinere, pentru deschiderea și relevarea ferestrelor către mai bine.

24 octombrie (Tribuna): Dida Drăgan a terminat înregistrările la cel de-al patrulea ei disc în RDG. Orchestrația și conducerea muzicală: Petre Magdin. A cucerit de asemenea Premiul Discului în RDG pentru cele mai multe discuri vândute.

2 noiembrie (Flacăra): „O biografie în 11 puncte” cu Mihai Cernea. Locul și data nașterii: București, 13 februarie 1950. Reședința actuală: București. Instrument principal tobe; secundar chitară bas. Studii: student în anul V la Facultatea de Mașini și Utilaje pentru Construcții, București. Debut: 1966, la Casa Studenților din București. Carieră muzicală: între 1969 și 1973 este pe rând membru al formațiilor ANDANTINO, GRUP 22 (formația Liceului Gheorghe Lazăr), SIDERAL și MONDIAL. Din vara anului 1973 cântă cu SFINX. Influențe: Ringo Starr, Keith Moon. Muzicieni favoriți români: Dan Andrei Aldea, Mircea Drăgan; străini: Paul McCartney, John Lennon. Formații favorite românești: COMETE-LE, F.F.N.; străine: The Beatles, The Who, Genesis. Pasiuni extra-muzicale: atletismul și automobilismul.

6 noiembrie (Viața Studențească): Aflăm că în 1972 Cristina Dobnig a devenit studentă la Limbi Germanice în București. A debutat la Festivalul Universității ca solistă vocală în grupul COROLA, alături de Gheorghe Pascu și Alexandru Abagiu. În vara lui 1974 grupul se destramă și Cristina continuă singură, devenind folkistă. Din repertoriu: „Întoarcere”, „Doină”, „Pribeag”, compoziții proprii, „Pentru ca să fie pace”, compoziție Gheorghe Pascu și „Motto”, piesa lui Alexandru Abagiu.

8 noiembrie (Săptămâna): Formația sovietică Pesniari va concerta pe 12 noiembrie la Teatrul de Revistă Constantin Tănase. 309

16 noiembrie (Flacăra): Rubrica „O biografie în 11 puncte” dispăre. Totuși, apare un scurt portret al lui Costin Petrescu: născut în București la 26 noiembrie 1947, a debutat în 1962 la Casa de Cultură Schiller cu formația THE PIONEERS, a cântat între 1964 și 1970 cu OLYMPIC '64, iar din 1970 cu PHOENIX. Muzicieni favoriți: George Enescu, Voicu Vasinca, Dorin Liviu Zaharia, Stockhausen, Keith Emerson. Formații favorite: SFINX, EXPERIMENTAL Q, Pink Floyd, Weather Report. Pasiuni extramuzicale: arhitectura bisericească veche și colecționarea de bancnote vechi.

22 noiembrie (Săptămâna): Pe 11 noiembrie au avut loc la Sala Palatului două concerte cu jazzmeni participanți la ultima ediție a Newport Jazz Festival, sub genericul „Viața muzicală a lui Charlie Parker”. Cap de afiș a fost Dizzy Gillespie. Au mai participat Sonny Stitt, Billy Eckstine, Earl May, Al Gafa, Al Cobbs, Budd Johnson.

23 noiembrie (Flacăra): Dan Andrei Aldea, Mihai Cernea, Sorin Tudoran și Iosif Kappl au cântat împreună la Student Club în București.

23 noiembrie (Flacăra): La Casa de Cultură a Sectorului 2 s-a deschis un club de muzică tânără condus de Aurel Gherghel. Marți, 19 noiembrie, au cântat Vali și Carmen, PRO MUSICA, SFINX și Anda Călugăreanu.

Topul revistei „Cronica” pe 1974. Grupuri folk: 1. FLACĂRA FOLK '73, 2. PRO MUSICA, 3. FOLK GROUP THALIA. Textieri: 1. Mircea Florian, 2. Șerban Foarță – Andrei Ujică, 3. Victor Cârțu. Compoziția anului: 1. „Cum e în soare” (Zoltan Boros). Personalitatea anului: 1. Aura Urziceanu, 2. Mircea Florian, 3. Dida Drăgan. Soliști pop: 1. Mircea Baniciu, 2. Dan Andrei Aldea, 3. Nicu Covaci și Iuliu Merca. Soliste pop: 1. Dida Drăgan, 2. Păunița Ionescu, 3. Anda Călugăreanu. Grup pop: 1. PHOENIX, 2. SFINX, 3. ROȘU ȘI NEGRU. Debut 1974 pop: 1. EXPERIMENTAL Q, 2. MIRAJ, 3. ACUSTIC T'74.

Topul cititorilor revistei „Săptămâna” pe 1974. Personalitatea anului: 1. Aura Urziceanu, 2. PHOENIX, 3. Dan Andrei Aldea. Formații:

1. PHOENIX, 2. SFINX, 3. EXPERIMENTAL Q. Discul anului: PHOENIX – „Mugur de fluier”. Compoziția anului: „Mugur de fluier” (Nicu Covaci, PHOENIX), 2. „Mica țiganiadă” (Nicu Covaci, PHOENIX), „Sinteze” (Dan Andrei Aldea (SFINX). Compozitori: 1. Nicu Covaci, 2. Marius Țeicu, 3. Dan Andrei Aldea. Textieri: 1. Mircea Florian, 2. Victor Cârțu, 3. Șerban Foartă – Andrei Ujică. Folkști: 1. Mircea Florian, 2. Marcela Saftiuc, 3. Doru Stănculescu.

Melodii în topurile anului 1974 (Cronica, Flacăra, Săptămâna, Tribuna):

ACUSTIC T'74 – „Vis”, Adriana Ausch – „O, rămâi”, AMICII – „Solstițiul grădinilor”, AZUR – „Legendele codrului”, Mircea Baniciu – „Cât se iubesc”, Victor Brătulescu și Liviu Răuțeanu – „Cântec de leagăn”, CAPITOL – „Singur”, „Balada mării și a pământului”, „Cântec pentru pace”, „Stejar bătrân”, Anda Călugăreanu și SFINX – „Mai târziu”, Dan Chebac – „Pământ românesc”, „Războinicii”, Nicky Dorobanțu – „Până departe”, Dida Drăgan – „Un fir de iarbă”, „Soare și flori”, „Cer de baladă”, „Ca-n poveste”, „Albastrul unei mări imaginare”, EXPERIMENTAL Q – „Spre Univers”, „Atlantida (Legenda Sarmizegetusei)”, „Amintiri despre viitor”, F.F.N. – „Chemare”, „Îndemn”, FLACĂRA FOLK '73 – „Balada voinicului fără noroc”, „Din bătrâni”, „De-a Icar”, „Studentie”, „Nunta Zamfirei”, „Melcul”, Mircea Florian – „Cu pleoapa de argint”, „Poemul muncii de cu zori”, GRUP A – „Cântecul cobzarului”, GRUP AURORA – „Nu veni, nu pleca”, Adrian Ivanițchi – „Republica”, Jozsa Erika și Horvath Károly – „Fluturașul alb”, LIRIC GRUP – „Privind la monumente”, MAGIC – „Nor de ploaie”, „Pași pierduți”, MELANCOLIC GRUP – „Țărm românesc”, MIRAJ – „Al Bihorului”, „Distratul”, „Ah, Dora!”, MONDIAL – „Ei sunt amicii mei”, Ileana Negriloiu – „Învăluire”, Păunița Ionescu și SAVOY – „O rază de lumină”, PHOENIX – „Mica țiganiadă”, „Strunga”, „Mugur de fluier”, „Dansul codrilor”, „Anule, hanule”, „Pseudo Morgana”, „Negru Vodă”, „Andrii Popa”, „Meșterul Manole”, PRO MUSICA – „Glossa”, „Cocorii”, PROGRESIV TM – „Amintiri”, „Prometeu”, „Acest pământ”, „Va cădea o stea”, „Anotimpuri”, „Crede-mă”, ROMANTICII – „Schimbări”, „O, rămâi”, ROȘU ȘI NEGRU – „Pădurea l-a gonit”, „Copiii păcii”, Marcela Saftiuc și Traian Cosma – „Cercul”, „Colind”, SFINX – „Sinteze”, „Peste vârfuri”, „Fiii soarelui”, „Coborâse primăvara”, „Spune-mi”, Doru Stănculescu – „Ai, hai!”, „Cântec între apele țării”, STEREO – „Copii ai

vieții”, Vali Sterian și Carmen Cula – „Soarele și luna”, Eduard 311
Țogoreanu – „Orașul”, Aura Urziceanu – „Cum e în soare”, VENUS
N – „Colind”, Mircea Vintilă – „Un om pe niște scări”.

Premiile Cenaclului Flacăra 1974 (28 – 29 decembrie). Premiul cel Mare al Cenaclului Flacăra pentru „Cea mai fericită îmbinare a muzicii cu poezia”: Tudor Gheorghe. Premiul pentru „Debut în Poezie”: Ilie Calmineasa, pentru poezia „Clipa noastră cea mare”. „Premiul Special” al Cenaclului Flacăra: Marcela Saftiuc. Premiul pentru „Activitate în Cenaclul Flacăra și devotament față de Muzica Tânără”: Cornel Ionescu. Premiul „Fair music” pentru depășirea suficienței și atașament față de muzica tânără: Anda Călugăreanu. Premiul „Consacrării pentru cea mai armonioasă prezență din folk a anului 1974”: Mircea Vintilă. Premiul pentru „Cele mai bune cântece politice ale anului”: Ilie Stepan și Eugen Iosif. Premiul pentru „Spiritul militant și convingător al muzicii lor”: Vali și Carmen. Premiul pentru „Sensul muzicii sale”: Dan Chebac. „Marele premiu al debutului”: Nicu Alifantis. Mențiuni pentru debut în Cenaclul Flacăra: Adriana Ausch, Mihai Diaconescu, Adrian Ivanițchi, Nicu Vladimir. Premiul pentru „Păstrarea purității folclorului în cântecele lor”: Maria Dragomiroiu, Alexandru Mica. Programul celor două seri a fost punctat de citirea de către Florian Pittiș a unor articole din „Codul principiilor și normelor muncii și vieții comuniștilor, ale eticii și echității socialiste”. În afară de cei premiați au mai cântat Jozsa Erika și Horváth Károly, Doru Stănculescu și Sorin Minghiat, Mircea Florian, SFINX și PHOENIX, care conform „Săptămâna” din 24 ianuarie 1975, nu au cântat decât 14 minute.

1975

10 ianuarie (Săptămâna): După aproape un an de concerte în RFG, ROMANTICII se întorc acasă.

10 ianuarie (Săptămâna): Noi emisiuni la Radio București: „AntiTop”, emisiune dedicată rockului progresiv, pe Programul I, și „Muzică Folk” pe Programul III.

312 10 ianuarie (Săptămâna): În semestrul I la Electrecord vor apărea două LP-uri cu Mircea Florian și cu Anda Călugăreanu în limba engleză. (n.a.: În ambele cazuri au fost alarme false. Din cele 12 piese care urmau să apară pe LP-ul Mircea Florian, după ce au trecut pe la CCES, au rămas doar 3, „Pădure liniștitoare”, „La Făgădău’ de piatră” și „Cu pleoapa de argint”, iar primul LP al Andei a apărut abia în 1987).

11 ianuarie (Orizont): La ultima ediție a Festivalului de Jazz de la Praga, Aura Urziceanu a cântat alături de orchestra Gustav Brom; au mai participat Oscar Peterson și bigbandul Count Basie.

18 ianuarie (Flacăra): Mircea Florian și Nicu Alifantis au cântat la Festivalul Flacăra din 28 și 29 decembrie 1974 fiind în permisie de la unitățile din care făceau armata. Versurile cântecului „Dulce Românie” au fost scrise doar cu o zi înaintea festivalului – Mircea Vintilă, ieșit din spital chiar în ziua festivalului, a reușit totuși să-l lanseze cu succes.

22 ianuarie (Viața Studențească): Apare articolul „Vedete culturale în examen” semnat de Cornel Nistorescu: „La Clubul A prezintă discoteca Florin Silviu Ursulescu, exmatriculat de la Cibernetică; în orchestra de estradă a Casei de Cultură a Studenților Grigore Preoteasa cântă Dan Bădulescu, cu 75 de absențe nemotivate și neprimit la examen din cauza frecvenței”. Concluzia : „Vedete, vedete, dar să știe și spectatorii, și noi, și asociația”.

23 ianuarie (Săptămâna): Cornel Ionescu a părăsit Cenaclul Flacăra pentru că nu mai suporta tratamentul la care erau supuși uneori membrii acestuia. Odată cu el au părăsit cenaclul și Mihail Stan, Dan Tufaru, Mircea Vintilă, Dan Chebac și alții, unii dintre ei convinși prin diferite metode să revină.

23 ianuarie (Săptămâna): Păunița Ionescu și SFINX urmează să reprezinte România la Festivalul Cântecului Angajat din RDG.

24 ianuarie (Săptămâna, Parada vedetelor): Doru Stănculescu, „fire zburdalnică, este nevoit să schimbe opt școli până la bacalaureat”. Premiul obținut de el la Primăvara Baladelor a constat într-o chitară Reghin cu 12 corzi.

1 februarie (Flacăra): În 18 și 19 februarie la Sala Polivalentă va avea loc spectacolul „Folk’75”, cu EXPERIMENTAL Q, MONDIAL, F.F.N., Mircea Vintilă, Mihai Diaconescu, Nicu Vladimir, Ariana Ausch, PRO MUSICA.

15 februarie (Flacăra): PHOENIX s-au retras la o cabană în Munții Semenicului unde lucrează la noul album numit „poate cantafabule, poate zoosophia, poate altfel”.

21 februarie (Săptămâna): De la ora 17:30 urmează să fie lansat la Magazinul Muzica discul lui Mircea Florian „Pădure de voie bună”.

21 februarie (Săptămâna): Albumul „Oh, My Love”, înregistrat de Aura Urziceanu împreună cu orchestra Electrecord, condusă de Ron Rully, a apărut în magazine. Aura a fost invitată să interpreteze un cântec în concertul de deschidere al Festivalului de Jazz de la Praga.

28 februarie (Săptămâna): Pe 21 februarie, la sala Palatului au cântat ROMANTICII. Referindu-se la schimbarea orientării muzicale a trupei, de la rock spre dance, Florin Silviu Ursulescu comentează: „ce formație pop erau ei, iar acum, după prestigiosul turneu în RFG, spectatorii ascultându-le muzica spun: lipsesc doar chelnerii, barmanul și corpul de balet”.

1 martie (Flacăra): Interviu cu Anda Călugăreanu, acordat lui George Stanca:

”

G.S.: (...) am văzut o fotografie de-a ta din a cărei explicație am aflat, eu, cititorul, că ești cântăreață de muzică folk. Luminează-mi te rog această mirare.

A.C.: Nu te mira, că așa e! Cine a spus acolo ca sunt cântăreață folk a zis bine – deși acest termen e cam impropriu și impune anumite limite. Și iată de ce: zece ani eu am cântat cum am cântat și ce am cântat. Și în tot acest timp am căutat, pentru că eu înțeleg ca un artist de conștiință să-și caute mereu noi mijloace de expresie. O să te întrebi cum am ajuns însă aici... Simplu și omeneste, m-am săturat să tot depind de producții artistice care nu-mi aparțineau, care nu se legau în nici un fel cu gândurile și preocupările mele. Așa am ajuns să înțeleg că această formă numită folk este mai apropiată de spiritul meu. Mi se pare chiar foarte frumos să transmit altora și să difuzez, prin muzica mea, niște poezii frumoase, pline de substanță.

”

Drumul început de mine e potecă și nu știu încă dacă cei care trebuie să-și caute chemarea vin în urma mea sau își croiesc alt drum. Știu însă că pentru mine a fost cu mult mai greu. A trebuit să mă bat pentru a convinge că se poate, a trebuit să rezist... Etapele evoluției mele au fost spectacolele „Un menestrel la curțile dorului”, „7 balade”, „O soarea la muzeu”, „Acolo unde-s nalți stejari”, „Carul cu flori” și „Noaptea poetului”. Fiecare titlu de spectacol înseamnă muncă, înseamnă căutări, spaime și satisfacții. „Un menestrel la curțile dorului” a fost un spectacol în care îmbinam – se zice fericit – poezia populară și cea cultă, muzica populară și cea făcută de mine. Multă lume îmi și prevedea o strălucită carieră la un teatru muzical. M-am speriat. Pasul făcut de mine în tălmăcirea versului cult era prea mare și pe un teren total necunoscut la noi. Ca să nu mai răspund mereu la întrebarea sâcâitoare „De unde vii dumneata, Tudor Gheorghe?”, doi ani am lucrat „7 balade”, răspunzând prin fapte că vin dintr-o profundă cunoaștere a versului și a muzicii populare adevărate. A urmat întâlnirea și prietenia cu marele om de cultură care este Romulus Vulpescu. El a fost pentru mine un adevărat catalizator, intrând împreună într-o aventură de redescoperire și de valorificare în cântec a valorilor poetice române de la începuturi până azi.

28 martie (Săptămâna): La Teatrul Țăndărică are loc spectacolul „Nocturn” cu Mircea Florian. La Teatrul Ion Creangă spectacolul „Poveștile de aur” este acompaniat de noul grup al lui Nancy Brandes, cu Mircea Vlad la chitară. Tot ei acompaniază și spectacolul „Uite că nu tac!” la Teatrul de Revistă Constantin Tănase. Liviu Tudan este așteptat să se alăture grupului după terminarea armatei.

28 martie (Săptămâna): Festivalul Primul Ghiocel s-a desfășurat la Brașov în perioada 14-16 martie. La secțiunea formații, STEREO din Sibiu i-au depășit pe GRUP '74. Recitaluri au susținut Aurelian Andreescu și un grup vocal-instrumental din Codlea condus de Ladislau Eigner, „grup de un gen unic la noi, interpretările à la James Last fiind excelente”.

”

Cum a fost la început? A fost într-o zi cu soare când a trebuit să „umplu un gol” la Festivalul Politehnicii bucureștene, cântând două melodii și obținând o mențiune. Ce părere ai de acest răspuns curat și frumos, dat la cinci ani după un debut modest? Mie nu-mi mai place, deoarece chiar și acum, în acest ceas al întrebărilor, mă aflu tot la început, firește pe o spirală mai înaltă, dar care tot început se numește. Suntem și acum pionieri. Vezi, chestia devine din ce în ce mai grea, cu cât o cunoaștem mai bine, cu cât ne dăruim acestei pasiuni. Suntem cu toții într-o perioadă de căutări, chiar și cel ajuns pe marile culmi o recunoaște. (...) Avem meritul de a fi primii la noi în țară, unde nici publicul, nici noi, încă nu știm exact să teoretizăm fenomenul folk. Ceea ce facem este pornit dintr-o mare pasiune pe care nu avem voie să o transformăm în meserie ale cărei produse se vând pur și simplu. Nu uita că menirea noastră este să spunem ceva, să convingem, să fim înțeleși or, fără dăruire totală nu vom reuși niciodată. Iubesc poezia, pentru că descopăr în fiecare text, firește în textele cu idei valoroase, adevărate, posibilitatea de a le pune în valoare prin cântec. Mulți sunt de părere că este foarte ușor, având un text în față, să compui. Ei bine, nu-i chiar așa. Eu descopăr în fiecare text melodia sa interioară, pe care

1 aprilie (Napoca Universitară): În perioada 21 – 30 aprilie, la Casa de Cultură a Studenților din Cluj-Napoca s-a desfășurat concursul Primăvara Studențească. Au participat nouă formații de muzică ușoară și 13 interpreți folk. Palmares: Folk: 1. Adriana Ausch (Arhitectură, anul I), 2. Dan Subțirică (Construcții, anul IV) și Mihai Lupu (Centrul de Calcul), 3. Zaharikàs Attila (Arhitectură, anul I) și Zaharikàs Erzsebet (elevă); Muzică ușoară: 1. CLEPSIDRA (Politehnică, anul I), 2. DINAMIC 5 (IMF), 3. RITMIC '75 (Electrotehnică). Marele premiu al festivalului a fost atribuit ex-aequo grupului folcloric al Universității și formației de muzică ușoară MODAL QUINTET (IMF). În afara concursului, au cântat și EXPERIMENTAL Q, care se pare că au depășit capacitatea de înțelegere a unui oarecare: „Imprimând cortinei o mișcare de pură translație în

plan vertical, în fața ochilor noștri a apărut un peisaj cu difuzoare, stații, cămăși descheiate, abundențe capilare și personaje diferite. După câte am aflat, acest peisaj supranaturalist poartă numele de EXPERIMENTAL SEXTET. Clipa a venit și ciudatul vis s-a transformat în coșmar, pardon, în „Dans marțian”. (...) Flăcăii ăștia în nici 50 de secunde ne-au băgat groaza în oase cu spectrul pătrunjelului intergalactic. De ce un tango celebru se cântă prin strigăte din picioare ridicate spre tavan? Ce avea băiatu’ cu microfonul de-l tot brusca? Și așa, astupându-ne când o ureche, când alta, și mai ales amândouă, când EXPERIMENTAL-ul cântă ne apucăm cu toții de pantomimă, cum îmi șoptește, răcnindu-mi suav în ureche, Radu Țuculescu”.

2 aprilie (Viața Studențească): Festivalul Studențesc Primăvara Baladelor a avut loc între 27 și 28 martie, în Aula Facultății de Drept din București. „Marele Premiu” nu s-a acordat. Mențiuni: Mariana Nicolescu și Horațiu Grivei. Premiul pentru „Acuratețea transpunerii unui text liric românesc”: Horia Ștefănescu (București). Premiul pentru „Compoziție originală”: Cornel Popescu (Iași). Premiul de „Popularitate” și Premiul Comitetului de organizare: HELICOIDAL (Timișoara). Premiile revistei „Flacăra”: Evandro Rosetti, pentru dragostea sa față de poezia română și emoționantul atașament pentru spiritul culturii noastre naționale, și Eugen Cristea (București). Semnatarul articolului, Viorel Sînpetrescu, a mai remarcat grupul ATHENEUM din Galați. Recitaluri în afara concursului au mai ținut Mircea Vintilă, Dan Chebac, Anda Călugăreanu și SFINX.

2 aprilie (Viața Studențească): Are loc Primăvara Studențească la Timișoara, unde Studioul de folk al Facultății de Istorie – Filologie a fost reprezentat de Adina Dimitriu, Eugen Eliu și Marian Odangiu. Printre formațiile participante s-au numărat PRINCEPS, ADONIS, SOLEX, ETHOS, MEDITAS și FLACĂRA FOLK '73.

9 aprilie (Viața Studențească): Pe 6 aprilie, în curtea Liceului Spiru Haret din București, a avut loc un spectacol inedit pe platforma unui camion. Au cântat CURTEA VECHE NR. 43, Mircea Florian, Nicu Vladimир, Mihai Diaconescu, Doru Stănculescu și Dan Opriș. A recitat Florian Pittiș.

11 aprilie (Săptămâna): Are loc un turneu al formațiilor maghiare Omega și 317

Bojtorján, cu șapte concerte: 16 – 18 aprilie la Timișoara, 19 aprilie la Hunedoara, 21 aprilie la Ploiești, 22 – 23 aprilie la București, unde spectacolele se potrivesc cu Zilele Culturii Ungare. O lună mai târziu, în „Flacăra”, George Stanca publică un reportaj de la concertul Omega de la București: „Cu greu se poate trece peste insinuările de bisexualitate, foarte la modă în Occident, dar inutile, ca și rujul de pe buzele solistului vocal. Grupul s-a prezentat cu o concepție clară și unitară despre spectacolul rock. O concepție în care unul din principalii factori, show-ul de lumini, a funcționat bine asupra psihicului spectatorilor. Spectacolul luminilor a fost bine gradat, începând cu flash-urile de la deschidere și terminând cu focurile bengale din final. Sunetul a fost impresionant prin natura sa gigantescă, plină de acustică”. Florin Silviu Ursulescu în „Săptămâna”: „Cel mai atractiv show vizionat până acum la noi: instrumente bune, costumație și mișcare, arteziane de artificii, baterie rotitoare, lumini (stroboscop, flash)”.

16 mai (Săptămâna): La concursul „Intertalent” de la Gotwaldow, reprezentanta noastră Păunița Ionescu, interpretând „Aripile” de Adalbert Winkler și „Oameni buni” de George Grigoriu, a obținut Premiul II-lea. În urma acestui succes a apărut în spectacole alături de Nadia Urbankova și Karel Gott, și a primit invitații pentru concerte și apariții TV în Polonia și Cehoslovacia.

30 mai (Săptămâna): Sâmbătă 31 mai, la magazinul Muzica se lansează primul disc single al formației F.F.N. („Chemare” / „Îndemn”). Înregistrările au fost încheiate în 11 aprilie. Membrii trupei vor fi prezenți la lansare și vor acorda autografe.

Coperta primului disc single F.F.N.

318 30 mai (Săptămâna): Concerte folk la Sala Dales și la Casa de Cultură Petöffy Sándor, cu Mircea Florian și CEATA MELOPOICĂ, Doru Stănculescu, Nicu Vladimir, Mircea Popa și Mihai Diaconescu.

6 iunie (Săptămâna): La Liceul Nicolae Bălcescu din București a avut loc prima ediție a Festivalului de Muzică Pop și Folk al liceelor bucureștene. Juriul, condus de Horia Moculescu, i-a remarcat pe Ion Bogdan Lefter, Zoe Alecu și formația Liceului Nicolae Tonitza.

7 iunie (Flacăra): La Palatul Sporturilor și Culturii au avut loc trei concerte cu Demis Roussos.

11 iunie (Viața Studențească): Este semnalată activitatea formației folk ESTUDIANTINA, alcătuită din Petronela Olaru, Nicu Mihai și Nicu Popârlan.

21 iunie (Flacăra): Are loc Festivalul de Muzică Folk la Pitești, între 7 și 8 iunie. Invitați: Mircea Vintilă, Doru Stănculescu, Evandro Rossetti, Cornel Ionescu, Sorin Minghiat și Sorin Chifiriuc. În concurs: TREBUIAU SĂ POARTE NUME (Pitești – Marian Șoitaru, Marcel Paul, Leonard Băniță, Gheorghe Tănase), SIBIU TRANSILVANIA FOLK, GUERNICA (Brașov – grup condus de Gheorghe Gheorghiu, solist Mihai Atodiresei), Viorel Pană (Ploiești), Laurențiu Mărgineanu și Mugurel Bernescu (Vâlcea), Mariana Garaïman (Pitești), Florian Șerban (Pitești).

16 iulie (Viața Studențească): Aflăm despre SONG, grup vocal condus de Ioan Luchian Mihalea, din care mai fac parte Stelian Coman, Nicky Gross, Adrian Săhleanu și Gerry Popper.

12 – 19 iulie (Flacăra): Aflăm despre debuturile câtorva nume importante deja ale scenei folk.

”

Am început să cânt pe scenă din 1967 la Brăila. Activam într-un cerc al elevilor pe lângă Teatrul Municipal Maria Filotti când am apărut în primul recital de muzică și poezie cu cântece pe texte proprii. (...) Am cântat în muzica de scenă la piesele „Philadelphia ești a mea” de Brian Freil în 1970 și apoi în piesa „Furtuna” de Ostrovski, iar în această stațiune cânt în „Micul prinț”, adaptare după Saint-Exupery.

Nicu Alifantis

Am debutat ca baterist de muzică folk în timpul liceului, iar ca folkist în 1973, în cuplul Vali și Carmen, la Primăvara Baladelor. Am cântat la Teatrul Bulandra cu SFINX, și acum la Teatrul de Comedie în piesa „Noaptea la Madrid”.

Vali Sterian

Am debutat în spectacolul organizat de Liceul nr. 1 din Sighișoara prin 1963. În 1965 la Școala Tehnică de Arhitectură din București cântam într-o formație al cărei baterist era Ștefan Sloboda. Între 1966 și 1968 am efectuat diverse turnee cu formațiile CORAL, SIDERAL și SFINX, iar în 1969 – 1970 cu TARABOSTES din Sighișoara.

Adrian Ivanițchi

Am debutat în calitate de cântăreț folk în iarna lui 1967 cu cântecul „Ion Crâșmaru” în emisiunea TV la modă în acel timp „Bună seara fete, bună seara băieți”. Au urmat în aceeași iarnă mai multe concerte la Student Club, pentru ca între 1967 și 1969 Studioul de Poezie al Radiodifuziunii să constituie unul dintre locurile preferate unde îmi prezentam cântecele. La început nu eram foarte lămurit de ceea ce înseamnă folkul. Eram ușor romanțios, lucru explicabil poate prin vârsta fragedă și prin dorința de a opune cântecele mele stilului beat. Cântasem în timpul școlii într-o astfel de formație beat (chitară armonie și voce), iar acum socoteam total depășită faza. Odată cu primul festival folk organizat la clubul 303 acele elemente cu adevărat originale și specifice stilului folk, sesizabile până atunci doar în unele din compozițiile mele, s-au cristalizat, au condiționat dacă nu o manieră componistică, oarecum o concepție clară în virtutea căreia să-mi auez orice nouă piesă pe coordonatele unui stil personal. Am luat contact atunci cu mai multe direcții de dezvoltare a acestui nou gen poetico-muzical, folkul, fiecare dintre participanții la festival, fie Mircea Florian, Marcela Saftiuc, Bebe Paraschivescu sau Gabi Căciulă având de câștigat de pe urma confruntării, lămurindu-și unele dintre problemele care-i frământau. (...) N-am avut niciun model. Eram cam singuratic, chiar printre colegii mei de pionierat. Eu aș fi vrut să mă apropiu de ei, dar eram cam timid. Apoi nu aveam nici discuri, nici benzi, motive plauzile de împrietenire. Nici cu cine să discut problemele muzicii la modă n-am avut, din această pricină am lucrat așa de capul meu.

Doru Stănculescu

23 august (Flacăra): Veronica Fischer, solistă rock-pop din RDG, comandată de faptul că a cântat la Budapesta în deschidere la Omega, începe pe 24 august un turneu în România, cu concerte în București, Brașov, Târgu Mureș, Cluj-Napoca, Arad, Timișoara,

23 august (Flacăra): A apărut un disc single al Didei Drăgan („Glas de păduri” / „Trepte de lumină”), acompaniată de formația SFINX. Aflăm din „Săptămâna” câteva zile mai târziu că a câștigat pentru a doua oară concursul „Schlager Studio”, organizat la televiziunea din RDG, și că a susținut și un recital la Ziua Discului de la Sopot.

23 august (Flacăra): În luna august Electracord a lansat trei discuri: primul album SFINX, „Lume albă”, un disc EP Marcela Saftiuc, „Fiii lacrimilor tale”, „Vânt de seară”, „Trăim atâta vreme”, și un EP împărțit de Marina Caroli și Cezar Tătaru.

30 august (Flacăra): În timpul verii, MONDIAL cântă la Acapulco în Eforie Nord. Tot pe litoral sunt SFINX, orchestra PHOENIX din RDG și formația condusă de Horia Moculescu. Nicolae Spirescu, autorul articolului, nu uită să noteze: „Cât privește restaurantele litoralului, locul unde și-a făcut ucenicia popul românesc, putem nota anul acesta cu satisfacție stoparea ofensivei chitarelor electrice”.

6 septembrie (Săptămâna, Parada vedetelor): Portretul formației EU-XIN din Constanța

Formație a fost înființată în 1964, iar trei dintre membrii fondatori mai sunt și acum în componență: Dan Mușat (profesor; chitară, voce), Nuțu Zahiu (profesor; chitară, voce), Jean Baciuc (muncitor; percuție), alături de Mircea Vâlcu (profesor; chitară bas, vioară, voce), Adrian Covaci (tehnician; solist vocal), Mircea Iani (profesor; orgă, pian, vioară, voce). Activează în cadrul Casei de Cultură a Tineretului Constanța. Au obținut Premiul I pentru „Compoziție” cu spectacolul „Nu moartea ci altă poveste”, la Festivalul Artei și Culturii Studentești Timișoara 1970 și premiile revistelor „Amfiteatru” și „Viața Studentească” pentru spectacolul „Noi care”, la Festivalul Artei și Culturii Studentești București 1974.

12 septembrie (Săptămâna Parada vedetelor): Portretul Păuniței Ionescu

Păunița Ionescu s-a născut pe 21 septembrie 1950 și cântă la chitară de la 14 ani. În 1973 debutează ca solistă la Clubul Universității cu formația CATENA. Tot în 1973, alături de Anca Vijan Graterol, ca soliste ale F.F.N.-ului obțin Locul I la concursul Formațiilor Vocal – Instrumentale organizat de Radioteleviziune. În 1974 se desparte de CATENA și este angajată la Teatrul Ion Vasilescu. În 1975 are loc debutul ei internațional la festivalul Cântecului Angajat, în RDG, cu formația SFINX. Tot în 1975 obține Locul al II-lea la „Intertalent”, în Gottwaldow, unde revista „Melodie” îi dedică o pagină.

13 septembrie (Flacăra): Aflăm că la Lugoj formația BETTA cântă în fiecare seară la Grădina de Vară Ștrand, iar ELEGANT cântă sâmbăta și duminica la Clubul ITL.

19 septembrie (Săptămâna, Parada vedetelor): Portretul formației AZUR

AZUR – Dumitru Ciocârdel (orgă), Claudiu Rotaru (chitară solo), Marian Radu (chitară bas), Ștefan Streit (baterie), Marius Dîrvăreanu (vocal) – a fost înființată la Ploiești în 1969. În 1973 participă la concursul Formațiilor Vocal – Instrumentale organizat de Radioteleviziune. În 1974 participă la „Tele Top”, unde câștigă două etape consecutive, eventuala participare la cea de-a treia fiind oprită de desființarea emisiunii. În 1975 cântă la Sala Polivalentă alături de mari formații românești. Piese originale: „Legendele codrului”, „Sarmizegetusa”, „Hei voinice”.

3 octombrie (Săptămâna, Parada vedetelor): Portretul lui Dorin Liviu Zaharia

Este născut pe 25 septembrie 1944. Solist vocal, compozitor și textier al formației OLYMPIC '64. Între 1966 și 1968 participă împreună cu trupa la primele spectacole de poezie și muzică pop – folk din cadrul Student Club. Din 1968 este membru fondator al Cenaclului Atlantida, tot la Student Club. În 1969 compune împreună cu membrii formației OLYMPIC '64 suita „Decameronul focului alb”, prezentată la primul Festival Club A, unde a obținut Premiul pentru „Concepție și stil”. În 1970 apare pe discul single „Cântic di haiduc” / „Ziua bradului de noapte”. La cel de-al doilea Festival Club A, în 1971, prezintă opera pop „Karma Kalyuga”,

care a primit Premiul pentru „Originalitate”, iar Dorin Liviu Zaharia primește Premiul special al juriului, oferit vocaliștilor. Din 1971 a început să compună muzică de film, inițiind genul „poezie și muzică” în film. Scribe cu Dan Andrei Aldea muzica filmului „Nunta de piatră”, iar în 1972 semnează muzica la „Piticul din grădina de vară”. În 1974 scrie muzica pentru trei scurt metraje realizate de studenții IATC și pentru lung metrajele „Duhul auru-lui”, „Filip cel bun” și „Hyperion”.

10 octombrie (Săptămâna, Parada vedetelor): Portretul formației SAVOY

SAVOY a fost înființată în 1966 în componența Marian Nistor (chitară, nai, voce), George Mitrea (voce), Ionel Samoilă (chitară bas) și Nicolae Rotărescu (tobe, voce). În 1969 obțin premiul pe țară la a noua ediție a concursului pentru formațiilor artistice de amatori. Pe 3 mai 1969 are loc debutul TV. În perioada 1970 – 1972 le apare primul disc, un EP cu patru piese, apoi înregistrează la Radio peste 30 de melodii, dintre care „Balada zborului”, „Prima poveste de iubire” și „Valentina”, care devin șlagăre. În decembrie 1972 efectuează primul turneu peste hotare, în URSS, urmat în anul următor de un al doilea turneu. În august 1974 reprezintă România la Festivalul Mondial al Tineretului de la Berlin, unde obțin diploma de laureat. Pentru anul 1975 SAVOY pregătește un spectacol de muzică și poezie, în regia lui Gligore Popa, intitulat „Patriotica’75”.

25 octombrie (Flacăra): A apărut discul „Sugar Baby Love”, cu SUPER-GROUP ELECTRECORD, condus de saxofonistul Dan Mândrilă. Soliști: Gil Dobrică, Mircea Vlad, Iuliu Merca, Petre Iordache, Sergiu Zagardan, Păunița Ionescu și Valeria Mezei.

7 noiembrie (Săptămâna): A apărut primul LP din seria „Formații pop românești”, care cuprinde piese de PHOENIX, ROȘU ȘI NEGRU, PROGRESIV TM, EXPERIMENTAL Q, MONDIAL, STEREO, SAVOY, MAGIC și CRISTAL.

14 noiembrie (Săptămâna): Pe 18 noiembrie, la Club Z, Paul Weiner și quintetul său vor susține un spectacol urmat de tradiționalul jam-session la care vor participa Dan Mândrilă, Ștefan Berindei,

14 noiembrie (Săptămâna): Florin Silviu Ursulescu: „Debutul lui Nicolae Enache în formația SFINX a avut loc cu piciorul stâng. Șocul a fost atât de puternic încât ex - MONDIAL-ul și-a fracturat femurul. În prezent este internat la urgență.

21 noiembrie (Săptămâna): Electrecordul a început să editeze casete BASF preînregistrate. Între primele trei apariții este și o casetă cu PHOENIX.

12 decembrie (Săptămâna, Parada vedetelor): Portrelul lui Mircea Vintilă Născut pe 23 martie 1949, a obținut o diplomă la Festivalul Garoafa Roșie 1975 de la Soci. A realizat înregistrări la Radio Moscova și a efectuat un turneu în Ucraina. Este inginer la TCH București. Pieșe de succes: „Dulce Românie”, „Făt Frumos”, „Eros”, „Un om pe niște scări”, „Pământul deocamdată”, „Mielul”, toate pe versuri de Adrian Păunescu, „Contradicții de familie”, „Balada contabilului șef” și „Constantin și Veronica”, versuri proprii, „Bade Ioane”, „Osebite anecdote” și „Romanța cheii”, pe versurile unor poeți clasici, „Pasărea cu zborul rece”, pe versurile lui Dorin Tudoran.

26 decembrie (Săptămâna): SFINX fac pregătiri pentru un turneu în Ungaria și, probabil, Iugoslavia.

27 decembrie (Flacăra): Are loc „Masă rotundă”, organizată de Adrian Dohotaru cu titlul „Muzica tânără – factor de cultură și educație politică”, unde participă Florian Pittiș, Smaranda Oțeteanu, Cornel Ionescu, Aurel Gherghel și Nicolae Spirescu.

Topul revistei „Tribuna” pe 1975: 1. „Moartea balaurului” (PHOENIX, opt săptămâni pe Locul I), 2. „Ființa apelor” (EXPERIMENTAL Q, 6), 3. „Dulful” (PHOENIX), 4. „Dulce Românie” (Mircea Vintilă), 5. „Extaz” (Aura Urziceanu), 6. „Fantastic Club” (PHOENIX), 7. „Furtuna” (MIRAJ), 8. Copacul (Aurelian Andreescu), 9. „Doina” (Mihaela Popescu), 10. „Lume albă” (SFINX).

Topurile cititorilor revistei „Săptămâna” pe 1975. Personalitatea anu-

lui: Sile Dinicu. Textierii anului: Șerban Foarță și Andrei Ujică. Grupuri: 1. SFINX, 2. PHOENIX, 3. F.F.N., 4. PROGRESIV TM, 5. EXPERIMENTAL Q. Folk: 1. Mircea Vintilă, 2. Mircea Florian, 3. Marcela Saftiuc, 4. Dan Chebac, 5. Tudor Gheorghe. Compoziția anului: „Călătorul și copacul” (Mihai Cernea). Discul anului: LP, SFINX – „Lume albă”, EP și single, F.F.N.

Melodii din topurile anului 1975 (Săptămâna, Orizont, Cronica, Tribuna): ACUSTIC T'74 – „În drum”, AMICII – „Floare de cireș”, ANIMOSI și Grupul vocal AURORA – „Poveste”, Zoe Alecu – „Baladă”, Aurelian Andreescu – „Copacul”, „Flori albe”, Adriana Ausch – „Balada căutătorului”, „De la stânga la dreapta”, „Învață de la toate”, AZUR – „Hei, pădure”, „Sarmizegetusa”, Mircea Baniciu – „Cât să iubesc”, CAPITOL – „Stejar bătrân”, CATENA – „Dorința”, Anda Călugăreanu și SFINX – „Mai târziu”, Dan Chebac – „Plo-uă”, CRISTAL – „Aș dori”, CURTEA VECHE NR. 43 – „DKT”, DENTES – „Cântec de leagăn”, Mihai Diaconescu – „Balada soldatului fără arme”, „Cine-a furat luna”, Dida Drăgan – „Cer de baladă”, „De ce?”, „Inelul soarelui”, „Mereu voi iubi sinceritatea”, „Trepte de lumină”, „Valul”, Dida Drăgan și SFINX – „Glas de păduri”, EMIN – „Baladă”, ESTUDIANȚINA – „Cântec de dragoste și dor”, „La izvor”, „Romantica”, ETHOS – „Pe drumul luminii”, „Visul”, EXCELSIOR – „Chemarea”, EXPERIMENTAL Q – „Amintiri despre viitor”, „Atlantida II”, „Ființa apelor”, „Preludiu celomic”, F.F.N. – „Balada drumului”, „Îndemn”, „Mă-ntorc la tine”, „Omagiu soliei”, FLACĂRA FOLK '73 – „Nu sunt singur”, „Povestea mea”, Mircea Florian – „Cu pleoapa de argint”, „Copacii pălării omului ud”, GLYKON – „Bunicii și noi”, ICAR FOLK GROUP – „Scoica mută”, „Post scriptum la o baladă”, Păunița Ionescu – „Și zilele, și nopțile”, Păunița Ionescu & SAVOY – „Pe o rază de lumină”, MAGIC – „Odă”, „Orizont”, „Speranța iubirii”, MIRAJ – „Al Bihorului”, „Albe timpuri”, „Furtuna”, „Zi cu soare”, MODAL Q – „Piatra lunii”, MONDIAL – „Ei sunt amicii mei”, Ileana Negriloiu – „Ce frumos știți să minți”, PAUL WEINER GROUP – „Perla 33”, PHOENIX – „Anule, hanule”, „Dulful”, „Extaz”, „Mugur de fluier”, „Muzica și muzichiia”, „Omule, cine ești tu”, „Pasărea Calandri-non”, „Fantastic club”, „Pasărea roc...k and roll”, „Sirena”, „Uciderea balaurului”, Benedict Popescu – „Cântec pentru pâine”, Cornel Popescu – „Aprilie 1968”, Mihaela Popescu – „Doina”,

PRO MUSICA – „Calendarul”, „Glossă”, „Cocorii”, „Privighetoarea”, PROGRESIV TM – „Acest pământ”, „O dată doar vei răsări”, „Prometeu”, „Rușinea soarelui”, ROD GRUP – „Frescă”, „Timp de legendă”, ROMANTICII – „Balada dorului de acasă”, „Întrebări”, ROȘU ȘI NEGRU – „Copiii păcii”, „Fantastic club”, „Leopardul”, Marcela Saftiuc – „Trăim atâta vreme”, „Fiii lacrimilor tale”, „Vânt de seară”, SFINX – „Călătorul și copacul”, „Fiii soarelui”, „Horă de băieți”, „Lume albă”, „Muntele”, „Norul”, STEREO – „Copii ai vieții”, Doru Stănculescu – „Avram Iancu”, „Eu, tu, el”, „Ion Vodă Cumplitul”, Valeriu Sterian și Carmen Cula – „Moara”, Cezar Tătaru – „Marea iubirii”, TRANSFER – „Adăpost în calea furtunii”, „Crez și legământ”, Eduard Țogoreanu și Aurelian Benedict – „Suntem tineri”, Aura Urziceanu – „Fantastic vis”, „Potpuriu de bossa-nove”, „Cum e în soare”, „Extaz”, „Jocul țambalelor”, „Se însera”, Mircea Vintilă – „Dulce Românie”, „Eroii”, „Pământul decamdată”, Nicu Vladimir – „Ce de lupi se înconjoară”, Sergiu Zagardan – „De-ai fi tu salcie la mal”.

Premiile Cenaclul Flacăra în 1975. Premiile Primăverii: Anda Călugăreanu, Dan Chebac, Mircea Diaconu, George Mihăiță, Dan Tufaru, Mihai Stan, REFLEX FLACĂRA; Premiul pentru „Debut”: Ione-la Copaciu; Premiul de „Popularitate”: PHOENIX. Pe 27 decembrie, la Palatul Sporturilor, a avut loc Gala Festivalurilor Flacăra, cu 10.000 de spectatori plătitori. Au participat Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan, Tudor Gheorghe, Dan Chebac, Evandro Rossetti, Mircea Vintilă, Anda Călugăreanu, Adriana Ausch, Vali Sterian, Ion Zubașcu (acompaniat de Ileana Zubașcu la clopoței), Nicu Alifantis, Adrian Ivanițchi, Doru Stănculescu și Sorin Minghiat, Romeo Ghiur, Ionela Copaciu, Gheorghe Gheorghiu, Radu Gheorghe și Mircea Vancă. Premiile anuale 1975 au fost acodate astfel: Marele Premiu pentru „Muzică Tânără” – Tudor Gheorghe și Mircea Vintilă; Premiul pentru „Creație” – Dan Tufaru și Ion Zubașcu; „Premiu Special” – Dan Chebac și Dumitru Fărcaș; Premiul „Consacrării” – Adriana Ausch, Adrian Ivanițchi, Ileana Zubașcu; Premiul pentru „Debut” – Gheorghe Gheorghiu; Premiul pentru „Încredere și Confirmare” – Radu Gheorghe și Gheorghe Mureșan.

Piese prezente în Topul Cenaclului Flacăra din 1975: Nicu Alifantis –

„Poștalionul”, „Spionaj”, Adriana Ausch – „Cântec de petrecere”, „O, rămâi”, Anda Călugăreanu – „Șah-om”, „Noi nu”, Anda Călugăreanu & SFINX – „Mai târziu”, Dan Chebac – „Rar”, „Caii liberi”, „Vânare de vânt”, „Balada morții”, Ionela Copaciu – „Trebuia să poarte un nume”, COLUMNA – „Aceeși floare”, „Cunoașteți voi”, Ionela Copaciu – „Spini și crini”, Eugen Cristea – „Fondul principal de sentimente”, Ion Cristea – „Mistrețul cu colți de argint”, Mihai Diaconescu – „Cine a furat luna?”, Adina Dimitriu – „Mânecele verzi”, Dida Drăgan – „Cer de baladă”, Mircea Florian – „Poemul muncii de cu zori”, Radu Gheorghe – „Broasca țestoasă”, „Balada lui Fărâmiță Lambru”, Tudor Gheorghe – „Balada Sfântului Gheorghe cel fals”, „Ursul românesc”, „Doină oltenească”, „În fiecare zi ne batem joc”, „Un și o”, „Acolo unde-s nalți stejarii”, „Țara mea”, Romeo Ghiur – „Sub semnul începutului”, „Urbs, urbis”, Horațiu Grivei și Mariana Nicolescu – „Încântare”, Cornel Ionescu – „Geamparalele”, „Balada lui Ciprian Porumbescu”, „Jocul de-a războiul”, Adrian Ivanițchi – „Balada doamnei Alice”, Adrian Ivanițchi – „Republica”, PHOENIX – „Vasiliscul și aspida”, „Norocul inorogului”, „Mugur de fluier”, Cornel Popescu – „Cântec pentru generația mea”, PRO MUSICA – „Glossa”, Evrando Rossetti – „Cântec pentru România”, „În drum”, „Cozma Răcoare”, Marcela Saftiuc – „Fiii lacrimilor tale”, „Olean II”, Doru Stănculescu – „Cum se naște un mit”, „Cântec între apele țării”, „Ion Crâșmaru”, Valeriu Sterian – „Educație prin cântec”, „Cu iubirea de moșie”, Vali și Carmen – „Moara”, Horia Ștefănescu – „Ediție specială”, Mircea Vintilă – „Dulce Românie”, „Mielul”, „Repetabila povară”, „Pământul deocamdată”, „Contradicții de familie”, „Făt Frumos”.

După cum am spus și în introducerea cărții, am dorit să insist mai mult pe istoria primelor două decenii ale rockului românesc, care nu sunt atât de bine cunoscute publicului larg, așadar am acordat mai multă atenție privirii de ansamblu asupra istoriei rockului din România, și mai puțin analizei complexe și prezentării datelor din presă începând cu anul 1975. Sunt sigur că datele selectate până în acest punct au reușit să completeze cu succes imaginea culturală în general și starea fenomenului rock în societatea românească, pe lângă cronica propriu-zisă.

Începând însă de aici și din capitolele următoare, după ce am explicat pe cât am putut începuturile mișcării rock din România, mă voi axa pe continuarea amănunțită a istoriei mele, în lipsa prezentării datelor de presă. De studiul lor (perioada 1975 – 1989) mă voi ocupa cel mai probabil în viitor, realizând o enumerare a celor mai importante evenimente pentru o ediție viitoare a cărții.

Nancy Brandes (ROȘU ȘI NEGRU)

Era în vremea turneelor romantice și a solourilor fără sfârșit, ținute prin concerte nepreluate de televiziune, acolo unde toți dădeam adevărata măsură a valorii noastre. Ajunsesem cu întârziere „la locul faptei” și am intrat pe scenă fără să fi apucat să mâncăm. Când a venit momentul de solo al lui Țândărică, am părăsit cu toții scena și l-am lăsat singur să bată. Ne-am apucat să mâncăm, vreo jumătate de oră, timp în care el a dat în tobe până la epuizare. Sala era în extaz, dar el era terminat, vreau să spun cu glicemia la pământ. Ne-am întors într-un târziu și am continuat concertul. S-a cam supărat pe noi, dar am rămas totuși prieteni.

Arpi Kajtar (UNIVERS)

Am avut o problemă în cel de-al doilea turneu din Valea Jiului cu un secretar PCR, responsabil de cultură sau cam așa ceva. Pe noi nu ne instruiseră nimeni că acolo era plin de securiști și milițieni, în urma răzcoalei minerilor. În toate orașele din zonă, hotelurile erau pline de tovarăși vigilenți, dar pe noi nu ne interesa. Totuși, am remarcat că după concertul de la Deva, când am serbat ziua trompetistului, Katona Ernest, a urcat recepționarul, cu doi civili și un tablagiu, să vadă ce se-ntâmplă în camerele noastre. Ce bătea la ochi era faptul că pe cei doi civili i-am întâlnit și a doua zi, prin barurile și cafenelele orașului. Ne salutăm cu ei, dar probabil ne urmăreau să nu facem ceva.

Peste vreo două zile eram în Petroșani, și cum toate hotelurile erau arhipline, am fost cazați într-un hotel mic, undeva în centrul vechi. Într-un restaurant am dat de fratele lui Kappl Jozsi, care cânta cu trupa Color, într-o formulă de restaurant. Băieții au urcat la noi în hotel și toată noaptea am povestit și am băut vodcă cu suc de roșii. Când a început concursul de spus bancuri, ne tăvăleam pe jos de răs, de răsuna tot hotelul. Atunci au ieșit

„din umbră” câțiva tovarăși care au venit să se plângă că ei au a doua zi de mers cu mașina și vor liniște. Le-am explicat că a doua zi și noi aveam de mers cu mașina și că, dacă vor să doarmă, cel mai bine ar fi să se culce în pat și să nu stea pe holurile hotelului. Nu prea îi băgam în seamă pe tot felul de șefi care înnoptau în hoteluri, deoarece mai întotdeauna erau cazați militari cu grade superioare sau șefi de CAP-uri și IAS-uri, care erau la vreo consfătuire, și aceștia aveau întotdeauna probleme cu gălăgia, fie că ascultam muzică, jucam cărți sau cântam în surdină la chitară și voce. Adevărul este că în turnee, cu mutatul zilnic în alt hotel din alt oraș, nu prea aveam somn și după două săptămâni de turneu eram frânți.

Activistul de partid cu care am avut probleme a intrat peste noi în cabină să ne ceară să cântăm cu luminile aprinse ca să poată urmări reacția celor din sală. Toboșarul nostru, Dumitru Chiteală, care chiar atunci ieșise de sub duș, l-a poftit afară, pe un ton ceva mai nervos. Normal că nu am cântat cu luminile aprinse, dar, după o vreme, a ajuns o reclamație pe linie de partid la Timișoara, pentru care s-a făcut o anchetă. Am explicat că tovarășul respectiv nu se prezentase și nimeni din trupă nu știa cine este acel tovarăș, în civil, care venise să facă ordine în garderobă. La care toți factorii de răspundere din Timișoara ne-au luat apărarea și, la sfatul lor, am făcut contestații și problema a fost încheiată. Dar, cum trebuia găsit un țap ispășitor, acesta a fost bateristul, care a pierdut în instanță.

Partea proastă este că, după acest incident, coincidență sau nu, s-a spart trupa. Robi Strumberger și-a dat demisia sau a cerut transfer fiindcă soția lui era una dintre actritele teatrului și probabil că nu a vrut să-i pună în pericol cariera artistică. Au plecat și suflătorii Kaip Victor și Katona Ernest, iar odată cu ei și organistul Dani Kalman, care a plecat în Germania.

Arpi Kajtar (UNIVERS)

Cenzura exista, dar nu prea interesa pe nimeni. Eram obișnuit, deja din cluburi, trebuia să cântăm 80% repertoriu autohton, chiar și în restaurante, dar nu venea nimeni să controleze

330 *sau dacă veneau, câteodată, nu aveau spor. Au făcut și ceva ședințe cu noi, dar degeaba, cântam numai ceea ce ne plăcea sau ce consideram noi că trebuie cântat. Cât timp veneau banii și nu era niciun scandal totul era ok.*

Directorul teatrului, domnul Sinca Karoly, a chemat la un moment dat, cred ca să aibă acoperire, un muzicolog din București care să aprobe show-ul nostru. În după amiaza aceea am prezentat de fapt un alt concert, cu tot felul de piese de muzică ușoară, și am dat vizionarea. Am primit unele sfaturi ca la cei doi suflători să mai cizelez liniile de intervenții (de fapt, improvizam și cânta fiecare ce voia). Am luat la cunoștință, politicos, concertul a fost aprobat, iar a doua zi am pornit în turneu „Rock 120”, cu compozițiile noastre reale și câteva coveruri foarte bune de hard rock.

La Comitetul de Cultură mergeam cu textele, mai tăiau câte ceva, și-mi explicau de ce practic trebuia să taie și ei... că, altfel ce făceau? Apoi, noi cântam absolut ce voiam. Era similar cu aprobarea banilor pentru cabluri la reflectoare. Îmi spunea contabilul: „Auzi Arpi, dacă vrei 150 metri, scrie și tu 300, eu tai la 150, ca să fac economie, iar tu ai cablul pentru lumini așa cum îți trebuie, e clar?”. Am recunoscut apoi metoda și la aprobarea textelor.

Oricum nu aveam nimic scandalos, doar muzica noastră rock ceva mai dură și textele neaprobate, cum au fost cele ale spectacolului „Zgomotele Orașului”, pe un text de Ștefan Dandu. Titlul concertului era inspirat de filmul lui Chaplin, „Luminile Orașului”, iar ideea centrală o reprezenta prelucrarea temei „Micul Prinț”. La Comitetul de Cultură mi s-a explicat: „Arpi dragă, nu este momentul acum”. Și mi s-a sugerat să dau titlul de „Puls Citadin”. Noi am mers totuși cu titlul nostru și nimeni nu a comentat ceva. Cam așa a mers până în '80...

Arpi Kajtar (UNIVERS)

Am avut un concert în deplasare, adică cu autobuzul teatrului, la Lugoj. La vechiul teatru ne așteptau spectatorii cu urale, atunci când am ajuns după vreo două ore de întârziere, tractați de un tractor.

Fiecare teatru avea de realizat: plan de spectatori, plan de spectacole și plan de încasări. Așa că degeaba am adus bani cât încăpea din concertele date în Timișoara și orașele din apropiere, că trebuia să mergem și în comune, să se facă planul de spectacole. Într-o duminică ne-au trimis la Zarand, după Arad, înainte de Salonta, pe undeva pe acolo. Am ajuns, ne-am instalat cu scule reduse, nu avea rost să cari instalația de sală de sport pentru sala căminului cultural dintr-o comună. Se apropia ora concertului și nu prea se îmbulzea nimeni la bilete. Eram supărați: „Ce dracu ne-au adus ăștia aici duminică?”. Mergem să bem o bere la birt și aflăm că sunt trei nunți mari în comună. Așa că îi înjurăm pe organizatori că ne-au adus degeaba și ne-au stricat duminica. La un moment dat au apărut câțiva tineri care au venit la masa noastră: „Să nu plecați! O să venim cu toți tinerii de la nunți să facem un bal aici în club și vă plătim să ne cântați vreo trei ore, și apoi, noi mergem înapoi la nunți și voi acasă, cu niște bănuți”. Am cântat la o sală arhiplină vreo trei – patru ore și apoi am plecat către casă cu portofelele pline și fiecare cu două sticle de un litru de pălincă de Zarand. În autobuzul care ne ducea spre casă a început sărbătorirea, organizatorul de spectacole și-a pierdut până la Timișoara pălăria și proteza. Pe drum, la Arad, a urcat un angajat al teatrului, care era supărat că ne aștepta de câteva ore. Acesta nu a mai ajuns acasă în seara aceea, deoarece după ce l-am omenit cu pălincă ca să-i treacă supărarea, a dormit la teatru, între scaunele din sala de spectacole, acolo unde l-am lăsat, pentru că nu știam unde locuiește și nu am vrut să facem zarvă și mai mare.

Când eram în turneu în Ardeal cu Cenaclul Ifjusagi Magazin (versiunea maghiară de la Scânteia Tineretului), camera noastră era plină tot timpul, de ne-a mers faima prin hoteluri. Gheorghe «Gyuri» Moșoarcă, un tip de om care, ca și regretatul meu prieten Iuliu Merca, cum găsește oameni în jurul său cum începe să povestească, să spună poante și bancuri la nesfârșit, aducea în cameră și restul oamenilor din cenaclu: actori, folkiști, dansatoare șamd. Astfel că pierdeam noapte de noapte și, printre poante și cântece în surdină, mai terminam câte-o sticlă de vodcă sau de pălincă.

Au fost și ceva concerte mai largi, cum a fost Primăvara Baladelor în Aula Universității, la care în juriu erau niște nume grele astăzi, nu am să le pomenesc pentru că nu merită, pentru că s-au plâns și au zis: «Pe ei, căței!», astfel că au venit «băieții» și ne-au cam îmbrâncit și ne-au smuls penele din aripi. Nu am ieșit bine de pe scenă, în ovațiile sălii, eram toată CEATA MELOPOICĂ, cu dubași, ceterași, kitarozi, cobzari și alți meșteri lăutari, că au și venit în culise și ne-au luat la ghionturi, și nu mai spun că după câteva zile a trebuit să ne prezentăm la Centrul Universitar să ne amenințe cu exmatricularea și tot felul de chestii, una mai ciudată decât cealaltă, mai ales pentru faptul că majoritatea erau în anii terminali de facultate. Gabi Căciulă era chiar pierdut. Zicea că «dacă ăștia chiar fac chestia asta, mi-au stricat toată viața».⁷²

⁷² Mircea Florian – „Muzică, film, teatru și sincretism audiovizual”, interviu acordat lui Nelu Stratone și Radu Lupașcu, publicat în „Culorile sunetului – Muzica și artele vizuale”, Vol. 2, Editura Din condei, 2015.

Capitolul III

MIȘCAREA UNDERGROUND

1978 – 1985

În mod paradoxal, tocmai cutremurul catastrofal din 4 martie 1977, cu toate pierderile umane și materiale provocate, avea să producă o revigorare a activității formațiilor rock autohtone. Ca din pământ, au apărut zeci de formații, cele mai multe dintre ele aflate la primul concert, care se pregătiseră „subversiv” prin diverse beciuri sau săli de repetiție închiriate pe la diverse cluburi.

Trupele au ieșit din underground și au revenit pe scenele mari ale caselor de cultură studențești sau sindicale, mai întâi participând la numeroasele evenimente organizate în sprijinul sinistraților, apoi la festivalurile organizate în acea perioadă, cum erau Cântarea României sau Festivalul Național al Artei și Culturii Studențești, ambele cu faze locale și naționale, iar apoi la turneele organizate de Cenaclul Flacăra sau Cenaclul Scânteia Tineretului.

Teatrele și casele de cultură au trecut pe gestiune economică proprie, astfel că se aflau în foame de fonduri. Marile teatre din București și din țară au montat atât spectacole în care actorii erau acompaniați de câte o formație rock, cât și evenimente rock 100%. La casele de cultură, o mare parte dintre instructori s-au orientat către atragerea unor formații rock, cărora le puneau la dispoziție săli de repetiție, „obligându-i” în schimb să presteze la activitățile organizate de instituția respectivă. Pentru ca o trupă rock să se afirme era obligatorie participarea acesteia la Festivalul Național Cântarea României, unde reprezenta clubul „mamă”.

Începând cu 1978, au fost organizate și diferite gale, intitulate Selecția Rock, Serbările Rockului, Gala Muzicii Tinere, Trei Zile... Rock!, Gala de Primăvară, Gala Studențească sau Gala de Vară, care se adăugau întrecerilor studențești deja tradiționale desfășurate sub genericul Festivalul Artei și Creației Studențești (FACS) sau Primăvara Baladelor.

La evenimentele menționate mai sus, formațiile erau acceptate în funcție de premiile obținute la cele mai importante festivaluri concurs din țară: Festivalul Formațiilor Studențești –

338 Costinești, Constelații Rock – Râmnicu Vâlcea, Jazz, Rock, Folk – Craiova, Top T – Buzău, Posada Rock – Câmpulung Muscel, Bradul de Argint – Miercurea Ciuc, Ancora de Aur – Galați, sau cele care erau invitate la festivalul non-concurs Tim T – Timișoara.

Din păcate, din cauza faptului că majoritatea „tartorilor” din Consiliul Culturii și Educației Socialiste, precum și cei din Comitetul Central UTC și Comitetul Central PCR locuiau în București, era extrem de greu să obții aprobarea pentru a organiza un festival rock în capitală, majoritatea manifestărilor desfășurate aici limitându-se la unu sau două concerte. Chiar și Festivalul Club A, reapărut în 1979 după opt ani de interdicție, se limitează la patru zile, iar tradiționalele Gale ale Revistei „Săptămâna” au la dispoziție una sau cel mult două zile. În plus, la aceste manifestări sunt invitate doar trupele cu vechi ștate de serviciu, rareori având acces formații din zona underground. Unul din cele mai importante festivaluri underground din București a fost Festivalul Rockului Bucureștean, organizat în Titan Club (T4), în perioada 7 – 9 septembrie 1983. Manifestarea, la care erau admise numai trupe noi, neconsacrate, nu a avut din păcate continuitate.

Testul suprem pentru orice trupă rock era reprezentat de invitația de a participa la concerte organizate la Sala Polivalentă (Palatul Sporturilor și Culturii) sau la Sala Palatului, săli de spectacol unde formațiile își puteau dovedi valoarea în fața unui public numeros și entuziast. Succesul la un astfel de test îți permitea să efectuezi turnee în țară, să închei contracte ce prevedeau apariția în emisiuni TV sau înregistrarea de piese la radio sau la Electrecord.

Nici cu dotarea nu se stătea chiar prost. Dacă trupele deja afirmate dispuneau de instrumente și instalații de sunet proprii, celelalte găseau la casa de cultură câte un set de scule. Aceasta întrucât „tovarășul”, când a lansat „revoluția culturală”, la propunerea lui Pompiliu Macovei, care conducea la vremea respectivă Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, a dispus ca toate casele de cultură și căminele culturale, chiar și cele sătești, să fie dotate cu instrumente muzicale. Chiar dacă erau de calitate îndoielnică (stații Regent sau Doina, chitare Iolana și tobe Mondial, cu două tum-tum-uri, clape Vermona etc.), erau extrem de utile în activitatea de club, unde puteai repeta pe scule cât de cât adevărate.

Bineînțeles că muzicienii cu pretenții, cei care aveau un job sau erau susținuți financiar de părinți, își cumpărau propriile scule. Temutul Dumitru Popescu „Dumnezeu”, ideologul partidului unic, a îmbrățișat și el ideea dotării cluburilor, astfel încât tinerii patriei să poată organiza o mișcare artistică de amatori și să participe la diferitele faze ale Festivalului Cântarea României. În acest fel s-a creat o infrastructură care a permis ca o mulțime de formații de amatori să se pregătească și să se complacă într-o activitate underground în așteptarea unui moment favorabil de explozie.

”

Împreună cu tinerii și entuziaștii mei colegi de la Școala din Ciobanu, am înființat și coordonat formații artistice la căminul cultural din localitate, trupe de muzică ușoară și populară, grupul vocal feminin. Am avut parte de instrumente și stații de amplificare pentru Căminul cultural. Și ce mai baluri dădeam aproape în fiecare săptămână pentru tinerii din această localitate de pe malul Dunării, lângă podul de la Vadul Oii. Eu cântam la chitară solo, vioară și voce. Să-i fi văzut pe colegii mei ce emoții aveau atunci când, prin 1971, după ce am obținut Locul I pe județul Constanța la formații de muzică ușoară ale Căminelor culturale, am fost invitați să cântăm într-un spectacol de gală pe scena Teatrului Dramatic din Constanța și le tremurau chitarele în mâini.

Traian Lupu, chitarist, lider al formației comunale X70
„Albumul cu memorii”, manuscris în lucru.

Pregătirea trupelor a fost ajutată, probabil involuntar, și de ICS Romarta care, începând cu anul 1978, începe să importe de la casa de discuri indiană Dum Dum o serie de câteva sute de LP-uri licențiate cu trupe renumite precum AC/DC, The Beatles, The Rolling Stones, Judas Priest, Queen, Wishbone Ash, Thin Lizzy, Creedence Clearwater Revival, Dire Straits, Dio, Deep Purple, Whitesnake, The Police, dar și cu multe alte trupe mai mult sau mai puțin cunoscute.

Cum cineva „de sus” a observat rapid posibilitatea ca energia formațiilor underground să fie utilizată în scopurile dorite de partid, s-a permis ca această „supapă”, care aduna laolaltă atât tinerii non-conformiști, cât și pe iubitorii de muzică „proaspătă” sau pe amatorii de distracții, să fie folosită eficient tot în scopuri ideologice. Multe dintre trupele nou apărute au fost cooptate în cenaclurile de tristă amintire Flacăra sau Scânteia Tineretului, în turnee nesfârșite în care se câștiga relativ bine, dar în care formațiile erau forțate să accepte și anumite compromisuri de repertoriu sau ținută.

În București existau deja câteva locații cu activitate de club permanentă care aveau tradiție și notorietate în organizarea de concerte rock, precum Club A, Casa de Cultură a Studenților Grigore Preoteasa, Casa de Cultură Mihai Eminescu, unde Relu Gherghel și Nick Gostin organizau „Clubul de la ora 7”, Ateneul Tineretului, casele de cultură ale tineretului de sector, casele de cultură Sándor Petőfi sau Friedrich Schiller. În aceste locații au repetat și concertat multe formații rock care au rezistat într-o mișcare underground prelungită. Aici s-au afirmat trupe precum CURTEA VECHE NR. 43, unde evoluau Sorin Chifiriuc și Florin Ochescu, MARFAR, formația lui Adi Ilie, IRIS, trupă înființată de Emil Lechințean, Nelu Dumitrescu și Nuțu Olteanu, dar relansată de Sorin Chifiriuc și apoi de Adrian Ilie, HARAP ALB, trupă prin care au trecut o mare parte dintre eroii rockului bucureștean din anii 1977 – 1982, QUARTZ ș.a. Iar aceste formații reprezentau doar vârful aisbergului.

Pe lângă cluburile menționate mai sus, care erau ceva mai elitiste, pentru rockerii bucureșteni au apărut noi puncte de atracție, precum Titan Club (T4) din str. Turturele, unde instructor cultural era Stelian Tănase și unde repetau IRIS, QUARTZ și HARAP ALB, iar ceva mai târziu VOLTAJ, Înfrățirea între Popoare în cartierul Bucureștii Noi, Tehnic Club pe str. Cuțitul de argint, Nicolae Bălcescu în str. 11 iunie, Universal Club în Pantelimon, condus de Ioan Lagu, unde repetau MONOLIT, BAROCK, ATTIS, COLUMNNA sau INCOGNITO, Clubul Cooperației Meșteșugărești din str. Șelari, Casa de Cultură a Constructorilor pe str. Fizicienilor, unde repetau BLITZ și SINTEZIS, Clubul Intreprinderii de Salubritate București (ISB) sau Clubul Gunoierilor, singurul loc unde erau acceptate și formațiile de rock extrem.

Ceva mai târziu vor intra în joc și teatrele, precum Teatrul Bulandra, Teatrul Evreiesc de Stat (TES), Teatrul de Revistă Constantin Tănase, unde s-au organizat Serbările Rockului, sau Teatrul Ion Creangă, instituții care au organizat concerte sau au programat spectacole teatrale ce aveau legătură cu muzica rock.

Printre activitățile impuse de partid instructorilor artistici ai cluburilor se aflau și concertele organizate cu prilejul sărbătorilor religioase tradiționale. Se făcuse un adevărat obicei ca în după-amiaza și noaptea de Crăciun sau de Înviere să se organizeze concerte mamut de 12 – 14 ore, asta pentru a îndepărta tinerii de la slujbele religioase. Sălile caselor de cultură erau arhipline, cele mai „păgubite” de spectatori fiind trupele care erau programate aproape de miezul nopții, atunci când tinerii alergau pentru câteva minute la bisericile din zonă.

Prin august 1979, cotidianul „Scânteia”, care prezenta politica partidului comunist, publică un articol șoc, bine documentat, intitulat „Degringolada tineretului capitalist – de la mișcarea hippie la anarhia punk”. Era pentru prima oară când „Scânteia” aborda un asemenea subiect și, în plus, din articol reieșea faptul că în timp ce mișcarea hippie avusese un rol pozitiv, ducând la sfârșitul războiului din Vietnam, punkiștii îndeamnă la dezordine socială, anarhie și violență. Ce concluzie putea oare să tragă cititorul proletar care până atunci nu fusese informat corect asupra a ceea ce se-ntâmplase prin lume? Îi puteam vedea pe politrucii cu ziarul „Scânteia” în brațe, întrebându-se „Cum adică? Păi, hippioții ăștia nu-s ăia de-au omorât-o pe Sharon Tate? Ei au oprit războiul? Aha! Și ăștia noi, punkiștii, ce vor ei? Sex, droguri și violență? Lasă că le arătăm noi! La muncă, tovarăși, și pe unde-i prindeți, tundeți-le creasta și dați-le-n cap!”. Și în acest caz a funcționat „principiul bumerangului”, astfel că în următoarele săptămâni, pe piața neagră a discurilor, LP-urile formațiilor Sex Pistols, The Stranglers și The Clash, care fuseseră citate în articol, se vând la un preț aproape dublu față de cele ale altor trupe mult mai bine cotate.

După o interdicție de opt ani determinată de evenimentele din 1971, Festivalul Club A se reia cu ediția a III-a, care s-a desfășurat la Sala Palatului în perioada 5–8 iunie 1979. Formațiile

342 participante în concurs au fost ATLAS, ACADEMICA, BASORELIEF, OPUS 1.61, toate din București, EXPERIMENTAL Q și MODAL Q din Cluj- Napoca, REDIVIVUS din Craiova, STATUAR din Oradea, QUADRANT și NIMBUS de la Sibiu, PRO MUSICA și TEST din Timișoara, TRANSFER din Iași. Ele au fost selectate în urma unor audieri preliminare și a rezultatelor concursurilor de creație studențească. Dizzy Rosentveig, noul director al clubului, ajutat de o echipă numeroasă de studenți la Arhitectură, s-a străduit ca festivalul să fie o reușită organizatorică, lucru care s-a și întâmplat. Trupele prezente în concurs au demonstrat orientarea generală a rockului românesc din acel moment, către progresiv și jazz rock. Aceasta și datorită faptului că piesele instrumentale erau acceptate de cenzură fără prea multe fasoane.

Deși era considerată drept o formație a studenților la Arhitectură, BASORELIEF avea în componență un singur arhitect, pe basistul Iulian Vrabete. Pianistul Dan Brucher era student la Conservator, chitaristul Eduard Bălașa la Medicină, iar bateristul Aurel Bițulescu studia Artele Plastice. BASORELIEF avea să impresioneze printr-un program funk rock progresiv bine pus la punct, ce avea să-i aducă Marele Premiu al festivalului.

EXPERIMENTAL Q au prezentat o suită rock avangardistă de aproape trei sferturi de oră, „Marș funebru la moartea unui astronaut”, o fuziune de jazz rock progresiv și folclor cu o prezentare scenică de excepție ce avea să demonstreze încă o dată valoarea extraordinară a acestui grup, alcătuit la momentul respectiv din Valentin Farcaș (chitară, clarinet), Ion Gherman (pian), Ionel Radosavliev aka Johnny Bota (chitară bas, vioară), Ioan Kovacs (percuție) și Vasile Bârsan (tobe). Pentru această lucrare concept clujenii aveau să primească Premiul de „Compoziție originală”.

ACADEMICA reprezenta în festival Conservatorul din București, ei fiind la momentul respectiv adepți ai rockului progresiv. Mircea Romcescu, liderul trupei, era un chitarist îndrăgostit în egală măsură de Carlos Santana și de John McLaughlin. Alături de el evoluau în formație și alți muzicieni extrem de talentați, Ionel Tudor, Eugen Tegu și Sorin Scurtu.

„Gazdele”, Institutul de Arhitectură, au fost reprezentate și de OPUS 1.61, o altă formație de rock progresiv. Pianistul Cristi

Ciosu și chitaristul Iulian Racu pregătiseră un program cu „citate” 343 din muzica preclasică (Bach, Vivaldi) și din folclorul românesc, extrem de ambițios, dar cam pretențios: „Raposodia Nr.1” și „Jocul cu mărgelile de sticlă”, compozițiile lui Ciosu, „Dansul nr. 3 al Soarelui”, compoziția lui Racu.

Hard rockul curat al craiovenilor din grupul REDIVIVUS a plăcut celor prezenți mai ales datorită prestației unui solist vocal vânos și neobosit care avea să devină o mare vedetă a muzicii pop, Gabriel Cotabiță. Alături de el erau Gelu Moraru (chitară), Nikos Temistocle (chitară bas), Valentin Vătușiu (tobe), Doru Ciota (chitară armonie).

Ieșenii din grupul TRANSFER erau cantonați mai mult în jazz decât în rock. Basistul Laurențiu Ulinici, cel care înființase trupa, vine la festival cu un pachet de suflători, Eugen Amarandei (saxofon alto), Romeo Tabeică (saxofon tenor), Ion Leonte (trompetă), Marcel Maxim (trombon), un pianist, Bogdan Mihai, un toboșar, Valeriu Pavel, și un percuționist, Stelian Andronic.

PRO MUSICA se aflau într-un moment de inspirație maximă, aducând pe scenă un show hard rock care amintea pe ici pe colo de Zappa sau de Alice Cooper, ce includea „Caii nopții”, „Zborul” și „Viața pe roți”. De altfel, și componența de atunci a trupei era una deosebită: Ilie Stepan (chitară), Dieter Krauser (chitară bas, voce), Nicolae Krakowski (chitară), Erwin Țarfulea (tobe) și Zoltan Homoki (voce).

Invitați în afara concursului au fost F.F.N., care se aflau în plină glorie. Cristian Madolciu (voce), Gabriel Litvin (chitară), Silviu Olaru (chitară bas) și Florin Dumitru (tobe) au fost ajutați la acest festival de fostul „romantic” Marcel Năvală. Ca de obicei, rockul lor curat cu caracter ușor comercial, dublat de multe elemente de show, a plăcut mult, fiind bisat de mai multe ori.

Grupul jazz rock timișorean GRAMOFON a impresionat prin compozițiile pline de originalitate „Uvertura”, „Urme de pași pe lut”, „Urme de pași pe omăt” și „Urme de pași pe infinit”. Componenții trupei erau toți muzicieni cu multă experiență: Doru Apreotesei (clape), Béla Kamocsa (chitară bas), Mihai Farcaș (tobe), Tiberiu Ladner (voce, percuție).

Mircea Florian vine cu un nou proiect, FLORIAN DIN TRANSILVANIA, renunțând la CEATA MELOPOICĂ și la acustic în favoa-

344 rea electricului. Prezintă un show cu multe momente avangardiste care făceau din spectacolul său un performing act.

Pianistul arhitect Marius Popp a entuziasmat cu un jazz – rock extrem de aerisit, fiind bine susținut de Eugen Gondi, Alin Constanțiu, Bogdan Cristea, Liviu Butoi și, ca invitat special, de Johnny Răducanu.

Întorși din Belgia cu doar 12 ore înaintea ultimei zile de festival, SFINX au aprins ca de obicei sala. Deși nu mai prezentaseră cam de mulțișor piesele lor de rezistență și păreau destul de obosiți după călătoria Bruxelles – București, Dan Andrei Aldea, Bibi Ionescu, Mișu Cernea și Nicolae Enache au demonstrat că se simțeau mai bine „din nou acasă”.

Ediția a IV-a a Festivalului Club A s-a organizat tot la Sala Palatului, în 1981. Până în ultima clipă nu s-a prea știut dacă această ediție a festivalului va avea loc sau nu. Eternele aprobări de la CC și CCES întârziiau să vină, astfel că toată lumea era destul de sceptică, mai ales că printre invitate se aflau și trupe care nu prea erau pe placul autorităților. În cei doi ani care trecuseră de la ediția precedentă a festivalului, gustul publicului se schimbase radical, îndreptându-se tot mai mult către hard rock, și cum câteva dintre trupele hard se aflau la „index”, era greu să-i convingi pe tovarăși. Totul avea să se rezolve în ultimul moment printr-o intervenție „de sus” la Nicu Ceaușescu, așa că singura trupă exclusă de pe lista organizatorilor a fost IRIS, care fusese suspendată temporar în urma unui concert „cu cântec” de la Sala Polivalentă.

Pentru prima dată festivalul a avut un caracter internațional prin participarea formațiilor Generacija 5 (Iugoslavia), M. Effekt (Cehoslovacia) și Piramis (Ungaria). Cele trei trupe fuseseră invitate de componenții formației SFINX, care susțineau, fără să bănuiască, unul dintre ultimele concerte alături de Dan Andrei Aldea. Au mai fost invitați Alexandru Andrieș, Harry Tavitian și Johnny Răducanu.

Completat cu un grup compact de suflători din care făceau parte Doru Căplescu (trompetă), Nicolae Mantu (flaut), Cristian Teodorescu (saxofon) și un al doilea clăpar, Edwin Surin, BASO-RELIEF aveau să obțină din nou Trofeul Club A, prezentând un

program ceva mai comercial decât în urmă cu doi ani, bazat pe o fuziune funk – latin – rock, remarcându-se piesele „Crocodilul”, „Ploaie în Macondo” și „Rockatinatto”.

DOMINO, grup înființat de Sorin Chifiriuc (chitară solo, voce), din care mai făceau parte Marty Popescu (chitară bas), Bogdan Stănescu (chitară) și Radu Mihai Răducanu (tobe), avea să-și încheie programul în uralele publicului de la Sala Palatului, care a percutat la rockul lor cu accente de punk. De altfel, „Prefața”, pe versurile lui Tudor Arghezi, avea să apară și pe albumul live editat de Electrecord cu acest prilej, iar trupa să primească Premiul pentru „Concepție rock”.

O altă surpriză plăcută soldată cu un premiu a fost oferită de tulcenii din grupul ACCENT, care au prezentat „Oul dogmatic”, pe versurile lui Ion Barbu, „Câinele Enot”, „Drum bun”, „Șarpele” și „Alarmă falsă”, piese pline de efecte acustice inedite, compuse de Paul Prisada (chitară, voce) și Nicolae Sava (clape, saxofon). Trupa se întărise prin venirea fostului flautist al grupului PROGRESIV TM, Gheorghe Torz, și-i mai cuprindea pe Florin Lefter (chitară bas), Mihai Moraru (tobe) și Monica Nicula (voce).

Un alt premiu pentru „Concepție muzicală” avea să fie obținut de HOLOGRAF, care a prezentat „Stratosfera amară”, un manifest rock anti-război. În acel moment trupa-i reunea pe Mihai Pocorschi (chitară, voce), Cornel Stănescu (chitară), Edy Petroșel (tobe), Ștefan Rădescu (voce), Eugen Sonia (chitară bas) și Tino Furtună (clape).

Basistul ieșean Laurențiu Ulici a venit de această dată însoțit de un pianist de mare valoare, Ion Baci Jr., grupul TRANSFER fiind completat de percuționistul Stelian Andronic.

EXPERIMENTAL Q2, urmașul grupului clujean EXPERIMENTAL Q, dizolvat în urma absolvirii Conservatorului și a repartițiilor obligatorii, fusese resuscitat de Valentin Fărcaș (chitară) cu Ioan Gherman (pian), Torino Tudorache (tobe), Marius Marchiș (chitară bas), Cornel Arion (saxofon) și Majo Zoltan (flaut). Au prezentat compoziții de ultimă oră: „Ubu Rege”, „Fluturașul roz”, „Balada nr. 105” și „Relaxare spațială”.

S-au mai remarcat în acest festival excelentul chitarist sibiian Mircea Soare (NIMBUS), rockul curat al orădenilor de la ME-

346 TROPOL, cu bateristul Béla Ráduly în mare vervă, Iuliu Merca și colegii săi din SEMNAL M, care prezentau pentru prima dată în București „Bal la Apahida” și „O roată de foc”, timișorenii de la POST SCRIPTUM și PRO MUSICA.

Ca un act reparator pentru formația IRIS, în perioada 12 – 17 martie 1982, atunci când clubul sărbătorește 13 ani de la înființare, aceasta a fost invitată de Virgil Ruta și Dizzy Rosentzveig, alături de alte trupe din noul val: DOMINO, JAD, PRO ROCK, ANA, ICAR și QUARTZ. Și tot ca o concesie făcută hard rockului, cu această ocazie s-a permis pentru prima oară accesul în club și a fanilor trupelor respective, care au asigurat o atmosferă ce amintea mai mult de T4 decât de Club A.

Așa cum precizam și în capitolul precedent, Adrian Păunescu a fost unul dintre cei care au sesizat impactul pe care-l avea muzica rock asupra publicului tânăr, astfel că în momentul în care a mutat Cenaclul Flacăra din săli de sport pe stadioane, a profitat din plin de cele mai bune formații ale momentului, atrăgându-le în cenaclu. Cum acesta avea și câte două spectacole pe zi, era extrem de avantajos pentru formațiile care aveau cel mult două – trei concerte pe lună în fața unui public de cel mult câteva sute de spectatori, să aibă de douăzeci de ori mai multe apariții scenice, foarte bine plătite, în fața a mii și zeci de mii de oameni.

”

În perioada aia apăruse și marele poet de peste o sută de kile, Adrian Păunescu. La un moment dat a sunat, drăguț, ca să ne ia la Cenaclul Flacăra. Atât așteptam. I-am spus: „Maestre, formația noastră s-a născut exact ca o reacție împotriva Cenaclului Flacăra. Nu avem nicio problemă cu dumneavoastră, dar am ascultat Cenaclul Flacăra și propunerea noastră e să nu vă supărați, dar știți cum sunt perioadele artistice: noi suntem în perioada împotriva Cenaclului Flacăra și a formației IRIS care e în Cenaclul Flacăra”. A zis „Oaaa!!”. Nu s-a supărat, mai degrabă cred că i-a plăcut, prost nu era. Apoi, și-a făcut apariția ca un fals erou când aveam noi con-

cert la Teatrul 23 August, unde colcăia de activiști. Se crease o anumită rumoare în sală și lumea devenise mult mai atentă, iar noi aveam versuri împotriva sistemului. O femeie, săraca activistă Vancioda de la Sectorul 2, s-a apucat și ne-a luat actele, ne-a făcut înștiințări și pe la Biroul Organizației de Bază a Centrului Universitar București, să ne dea afară de la facultățile noastre. Atunci, mama lui Răzvan Moldovan s-a dus la ea, a și stimulat-o puțin, a făcut-o atentă, „Dragă, fii un pic mai umană, ăștia sunt copii de București, mai cretini, dar sunt și eu membră de partid, am și eu o funcție, farmacist la Spitalul Filantropia”. Pe doamna Vancioda argumentul ăsta a înmuiat-o un pic, în schimb a fost chemată la interogatorii Lulu Mihăescu – Veronica din filmul „Veronica”, care crescuse și cânta cu noi.

Artan

interviu acordat lui Alexandru Vărzaru

„Suntem împotriva Cenaclului Flacăra și a formației Iris care e în Cenaclul Flacăra”

revista „Kamikaze”, 18 aprilie 2014.

Dintre trupele care au activat în Cenaclu, ar fi de amintit PHOENIX și PRO MUSICA din Timișoara, METROPOL și CELELALTE CUVINTE din Oradea, REDIVIVUS și ELICOIDAL de la Craiova, RIFF din Sibiu, EXPERIMENTAL de la Zărnești, PARADOX și MINIPARADOX din Râmnicu Vâlcea, CRISTAL și TRANZIT din Galați, EXPERIMENTAL Q de la Cluj-Napoca, PALACE din Arad, CRONOS și ANCESTRAL din Târgu Mureș, SOLARIS de la Turnu Severin, COLIBRI și AKROPOLIS din Brăila, PROGRESIV '74 din Focșani, IRIS, SFINX, CURTEA VECHE NR. 43, CONTINENTAL, VOLTAJ, MONOLIT, FLAPO, INCOGNITO, KRYPTON, TOTUȘI, COMPANIA DE SUNET, ROȘU ȘI NEGRU, CATENA, F.F.N., PLICI, toate din București și multe altele.

Cenaclul Flacăra avea să reziste aproape 12 ani, timp în care s-au organizat 1.615 manifestări, ultima având loc în noaptea de 15-16 iunie 1985, la Ploiești, găzduită de Stadionul Petrolul, atunci când pe o furtună puternică cu trăsnete, Păunescu a solicitat publicului să rămână pe loc, fără a ține cont că până și artiștii se puteau electrocuta. S-a produs o busculadă, și cum ma-

348 joritatea porților de acces în stadion erau închise, cinci tineri au murit striviți în picioare, iar alți câteva zeci au fost răniți. Presa comunistă a trecut sub tăcere gravul accident, în timp ce autoritățile locale au mușamalizat evenimentul, singura măsură luată fiind interdicția organizării cenaclului care împlinise deja 12 ani de activitate.

În timp, s-a demonstrat că departe de a fi o „supapă” de respiro pentru tineret, așa cum erau concertele rock, Cenaclul a reprezentat cel mai bun mijloc de îndoctrinare a tineretului, așa numita dizidență a lui Păunescu fiind falsă.

Adrian Păunescu în cadrul Cenaclului Flacăra

palatul sporturilor și culturii
simbătă 19 martie 1983, orele 15 și 19

un concert-spectacol, cu participarea formațiilor

sfinx
domino
progresiv - timişoara
valeriu sterian „
compania de sunet

In program `solgpt8`:

**mircea baniciu
gil dobrică**

in recitalul „de la blues la rock“

TEATRUL SATIRIC-MUZICAL „C. TĂNASE”
prezintă

la SALA POLIVALENTĂ
DOUĂ SPECTACOLE EXTRAORDINARE
DE MUZICĂ **ROCK**

Plantago lanceolata:

Vineri
10
mai
1985,
ora 18

**ROȘU ȘI NEGRU
POST SCRIPTUM
HARDTON
CELELALTE CUVINTE**

bioRxiv preprint doi: <https://doi.org/10.1101/000000>; this version posted January 1, 2016. The copyright holder for this preprint (which was not certified by peer review) is the author/funder, who has granted bioRxiv a license to display the preprint in perpetuity. It is made available under aCC-BY-NC-ND 4.0 International license.

FLORIAN PITTIS ♦ ALEXANDRU ANDRIES

Partialis formosilla:

**Simbătă
11
mai
1985,
ora 18**

Simbătă
11
mai
1985,
ora 18

**COMPACT
PROGRESIV TM
VALI STERIAN ȘI
COMPANIA DE SUNET
FLORIAN DIN TRANSILVANIA
A N A**

[illegible]

**ritmick
'83**

gi. cultura
ti

**Afișe de concert
din 1983 și 1985**

După aventura bucureșteană în care a cântat alături de MONDIAL, fostul „chromatic” Iuliu Merca revine în urbea natală, în Cluj-Napoca, pentru a înființa SEMNAL, o trupă reprezentativă pentru proiectele sale muzicale. Merca își propusese să aducă un sound total nou în rockul autohton, atașat melosului popular, distanțându-se astfel de trupele care erau la momentul respectiv tributare curentelor occidentale la modă. A găsit în basistul Ștefan Boldijar partenerul potrivit pentru a porni în această nouă provocare, și se poate spune că au reușit acest lucru, motiv pentru care SEMNAL au obținut relativ rapid invitații pentru a efectua turnee, devenind în scurtă vreme una dintre cele mai iubite formații ale momentului.

SEMNAL M

devine pentru mulți ani „sediul de vară” al lui Iuliu Merca și al colegilor săi. Lansarea oficială a formației se face la terasa Tineretului din Costinești.

Debutul discografic se produce în 1978, când apare discul single „Durată” / „Moara”, înregistrat în formula Iuliu Merca (chitară, voce, lider), Ștefan Boldijar (chitară bas, voce), Tavi Popovici (chitară) și Liviu Hrișcu (tobe). Se spune că piesa „Moara” a ajuns pe Locul 3 în topul

În 1977, pe lângă cei doi activau în SEMNAL Tavi Popovici (chitară), Liviu Hrișcu (tobe, ex – MONDIAL) și Constantin Sălăgean (voce), primul concert fiind dat la Sala Radio din Cluj-Napoca. În sezonul de vară, trupa cântă la restaurantul Aladin din Venus, care

BBC pentru Europa de Est, dar informația nu poate fi verificată.

351

Primul album, „Trenul cursă de persoane Apahida – Cluj-Napoca”, care a apărut în 1979, surprinde prin piesa instrumentală care deschide și dă titlul albumului, cu o lungime de peste șapte minute, amintind de formația germană Kraftwerk. „Vara amintirilor”, „Râul” și „Colorând o frază” devin hituri, alăturându-se unei melodii mai vechi ce data din perioada CHROMATIC GROUP, „Racul, broasca și o știucă”.

După câteva luni, Popovici, Hrișcu și Sălăgean se despart de trupa lui Merca și fac o nouă formație pe care o numesc tot SEMNAL. Merca și Boldijar îi cooptează pe Paul Masgras (chitară, flaut, voce), George „Ghiță” Ciolac (clape), singurul proprietar de Hammond din România de la acea vreme, și Ică Ioan Moca, bateristul lui Sorin Tudoran, adăugând un M de la Merca la numele trupei, care devine astfel SEMNAL M.

Varianta fără Merca se desființează după câteva luni, întrucât numele și reputația lui Iuliu Merca a tranșat urgent orice dispută la Radio sau Televiziune. Tavi Popovici a plecat cu o trupă în Germania, Costi Sălăgean a emigrat, lucru care s-a întâmplat și cu Liviu Hrișcu, care după ce revine pentru o perioadă scurtă de timp la SEMNAL M, pleacă în Statele Unite, alături de soția sa, solista Zoe Câmpeanu.

Pe 26 mai 1979, Merca a suferit un accident pe scena Sălii Palatului din București. Chitara lui s-a rupt în două, iar Iuliu s-a electrocutat și și-a fracturat două degete de la mână. După ce și-a revenit din șoc, acesta a luat o chitară împrumut și a reușit să ducă concertul până la capăt.

Până în 1982 au loc mai multe schimbări de componență, punctul nevralgic constituindu-l toboșarii, astfel că vor activa pe rând Molnár Francisc, Radu Pîrvu, Iuliu Țoca, Ștefan „Fane” Nagy și Francisc „Saci” Salamon.

Beneficiind de colaborarea unui impresar care „își făcuse mâna” cu PHOENIX, sibianul Iuliu Șuteu, clujenii efectuează numeroase turnee atât în țară, cât și în URSS și Iugoslavia, și apar cu piesa „La mijloc de pădure” în filmul muzical „Melodii la Costinești”.

În 1981, Paul Masgras pleacă în Statele Unite, fiind înlocuit de Dorin Ciobică (clape, chitară, voce).

SEMNAL M participă la Festivalul Club A, ediția a IV-a, unde câștigă Premiul pentru „Compoziție”, piesa „Mai avem multe de făcut” apărând pe albumul compilație dedicat festivalului, lansat pe 13 aprilie 1981. Față de albumul precedent, SEMNAL M apare într-un format redus: Merca, Boldijar, Ciolac și Francisc „Saci” Salamon.

Lansat în 1982, cel de-al doilea album, „Cântece transilvane”, va stabili un record de vânzări, „Bal la Apahida”, „Colindătorii”, „Primăvara românească”, „O roată de foc” și „Mai avem multe de făcut”, toate compuse de Merca, și „Drumuri”, compoziția lui Bodijar, devenind la rândul lor hituri, intrând în topurile naționale. Piesa „Bal la Apahida” deschide calea unui etno rock direct și accesibil, neîncorsetat în acele formule pretențioase utilizate de alte formații.

În 1983 le apare cel de-al treilea album, „Planeta visurilor noastre”, o nouă colecție de hituri, din cele nouă piese de pe disc, toate compoziții Iuliu Merca, intrând în topuri „La mijloc de pădure”, „lancu pribeag”, „Planeta visurilor noastre”, „Iar de la început” și „Cu primăvara”.

La puțin timp după lansarea albumului, Iuliu Merca înregistrează la radio un nou set de hituri: „Urare”, „Tânăra dimineața”, „Desculț în iarbă”, „Spune-mi cine ești” și „La fereastră ta”. Ghiță Ciolac pleacă în Germania, fiind cooptat chitaristul Dumitru „Teacă” Căpușan, care nu rămâne în trupă decât un an, stabilindu-se în urma căsătoriei la Craiova. Ștefan Boldijar se retrage și el din trupă la sfârșitul anului 1985.

Formația COMPACT a luat ființă în 1977, avându-i ca membri fondatori pe Marius „Bubu” Luca (chitară, voce), Constantin Cămărășan (chitară), Cornel Moldovan (chitară, voce), Teofil Peter (chitară bas) și Ladislau Balazs (tobe), Pascal Goelat (voce, percuție). În 1978 participă la Galele „Săptămâna” din București, unde lansează piesa „Spațiu”, compusă de Corneliu Moldovan. În același an efectuează un turneu în Transilvania, cu concerte în Târgu Mureș, Dej, Turda, Gherla, Aiud și Cluj.

În 1979, Luca, Moldovan și Balazs părăsesc trupa, fiind înlo-

cuiți de Nelu Jecan și Marian Corjan (voce), Guzu Papp (chitară) și 353 Radu Marpozan (tobe). În sezonul estival vor cânta la restaurantul Scoica din Jupiter, unde-l vor cunoaște pe Andrei Partoș, pe atunci DJ la discoteca Paradis din aceeași stațiune. În 1980 petrec sezonul estival la restaurantul Cătun din Aurora. Repertoriul cuprindea, pe lângă compozițiile proprii, coveruri Dire Straits, Free, The Eagles sau Grand Funk Railroad. Un an mai târziu, după cele trei luni petrecute la același restaurant Cătun, Teo și Costi rămân singuri, astfel că li se alătură Paul Ciuci (chitară solo, voce) și Le-luț Vasilescu (tobe), care activaseră în formațiile GENERATOR și TELEGRAF, din Turda. COMPACT câștigă „Marele Premiu” la Festivalul Perpetuum Vox Transilvaniae din Mediaș și un premiu la Festivalul Jazz, Rock & Folk de la Craiova.

COMPACT

1982 este anul consacrării. COMPACT susține mai multe concerte în București, inclusiv la Sala Polivalentă, unde cântă alături de DOMINO, ROȘU ȘI NEGRU și IRIS. În același an apare discul „Formații Rock nr. 6”, un split album, în care o față de disc aparține COMPACT-ului, iar cealaltă formației GRUP 2005 din

354 Drobeta Turnu Severin. Cele patru piese compuse de Constantin Cămărășan, de altfel și autorul versurilor, „Protest”, „Inimă rece”, „Spațiu” și „Omul legendă” sunt prezentate seară de seară la Terasa Tineretului din Costinești, astfel COMPACT obține, împreună cu tulcenii de la ACCENT, „Marele Premiu” la Festivalul Rock organizat la începutul lunii septembrie. Începând din acel an, COMPACT va fi prezentă în fiecare vară la Costinești, devenind practic una dintre atracțiile stațiunii.

”

Ceea ce e remarcabil și nu ușor de obținut e stilul caracteristic, identitatea sonoră proprie. Pe spatele asigurat de o secție ritmică constantă sunt suprapuse motive ale claviaturilor sau ale chitarelor și fraze muzicale melodice, pe care își pune amprenta timbrul aparte al vocii lui Paul Ciuci.

„Five o’rock”,

fanzin scos de Costin Manoliu,

anul 3, nr. 1, martie 1993, material nesemnat.

Anul următor, COMPACT intră într-un circuit de concerte organizate de impresarul Sandu Gherase, noul membru al trupei fiind Andrei Hidan (clape). Urmează invitația de a participa la turneele Cenaclului Serbările „Scânteii Tineretului”, organizate de Lucian Avramescu. Pe lângă noile coveruri din repertoriul AC/DC, Boston, The Police sau Iron Maiden, sunt pregătite compozițiile care vor apărea pe primul album propriu. Interesant este fap-

tul că piesa care a devenit super hitul trupei, „Fata din vis”, a stat „la sertar” timp de câteva luni până când Paul Ciuci a îndrăznit să o prezinte în public.

În 1985 apare „Fata din vis”, un album care s-a vândut foarte bine, cele nouă piese de pe album fiind toate hituri. De data aceasta principalul compozitor este Paul Ciuci, care a compus șase piese: „Lumini pe cer”, „O altă zi”, „Legendă”, „Imn”, „Cărare peste timp” și cele două superhituri „Ești totul pentru mine” și „Fata din vis”. Constantin Cămărășan a compus „Păsări cu ochi de foc” și „Spațiu”. Pe lângă cei patru membri COMPACT prezentați mai sus, apare și Mircea Octavian Kiraly (clape). În această componență, pe 8 septembrie, vor participa la Festivalul Rock de la Dresda.

Spre disperarea lui Dan Andrei Aldea, aprobarea albumului 355 „Zalmoxe” avea să dureze trei ani, discul apărând abia în 1979. Între timp, Nicolae Enache plecase la formația MONDIAL, locul său în SFINX fiind preluat de Idu Barbu, iar trupa evolua din ce în ce mai puțin în țară. În această componentă, s-au efectuat mai multe turnee în Ungaria, Iugoslavia, Cehoslovacia și au obținut un contract de lungă durată în Belgia. La fiecare revenire în țară, SFINX susțineau un concert sold-out la Sala Palatului. De asemenea, se profita de fiecare revenire în țară pentru a înregistra noi piese. Discul EP ce cuprindea „Din nou acasă”, „Zmeul” și „Fetele albine” apare în 1980, iar discul single „Focuri vii” și „'49 – '50” în 1981.

Coperta discului single SFINX, „Focuri vii”

În 1981, la cea de-a IV-a ediție a Festivalului Club A, SFINX, care apare cu un component nou, timișoreanul Erwin Surin (clape), ce-l înlocuise pe Idu Barbu, au fost premiați pentru întreaga activitate și au invitat la festival trei formații de prima mână din țările „prietene”: Piramis (Ungaria), M. Effekt (Cehoslovacia) și Generacija 5 (Iugoslavia).

Aldea înregistrează la Electrecord un single surpriză, „Zece arici înamorați” / „Noi nu ne temem”, în care parodiază Festivalul Cântarea României și Cenaclul Flacăra. Acest disc avea să fie retras

356 de pe piață după câteva zile de la lansare. A urmat o nouă plecare în Belgia a formației SFINX, când primim vestea rămânării în străinătate a lui Dan Andrei Aldea, care a solicitat azil politic în Germania. A rămas acolo timp de peste trei decenii, dedicându-se muzicii de studio, sub toate formele de activitate pe care le presupune aceasta: compoziție, interpretare, programare, producție, management. Revenirea sa în țară, petrecută cu un an în urmă, a bucurat generații întregi de rockeri care îl consideră pe Dan Andrei Aldea cel mai bun produs al muzicii rock din România.

Activitatea formației SFINX a continuat în formula Sorin Chifiriuc (chitară, voce), Doru Apreotesei (clape), Bibi Ionescu (chitară bas) și Mișu Cernea (tobe). Cei doi nou-veniți aduc un sound nou, evidențiat pe LP-UL „Sfinx”, cunoscut și sub numele de „Albumul Albastru”, editat în 1985 de Electrecord.

După plecarea din trupă a lui Sorin Chifiriuc, SFINX a colaborat cu alți muzicieni de valoare precum Florin Ochescu, Mircea Romcescu, Paul Ciuci, Adrian Ordean, Doru Căplescu, Cristian

Rus, Laurențiu Cazan, Elena Perianu, Crina Mardare, Zoe Alecu și mulți alții, dar repertoriul devine unul strict comercial, activitatea formației reducându-se la contractele cu diverse cluburi și restaurante din Belgia, Danemarca sau Germania, încetând activitatea concertistică din țară.

După dezmembrarea supergrupului ROȘU ȘI NEGRU – PRO-

GRESIV TM, în 1978, Liviu Tudan revine la vechiul nume, alături de Florin Ochescu și Dorel Vintilă Zaharia. Este momentul care anunță și o nouă orientare muzicală a trupei către pop rock comercial, cu tentă new wave. De altfel, discul single „Alfabetul” /

”

Prin '78, Aurora Andronache, care era deja în TVR, mi-a zis să fac o piesă pentru Angela Similea, s-o cânte la Gala UNICEF. Mă execut, i-o arăt și ea ne zice s-o cântăm noi (eu – nu și nu, eram cu rockul greu); și uite-așa s-a născut „Alfabetul”. Am imprimat-o, tot atunci am tras și „Hai Acasă”, „Copilul și Soarele” și „Miracolul Suprem”.

Liviu Tudan

Doru Ionescu – „*Timpul chitarelor electrice*”, Editura Humanitas Educațional, 2005.

„Hai acasă”, a constituit vârful de vânzări al Electrecordului pe anul 1980. Ochescu pleacă în armată și este înlocuit de Dan Bădulescu, în trupă fiind cooptat și un alt fost membru al formației SFINX, Nicolae Enache. O parte dintre compozițiile lui Tudan, „Lumea basmelor”, „Oglinda”, „Pasărea iubirii”, „Gândul meu” și „Aleargă” sunt înregistrate de Radioteleviziunea Română.

La începutul anilor '80, ROȘU ȘI NEGRU dispunea de cel mai bun set de scule, unul dintre cei mai buni sunetiști, Dorian Ciubuc, și de un număr uriaș de fani care făceau ca aproape toate concertele să se desfășoare cu casa închisă. Tocmai de aceea majoritatea muzicienilor își doreau să facă parte din trupa bucu-reșteană, mai ales că numărul concertelor depășea cu mult media celorlalte formații.

Liviu Tudan era extrem de atent la ceea ce se întâmpla la celelalte formații din rockul românesc, astfel că ROȘU ȘI NEGRU devine o adevărată „școală de rock” pentru chitariști precum Nuțu Olteanu (ex – IRIS), Boița Perin (ex – BETTA) și Adrian Ordean (ex – RIFF), basiștii Gabriel Nacu (ex – HARAP ALB), Mircea Marcovici (ex – POST SCRIPTUM), Mihai „Marty” Popescu (ex – HOLOGRAF) sau Dan Creimerman (ex – ACADEMICA), toboșarii Nelu Dumitrescu (ex – IRIS) și Liviu Hrișcu (ex – SEMNAL M) sau solistul vocal Cornel Cristei (ex – ETHOS), muzicieni care au făcut parte din trupă în perioada 1980 – 1985.

ROȘU ȘI NEGRU

Cum nu renunțase la ideea de operă rock, Tudan prezintă pe 25 decembrie 1980 la Sala Polivalentă poemul „Călătorie înăuntrul nostru”: „a fost o ciudățenie care a plecat de la un film psihedelic numai în imagini. Pe baza stării pe care mi-a insuflat-o filmul ăla, am compus o muzică pe care o cântam în concert, în același timp în care pe un ecran se proiectau chiar imaginile cu pricina; deloc ușor, pentru că trebuia să păstrăm exact același tempo, să se potrivească”⁷³.

În perioada 1981 – 1982, ROȘU ȘI NEGRU efectuează turnee cu Cenaclul Scânteia Tineretului, cu Liviu (voce și clape) și Gabi Nacu, care preluase chitara bas, alături de cei doi, Adrian Ordean și Liviu Hrișcu, asigurând trupei o forță care nu putea să treacă neobservată, astfel că la referendumul anual al revistei „Săptămâna” pe 1982, cititorii revistei hotărâsc că Liviu Tudan este „Personalitatea anului”. Noile hituri ale trupei sunt: „Promisiuni”, „Floarea și cenușa”, „Iubirea cere pace planetară”, „Aripi de pace”, „La modă”, compuse de Tudan, și „Pseudofabulă”, un super hit compus de Ordean.

Probabil că cea mai bună formulă a trupei datează din perioada 1984 – 1985, când în ROȘU ȘI NEGRU evoluau doi chitariști rafinați și extrem de rapizi, Ordean și Ochescu, iar la tobe revine veteranul Dorel Vintilă Zaharia. Cu Gabi Nacu la chitară bas, în 1984 participă la a IX-a ediție a Schlagerfestival de la Dresda, unde obține Premiul I, precum și Premiul criticii și al presei. Formația condusă de Liviu Tudan, întărită prin prezența celui de-al doilea chitarist solo, alături de Adrian Ordean, Florin Ochescu și a două balerine (Adina Cezar, care semnează coregrafia, și Liliana Tudor), a susținut două partituri în limba germană, „Kalter Rauch” (Fum rece), din repertoriul grupului Karat, și „Doppel liebe”, versiunea cunoscutului șlagăr „Promisiuni”. Maniera de interpretare a celor două piese a surprins și apoi a entuziasmat publicul, juriul și presa de specialitate. S-a vorbit de un nou mod de exprimare în muzica rock, o formă amplă, vizualizată, care ne poartă cu gândul la o mai veche realizare, e drept, fără o confruntare

⁷³ Doru Ionescu – „*Timpul chitarelor electrice*”, Editura Humanitas Educațional, 2005.

internațională, intitulată psihologic și sugestiv „Sinestezie”.⁷⁴

Și când nimeni nu se aștepta, în mai 1985, fără a-i consulta pe membrii trupei, sau măcar pe Liviu Tudan, Electrecord lansează albumul „Pseudofabula”, care cuprindea un număr de 11 înregistrări radio efectuate în perioada 1978 – 1984.

Spre sfârșitul anului, Florin Ochescu pleacă la SFINX, iar piesa „Iubirea cere pace planetară” este prezentată de TVR, într-un videoclip în formula Liviu Tudan (vocal), Adrian Ordean (chitară), Mircea Marcovici (chitară bas), Cornel Cristei (clape) și Dorel Vințilă Zaharia (tobe).

Unul dintre chitariștii valoroși care a evoluat în formații importante precum MODERN GROUP, SFINX, CURTEA VECHE NR. 43, ROȘU ȘI NEGRU sau IRIS, este Dan Bădulescu. Apare pe pri-

Dan Bădulescu (dreapta) și Dan Andrei Aldea

mul album SFINX, „Lume albă”, unde contribuie cu introducerea instrumentală la „Răsărit” și cu „Magelan”. Tot din perioada SFINX

⁷⁴ Andrei Partoș – „*Felicitări...*”, revista „*Săptămâna*”, 1 octombrie 1984

360 datează și „Eu nu strivesc corola de minuni a lumii”, pe versurile lui Lucian Blaga, și „Oglinda”, piesă care va fi înregistrată ceva mai târziu, pe când activa la ROȘU ȘI NEGRU, pentru care s-a făcut și un videoclip. Compune, de asemenea, „Insula misterioasă” și „Cântec pentru viteazul de mâine”, piese care nu apar pe disc.

Activează apoi alături de Sorin Chifiriuc (chitară, voce), Ștefan Constantinescu (chitară bas) și Gelu Ștefan (tobe), într-o trupă intitulată DAN BĂDULESCU GRUP. În formulă de trio, cu Anton Hasiaș (chitară bas) și Gelu Ștefan, apare pe albumul „Formații Rock nr. 5” din 1980, cu două compoziții proprii, „Maturizare” și „Valea macilor”. Apoi, în 1982, îl găsim alături de COMPANIA DE SUNET, pe LP-ul „Veac XX”, unul dintre cele mai importante albume din discografia lui Valeriu Sterian.

Au urmat colaborarea cu formația IRIS și turneele cu Cenaclul Flacăra. Iată ce povestește despre spectacolele date de Cencu la sala Olimpia din Timișoara.

”

Când intram în oraș eram însoțiți de miliție, ca o coloană oficială. În față era Adrian Păunescu într-un Mercedes, și gândiți-vă că acest lucru se petrecea în 1983! În urma Mercedesului intrau mașinile cu oficialități, apoi autocarul cu noi, cei care cântam. Spectacolul începea după-amiaza și, la comanda lui Păunescu, îl repetam până când epuizam toți spectatorii care așteptau cu miile afară. La 5 dimineața aveam ochii cât cepele. A doua zi, o luam de la capăt: Arad, Deva, Sibiu.

Dan Bădulescu

din articolul „Rocker în altar”, nesemnat, site-ul Grupului național de studiu și practică Yoga.

După aventura cenciclistă, Dan Bădulescu colaborează în perioada 1984 – 1985 cu Nicu Alifantis, iar apoi cu Mircea Baniciu și formația timișoreană POST SCRIPTUM. Împreună cu Doru Apreotesei, Mircea Marcovici și Mihai Farcaș înregistrează albumul lui Baniciu, „Ploaia” și melodia „Pasărea măiastră”, dedicată gimnastei Nadia Comăneci. O ultimă piesă, înregistrată înainte de plecarea din țară, a fost „Aproape liniște”, compusă de Nicu Alifantis. Negativul piesei a fost utilizat atât de Aura Urziceanu, cât și de Alifantis.

Pe 6 ianuarie 1986 Dan

Bădulescu pleacă în Suedia, unde studiază teologia și rămâne 361 până în anul 1997, când revine în țară și este numit preot la o biserică bucureșteană.

Student la Conservator, Mircea Romcescu (chitară solo, voce) apelează la colegii săi Dinel Tolea (clape), Mihai Elekes (chitară bas) și Constantin Răducu (tobe) și înființează în 1974 formația ACADEMICA, o trupă de rock progresiv. Primele înregistrări sunt „Acel om sunt eu”, „Universul vieții mele” și „Mesaj de pe Vega”. După mai multe concerte prin cluburile studențești, în toamna anului 1976 sunt chemați de Aurel Gherghel la „Clubul de la ora 7”, într-un concert în care au mai cântat CURTEA VECHE NR. 43, Mircea Vintilă și CATENA. După numai un an și jumătate de activitate, diferendele de orientare muzicală dintre Mircea Romcescu, adept al rockului progresiv, și colegii săi, adepți ai hard rockului, avea să ducă la spargerea trupei, ultimii trei înființând formația COLUMNA.

Rămas singur, Mircea Romcescu apelează la alți colegi din Conservator, Ionel Tudor (elevul marelui pianist Dan Grigore), Eugen Tegu (student la clasa de vioară) și Sorin Scurtu, instrumentiști de elită, ce aveau să impresioneze la Festivalul Național al Artei Studențești din 1977, unde ACADEMICA obține Locul I, iar piesa „Mesaj de pe Vega”, compoziția lui Mircea, primește Premiul pentru „Creație”. Sunt invitați apoi la Gala „Săptămâna”

Coperta discului formației ACADEMICA, „Purtăm un cânt”

362 din martie 1977, iar la sfârșitul anului, aceeași revistă îi consideră cea mai bună trupă a anului la categoria „Speranțe”. ACADEMICA se impune repede printre cele mai bune trupe ale momentului, datorită unor colaje de muzică progresivă. În unele spectacole este invitat ca solist vocal chiar Adrian Romcescu, aflat într-unul din momentele de vârf ale carierei sale muzicale.

Noua orientare muzicală a trupei, jazz sdrock fusion, nu avea să-i aducă același succes de public ca în prima formulă, dar prezența lor repetată în concertele de la Student Club aveau să atragă numeroși fani avizați. ACADEMICA a câștigat mai multe premii la festivalurile studențești de la Craiova (1978) și Galați (1979).

După ce participă la Festivalul Club A, ediția a III-a, din 5 – 8 iunie 1979, orientarea muzicală a trupei se schimbă de la jazz rock spre pop rock comercial. Participă la Gala „Săptămâna” Top din 1979 și obține trei premii la faza finală a Festivalului Cântarea României: „Cea mai bună trupă profesională”, „Cel mai bun pianist” – Ionel Tudor, și „Cel mai bun solist vocal” – Mircea Romcescu.

Sunt invitați în repetate rânduri în show-uri de televiziune, înregistrează mai multe seturi de piese pentru Radio România, iar în 1981 înregistrează la Electrecord albumul „Purtăm un cânt”. Din cele nouă piese compuse de Mircea Romcescu pe versurile Diane Turconi, s-au remarcat „Vis alb”, „Izvorul speranței” și „Foc nestins”. Albumul a fost înregistrat în formulă de trio: Romcescu (chitară, voce, tobe, clape și aranjamente muzicale) – Tegu (chitară bas) – Tudor (clape).

În 1982 apare un album solo Mircea Romcescu, cu zece compoziții pe versurile Corinei Brăneanu și ale Diane Turconi, unde se remarcă „Am întâlnit fericirea”, „Muzica e viața mea” și „Fii dimineața mea”. Romcescu a cântat aici la toate instrumentele.

În 1985, după ce Dan Andrei Aldea a rămas în Germania Federală, Mircea Romcescu a fost cooptat în formația SFINX. Revine însă în ACADEMICA, care obține un contract în afară, și pleacă alături de fratele său, Adrian Romcescu, și de Olimpia Panciu, Sorin Chifiriuc și duetul Stereo, în Groenlanda. Se stabilește împreună cu fratele său și cu Olimpia, care îi va deveni soție, în Danemarca.

Formația bucureșteană COLUMNNA a apărut ca disidență

din ACADEMICA, Dinel Tolea (clape, voce), Mihai Elekes (chitară bas, voce) și Constantin Răducu (tobe) nefiind mulțumiți de orientarea muzicală pe care Mircea Romcescu o dădea trupei. Aceștia pun bazele noii formații orientată spre hard rock, împreună cu Mihai Elekes (chitară bas, voce), Adrian Albulescu „Chițu” (chitară). Apar pe albumul „Formații de muzică pop III” cu piesa lui Dinel Tolea, „Veniți, prieteni”, cu Elekes voce principală. COLUMNA participă la Galele „Săptămâna”, susțin concerte în București și efectuează turnee în țară. Din 1980, solist vocal va fi Adrian Daminescu, iar noul basist Anton Hasiaș.

În 1980 apare primul disc CRISTAL, un single „April” / „Pentru când va fi”, ambele piese compuse de Puiu Crețu, pe versuri de Tudor Argezi și, respectiv, Gigi Antistescu, care devenise și solistul vocal al trupei, după ce Vasile Șeicaru se orientase către muzica folk. În anul 1985 este lansat singurul album CRISTAL. Din cele zece piese ale albumului, șase erau compuse de Puiu Crețu: „Pământul rotund”, „Ochii copiilor”, „Întrebările străzii”, „Caii albi”, „Când amintirile” și „Voroneț”. Basistul Tiberiu Cazan semnează trei compoziții: „O rază”, „Pădurea mea” și „Războiul”, iar vocalistul Gigi Antistescu piesa „Cântec”. În anul 1988, piesa „O rază” apare pe albumul compilație „Costinești Rock”. La momentul respectiv, ceilalți membri ai formației CRISTAL erau Marian Gheorghiu și Gheorghe Marian (chitară), Mitel Bratoveanu (percuție), Roland Andrei (trombon), Marian Cucu (trompetă) și Doru Clănescu (clape, trompetă).

Din nefericire, o mare parte dintre membrii formației CRISTAL au dispărut prematur, în urma unor accidente sau a unor probleme de sănătate. Chitaristul Dan Toma s-a înecat la vârsta de 26 de ani, alți doi chitariști, Nicolae Niculae și Ion Marin au murit în condiții neelucidate, trompetistul și compozitorul Doru Clănescu și toboșarul Aurel Schwartz au decedat în urma unor atacuri de cord, vocalistul de origine congoleză, Norman Lawmu a avut un tragic accident rutier, iar liderul trupei, Puiu Crețu, ne-a părăsit și el în urmă cu câțiva ani.

Cea mai cunoscută formație craioveană, REDIVIVUS, s-a remarcat atât prin activitatea pe plan local din perioada studenției, cât și prin faptul că a fost o adevărată pepinieră de muzicieni pentru formațiile bucureștene HOLOGRAF, BASORELIEF și SFINX.

REDIVIVUS s-a înființat pe lângă Institutul de Electrotehnică în anul 1975, la inițiativa chitaristului Gelu Moraru, care devine și compozitorul trupei. Gabriel Cotabiță se impune în 1976

REDIVIVUS (1981)

VIVUS până în anii '80, când, la terminarea facultății, fiecare va primi repartiția în alt oraș.

Piesele „Fiul vieții” și „Răsărit de speranță”, care apar pe albumul colectiv „Formații Rock nr. 5”, au fost înregistrate în formula Cotabiță – Moraru – Themistocle – Vătuui – Surin. Edi și Vali vor fi cooptați în BASORELIEF, Edwin în SFINX, iar Gabi, Nikos și Sorin în HOLOGRAF.

FORMULA 1 din Ploiești, cu Dumitru Ciocârdel (clape, voce), Marilena Manolache (voce), Remus Ionescu (chitară solo), Stan Răduță (chitară bas) și Ștefan Streit (tobe), a apărut în urma divizării trupei AZUR în AZUR C și AZUR R, cu Claudiu Rotaru (chitară, voce), Marius Dârvăreanu (solist vocal), Marian Radu (chitară bas) și Iulian Sănduleac (tobe). Din repertoriu, amintim câteva piese care respectau „indicațiile”, precum „Lumina de la aștri”,

la Festivalul Artei și Creației Studentești de la Galați, unde primește o mențiune pentru „Cel mai bun solist vocal”. Nikos Themistocle (chitară bas), Relu Bițulescu (tobe) și Erwin Surin (clape) erau ceilalți membri fondatori ai trupei.

În 1977, după ce au fost înregistrate mai multe piese la radio, Relu și Erwin pleacă la BASORELIEF, fiind înlocuiți de Doru Ohotă (chitară) și Valentin Vătuui (tobe). Edi Bălașa (chitară), Sorin Ciobanu (chitară), Edwin Surin (clape) și Vali Vătuui (tobe) sunt cei care vor activa alături de REDI-

„Mândria supremă” sau „Puterea prieteniei”.

Cu numele inspirat de titlul unui film al lui Mircea Daneliuc, formația EDITIE SPECIALĂ a fost înființată de chitaristul – vocalist Mircea Vlad și alți muzicieni din anturajul formațiilor ROMANTICII, CHROMATIC sau CONTINENTAL. Trupă disco – pop, care la momentul înregistrării albumului „Non Stop Dancing”, 1981, îi reunea, alături de Vlad, pe soliste Elena Abagiu și Liana Musa, Bubu Viski (chitară bas), Constantin Leonard (tobe), Bogdan Dimitriu (clape), și un pachet de suflători alcătuit din Victor Batali (saxofon alto), Mihai Șercăianu (trompetă) și Nicolae Farcaș (trombon). Albumul cuprindea hituri internaționale precum „Woman In Love”, „You And I” sau „Celebration”. Trupa prinde un contract în Suedia și se va întoarce fără Mircea Vlad.

Formația BAROCK ia ființă în vara anului 1982, la inițiativa toboșarului Florin Turcu și a basistului Viorel Pascu, stabilindu-și sediul la Casa de Cultură a Tineretului Universal Club. Alături de cei doi vin Mihai Ghiță (chitară), Viorel Marinache (chitară, voce), Ștefan Ilie (manager) și Mihai Manea „cROCo” (tehnician de sunet).

După un prim concert, pe 1 martie 1983, susținut în clubul Fabricii de Mașini Unelte și Agregate București, unde erau angajați o parte din membrii trupei, urmează debutul oficial, pe 24 aprilie în același an, în cadrul Serbărilor Scânteii Tineretului, manifestări conduse de poetul Lucian Avramescu, unde vor cânta alături de ROȘU ȘI NEGRU, Victor Socaciu și Gheorghe Gheorghiu, TIMPURI NOI, FUNDAL ș.a.

Urmează o perioadă bună pentru BAROCK, care spre deosebire de majoritatea trupelor axate pe heavy metal, veneau cu un rock melodic, astfel că, pe 9 august 1983 fac primele înregistrări la Radio România, în regia lui Mihai Prisăcaru și asistența lui Șerban Georgescu. Au fost înregistrate „Astă seară”, „Cântec pentru pace” și „Mi-e dor”, compo-

BAROCK

366 ziții Viorel Pascu, și „Memorial”, piesă compusă de Florin Turcu.

La Festivalul Rock '83, desfășurat în perioada 7 – 10 septembrie la Clubul T4, BAROCK obține o mențiune pentru debut, alături de ANA, SUI GENERIS și SPRINT. Primele modificări de componență i-au vizat pe Florin Turcu și Mihai Ghiță, înlocuiți cu Costel Paraschiv și, respectiv, Mihai Stanciu. În octombrie au concertat alături de INCOGNITO și COLUMNNA, iar în 17-18 decembrie apar pe afișul unor concerte desfășurate la Casa de Cultură Înfrățirea între Popoare, împreună cu FUNDAL, QUARTZ, FRAM, QUO VADIS și KRYPTON.

În 26 decembrie sunt chemați la radio de Șerban Georgescu, pentru o nouă serie de înregistrări, concretizate prin piesele: „Castelanii”, compusă de Mihai Stanciu, „Furtuna”, compoziție Viorel Pascu, și „Cântecul soarelui”, de Viorel Marinache. Această ultimă piesă va intra în topul „Adolescent Club”, ajungând pe Locul 5.

Ultimii veniți nu rezistă prea mult în trupă, astfel că Paraschiv și Stanciu vor pleca pe 25 ianuarie 1985, noul baterist fiind Cătălin Pinteș, formația întărindu-se cu Lucian Blaga (clape) și Dan Oancea (solist vocal). Pe 4 martie BAROCK bifează concertul cu numărul 70, apărând pe scena Teatrului de Revistă Constantin Tănase alături de ȘAH MAT, TEMPO și ROȘU ȘI NEGRU. 16 mai este data lansării albumului „Formații Rock nr. 7”, unde găsim și trei melodii din înregistrările trupei BAROCK. Până la sfârșitul anului 1985, seria concertelor formației BAROCK continuă alături de Dan Oancea, apărând și o solistă, Mihaela Trifu.

După cum aminteam și în capitolul precedent, una dintre trupele care s-a bucurat de un statut ceva mai special, pentru că a activat sub egida UTC-ului, era SAVOY. Astfel, în timp ce alte trupe așteptau ani buni până le apărea un album, SAVOY reușeau să editeze album după album. Era metoda prin care se inducea ideea că politicul încurajează muzica elevilor și studenților, dacă aceasta se conformează indicațiilor primite prin „statutul tânărului comunist”.

Cel de-al treilea album SAVOY apare în 1979 și conține zece piese compuse de Marian Nistor, „Adio, pică frunza” fiind hitul discului, care se adresa mai mult iubitorilor de muzică ușoară decât celor de rock. Trebuie să remarcăm și un lucru pozitiv la acest album, coperta psihedelică creată de Ion Mițurcă.

Apărut în 1981, pe albumul următor, „Apa trece, pietrele rămân”, găsim alte 12 piese compuse de Marian Nistor. De remarcat că pe acest album găsim primele piese scrise pe versurile lui Cornel Vadim Tudor, care nu după mult timp va deveni poetul favorit al trupei: „Dor de casă” și „Hai să facem pace”.

Un album ceva mai ambițios, cu aranjamente muzicale ce îi aparțin lui Cornel Meraru, un muzician cu multă experiență, a fost „Haiducul”, apărut în 1982. Dar din păcate pentru SAVOY, cei care la vremea respectivă ascultau METROPOL, IRIS, PRO MUSICA sau PROGRESIV TM, nu cred că au fost interesați să asculte acest disc. Pe de cealaltă parte, fanii trupei, obișnuiți cu muzica ușurică de pe albumele precedente, probabil că au fost dezamăgiți.

Componența trupei rămâne aceeași pe cele trei albume: George Mitrea (solist vocal, percuție), Marian Nistor (chitară solo, nai, voce), Ionel Samoilă (chitară bas), Nicolae Rotărescu (tobe, voce) și Ionel Orban (clape).

Seria albumelor apărute în ciclul „Formații Rock” continuă cu nr. 8, unde pe o față găsim formația EVOLUTIV din Focșani, în care activau Neonila Băjenaru (voce), Puiu Siru (chitară, trombon, voce), Toni Iankevici (chitară bas, voce), Mircea Iankevici (percuție, voce), Viorel Iepureanu (clape), Marcel Ghinea (saxofon) și George Bălan (trompetă). EVOLUTIV apare pe albumul respectiv cu șapte piese: „Zâmbete și flori”, „Tinerii iubesc rockul”, „Soare bun”, „Cred în vis”, „Chemare”, „Păsări albe” și „Nici nu știu”.

Una dintre cele mai cunoscute formații de pop rock funk din fosta RSS Moldovenească este PLAI, care s-a înființat în anul 1982 la inițiativa lui Ilea Dobrov (clape, lider) și a unui fost component al trupei NOROC, Ștefan Petrache (solist vocal). Ceilalți membri erau și ei muzicieni cu experiență: Liviu Știrbu (chitară), Ilie Sârbu (chitară acustică, voce), Igor Panin (chitară, voce), Petre Toma (chitară bas), Sebastian Nahaba (tobe) și Iurie Mișcenco (clape, voce). Din repertoriul PLAI menționăm: „Colind pentru soare”, „Dacă ar fi”, „Urări de viață lungă”, „Focul lui Prometeu” și „Izvorul”. În 1983, la Concursul Unional de Muzică Ușoară, PLAI se situează pe Locul al III-lea, devenind astfel una dintre primele trei formații din Uniunea Sovietică.

O altă trupă cu o activitate importantă în anii '80 a fost MODEST, din Chișinău, trupa lui Vlad Capșa. A fost înființată în 1982

368 sub numele STUPENI, iar compozițiile trupei se bazau pe textele lui Arsenii Tarkovski. Se mută la Sankt Petersburg, unde activează sub numele PROVINCIA. În anul 1986 obțin un premiu de debut la Festivalul Rock din Leningrad, iar în 1989 participă la Festivalul Internațional de Rock din Berlin.

Formația folk rock LEGENDA din Chișinău a activat în perioada 1982 – 1992, fiind condusă de Iurie Sadovnic – Orheianu (voce, chitară acustică, compozitor). Din trupă mai făceau parte Dumitru Artamonov (chitară), Liviu Știrbu (clape), Sergiu Testemnițanu (chitară bas) și Alex Baltag (percuție). Cele mai cunoscute melodii sunt „Legenda”, „Gustul Pâinii”, „Sara pe deal”, „Radu mamei”, „Cântec haiducesc”, „Pe lângă plopii fără soț”, „Romanță” și „Strunga”.

Începând cu anul 1975, muzica rock se diversifică. Interesul pentru rockul psihedelic și cel progresiv, care dominaseră începutul deceniului, scade de la an la an. Se remarcă o latură strict comercială, promovată intens de posturile de radio, de televiziune și în sălile de dans, muzica disco rock și funk rock, și câteva curente muzicale fracturiste: hard & heavy, new wave, no wave, punk rock, rhythm & blues, kraut rock și multe altele. Dacă în deceniul precedent publicul rock era unit, acceptând fără mofturi ceea ce i se oferea, acum asistăm la o radicalizare a fanilor, pe modelul galeriilor de la fotbal, aceștia acceptând exclusiv trupele care practicau muzica acceptată de grup.

Cam la fel se petreceau lucrurile și la noi. În condițiile în care jazz rockul și rockul progresiv interesau destul de puțin publicul larg, PHOENIX „fugise” din țară, SFINX cântau mai mult prin cluburile din străinătate, iar celelalte nume deja cunoscute, ROȘU ȘI NEGRU, PROGRESIV TM, MONDIAL, ROMANTICII, SEMINAL M sau F.F.N. se adresau unui public matur, perioada 1977 – 1985 a fost dominată de formațiile hard & heavy rock, iar vârfuri de lance aveau să devină formații precum METROPOL, METROCK, PRO MUSICA, IRIS, VOLTAJ, QUARTZ, HARAP ALB, ACID, PRO ROCK, BLITZ, HARDTON și multe alte trupe care aveau drept modele muzicale cele mai bune formații ale momentului din „New Wave of British Metal”: AC/DC, Whitesnake, Deep Purple, Iron Maiden, Judas Priest, Motorhead, Thin Lizzy, Van Halen sau Black Sabbath, orientându-se, în momentul în care autoritățile au început să accepte rockul extrem, spre power, speed, thrash, death sau black metal.

După succesul obținut la debutul de la Sala Polivalentă, IRIS devine trupa momentului, fiind invitată atât la numeroase evenimente organizate în București, cât și în țară. Potențialul trupei este remarcat de Aurel Gherghel, Petre Magdin și Dorian Ciubuc, care ajută IRIS-ul, fiecare după posibilitățile sale, să apară în concerte sau în programele radio și TV, moment în care „Corabia cu

370 pânze” devine hit, intrând în topurile de specialitate.

După plecarea lui Lechințeanu, locul său este luat de Sorin Chifiriuc (ex – CURTEA VECHE NR. 43), care vine cu un al doilea chitarist, Bogdan Stănescu, solist vocal fiind Lucian Chivu. Perioada petrecută de Sorin în trupă nu a trecut neobservată, întrucât acesta a adus un plus de organizare și de consistență trupei, determinându-i pe ceilalți membri să învețe să citească partituri. Din păcate, așa cum avea să o facă de cele mai multe ori în cariera sa, „Schifi” se plictisește relativ repede și înființează formația DOMINO. Cum IRIS suportă o suspendare de câteva luni în urma unui concert cu „scânteii” la Sala Palatului, Liviu Tudan îi propune lui Nuțu Olteanu să vină la ROȘU ȘI NEGRU, o formație care nu avea probleme de imagine.

În IRIS sunt cooptați Cristi Minculescu (solist vocal) și Anton Hasiaș (chitară bas) de la HARAP ALB, și chitaristul Clement Iordănescu (ex – MARFAR), dublat de Adrian Ilie (ex – FICUS, MARFAR, DOMINO). Cum Nelu Dumitrescu optează și el pentru ROȘU ȘI NEGRU, sunt încercați mai mulți toboșari: Gelu Ștefan, Radu

IRIS

Mihai Răducanu, Nicky Dinescu, cel ales fiind Vali Neamțu „Gălăgie” (ex – MARFAR). Adi Ilie devine liderul trupei și principalul compozitor, iar noile piese, „Cine mă strigă în noapte”, „Valuri”, „Călătorul” sau „Pământul îl cuprind”, toate pe textele lui Cristi Minculescu, devin hituri încă de la primele concerte în noua formulă. Acestea se potriveau de minune cu coverurile AC/DC, Whitesnake, Thin Lizzy, Queen sau Wishbone Ash, selectate cu grijă de Adi special pentru vocea lui Cristi.

Timp de aproape doi ani, IRIS, în componența Minculescu – Ilie – Hasiaș – Neamțu, impresariați de Mircea Muscaliu, are sălile arhipline cam la toate concertele la care participă. După un concert senzațional la Sala Polivalentă, cu casa închisă, au apărut noi probleme. Cum regizorul Nicolae Păun avea nevoie de figurație pentru filmul „Melodii la Costinești”, s-a folosit de acest concert și de prelungirile acestuia pentru a filma secvențe din public, utile peliculei respective. Tocmai acele secvențe au fost utilizate de Mihai Tatulici, într-o emisiune TV, „Joia tineretului”, în care a vorbit despre promiscuitatea publicului formației IRIS, comparându-l cu un public elevat cum era cel al formației SFINX. Bineînțeles, fiind vorba de două formații cu mesaje, public și percepție muzicală total diferite, nu se putea face o comparație între ele, iar această „făcătură” a dus la interzicerea formației IRIS pentru o bună perioadă de timp. Au urmat noi probleme generate de hotărârea luată de Adi Ilie de a emigra în SUA, precum și de acceptul formației IRIS, completată cu Florin Ochescu, să o acompanieze pe Dida Drăgan într-un turneu în URSS.

Din cauza dosarului, Ilie nu a fost acceptat în acest turneu, astfel că încearcă să refacă IRIS cu noi colegi: Gelu Vintilă (chitară), Marian Iliescu (chitară bas) și Nicky Dinescu (tobe), iar la revenirea din URSS, și Cristi Minculescu (voce). După câteva concerte în această formulă, membrii fondatori IRIS, Nuțu Olteanu și Nelu Dumitrescu, hotărâsc să revină în trupă, alăturându-se lui Adi Ilie și Cristi Minculescu, noul basist fiind Marty Popescu. La propunerea lui Florin Ochescu, Anton Hasiaș și Vali Neamțu vor activa în MONOLIT, care devine formația de acompaniament a Didei Drăgan.

IRIS vor fi atrași în Cenaclul Flacăra, unde vor debuta pe 20 iulie 1982 la Medgidia, dar odată ajunși aici, vor urma presiuni sis-

372 tematică făcută de Adrian Păunescu, mai ales asupra lui Adrian Ilie și Cristi Minculescu, de „întărire” a componenței „formației de familie” TOTUȘI. Ilie refuză compromisul: „Am plecat din Cenaclu și am făcut trupă cu Minculescu, pe care am numit-o VOLTAJ. Am avut mari succese cu acest grup. Ne simțeam descătușați de nemernicia Cenaclului, unde parcă eram niște fiare în cușcă.”⁷⁵

Rămasă în mijloc de turneu fără doi membri de bază, IRIS apelează la Florin Ochescu și la solista Sanda Lăcătuș (ex – HARD-TON). Evident că avantajele materiale oferite de IRIS, în condițiile în care activa în Cenaclul Flacăra, erau mult mai mari, astfel că se produce rocada Cristi Minculescu – Sanda Lăcătuș, aceasta devenind pentru un sezon solistă la VOLTAJ. De altfel, adevăratul motiv al acestei rocade o reprezenta faptul că IRIS obținuse aprobarea pentru înregistrarea unui prim album, care a apărut în 1984. Florin Ochescu contribuie cu trei compoziții: „La popas”, „Cei ce vor fi” și „Iris”. Celelalte cinci piese de pe album aparțin celorlalți membri ai trupei: „Doar pentru voi” și „Noaptea”, Nuțu Olteanu, „Pe ape”, Cristi Minculescu, „Spre ziuă”, Nelu Dumitrescu, și marele hit al momentului, „Trenul fără naș”, Marty Popescu pe versurile lui Adrian Păunescu. De fapt, toate piesele de pe acest disc aveau să rămână în memoria ascultătorilor de muzică rock din România, multe dintre ele fiind evident influențate de AC/DC.

Spre surprinderea numeroșilor fani IRIS, Nuțu Olteanu, Florin Ochescu, Marty Popescu și Dan Bittman, devenit solist vocal într-un moment în care Minculescu optase pentru trupa TOTUȘI, se „transferă” la HOLOGRAF. Adrian Ilie și Cristi Minculescu revin la IRIS, primul pentru o perioadă relativ scurtă de timp, iar celălalt pentru mai mult de un sfert de veac. Cei doi îl aduc și pe Doru Borobeică „Boro” (chitară bas, ex – HARAP ALB).

Chitarist ambițios și compozitor extrem de talentat, Adi Ilie excelează și în perioadele în care nu a făcut parte din componența formației IRIS. Dacă înainte de a veni în IRIS, înființase formațiile FICUS și MARFAR, două trupe cu o existență efemeră, dar apreciate în mediul underground, la prima dizidență din Cenaclul

⁷⁵ Adrian Ilie, interviu acordat lui Nelu Stratone în revista „Art & Roll”, nr. 6, 2000.

Flacăra, în decembrie 1982, va înființa o altă trupă de mare succes, VOLTAJ. În prima formulă, îi avea alături pe Cristi Minculescu (voce), Dan Cimpoeiru (chitară), Horațiu Rad (chitară bas) și Niki Dinescu (tobe). 373

Cum ne obișnuise de la IRIS, Adi Ilie compune câte-va piese de succes: „Nori de hârtie”, „Aceasta-i întreba-rea”, „Suntem Voltaj”, „Rock & Roll” și „Mimi – Parodie în Re major retro”, care completează playlistul alcătuit din hituri AC/DC, Wishbone Ash, Trapeze sau Thin Lizzy. Primele două melodii vor fi înregistrate la radio.

Cum Dan Cimpoeiru și Horațiu Rad se alătură proiectului lui Mircea Florian, FLORIAN DIN TRANSILVANIA, noii membri VOLTAJ sunt Gabi Nacu (chitară) și Doru Borobeică (chitară bas). În această componentă câștigă Locul I la Festivalul Artei Studentești de la Craiova.

”

Reușisem să impun numele de VOLTAJ pentru că uitasem totul și relu- asem de la început munca. Fără mân- drieri, infatuări, am participat la „n” festivaluri unde am luat tot ce se pu- tea lua. Am înregistrat imediat și am trecut la atac. Cristi făcea o „cuplă” perfectă cu mine și ne intuiam perfect. Deci „monstroasa coalitie” exista, așa că nu cred că ne putea rezista cineva pe atunci. Transmiteam, eram sufle- tiști, nu ipocriți, sofisticăți.

Adrian Ilie

interviu acordat lui Nelu Stratone,
revista „Art & Roll” nr. 6, 2000.

VOLTAJ în Club A (1982)

După festival, Cristi Minculescu revine la IRIS, fiind înlocuit de Sanda „Zizi” Lăcătușu. Adi Ilie pune VOLTAJ-ul „în așteptare”, colaborează și el pentru scurt timp din nou cu IRIS, apoi în 1983 înființează INCOGNITO împreună cu Dan Bittman (voce), Anton Hasiaș (bas), Liviu Pop și Nicky Dinescu (tobe). Noile piese de succes compuse de el sunt „Lumini și umbre”, „Vine din inima mea”, „Zorile”, „De vei veni” sau „Albina”. INCOGNITO rezistă până în anul 1985, când Adi Ilie începe colaborarea cu Valeriu Sterian și COMPANIA DE SUNET, materializată prin reorchestrarea majorității pieselor compuse de Valeriu Sterian și preluarea compoziției lui Adi, „Speranțe vii”, în setlistul permanent al lui Vali.

Activitatea formației METROPOL din Oradea continuă cu editarea primului album, „Égig Érhette Az Ének” (Sunetul în Zbor), apărut în 1978, cunoscut și sub numele de „albumul alb”. Trifán Lázsló (chitară, muzicuță, voce) este creditat cu patru compoziții, „Kedves Mosoly” (Zâmbet Cald) și „Viragenek” (Cântec pentru o floare) devenind hituri, Virányi Attila (chitară bas, clape, voce) are trei compoziții, printre ele aflându-se și piesa care dă titlul albumului, unde pe voce apare Elena Abagiu, iar Ráduly Béla este autorul piesei care va da titlul celui de-al doilea album, „Nektek” (Vouă). Orbán András (chitară, voce) este singurul membru al trupei care nu apare în calitate de compozitor.

Același an a permis formației METROPOL recunoașterea națională, mai ales datorită prezenței la concerte de la Tabăra Internațională de Tineret din Costinești, alături de PRO MUSICA, BASORELIEF și CRISTAL, turneelor naționale și prezentării la TVR a filmului „Metropol 1968 – 1978”, produs de Zoltán Boros pentru redacția de limba maghiară.

Apărut în 1979, cel de-al doilea album, „Vouă”, a fost promovat de piesa „Atunci e bine”. Acest disc vine cu o premieră pentru Electrecord, o față de disc fiind înregistrată în concert. Albumul a apărut și pe casetă audio, cu un titlu schimbat, „Tot pe drum”, și un bonus de trei piese, „Zâmbet cald”, „Floare albă” și „Cântec matinal”.

Seria turneelor prin țară continuă, trupa este invitată în București, unde concertează la Gala „Săptămâna”, apoi la „Clubul de la ora 7” de la Casa de Cultură Mihai Eminescu și în Club A,

dar, paradoxal, METROPOL nu poate onora invitațiile de a con- 375
certa în Ungaria, Germania Democrată și Uniunea Sovietică, ne-
primind pașapoartele și aprobările necesare.

METROPOL (1980)

Apărut în 1981, albumul „Metropol 3” a avut șapte piese în limba română, toate devenite hituri. Virányi Attila este creditat cu două compoziții, „Cântec simplu”, în colaborare cu Orbán András, care este creditat și cu o compoziție ceva mai veche, scrisă împreună cu Elekes Csaba, „Averea palmelor” și „Ajutor”, piesă scrisă împreună cu Ráduly Béla. Trifán Lázsló a compus „Taina umbrei”, iar cel care a venit cu un suflu nou, materializat prin trei compoziții, este Marius „Bubu” Luca (chitară, voce), „Jolly Rocker”, „Metrock” și „Regăsit”. Înregistrat în limba română, acest album a permis formației METROPOL să devină una dintre cele mai apreciate formații ale momentului chiar și în București. Concertează la Sala Polivalentă și la Teatrul de Vară 23 August, la cel de-al doilea concert cântând alături de GRUP 120 și IRIS.

În 1980 Marius Luca părăsește trupa și înființează METROCK, fiind înlocuit de Alexandru „Ducu” Bica. METROPOL primește în sfârșit aprobarea pentru un turneu în Cehoslovacia, Polonia și Ungaria. Întrucât liderul Virányi Attila se stabilește în Germania Federală, ceilalți membri ai trupei sunt interogați de securitate, iar formația este suspendată pentru mai bine de un an.

Ráduly Béla și Orbán András refac trupa în 1983 cu Ildikó Fogarassy – Iordănescu (chitară bas, voce), Stier Zoltán (chitară) și Weinberger Attila (chitară). În această formulă sunt reluate turneele, METROPOL continuând să se bucure de mare succes în București.

Înregistrat fără aportul lui Weinberger, albumul „Din nou împreună” cuprinde zece piese, jumătate dintre ele compuse de Orbán András. „Focul e în mine”, „Conturul iubirii” și „Scurt pe doi” devin în scurt timp hituri. De remarcat că la ultimele două piese menționate, precum și la „Tinerețe fără bătrânețe”, textele sunt semnate de Mircea Florian, care susține trupa la clape. Un alt invitat este și saxofonistul Garbis Dedeian.

Plecat din METROPOL cu o parte din aparatura de sunet, dar și cu numerele de telefon ale organizatorilor de turnee, Marius „Bubu” Luca (chitară, voce) se descurcă rapid și înființează tot la Oradea formația METROCK. Apelează la un fost coleg de trupă din perioada COMPACT, toboșarul Balázs László, la un chitarist experimentat atât în rock, cât și în jazz, Balogh József, și la Nagy Gabriel (chitară bas, voce), și după câteva săptămâni de repetiții începe turneul „De la METROPOL la METROCK”, titlu derutant întrucât mulți au crezut că vor vedea în concert formația METROPOL, mai ales că „Metrock” era una dintre piesele lor. Turneul este unul de succes, melodiile trupei plac, iar după apariția la o emisiune TV, unde sunt aspru criticați pentru ținută, popularitatea trupei crește exponențial. Sunt invitați în București unde vor concerta la Sala Polivalentă

Mult mai repede decât alte trupe reușesc să apară pe albumul „Formații Rock nr. 5”, alături de REDIVIVUS, RODION G.A. și Dan Bădulescu. „Dans” și „Setea de iubire” sunt compuse de Luca, în timp ce „Efect secundar” îi aparținea lui Balogh.

Coperta discului LP METROCK, „Castelul de nisip”

În 1982 apare albumul „Castelul de nisip”, un LP de referință pentru hard rockul românesc, pe care Luca semnează șase piese, printre care „Prietene”, „Protest” și pe cea care dă titlul albumului, iar Balogh alte patru, hituri devenind „Râu de vise” și „Rămâne cântul”.

Deși se aflau într-un moment de plină ascensiune, spre surprinderea generală, Luca și Nagy părăsesc nu doar trupa, ci și țara, locul lor fiind luat de Cristi Ioniță (voce, chitară, ex – PRO ROCK) și Zoly Lipay (voce, chitară bas). Noua formulă rezistă destul de puțin, iar METROCK se desființează. Abia după câțiva ani, în 1986, Cristi Ioniță revine cu un METROCK bucureștean.

Trupa PREFIX 990 s-a înființat la Bistrita în anul 1981, printre membrii fondatori aflându-se Gabriel Cociș (voce), Vivi Repciuc (chitară, ex – STATUAR, MIRAJ), înlocuit de Gavrilă Sfechiș, Mihail Ifrim (chitară bas), Ioan Spătaru (tobe) și Florin Bejan (clape). Timp de câțiva ani au participat la festivalurile rock de la Râmnicu Vâlcea, Bacău sau Buzău, obținând Locul I la Bradul de Aur, în Miercurea Ciuc. Pe lângă evoluția pe plan local, au efectuat turnee în țară alături de trupe cunoscute. Două dintre piesele trupei, „Pământ cu flori” și „Frunze-ngălbenite”, au apărut pe discul colectiv „Formații Rock nr. 7”, pe care mai apar BAROCK, HARDTON și KRYPTON, iar o a treia, „Planeta verde”, pe albumul „Invitație la discotecă nr. 5”. În 1988 trupa își încetează activitatea, revenind pe scenă abia în 2006.

Una dintre cele mai importante formații din întreaga istorie a rockului românesc este fără îndoială CELELALTE CUVINTE, trupă care, dacă socotim și perioada SONIC, adună 40 de ani de activitate. SONIC s-a înființat în 1976 la Liceul Emanuil Gojdu din Oradea, fiind alcătuită din Călin Pop (chitară solo, voce), Marcel Breazu (chitară bas, voce) și Leontin Iovan (tobe, voce). La terminarea liceului, „am dat cu toții admitere la facultate în Timișoara, în ideea de a ne continua activitatea muzicală într-un oraș mult mai receptiv față de fenomenul rock”.⁷⁶

CELELALTE CUVINTE

Debutul sub numele CELELALTE CUVINTE s-a produs pe 13 decembrie 1981 la Casa Studenților din Timișoara, cei trei fiind secundați de Radu Manafu (chitară, voce) și Ovidiu Roșu (sunet). Din mai 1982 colaborează cu Cenaclul Flacăra. În 1982 obțin Premiul al II-lea la Festivalul de Jazz, Rock și Folk de la Craiova, iar în 1983 Locul I la Festivalul Artei și Creației Studențești. Participă în calitate de invitați și la Festivalul Tim Rock. Primele concerte susținute în București, la „Clubul de la ora 7” și la Sala Polivalentă, le aduce un fan important în persoana lui Florian Pittiș care-i ajută să apară pe albumul „Formații Rock nr. 8”, alături de EVOLUTIV din Focșani.

⁷⁶ AGERPRES – „Pop rock românesc. Celelalte Cuvinte.”, 27 octombrie 2014.

„Iarbă prin păr”, compusă de Leontin Iovan, devine hit național. 379
Celelalte piese interpretate de CELELALTE CUVINTE pe acest split LP sunt „Despre suferința de iarnă” și „Caractere”, ambele compuse de Călin Pop, și „O să am”, piesa lui Marcel Breazu.

Albumul mult așteptat, „Celelalte Cuvinte”, apare în 1987, moment în care trupa avea deja numeroși fani atât în Timișoara, cât și în București și în celelalte orașe în care avusese concerte. Ovidiu Roșu (double six, voce) contribuie și el la înregistrarea discului. Produs de Romeo Vanica, cu o copertă creată de Alexandru Andrieș, albumul beneficiază și de colaborarea lui Florian Pittiș, care recită poezia Elenei Farago, „În zori de zi”. Toate piesele albumului devin hituri, trei compuse de Călin Pop, „La ceas târziu”, „Fântâna suspinelor” și „Despărțire”, ceilalți membri ai trupei contribuind fiecare cu câte o compoziție: Marcel Breazu cu „Dacă vrei”, Leontin Iovan și Radu Manafu cu „Un sfârșit e un început”, Ovidiu Roșu cu „Scrisori iubite”. Probabil că fără implicarea directă a lui Florian Pittiș, anumite texte, precum „Fântâna suspinelor”, „Un sfârșit e un început” sau „La ceas târziu”, nu ar fi trecut de cenzură.

În toamna anului 1978 PRO MUSICA revine cu un sound total schimbat, hard rock și progresiv, cu accente balcanice, în formula Ilie Stepan (chitară, voce, ex – PROGRESIV TM), Nicolae „Nick” Krakovszki (chitară solo, ex – K.P.K.), Zoltan „Zoli” Homoki (solist vocal), Dietrich „Dixie” Krauser (chitară bas, voce), Erwin Țarfullea (tobe) și Ștefan Incedi (clape). Noile compoziții, „Zborul”, „Caii de argint”, „Se simte boarea mării”, scrise pe versurile

PRO MUSICA (1983)

fotografie de Iosif „Bebe” Costinaș

380 poetului Ștefan Dandu, sunt înregistrate la radio și intră în topurile revistelor „Săptămâna”, „Tribuna”, „Cronica” și „Orizont”.⁷⁷

În formula prezentată mai sus, în aprilie 1979 apar la ediția a III-a a Festivalului Club A într-un concert pe scena Sălii Palatului din București, alături de BASORELIEF, TRANSFER și MODAL Q, piese din acest spectacol fiind difuzate în emisiunea „Les rythmes du monde” a postului Radio France International. Vara vor cânta la Tabăra Studentească din Costinești alături de CRISTAL, METROPOL și BASORELIEF, iar în noiembrie vor cânta la Sala Olimpia din Timișoara, alături de GRAMOPHON și PROGRESIV TM.

În ianuarie 1980, „Poarta de foc”, „Zărilor gri”, „Parc Hotel” și „Bună dimineața tei” sunt înregistrate la Radioteleviziune. Dixie Krauser devine noul solist vocal al trupei, în locul lui Zoli. În luna iunie a aceluiași an, la Spitalul de Psihiatrie din Jebel, județul Timiș, trupa își aduce aportul la o serie de tratamente meloterapeutice ale pacienților, supravegheate de medici, rezultatele făcând obiectul unei comunicări științifice. În iulie – august, PRO MUSICA are contract la Mamaia, unde cântă alături de Mircea Baniciu și de Puiu Popa, un toboșar de conjunctură. În toamnă, Ilie Stepan și Doru Apreotesei vor realize coloana sonoră a filmului „Fragmentarium de vară”, regizat de Iosif Costinaș.

În aprilie 1981, în formula Stepan – Krakovszki – Șerban Lupu (chitară bas) – Vasile „Lică” Dolga (tobe), participă la Festivalul Club A, ediția a IV-a, iar „Poarta de foc”, compoziția lui Dixie Krauser, care intrase în topurile „Săptămâna”, „Cronica” și „Tribuna”, apare și pe albumul colectiv înregistrat live cu acest prilej.

După o colaborare temporară cu muzicianul german Udo Franke (clape, muzicuță, voce), soldată cu mai multe concerte pe plan local, pregătesc opera rock „Introducere într-un concert baroc”, împreună cu poetul Marian Odangiu, graficianul Mircea Sipeșan și maestrul în lumini Micu Canachi.

Anul 1982 îl aduce în trupă pe Bujor Radu Hariga (chitară, ex – CASCADA), unde participă la prima ediție a Festivalului Tim Rock, organizat în aer liber de Ionel Marchiș și prezentat de Pe-

⁷⁷ Informații preluate din serialul PRO MUSICA, anul XX, de Petru Umanschi, publicat în ianuarie 1993 în revista „Vox Pop & Rock”, condusă de Andrei Partoș.

tru Umanschi. În perioada noiembrie 1982 – decembrie 1984, 381
PRO MUSICA va efectua turnee alături de Cenaclul Flacăra. Sunt
făcute alte înregistrări: „Proteul pasăre”, care va intra în topurile
de specialitate, „Circe și Păunul” și „Glossa”, într-o variantă or-
chestrală. De asemenea, Ilie Stepan scrie muzica spectacolului
de teatru „Inundația”, de Teodor Mazilu, pusă în scenă la Teatrul
Național din Timișoara de Iosif Costinaș.

Pe 30 ianuarie 1984 la Teatrul Național Timișoara și pe 6
februarie, la Sala Olimpia au loc concerte de promovare a operei
rock „Introducere într-un concert baroc”, spectacole care sunt vi-
zionate și de „organe”, ce nu vor accepta din motive ideologice
prezentarea în circuitul public. Din noiembrie 1984, Gheorghe
Tașcă și Eugen Cosma, foști componenți ai formației XIRINX, se
alătură trupei PRO MUSICA.

„Suta de lei”, „Marea liniște” și „Străinul” sunt noile com-
poziții înregistrate la radio la începutul lunii ianuarie 1985, iar pe
19 februarie, la Casa Tineretului din Timișoara, are loc concertul
care aniversează 12 ani de la înființarea trupei. În vară apar în
PRO MUSICA solistul vocal Ionel Nae Tarnoczi (ex – ALLA BREVE)
și Richard Schornig (chitară bas, ex – PROGRESIV TM), alături de
care va fi înregistrată una dintre fețele split ale albumului „For-
mații Rock nr. 9”, care va apărea în 1986.

Înființată încă din 1969 în Oradea, MAGNETON se afirmă
abia în perioada 1977 – 1979, când efectuează mai multe turnee
în țară și înregistrează la radio piese precum „Drumuri strămo-
șești”, „Nu te opri din calea ta”, „Dorință” sau „Iubita mea”.

În vara anului 1980 din trupă făceau parte Antal István (chi-
tară, voce), Bárány Sándor (chitară, voce), Adrian Tăutu (clape),
Dorel Borz (chitară bas, lider) și Alexandru Fodor (tobe). În 1983,
apare albumul „Rock Express”, cu nouă piese în limba română,
„Rock Express”, „Rock and Roll” și „Omul electronic” intrând în
topurile de specialitate. Un al doilea album, „Jó Fiú Leszek” (Bă-
iat bun), apare în 1986, de data aceasta cu zece piese pe texte în
limba maghiară. Pe lângă piesa care dă titlul albumului, se remar-
că „Szerellem” (Dragoste) și „Szomorú Dal” (Cântec trist), toate
compuse de Antal István, piesele lui Bárány Sándor, „Várj Még”
(Așteaptă) și „Kell Egy Dal” (Am nevoie de un cântec), precum și

382 compoziția lui Adrian Tăutu, „17 Év” (Anul 17).

După ce activase în anii '70 sub numele SONIC, formația lui Florin Grigoraș (chitară bas, voce) se va numi RIFF, orientarea muzicală a trupei trecând de la rockul comercial la hard rock. Adrian Ordean (chitară solo, voce), Radu Pârvu (tobe, voce), Marcel „Noco” Constantinescu (clape) și Micky Pavel (saxofon, clape, voce) sunt muzicienii care începând cu aprilie 1980 repetă alături de Grigoraș, noul nume fiind propus de toboșar. Trupa se afla deja într-un sezon estival de succes la Neptun.

Urmează turneu după turneu, sute de concerte, unele și alături de Căminul Flacăra, participări la festivalurile rock și înregistrări la radio, piese precum „Ochii tăi”, „Când sunt cu tine”, „Ploaia”, „Aurora”, „Cercul vieții”, „Generația nouă”, „Povestea lor”, „În loc de bun rămas” intrând în topurile de specialitate.

Activitatea trupei era extrem de solicitantă, astfel că modificările de componență erau frecvente. După Adi Ordean, au mai activat pentru perioade mai lungi sau mai scurte de timp în RIFF alți chitariști valoroși: Gabi Nacu, Vivi Repciuc, Cristi Marinescu, Dan Alex Sârbu, Cornel Lepădatu, Mircea Bunea, Marian Hunuzache și mulți alții.

RIFF (1985)

Debutul discografic al formației RIFF are loc abia în anul 1989, la 19 ani de la debutul ca formație, cu albumul „Primii pași”. Componenta trupei menționată pe disc este Gabriel Orban (solist vocal), Mircea Bunea (chitară), Marius Dobra (chitară), Florin Grigoraș (chitară bas, lider), Lucian Fabro (tobe). Cele opt piese compuse de Grigoraș erau „Primii pași”, „Nerostitele cuvinte”, „Păstrează-mă”, „Zile”, „Generația nouă”, „Ana Maria”, „Cercul vieții” și „Un joc a fost”.

Înființată la Târgoviște de Adi Cărbășel (chitară, voce), proaspăt student politehnist în București, HARDTON i-a avut în formula de început pe alți doi târgovișteni, Geta Tudor (voce) și Geni Ghenciulescu (chitară bas), dar și pe Doru Gavrilă (tobe). La o singură lună după înființare, în 1982, participă la Festivalul Jazz, Rock și Folk de la Craiova, unde obțin Premiul special al juriului. La solicitarea lui Florin Silviu Ursulescu, înregistrează la radio „Cer fără nori” și „Ritm de rock”. Bineînțeles că textul celei de-a doua piese a trebuit ajustat din mers, „capul limpede” de la radio neacceptând sintagme precum „music hall” sau „ritm nebun”.

După perioada de anduranță prin cluburile bucureștene, la începutul anului 1983 sunt invitați la un concert la Sala Polivalentă, la care apar alături de COMPACT, DOMINO, ROȘU ȘI NEGRU și IRIS. După acest concert apar la televiziune cu piesele „Destin” și „Drumul vieții”, ultima fiind o comandă politică, cu textul modificat pe culoarele televiziunii.

HARDTON sunt cooptați în Cenaclul Scânteia Tineretului, când are loc și prima modificare a componenței, prin înlocuirea Getei Tudor cu Sanda Lăcătuș (ex – IRIS). Din nefericire, la terminarea facultății membrii formației s-au prezentat la posturi, astfel că activitatea trupei încetează pentru o lungă perioadă de timp.

Una dintre formațiile heavy metal târg mureșene care s-au impus în anii '80 este AUTOSTOP MS. De la DENTES, ce activase în anii '70, metropola transilvană nu mai avusese un grup rock care să devină cunoscut pe plan național. Începând cu anul 1982, reușesc acest lucru foarte tinerii Dan Petru (chitară, voce, lider) și Ercsei Ferenc (chitară bas), alături de Henter Lorant (chitară, clape, voce), Butean Imola Zsuzsa (clape, voce) și Jozsi Laszlo (tobe), care activează la început pe lângă Casa de Cultură a Sindicatelor

Multă vreme activitatea trupei a fost confundată cu cea a unei formații new wave timișorene, astfel că MS-ul a fost absolut necesar. După perioada inerentă de rodare, când se afirmă pe plan local, participă la majoritatea festivalurilor rock din țară, fiind o adevărată colecționară de premii: Tim Rock Timișoara '85 și '86, Bradul de Argint – Miercurea Ciuc '85 (Premiul de „Popularitate”) și '86 (Premiul al II-lea), Constelații Rock Râmnicu Vâlcea '85 și '86 (Premiul I), Top T Buzău '86 (Premiul special al juriului) și '87 (Premiul al II-lea), Estival Rock Târgu Mureș '86 (Premiul I), Top '86 București (Premiul tinereții), Bacău Rock '86 (Mențiune), '87 (Locul I) și '89, Ancora de Aur – Mangalia '87 („Marele Premiu”), Posada Rock Câmpulung Muscel '88 (Premiul I), Fun Rock '90 – București.

Compozițiile care au impus AUTOSTOP MS pe scenele rock au fost „Melancolie”, „Simbol al tinereții”, „Secolul XX”, „Copilul”, „Stau și aștept”, „O lume de vise”, „Din nou în drum”, „Vrăjitorul bătrân”, „Speranța unui vis”, „A fi primul”.

În martie 1986 au efectuat un turneu prin Transilvania alături de bucureștenii din grupul QUARTZ, finalizat în septembrie printr-un concert susținut la Teatrul de Revistă Constantin Tănase din București. Sunt invitați apoi la Lugoj, unde concertează alături de ȘAH MAT, LOGIC și SENS. În decembrie 1988 efectuează un lung turneu alături de grupul clujean HELLION.

Componența trupei s-a modificat în timp, singurul rămas din formula inițială fiind Dan Petru, împreună cu Bela Nagy (chitară, voce), Levente Meszaros (chitară bas), Laszlo Iozsi (tobe), Ianos Szöcs (clape, voce) și Gabriel Marinescu (efecte speciale). Aceștia apar pe split albumul „Formații Rock nr. 12”, lansat de Electrecord în 1989, care conține patru piese AUTOSTOP MS, două compuse de Petru, „Taina junglei” și „O noapte și o zi”, și două de Nagy, „Doar o privire” și „Alerg după o stea”.

Înființată în 1977 de Gabi Nacu pe lângă Ateneul Tineretului, HARAP ALB a reprezentat o adevărată pepinieră de muzicieni pentru trupe mult mai cunoscute, precum ROȘU ȘI NEGRU, MONOLIT, IRIS sau VOLTAJ. În prima componență de trio, pe lângă Gabi Nacu (chitară solo, voce) mai activau Anton Hasiaș (chitară

bas) și Nicky Dinescu (tobe). Întrucât la primul concert important, o gală rock la Sala Palatului, s-a dovedit că au nevoie de un solist vocal, a fost cooptat Cristi Minculescu. Repertoriul trupei, axat pe Thin Lizzy și AC/DC, cuprindea și compoziții proprii: „Nu încerca” sau „Lasă-ți lumea”, ambele compuse de Gabi Nacu.

După cum povestea Gabi Nacu⁷⁸, la înregistrarea celor două piese, Cristi a trebuit să schimbe din mers anumite versuri, care au fost considerate de „capul limpede” din studio „prea sumbre”. HARAP ALB devine una dintre trupele curtate de cluburile bucureștene, în ciuda unui moment neplăcut, la teatrul de vară din Parcul Herăstrău, unde fuseseră chemați să cânte la un concert festiv, alături de interpreți de muzică populară și ușoară: „concert de

23 August, unde am cântat aproape două piese, fiindcă țaranii au aruncat cu roșii și au sărit să ne bată, pentru că după noi urma Maria Ciobanu și băieții erau fierți la boașe. Am scăpat cu ajutorul milițienilor după un schimb de impresii lucide referitoare la mame și familie. Unul chiar

HARAP ALB (1980)

scoasese un cuțit”.⁷⁹ În schimb, în 1979, în mediul studentesc de la Costinești, au avut un sezon estival de excepție. La sfârșitul anului, Minculescu și Hasiaș sunt cooptați în IRIS, apoi Nacu este încorporat, iar HARAP ALB își întrerupe temporar activitatea. La terminarea stagiului militar, în 1981, Gabi Nacu reface HARAP ALB alături de Bogdan Blaga, apoi Gabi Oproiescu (solist vocal), Cristi „Gagore” Diaconu (chitară solo), Doru Borobeică, apoi Ho-

⁷⁸ „Interdicții și cenzură” – „Jurnalul Național”, 8 octombrie 2007.

⁷⁹ Doru Istudor – „Câteva dume neverosimil de ...la obiect”, site personal.

386 rațiu Rad (chitară bas) și Doru „M.S.” Istudor (tobe). Sediul trupei se stabilește la Titan Club, iar soundul devine ceva mai heavy, spre Judas Priest. Noile compoziții sunt „M-am ascuns în noaptea”, „Om la toate” și „Scatiul”, primele două fiind înregistrate la TV, iar ultima devenind preferata rockerilor bucureșteni.

Nefiind mulțumit de orientarea muzicală a trupei, preferințele sale mergând spre new wave, Gabi Nacu pleacă la ROȘU ȘI NEGRU, locul său fiind luat de Cristi „Porta” Marinescu. Această componentă rezistă câteva luni, după care, în 1982, se divide în JAD și ICAR, HARAP ALB reapărând pe scena rock românească abia în 1998.

Bogdan Blaga, „Gagore” și „M.S.” continuă cu JAD, trupă înțărîtă de doi muzicieni eliminați din IRIS la întoarcerea „fiilor risipitori”, Nuțu și Nelu, Gelu Vintilă (chitară) și Marin Iliescu (chitară bas). Din păcate, activitatea trupei în această formulă încetează odată cu recrutarea în armată a lui „M.S.” și „Gagore”. Vocalistul Ovidiu Stângă reface JAD-ul într-o formulă total schimbată, cu Paul Voicu (chitară), Mirel Toader (chitară), Mihai Cristea (chitară bas) și Alexandru Bianchi (tobe). Stângă, Toader și Bianchi se regăsesc și în următoarea componentă, alături de Gabi „Porcus” Constantin (chitară) și Constantin Joița (chitară bas). În 1987, obțin o mențiune la Top T – Buzău, după care fuzionează cu PRE STUD. Din repertoriul trupei reținem „Stăpânul cerului”, „Luptătorul”, „Lupta vieții” și „Puterea muzicii”.

Cealaltă dizidență HARAP ALB, ICAR, îi reunea pe Cristi Marinescu și Horațiu Rad, cu un vocalist cu un timbru asemănător cu cel al lui David Coverdale, Geo Stanică, și alți doi ex – IRIS, Camil Beldeanu (chitară) și Nicky Dinescu (tobe). În această componentă vor cânta în mai multe show-uri în deschidere la VOLTAJ, apoi la concertul de aniversare a 15 ani de la înființarea Club A. În 1986, an în care ICAR a participat la mai multe festivaluri, la Râmnicu Vâlcea, Buzău și Târgu Mureș, componența trupei era total schimbată: Ovidiu „Ferry” Stângă (voce, ex – JAD), Manuel Savu (chitară), Amedeo Bolohoi (chitară, ex – QUARTZ), Vali „Prunus” Ionescu (chitară bas), Răzvan „Lapi” Lupu (tobe) și Doru „Mamulos” (clape). Pieseile lor de rezistență au fost „Geneza”, „Speranța” și „Icar”.

Un alt band bucureștean remarcat la începutul anilor '80,

și care a contribuit serios la răspândirea muzicii heavy metal în rândul tineretului, a fost QUARTZ, trupă înființată de chitaristul Amedeo Bolohoi, cu Cristian „Trântoru” Ilie (voce), Dan „Curva” Mateescu (chitară bas) și Marius „Tete” Keseri (tobe). Activând tot pe lângă Titan Club (T4), la un an de la înființare, în vara anului 1982, participă la Festivalul Rock de la Costinești unde obțin Premiul pentru „Debut”, iar în toamna aceluiași an Premiul pentru „Creație” la Festivalul Jazz, Rock, Folk de la Craiova. La Festivalul Rockului Bucureștean, manifestare singulară pentru fanii rockului din capitală organizată de Titan Club în perioada 7 – 9 septembrie 1983, obțin Premiul de „Popularitate”. Din nefericire, așa cum se întâmpla cu multe trupe din perioada respectivă, modificările dese de componență nu permiteau formațiilor o omogenizare a activității, care să se materializeze prin apariția de discuri. A fost și cazul QUARTZ-ului, în care au activat și solistul vocal Dan „Pogo” Stănescu, un muzician invidiat de toți rockerii datorită lungimii pleterelor, chitaristul Virgil Iordan „Mardare” și toboșarii Lidia Creangă (ex – CATENA) și Felician „Felix” Scura (ex – PRO ROCK).

Normal că agresivitatea soundului QUARTZ nu trece neobservată, astfel sunt suspendați în perioada 1984 – 1985, iar piesele reprezentative, „Zbor înalt”, „Vino”, „Tânăr mereu”, „Zi de zi” sau „Lumea”, deși sunt înregistrate la radio, nu sunt difuzate. În plus, participarea trupei la festivalurile de la Buzău, Miercurea Ciuc și Râmnicu Vâlcea nu le aduce premii, ci mai degrabă critici legate de ținută și repertoriu. Participarea la Gala Muzicii Rock, ediția a II-a, organizată de Stelian Tănase la Sala Victoria, când au cântat în seara zilei de 26 ianuarie 1986, chiar de ziua „mult iubitului”, le aduce o nouă suspendare.

Activitatea QUARTZ-ului continuă până în toamna anului 1986, an în care efectuează două turnee, unul în Transilvania și altul alături de ROȘU ȘI NEGRU, IRIS și FLORIAN DIN TRANSILVANIA. Apoi, Amedeo Bolohoi pune pentru o bună perioadă de timp trupa în stand by.

La Ecran Club își avea sediul permanent formația ANA, trupă care a debutat la Festivalul Rockului Bucureștean, organizat de Stelian Tănase în 1983 în Clubul T4. Abordând rock expresiv, pe linia Judas Priest, ANA se remarcă și primește Premiul pentru „Debut”.

388 Bogdan Blaga, un solist vocal cu multă personalitate, studentul grec, Iorgos „Buli” Efremidis (chitară), Eugen Sălceanu (chitară bas) și Mario Dumitrescu (tobe), sunt cei care au alcătuit prima componentă a trupei, până în 1986 efectuându-se o singură modificare, la chitara bas apărând la un moment dat Gabi Vulpe.

Trupa ANA convinge atât publicul, cât și organizatorii de spectacole, astfel că este invitată la diferitele manifestări organizate de casele de cultură și participă la festivalurile rock de la

ANA

Râmnicu Vâlcea, Buzău și Craiova. Evoluează și în Club A cu prilejul manifestărilor legate de sărbătorirea a 15 ani de la înființarea clubului. Cam tot atunci apar și primele probleme. Formației i se interzice participarea la concerte și turnee, datorită agresivității muzicii și a numelui, considerându-se că ANA ar fi de fapt un acronim ce provine de la Asociația Națională pentru Anarhie. Este organizată „o viziune” pentru tovarășii de la C.C.E.S. și U.T.C., iar „Buli” are inspirația de a prezenta muzică tradițională grecească, astfel că trupa își va continua activitatea.

O a doua problemă o au însă cu Electrecordul. Aceștia propun formației înregistrarea unui disc și solicită textele pieselor.

Cum era obiceiul, acestea trec pe la C.C.E.S. și se întorc la trupă cenzurate, „corectate probabil de un dobitoc” („Buli”). Cum textele nu aveau nicio aluzie politică, nu aveau de ce să fie corectate, și cum cele aprobate erau penibile, iar cele originale nu au fost admise, membrii trupei au hotărât să renunțe la înregistrări.

În noiembrie 1984, la puține zile după schimbarea basistului, ANA participă la Festivalul Constelații Rock din Râmnicu Vâlcea, dar nu obține niciun premiu, în ciuda succesului evident de public, „juriul preferând crestofoniile, trupa cântând prea direct pentru ei” („Buli”). Pe 11 mai 1985, ANA susțin un recital la Sala Polivalentă, apărând pe aceeași scenă cu COMPACT, PROGRESIV TM, Vali Sterian & COMPANIA DE SUNET și FLORIAN DIN TRANSILVANIA. Prima perioadă de activitate a trupei ANA încetează în 1986, odată cu plecarea în S.U.A. a solistului vocal Bogdan Blaga.

La presiunea organelor de partid, care nu agreau numele pe care le considerau „mistice”, formația AMON RA (ex – TIMIZII) din Buziaș devine ȘAH MAT. Componenta din 1980 a trupei este: Viorel Drăgan (chitară solo), Nandy Vik (chitară, voce), George Chipăroaia (voce, muzicuță), Marcel Sârbu (clape), Viorel Târziu (chitară bas) și Lucian Goia (tobe). De data aceasta cântă un hard rock polifonic cu influențe arhaice românești.

În vara anului 1981 revine în grup vechiul colaborator al trupei, Vali Ivănescu (chitară armonie, voce), Marcel Sârbu părăsind definitiv echipa. Dintre piesele de referință ale acestei perioade amintim „Lupta vieții”, „Strămoșii”, „Om de fier”, „Gruia”, „Ce folos să fiu de unul singur”, „Tu n-ai știut”, „Drumul șatrei”, „Spic de grâu”, care făceau obiectul unei lucrări mai ample numite „Lăsați soarelui lumina”. Impresariată de Ernest Schlessinger din Timișoara, formația pleacă în turnee prin Banat, dar și în Transilvania.

Festivalul Constelații Rock din Râmnicu Vâlcea din 1982 le aduce popularitatea pe plan național, Radio București difuzând melodia „Ce folos să fiu de unul singur”. ȘAH MAT devine una dintre cele mai cunoscute trupe din Banat, iar invitația de a participa la Festivalul Tim Rock a fost o recunoaștere a valorii trupei.

În 1982, Viorel Târziu și Vali Ivănescu părăsesc grupul, primul alăturându-se trupei LOGIC din Lugoj, iar celălalt plecând la

390 facultate la Timișoara. La chitară bas este cooptat Nelu Fărcășescu. În această formulă grupul activează până în anul 1984, când din nou apar schimbări de personal, dar și de orientare stilistică. Noii membri sunt Marius Șoit (chitară bas), Iulian Maxim (tobe), Paul Vieru (clape), înlocuit la scurt timp de Ovidiu Munteanu, toți instrumentiști tineri, absolvenți ai Școlii Militare de Muzică.

În repertoriul ȘAH MAT apar melodii pop rock „Printre stele”, „Se rotesc”, „Unde ești”, „Ochi negri ca mura”, cântate de George Chipăroaia, dar și piese ce amintesc de perioada hard rock, precum „Început de drum”, „Soarelui”, „Seară de seară”, cântate de Vali Ivănescu, revenit în 1985 în grup. În această perioadă se înregistrează într-un studio improvizat cu ajutorul unui magnetofon Akai două piese compuse de Viorel Drăgan, balada hard rock „Ochii tăi”, piesă devenită emblematică pentru grup, și „Raza soarelui”, o piesă folk rock.

În 1984, Totu Rareș, un chitarist cu multă experiență acumulată în grupurile METROCK și HARDTON, înființează HELLION, grup ce activează pe lângă Universitatea Babeș Bolyai. După doi ani de activitate și mai multe schimbări de componență, HELLION se transformă în TRANS EXPRESS. În 1985, alături de Rareș activau Marius Precup (chitară, voce), Radu Kiraly (clape), Octavian Andreescu (chitară bas) și Ilie Stăniște (tobe). Este perioada în care HELLION obține câteva premii la festivalurile la care a participat: Armonii de Primăvară – Turda '84 („Marele Premiu”), Galele Rock – Cluj-Napoca '85, Armonii pe Portativ – Cluj-Napoca '85 (Premiul I).

După ce numele trupei se schimbă în TRANS EXPRESS, componența devine Borza Peter (solist vocal, ex – RIVAL), Rareș Totu (chitară, clape, saxofon, voce), Leonard Iosif (chitară, voce), Gondosch Ioan (chitară bas, voce, ex – RIVAL), Radu Kiraly (clape, voce), Ilie Stăniște (tobe), ultimii doi fiind înlocuiți în 1987 de Ștefan Lorincz Ștefan (clape, voce, ex – RODION GA) și Nicolae Miklos (tobe, ex – RODION GA).

Și TRANS EXPRESS obține premii la festivalurile la care participă: Estival Rock – Târgu Mureș '86 (Locul al II-lea), Festivalul Artei și Creației Studentești – Brașov '86 (Locul al II-lea), Bacău Rock '86 (Locul al II-lea) și '87, Bradul de Argint – Miercurea Ciuc

'87 (Mențiune) și Top T'87 – Buzău („Marele Premiu”). Câteva 391
piese de rezistență din repertoriul TRANS EXPRESS au fost „Călă-
torul”, „Elegie”, „Muzica ce ne dă viață” și „Teorema lui Pitagora”.

Lucian Teofil Boar (chitară, voce, ex – HIDRO GROUP 8), fra-
tele chitaristului Dorel Boar, dispărut în 1972, când s-a înecat la
mare, reînființează formația în care activase fratele său, PACIFIC,
în 1982, cu Teofil Egar, Dan Miron, Dan Stesco (clape), Cristi Iorga
(tobe) și Leo Iorga (voce), pe lângă Clubul Tineretului din Arad.
Trupa activează mult timp pe plan local, dar obține și câteva suc-
cese notabile la festivalurile la care participă: Aleșd Rock '81 (Lo-
cul al II-lea), Drobeta Turnu Severin '85 (Locul I) și '86 („Marele
Premiu”), Constelații Rock – Râmnicu Vâlcea '89 (Locul al II-lea).
Din repertoriul formației PACIFIC notăm piesele „Vei fi din nou cu
mine”, „Pas în doi”, „Te voi uita” și „Poate de mâine”.

Debutul formației TOTUȘI a avut loc pe 17 iulie 1983, cu
prilejul unui spectacol al Căminului Flacăra pe stadionul din Si-
ret. Componenta inițială era Andrei Păunescu (chitară, voce),
Dana Guțu (chitară, voce), Ioana Păunescu (chitară bas, voce),
Radu Victor Popescu (tobe). Începând cu 3 ianuarie 1984 până
în februarie 1985, alături de Andrei și Ioana Păunescu, îi găsim
pe Cristi Minculescu (solist vocal) și Nikki Dinescu (tobe), iar din
mai TOTUȘI va avea și un al doilea chitarist, Dan Cărăbaș (ex –
HARDTON). După plecarea lui Cristi Minculescu, vine Sanda Lă-
cătușu, TOTUȘI colaborând și cu secția ritmică de la FLAPO, Jerry
Schwartz (chitară bas) și Romeo Beianu (tobe).

Mișcarea underground românească era tot mai dominată de formațiile hard rock. Băieții cu plete lungi îmbrăcați în piele și ciocate, însoțiți de fete în rochii sau fuste foarte scurte și încălțate cu cizme lungi, peste genunchi, umpleau până la refuz sălile caselor de cultură în care se desfășurau concerte rock, și erau extrem de intransigenți față de alte genuri muzicale. Puținele trupe care îndrăzneau să cânte altceva, de pildă new wave, erau huiduite și adeseori trebuiau

”

Când am început, oamenii de la concerte, în '83, mai curând ne erau foarte ostili. Din prima am înțeles că nu putem fi populari și ne-am asumat asta. Dar ne urmăreau cu mult interes oamenii de specialitate, cei din presă, din radio. Ei ne susțineau, ei ne invitau la festivaluri.

Artan

interviu acordat lui Alexandru Vărzaru
„Suntem împotriva Cenaclului Flacăra și a formației Iris care e în Cenaclul Flacăra”
revista „Kamikaze”, 18 aprilie 2014

să-și întrerupă show-urile din cauza atitudinii ostile a spectatorilor. Vara, aceleași personaje umpleau terasele Cina, Lido, Grădinița sau La Butoi, acestea fiind locurile de întâlnire preferate de rokerii bucureșteni. New wave-ul românesc a reușit cam după jumătatea anilor '80 să-și găsească propria cale, fiind cât de cât acceptat alături de formațiile hard & heavy.

În 1978, Mihai Pocorschi (chitară, voce), câștigătorul „Marelui Premiu” la Primăvara Baladelor din 1977, împreună

cu Eugen Sonia (chitară bas) și Ionel Petrov (tobe) și trei dintre membrii formației GETIC, Ștefan Rădescu (solist vocal), Lucian Rusu (chitară) și Cristian Lesciuc (chitară) înființează HOLOGRAF. În primul an de activitate au loc mai multe modificări de componență, printre alții fiind cooptați Sorin Ciobanu (chitară) și doi dintre membrii formației BADD, o trupă de rock progresiv, Emilian Petroșel (tobe) și Antonio Furtună (clape), muzicieni care activează la HOLOGRAF și în prezent.

Primele compoziții sunt „Ziua ce va veni”, „Iar debut cosmic”, „Pentru pace!”, „Lungul drum al nopții către zi” și „Anotimp târziu”, ultimele două înregistrate la radio.

În 1979, participarea la ediția a III-a a Festivalului Club A le-a adus un premiu de compoziție pentru opera rock „Stratosfera amară”, pe un text de Mihai Pocorschi, adaptat după poemul lui Mordecai Roshwald, „Ultimatum. Ultimele zile ale unui război atomic”.

Începând cu anul 1983, craiovenii Gabriel Cotaș (solist vocal) și Nikos Themistocle (chitară bas), de la REDIVIVUS devin membri HOLOGRAF. În același an apare primul lor album, care conține nouă compoziții Mihai Pocorschi, printre care „Suntem aici doar pentru voi”, „Balada controlorului”, „Păsări de fum”, „Singurătatea astronautului YX-5793”, „Te aștept să vii” și „Rocul dezarmării”, devenite hituri, și una compusă de Tino Furtună,

HOLOGRAF

394 „Anotimpurile”. Discul s-a bucurat de succes, HOLOGRAF-ii fiind invitați să efectueze mai multe turnee în țară, apoi în Cenaclul Flacăra, apoi un turneu în URSS. Cotaibiță și Themistocle nu primesc pașapoartele, astfel că părăsesc formația, fiind înlocuiți de Dan Bittman și Marty Popescu.

”

În armată l-am cunoscut pe Răzvan Moldovan, eu cântam la chitară, iar el bătea la valiză. Zicea că are o trupă tare în București, dar când am ajuns aici și am pus stația în mijlocul sălii, nu era decât Artan. Care, cum se întorcea, cum dă-râma câte ceva, cum făcea doi pași, cum smulgea câte un fir din priză. Te luai cu mâinile de cap, dar își cerea omul scuze, ce să-i faci? Apoi au apărut și tobele lui Răzvan și alți băieți, repetam într-o sală dintr-o uzină...

Dan Iliescu

Julian Ignat – „Timpuri Noi: Ne-am întors pentru că ne era dor de rockul combativ, de spiritul rebel”,
„Formula AS”, nr. 666, anul 2005

Era anul 1982 când Adrian Pleșca „Artan” (solist vocal), Dan Iliescu (chitară, voce), Sorin Badea (chitară bas, voce), Mario Cuibus (clape), Răzvan Moldovan (tobe, voce) se hotărăsc să înfrunte formațiile hard rock care dominau pe atunci scenele muzicale, adoptând sonoritățile new wave, care la acel moment erau la modă în rockul mondial. Participarea la festivalurile rock le aduce o serie de premii: Constelații Rock – Râmnicu Vâlcea '84 (Premiul I), Selecția Rock București '85 („Marele Premiu”) sau Bradul de Argint – Miercurea Ciuc '86 („Marele Premiu”), Top'87 București (Premiul criticii muzicale).

Între timp, Badea și Cuibus părăsiseră trupa, noul basist fiind Radu Cartianu, la clape evoluând Lulu Mihăescu, cunoscută publicului din filmul „Veronica”.

În 1989, TIMPURI NOI apar pe albumul „Formații Rock nr. 11” alături de formația suceveană CONTRAST, cu piesele „Albele fur-

tuni”, „Seară de mister” și „Am să rămân cu tine”, toate compuse de Răzvan Moldovan. Alte piese de succes din perioada respectivă: „Becul”, „Toată lumea vine pentru pizza”, „Lămâița” și „Perfect”.

Înființată în 1982 de Eugen Mihăescu (chitară, voce), Gabi Goleescu (chitară, voce), George Lupu (chitară bas) și Mihai Rotaru (tobe), formația KRYPTON este o altă trupă care a ales new wave-ul

TIMPURI NOI

ca modalitate de exprimare. La puțin timp după primele concerte susținute în cluburile bucureștene, înregistrează patru piese, „Timidul”, „Cămașa păcii”, „Avertisment” și „Fata morgana”, care vor apărea pe albumul „Formații Rock nr. 7”, lansat pe 16 mai 1985.

Cu câteva luni înainte de apariția discului, KRYPTON se „spărse”, Mihăescu continuând sub numele inițial, în timp ce ceilalți devin KRYPTON FORT. Noii colegi ai lui Mihăescu sunt: Marius Voicu (solist vocal), Dragoș Docan (chitară bas, voce) și Liviu Pop (tobe), trupa repetând la Club A. În această componență trupa obține premii la festivalurile rock la care participă. Din perioada în care este invitată la Cenaclul Flacăra, datează un nou hit, „Furtuni, furtuni”.

În perioada 1985 – 1988, Eugen și Dragoș colaborează cu o serie de muzicieni care nu rămân pentru mult timp la KRYPTON. Printre aceștia se aflau Ioan Luchian Mihalea și Sorina Moldvai (voce), Octa-

396 vian Cimpoca și Cristi Sandu (chitară solo), Narcis Dumitrache și Radu Marinescu (tobe), Sorin Raicovescu și Adrian Fundescu (clape).

Albumul „30 Minute” este înregistrat în perioada februarie – martie 1988, când alături de Mihăescu și Docan apar Cristi Sandu (chitară, voce) și Nicky Dinescu (tobe). Cele opt compoziții ale lui Eugen Mihăescu sunt „Prietena mea”, „Treizeci de minute”, „Ploaia”, „Adeseori”, „Fetele cu ochii verzi”, „Poveste cu un clown”, „Tatiana” și „Oră târzie”. La înregistrarea albumului a contribuit și Gabriel Bassarabescu (clape).

În toamna lui 1988 Cristi Sandu pleacă la TIMPURI NOI, fiind înlocuit de Manuel Savu, iar după puțin timp locul lui Nicky Dinescu este luat de Răzvan Lupu „Lapi”. În vara lui 1989 Eugen Mihăescu pleacă în Germania, KRYPTON activând la mare, în Eforie Sud, cu Cristina Andrei (voce) și Răzvan Filiu (clape). După sezonul estival, noul solist vocal este Gabriel Nicolau „Guriță”, iar Valentin Stoian și Marian Ionescu sunt noii clăpări ai trupei. Sunt efectuate înregistrări pentru un nou album ce va apărea în 1990.

Una dintre cele mai cunoscute trupe bucureștene din zona new wave a anilor '80 a fost ASTERISC. Înființată spre sfârșitul anului 1984, debutează la Teatrul de Revistă Constantin Tănase cu ocazia „Serbărilor rockului” din 7 ianuarie 1985, unde apar în formula Bogdan Marin „Bodo” (solist vocal), Sorin Lazăr (chitară solo), Valentin Vărvăroiu (chitară bas) și Sorin Tănase (tobe). În același an, Sorin Vasile „Pepino” devine noul basist al trupei, iar Sorin Dănescu (clape), completează soundul formației. Piesa lor, „Ora 6”, devine hit.

Activând pe lângă Clubul Facultății de Transporturi, susțin numeroase spectacole prin cluburile bucureștene, devenind în scurtă vreme una dintre trupele new wave cu cei mai mulți fani. După mai multe sesiuni de înregistrări în studiourile Radio România îi vor însoți pe membrii grupului muzical umoristic „Vouă” în mai multe turnee prin țară. De asemenea, participarea la festivalurile rock le aduce numeroase premii: Selecții Rock '85 – București (Locul al II-lea), Top T '85 – Buzău (Locul I), Bacău Rock '87 (Locul al II-lea), Top T '86 – Buzău („Marele Premiu”).

O trupă cu nume identic, ASTERISC, a fost înființată în 1982 la Balș, orașul de pe malul Oltețului, de Marius Stănescu. În timp, pentru a se evita confuzia de nume, oltenii îi vor schimba numele în KARMA.

Un grup extrem de important pentru mișcarea new wave bucureșteană a anilor '80 a fost SENS. Înființată în noiembrie 1984, trupa are un debut extrem de reușit, cu Premiul special al juriului la Selecția Rock '85. Au loc schimbări de componență și în formula Tic Petroșel (voce), Adrian Tănase (chitară solo), Sandu Dumitrescu (chitară bas), Vali Andreescu (clape) și Silviu Anton (tobe), devin adevărați colecționari de trofee la majoritatea festivalurilor la care au luat parte: Bradul de Argint – Miercurea Ciuc '85 (Premiul I), Ancora de Aur – Mangalia '86 (Premiul I), Constației Rock Râmnicu Vâlcea '85 (Premiul al II-lea) și '86 (Premiul I), Cântarea României '85 (Locul I) și '86 (Locul I), Top T Buzău '86, Bacău Rock '86 (Premiul I) Estival Rock – Târgu Mureș '86 (Locul I). Au numeroase concerte în București și turnee în principalele orașe din țară unde își fac numeroși fani.

Formația MAGAZINUL DE MUZICĂ a fost înființată în anul 1983, atunci când a și participat la Festivalul Studentesc Jazz, Rock și Folk de la Craiova. Componența la momentul respectiv era: Dan Pușcașu (chitară, voce), Ionuț Ilcievici (chitară, voce), Valentin Rotari (chitară bas), Felix Calotă și Miki Simniceanu (tobe) și Sorin Șontea (clape, voce). În 1984, la același festival, desfășurat în Sala Polivalentă din Craiova, vor obține Premiul I la secțiunea new wave.

Dacă în anii '70, Mircea Florian era atras de muzica folk, încercând fel de fel de formule acustice, la începutul anilor '80 devine interesat atât de sonoritățile new wave, cât și de kraut rock și muzica electronică. Este momentul în care își construiește o formație electrică numită FLORIAN DIN TRANSILVANIA. Apelează la Valentin Andronescu (clape, flaut, percuție, voce), Dan Cimpoeru (chitară), Horațiu Rad (chitară bas), schimbat de Dietrich Krauser, și Marius Vintilă (tobe), înlocuit apoi de Doru Istudor „M.S.”, pentru a pregăti un spectacolul sincretic de teatru rock „Tainicul vârtej”.

Florian își prezintă spectacolul atât în București, la Teatrul Evreiesc de Stat, Teatrul de Revistă Constantin Tănase, Clubul T4, Arenele Romane sau Club A, cât și la câteva importante festivaluri de rock din țară: Constelații Rock – Râmnicu Vâlcea '83 (unde obține „Marele Premiu”), Festivalul Jazz, Rock și Folk – Craiova '84, Tim Rock '84, precum și la turneele efectuate în alte localități. Pe lângă muzică, spectacolele, care se adresau unui public avizat, includeau elemente preluate din zona teatrului, coregra-

398 fie, pantomimă, costume sau decoruri, Mircea Florian apărând în rolul principal, fiind în același timp solist vocal, chitarist, clăpar, cobzar, dar și actor.

La înregistrarea albumului produs de Cristian Păunescu au participat în calitate de invitați Mircea Baniciu (voce), Doru Căplescu (clape) și Mihaela Hoajă (vioară). Grafica copertei a fost realizată de Decebal Scriba. Cele nouă compoziții Mircea Florian, care este și autorul textelor, sunt „Mă simt minunat”, „Cum va fi mereu”, „Fiul zburătorului cu farfuria”, „Bună pace, domnule Marte”, „Paralele intersectate”, „Iubirea, tainicul vârtej”, „La cafeneaua întâlnirilor”, „Întoarcere în cerc” și „Nunta lui Harap Alb”. Bineînțeles că cenzura comunistă și-a arătat din nou colții astfel că unele texte se schimbă din mers, iar două dintre piesele de bază ale spectacolului, „Madama Butterfly” și „As – Conversație pacifică”, nu apar pe disc.

Așa cum s-a întâmplat și cu mulți alți muzicieni români, Mircea Florian alege calea exilului, stabilindu-se mai întâi în SUA și apoi în Germania, unde se implică în numeroase proiecte artistice: instalații de sunet, producție de artă vizuală, muzică de teatru și film, performing, manager de proiecte artistice, profesor multimedia ș.a.

Absolvent al Liceului de Muzică din Cluj-Napoca, secția Clarinet, Rodion Ladislau Roșca este atras de rockul electronic și de experimente muzicale încă din anii '70. Utilizând unul sau mai multe magnetofone, își înregistrează chitara prin suprainprimare și supramodulare, compunând câteva zeci de piese. Formația RODION G.A., care a fost înființată în 1978, împreună cu Gigu Farcaș și Adrian Căpraru, aducea în sălile de concert sonorități total noi. Piesele „Acolo unde e mister” și „Amintiri” au apărut pe albumul „Formații Rock nr. 5” în 1981, an în care trupa a participat și la Festivalul Costinești Rock. Un an mai târziu, obțin Locul I la Top 5 TVR.

Din 1987, componența formației s-a schimbat, alături de Rodion alăturându-se Kovacs Ladislau (solist vocal), Marina Dobocan (chitară bas, voce) și Varga Sandor (tobe), în această formulă apărând la Top T – Buzău '87. Alte piese RODION G.A. înregistrate la radio au fost „Stele și lumini”, „Ora”, „Satul de rouă”, „Paradox” și „Tamburași”.

Lider incontestabil al nonconformismului, Valeriu Sterian activează o perioadă în Cenaclul Flacăra, deși era evident că personalitatea sa îl deranja pe Adrian Păunescu. Albumul „Antirăzboinică”, folk rock cu influențe progresive, apare în 1979 cu melodii ce au mesaje precum: dezarmare și pacifism, sacru și continuitate, critică socială sau sensibilitate artistică. Piesa

Valeriu Sterian și COMPANIA DE SUNET

care dă titlul albumului și „Problema e una” au fost compuse pe versurile lui Adrian Păunescu, „Casa bătrânească” pe versurile lui Arcadie Donos, iar „Ardeal” pe textele lui Mircea Micu. Toate celelalte piese de pe album, „Cântec de leagăn”, „Baladă pentru omul sistem”, „Moara”, „Dormi în pace”, „Glasul pământului” și „Cântec pentru pace” au reprezentat compoziții cu texte proprii. Alături de Valeriu Sterian (voce, chitară, percuție), pe album apar trei dintre membrii formației SFINX, Dan Andrei Aldea (chitară electrică), Dan Bădulescu (chitară bas) și Nicolae Enache (clape).

Dorind un sound folk rock, Vali Sterian pleacă din cenanclu și înființează în 1979 formația COMPANIA DE SUNET, cu Iulian Constantinescu (percuție), Bebe Teodorescu (tobe) și Gabi Vulpe (chitară bas). Din acest moment, înregistrează și concertează sub titulatura Valeriu Sterian și COMPANIA DE SUNET. Cântă în deschiderea spectacolelor SFINX, are turnee prin toată țara, dar și în Bulgaria, Ungaria, Uniunea Sovietică, Polonia, Norvegia, Franța, Marea Britanie sau SUA.

Din COMPANIA DE SUNET au făcut parte mulți muzicieni de valoare, precum Dan Bădulescu, Adrian Ilie, Florin Porumb și Gabi Nacu (chitară solo), Ioan Ranga, Mihai Teleagă și Jerry Schwartz (chitară bas), Iulian Constantinescu și Doru Istudor (tobe) și Liviu Mihalcea (clape).

În 1982 este lansat cel de-al doilea album Valeriu Sterian, „Veac XX”, produs de Cristian Păunescu. Aici găsim câteva piese devenite hit, „Iluzia unei insule”, o compoziție pe versurile lui Adrian Păunescu, „Sonetul 149”, pe versurile lui William Shakespeare, în traducerea lui Mihnea Gheorghiu, „Priveliște fără bufon” și „Elegia treptelor”, pe versurile lui George Țărnea, „Veac XX” și „Concluzie”, „Bun găsit”, „Filozofie despre nimic”, „Iertare”, „Dialog interior” și „Cântec”, versuri proprii.

„Nimic fără oameni” a constituit marele succes discografic al lui Valeriu Sterian înainte de 1990, fiind un album rock 100%. Majoritatea pieselor sunt compuse pe versuri proprii, aproape toate devenind hituri: „Sunt vinovat”, „Urare”, „Te aștept”, „Fericire”, „Zori de zi”, „Zbor în amintiri” și „Dovezi de neclintit”, în timp ce „Axioma copiilor” și „Nimic fără oameni” sunt compuse pe versurile lui George Țărnea. Materialul casetei audio a fost completat de alte patru piese, două pe versurile lui George Țărnea și două pe versuri proprii, „Ultimatum” și „Contemplativul absolut”, respectiv „Unde ești copilărie” și „Pasul hotărâtor”. Pe acest album COMPANIA DE SUNET apare în componența Cristian Luca (chitară, voce), Lucian Blaga (clape), Radu Bacalu (clape, voce), Laurențiu Cristea (chitară bas) și Marius Keșeri (tobe, voce).

Un alt muzician incomod pentru cenzură era Alexandru Andrieș. La începutul anilor '80, pe când era student la Arhitectură,

se bucura de libertatea oferită de Club A, unde cenzura nu era 401 respectată.

Apărut în 1984, primul album semnat Alexandru Andrieș a avut atât o versiune în limba română, „Interioare”, cât și una în limba engleză, „Interiors”. Mircea Marcovici (chitară bas), Mihai Farcaș (tobe, percuție), Mircea Baniciu (voce), Garbis Dedeian (saxofon, clarinet), Maria Ioana Mîntulescu (voce, celestă, pian) sunt muzicienii care colaborează la acest album cu Alexandru Andrieș (voce, chitară, muzicuță, clape). Un disc cu multe piese memorabile, „Ea va veni”, „Ochi de ciocolată”, „Ce albaștri sunt”, „Lenea de după amiază”, „Ochii tăi” și „Nu-l dau pe azi pentru mâine” fiind hiturile albumului.

După un album de coveruri în limba engleză, „Country & Western Greatest Hits III”, apărut în 1986, un an mai târziu Electrecord editează un nou album de autor, „Rock’n’Roll”. Față de „Interioare”, echipa de acompaniament a lui Andrieș este completată

”

S-a-ntâmplat așa: m-a oprit pe stradă o fată – o cunoșteam, n-are rost să intrați la idei – și, fără niciun fel de introducere, mi-a spus: „Unde credeți c-aș putea găsi ultimul dumneavoastră disc? Vreau să-l cumpăr și nu dau de el nicăieri!” – V-am prevenit că n-are rost să intrați la idei, vedeți bine că s-a exprimat folosind persoana a doua plural; „Păi, a apărut cam acum un an, nu cred să...” am început eu să-i răspund, dar n-am apucat să termin. „Aaa, eu nu vreau «Despre distanțe», pe asta îl am, eu vreau ultimul dumneavoastră disc, cel nou, «Trei oglinzi»! Cel cu copertă roz! Mi-a spus un prieten care l-a văzut în vitrină, dar nu l-a apucat nici el!” Bineînțeles, am zâmbit. „Uite ce e”, i-am spus. „Eu n-am mai scos niciun disc, dar îți promit că primul care va apărea se va numi «Trei oglinzi». Cu coperta roz, ce să zic, asta e mai greu să-ți promit...”

Alexandru Andrieș

Coperta albumului „Trei oglinzi”,
Electrecord, 1989

402 cu patru chitariști, Attila Weinberger, Mihai Constantin, Paul Ciuci și Anton Khun, și un recitator, actorul Marcel Iureș. „Rock’n’Roll sănătos”, „Rock’n’Roll bolnav”, „Dimineața devreme”, „Blues” și „Ce oraș frumos”, piesă apărută doar pe casetă, al cărui text a scăpat surprinzător de cenzură, sunt noile hituri pe care Andrieș le-a prezentat în numeroasele concerte susținute la sfârșitul anilor '80.

„Despre distanțe” (1988) a preluat titlul unui film de scurt metraj făcut de Alexandru Andrieș în 1981, la Brașov, ce a primit premiul ACIN pentru „Cel mai bun scurt metraj muzical”. Din setul de 14 piese, s-au remarcat „Ea e serioasă tot timpul”, „Surpriză, surpriză”, „Cercei în urechile ei” și „200.000 de ani-lumină de casă”.

În 1989 îi apare discul „Trei oglinzi”, unde pe lângă piesa care dă titlul albumului, remarcăm „O fată singură”, „Nimic nu te mai poate schimba” și „Soarele arde tare”.

Absolvent al Institutului de Arte Plastice N. Grigorescu din București, secția Pictură, promoția 1975, Nicu Vladimir a reprezentat alături de Mircea Florian, Dorin Liviu Zaharia, Marcela Saf-tiuc, Valeriu Sterian, Doru Stănculescu, Mircea Vintilă ș.a. pilonii principali ai mișcării folk din România.

NICU VLADIMIR

Am văzut foarte clar că pentru a vehicula mesaje compuse din sentimente nu comunică cu definiții raționale. Trebuie să le combini cumva ca să-ți dea o aproximație cât mai aproape de esență. Și așa s-a urcat cumva nivelul intelectual al cântecelor. Iar eu cred că față de americani și de occidentali, poetic vorbind, eram mult deasupra. Rockul ca expresie muzicală te ajută să te eliberezi de energii care pot deveni negative, când stau acolo și zac și se-mput. Trebuie să le dai drumul cumva. Iar o dovadă că folkul ținea miezul chestiei ăsteia era faptul că înseși trupele rock intrau uneori pe teritoriul ăsta al folkului și scoteau câte o perluță, și Phoenix, și Sfinx și altele. Se mai întâmpla un lucru: puteau să te reprime fățiş sau nu. Și zic că tocmai din cauza creșterii nivelului intelectual al întregii chestii treaba n-a fost atât de vastă ca-n America, unde erau și mecanici auto și vagabonzi, pur și simplu. La noi erau studenți, erau elevi care puteau recepta mesajul, care puteau produce mesaje asemănătoare. Or, autorităților nu prea le dădea mâna să se pună încă o dată cu studenții.

Nicu Vladimir

interviu acordat lui Nelu Stratone, 1994

A publicat poezie în „Luceafărul”, „Orizont” și „Tribuna” a luat Premiul I la Primăvara Baladelor, ediția I, la egalitate cu Mircea Vintilă, și a avut peste 200 de apariții în spectacole rock și folk, și în Cenaclul Flacăra. Din nefericire, Nicu Vladimir a fost pus la „index”, astfel că piesele sale nu au avut parte de mediatizarea corespunzătoare.

Se pare că a existat o atracție irezistibilă a arhitecților către muzică. Iar exemplele sunt numeroase, Marius Popp, Alexandru Andrieș, Doru Stănculescu, Iulian Vrabete sau Mircea Baniciu sunt doar numele cele mai cunoscute. Pentru unii dintre aceștia muzica a reprezentat un simplu hobby, un prilej de destindere în pauza dintre două proiecte, în timp ce alții și-au luat în serios pasiunea, dedicând întreaga forță de creativitate proiectelor muzicale. Mircea Baniciu se numără printre aceștia din urmă.

Dacă destinul nu l-ar fi despărțit pentru o lungă perioadă de timp de formația PHOENIX, probabil că nu am fi știut nimic despre capacitatea sa de a transpune muzical umorul din poezia lui Topârceanu și Minulescu, gravitatea versului lui Lermontov, firescul cotidian din lirica lui Dan Verona sau sensibilitatea versurilor proprii.

Revenirea la muzica folk s-a produs într-un moment extrem de delicat, atunci când toată lumea se-ntreba de ce nu a plecat cu PHOENIX. Unii îl condamnau, în timp ce alții îl priveau cu multă suspiciune. Apropiții nu erau prea dispuși să-i asculte argumentele. Nu a mai suportat atmosfera din Timișoara așa că s-a mutat în București. Aici, prin modul său deschis de a fi, fără ifosele nejustificate ale altor vedete, a reușit să-și facă în scurt timp alți prieteni și astfel a editat în 1979 un prim disc EP. Trei dintre piesele discului, „Călătorie”, „Hanul ulciorului nesecat” și „Hai la joc”, ultimele două scrise cu texte proprii, aminteau cât de cât de PHOENIX-ul anilor '60, însă ultima, „Dacă ai ghici”, pe un text de Mira Hristofor, ne-a dezvăluit o altă fațetă a lui Baniciu, una plină de sensibilitate, demonstrând astfel că vremea haiduciei a trecut.

POST SCRIPTUM și Mircea Baniciu

Albumele „Mircea Baniciu” (1980) și „Ploaia” (1984) prezintă rezultatul colaborării cu instrumentiștii de mare clasă din formația POST SCRIPTUM și ne prezintă un Mircea Baniciu scăpat de angoste, plin de umor și total detașat de trecut. Albumul anonim, cunoscut și sub titlul de „albumul galben”, trebuia să se numească inițial „Tristeți provinciale”, un titlu care se pare că nu a convenit cenzurii comuniste. Cinci din cele nouă piese pun în valoare frumusețea versurilor lui George Topârceanu, „Tristeți provinciale”, „Vara la țară”, „În tren”, „Avionul”, „Amintiri”, primele două devenind hituri de referință pentru întreaga activitate a lui Baniciu. Alte două piese cu bătaie lungă au fost „Eșarfă în dar”, pe versurile lui Victor Cârțu, și „Cu tine în gând”, versuri proprii. Pe disc a existat și o compoziție a lui Doru Apreotesei, liderul formației POST SCRIPTUM, „Spune-mi”. Invitat special la înregistrarea discului a fost chitaristul Nuțu Olteanu.

Albumul „Ploaia”, apărut în anul 1984, a fost ceva mai soft, mai puțin comercial. Conținea alte nouă compoziții Mircea Baniciu, de data aceasta evitându-se versurile poezilor clasici, acestea fiind semnate de Alexandru Andrieș („Cu tine”, „Ploaia”), Dan Dimitriu („Fuga de timp”, „Magazinul de vise”), George Țărnea („Scrisoare de bun rămas”, „Marea”) și versuri proprii („De soare”, „Alb”, „Acum niște ani”). Materialul vinilului este completat pe casetă de alte două piese, ambele pe versuri proprii, „Demult” și „Nu e prea târziu”. De data aceasta, în calitate de acompaniatori, în POST SCRIPTUM îl găsim pe reputatul chitarist Dan Bădulescu, iar ca backing vocals pe Alexandru Andrieș și Maria Ioana Mântulescu.

Cu totul surprinzător, probabil și datorită faptului că o parte dintre membrii formației POST SCRIPTUM fugiseră la rândul lor din țară, timp de cinci ani nu a mai apărut niciun disc semnat Mircea Baniciu. A urmat colaborarea cu poetul Dan Verona și regretatul Doru Căplescu la un album surpriză, „Secunda 1”, o transpunere muzicală a basmului „Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte”, o lucrare complexă din punct de vedere muzical, insuficient cunoscută publicului larg din cauza evenimentelor ce aveau să urmeze. Era anul de grație 1989.

Coperta discului „După melci” a lui Nicu Alifantis

Primul album din discografia lui Nicu Alifantis, „După melci”, este o operă folk rock, bazată pe versurile poemului cu același titlu scris de Ion Barbu. „Un pretext ideal pentru punerea în valoare a unor idei compoziționale de marcă. Prezența unor instrumentisti familiarizați cu jazzul și muzica progresivă conferă proiectului suportul valoric necesar intențiilor artistului⁸⁰”. Echipa care l-a acompaniat pe Alifantis pe acest disc era alcătuită din Ioan Oagă (chitară solo, chitară bas), Evrando Rosetti (chitară, cobză), Sorin Minghiat (flaut), Nicolae Enache (clape) și Costin Petrescu (tobe, percuție). Apărut în 1979, rămâne o lucrare singulară în întreaga istorie a muzicii folk românești.

În 1984 apare albumul „Nicu Alifantis”, cunoscut și sub numele de „mașina de scris”, unul dintre discurile care în mod cert se află în casa oricărui iubitor de muzică folk român. Din cele 12 melodii, cel puțin opt sunt șlagăre memorabile: „Cântec de toamnă”, pe text de Nichita Stănescu, „Umbra” și „Dacă tu ai dispărea”, pe versuri de Adrian Păunescu, „Balada blondelor iubiri”, text George Țărnea, „Trecea un om”, poezie de Elena Farago, un „Sonet” de William Shakespeare și trei piese pe versurile lui Ale-

⁸⁰ Mihai Plămădeală – „După melci (1979)”, site-ul „Muzici și faze”, 5 ianuarie 2003.

xandru Andrieș, „Maria”, „Maria lângă geam” și „Cântec scurt”. La înregistrarea albumului au contribuit Adrian Enescu, care a făcut aranjamentele muzicale, și chitaristul Dan Bădulescu.

După un disc ce conținea coloana sonoră a unui music hall conceput de Nicu Alifantis, pornind de la romanul lui Camil Petrescu, „Mitică Popescu”, pus în scenă la Teatrul Mic, apare un alt album de referință, „Piața Romană nr. 9”. De această dată, aranjamentele muzicale îi aparțin lui Doru Căplescu. Iar toate piesele de pe album au fost hituri. „Ploaie în luna lui Marte”, „Ce bine că ești” și „Mai lasă-mă”, pe versuri de Nichita Stănescu, „Floare la rever”, text de Adrian Păunescu, „Vino noaptea”, o poezie de Radu Stanca, „Inscripție pe un inel”, versuri de Tudor Arghezi, „Piața Romană nr. 9”, o adresă inventată de Alexandru Andrieș și „Floarea soarelui”, text propriu, sunt melodiile care îl impuneau pe Nicu Alifantis printre compozitorii importanți din România, anunțând încă din 1988 o carieră prodigioasă.

Despărțirea de Cenaclul Flacăra i-a permis lui Mircea Vintilă abordarea unui repertoriu nou, detașat de lirica păunesciană, bazat pe versuri selectate în urma unor lecturi mai vechi sau mai noi.

„Peripeții noi” este titlul celui de-al doilea album Mircea „Ciocu” Vintilă, apărut în 1984. Dorința autorului era ca discul să se numească „Se retrage la Vatra Luminoasă!”, dar acest titlu nu a fost acceptat de cenzură. Pe acest album continuă colaborarea cu Florian Pittiș, o prietenie începută în cenaclu, care avea să dureze mai mult de trei decenii. „Adio, deci pe curând”, o piesă ce avea să devină hit, și „Epilog” aveau textele scrise de „Motzu” Pittiș. Cele mai multe dintre textele albumului îi aparțin poetului Gheorghe Azap: „Prolog”, „Mărturisiri” și „Scrisoare”. Alți poeți ale căror creații l-au inspirat pe Mircea Vintilă pentru acest disc sunt Dan David, George Stanca și Ion Horea, cu textele pieselor „Pădurea ca o fată frumoasă”, „Menuet”, și respectiv „Amiaza era dusă”. În sfârșit, cireașa de pe tort a acestui album o constituie o mai veche compoziție a lui Dorin Liviu Zaharia, „Strada Popa Nan”.

Influența din ce în ce mai mare exercitată de „Motzu” asupra lui „Ciocu” se sesizează în albumul omonim „Mircea Vintilă”, pe care, exceptând „Un cuvânt”, pe un text de Gheorghe Azap,

408 celelalte piese au versurile scrise de Florian Pittiș: „Dor de primăvară”, „Castele de nisip”, „Din întâmplare”, „Când se lasă seara”, „Ca un om de zăpadă”, „Urare”, „Alte clipe trăite... alt epilog”. A fost un disc folk rock, cu aranjamente muzicale făcute de Sorin Chifiriuc, ce a apărut în 1989.

Mircea Vintilă

Una dintre formațiile de rock progresiv, jazz rock, înființată în toamna anului 1977, este BASORELIEF. Eduard Bălașa (chitară, ex – REDIVIVUS), Paul Pârciu, Dan Brucher (clape), Erwin Surin (clape, ex – REDIVIVUS), Iulian Vrabet (chitară bas, ex – REDIVIVUS), Relu Bițulescu (tobe, ex – REDIVIVUS) și Doru Căplescu (trompetă, ex – CRISTAL) sunt muzicienii care vor reprezenta Institutul de Arhitectură la competițiile organizate la sfârșitul anilor '70 și începutul anilor '80. Apar la Galele „Săptămâna” din 1978 și fac imprimări la Radio România: „Drum prin câmpie”, „Ploaie în Macondo” și „Crocodilul”, piese compuse de Iulian Vrabet. Apar apoi la edițiile din 1979, 1980 și 1981 ale Festivalului de Jazz de la Sibiu. La Festivalul Club A din 1981, BASORELIEF a câștigat „Marele Premiu”, plus premii de compoziție și interpretare. „Crocodilul” este înregistrată live și apare pe albumul colectiv „Club A”. Terminarea studiilor și obligativitatea prezentării la repartiții duc la întreruperea activității trupei.

În 1980, trei dintre membrii formației jazz rock GRAMOFON, Doru Apreotesei (clape), Mircea Marcovici (chitară bas) și Mihai Farcaș (tobe), împreună cu Toni Kuhn (chitară, voce), Emil Zoltan (percuție) și Tiberiu Ladner (clape) înființează formația POST SCRIPTUM în Timișoara, care debutează la Festivalul Club A, ediția IV-a din 1981. Piesa „Urme de pași pe infinit”, compusă de Apreotesei și Farcaș, apare pe albumul colectiv „Club A”.

Singurul album POST SCRIPTUM a apărut în 1982 și cuprinde zece piese, „Cântec de început”, „Dacă într-o zi”, „Un cântec veșnic nou”, „Mireasma nopții” și „Noul vodevil” devenind hituri. În același an sunt invitați și la Festivalul de Jazz de la Sibiu și efectuează mai multe turnee alături de Mirabela Dauer, Aurelian Andreescu și Dan Spătaru. După plecarea lui Doru Apreotesei la SFINX, ceilalți membri ai trupei participă la înregistrarea albumei lui Alexandru Andrieș și Mircea Baniciu.

Muzical vorbind, cred că a existat o oarecare doză de originalitate, deși albumul nu era foarte omogen stilistic. De exemplu, piesa „Mireasma nopții”, la care am ținut foarte mult, motiv pentru care am și interpretat-o vocal, din păcate mai puțin inspirat pe disc decât de obicei, este o baladă pop. În timp ce, de exemplu, „Joc de cuvinte” amintește de un fel de rock simfonic, să zic... De la o piesă la alta este greu de găsit o încadrare în stil. La majoritatea pieselor apare elementul comun de jazz. Un riff, un solo de chitară sau de clape... Ni s-a părut amuzant să combinăm stiluri de muzică diferite pe disc. Ne-a dat chiar o senzație de libertate, conformă cu ideea noastră de bază vizavi de experimentările artistice pe care le făceam atunci. Cel puțin în muzică aveam voie să facem orice.

Doru Apreotesei

interviu acordat lui Mihai Plămădeală,
site-ul „Muzici și Faze”, 31 octombrie 2005

Muzica rock tulceană a fost reprezentată la un nivel înalt de formația ACCENT, care s-a înființat în august 1979, la Casa Tineretului din Tulcea, la inițiativa lui Nicolae Sava (clape, saxofon), profesor de muzică, unul dintre primii români pasionați de experimentele electro – acustice ce aveau să se finalizeze prin muzica electronică, și Paul Prisada (chitară, voce), tehnician arhitect, fost cântăreț de folk. Li s-au alăturat un inginer electronist, Florin Lefter (chitară bas), fost component al mai multor trupe studentești, și Mihai Moraru (tobe), inginer electromecanic, dar și component al unui quintet de muzică clasică. Componenta trupei avea să fie completată de unul dintre cei mai buni flautiști pe care i-a avut rockul românesc, Gheorghe Torz (flaut, muzicuță, saxofon), fost component al grupului PROGRESIV TM, care, absolvind Conservatorul timișorean, a luat repartiție tocmai la Tulcea.

După doar două luni de activitate, obțin Locul I la Festivalul Baladele Dunării de la Galați. Încă din start, au refuzat facilul preluării de coveruri străine, preferând compozițiile proprii ce abun-

dau în surprize oferite de efectele acustice inedite produse de portavoce, sirene navale sau moog synthesizer. În cele peste 70 de concerte susținute în anul 1980, ACCENT avea să entuziasmeze publicul din București, Piatra Neamț, Galați, Năvodari sau Costinești. În unele show-uri avea să apară și Monica Micula (voce), absolventă a secției de Canto a Conservatorului bucureștean. La cea de-a IV-a ediție a Festivalului Club A, în 1981, ACCENT primește Premiul de „Originalitate”, iar piesa „Alarmă falsă” este prezentă pe albumul colectiv „Club A”.

Câteva sezoane estivale au cântat în Tabăra studențească din Costinești, iar în 1982 au participat la Festivalul Costinești Rock, unde au obținut „Marele Premiu”, la egalitate cu formația clujeană COMPACT.

ACCENT

Gheorghe Torz pleacă în Germania, locul său este luat de Ionuț Ștefănescu, trupa fiind completată cu Gigi Murariu (chitară). În 1983, patru piese ACCENT compuse de Savu și Prisada apar pe split albumul „Formații Rock nr. 9”: „Arborele”, „Răni în rouă”, „Scrisoarea a XIII-a” și „Șarpele – 1”. Deși aveau înregistrat materialul pentru un disc propriu, nu au reușit să convingă Electrecordul să-l editeze, astfel că au fost cuplați cu PRO MUSICA, rezultând astfel unul dintre cele mai echilibrate albume din

412 întreaga serie „Formații Rock”, probabil că singurul care se poate asculta pe ambele fețe, fără a sesiza compromisuri muzicale.

Datorită activității profesionale și izolării tulcene, au continuat să apară mai mult pe plan local, venind extrem rar, o dată la patru – cinci ani în București, pentru a-și prezenta ultimele creații. Alte piese din repertoriul ACCENT au fost „Oul dogmatic”, „Alarmă falsă”, „Câinele Enot”, „La pescuit”, „Poveste”, „Drum bun”, „Ceasul”, „Ultimul examen”, „Năzdrăvancele” și „Moment poetic”, care au apărut pe disc abia în 2007, când TVR Media a editat un dublu CD și un DVD cu un concert de-al lor.

”

ACCENT este înainte de toate un arhetip al refuzului. Întreaga istorie a acestui grup ciudat arată precum o agendă din piele, ușor jerpelită, adunând între copertile sale cifre, date și evenimente scrise apăsător, de mână nervoasă a unui destin mai degrabă discret sau risipitor. N-au fost niciodată niște răsfățați ai direcției principale, nu au avut parte de horde de isterici care să le fredoneze refrenele – măcar pentru simplul fapt că la ACCENT nu există refrene – și nici de conjuncturi din care să le iasă de-o notorietate vecină cu desfrâul mediatic. Au făcut muzică progresivă când toată lumea mesteca muguri de fluier, călătorind la clasa a II-a în trenuri galbene fără cai – asta în cel mai bun caz. Au ales să urce muntele în timp ce ceilalți se lăfăiau onctuos pe malul bălții, tolăniți în dulceața amară a vacanței noastre istorice. Și isterice.

Din programul de sală al unui concert susținut
în sala Teatrului Jean Bart din Tulcea

Bazele formației MASS MEDIA din Alba Iulia au fost puse în 1975 în componența Hans Knall (chitară solo), Florin Bosâncănu, Dan Ardeleanu și Andrei Bosâncănu. Inițial cântau coveruri Deep Purple, The Rolling Stones, Black Sabbath ș.a. După un timp, au apărut și primele compoziții proprii. După ce în 1982

Hans Knall

câștigă un premiu la Festivalul Rock de la Costinești și altul la Festivalul Jazz, Rock și Folk de la Craiova, MASS MEDIA intenționa să scoată un dublu album de muzică progresivă cu influențe new wave, „Cele 10 sfere”, dar din nefericire proiectul nu a fost finalizat. Spre sfârșitul deceniului, Hansi Knall va cânta cu o altă formație din Alba Iulia, RAID.

Trei elevi ai Liceului Ion Luca Caragiale din București, Marius Roșiu (chitară solo, voce), Sorin Vasile „Pepino” (chitară bas)

Chestia asta cu muzica necomercială sau comercială mă enervează. Vine unul și zice că muzica ta nu se vinde. De unde știe asta? În muzică poți să vinzi discuri chiar dacă nu ești aplaudat în concerte. Nu publicul te schimbă pe tine ca artist, tu trebuie să schimbi publicul. Pe de altă parte, și în muzică e ca peste tot. Când te laudă toți, pute, când te critică toți, ghinion. Dar când unii te vorbesc de bine, iar alții de rău, înseamnă că acolo există ceva.

Hans Knall

*„Portret Hans Knall, un rocker mereu împotriva vântului”,
material nesemnat, site-ul „Adevărul”, 23 iulie 2009*

și Lucian Coroi (tobe), înființează în 1985 trupa de rock progresiv FLOARE ALBASTRĂ. Marius Roșiu este înlocuit de Bogdan Papas-tere, iar Petrișor „Șpil” Știrbulescu (voce, trompetă, clape) devine principalul compozitor al trupei. Piesele „Itinerar”, „Torente”, „Amintiri” și „Stânca vieții” le aduce o mențiune la Top T – Buzău '86. În același an obțin Premiul I la faza pe țară a Festivalului Cântarea României și Premiul pentru „Cea mai bună tehnică instrumentală” la Festivalul Primăvara Baladelor din București, „Marele Premiu” fiind luat de CELELALTE CUVINTE. Participarea la Festivalul Bradul de Aur – Miercurea Ciuc '86 le aduce o nouă mențiune, dar un an mai târziu se vor „răzbuna” obținând „Marele Premiu”. La Top T – Buzău '88, Lucian Coroi este desemnat „Cel mai bun baterist”, iar consacrarea definitivă a trupei vine odată cu „Marele Premiu” de la Primăvara Baladelor, ediția a X-a, și premiile individuale pentru cel mai bun basist, baterist și chitarist. În același an sunt invitați la Festivalul Tim Rock, ediția a VII-a. În 1989, FLOARE ALBASTRĂ susțin turnee și sunt invitați la manifestările organizate la aniversarea a 20 de ani de la înființarea Club A.

Autoritățile comuniste, care abia dăduseră liber formațiilor hard rock, nu puteau accepta sub nicio formă punkul, un curent muzical care îndemna la anarhie și nesupunere civică. Tocmai de aceea au fost puține formații românești care au cochetat în epocă cu muzica punk. Majoritatea trupelor care cântau punk s-au ascuns sub umbrela mult mai largă a hard rockului sau a new wave-ului. Astfel, Sorin Chifiriuc, care în opinia generală rămâne unul dintre cei mai autentici reprezentanți ai punkului din România, măcar prin atitudine dacă

Sorin Chifiriuc

nu și prin muzică, neagă în toate interviurile sale că ar fi cântat vreodată punk, deși unul dintre marile sale hituri, „Într-un cer violet”, din perioada SFINX, era o copie aproape exactă a piesei „Golden Brown” a formației The Stranglers. „Bă! Era atât de mișto piesa asta încât nu se putea să nu fie a mea!” declara la un moment dat Sorin. O altă trupă a lui „Schifi” din acea perioadă, DOMINO, era percepută drept formație new wave.

Și totuși, mici grupări de punkeri existau în mai toate orașele mari ale țării. Cele mai cunoscute trupe care au cochetat cu muzica punk au fost FLUCS din București și BETTA din Lugoj, dar la nivel local, în Timișoara, Bacău, Craiova și Brașov, au existat și alte trupe tributare genului punk, a căror activitate nu a fost cunoscută de publicul larg.

În București cea mai mare grupare punk se găsea în Drumul Taberei. Se întâlneau seara în câte-o stație de autobuz și la adăpostul întinericului, după ce-și zburleau părul și-și desenau cu carioca diferite modele pe față, se așezau în cerc și făceau poștă câte-o sticlă de vodcă Săniuța sau de alcool etilic îndoit cu apă și fumau țigări Bucegi sau Cigarillos. Pereții clădirilor din jur sau gheretele stațiilor de autobuz păstrau ca amintiri ale întâlnirilor punkerilor desene sau sloganuri cu conținut pornografic, înjurături crunte și simboluri anarhiste. Milițienii, care la început aveau ordine stricte să-i legitimeze și să-i ducă o noapte – două la zdup, s-au săturat la un moment dat să-i mai șicaneze și îi supravegheau de la distanță pentru ca lucrurile să nu o ia razna.

Puținii tineri care aveau curajul să apară pe stradă în costumație de punkeri sau să își lase creastă riscau să fie cotonogiți atât de milițieni, cât și de vigilenții oameni ai muncii, și nu aveau acele trupe care să le reprezinte ideile radicale și anarhiste. La un moment dat, cam atunci când compuseseră „Corabia cu pânze”, IRIS era percepută de punkeri ca fiind trupa lor. Prin 1980, la un spectacol în aer liber susținut la Teatrul de Vară 23 August de GRUP 120, METROPOL și IRIS, ne întâlnim pentru prima oară cu un grup ceva mai mare de tineri rași în cap sau cu creastă, machiați strident în manieră punk, care aveau înfipte ace de siguranță mai mici sau mai mari în îmbrăcăminte sau unele direct în piele, și erau îmbrăcați în tricouri care aveau desenate simboluri anarhiste. Tinerii respectivi erau fani ai formației IRIS, dar în mod paradoxal, prin plecarea lui Sorin Chifiriuc și venirea lui Adrian Ilie și a lui Cristi Minculescu, repertoriul se schimbase radical, astfel că IRIS nu mai avea nicio legătură cu muzica punk.

Una dintre principalele reprezentante a muzicii punk a fost FLUCS, care a fost formată la București și a activat timp de aproape doi ani, între 1979 și 1981. Era alcătuită din Clement Iordănescu

(chitară solo), Nicu Baci (chitară ritmică), Lucian Chivu (solist vocal), Cătălin Răsvan (chitară bas) și Traian Sasu (baterie). Încă de la început a fost o trupă rebelă, repertoriul cuprinzând atât piese punk de la Sex Pistols, cât și new wave de la The Police sau The Stranglers. Datorită atitudinii lor scenice, cât și a repertoriului, sunt considerați o față a punkului de la noi, stil reprezentat și de Sorin Chifiriuc, IRIS, GONG, DOMINO sau TIMPURI NOI. Au avut un hit de notorietate, „Noi cu drag muncim!”, din pricina căruia erau să fie arestați la un concert la Sala Polivalentă, dar au fost salvați în ultimul moment de intervenția lui Stelian Tănase, organizatorul concertului, care a reușit să-i scape de „grija” miliției. Lucian Chivu nu mai cântă, dedicându-se profesiei de tehnician dentist, în timp ce Nicu Baci și Traian Sasu emigrează în Statele Unite. Singurul care a rămas pe baricadele muzicii a fost basistul trupei, Cătălin Răsvan, doctor în muzică, profesor la Conservatorul din București și muzician în diverse formule de jazz și blues.

După experiențele numite MODERN GROUP, CURTEA VECHĂ NR. 43 și IRIS, în 1978 Sorin Chifiriuc înființează formația DOMINO. Primul membru cooptat în trupă a fost basistul Marty Popescu. A urmat chitaristul Adrian Ilie, dar acesta a plecat apoi la IRIS, astfel că în DOMINO apare un alt chitarist, fost coleg cu Chifiriuc în CURTEA VECHĂ NR. 43, Bogdan Stănescu, care avea să rămână în DOMINO până la desființarea trupei. Supergrupul preconizat a fost completat de toboșarul Radu Mihai Răducanu (ex – CURTEA

Coperta single-ului DOMINO

418 VECHE NR. 43). În această componență, DOMINO reprezenta un caz particular printre formațiile underground românești, într-un moment în care majoritatea trupelor de succes cântau hard rock. În ciuda faptului că mare parte dintre cronicari de specialitate consideră că DOMINO se încadrau stilistic în mișcarea punk, Sorin Chifiriuc neagă evidența, declarând în mai multe rânduri că era vorba despre o fuziune între southern rock și new wave. Primul material discografic al formației DOMINO apare în 1982, un disc single: „La drum” / „Totu-i numai pentru noi”.

DOMINO participă la ediția a IV-a a Festivalului Club A, iar „Prefață”, pe versurile lui Tudor Arghezi, va apărea pe albumul colectiv „Club A”. Celelalte piese prezentate în concurs au fost „Sensul luminii”, „Cântec pentru la toamnă” sau „Imn – proiect”, o mai veche compoziție a lui Sorin din perioada CURTEA VECHE NR. 43. Cum cea mai populară trupă underground a momentului, IRIS, nu fusese admisă în concurs, DOMINO va câștiga Premiul de „Popularitate” și Premiul al II-lea pentru „Interpretare”.

Va urma un șir lung de concerte prin cluburile bucureștene, apoi la Sala Polivalentă și câteva turnee prin țară. Vara anului 1981 avea să fie petrecută pe litoral, la Costinești, alături de COMPACT, HOLOGRAF și METROPOL. Cum Marty Popescu se întoarce în trupa IRIS, locul său în DOMINO este preluat de Jean Obrejean. După ce vor participa la Festivalul Studentesc de Muzică Rock, Jazz și Folk de la Craiova din 1982, unde vor câștiga un nou premiu, DOMINO se desființează, Sorin Chifiriuc fiind cooptat în formația SFINX.

O altă trupă percepută drept adeptă a punkului a fost formația lugojeană BETTA. Show-ul prezentat de Marius Danciu (solist vocal), chitariștii Iosif „Ocsi” Egri, Walter Mergle și Alexandru „Boița” Perin, Lucian Ciuchitul (clape, flaut), Ilie Zamă Adrian (chitară bas) și Alioșa Barcsok (tobe) avea elemente inspirate de formațiile punk. Din păcate, BETTA au avut o singură apariție discografică, pe albumul „Formații Pop III”, apărut în anul 1978, cu piesa, „Lae Chioru”, o baladă haiducească în stil PHOENIX. Din compozițiile lor mai amintim „Fata cu ochi de gheață”, „Tinerețe” și „Grâul pâinii”.

Capitolul IV

SITUAȚIA CA O PARAFRAZĂ⁸¹

1986 – 1989

⁸¹ Aluzie la piesa cu același titlu, text și muzică: Mircea Florian.

Dictatura ceaușistă a luat forme aberante în momentul în care s-a decis achitarea, cu orice sacrificii, a datoriei externe⁸², asta și în condițiile în care se făceau și „pomenei” politice către fronturile populare de eliberare de sub jugul colonial al unor țări africane.

Plata datoriei externe a fost suportată de populație, care a trebuit să strângă cureaua și să facă față raționalizării hranei, a benzinei, a apei calde și a consumului de curent electric. S-au reintrodus cartelele pentru pâine și alte alimente, automobilele circulau în zilele cu soț sau fără soț, în funcție de cifra cu care se termina numărul de înmatriculare, programul TV s-a redus la două ore pe zi, noaptea se întrerupea alimentarea cu apă, iar oprirea curentului devenise obișnuință.

Nici natura nu ținera cu cetățeanul de rând. Anul 1986 începe cu o iarnă grea, cu depuneri abundente de zăpadă și un ger cumplit, apoi, pe 26 aprilie, are loc accidentul nuclear de la Cernobîl, ascuns de autorități publicului larg și, colac peste pupăză, pe 31 august, puțin după de miezul nopții, are loc un cutremur de 7,1 grade pe scara Richter, în care sute de persoane au fost rănite și alte mii de gospodării afectate.

Raționalizarea produselor și a serviciilor era însoțită de un proces de ideologizare excesivă, prin promovarea culturii comu-

⁸² Ceaușescu a devenit obsedat de ideile returnării datoriei externe contractate în Occident și de construire a unui palat (Casa Poporului) cu dimensiuni uriașe. Acestea au dus la crize de aprovizionare cu alimente și bunuri de larg consum. După 1984, în ciuda unor ani buni din punct de vedere agricol și a unei producții mari de alimente, a fost introdusă raționalizarea alimentelor de bază (ca un „mijloc de reducere a obezității”). Pâinea, laptele, untul, uleiul comestibil, zahărul, carnea de porc, vită și de pui au fost raționalizate până la căderea regimului comunist în 1989, iar rațiile au scăzut neîncetat. În vreme ce cea mai mare parte a mărfurilor de calitate erau exportate, pe piața internă ajungeau de cele mai multe ori mărfurile refuzate la export. Banii obținuți din exporturi erau folosiți la plata datoriei externe și, după achitarea ultimei rate, la continuarea industrializării forțate. (Wikipedia)

424 niste de masă. Astfel, în ciuda raționalizării consumului de hârtie, publicațiile de propagandă precum „Scânteia” sau „Scânteia tineretului” aveau tiraje excesive comparativ cu cele ale publicațiilor de divertisment. Tiraje de sute de mii de exemplare aveau și broșurile, și cărțile referitoare la politica partidului comunist sau la cuvântările „tovarășului”. Acestea erau însoțite de tone de volume de poezie sau literatură proletcultistă, Corneliu Vadim Tudor, Adrian Păunescu, Eugen Barbu sau Dumitru Popescu având tiraje mult mai mari decât alți autori.

Cultura comunistă de masă era prezentă și în creația muzicală, atât în cea simfonică, cât și în muzica ușoară și în muzica rock. Inaugurat în 1976, Festivalul Cântarea României, având nume inspirat de poemul omonim al lui Alecu Russo, era definit ca un „festival al educației și culturii socialiste, amplă manifestare educativă, politico – ideologică, cultural artistică de creație și interpretare, menită să îmbogățească și să diversifice viața spirituală a țării, să sporească aportul geniului creator al poporului român la patrimoniul cultural național și universal.”⁸³ Festivalul, care avea o etapă de masă, una județeană sau între sectoarele capitalei, una interjudețeană și finala republicană, avea o secțiune pentru artiști profesioniști și una pentru artiști amatori, și s-a bucurat la primele ediții de un real succes, participarea la fiecare ediție în parte depășind un milion de persoane. Conform statisticilor, la prima ediție „s-au format 6.500 de formații de teatru, cu un număr de 65.000 de membri, 8.400 de brigăzi artistice, 5.094 de echipe de muzică populară, 106 formații de muzică de cameră sau 1.757 de echipe în secțiunea muzică ușoară”.⁸⁴ Motivul real al înființării festivalului a fost înlocuirea artei culte cu arta populară, singura care în viziunea conducătorului trebuia sprijinită. Aceasta a dus la apariția și promovarea unor false valori, iar de la o ediție la alta, cultul personalității s-a întetit, astfel că festivalul celor mulți a devenit mai mult o odă conducătorului „mult iubit”.

⁸³ Călin Hentea – „*Ghiveciul propagandistic comunist, iluzia libertății și șopârlele studențești*”, revista „*Historia*”.

⁸⁴ Cătălin Olteanu – „*Cântarea României, un simulacru de cultură în comunism*”, ziarul „*Evenimentul Zilei*”, 9 iulie 2016.

Dacă în primul deceniu de ceaușism nu s-au înregistrat proteste sociale organizate, exceptând o manifestație studențească din seara de Crăciun a anului 1968, încheiată cu arestarea temporară a unor studenți și internarea Anei Șincai, considerată instigatoarea grupului, la Spitalul de Psihiatrie, după 1976 asistăm la mai multe situații în care mișcările greviste produc îngrijorare partidului unic. A fost mai întâi greva minerilor din Valea Jiului din 1 – 3 august 1977, declanșată de faptul că în ciuda crizei energetice mondiale și a cutremurului, Ceaușescu nu a fost de acord cu scăderea cifrelor de plan. Ba mai mult, potrivit legii nr.3/1977, s-a mărit vârsta de pensionare a minerilor de la 50 la 52 de ani, iar programul de lucru a fost mărit de la 6 la 8 ore. Greviștii de la mina Lupeni au încetat lucrul și au solicitat prezența secretarului general. La venirea lui Ceaușescu, acesta a reușit să dezamorseze greva, dar au urmat represiuni, procese penale, destituiri atât pe plan local, cât și la guvern, infiltrarea de securiști, falși mineri, astfel că în Valea Jiului s-a instaurat teroarea.

Au urmat alte revolte pe platforma industrială din Cluj-Napoca, în campusul universitar din Iași, revolta studențească din 17 – 18 februarie 1987, când, într-o iarnă geroasă, fetele de la căminele din Pușkin, desperate că nu aveau apă caldă și, în plus, cu prizele sigilate în camere, i-au aliat pe studenții din campus și au organizat o demonstrație la care s-au raliat și muncitorii de la uzinele Nicolina și, cea mai puternică, revolta muncitorească din 14 noiembrie 1986 de la Brașov. Toate aceste revolte, desfășurându-se în centre universitare, au produs o puternică impresie asupra studenților și muncitorilor care făceau parte din formațiile rock, unii dintre ei fiind participanți activi la evenimente, ceea ce a dus la radicalizarea muzicii și introducerea de mesaje „subtile” în textele pieselor.

În ultimii ani de comunism, din punctul de vedere al muzicii rock, trăim un paradox. Deși autoritățile nu priveau cu ochi buni anumite curente muzicale, care din punctul lor de vedere produceau dezordine și haos, cum erau hard & heavy, punkul sau metalele extreme, totuși au scăpat „frâul”, astfel că numărul trupelor care mergeau pe aceste drumuri muzicale a crescut în mod exponențial.

Exista și o oarecare explicație. După interzicerea cenaclurilor Flacăra și Scânteia Tineretului, cineva „de sus” a remarcat că tinerii trebuiau cât de cât supravegheați și asta nu se putea realiza decât dacă reușeai să-i aduni într-un loc public.

În plus, majoritatea tinerilor erau angrenați pe numeroasele „șantiere ale patriei” și, dacă exista ceva care ridica productivitatea muncii, era absolut necesar să fie speculată situația. Cea mai mare parte dintre muzicieni lucrau, la rândul lor, puțini fiind cei care trăiau doar din activitatea muzicală. Adrian Ilie sau Amedeo Bolohoi lucrau la centrul de calcul al I.O.R., Mugurel Vrabete s-a dus să-și ia în primire postul primit la repartiție, de arhitect stagiar la Alba Iulia, iar în perioada de ascensiune a formației HOLOGRAF, toți componenții trupei care s-au prezentat la posturi mergeau la serviciu zi de zi, iar apoi făceau naveta Craiova – București sau Pitești – București și retur, pentru a participa la repetiții sau concerte.

În aceste condiții, pasiunea pentru rock presupunea absențe nemotivate de la serviciu, muștrări sau înțelegeri tacite cu șeful, răsplătite cu băuturi fine sau cartușe de țigări cumpărate pe piața neagră. Muzica devenise deja o pasiune costisitoare, cheltuielile cu instrumentele, închirierea sălii de repetiție, transportul sau diferitele atenții pentru șefi depășind cu mult salariul.

Consiliul Culturii și Educației Socialiste scăpase definitiv situația din mână, astfel că textele pieselor prezentate în concerte erau avizate mai mult formal, singurele texte care erau puricate atent fiind doar cele care apăreau pe discuri la Electrecord sau cele ale melodiilor difuzate la radio. Ori aici era destul de simplu de făcut o listă a formațiilor care nu puneau probleme, pe care să le chemi la înregistrări. Cam așa se explică faptul că o mare parte din trupele cu priză la public nu au apărut pe discuri sau nu au fost difuzate la radio, apărând în schimb discuri cu trupe insignifiante, dar care respectau directivele.

Ceilalți erau lăsați să cânte în cluburi, fiind totuși atent supravegheați și taxați cu suspendări pe perioade mai scurte sau mai lungi de timp. Cei care au recidivat au fost suspendați definitiv, dar reveneau în scurt timp sub un alt nume de trupă, iar „telefonul fără fir” al fanilor rock funcționa foarte bine, astfel că încă de la primele concerte sub noul nume succesul formației respective era asigurat.

Zona de Vest a țării a continuat să dea o serie de trupe interesante, cu priză atât la publicul din zona aferentă județelor Caraș-Severin până în Bihor, cât și la publicul bucureștean sau din alte zone ale țării. Astfel, în Timișoara s-au afirmat o serie de formații noi, precum CELELALTE CUVINTE, alcătuită din orădenii aflați la studii pe malul Begăi, CARGO, IMPACT, AMALA, NORD, CARDINAL, FOILETON, ABRA sau SURVOLAJ, care au devenit în scurt timp cunoscute pe plan național, altele precum AUTOSTOP sau METAMORF mai mult pe plan local. Este interesantă diversitatea de stiluri ce caracteriza formațiile timișorene: hard & heavy, folk rock, etno rock balcanic, rock psihedelic sau chiar punk. Dintre celelalte formații din zona de VEST, de succes în perioada la care ne referim, amintim PACIFIC din Arad, LOGIC din Lugoj, ECHINOX în Orăștie, GRUP 2005 în Turnu Severin, PRIMA LINIE în Petroșani, SILEX în Bocșa, ALUTUS în Brad, și, bineînțeles, formațiile orădene PE CONT PROPRIU, MODUL, ODEON și PODIUM.

Din zona de Nord, care se întinde din Satu Mare până în județul Botoșani, remarcăm formațiile PREFIX 990 și ORIZONT din Bistrița, TRANZIT din Câmpulung Moldovenesc, CONTRAST și RODAJ din Suceava.

În zona centrală, care cuprinde aria delimitată de județele Cluj, Sibiu, Brașov și Harghita, s-au afirmat în anii '80 multe formații de valoare cunoscute pe plan național. În Cluj avem SEMINAL M, COMPACT, cu dizidența COMPACT C, KAPPA, TRANS EXPRESS, RODION G.A., SUPERTRANS, cărora li se adaugă trupele HELLION, CRAFT, REVOX, RIVAL sau SISTEM. TELEGRAF din Turda și SUNET TRANSILVAN din Dej sunt alte două formații afirmate în apropiere de Cluj. În aceeași zonă din centrul României găsim MASS MEDIA și OXIGEN, la Alba Iulia, RIFF, STEREO și ASSIRIS la Sibiu, CONEXIUNI, EXPERIMENTAL, ACADEMIC GROUP și PANSAMENT la Brașov. Nici județul Mureș nu a dus lipsă de „rockăreală”. La Târgu Mureș activau AUTOSTOP MS, POLIFON, TORNADO, MEDIUM și RELAX, la Reghin ȘAPTE PAȘI, DE ALTO și PROGRESIV MS, la Luduș RADICAL, iar la Târnăveni ICAR. În județele Harghita și Covasna întâlnim FAIR PLAY, PRIM PLAN, ROLL și TRAKTO ROCK, în Miercurea Ciuc KRONOS, în Odorheiu Secuiesc ORION, și STYLTON în Tușnad.

Existența a două festivaluri de tradiție, Top T Buzău și Bacău Rock, au făcut ca în zona de Est trupele să se concentreze în jurul celor două municipii. Astfel, la Buzău au activat peste 20 de trupe, cele mai cunoscute fiind DEMOS, PROBA DE MICROFON, SIMPLEX, SPECTRUM, ALTER EGO, ANOTIMP, MICRON, COSMOS sau ECHINOX, iar la Râmnicu Sărat LASER, RS 975 și VITAMINA ROCK 975. În Bacău s-au afirmat ROCKADA, TELEX, AD HOC, MODUL, ARLECHIN și RECORD, în Onești MIORIȚA, în Focșani PROGRESIV '74 și EVOLUTIV, iar în Piatra Neamț PLUS INFINIT și LOTUS. În mod ciudat, în Iași, care dăduse în perioada precedentă o serie de trupe importante, activitatea nu a mai fost la fel de susținută, astfel că nu putem bifa decât EGO, EPITAF și TITAN. Remarcăm PHOEBUS și SPRINT în Galați, ACCENT, EFECTIV ADN și CROSS în Tulcea, ACUSTIC și STRESS în Constanța, IMPULS și VIVAT în Mangalia, BISS în Măcin, MEDUSA în Medgidia, ALTFEL în Slobozia și TEST la Urziceni.

Activitatea rock a fost ceva mai săracă în zona de Sud, unde trupele sunt concentrate în jurul celor trei orașe care organizau festivaluri rock. Astfel, în Craiova, unde se organiza Festivalul Jazz, Rock și Folk, remarcăm REDIVIVUS, MAGAZINUL DE MUZICĂ, HAZARD, SENS UNIC, CAZINO, EXCLUSIV, IMPULS sau S.O.S. În Râmnicu Vâlcea, cu festivalul Constelații Rock, amintim de PARADOX, ANTRACT, CRONOS, POST SINCRON, ZONA și revenirea formației LOTUS, iar în Câmpulung Muscel, gazda Festivalului Posada Rock, GETIC, PULS și PROPULS. Rockul ploieștean se mândrea cu ROGVAIV și GENEZE, cel târgoviștean cu CROMDIOXID și PAS INFINIT, iar la Moreni activa formația TERRA. Tot în zona de Sud avem ASTERISC, trupă ce și-a schimbat numele în KARMA, la Balș, TORENT la Alexandria, REPLICA și RETRO ROCK la Pitești.

Cât despre București, aici găsim o activitate furibundă, cu zeci de trupe: AMFITEATRU 36, ANA, ASTERISC, ATTIS, AXON, BUCIUM, CREPUSCUL, DOCHIA, FLOARE ALBASTRĂ, FLORIAN DIN TRANSILVANIA, FUNDAL, GONG, HOLOGRAF, INCOGNITO, INTERVAL, IRIS, JAD, JOC SECUND, KRYPTON, LABIRINT, MUNICIPAL, NUMĂRUL UNU, OCTAVE, PASTEL COLOR, PRO ROCK, QUARTZ, ROATA, ROCK ERA, ROND, SENS, SISTEM, SPRINT, TECTONIC, TELEFON, TELEGRAF, TEST, TIMPURI NOI, TOTUȘI, TRANSILVANIA, ULTIMUL CAPITOL, VOLTAJ, VOLTAJ 88 și VOUĂ.

După plecarea lui Adrian Ilie, IRIS activează cu doi chitariști, Mihai Alexandru (ex – SUI GENERIS, QUO VADIS) și Valter Popa (ex – STROP), care, alături de Cristi Minculescu, Doru Borobeică și Nelu Dumitrescu, duc mai departe faima trupei care devenise la un moment dat un simbol al rebelilor din rockul românesc. Totuși, muzica trupei nu mai sperie autoritățile ca altădată, astfel că, deși au mai avut parte de ceva suspendări legate de incidentele de la concerte, primesc relativ ușor aprobările pentru noi înregistrări discografice.

Albumul „IRIS II” a fost înregistrat în perioada decembrie 1986 – ianuarie 1987. Coperta realizată de Alexandru Andrieș reprezenta de fapt silueta lui Angus Young de la AC/DC, lucru care a scăpat cenzurii. „Tot zbor”, „Doar amintirea” și „Lumea vrea pace” erau compuse de Nelu Dumitrescu, „Strada ta”, „În parc” și „Zi și noapte” de Cristi Minculescu, iar „Frumusețea ta” și „Ultima toamnă” de Mihai Alexandru. Toate textele sunt semnate Cristi Minculescu. La înregistrarea acestui album a contribuit și Mihai Miculescu (clape).

Câteva luni mai târziu, în noiembrie – decembrie 1987, este înregistrat un al treilea album, „Nu te opri!”. Cristi Minculescu apare cu 3 compoziții, „Uită tot ce-a fost”, „Floare de iris” și „Eu și cu tine”, semnând, pe lângă textele pieselor respective, și pe cele ale compozițiilor lui Nelu Dumitrescu, „Viața e totul” și „Ore târzii”, și Doru Borobeică, „Bolta nopții”. Mihai Alexandru este compozitorul și textierul piesei „Ploaia de vise”. Surpriza vine din partea producătorului discului, Romeo Vanica, care este autorul piesei ce dă titlul albumului, „Nu te opri!”.

După un concert susținut pe 19 aprilie 1988 la Miercurea Ciuc, trupa este amenințată cu suspendarea definitivă. Incidentul a fost provocat de cei care nu au reușit să pătrundă în sala de spectacole, care era arhiplină, astfel că aceștia au protestat în stradă și au incendiat o mașină din dotarea miliției. Într-un final

430 fericit, s-a demonstrat că vina a aparținut organizatorilor, astfel că după trei luni, pe 13 august 1988, IRIS revine pe scenă. Decembrie 1989 avea să-i găsească pe membrii trupei IRIS tot în studioul Tomis, acolo unde înregistrau cel de-al patrulea album, care va apărea în cursul anului 1990.

VOLTAJ revine în atenția publicului în 1986, când Adi Ilie (chitară, voce) colaborează cu vocaliștii Bogdan Cristea (ex – QUARTZ), apoi constănțeanul Cristian Ilie „Trântoru”, chitariștii Amedeo Bolohoi (ex – QUARTZ) și Cristi Marinescu (ex – QUARTZ, HARAP ALB), basiștii Dan Mateescu (ex – QUARTZ), Doru Borobeică și Doru Istudor „MS” (tobe, ex – HARAP ALB, JAD). Cu „Trântoru” solist vocal, VOLTAJ câștigă Locul I la festivalurile de la Craiova și Râmnicu Vâlcea, precum și un premiu al organizatorilor la Trofeul Top '86 de la Teatrul de Revistă Constantin Tănase, acolo unde Adrian Ilie este desemnat „Cel mai bun chitarist” al anului 1986, și unde prezintă noile compoziții, „Lumina păcii” și „De ce nu-mi vii?”. Pe 18 octombrie 1986, VOLTAJ susține un concert de excepție la Sala Polivalentă. Curând, Adi Ilie va renunța la activitatea muzicală și, timp de un an și jumătate, va aștepta viza pentru plecarea sa definitivă din țară. În martie 1988 va cânta cu „noul” VOLTAJ într-un concert de rămas bun la Sala Polivalentă.

Fără Adi Ilie, VOLTAJ își continuă activitatea în formula Cristian Ilie „Trântoru” (solist vocal), înlocuit la un moment dat de Cristi Ioniță „Zăpadă” (ex – METROCK), Cristi Marinescu „Porta”

VOLTAJ

(chitară), Amedeo Bolohoi, care revine la QUARTZ, fiind înlocuit de Manuel Savu (chitară), Dan Mateescu (chitară bas) înlocuit și el cu Doru Borobeică „Boro” (ex – IRIS), Doru Nicolae Istudor „MS” (tobe) și un clăpar, Eugen „Brebu” Sălceanu (ex – IRIS). În 1987, piesele „Alerg”, „În calea norilor”, „Tu, doar tu”, „Arc peste timp” și „Voi fi din nou al tău” sunt înregistrate la Radioteleviziune.

Între „M.S.” și „Porta” pe deoparte, și „Manu”, „Boro” și „Brebu” de cealaltă, apar anumite disensiuni, astfel că trupa se desparte în VOLTAJ, primii doi, împreună cu „Trântoru”, Vladimir „Grilă” Negoescu (chitară) și Marin Teodor (chitară bas) și VOLTAJ 88, ceilalți trei cu Bogdan Cristea (voce) și Florin Ionescu (tobe). În vara anului 1988 exista și un al treilea VOLTAJ, condus de Amedeo Bolohoi.

Numele VOLTAJ a continuat să fie disputat timp de mai mulți ani, dar urmașa de drept a formației înființate de Adi Ilie este considerată cea a lui „M.S.”. Un hit compus de „Grilă”, „Cenușă și diamant”, va intra în topurile de specialitate și va fi difuzat frecvent în emisiunile radio. Alte piese înregistrate la radio sunt „Ochii tăi” și „Marea e un dar”. Cum „Porta” plecase deja la ROȘU ȘI NEGRU, iar „Grilă” și Marin Teodor vor pleca și ei, în trupă apar Gabi Constantin „Porcus” (chitară, ex – STROP) și Vali Ionescu „Prunus” (chitară bas). VOLTAJ sunt invitați la Tim Rock 1989 și efectuează turnee în țară împreună cu METROCK și KRYPTON, după care vor fi suspendați, revenind abia după evenimentele din decembrie 1989.

Din nefericire pentru HOLOGRAF, venirea lui Dan Bittman și a lui Marty Popescu coincide cu îmbolnăvirea lui Mihai Pocorschi, care face hepatită și se retrage din grup. Locul său este luat de Nuțu Olteanu (chitară solo, voce, ex – IRIS), cei trei nou-veniți, împreună cu Tino Furtună și Edy Petroșel intrând în 1987 în studiourile Electrecord pentru înregistrarea albumului „Holograf 2”.

Melodiile fuseseră compuse înainte de modificările de componență apărute în trupă, astfel că „Umbre pe cer”, „Luminile rampei”, „Balada pescarului amator”, „Lumea de vis” sau „Vino”, care sunt și hiturile albumului, plus încă două piese, sunt compuse de trioul Furtună – Petroșel – Pocorschi, ultimul semnând și textele. Singurul hatâr făcut producătorului albumului,

432 Romeo Vanica, este includerea pe disc a compoziției sale, „Viața va învinge”, pe un text de Dan Verona.

Este momentul în care membrii trupei hotărăsc să se dedice 100% activității muzicale, renunțând la posturile pe care le aveau pe la diverse instituții, așa că își îmbunătățesc dotarea tehnică și petrec vara la Costinești, unde compun piese noi, și apoi încep un lung turneu național. Urmează concerte internaționale în Bulgaria, Polonia, Coreea de Nord și URSS, alte turnee în țară și veri petrecute la Costinești, cu Iulian Vrabete (chitară bas) în locul lui Marty Popescu, plecat în străinătate. Albumul „Holograf – III” apare în anul 1988 și reprezintă un vârf de vânzări pentru HOLOGRAF. Albumul a fost înregistrat în perioada februarie – mai 1988, cele șapte piese de pe album fiind compoziții colective. „Te voi iubi mereu”, „Speranța din sufletul meu”, „Visul meu din zori”, „Pași spre viitor” și „În loc de bun rămas” se află printre preferințele redactorilor emisiunilor radio, astfel că vor intra în topurile de specialitate și se vor bucura de o bună mediatizare.

Activitatea formației ROȘU ȘI NEGRU continuă în 1986 cu un turneu în China. În 1987 este cooptat Valentin Stoian la clape. În aceeași perioadă, ei vor face multe turnee în țară și în străinătate (Bulgaria, URSS și Norvegia). Vor avea și o filmare pentru Revelion '88 la TVR, cu piesa „Joc în doi”.

Înregistrat în 1987 și lansat un an mai târziu, albumul fără titlu, pe copertă apărând doar numele formației, este cunoscut sub numele dat de prima piesă, „Semnul tău”, compusă de Liviu Tudan, care este și autorul melodiilor „Când pleci tu”, „Joc în doi” și „Să cerem soarelui lumina”. Adrian Ordean este creditat cu cinci compoziții: „Mâine”, „Te aștept să vii”, „Nu te opri”, „Cu fiecare vis” și „Gândul meu liber”. Componenta trupei la acel moment era Liviu Tudan (solist vocal, chitară bas, clape), Adrian Ordean (chitară solo, voce), Dan Creimerman (chitară bas, clape, voce), Cornel Cristei (clape) și Dorel Vintilă Zaharia (tobe).

În 1988 trupa se sparge: Adrian Ordean pleacă la COM-PACT, Valentin Stoian la KRYPTON, Dorel Vintilă Zaharia emigrează în Suedia, iar Cornel Cristei se angajează ca dirijor al orchestrei teatrului din Oradea. După un an, Liviu Tudan reîncepe munca alături de noi membri: Cristi „Porta” Marinescu (chitară solo),

Laurențiu Simionescu (chitară ritm, ex – SUI GENERIS), Emanuel Gheorghe „Fisă” (CLAPE, ex – SUI GENERIS) și Florin Ionescu „Dog” (tobe, voce, ex – ICAR). Astfel vor fi înregistrate „Val de mare”, „La țărmul unei amintiri” și „Imagini de vis”.

Unul dintre muzicienii de mare talent care la sfârșitul anilor '80 și-a pregătit mâna pentru deceniile următoare încununată de succes este Octav Teodorescu (chitară, voce). În noiembrie 1985 este membru fondator al formației VIS, împreună cu Nicușor Anghel (chitară, voce), Aurel Stanciu (chitară bas, voce) și Nelu Iamandi (tobe, voce). Într-o mare de trupe hard & heavy sau new wave, VIS era o trupă de soft rock melodic, influențată de DIRE STRAITS. Piesele „Visătorul”, „Un gând aprins de dor”, și „Aprinde-n inimi o rază” aveau texte cuminți și au fost înregistrate în martie 1987 la Radio România. Urmează fluctuații de componență, soldate în aprilie 1988 cu un duet alcătuit din Octav și Stanciu, pentru înregistrări fiind folosită de acum percuția electronică. Totodată, se modifică și orientarea muzicală, către hard rock progresiv de factură melodică. În martie 1989 grupul imprimă piesele „Stropi de senin” și „Miezul planetei”, iar cu această ocazie denumirea trupei este schimbată în OCTAVE.

Părăsind grupul SFINX, Sorin Chifiriuc înființează în 1988 formația ROATA, unde colaborează cu Elena Perianu (clape, tobe) și Valentin Badea (chitară bas). Ca de obicei, drumul ales de Sorin este unul total nonconformist, chiar și numele nefiind ales întâmplător, el simbolizând soarele sau forma horei românești. Debutul trupei se produce pe 14 decembrie 1988, la Arhitectură, uimind pe cei prezenți datorită muzicii avangardiste compuse de Chifiriuc, motiv pentru care trupa va avea atât fani devotați, cât și detractori. În cursul anului 1989 ROATA se află în studiourile Electrecord, unde înregistrează patru piese: „Gheorghe, Gheorghică, Giorgi”, „Cum ar trebui”, „Cântec de la 23 încoace” și „Până în zori”.

Anul 1986 găsește formația BAROCK în topul Radio Vacanța cu piesa „Vei uita”. Activitatea trupei suferă anumite fluctuații de personal cauzate de faptul că o parte dintre componenții de bază aveau serviciu. Doi dintre membrii fondatori, Mihai Ghiță și Florin Turcu, părăsesc formația, fiind înlocuiți de Cătălin Pinte

434 și Lucian Blaga (clape). După multe modificări de componență, la sfârșitul anilor '80, formația se reorganizează până la formula stabilă cu Viorel Pascu (chitară bas, voce), Cătălin Pinteș (tobe), Cătălin Chiorescu (chitară, ex – SPRINT), Lucian Blaga (clape), Dan Oancea, Luminița Scordaliu și Mihaela Trifu (soliști vocali).

SAVOY rămâne preferata Electrecordului și a Consiliului Culturii și Educației Socialiste, care în cazul altor trupe studiau textele melodiilor și luni de zile, venind apoi cu sugestii de modificări care nu aveau nicio legătură cu mesajul inițial al piesei, aici aprobările fiind date pe loc.

„Eu sunt ca viața” (1985) este un album care se folosește din nou de textele lui Cornel Vadim Tudor și George Țărnea. Piese compuse de Marian Nistor sunt „slăgăroase”, se încadrează în ceea ce presupunea „cultura comunistă de masă”, subordonându-se melosului popular și au ceva succes la publicul agro – muncitoresc: „Într-un sat de pescari”, „Balanța iubirii”, „Silvia” sau „Vorbește-mi de dragoste”. Componența trupei este aceeași, „milenară”: Marian Nistor (solist vocal), Ionel Orban (clape), Ionel Samoilă (chitară bas), George Mitrea și Nicolae Rotărescu (percuție, voce).

„Floarea dorului” (1986) este realizat sub impresiile turneului în URSS și Republica Moldova, astfel că găsim și o piesă compusă de Ion Aldea Teodorovici pe versurile lui Grigore Vieru, „Până la lacrimi”. Celelalte piese sunt compuse de Marian Nistor, în stilul facil cu care ne obișnuise, „Adio”, „Dor de primăvară”, „La Steaua”, „Până la lacrimi” bucurându-se de o bună primire din partea fanilor SAVOY. Dar mai era oare ceva rock în melodiile SAVOY?

Înregistrat în septembrie 1987, „Ultimul romantic” (1988) este un album al cărei muzică este influențată în mare parte de poezia lui Sandu Ștefănescu. De remarcat sunt piesa care dă titlul albumului, „Iulia”, „Ochi albaștri”, pe versuri de George Călinescu, și „Poștaș fără noroc”. Se pare că Vadim a dispărut, dar nu vă bucurați. Pe ultimul album predecembrist al formației SAVOY, „Garoafa albă” (1989), revine poezia lui Corneliu Vadim Tudor: „Septembrie”, „Duminică” și „Adio prieteni de-o seară”. Un album de „inimă albastră”, de pe care mai remarcăm piesele „An-

gela” și „În așteptarea ta”, precum și colaborarea tânărului Radu 435 Nistor, fiul lui Marian.

La Școala de Muzică din Râmnicu Vâlcea, în 1984, la inițiativa lui Paul Cătușanu „Bobiță” (chitară bas, voce) și a fraților Cristian Iordan (chitară) și Zelu Iordan (tobe), s-a înființat MINIPARADOX, unul dintre profesorii lor, chitaristul Daniel Nicolaescu, fiind component al formației PARADOX, cea mai cunoscută grupare rock vâlceană a momentului. Debutul proaspetei trupe s-a produs de Ziua Femeii a aceluiași an. După un timp s-au gândit să se numească ZIG ZAG, dar venind la București să înregistreze niște piese pentru Radio România, au avut surpriza să constate că numele nu corespundea politicii PCR, așa că se vor numi ANTRACT, după titlul unei reviste de teatru care era aruncată pe o masă. Cu acest prilej este înregistrat și un prim hit, „Rockul primăverii”.

ANTRACT

În 1985 trupa se întărește cu Tibi Cioacă (clape), sunt primiți în Cenaclul Flacăra și participă la festivalurile rock Constelații Rock '86 – Râmnicu Vâlcea, Posada Rock '86 – Câmpulung Muscel (Premiul al III-lea) și Posada Rock '87 – Câmpulung Muscel („Marele Premiu”). Succesele ANTRACT aveau însă să curgă după 1990.

În toamna anului 1983, la Casa Studențească Brașov, Marcel Boca (chitară solo), care este „nașul” trupei, împreună cu Florian Stoica (solist vocal), Stelian Pavel (chitară bas), Junger

436 Ramiro (clape), Victor Lenghel (tobe) pun bazele unei trupe hard rock, CONEXIUNI, care, în ciuda greutăților întâmpinate, rezistă pe baricade vreo trei decenii. Și așa cum s-a obișnuit întotdeauna la trupele rock de la noi, acestea se remarcă mai întâi prin modificările de componență. Lucian Murzea (chitară bas) și Gabi Isac (chitară) trec meteoric prin trupă, ultimul înființându-și apoi propriul grup, AXIOME. Componența CONEXIUNI se stabilizează prin 1985, an în care va câștiga Locul I la Festivalul Constelații Rock '85 – Râmnicu Vâlcea, unde Florian Stoica este desemnat „Cel mai bun solist vocal”, și tot Locul I la Top T – Buzău în același an.

Primul hit CONEXIUNI a fost „Fachir valah”. Sunt invitați apoi la mai multe manifestări studențești și festivaluri rock și, în urma succesului obținut, sunt chemați să înregistreze câteva piese la Radiodifuziunea Română. Un nou hit devine „Fosta iubire”, care urcă până pe Locul al II-lea în topul revistei „Săptămâna”, urmat la câteva luni de „Ziua”, Locul I în același top. Alte premii: Primăvara Baladelor '86 (Premiul de „Popularitate”), Festivalul Artei și Creației Studențești '86 (Locul al II-lea) și '87 (Locul I), Top T'86 – Buzău (Locul I și Premiul de „Popularitate”), Conexiuni Rock – Cluj Napoca '89 (Locul al II-lea).

CONEXIUNI

După un an, tânărul Mihai Pascu, încă elev, ia locul lui Pavel Stelian. Dar în mai 1987 are loc un eveniment care pare să spună gata CONEXIUNII: Florian și Marcel termină facultatea și trebuie să se prezinte la post, Mihai pleacă în armată, iar Ramiro pleacă definitiv în Germania. Este organizat și un concert de adio al formației, unde sunt invitați COMPACT și Dida Drăgan. Rămas singur, Victor întreține spiritul trupei concertând sporadic cu diverși muzicieni. Printre piesele de rezistență, amintim „A fost odată”, „Proverb” sau „Amintirea unui vis”.

Una dintre trupele clujene care a luat premii la toate festivalurile rock la care a participat a fost KAPPA. Inițiativa înființării ei a aparținut fraților Alik (clape) și Serghei Dascălu (chitară bas), care i-au convins pe Sandy Deac (chitară solo, clape, voce) și pe Janos Kertesz (tobe) să se alăture acestui proiect afiliat Universității de Medicină și Farmacie Cluj-Napoca. Debutul scenic s-a produs pe 9 martie 1986, la Casa Studenților clujeană.

După câteva luni se produc primele modificări de componență cauzate de plecările lui Serghei și Janos, astfel că Alik trece pe chitară bas, la clape vine Peter Halmagyi, iar Laszlo Csaba „Puiuț” devine toboșarul trupei. Tot atunci, din punct de vedere muzical, KAPPA se orientează spre rockul progresiv.

KAPPA

În perioada 1986 – 1989, KAPPA a luat toate Marile Premii sau Premiul I la festivalurile la care a participat: Constelații Rock – Râmnicu Vâlcea, Primăvara Baladelor, Festivalul Artei și Creației Studentești, Posada Rock sau Top T Buzău, primul premiu fiind obținut la câteva luni de la înființare, Locul I la Top T – Buzău '86. Primul hit al trupei, „Lumina lunii”, compus de Sandy și Alik, a fost difuzat intens de Radio România. Din 1987, în KAPPA activează și un al doilea chitarist, Iosif Leonard „Yogi”, iar trupa va apărea la TVR. Alte piese de rezistență din repertoriul KAPPA au fost „Balada sunetistului” și „Am nevoie de tine”.

”

Am făcut imprimări la Radio România și piesele „Am nevoie de tine” și „Lumina lunii” au ajuns pe primul loc în topul revistei „Săptămâna”. Ne doream foarte mult să avem măcar jumătate de față de disc la Electrecord, dar ni s-a transmis clar cam cât voiau șpagă pentru asta. Oricum nu aveam acei bani și în cele din urmă evenimentele s-au precipitat, venind Revoluția din 1989.

Sandy Deac

Tiberiu Fărcaș – „Clujenii de la KAPPA, primul album de rock progresiv după 30 de ani!”

site-ul ClujulCultural.ro, 21.01.2015

Formația COMPACT și-a continuat activitatea de succes, din toamnă până-n primăvară efectuând lungi turnee în țară sau peste hotare, iar din primăvară până-n toamnă susținând concerte, seară de seară, la Terasa Tineretului sau la Hotelul Forum din Costinești. Deși erau clujeni, aveau numeroși fani în București, unde susțineau periodic concerte cu săli arhipline.

Cel de-al treilea album, „Cântec pentru prieteni”, apare abia după patru ani de la precedentul, în 1989, un album pe care Paul Ciuci vine cu alte nouă hituri testate deja pe public, „Cântec pentru prieteni”, „O noapte și o zi”, „Mi-e tare dor de tine”, „Dă-mi o veste”, „Jocul ielelor”, „Călător spre infinit”, „Întoarce-te

acasă” și „Un alt început”. Componenta COMPACT la momentul 439 respectiv era Paul Ciuci (voce, chitară solo), Vladi Cnejevici (clape), Teo Peter (chitară bas) și Leluț Vasilescu (tobe). La înregistrarea primelor două piese de pe discul produs de Romeo Vanica au participat vocal și Cristi Singer și Sandu Călin.

Indiscutabil, una dintre cele mai spectaculoase trupe apărute în ultima perioadă comunistă a fost CARGO, cu un stil personal inconfundabil. După ce activase în AUTOSTOP, Adrian Bărar (chitară, voce, compozitor) își dorește o trupă hard rock recunoscutibilă, așa cum făcuseră cu un deceniu și jumătate în urmă concitadinii de la PHOENIX. Pentru a pune la punct acest proiect, el testează la clubul Electromotor o serie de muzicieni, oprindu-se la câteva nume cunoscute ce aveau experiență în alte trupe timișorene: Nae Tarnotzi (solist vocal), Octavian Iepan (chitară), Dinel Tollea (clape), Tibi Gajdo (chitară bas) și Carol Bleich (tobe). Primele compoziții, „Porțile de Fier”, „Buletin de știri”, „Ninge”, „Fotografia”, „Dincolo de oglindă”, „Închis – Caz de boală” și mai ales „Clasa muncitoare” s-au bucurat de mare succes în rândul tinerilor aflați în tabăra studențească de la Costinești, succes care nu a trecut neobservat „urechilor agere”, motiv pentru care, după un concert la Teatrul de Vară, CARGO sunt suspendați.

CARGO

După perioada de suspendare revin fără Tarnotzi, Gajdo și Bleich, noua secție ritmică fiind alcătuită din Bako Tiberiu (chitară bas) și Kocsef Peter (tobe, ex – PROGRESIV TM), iar noul solist vocal este Leo Iorga. Acesta pleacă într-un turneu în URSS alături de COMPACT, dar nu mai revine la CARGO. După un turneu cu Mircea Nedelcu pe voce, se organizează un concurs pentru post, cel ales fiind Ovidiu Ioncu (ex – CAPRICORN), care era poreclit „Kempes” datorită talentului său fotbalistic. Tot în aceeași perioadă noul basist este Raoul Dudnic (ex – ABRA). În vara anului 1989 au susținut concerte în Costinești, care le-au sporit numărul fanilor. Bărar și Dudnic compun o piesă premonitivă, „1989”, Dinel Tollea „Doi prieteni”, iar Adrian Bărar scrie „Ana”.

Pentru PRO MUSICA, 1986 a fost un an de excepție. Au apărut pe split albumul „Formații Rock nr. 9”, considerat cel mai bun split album din seria Electrecord, întrucât pe cealaltă față apar tulcenii de la ACCENT. „Logica Timpului”, „Și Dacă...”, „Metamorfoză”, „Pasărea P” sunt compozițiile lui Ilie Stepan (chitară, voce), care-i evidențiază pe fiecare membru al trupei în parte: Nae Tarnoczi, solistul vocal, cu o tehnică de excepție, Grigore Hariga cu solouri de chitară scurte, dar la obiect, și o secție ritmică „ucigătoare” Richard Schöring (chitară bas) și Vasile Dolga (tobe). Antonio Furtună (clape) și Garbis Dedeian sunt invitații formației PRO MUSICA pe acest disc. În februarie 1986, „Eșarfa roz”, „Pentru voi” și „Pasărea albă” sunt noile piese înregistrate la Radioteleviziune. După ce participă la Tim Rock, ediția a V-a, pe parcursul sezonului estival vor concerta la Tabăra Studențească de Vară de la Costinești, alături de HOLOGRAF și CRISTAL. După sezonul estival efectuează un lung turneu în țară.

Anul 1987 este dedicat muzicii de spectacol, Ilie Stepan compunând muzica piesei „Noțiunea de fericire”, de Dimitrie Solomon, iar întreaga trupă înregistrând soundtrackul spectacolului „Regele Lear”. Clasamentul de sfârșit de an al revistei ieșene „Cronica” îl plasează pe Ilie Stepan pe Locul I la „Chitară armonie” și pe Lică Dolga pe Locul al II-lea la „Percuție”.

Întrucât Ilie Stepan își dorea mai multă autonomie pe scenă, este cooptat chitaristul bas Cristian Podratzki, și cum Nae părăsise trupa, este adus tocmai din București vocalistul Tic Pe-

troșel (ex – SENS). În această nouă componență participă la Tim Rock, ediția a VI-a, și colaborează cu Teatrul din Arad pentru muzica spectacolului „Noaptea încurcăturilor”. 441

În ianuarie 1988 înregistrează albumul „Rockul baroc”, un disc de rock progresiv cu alte șapte piese compuse de Ilie Stepan. „Alexandra”, „Cu tine”, „Dintre sute de catarge” și „Rockul baroc” sunt hiturile albumului, care au fost totuși insuficient exploatare de vocea lui Petroșel. După o colaborare cu Teatrul de Păpuși din Timișoara, unde Ilie Stepan semnează muzica spectacolului „Minciunica din orașelul piticoților”, interzis de cenzură, și muzica spectacolului „Răceala”, de Marin Sorescu, participă la Tim Rock, ediția a VII-a. Referendumul anual organizat de „Cronica” îl desemnează Stepan drept „Cel mai bun chitarist”, Lică Dolga ocupând Locul al IV-lea la „Percuție”. Pe albumul compilație „Costinești Rock”, PRO MUSICA apar cu piesa „Și dacă...”, pe versuri de Mihai Eminescu. Împreună cu Alexandru Kolompar, înregistrează imnul Federației Internaționale de Șah, intitulat „Șahul păcii”.

Sfârșitul anului 1989 aduce un nou membru, pe Mario Florescu (voce, percuție) pe locul lăsat vacant de Tic Petroșel, și participarea activă a trupei la evenimentele din 16 – 21 decembrie de la Timișoara.

442 **FESTIVALURILE ROCK ȘI EDIȚIILE PREDECEMBRISTE**

deea organizării unor festivaluri concurs ale formațiilor vocal – instrumentale datează de la sfârșitul anilor '60, când se organizau numeroase întreceri între formațiile școlare sau universitare. Mai mult, chiar și Televiziunea Română organiza prin '68 – '69 emisiunea „Microrama TV”, un concurs eliminatoriu în care se înfruntau câte două formații rock.

Totuși, se poate spune că au existat doar trei festivaluri concurs cu o participare selectă: Festivalul Național al Artei și Creației Studentești, cu o primă ediție la Iași, în 1968, continuat an de an până în 1989, Primăvara Baladelor, un festival folk rock lansat în 1973, și Festivalul Club A, cu o primă ediție organizată în 1969, care după ediția a II-a din 1971 va fi interzis pentru o perioadă de opt ani, edițiile III și IV fiind organizate în 1979 și 1981. Aceste trei festivaluri rămân în timp reperele cele mai importante pentru istoria muzicii rock în România, în anii respectivi.

Odată cu apariția revistei „Săptămâna”, care avea o rubrică specială dedicată muzicii rock, aceasta alcătuiește topuri săptămânale ale melodiilor românești și străine, iar anual topul melodiilor, formațiilor și muzicienilor români, care vor fi premiați începând cu 1971 într-o gală specială organizată la Sala Palatului. În 1973, chiar și Televiziunea Română organizează în aceeași locație propriul concurs rock, fiind urmată de Cenaclul Flacăra, care reunea cele mai bune trupe ale momentului. Alte două cenacluri care se afirmă în perioada respectivă sunt cele ale publicațiilor „Scânteia Tineretului” și „Ifjumunkas”.

Festivalul Național Cântarea României avea la rândul său propriile concursuri dotate cu premii, pe plan local, regional sau național, pentru cele mai bune creații ale tinerelor formații, dar fără o publicație care să le și consemneze, palmaresesele au rămas doar în arhivele Consiliului Culturii și Educației Socialiste.

În anii '80 s-a acordat o oarecare autonomie caselor de cul-

tură ale tineretului din întreaga țară și, cum acestea aveau un plan de evenimente și de încasări, încep să organizeze la rândul lor festivaluri rock. Primele festivaluri concurs rock apar în 1976, la Craiova, Jazz, Rock și Folk, destinat formațiilor studențești, și la Miercurea Ciuc, Bradul de Argint, în 1978. În 1982 apare Costi-nești Rock Festival, care, din nefericire, nu a avut decât două edi-ții. Din 1983 au pornit la drum Top T – Buzău și Tim-Rock, festival non-concurs ce trecea în revistă cele mai bune formații ale mo-mentului. Începând cu anul 1984 se organizează Constelații Rock la Râmnicu Vâlcea, iar în 1986 apar Posada Rock la Câmpulung Muscel, Bacău Rock Festival și Ancora de Aur la Mangalia. Clujul avea propriul festival, Conexiuni Rock, în timp ce în București, festivalurile nefiind aprobate de CCES, se ascundeau sub nume-le de Gale Rock la Teatrul de Revistă Constantin Tănase, Teatrul Evreiesc de Stat sau la cluburile de sector.

JAZZ, ROCK și FOLK (Craiova). Festivalul a debutat în 1976 sub patronajul Ministerului Educației Naționale și a Casei de Cul-tură a Studenților din Craiova. Organizatori au fost Robert Fara-go, Gabriel Vlăduț și ceva mai târziu Nikos Themistocle. Printre formațiile participante s-au aflat COMPACT, CELELALTE CUVINTE, IRIS, VOLTAJ, QUARTZ, FLORIAN DIN TRANSILVANIA, DOMINO, MAGAZINUL DE MUZICĂ, HOLOGRAF, REDIVIVUS ș.a.

TOP T (Buzău). „Nașul” festivalului a fost bine-cunoscutul realizator de emisiuni radio Florin Silviu Ursulescu, care avea o rubrică intitulată „Top T” în „Scânteia Tineretului”. Organizatorii primelor ediții ale festivalului au fost arhitectul Aurelian Mareș, Călin Ghețu, actorul Radu Gabriel și Nicușor Tănase. Apoi au in-trat în echipa de organizare și Cornel Constantinescu, Tolea Pos-tovei și Florin Artene.

Timp de șapte ediții, în perioada 1983 – 1989, organizatorii au luptat cu cenzura, cu UTC-ul care-și trimitea oameni în juriu, cu Securitatea care-și trimitea agenți în sală, cu Armata care tri-mitea la concerte sute de soldați care nu aveau nicio legatură cu muzica, și cu aparatul PCR care intervenea pentru a lansa pe

444 scenă tot felul de nume protejate. Din aceste cauze, dar și din pricina instabilității de pe piața rock, în edițiile de dinainte de '89, tabloul Top T organizat la Casa Tineretului din Buzău cuprindea rock balcanic, hard rock, rock progresiv, new wave, dar și jazz rock, thrash, blues și chiar pop. Deoarece în București nu mai exista un festival de rock, o armată de rockeri din capitală lua drumul Buzăului, astfel că festivalul avea zilnic două sau trei reprezentații, plus o gală finală.

1983, prima ediție. O ediție la care au participat numai folkiști și formații locale, excepție făcând LASER, care venea din Râmnicu Sărat. Toți participanții au fost premiați, după cum urmează: Formații rock – LASER, pentru concepția de spectacol rock; CODEX, pentru aranjament muzical; IMPULS, pentru cea mai tânără formație; DEMOS și COSMOS, pentru creație; OMICRON, pentru virtuozitate; DIAMANT, pentru popularitate; Soliști și formații folk – Nicu Silvestru, pentru tinerețe; Sorin Popa, pentru creație; CIVITAS, pentru originalitate; TRIO B, pentru calități vocale deosebite.

1984, a doua ediție. Secțiunea Rock: 1. LASER (Râmnicu Sărat); 2. PROBA DE MICROFON; 3. DEMOS; Mențiune: SPECTRUM. Secțiunea Folk: 1. DIATON (Râmnicu Sărat); 2. Marilena Dobre; 3. Octavian Tărchilă; Secțiunea jazz rock: OMICRON. Au mai participat SPLINT, EPSILON, CODEX, Nicu Silvestru, UNISON, Cătălin Sunzeanu, RITMIC, ATLAS, Cornel Binzaru, Florin Tudor Argentin, TRIB, Sorin Popa. Recitaluri: SPRINT, KRYPTON, Costas Filiphidis.

1985, a treia ediție. Festivalul trece de la nivelul local la cel național. Secțiunea Rock: 1. ASTERISC (București); 2. nu s-a acordat; 3. EFECTIV ADN (Tulcea); Mențiune: TRUPA DE LA CLUJ (Râmnicu Sărat) și DEMOS (Buzău); Premiul special pentru „Compoziție”: FIORD (București). Secțiunea Folk: 1. nu s-a acordat; 2. Florin Antoniu și Cristina Dumitrescu; 3. Sorin Popa; Mențiuni: Ovidiu Haidu (Brașov) și CIVITAS. Au mai participat AZUR, TORMADO, TRANZIT, FIX, INCOGNITO, PRO ROCK, CONTRAST, GALAXIA, PARALELA 45, SIRIUS, TEST. Recitaluri: ROȘU ȘI NEGRU, Dida Drăgan.

1986, a patra ediție. S-a renunțat la secțiunea de folk. Premiul I și Premiul de „Popularitate”: CONEXIUNI (Brașov); 2. ROG-

VAIV (Ploiești); 3. SPECTRUM (Buzău); Premii speciale: AUTOS- TOP MS (Târgu Mureș), IMPACT (Timișoara) și REVOX (Cluj-Napoca); Mențiuni: FLOARE ALBASTRĂ (București) și TEST (Urziceni); Au mai participat EGO, FUNDAL, PRE STUD, CROSS, NECTON, TELEGRAF, FIX, SPRINT, LASER, PRO ROCK. Recitaluri: CELELALTE CUVINTE, KRYPTON, COMPACT, FLORIAN DIN TRANSILVANIA, SENS și VOUĂ.

1987, a cincea ediție. „Marele Premiu”: TRANS EXPRESS (Cluj-Napoca); 1. KAPPA (Cluj-Napoca); 2. PRIM PLAN (Miercurea Ciuc); 3. DEMOS (Buzău); Premiul special al juriului: RODION G.A. (Cluj-Napoca); Premiul special pentru „Compoziție”: FIORD (București); Premiul de „Debut”: JAD (București); Mențiuni: OXIGEN (Alba Iulia); MUNICIPAL (București), LASER (Râmnicu Sărat). Au mai participat FIX, PASAJ, SALT, PULS, ZENIT, ALTER EGO. Recitaluri: IRIS, COMPACT, Florian Pittiș, Dida Drăgan, Harry Tavitian și Corneliu Stroe, Alexandru Andrieș, VOLTAJ, Dan Mândrilă, OPUS 4, SENS.

1988, a șasea ediție. Trofeul Top T: KAPPA (Cluj-Napoca); 1. DEMOS (Buzău); 2. POLIFON (Târgu Mureș); 3. TOTUȘI (București); Premiul special al juriului: SOLARIS (Buzău); Premii speciale: FLOARE ALBASTRĂ (București), SPECTRUM (Buzău); Premiul de „Popularitate”: DEMOS (Buzău); Mențiuni: TECTONIC (București); SIMPLEX (Buzău); PHOEBUS (Galați); UNISON (București); LASER (Râmnicu Sărat), PROBA DE MICROFON (Buzău). Au mai participat QUARTZ, JAD, CROSS, ALTER EGO, ANOTIMP, SIMPLU, SISTEM ROCK, PASAJ, DOCHIA, FRAGIL, ECHINOX, TRIDENT. Recitaluri: HOLOGRAF, TIMPURI NOI, VOLTAJ, ASTERISC.

1989, a șaptea ediție. 1. ROND (București); 2. TOTUȘI (București) și ANTRACT (Râmnicu Vâlcea); 3. ANA (București) și TRIDENT (Cluj-Napoca); Premiul special al juriului: PROGRESIV '74 (Focșani); Premiul Casei Tineretului: SURVOLAJ (Timișoara); Mențiuni: OCTAVE (București) și CADRAN (Buzău). Au mai participat QUARTZ, ALTER EGO, SIMPLEX, CREPUSCUL, BALANS, PROBA DE MICROFON, ULTIMUL CAPITOL, NECTON, ALPHA ATTIS, GRUP 120, ASSIRIS, CRAFT, FOCURI VII, PASĂREA DE CURSĂ LUNGĂ, POST SINCRON, RELAX, ROCK ERA, SISTEM ROCK, TELEX, MUNICIPAL, VIKING, TEST. Recitaluri: HOLOGRAF, CELELALTE CUVINTE, KAPPA și DEMOS.

Bradul de Argint (Miercurea Ciuc). 1986, 5 – 7 decembrie, ediția a VIII-a. Formații în concurs: 14. AUTOSTOP MS (Târgu Mureș), DEMOS (Buzău), EXPERIMENTAL (Zărnești), FAIR PLAY (Miercurea Ciuc), FLOARE ALBASTRĂ (București), HAZARD (Craiova), HELLION (Cluj-Napoca), OXIGEN (Alba Iulia), PROGRESIV MS (Reghin), PULS (Câmpulung Muscel), RADICAL (Luduș), RIVAL (Cluj-Napoca), ROL (Miercurea Ciuc), TIMPURI NOI (București).

1988, 8 – 10 decembrie, ediție a X-a. Formații în concurs (10). Premii: 1. INTERVAL (București); 2. ROND (București); 3. KRONOS (Odorheiu Secuiesc); Mențiuni: CRONOS (Râmnicu Vâlcea), ORION (Toplița) și TELEX (Bacău). Au mai participat AXON, IMPULS, ODEON, STYLTON. Recitaluri: ROLL și ICAR.

ANCORA DE AUR (Mangalia). 1986, 6 – 7 iunie, prima ediție. Formații în concurs: 14. „Marele Premiu”: CROS (Tulcea), Creație: 1. SENS (București), 2. PAS INFINIT (Târgoviște), 3. MODUL (Oradea); Interpretare: 1. RETRO ROCK (Pitești), 2. TRAKTO ROCK (Miercurea Ciuc), 3. TORENT (Alexandria); Premiul special al juriului: STRESS (Constanța); Mențiuni: PHOEBUS (Galați) și VIVAT (Mangalia). Au mai participat ACUSTIC, LABIRINT, REPLICA, RODAJ. Recital: Valeriu Sterian și COMPANIA DE SUNET.

BACĂU ROCK FESTIVAL. 1986, 16 – 18 mai, prima ediție. Formații în concurs: 18. Premii: 1. SENS (București), 2. ROCKADA (Bacău) și TELEFON (București), 3. nu s-a acordat; Mențiuni: MIORIȚA (Onești), PHOEBUS (Galați) și AUTOSTOP MS (Târgu Mureș). Premii individuale – Soliști vocali: Romică Ifrim (MIORIȚA), Adrian Enache (PHOEBUS), Geo Dobrescu (ROGVAIV); Chitară solo: Sorin Sfârlea (TELEFON), Adrian Tănase (SENS), Rutz Atilla (PODIUM); Chitară bas: Ludovic Debretzeni (ROCKADA), Emilian Neacșu (SENS UNIC); Clape: George Voiculescu (TELEFON), Ambrus Zsuzsa (AUTOSTOP MS); Percuție: Gabi Voiculescu (TELEFON). Au mai participat ALUTUS, EGO, EPITAF, EXPERIMENTAL, LOTUS, MEDIUM, PAS INFINIT, PODIUM, RECORD, ROGVAIV, SENS UNIC, SISTEM. Recitaluri: Costel Ursan, FLORIAN DIN TRANSILVANIA, METROPOL.

1987, 16 – 18 aprilie, a doua ediție. Formații în concurs: 22.

Premii: Rock – 1. LOGIC (Lugoj), 2. TRANS EXPRESS (Cluj-Napoca), 447
3. PRIMA LINIE (Petroșani) și ICAR (Târnăveni); New Wave – 1.
TIMPURI NOI (București), 2. ASTERISC (București), 3. HAZARD
(Craiova); Heavy Metal – 1. AUTOSTOP MS (Târgu Mureș), 2. și
3. nu s-au acordat; Premiul special al juriului: AD HOC (Bacău);
Mențiuni: S.O.S. (Craiova), AMFITEATRU 36 (București) și PRIM
PLAN (Miercurea Ciuc). Premii individuale: Soliști vocali – Andre-
ea Nah (ANTRACT) și Adrian Blejoiu (S.O.S.); Chitară solo – Rareș
Totu (TRANS EXPRESS); Chitară bas – Florin Enea (AD HOC); In-
strumente cu clape – Nicu Eftimie (AD HOC); Percuție – Răzvan
Moldovan (TIMPURI NOI); Compoziție – Răzvan Leonard Slama
(PRIMA LINIE). Au mai participat: ANTRACT, BISS, GONG, IM-
PULS, LASER, OXIGEN, POLIFON, RECORD, SPRINT, TELEX. Recita-
luri: Mircea Baniciu, Florin Martin, METROPOL, ROCKADA, SENS.

1989, 27 – 29 aprilie, a treia ediție. Formații în concurs:
24. Premii: Rock – 1. MUNICIPAL (București), 2. ROLL (Miercu-
rea Ciuc), 3. TRANZIT (Câmpulung Moldovenesc); New Wave –
1. ROND (București), 2. KRONOS (Odorheiu Secuiesc), 3. nu se
acordă; Hard & heavy – 1. ICAR (Târnăveni), 2. DEMOS (Buzău),
3. TELEX (Bacău) și ULTIMUL CAPITOL (București); Premiul special
al juriului: ROCK ERA (București); Mențiuni: HAZARD (Craiova),
POST SINCRON (Râmnicu Vâlcea); Premii individuale: Soliști vo-
cali – Ionel Mitrache (HAZARD), Ovidiu Mihai Stângă (ROCK ERA),
Valerian Cubleșan (TRANZIT); Chitară solo – Tiberiu Cerghici (TE-
LEX); Chitară bas – Szasz Alexandru (ICAR); Instrumente cu clape
– Mihaly Csaba (ROLL); Percuție – Gheorghe Pleșcan (PLUS IN-
FINIT). Au mai participat ARLECHIN, CROSS, EXCLUSIV, EPITAPH,
FLOARE ALBASTRĂ, MODUL, PLUS INFINIT, PULS, RELAX, SISTEM,
TEST, TITAN. Recitaluri: Alexandru Andrieș, AUTOSTOP MS, LO-
GIC, ROCKADA.

POSADA ROCK (Câmpulung Muscel). Organizat de Casa de
Cultură Municipală Tudor Mușatescu, în colaborare cu organis-
mele locale și județene ale Consiliului Culturii și Educației Socia-
liste, festivalul a avut prima ediție în anul 1986. Încă de la început
s-a dorit un festival concurs desfășurat pe parcursul a trei zile,
care să aducă la Câmpulung cele mai bune trupe din zona under-

448 ground, iar în recital nume valoroase ale muzicii rock românești.

1986, 24 – 26 septembrie, prima ediție. Formații în concurs: 9. Trofeul Posada: ROGVAIV (Ploiești); 1. FAIR PLAY (Miercurea Ciuc); 2. MODUL (Oradea); 3. REPLICA (Pitești) și PROPULS (Câmpulung); Premiul special al juriului: DEMOS (Buzău); Premiul de „Popularitate”: GETIC (Câmpulung). În recital: SENS.

1987, 23 – 25 septembrie, a doua ediție. Formații în concurs: 18. Trofeul Posada: KAPPA (Cluj-Napoca); 1. DEMOS (Buzău); 2. RETRO ROCK (Pitești); 3. POLIFON (Târgu Mureș); Premiul special al juriului: Totu Rareș și TRANS EXPRESS (Cluj-Napoca); Premiul de „Popularitate”: Mircea Rusu și PULS (Câmpulung). Recitaluri: Florian Pittiș, TIMPURI NOI, VOLTAJ, ROGVAIV.

1988, 21 – 23 septembrie, a treia ediție. Formații în concurs: 16. Trofeul Posada: ANTRACT (Râmnicu Vâlcea); 1. AUTOSTOP MS (Târgu Mureș); 2. RETRO ROCK (Pitești); 3. CREPUSCUL (București); Premiul special al juriului: DEMOS (Buzău); Premiul de „Popularitate”: ICAR (Târnăveni). Recitaluri: Mircea Rusu și PULS, MUNICIPAL, ASTERISC, KAPPA.

1989, 27 – 29 septembrie, a patra ediție. Formații în concurs: 10. Trofeul Posada: ROND (București), 2. GETIC (Câmpulung); 3. SILEX (Bocșa); Premiul special al juriului: NUMĂRUL UNU (București); Premiul de „Popularitate”: INTERVAL (București). Recitaluri: ANTRACT, JOC SECUND, MUNICIPAL, Doru Căplescu.

CONSTELAȚII ROCK (Râmnicu Vâlcea). 1985, 21 – 23 noiembrie, a treia ediție. Formații în concurs: 19. „Marele Premiu”: RIFF (Sibiu); Secția creație: 1. CELELALTE CUVINTE (Timișoara), 2. CROS (Tulcea), 3. PRIMA LINIE (Petroșani); Secția interpretare: 1. CONEXIUNI (Brașov), 2. SENS (București), 3. LOGIC (Lugoj); Premiul tinereții: ASTERISC (Balș); Premii individuale: Chitară solo – Vivi Repciuc (RIFF); Solist vocal – Florian Stoica (CONEXIUNI). Au mai participat AUTOSTOP MS, FAIR PLAY, ECHINOX, SPECTRUM, ORIZONT, PREFIX 990, RS 975, PARADOX, ZONA, QUARTZ, ASTERISC.

COSTINEȘTI ROCK. În primele zile ale lunii septembrie 1982, pe o vreme superbă, la teatrul în aer liber se desfășoară

prima ediție a unui festival la care, din nefericire, avea să se re- 449
nunțe după numai doi ani.

Prima seară îi reunește, într-o ambianță superbă, creată de câteva sute de tineri, veniți atât din București, cât și din țară special pentru festival, pe TERRA (Moreni), MEDUSA (Medgidia), QUARTZ (București), SUPERTRANS (Cluj), ACCENT (Tulcea) și PROGRESIV TM (Timișoara). La SUPERTRANS se remarcă prezența tulburătoare a basistei și vocalistei Ildiko Fogarassi-Iordănescu. Și cum PROGRESIV TM rămăsese fără Harry Coradini, bazându-se mai mult pe numere individuale și pe ambiția lui Ladislau Herdina de a demonstra că poate face față cu succes noii orientări a hard rockului, cei care au impresionat în prima seară au fost tulcenii de la ACCENT, cu rock progresiv.

Deschizând seara a doua, ploieștenii de la GENEZE se dovedesc niște epigoni ai PHOENIX-ilor. Destul de puțin cunoscuți la acea dată, HOLOGRAF impresionează spectatorii datorită unor compoziții de succes și a lui Mihai Pocorschi, aflat într-o zi de excepție. PARADOX (Râmnicu Vâlcea) și TELEGRAF (Turda) au completat seara, încheiată de clujenii de la COMPACT, primiți cu urale îndelungate, ei fiind un fel de gazde, deoarece erau deja cunoscuți cântând seară de seară la Terasa Tineretului. Băieții se aflau într-o formă maximă, iar Paul Ciuci avea să zdrobească multe inimi cu „Fata din vis” și „Ești totul pentru mine”.

Ultima seară de concurs este deschisă de timișorenii de la AUTOSTOP, prezență singulară în festival deoarece new wave-ul nu era agreat de rockării români. MASS MEDIA (Alba Iulia) se prezintă cu un chitarist senzațional, Hans Knall, cu o viteză ce amintea de Yngwie Malmsteen, dar și cu un individ care-a stat nemișcat în fața microfonului fără să scoată o vorbă. Aveam mai târziu să aflăm că era pianistul trupei și, cum nu exista niciun pian în Costinești, a fost rugat de colegi să rămână pe scenă. Bucureștenii de la PRO ROCK erau deja mangă, ca și QUARTZ-ul în prima seară. Cablul de la bas a ieșit de vreo trei ori din stație, iar la sfârșitul evoluției, Relu Ștefănescu zis și „Păhărelu” s-a aruncat de pe scenă direct în cap.

Gala finală avea să se desfășoare într-o ambianță extraordinară, chiar pe malul mării, pe o scenă ridicată lângă Forum.

450 COMPACT și ACCENT își împart „Marele Premiu”, primii obținând și Premiul de „Popularitate”, iar ceilalți Premiul de „Compoziție”. HOLOGRAF și TELEGRAF își împart Premiul Stațiunii Costinești, iar MASS MEDIA și QUARTZ pe cel de „Debut”. PRO ROCK, care riscau să fie descalificați, obțin, la insistențele lui Florian Pittiș, membru în juriu, Premiul pentru „Umor rock”, iar Felix Scura este desemnat cel mai bun baterist. Majoritatea premiilor individuale au revenit formației PROGRESIV TM.

ABRA (Timișoara) – Deși până la declanșarea evenimentelor din decembrie 1989 nu a înregistrat niciun material discografic, la sfârșitul anilor '80 ABRA era o trupă extrem de apreciată în Timișoara. S-a înființat în 1984, atunci când duetul folk alcătuit din Adrian Dinu (voce, chitară) și Raul Dudnic (voce, chitară), dorind să se exprime electric, îi cooptează pe Carol Bleich „Țucu” (tobe), Dorin Fulga (chitară bas), înlocuit după un timp de Cristian Podratzky, și pe Dinel Tolea (clape), iar în această componență se impune nu doar pe plan local, ci în întreaga țară, câștigând mai multe premii la festivalurile la care a participat. După 1985 trupa activează în formulă Schwartz – Dinu, Podratzky și Vali Potra (tobe). Dintre piesele trupei, amintim „Idilă-n patru zări”, „La frumusețea ei”, „Oglinzi”, „Arcada”, „Amintire” și „Prin nopți tăcute”.

ABRA

ACUSTIC (Constanța) – Trupă hard rock, care-i reunea pe Romeo Dediu (chitară solo), Ionel Sârbu, Robert Gergely și George Ciondiocev. Piese de rezistență: „Aș vrea”, „De dorul tău”, „Te regăsesc”, „Fata din vis”.

ACUSTIC (Gura Humorului) – Trupă de rock melodic înființată la Casa Tineretului, în scopul participării la faza locală a Festivalului Cântarea României. Din trupă făceau parte Dan Viorel Sârbu (solist vocal), Daniel Dumbravă (chitară), Tudor Blănarriu (chitară bas), Cristian Netea (tobe) și Cezar Bogdan Corlățean (clape). După un an de activitate, Dan Viorel Sârbu, împreună cu Cezar Bogdan Corlățean și noii colegi de trupă, Doru Buburuzan (chitară armonie) și Cezar Paris Catargiu (tobe), înființează formația AXIOME.

AD – HOC (Bacău) – Formație jazz rock progresiv, participantă la Bacău Rock '87. În 1987, membrii trupei erau: Adrian Cucu (chitară solo), Florin Enea (chitară bas, ex – EOLIC GRUP), Nicolae Eftimie (clape), Gheorghe Gavrilă (tobe).

ALTER EGO (Buzău) – Grup heavy metal care a participat la Top T Buzău '87 – '89. Membrii formației erau Liviu Huda (voce), Mihai Catargiu (chitară solo, lider), Iuliu Dumitrașcu (chitară, voce), Valentin Ionescu (chitară bas), Petrică Ipatie sau Paul Hăntulescu (tobe). Piese de rezistență: „În căutarea timpului pierdut”, „Avertisment”, „Speranță”, „N-are rost”, „Călătorul”, „Drumuri fără sfârșit”.

AMALA (Timișoara) – Heavy metal și hard rock balcanic cu influențe sârbești, datorate lui Ljubiša „Mișa” Grujic (chitară solo, voce, lider), student sârb aflat la studii de medicină în Timișoara. În 27 aprilie 1989, ziua debutului, ceilalți membri ai trupei erau Marius Oprean (vocal), Radu Hambaraș (chitară bas) și Gheorghe Otvos (tobe). AMALA participă la Tim Rock '89.

AMFITEATRU 36 (București) – Formație new wave care a activat și sub numele de PICNIC. În 1987, când au participat la Bacău Rock, componența trupei era Raymond Manu (chitară, voce), Hardy Braun (chitară bas), Alfred Chioiu (clape, voce) și Mihai Rotar (tobe).

ARCADIA (București) – Formațiile bucureștenă hard &

heavy, înființată în 1985 sub numele HELION în componența Leo Gherasim (voce), Radu Popescu (chitară, ex – TOTUȘI), Mirel Toader (chitară), Paul Voicu (chitară bas, ex – JAD), Gabriel Șerbu „Șarpe” (tobe, ex – METAL CHRIST). În 1987, Leo Gherasim pleacă în armată iar la sfârșitul stagiului militar își găsește foștii colegi pe la alte trupe. În 1988 înființează ARCADIA împreună cu Relu Iliuță (chitară, ex – JAD), Marian Moldoveanu (chitară), Mircea Preda „Burete” (chitară bas), Costică Joița „Joițaru” (tobe). În perioada 1988 – 1989 ARCADIA este persecutată de activiștii culturali comuniști din cauza atitudinii, prezenței scenice „șocante” și a repertoriului bazat în special pe coveruri Judas Priest și AC/DC. Având interdicția de a concerta în cluburile bucureștene, își va schimba numele în AQUILA, componența rămânând aceeași.

”

Cântam de 1 mai pe Aleea Trandafirilor din Parcul Herăstrău și nu știu cum s-a făcut că am fost ultima trupă, încheind spectacolul. Dar nu oricum, ci cu piesa „Breaking The Law” a trupei Judas Priest. Delir total, masele de tineri se pun în mișcare, efervescente. Nu știu dacă toți înțeleseseră mesajul piesei, dar faptul că am cântat în limba engleză i-a mișcat profund. Fusesem avertizați să nu cântăm în engleză și o făcusem. Și n-a fost prea bine. Ajungem la sala de repetiții și directoarea Modern Clubului ne avertizează că treaba e nasoală și că activiștii și securiștii sunt cu ochii pe noi. Că știau piesa și spuneau că instigă la anarhie. Ne-a spus că încearcă să ne păstreze în club să nu fim dați afară, dar să-i promitem că nu se va mai repeta și să avem un comportament decent, iar piesele din repertoriu să fie în limba română. (...) Pe 23 August apărem în buza scenei îmbrăcați ca trupele de afară, cu colanți tиграți sau panterați, cu geci de piele cu ținte, cu părul lung și tapat, cu lanțuri și cu cercei în urechi. Organizatorul anunță numele trupei ARCADIA, care trebuia să urce pe scenă. Doi activiști s-au pus în fața scării scenei, rugându-ne să ne legitimăm, spunându-ne că vom fi reținuți. Apar între timp

454 *Apar între timp un plutonier de miliție împreună cu doi soldați. Milițianul încearcă să explice securiștilor că n-am încălcat nicio convenție, iar motivele arestării nu există. Noi, trupa, stăteam ca proștii și ne uitam la ei așteptând un verdict. Până la urmă, suntem lăsați să plecăm fără a mai fi reținuți; în schimb ne-am pierdut sala de repetiții. Securiștii au „convins-o” pe directoare, care n-a mai avut ce să facă. Iar trupa a fost dată în consemn tuturor sălilor de repetiții din București. Nimeni nu ne mai primea.*

Leo Gherasim

declarații acordate lui Gabi Gomboș,
„Rock la sfârșit de mileniu – Ghid underground bucureștean”,
volum în curs de apariție

AUTOGRAF (Galați) – Trupă studențească hard rock, înființată în februarie 1988 de Gabriel Neacșu (solist vocal), Sorin Rugină (chitară solo, voce), Nicușor Patoi (chitară, voce), Cătălin Crețeanu (chitară bas, voce), Dorian Dumitrescu (clape) și Dan Gălățeanu (tobe). AUTOGRAF activa pe lângă Facultatea de Mecanică a Institutului Politehnic din Galați. Primul concert este susținut pe 18 februarie 1988 la Casa de Cultură a Studenților din Galați. Obțin apoi Premiul pentru „Debut” la Primăvara Baladelor și „Marele Premiu” la Festivalul Baladele Dunării. În 1989 participă la faza finală a Festivalului Artei și Creației Studențești, desfășurată la Târgu Mureș, unde obțin Premiul al II-lea. Din repertoriu, amintim „Regăsire” și „Tinerețea patriei”.

AXIOME (Gura Humorului) – Cea mai cunoscută trupă din orașul sucevean s-a înființat în 1989 la Casa Tineretului, la inițiativa lui Dan Viorel Sârbu (solist vocal), împreună cu Doru Bburuzan (chitară solo), Cezar Catargiu (tobe) și Cezar Corlățeanu (clape), foști componenți ACUSTIC, și Cătălin Moraru (chitară bas). Participă în 1989 la festivalurile Baladele Dunării, unde obțin Premiul de „Popularitate”, iar Dan Sârbu este desemnat „Cel mai bun solist vocal”, Conexiuni Rock și Constelații Rock, unde

primesc tot un premiu de popularitate. Din repertoriu: „Viața-i 455 un vis”, „Flori de liliac” și „Alerg”.

BISS (Măcin) – Formație hard rock înființată în 1986 de muzicieni de etnie turcă: Sevim Osman (chitară, voce), Asan Im-dat (chitară, voce), Sevim Chiazim (clape, voce), Baear Chiazim (tobe).

BLITZ (București) – Trupă hard rock legată de numele lui Ștefan Elefteriu (clape, vioară, voce), unul dintre puținii muzicieni care în anii '80 dețineau o vioară electrică. După ce activase într-o trupă de rock progresiv, SYNTHESIS, Elefteriu a înființat împreună cu alți colegi de Conservator BLITZ, o trupă care în scurta sa existență a beneficiat de aportul a trei vocaliști de renume: Adrian Daminescu, Dan Bittman și Marcel Pavel, ultimul fiind și toboșarul trupei, după plecarea lui Dan Marinescu. Octavian Cimpoca (chitară) și Mircea Șteau (chitară bas) au fost, alături de Elefteriu, membrii permanenți ai trupei care i-a avut la clape pe Tino Furtună și apoi pe Walter Dionisie.

”

Ceea ce este mai puțin cunoscut este faptul că Ștefan Elefteriu este un vechi pasionat de sintetizatoare și alte instrumente electronice, încă din vremea copilăriei. Nu se rezuma doar la a cânta cu ele, ci multe dintre aparaturi le construia cu propria sa mână. Este legendară deja acea vioară electronică inedită cu care cânta într-o trupă rock alături de Dan Bittman și mulți alții. Dacă te-ai gândit la HOLOGRAF, nu, nu a fost aceasta, a fost cu mult înainte și s-a numit BLITZ.

Septimiu Moldovan

„Lansare album Ștefan Elefteriu”

blogul *Septymoldovan.blogspot.ro*, 29 octombrie 2012

COMPACT B (București) – Începând cu 1988, formația COMPACT se împarte în două, cauza despărțirii fiind determinată de dorința lui Paul Ciuci (chitară, voce) și Teo Peter (chitară bas) de a se muta în București. Așa apare COMPACT B, ceilalți membri ai trupei fiind Adrian Ordean (chitară solo), Marian Corjan (voce), Guzu Pop (chitară), Radu Marpozan (tobe) și Vlady Cnejevici (clape). După puțin timp vine în București și Leluț Vasilescu (tobe), Corjan și Guzu părăsind trupa. Din 1989, Leo Iorga (voce) și Emil Laghia (chitară) vor fi și ei membrii COMPACT B.

COMPACT C (Cluj-Napoca) – Personaj ambițios, Costi Cămărășan rămâne în Cluj-Napoca și pune bazele formației COMPACT C. De altfel, el avea ceva antecedente de „independență”, demisionând în 1978, în plin comunism, dintr-un post de șef de echipă:

”

Voiam să fiu liber: am renunțat la slujba pe care o aveam ca șef de echipă la Brigada 2 de la Fabrica de Mașini de Rectificat. Conduceam 160 de oameni. Dar era dificil, fiindcă luase amploare activitatea mea cu trupa COMPACT, așa că în '78 mi-am depus un preaviz de 15 zile cum că renunț la această activitate, spre surprinderea tuturor, căci atunci cine mai avea curajul să spună că nu mai lucrează?

Costi Cămărășan

Florin Moldovan – „Povestea de viață a rockerului Costi Cămărășan, de la Compact la un alt început cu Rock Academy”
site-ul „ZiardeCluj.ro”, 16 martie 2015

CONTRAST (Suceava) – Formație pop rock care a activat pe scena rock bucovineană în perioada 1986 – 1990. Singurele informații despre trupă apar pe split albumul „Formații Rock nr. 10” din 1987, pe care CONTRAST îl împarte cu TIMPURI NOI. Componenta: Iulian Prisecaru (chitară, voce), Narcis Dumitriu (clape, voce), Vasile Huțuleac (chitară bas, voce) și Constantin Olaru (baterie, voce). Cele cinci piese apărute pe disc, toate com-

puse de Prisecaru, sunt „Primăvara”, „Aeroportul”, „Scrisoare de dragoste”, „Cântec de leagăn” și „Cine, cine”.

CHROM – DIOXID (Târgoviște) – Formație hard & heavy, înființată în 1982 de câțiva componenți ai formației PAS INFINIT. Formula de început îi cuprindea pe Laurențiu Rădulescu (voce), Adrian Popa (chitară), Octav Pîrcioiu (chitară), Adrian „Magiun” Sebe, apoi Nicolae Vintilă „Pictoru” (chitară bas), Dan Pană și Petre Bratu (tobe). Participă la festivaluri rock din Târgu Mureș, Bacău, Mangalia, Câmpulung Muscel, Buzău și Chișinău și realizează numeroase înregistrări radio.

DEMOS (Buzău) – Trupă hard rock înființată în 1985 de trei muzicieni care vor avea un cuvânt greu de spus în muzica rock românească: Tony Șeicărescu (solist vocal), Adrian Vișteanu (chitară solo, voce), Marian Ionescu (tobe), împreună cu Marius Crăciunescu (chitară solo, voce) și Doru Constantinescu (chitară bas). Patru ani mai târziu, ultimii doi nu mai făceau parte din formație, noii-veniți fiind Edi Zaharia (chitară bas) și Dan Chiriac (clape). Participă la trei ediții ale festivalului local Top T, în 1987 și 1988 obținând Locul I, la Posada Rock '86, '87 (Premiul special al juriului) și '88 (Locul I), Bacău Rock '89 (Locul al II-lea) și Bradul de Argint '86. Din repertoriul DEMOS notăm „Pași pe alei”, „Insula fericirii”, „Gândul de ieri”, „Fără tine”.

DOCHIA (București) – Formație înființată în septembrie 1987 pe lângă ING Club, alcătuită din Claudiu Ionescu, Constantin Naum, Răzvan Stănescu, Gheorghe Daniel și Paul Peceneagă. Au în repertoriu piese precum „Vreme de război ciudată”, „Visele sale” și „Ironică”.

ECHINOX (Orăștie) – Trupă de rock progresiv, înființată în 1980 la poalele Kogaionului de Gabriel Petric (chitară, compoziție, versuri) și de Pompiliu Bota (chitară, voce). Ceilalți membri ai trupei erau Cornel Chioveanu (chitară), Willy Reitz (chitară bas) și Jean Petruța (tobe). În această formulă, influențați în egală măsură de PHOENIX și Jethro Tull, a fost pregătită o lucrare ambiți-

458 oasă, o operă folk rock, „Iarba fiarelor”, care a fost prezentată în concerte la Orăștie și Timișoara.

În 1985, Pompiliu Bota și Willy Reisz sunt înlocuiți de Emil Balomiri (chitară bas) și Călin Ciama „Efendi” (clape), formulă cu care au participat la Festivalul Constelații Rock din Râmnicu Vâlcea. Orientarea muzicală la acel moment era new wave, hitul ECHINOX fiind „Învingătorul”.

”

Am înregistrat un demo, piesa „At the Watershed” (La cumpăna apelor) pe versuri de Lucian Blaga, creație pop pe care intenționeam s-o trimitem la concursul Billboard. După ce vameșii români au ascultat-o și ră-scultat-o, au decretat: piesa are patru minute, iar caseta TDK are 90 de minute. Oare nu cumva în celelalte 86 minute de bandă liberă sunt mesaje criptate adresate SUA? Așa că acea casetă n-a ajuns niciodată la urechile lui Carlos Santana, membru în juriul Billboard. Funny, isn't it?

Gabriel Petric

interviu acordat lui Radu Lupașcu
revista „Arta sunetelor”, 3 martie 2009.

EXPERIMENTAL (Zărnești) – La Casa de Cultură din Zărnești activa SPECTRAL, trupă heavy metal înființată de Nelu Micloș (chitară solo) și Lucian Ion (chitară bas). Din SPECTRAL mai făceau parte Florentin Traistă (solist vocal) și Iulian Traistă (chitară ritm). În 1983, Puiu Delioran, fostul toboșar al cunoscutei formației clujene EXPERIMENTAL Q, la terminarea Conservatorului a fost repartizat în zona Brașovului și propune membrilor formației SPECTRAL să cânte împreună sub numele EXPERIMENTAL. Propunerea fiind acceptată, încep repetițiile, iar primul concert de amploare are loc în martie 1984 la Pârâul Rece, la Serbările Țării Bârsei, unde vor cânta alături de IRIS.

În perioada 1984 – 1986 au o activitate susținută și extrem de apreciată, mai multe piese fiind înregistrate la radio: „Datoria

mea”, „Prietenii”, „Trepte ce nu sunt”, „Binele din noi”, „Zborul curat”, „Caut nume”, „Ultima sinceritate”, „Clopotel umbrei” și „Vânătoarea păsării din vis”, unele dintre ele intrând în topurile de specialitate. Au activat pe litoral și au fost invitați la galele rock ale Teatrului Constantin Tănase. Participarea la diverse festivaluri rock le-a adus nu numai un plus de notorietate, dar și câteva premii. Astfel, participă la Bacău Rock '86, Constelații Rock Râmnicu Vâlcea '86 și '89 (Locul al III-lea), Estival Rock Târgu Mureș '86 (Mențiune), Bradul de Argint '86 Miercurea Ciuc și Bucureștiul Tinereții Noastre '89 (Mențiune și Premiul de „Popularitate”). În 1985 Puiu Delioran termină perioada de stagiatură și pleacă din zonă. Până în 1989 au loc mai multe modificări de componență. Astfel, solist vocal în perioada 1985 – 1989 este Dorian Marin, chitariștii Nelu Dulcinatu, Gelu Gogancea, Adrian Tinca și Cătălin Tincu activează pentru perioade scurte de timp, iar la tobe se perindă Cătălin Ucraneț, Liviu Berlea și Victor Lenghel (ex – CONEXIUNI). În sfârșit, Lucian Ion pleacă și el în 1989, locul său fiind ocupat de Adrian Tinca, care trece de pe chitară solo pe chitară bas.

FOILETON (Timișoara) – Trupă înființată la mijlocul anilor '80 de Marius Mihalca (chitară, voce) și Sorin Bocrean (chitară bas), cei doi fiind și compozitorii formației. Ceilalți membrii FOILETON care apar și pe split albumul „Formații Rock nr. 13”, pe care-l împart cu bucureștenii de la ROATA, sunt: Ștefan Mardale (voce), Sorin Tătaru (chitară), Ovidiu Dănescu și Ioan Varady (tobe). Cele patru piese de pe album sunt „Prolog (Instrumental)”, „Bal mascat”, „Vocea ta” și „Cu tine din nou”.

FUNDAL (București) – Trupă înființată în timpul satisfacerii serviciului militar de trei bucureșteni la Unitatea de Aviație de la Bobocu, de lângă Buzău. Era anul 1981 când Crin Grigore (chitară, voce), Mihai Vasile (chitară bas, voce), Alexandru Tulin (chitară bas) și Dorel Cudan (tobe) s-au hotărât să facă o formație care le permitea să se fofileze de la unele obligații militare. Este una dintre primele formații indie rock de la noi. Au concertat mai mult în București, în sălile teatrelor Ion Creangă, Teatrul Evreiesc de Stat și Constantin Tănase. În 1984 au obținut Premiul juriului la Constela-

460 ții Rock Râmnicu Vâlcea. Au imprimat la radio piesele „Telefonul”, „Sala oglinzilor”, „Vecinul de la trei” și „Amintiri din anul doi”. Participă la Festivalul Top T – Buzău '85 și la festivalul concurs desfășurat pe 2 iulie 1983 sub numele Top Șelari 1, în clubul cooperăției meșteșugărești de pe strada Șelari. Obțin Mențiune pentru „Debut” la Festivalul Rockului Bucureșten din Titan Club 1983.

GENEZE (Ploiești) – Formație de rock psihedelic, cu influențe arhaice românești, înființată pe lângă Institutul de Petrol și Gaze de Mihai Gherman (chitară solo, voce). În 1977, din prima componentă făceau parte Nicolae Ivănescu (solist vocal), Marik Olteanu (clape, voce), Adrian Perju (chitară), Constantin Constantinescu „Bașa” (chitară bas) și Paul Gaevski (tobe). Primul hit a fost „Pisica neagră”. După un an și jumătate se fac modificări serioase de componentă, Olteanu, Perju și Gaevski părăsesc trupa, iar la tobe vine Sașa Ștefan, înlocuit apoi de Paul Țipău. Fascinați de muzica formației PHOENIX, continuă să interpreteze piese din repertoriul trupei bănățene și după fuga acestora, și compun piesa „Prințul”, care era un omagiu adus acestora.

Din 1979 activează în formulă de trio: Gherman, „Bașa” și Gheorghe Dumitru „Titel” (tobe). Noile piese din repertoriul trupei erau influențate de albumul „Cantafabule” a formației PHOENIX: „Taurul”, „Pricina peștelui cu racul”, „Aretele și Capricornul”, „Straralețul și Fecioara” și „Zmoul Taumaturgului”. Din 1981, la clape apare Cornel Văcariu. În 1982, participarea formației GENEZE la Festivalul Jazz, Rock și Folk de la Craiova le aduce Premiul al III-lea, după DOMINO („Marele Premiu”), REDIVIVUS (Premiul I) și COMPACT (Premiul II). Nicolae Ivănescu revenise în trupă, cu puțin timp înainte de festival, dar nefiind interesat de disciplina de trupă, este înlocuit de Cătălin Ioniță. Participarea la festivalul rock de la Costinești le aduce un premiu, dar și probleme, întrucât niște tineri au scandat numele formației PHOENIX, determinând intervenția organelor de ordine. După o nouă participare la festivalul de la Craiova, unde au prezentat noile piese „Sarabanda” și „Aretele și Capricornul”, dar și „Prințul”, pe care i-au dedicat-o lui Nicu Covaci, au fost suspendați, iar trupa se desființează, revenind abia după 1990 sub numele CALANDRINON.

GONG (București) – Înființată în 1982 la Facultatea de Instalării din București, GONG se afirmă în scurt timp datorită prezenței sale în concerte la Teatrul Ion Creangă și Teatrul Constantin Tănase. Urmează un lung turneu prin țară și un mare concert pe 7 decembrie 1984 la Sala Polivalentă. În 1985 sunt invitați să înregistreze în studiourile Radiodifuziunii Române, au mai multe apariții TV, iar piesa „Telefonul” intră în topul revistei „Săptămâna”. Una dintre componentele stabile îi reunea pe Romeo Unga (solist vocal), Sorin Sfârlea (chitară), Goșa Bucur (chitară), Sorin Voinea (clape), Radu Cartianu (chitară bas) și Narcis Dumitrache (tobe). În 1984 obțin „Marele Premiu” la Constelații Rock Râmnicu Vâlcea, Premiul al III-lea la Festivalul Artei și Creației Studentești.

GRUP 2005 (Turnu Severin) – O trupă destul de puțin cunoscută pe scenele rock, deși Doru Tufiș era un chitarist și compozitor extrem de cunoscut din formațiile MONDIAL și ROMANTICII. Posibil să fi activat doar în localuri de lux. Alături de Tufiș activau alți muzicieni cu experiență, ceea ce explică profesionalismul trupei: Victor Turkl (clape), Gheorghe Alniți (chitară bas) și Vasile Liscovici (tobe). Albumul „Formații Rock nr. 6” îi alătură popularei formații clujene COMPACT. Cele patru piese de pe album compuse de Doru Tufiș pe versuri de Roxana Popescu se încadrează în curentul rock progresiv. „Chem o zi” și „Gânduri” se remarcă prin solourile de chitară extrem de dificile, „Amintiri” scoate în evidență virtuozitatea lui Viktor Turkl, iar „Lucia” este o baladă rock.

KARMA (Baș) – În 1984, Marius Stănescu (chitară solo, voce) înființează în orașul de pe malul Oltețului formația ASTERISC, trupă hard rock, în care-i avea drept colegi pe Marian Toader (chitară armonie, voce), Daniel Dumitrescu (chitară bas), Marian Militaru (tobe) și Leonard Severin (percuție, voce). Printre compozițiile lui Marius găsim „Puterea iubirii”, „Infinitul timp al păcii” și „Dragoste la 18 ani”. Participând la festivalurile rock ale anilor '80, constată că mai exista și o trupă bucureșteană cu același nume, astfel că își schimbă numele în KARMA. Aceste festivaluri le aduc un plus de experiență, dar și câteva premii: Constelații Rock Râmnicu Vâlcea '85 (Premiul tinereții), '89 (Marius

462 Stănescu este desemnat „Cel mai bun chitarist”) și Interferențe Rock Târgu Mureș '88 (Mențiune).

LASER (Râmnicu Sărat) – Ștefan Goda (chitară, voce), Cornel Tudose (chitară), Viorel Cornea (chitară), Valentin Iosif (chitară bas) și viitorul cronicar al rockului românesc, Gabi Gomboș (tobe), au înființat în 1982 LASER, o formație care activa pe lângă Casa de Cultură. Participarea la două ediții ale festivalului Top T Buzău le-a adus Premiul pentru „Concepție muzicală” la prima ediție, în 1983, și „Marele Premiu” la ediția a doua din 1984.

LOTUS (Râmnicu Vâlcea) – Trupa ce activa din anul 1961 revine în prim plan în anul 1986 cu hard rock, cu ocazia sărbătoririi a 25 de ani de activitate, în componența Nell Ciorăscu (chitară solo, voce, lider), Marinel Blaj (chitară, voce), Eugen Blaj (chitară, voce), Carmil Mitulescu (chitară bas) și Mihai Băican (tobe, voce), când susține un recital la Festivalul Constelații Rock Râmnicu Vâlcea '86.

MEDUSA (Medgidia) – O altă trupă necunoscută publicului larg, care a apărut pe seria de splituri Electrecord, a fost MEDUSA. Marian Vechiu (chitara, voce), Tudorel Râpă (chitară bas, voce), Tomis Tache (clape, voce) Nicu Mogilă (percutie) și Liliana Creaza (voce) „aveau să rămână în continuare anonimi pe modesta scenă a rockului din România, scenă pe care, din păcate, au fost lăsați să urce, în câteva rânduri bune, persoane care nu aveau ce căuta. Ceea ce descalifică trupa este înainte de orice altceva chiar muzica cu care au ieșit la înaintare”.⁸⁵ Pe split albumul „Formații Rock nr. 10”, fața de disc dedicată formației MEDUSA conține piesele: „Sunt”, „Adolescenții”, „Fluturile”, „Permanență”, „Ninge” și „Amurg”.

MIORIȚA (Onești) – Încă o formație necunoscută selectată nejustificat de Electrecord să apară pe un split album din seria

⁸⁵ Mihai Plămădeală – „Formații rock nr. 10”, site-ul revistei „Muzici și faze”, 5 iulie 2004.

„Formații Rock”, de data aceasta nr. 12, a fost MIORIȚA. Romeo Ifrim (solist vocal, lider), Vasile Mardare (chitară), Gheorghe Suciu (clape), Ion Zamfir (chitară bas) și Fănel Nicoară (tobe, voce) sunt membrii trupei, care au prezentat piesele: „Aș vrea să-ți spun”, „A fost ștregar”, „Doi tineri frumoși” și „Bun rămas”.

MODUL (București) – Trupă new wave bucureșteană alcătuită din Gosa Bucur (chitară, voce, pian), Emil Grădinescu (percuție), Mihaela Bucur (voce), Radu Cartianu (chitară bas) Cătălin Șerbănescu (clape). „Împlinire”, „Învingătorul”, „Chipul tău”, „Grădini suspendate”, „Astrul păcii” și „Acum”, sunt piesele care reprezintă formația MODUL pe split albumul „Formații Rock nr. 10”.

MUNICIPAL (București) – Formație new wave înființată în 1985, pe lângă Spitalul Municipal de Vali Andronescu (clape, ex – FLORIAN DIN TRANSILVANIA). În prima formulă de componență, alături de Vali activau Cornel Predoi (chitară, voce), Dorel Vesa (chitară bas, voce) și Bogdan Negrutzi (tobe, voce). Participând la mai multe festivaluri de gen vor obține câteva succese notabile, motiv pentru care sunt invitați să înregistreze mai multe piese la Radiodifuziunea Română: „Ploaia îmi bate-n geam”, „Omul de mâine” și „Numai tu”. O acompaniază, de asemenea, pe Mihaela Bustuchină la alte înregistrări radio.

Andronescu părăsește trupa, noii-veniți fiind Antonio Arovescu (chitară) și Marlena Volosinovici (clape, voce). Participări la festivaluri: Top T Buzău '87 și '88 (Locul I), Cântarea României '86 (Locul al II-lea), Festivalul Artei și Creației Tinerei Generații – București '86 (Locul I), Constelații Rock Râmnicu Vâlcea '86 și '87 (Locul al III-lea), Estival Rock Târgu Mureș '87 (Locul al III-lea), Posada Rock '87 (Locul I).

NEGRU VODĂ (București) – Formație hard rock din care făceau parte în 1989 Costin Cuba (solist vocal), Dan Munteanu (chitară solo), Codruț Bendovschi (chitară solo), George Filipescu (chitară bas) și Paul Neacșu (tobe). Au participat la festivalurile rock din acea perioadă.

OM (București) – Trio de rock progresiv condus de Gia Ionescu (clape, voce, compoziție), la tobe fiind Florin Ionescu. „L-am aflat întâmplător, în grupul lui Dan Aldea de pe Facebook, și mi-am dat seama că mergeam la concertele sale cu trupa OM, un trio care mie îmi suna a Emerson, Lake & Palmer, în anii '80, la București. Am în cap un afiș IRIS / FUNDAL / OM, așadar cântau în deschidere la hard rockeri și nu cred că aveau mare succes”.⁸⁶

PARADOX (Râmnicu Vâlcea) – Formație înființată la începutul anilor '80, care în 1986 activa în componența Paul Balanca (voce), Ion Săraru (chitară solo), Valentin Lipioaie (chitară bas) și Viorel Fiștogeanu (tobe). A participat la mai multe ediții ale Festivalului Constelații Rock Râmnicu Vâlcea și are un mare merit în creșterea adolescenților din formația ANTRACT, care inițial se numea MINIPARADOX. Piese de rezistență: „Lumea râde”, „Înalta fidelitate” și „Ispită”.

REVOX (Cluj-Napoca) – Trupă hard rock înființată în 1983 de trioul Călin Apostol (chitară, voce), Paul Szabo (chitară bas, voce) și Sorin Câmpean (tobe). În 1987, li se alătură Viorel Sucală și Peter Groza. Palmares: Festivalul Artei și Creației Studentești '84 (Locul al II-lea), Festivalul Rock, Folk și Jazz '84 de la Craiova (Locul al II-lea), Top T Buzău '86 (Mențiune), Constelații Rock '86 (Locul al II-lea). Piese de rezistență: „Glasul inimii”, „Gândul la tine”, „Mic poem rock pentru liniștea planetei”.

ROCKADA (Bacău) – Formație hard rock înființată în 1980, care în 1986 îi reunea pe Florentin Traistă (voce), Florin Martin (chitară), Ilie Traistă (chitară), Nicu Iftimie (clape), Ludovic Debrețeni (chitară bas, lider) și Octavian Lupu (tobe). Cu un repertoriu care cuprindea, printre altele, piesele „Viața pe roți”, „Acasă”, „Gânduri”, „Ca un ecou”, „Măine”, „Cesul” sau „De ce?”, efectuează mai multe turnee cu METROPOL, Mircea Baniciu, Adrian Daminescu. Participarea la festivalurile rock le aduce mai multe premii: Drobeta Turnu Severin („Marele Premiu”), Ancora de Aur Mangalia (Premiul I), Constelații Rock Râmnicu Vâlcea (Premiul

⁸⁶ Doru Ionescu – „*Povești cu cântec din diaspora*”, Editura Artprint, 2014

al II-lea), Jazz, Rock și Folk Craiova (Premiul al III-lea), Bacău Rock '86 (Premiul I). În 1989, jumătate de trupă fusese schimbată, frații Traistă și Nicu Iftimie fiind înlocuiți de Florin Blaj (solist vocal), Adrian Oană (chitară solo, voce) și Mădălin Sârbu (clape).

ROGVAIV (Ploiești) – Formație hard rock înființată în 1984 de studenți la Institutul de Petrol și Gaze: Geo Dobrescu (solist vocal), Costin Râșniță (chitară, voce), Felix Zarcsi (clape), Cristin Tomeci (chitară bas, lider) și Călin Vușcanu (tobe). Participă la Galele Scânteia Tineretului '84, Primăvara Băladelor București '86 (Locul I), Posada Rock '86 („Marele Premiu”) și '87 (recital), Top T Buzau '86 (Locul al II-lea) și Bacău Rock '86, unde Geo Dobrescu este declarat „Cel mai bun solist vocal”. Înregistrări la Radio România cu „De unde vii și cine ești”, „Răsărit de soare în Carpați” și „Toamnă în părul tău”.

ROGVAIV

”

Eram cinci studenți îndrăgostiți de muzică mai mult decât de petrol, iubiți de public și urâți de cei de la putere, interziși la TV și fără șanse de apariție din cauza ținutei – nici acum nu-i înțeleg pe idioții care erau la putere... Am distrus câteva hoteluri pe la Câmpina, Izvorul Mureșului ș.a., am câștigat zeci de concursuri de muzică, atât studentești, cât și normale, am avut sute de concerte de la săli de sport la petreceri private și restaurante pe litoral, am fost invitați în cadrul Serbărilor Scânteii Tineretului și Ansamblul Tineretului Prahovean.

Cristin Tomeci

interviu acordat lui Richard Constantinidi
site-ul revistei „ClickZoomBytes”, 26.10.2009

ROLL (Miercurea Ciuc) – Cunoscută și sub numele de Rol sau Rolle, formația new wave înființată de Nagy Tivadar (chitară solo, voce) activează la Casa Tineretului din Miercurea Ciuc. În primii ani, alături de Tivadar activau Kali Albert (solist vocal), Nagy Ferenc (chitară bas), Solyom Antal (clape), Kato Arpad (tobe), dar după trei ani, în 1989, din formula inițială rămăseseră doar Tivadar și Arpad, noii-veniți fiind Ilok Rudolf (solist vocal), Both Laszlo (chitară bas), Czerei Arpad (clape) și Mihaly Csaba (clape). Se afirmă atât pe plan local, cât și la numeroasele festivaluri la care au participat și unde au obținut premii: Locul I la Cântarea României '87 și Alutus Rock '86, Locul al II-lea la Tinerete Pe Portativ – Cluj-Napoca '87 și Bacău Rock '89, Mențiune la Posada Rock '88. Participând la trei ediții ale Festivalului local Bradul de Argint, obțin o mențiune în '86, Locul al II-lea în '87 și o invitație pentru un recital în '88, iar la Ancora de Aur Mangalia obțin Mențiune în '87 și Locul al II-lea în '88. În 1987 și 1988 ROLL înregistrează mai multe piese la Radiodifuziunea Română: „Capriciu”, „Jocul”, „Chin frumos”, „Te cunosc”, „Jocuri”, „Vis”, „Aglomerație”, „Cineva”, „Nu e greu”.

ROND (București) – Formație new wave înființată în 1987 la Clubul Institutului de Medicină și Farmacie din București. După inerentele baluri studențești, lasă o impresie excelentă la ediția a IX-a a Festivalului Primăvara Baladelor din 1987. Din trupă făceau parte Călin Murg (solist vocal), Cristian Pațurcă (chitară solo, voce), Florin Russi (chitară bas), Cristian Neag, apoi Mihai Dumitrescu (tobe), Andrei Stanoevici (clape, voce), Valentin Vârvăroi (saxofon). Cu un repertoriu care cuprindea „Un televizor color”, „Un simplu joc” sau „Doar pentru noi”, ROND obține premii la majoritatea festivalurilor la care a participat: „Marele Premiu” la Posada Rock '89 și Conexiuni Rock '89, Premiul I la Top T '89, Bacău Rock '89 și Constelații Rock '89”, Premiul al II-lea la Bradul de Argint '88 și Bucureștiul Tineretii Mele '89, de altfel și Premiul al III-lea la Târgu Mureș Rock '89.

SENS (București) – Înființat în noiembrie 1984 de Adrian Tănase (chitară solo), Alexandru Dumitrescu (chitară bas) și Silviu

Anton (tobe), SENS devine în scurt timp un grup extrem de important pentru mișcarea new wave bucureșteană. După un debut extrem de reușit, punctat de un Premiu special al juriului la Selecția Rock '85, sunt cooptați Tic Petroșel (voce) și Vali Andreescu (clape), moment care permite clarificarea stilului trupei. Devin adevărați colecționari de trofee la majoritatea festivalurilor la care au luat parte. Palmaresul trupei este impresionant: Bradul de Argint '85 („Marele Premiu”), Ancora de Aur '86 (Premiul I), Constelații Rock '85 (Premiul al II-lea) și '86 (Premiul I), Cântarea României '85 (Premiul I) și '86 (Premiul I), Top T Buzău '85 (Premiul I), Bacău Rock '86 (Premiul I), Estival Rock Târgu Mureș '86 (Premiul I). Din păcate, deși au fost înregistrate la radio piese precum „Aeroport”, „Tu ești”, „Mileniul III”, „Autostop”, „Nu-ncăpem” sau „Dans”, nu au fost editate pe vreun disc Electrecord.

SISTEM (București) – Formație hard rock înființată în 1981 de un elev al Liceului nr. 3 din București, Doru Badea (chitară bas, voce). Colegii de trupă erau: Claudiu Simion (chitară solo, voce), Daniel Cojocar (chitară solo) și Alexandru Seretean (tobe). După o pauză de trei ani, SISTEM revine în formula Sergiu Dincă (solist vocal), Ștefan Bănică Jr (chitară, voce), Valentin Tică (chitară), Doru Badea (chitară bas, voce) și Nicolae Stan (tobe), activând pe lângă Tehnic Club. În 1988, Tică, Badea și Stan sunt înlocuiți de Sorin Dumitra (chitară), Doru Badea (chitară bas) și Antonio Tuli (tobe). Au o activitate constantă prin cluburile underground bucureștene. În martie 1989, SISTEM înregistrează în studiourile Radiodifuziunii Române: „Nu te-am iertat”, „Lumea e în noi”, „Trec pe strada ta” și „Cântec de pace”. Participă la festivaluri rock, unde obțin o serie de premii.

SOLARIS (București) – Trupă hard rock înființată în 1972 la inițiativa chitaristului Silviu Hera, care activase în SFINX și SINCRON. Formația se distinge în anii '70 datorită unor muzicieni de valoare, precum Bebe Astur (chitară), Dan Bădulescu, Nelu Diblă și Aurel Toma (chitară bas), Ion Cristian (tobe) sau Edy Wagner (clape). SOLARIS se desființează în 1978 și este reînființată în 1986 de Bebe Astur, care continuă cu multă perseverență în-

468 cercarea sa de a aduce numele SOLARIS în prim planul rockului românesc. Din repertoriul trupei: „N-am avut curaj” și „Poate că-ntr-o zi”.

SUNET TRANSILVAN (Dej) – Formație hard rock înființată în 1983, care a efectuat numeroase turnee și a participat la o serie de festivaluri rock, însă fără performanțe memorabile. „Timidul de pe strada mea”, „Flori în dar” și „Miezul nopții” sunt primele compoziții ale trupei compuse din Cornel Someșan (chitară), Paul Baci (chitară bas), Adrian Iordache (tobe) și Alexandru Filip (voce, clape).

SURVOLAJ (Timișoara) – Într-o perioadă în care nu se asculta decât hard & heavy și new wave, apare o formație care amintea de cămășile înflorate de la Woodstock și de rockul psihedelic. Primul concert SURVOLAJ a fost susținut pe 20 ianuarie 1988. Daniel Silvan Petre (solist vocal, blockflote, muzicuță), Szabo Zsolt (chitară solo), Cătălin Teodorescu (chitară bas) și Molnar Levente (tobe) au uimit asistența cu piese lungi, inspirate de Cream, Led Zeppelin sau Ten Years After, precum „Broken Flight” sau „Love Me & Hate Me”. Participă la Top T – Buzău '88 și '89, la cea de-a doua participare primind Premiul special al juriului.

TECTONIC (București) – După ce a activat timp de mai mulți ani în formația STROP, apoi episodic în ACID, Liviu Hoisan (chitară bas, voce) și-a dorit să abordeze o muzică ceva mai extremă, thrash rock. În 1986 înființează SALT, care se transformă rapid în TECTONIC. Aceasta a fost prima trupă românească alcătuită doar din doi basiști, susținuți de „drum machine”, colegul de trupă al lui Liviu fiind Nicu Pătrașcu „Macha”.

Concertele TECTONIC de la Casa de Cultură Petőfi Sándor, care atrăgeau aproape 400 de spectatori într-o sală destul de mică, erau inedite atât prin componența trupei, cât și prin proiecțiile vizuale.

În același an, 1986, TECTONIC începe să concerteze prin țară, unul din concerte având loc la Festivalul Top T din Buzău. Bineînțeles că apariția lor bizară și zgomotoasă nu putea trece neobservată celor care vegheau asupra „liniștii spirituale a tineretului”, astfel că vor fi suspendați în mai multe rânduri.

”

La sfârșitul anilor '80 am făcut primii pași în îmbinarea muzicii cu imaginea, cu vizualitatea. Am conceput muzică experimentală drept suport pentru imagini, lucrând la început în 2D și apoi în 3D. Ideea nu era nouă în lume. Prin anii '20 – '30, când erau în floare „ismele”, s-au făcut tot felul de experimente din acestea. Chiar sistemele de notație muzicală suferiseră modificări. Să nu mai vorbim de muzica însăși, care, în multitudinea de forme pe care le-a cunoscut, s-a întâlnit și cu dodecafonie. Revenind la istoria personală, apropierea de muzică s-a produs prin rock. Mi-a plăcut în special sunetul dur.

Liviu Hoisan

interviu acordat lui Mihai Plămădeală,
revista „Muzici și faze”, 22 noiembrie 2007

TRANSILVANIA (București) – Formație heavy metal bucureșteană, înființată în 1988 de membrii formației ATROX, care și-au propus obținerea unui sound heavy românesc. Piese „Jalbă în Gerar 1916”, „Dacii liberi”, „Bobâlna”, „Geneza” sau „Transilvania” le aduc Mențiune la primul festival la care au participat, Bucureștiul Tineretii Noastre '89. Componenta la început a fost Viorel Stolea (solist vocal), Dan Hâmpă (chitară solo), Marian Stan (chitară solo), Cornel Marin (chitară bas) și Dragoș Mierlea, apoi Petre Roșu (tobe).

ULTIMUL CAPITOL (București) – Formația bucureșteană s-a numit inițial COLLEGIUM ROCK. În 1989, în trupă activau Gabriela Anghel (voce), Nicolae Damalan (chitară solo), Marius Pătrănoiu (chitară solo), Paul Simon (chitară bas) și Mihai Anghel (tobe). Au participat la Festivalul Top T Buzău '89, unde au avut succes cu piesa „Ciuleandra”.

AZI ÎN TIMIȘOARA, MÂINE-N TOATĂ ȚARA!

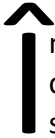
La șaisprezece decembrie, după calendare
Era prețuia sfinților strămoși
Care strigau din neuitare, să nu lăsăm urmașilor
Povara să facă, s-audă și să tacă
La șaptesprezece decembrie, Duminica Mare
Cu ce durere ne-nvață să fim
Să fim și toți și fiecare, să dăruim copiilor
Speranța, vorbirea, privirea și lumina

Refren: Timișoara, Timișoara, Timișoara

La Timișoara au coborât în stradă
Frica, deznădejdea și speranța
Speranța cea din urmă – libertatea
Noi nu plecăm, noi vrem să fim
Nu suntem lași, nu suntem hoți
Chiar dacă ne-mpușcați pe toți
Noi nu plecăm, noi nu murim.

PRO MUSICA – „Timișoara”

muzică și text: Ilie Stepan

n luna octombrie 2016 am început o campanie de crowdfunding prin platforma online CreștemIdei.ro, cu scopul de a strânge fonduri care să ne ajute să publicăm cartea de față. De fapt, crowdfundingul a reprezentat precomanda cărții, ebook sau tipărită, într-unul sau mai multe exemplare, alături de romanul „Rockescu”, scris de Cristian Ghica, care s-a oferit să ne ajute în acest demers cu câteva zeci de volume pe care să le oferim cadou susținătorilor noștri, lucru pentru care îi mulțumim încă o dată aici și recomandăm cu drag lectura romanului său alături de cartea noastră. Cei 8.500 de lei pe care ni i-am propus ca țintă, bani cu care să completăm o parte din costurile tiparului, au fost strânși în numai două săptămâni, printr-o campanie care ne-a ajutat totodată să facem foarte vizibil acest proiect editorial.

La data de 1 noiembrie, dată la care am scris această pagină de mulțumiri, înainte să trimitem cartea la tipografie, suma strânsă era de 120% din necesarul cerut de noi, adică puțin peste 10.000 de lei, prin suportul a aproape 80 de susținători (fondurile mai puteau fi strânse până la data de 20 noiembrie, susținătorii pe care nu îi putem include aici din cauza termenului limită de predare a cărții în tipar, urmând să-i adăugăm în lista de mai jos în ediția viitoare a cărții, care sunt convins că va apărea repede).

Le mulțumim tuturor pentru donații, pentru suport, pentru distribuirea proiectului nostru pe toate canalele posibile, căci numai prin contribuția lor am putut da viață acestei prime părți a cronicii rockului din România. Le mulțumesc celor de la CreștemIdei.ro pentru implicarea și susținerea arătată pas cu pas de-a lungul campaniei, mulțumesc întregii echipe Hyperliteratura, alături de care am condus această campanie de crowdfunding de succes și am lucrat împreună la întreg proiectul (Ioana Vighi, Alexandra-Georgiana Andrei, Radu Toderaș), mulțumesc blogge-

rului Ariel Constantinof pentru prezentarea video cu care ne-a ajutat să dăm imagine acestei campanii și să o demarăm, lui Liviu Mihaie și Radio Guerrilla pentru încrederea acordată și promovarea campaniei și a cărții, la fel lui Voicu Rădescu și clubului Green Hours pentru implicare, lui Victor Miron și proiectului Cărțile pe Față, lui Jovi Ene și Filme-Cărți.ro, lui Marius Ghentș de la VICE România, de asemenea oamenilor cu influență în online, Vlad Tăușance și Cristian Manafu, care au pus umărul la campanie.

În ordinea cronologică a donațiilor făcute, exceptând numele de mai sus, mulțumim: Vlad Verestiuc, Adrian Matala, Simona Căpraru, Anca Nicula, Călin Cracană, Cătălin Vasile, Ionuț Stoica, Radu Râmniceanu, Alexandra Ghecenco, Raluca Frățilă, Gabriel Tanascu, Lavinia Ilieș, Brîndușa D., Florian Barca, Iulian Dogariu, Alexandra Vornicu, Andrei Petrescu, Kerekes Ioana Amalia, Mihai Dumitrescu, Popescu Mihai-Sorin, Șerban Lia, Doru Alexandru Radu, Maria Magdalena Dinu, Cătălin Ungureanu, Cioacă Paul, Laurențiu Nastasa, Andrei Ghimuș, Mugur Bucureșteanu, Ștefan Gheorghe, Toni Dijmărescu, Tudor Rogojanu, Radu Vladimir Cotet, Claudiu Oancea, Anamaria Todor, Dan-Rareș Răducanu, Florin Oslobanu, Nicolae Cristea, Othello Florentin Milcof, Sidorescu Cătălina, Ciprian Moga, Andrei Mocanu, Gaga Ionuț, Paruschi Costel, Radu Isfan, Parmena Zirina, Emilian Nicolae, Marius Pinte, Muntean Oana Maria, Liviu Goldenberg, Cristina Boca, Popescu Victor Mircea, Marius Damoc, Lucian Bologa, Bogdan Munteanu, Mihai Torica, Andrei Manea, Andrei Popilian, Mihaela Dan și Cosmin Dan Braiculescu. Mulțumim de asemenea susținătorilor catalin, Ma Ka, vali, anton1616, roxana, frankie, Gruescu, Mihai DirtyShirt, Blanariu, ale căror nume real vom încerca să-l aflăm și să-l publicăm în lista unei viitoare ediții. Mulțumim de asemenea și celor patru susținători care au donat în această campanie, dar au preferat să rămână anonimi.

Andrei Ruse, scriitor, editorul și coordonatorul cărții,
director Hyperliteratura.ro
1 noiembrie 2016

ROCK

SUB SECERĂ

ȘI CIOCAN

este prima carte din cronica muzicii rock în România, scrisă de **Nelu Stratone**. Întregul proiect este o enciclopedie personală care cuprinde povestea a peste 50 de ani de rock autohton, începând cu anii '60, traversând tulburătoarea perioadă comunistă și etapele ei dificile, ajungând în explozia anilor '90 și terminând cu cel mai recent „capitol”, rockul de după anul 2000, mergând până la momentul tragic *#Colectiv*, unde autorul cărții a fost chiar prezent la concertul celor de la *Goodbye to Gravity*.

Cartea de față cuprinde o analiză atentă și detaliată a rockului în perioada comunistă, de la primele acorduri rock, până în momentul schimbării, al Revoluției din decembrie 1989.

Vei găsi în aceste pagini în primul rând o poveste despre libertate, într-un regim autoritar care a încercat să sufocă prin orice mijloace exprimarea ei, vei întâlni eroi și trădători, orgolii și prietenii, vei zâmbi cel mai probabil la ingeniozitatea și creativitatea cu care au depășit barierele vremii rockării de-atunci, vei ofta la abuzurile și deciziile nedrepte ale sistemului, regretând câte lucruri extraordinare s-au pierdut prin cenzură și interziceri, nu în ultimul rând vei cunoaște istoria celor mai cunoscute formații și a celor mai cunoscuți artiști care au marcat cultura noastră muzicală și pe care nu avem dreptul să-i uităm sau să nu le spunem mai departe „pășaniile”, dacă nu pentru memoria noastră colectivă, măcar pentru identitatea fiecăruia dintre noi.

un proiect
Hyperliteratura.ro

&

ARIERGARDA

